KAPOSVÁRI LISZT FERENC ZENEISKOLA - ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
H-7400 Kaposvár, Kossuth L. u. 21.
Telefon: (8 2) 5 1 2-7 6 2
E-mail: lisztzenekapos@liszt-kaposvar.edu.hu
kaposvarilisztferenczeneiskola@gmail.com
Honlap: www.kaposvarizeneiskola.hu

A
KAPOSVÁRI LISZT FERENC ZENEISKOLA –
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

OM azonosítója: 040062

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Szabályzat készítője: Nagy Tamás igazgató

Elfogadó szerv: a nevelőtestület

Jóváhagyó: Nagy Tamás igazgató

Fenntartói egyetértés: a fenntartóra többletkötelezettséget jelentő rendelkezések tekintetében

Szabályzat érvényessége: 2026. szeptember 1-től

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés 8
1. A pedagógiai program jogszabályi alapjai 8
2. Az iskola rövid története, hagyományai, eredményei 8
II. Az intézmény jogi státusza 9
3. Intézmény adatai 9
3.1. Az iskola neve 9
3.2. Oktatási azonosítója: 9
3.3. Az iskola székhelye: 9
3.4. Az intézmény típusa: 9
3.5. Az iskola fenntartója és működtetője: 9
3.6. Fenntartó székhelye: 9
3.7. Az iskola jogállása: 9
3.8. Az iskola vállalkozási tevékenysége: 9
3.9. A feladatellátást szolgáló vagyon: 9
3.10. Feladatellátási helyszínek: 9
4. Pedagógiai program véleményezése, értékelése, jóváhagyása, elfogadása 9
4.1. Igazgató feladata 9
4.2. Nevelőtestület feladata 9
4.3. Szülők joga 9
4.4. Diákok joga 9
4.5. Fenntartó feladata 10
4.6. Intézményi Tanács 10
III. Nevelési program 10
5. Alapfokú művészetoktatás 10
5.1. Alapelvei, céljai 10
5.2. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében 10
5.3. A pedagógiai program tartalmi szabályozásának értelmezése 11
5.4. A zenei nevelés célrendszere és funkciói 12
5.4.1. Klasszikus zene 12
5.4.2. Népzene 13
6. Az iskolában folyó általános nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eljárásai, eszközei 13
6.1. Pedagógiai alapelvek 13
6.2. Pedagógiai célok 13
6.3. A nevelő-oktató munka feladata 14
6.4. A képzés nyújtson lehetőséget a zeneművészet területén 14
6.5. Fejlesztési követelmények, feladatok az iskolánkban 15
6.6. A nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai 15
6.6.1. Eltérő hangsúlyok a különböző képzési szakaszokban: 15
6.7. A nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei 16
6.7.1. A pedagógiai eszközök megválasztásának legfontosabb szempontjai 16
6.7.2. Az alkalmazott nevelési eszközök 16
6.8. Kompetencia alapú képzés, oktatás 17
6.8.1. Alapelvei 17
6.8.2. A kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság kompetencia 17
6.8.3. Az alapfokú művészeti iskola fejlesztési feladatai a kulcskompetenciák fejlesztése érdekében 17
6.9. Személyiségfejlesztés 17
6.9.1. A művészet hatása a személyiségfejlesztésre 17
6.9.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok 18
6.9.3. Személyiségfejlesztés eredményei 18
6.9.4. A személyiségfejlesztés eszközei 19
6.10. Közösségfejlesztés 19
6.10.1. Megvalósulása 19

6.10.2. Kiemelt feladatok 19
6.10.3. A fejlesztés eszközei 19
6.11. Tehetséggondozás 20
6.11.1. Zeneiskola alapvető funkciója 20
6.11.2. A tehetség jellemzői 20
6.11.3. A tehetséggondozás feltételei 20
6.11.4. A tehetséggondozás módszerei 20
6.11.5. A zeneiskola vállalása a tehetséggondozás területén 20
6.11.6. A tehetségek megmutatkozásának, bizonyításának, a tehetség mértékének megállapítására alkalmas tevékenységi formák 21
6.11.7. A pedagógus szerepe a tehetséggondozásban 21
6.12. Online oktatás 21
6.12.1. Szükségessége: 21
6.12.2. Ideje: Krízishelyzetekben, Kormányrendelet szerint. 21
6.12.3. Megvalósítás módja: 21
6.12.4. Megvalósítás eszközei: 21
6.12.5. Tájékoztatás: 22
6.12.6. Értékelés: 22
6.12.7. Vizsgaszervezés: 22
6.12.8. Adatvédelem: 22
7. A nevelő – oktató munka személyi és tárgyi feltételei 22
7.1. Személyi feltételek 22
7.1.1. A pedagógusok szakképzettsége 22
7.1.2. Az iskola irányítását végzők 22
7.1.3. A pedagógiai munkát segítők köre 22
7.1.4. Érdekképviseletek 22
7.1.5. Pedagógus továbbképzés 22
7.2. Tárgyi feltételek (eszközök és felszerelések jegyzéke) 23
7.2.1. Jogi szabályozás 23
7.2.2. Az intézmény épülete 23
7.2.3. Rendelkezésre álló helyiségek 23
7.2.4. Helyiségek bútorzata, eszközei 24
7.2.5. Egészség- és munkavédelmi eszközök 25
8. Pedagógusok iskolai feladatai 25
8.1. Neveléssel – oktatással kapcsolatos feladatok 25
8.2. Az iskola működésével kapcsolatos feladatok 25
8.3. Az iskola partnereivel kapcsolatos feladatok 25
8.3.1. Partnerek meghatározása 25
8.3.2. A partnerekkel kapcsolatos feladatok 26
8.4. Tanszakvezetők feladata 26
8.4.1. Tanszakvezető 26
8.4.2. Feladata 26
8.5. Osztályfőnök feladata 26
8.5.1. Osztályfőnök 26
8.5.2. Feladata 26
8.6. A pedagógusok kapcsolattartásának formái, és továbbfejlesztésének lehetőségei 27
8.6.1. A tanulókkal kapcsolatos feladatok, a Diákönkormányzat 27
8.6.2. A tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái 27
8.6.3. A szülőkkel kapcsolatos feladatok 27
8.6.4. Szülők és pedagógusok együttműködésének formái 27
8.6.5. Együttműködés fejlesztése 28
9. Az intézményben használt elektronikus nyilvántartó felületek 29
9.1. KIR (Köznevelési Információs Rendszer) 29
9.2. T@nulóN€T 29
9.3. Zeneiskol@Net 29
9.4. KRÉTA (Köznevelési Regisztrációs és Tanulmányi Alaprendszer) 29

9.4.1. Alkalmazásának célja: 29
9.4.2. Az alkalmazáshoz szükséges eszközök 29
9.4.3. Az alkalmazáshoz való hozzáférés módja 29
10. Esélyegyenlőségi program 29
10.1. Fenntartói rendelkezések 29
10.2. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység 29
10.3. A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése 30
10.3.1. A hátrányos helyzet leküzdését segítő tényezők 30
11. Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok az intézményben 30
11.1. A feladatokat meghatározó tényezők 30
11.2. Az ifjúságvédelmi feladatokat ellátása 30
12. Környezeti nevelési és egészségnevelési program 31
12.1. Környezeti nevelés 31
12.1.1. Helyzetkép 31
12.1.2. Környezetvédelmi elvárások és megvalósulásuk 31
12.1.3. Humán erőforrás szerepe a környezetvédelemben 31
13. Adatvédelem 31
13.1. Jogszabályi háttér 31
13.2. Az intézmény adatvédelmi rendszere 32
13.2.1. Helyi szabályozás 32
13.2.2. Tájékoztatás 32
14. Az iskola ellenőrzési rendszere 32
14.1. Az intézmény pedagógiai munkájának ellenőrzése 32
14.1.1. Célja 32
14.1.2. Ellenőrzési terv 32
14.1.3. Az ellenőrzés szerepe 32
14.1.4. Az iskola belső ellenőrzésének követelményei 32
14.1.5. Az ellenőrzés szintjei 33
14.1.6. Az ellenőrzés jellege 33
14.1.7. Az ellenőrzés formái 33
14.1.8. Szakmai tevékenységgel összefüggő ellenőrzési feladatok 33
14.1.9. Működéssel kapcsolatos ellenőrzési feladatok 33
15. Az intézményben folyó pedagógiai munka értékelése, mérése 33
15.1. Értékelés 33
15.1.1. Célja 33
15.1.2. Általános értékelési formák 33
15.1.3. Az értékelés gyakorisága 33
15.2. A mérés 33
15.2.1. Pedagógus teljesítményének mérése 33
15.2.2. Mérés eszközei: 34
16. A tanulói jogviszony, a tanulói jogviszony létesítése 34
16.1. Feltételei 34
16.1.1. Az iskolával, első alkalommal tanulói jogviszonyt létesítő gyermekekre vonatkozó szabályok 34
16.1.2. Beiratkozás 34
16.1.3. Beiratkozási rend 34
16.2. Felvétel az iskola évfolyamaira 34
16.2.1. Feltételek 34
16.2.2. Átvétel másik alapfokú művészeti iskolából 35
16.2.3. Soron kívüli magasabb évfolyamba lépés feltételei 35
16.2.4. Főtantárgy váltás (másik hangszerre való áttérés) 35
16.3. Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei 35
16.3.1. Tanév teljesítése: 35
17. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái 36
17.1. A tanévenkénti egy beszámoltatás szabálya 36
17.1.1. Jogszabályi háttér 36

17.1.2. Vizsga szabályai 36
17.1.3. Vizsga követelménye 36
17.2. A beszámoltatás (vizsga) formái 36
17.2.1. Tantárgyi vizsgák 36
17.2.2. Tehetséggondozás („B” tagozat) 36
17.3. Művészeti alapvizsga, művészeti záróvizsga 36
17.3.1. Általános szabályozás 36
17.3.2. A vizsgára bocsájtás feltételei 36
17.3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga tantárgyai 37
17.3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai, ezek meghatározásának módja 37
17.3.5. Vizsgabizottság 37
17.3.6. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése 37
17.3.7. Az alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés 37
17.4. Vizsgahangverseny 37
17.5. Egyéb, az intézményre vonatkozó szabályozások 37
17.6. Házi feladat 38
17.6.1. Hangszeres, magánének foglalkozások (egyéni oktatás) 38
17.6.2. Hangszeres csoportos foglalkozások (kórus, kamarazenekar, zenekar, tehetséggondozás) 38
17.6.3. Elméleti csoportos foglalkozások (szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom, zeneterápia) 38
17.7. Beszámoltatás, számonkérés 38
17.7.1. Egyéni tanítási órán történő számonkérés 38
17.7.2. Csoportos foglalkozásokon történő számonkérés 38
17.7.3. Dolgozatírás 38
17.7.4. Növendékhangverseny 38
17.7.5. Vizsga 39
17.8. Vizsga rendszer 39
17.8.1. Alkalmassági vizsga, felvételi meghallgatás 39
18. A képzés kimenetele 39
18.1. Tanulmányi vizsgák 39
18.1.1. Vizsga tanévenként 39
18.1.2. Művészeti alapvizsga 39
18.1.3. Művészeti záróvizsga 39
18.2. Tanulmányi versenyeken való részvétel 39
18.2.1. Versenyeztetés célja 39
18.2.2. Versenyeztetés feladata 39
18.2.3. Tanulmányi versenyek szintjei 39
18.2.4. Az iskola által rendezett tanulmányi versenyek 40
18.2.5. Versenyek, melyen iskolánk tanulói részt vesznek 40
18.2.6. A tanulmányi versenyek támogatottsága 40
18.3. A tanulók zenei produkcióii, közreműködései 40
18.3.1. Zenei fellépések fórumai 40
19. Költségtérítéses képzés az alapfokú művészetoktatás 41
19.1. Térítési díj 41
19.1.1. Térítési díj fizetési kötelezettség 41
19.1.2. A térítési díj mértéke 41
19.1.3. A térítési díj fizetés 41
19.2. Tandíj 41
19.2.1. Tandíj fizetési kötelezettség 41
19.2.2. A tandíj mértéke 41
19.2.3. A tandíj fizetés 41
19.3. Kedvezmények biztosítása 41
19.3.1. Eljárási rend 41
19.3.2. Térítési díj, illetve tandíjmentesség feltétele 42
19.3.3. Részletfizetés feltétele 42
19.3.4. Mérséklés 42

19.3.5. A térítési díj, illetve tandíj megfizetésének elmulasztása 42
19.4. Hangszerkölcsönzés 42
20. A nevelési-oktatási feladatok támogatásának megvalósulása 42
20.1. Muzsikál Kaposvár Kulturális Alapítvány 42
20.2. Kaposvári Fúvósok Egyesület 42
IV. Az iskola helyi tanterve 43
21. A választott kerettanterv 43
22. Az alkalmazható kották (könyvek), egyéb taneszközök kiválasztásának elvei 43
22.1. Törvényi szabályozás 43
22.2. Kotta, tankönyv választás szabályai 43
22.2.1. Szakmai szempontok 43
22.2.2. Az iskolavezetés feladata 43
23. Hangszer 44
23.1. Szakmai szempontok 44
23.2. Az iskolavezetés feladata 44
24. Pedagógus választás szabályai 44
24.1. Egyéni oktatás 44
24.2. Csoportos oktatás 44
24.3. Helyi szabályozás 44
25. A tanuló tanulmányi munkájának értékelése 44
25.1. Az értékelés szempontjai 44
25.2. Az értékelés formái 45
25.2.1. Szöveges értékelés 45
25.2.2. Értékelés érdemjeggyel 45
25.2.3. A választható csoportos és egyéni tantárgyak értékelése 45
25.3. A magasabb évfolyamokba lépés feltétele az értékelés alapján 46
25.3.1. Az év végi tanulmányi eredmény minimum értéke a felsőbb évfolyamba lépéshez 46
25.4. A szorgalom értékelése 46
25.4.1. Az értékelés szempontjai 46
25.4.2. Az értékelés fokozatai 46
25.5. Az tanév végi bizonyítványban alkalmazott záradékok 46
25.6. A tanulók jutalmazása 47
25.6.1. Tanulmányi eredményért 47
25.6.2. Verseny eredményért 47
25.6.3. A tanulók és pedagógusok jutalmazása: 47
26. Az iskolában oktatott tantárgyak tanszakonként 47
26.1. Billentyűs tanszak 47
26.2. Vonós – akkordikus, népzene tanszak 47
26.3. Fafúvós tanszak 47
26.4. Rézfúvós – akkordikus, kamarazene tanszak 47
26.5. Zeneismeret – vokális tanszak 48
26.6. Főtárgyként tanított tantárgyak 48
26.7. Kötelező, kötelezően választható, választható tantárgyak: 48
26.8. A kötelező tanórai foglakozásokon kívüli képzések 48
27. A képzés struktúrája 48
27.1. Hangszeres és vokális tantárgyak (főtárgy) – egyéni képzési rendje 48
27.1.1. „A” tagozat 48
27.1.2. „B” tagozat 50
27.2. Kamarazene tantárgy (főtárgy) – csoportos képzés rendje 52
27.2.1. Célja, feladata 52
27.2.2. „A” tagozat 52
27.2.3. „B” tagozat 52
27.3. Zeneismeret tantárgyak (főtárgy) – csoportos képzés rendje 52
27.3.1. „A” tagozat: 52
27.3.2. „B” tagozat: 53
27.4. Kötelező, kötelezően választható és választható tantárgyak képzésének rendje 53

27.5. Kerettanterven felüli, tanítási órákon kívüli foglalkozások 54
28. Iskolai tanterv tanszakonként, tantárgyanként 54
28.1. Billentyűs tanszak 54
28.1.1. Zongora 54
28.1.2. Kötelezőzongora 77
28.2. Vonós – akkordikus, népzene tanszak 78
28.2.1. Hegedű 78
28.2.2. Brácsa 96
28.2.3. Gordonka 114
28.2.4. Gordon (Nagybőgő) 138
28.2.5. Klasszikus gitár 153
28.2.6. Citera (népzene) 170
28.3. Fafúvós tanszak: 193
28.3.1. Furulya 193
28.3.2. Fuvola 214
28.3.3. Oboa 241
28.3.4. Fagott 263
28.3.5. Klarinét 281
28.3.6. Szaxofon 304
28.4. Rézfúvós – akkordikus, kamarazene tanszak 328
28.4.1. Trombita 328
28.4.2. Kürt 346
28.4.3. Harsona–tenorkürt–baritonkürt 364
28.4.4. Tuba 386
28.4.5. Ütő 403
28.4.6. Kamarazene főtárgy 427
28.4.7. Zenekar 433
28.4.8. Kórus 437
28.5. Zeneismeret – vokális tanszak: 439
28.5.1. Magánének 439
28.5.2. Szolfézs főtárgy, kötelező tárgy, kötelezően választható tárgy 450
28.5.3. Zeneelmélet főtárgy, kötelezően választható, választható tárgy (5. évfolyamtól) 507
28.5.4. Zeneirodalom kötelezően választható, választható tárgy (5. évfolyamtól) 513
28.5.5. Sajátos nevelési igényű tanulók szolfézs tantárgya 521
28.5.6. Felnőtt szolfézs 522
28.6. Kerettanterven által meghatározott óraszám feletti foglalkozások 523
28.6.1. Képzés rendje 523
28.6.2. Zeneterápia önismereti fejlesztésre 523
28.6.3. Zenei munkaképesség-gondozás 523
V. Záró rendelkezések 524
29. Pedagógiai Program előkészítés, elfogadás 524
30. A Pedagógiai Program hatályossága 524
31. Érvényességi ideje 524
31.1. Módosítás elfogadása 524

I. Bevezetés

1.A pedagógiai program jogszabályi alapjai

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működésesről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról (Púétv.)
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja
- 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevetéséről és alkalmazásáról
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet
- BM rendelet a mindenkori tanév rendjéről
- Az intézmény szakmai alapdokumentuma
- Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata
- Az intézmény Házirendje

2.Az iskola rövid története, hagyományai, eredményei

1930. november 1-től működik hivatalosan zeneiskola Kaposváron. Az akkori Vallás és Közoktatási Minisztérium, egyeztetve a Magyar Királyi Belügyminisztériummal 320-0-23/1930. számú rendeletével hozzájárult ahhoz, hogy a „Kaposvári Zenekedvelők Egyesülete államilag engedélyezett magán-zeneiskolája Kaposvár" címen megnyissa. Intézmény, mint Liszt Ferenc Zeneiskola,1952-től folytatta a szervezett zeneoktatást, állami keretek között. A következő nagy változás a 2010-es években kezdődő oktatás átalakításával valósult meg. 2013. január 1-től a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ az iskola fenntartója, működtetője Kaposvár Megyei Jogú Város. 2016-től az iskola fenntartója, 2017-től a működtetője a Kaposvári Tankerületi Központ.

Tanulólétszámunk átlagosan 500-550 fő, az oktató-nevelő munkát átlagosan harminc főállású tanár végzi. A húsz hangszer oktatása mellett széleskörű közéleti szerepet vállal intézmény: fúvószenekarokat, vonószenekarokat, csellózenekart, kórust és kamaraegyütteseket is működtet. Az együttesek több európai országgal állnak kapcsolatban. A növendékek és tanárok jelen vannak Kaposvár és Somogy megye valamennyi rangos kulturális rendezvényén. Az iskola hangversenytermében évente több mint hetven alkalommal adnak koncertet.

2016-tól új alapítványa van az iskolának „Muzsikál Kaposvár Kulturális Alapítvány" néven, amely lehetőségeihez mérten támogatja a tehetséges fiatal muzsikusokat, rendezvények szervezését, a tehetséggondozást, versenyeken való részvételt és a pedagógusok szakmai fejlődését. Ugyanebben az évben alakult meg a Kaposvári Fúvósok Egyesület, amely iskolánk fúvós együtteseinek tevékenységét támogatja.

Jeney Zoltán neve fémjelzi az intézményünkben megrendezésre kerülő országos fuvolaversenyt (országos tanulmányi verseny). Regionális fafúvós-, rézfúvós-, vonós-, zongora-, szolfézs- és SNI-s tanulók versenye kerül megrendezésre háromévente.

2021/2022. tanévtől négy új telephellyel, és a citera hangszerrel bővült a hangszeres képzési paletta, mellyel a népzeneoktatás is kezdetét vette az intézményben.

Valamennyi megyei, regionális és országos versenyen kimagasló sikerrel szerepelnek az iskola tanulói, több nemzetközi zenei verseny első díjával is büszkélkedhet. A tehetséges fiatal muzsikusok folyamatosan nyernek felvételt művészeti szakközépiskolákba, valamint magyarországi és külföldi egyetemek művészeti fakultásaira.

A tanárok rendszeresen részt vesznek továbbképzéseken, több alkalommal megyei, regionális és országos versenyeken zsűritagként, illetve előadóként is találkozhatunk velük.

A nyári szüneteben zenei tábort szerveznek növendékeik és tanáraik részvételével. Nemzetközileg is elismert kaposvári, hazai, külföldi előadóművészek és professzorok gyakori vendégei intézményünknek. Mindezt a rendszeres és sikeres pályázati tevékenységükkel is támogatni tudják.

II. Az intézmény jogi státusza

3.Intézmény adatai

3.1. Az iskola neve

- Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola

3.2. Oktatási azonosítója:

- 040062

3.3. Az iskola székhelye:

- 7400 Kaposvár, Kossuth Lajos u. 21.

3.4. Az intézmény típusa:

- Alapfokú művészeti iskola zeneművészeti ágban: klasszikus zene, népzene

3.5. Az iskola fenntartója és működtetője:

- Kaposvári Tankerületi Központ

3.6. Fenntartó székhelye:

- 7400 Kaposvár, Szántó utca 5.

3.7. Az iskola jogállása:

- Önálló jogi személyiséggel rendelkező, szervezeti egységként működő köznevelési intézmény

3.8. Az iskola vállalkozási tevékenysége:

- Vállalkozási tevékenységet nem folytathat.

3.9. A feladatellátást szolgáló vagyon:

- Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonában álló 854 hrsz-ú ingatlan, valamint az intézmény vagyonleltárjában nyilvántartott tárgyi eszközök.
- Az intézmény és a fenntartó jogköre: ingyenes vagyonhasználati jog.

3.10. Feladatellátási helyszínek:

- Székhely:
  - Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola
    7400 Kaposvár, Kossuth L. utca 21.
- Telephelyek:
  - 7400 Kaposvár, Kisfaludy utca 26.
  - 7400 Kaposvár, Fő utca utca 44.
  - 7400 Kaposvár Pázmány Péter utca 32/b.
  - 7400 Kaposvár, Toponári út 62.
  - 7400 Kaposvár, Szondi utca. 3.
  - 7400 Kaposvár, Szent Imre utca 29.
  - 7530 Kadarkút, Fő utca 1.
  - 7443 Somogyjád, Bogáti utca 1.
  - 7521 Kaposmérő, Hunyadi utca 9.

4.Pedagógiai program véleményezése, értékelése, jóváhagyása, elfogadása

4.1. Igazgató feladata

- Pedagógiai program elkészítése, jóváhagyása.

4.2. Nevelőtestület feladata

- Megalkotja,
- Értékeli, elfogadja,
- Gyakorolja a nevelőtestületet megillető jogokat.

4.3. Szülők joga

- Megismerje a pedagógiai programot,
- Tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról.

4.4. Diákok joga

- Megismerjék a pedagógiai programot,
- Tájékoztatást kapjanak az abban foglaltakról,
- Egyes kérdésekben véleményt nyilvánítsanak.

4.5. Fenntartó feladata

- Egyetértése szükséges a Pedagógiai Program azon elemei tekintetében, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul.
- Értékeli a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programjában meghatározott feladatok végrehajtását, a pedagógiai-szakmai munka eredményességét.
- Jóváhagyja a pedagógiai programot.
- Ellenőrzi a pedagógiai programot.
- Ellenőrzi a Pedagógiai Program végrehajtását, illetve az intézmény működésének és pedagógiai-szakmai munkájának jogszabályoknak való megfelelőségét.

4.6. Intézményi Tanács

- Véleményezés,
- Elfogadás.

III. Nevelési program

5.Alapfokú művészetoktatás

5.1. Alapelvei, céljai

- A különböző művészeti ágak iránt érdeklődő tanulók számára biztosítsa készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását, az adott művészeti ágon belül az alapfokú művészeti iskolák közötti átjárhatóságot.
- Olyan fejlesztő pedagógiát képviseljen, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van.
- A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájáruljon az integrált nevelés-oktatás megvalósításához, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség kompetenciaterület fejlesztéséhez, melyeket a személyiségformálás eszközeként kezel. A követelményeket a gyermekek életkori fejlődési jellemzőihez igazítsa.
- A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a különböző művészeti ágak műveltségének megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez.
- A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.
- A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

5.2. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

- Elősegíti a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást.
- A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.
- A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a különböző művészeti ágakban ötvöződnek.
- Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.

- Megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.
- Az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.
- A nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozókat segíti abban, hogy megtalálják, megőrizzék és fejlesszék identitásukat, vállalják önmagukat, megmutassák a kisebbség értékeit, erősítsék a közösséghez való kötődésüket.

5.3. A pedagógiai program tartalmi szabályozásának értelmezése

- A követelmény és a tantervi program:
  - A pedagógiai programokon belül a helyi tantervek és a tantárgyi programok kidolgozásának alapdokumentuma.
  - Művészeti áganként határozza meg a nevelő-oktató munka kötelező közös céljait, tartalmazza a nevelő-oktató munka alapjául szolgáló, az egyes tartalmi szakaszokban teljesítendő fejlesztési feladatokat.
- Fejlesztési feladat:
  - A fejlesztési feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit, melyek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztése kívánatos, a művészeti oktatás folyamata során. A pedagógiai folyamat különböző aspektusaira helyezik a hangsúlyt, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a tananyag felépítését és az egyes évfolyamok követelményeit.
- Helyi tanterv:
  - Az a tanterv, melyet egy iskola pedagógiai programjában kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően kiválaszt, vagy összeállít.
  - Az alapfokú művészeti iskolákban folyó nevelő és oktató munka, illetve a helyi tanterv az oktatásért felelős miniszter által – művészeti áganként – kiadott Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül.
  - A helyi tanterv összeállításánál lehetőség van a helyi sajátosságok figyelembe vételével történő tantervfejlesztésre.
- Követelmények:
  - A tanulói teljesítmény és továbbhaladás értékelésének alapjául szolgáló kritériumrendszer.
  - A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg az évfolyamok végén elvárható követelményszinteket.
- Kompetenciák:
  - A művészetoktatás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének leglényegesebb, alapvető elemei, amelyre a fejlesztési célok irányulnak.
- Tananyag:
  - Az oktatás és a tanulás kiválasztott, különböző módon (spirális, lineáris, koncentrikus, egyéb) elrendezett ismeretanyaga. A tananyag komplex rendszert alkot, amely több szempontból is csoportosítható, és amelyben domináns szerepet kap az ismeretanyag gyakorlati alkalmazása.
  - A kompetencia alapú tananyag egy adott oktatási program része, amely moduláris felépítésű is lehet, tanuló- és tevékenységközpontú, differenciált módszerek alkalmazására épülő, egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer.
  - Homogén és heterogén csoportokban a tanulók személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciáit fejleszti.
- Tanszak:

— Az oktatásszervezéshez kapcsolódó fogalom. A tantárgyaknak a művészeti ág sajátosságai alapján rendezett csoportja.

- Tantárgy
  — A művészeti ágon belül választott tantervi program.
- Főtárgy
  — Az elsődlegesen kiválasztott tantárgy.
- Kötelező tantárgy - kötelezően választható tantárgy
  — A főtárgy ismeretanyagának feldolgozásához szükséges tantárgy.
- Választható tantárgy
  — A főtárgy ismeretanyagát kiegészítő tantárgy.
- Óraterv
  — A jogszabályokba foglalt tanulási idő pedagógiai céloknak megfelelő felosztása tantárgyak és évfolyamok szerint. Az óratervben hagyományosan heti óraszám szerepel. A helyi tanterv az éves órakeretet megtartva didaktikailag indokolt esetben más óraszám felbontást is alkalmazhat.
- Tantervi program
  — Az oktatás tartalmának, kiválasztásának, elrendezésének, feldolgozásának koncepciója. Funkciója az oktatási folyamat tervszerűségének megalapozása, az oktatás alapvető tartalmi egységeinek meghatározása.
- Tantervi tananyagtartalom
  — A tantervi tananyagtartalomnak általában két szintje van. Az első szinten találhatjuk azt a tantervi tartalmat, amely részletes felsorolás formájában megadja az adott terület, tantárgy legfontosabb témáit, témaköreit, fogalmait, személyeit, műveit. A második szinten találhatjuk azokat a tartalmakat, amelyek több téma együttesét, csomópontjait jelentik, összefüggésekre, kulcsfogalmakra helyezik a hangsúlyt, a kultúraközvetítés szempontjából relevánsak.
- Taneszköz
  — Oktatási eszköz, segédeszköz, tanítási és szemléltető eszköz. Az oktatás folyamatában felhasználható, az oktatás céljainak elérését elősegítő tárgy. A taneszközök lehetnek hangszerek, háromdimenziós (tanári demonstrációs eszközök, tanulói munkaeszközök), nyomtatott (tanári és tanulói segédletek), oktatástechnikai taneszközök (anyagok és egyéb eszközök).
- Vizsgakövetelmények
  — Az egyes tanulói teljesítmények és a jogszabályban rögzített normák összehasonlítására alkalmas kritériumrendszer az oktatási rendszer szakaszainak határain. Az alapfokú művészeti iskolákat érintően a jogszabályban rögzített a művészeti alapvizsga és záróvizsga követelménye. E vizsgakövetelmények az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épülnek.

5.4. A zenei nevelés célrendszere és funkciói

5.4.1. Klasszikus zene

- A zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességének fejlesztésére, és biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
- A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
- A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával.
- Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
- A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

5.4.2. Népzene

- Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja keretében folyó zenei nevelés lehetőséget ad népzenei tanszakok működtetése révén a nemzeti, népi hagyományok átadására, az egyetemes kultúra, az európai műveltség közvetítésére, az értékmegőrzés formáinak kialakítására, a klasszikus zene és népzene egymást gazdagító, organikus kapcsolatának kiteljesítésére. Tantervünkkel szeretnénk hozzájárulni nemzeti és etnikai kisebbségi közösségeink zenei önismeretének megalapozásához, e közösségek hagyományos zenei megnyilvánulásainak megőrzéséhez, szakmai fejlesztéséhez is.
- Az alapfokú népzeneoktatás az életkori sajátosságok figyelembe vételével a hagyományos kultúra értékeinek egységes szemléletű feldolgozására nevel, fejleszti az alkotó magatartást, a variációképző-rögtönzőkészség kialakítását, az önkifejezést, megalapozza az általános zenei műveltséget.
- Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel, lehetőséget nyújt a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek tudatosítására, a kreativitás az esztétikai érzékenység alakítására.
- Az oktatási folyamat - kihasználva a még élő tradíció nyújtotta pedagógiai lehetőségeket - megismerteti a tanulókkal a népzene sajátos gondolkodásmódját, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseit, a ritmus és intonáció értelmezésének a nyelvi sajátosságokkal is összefüggő hangsúlyviszonyait, a különböző zenei műfajok sajátosságait. Célja az is, hogy felkészítsen a zene emocionális és intellektuális befogadására, a társas zenei aktivitásra.
- A népzene - és hagyományos közegében tanulásának folyamata is - alapvetően közösségi megnyilvánulás, ezért tanításában a kamarazenének, a hangszeres-énekes együtt muzsikálásnak kiemelt jelentősége van. A társas zenélés, valamint az ehhez gyakran társuló néptánc elmélyíti, megerősíti a tanulók megszerzett egyéni tudását, közösségformáló ereje által hat az emberi interakciók fejlődésére, megteremti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben történő alkalmazása között.

6. Az iskolában folyó általános nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eljárásai, eszközei

6.1. Pedagógiai alapelvek

- Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képesség- és készségfejlesztésen, tehetséggondozáson van.
- A nevelés két alapvető tényezője: a pedagógus és a tanuló egyenrangú félként vesz részt a folyamatban, közöttük aktív kölcsönhatás van. A tanár vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakozásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében.
- Alkotó pedagógiai klíma megvalósítására törekszenek, melynek jellemzői egyfelől az igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.
- Minden tanulónak biztosított az egyéni adottsága, képessége és tehetsége szerint az önmegvalósítás lehetősége.
- Kiemelten kezelik a tehetségek fejlesztését, a kreatív képességek kialakításához pozitív környezeti hatásokat (motivációs tényezőket: kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, szorgalom, kitartás, becsvágy) biztosítanak.
- Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítik a megfelelő továbbtanulási irány, illetve életpálya kiválasztását. Alapvető értéknek tekintik a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetük megismerésének és megóvásának igényét, valamint más művészeti ágak, kultúrák, szokások megismertetését.

6.2. Pedagógiai célok

- Értékközvetítés, személyiségformálás a zene eszközeivel.
- Baráti kapcsolatok építése (szeretet, elfogadás, biztonság, megbecsülés, önbecsülés, mely alapvető szükségletei az embernek és az ember önmegvalósításának).
- Zenei képesség- és készségfejlesztés (értelmi, érzelmi, esztétikai).

- Önismeret, akaraterő fejlesztése.
- Együttműködési készség, kommunikációs képesség, segítőkészség, szolidaritásérzés, empátia fejlesztése.
- Egyénre szóló fejlesztéssel történő oktatás.
- Reális önértékelési képesség fejlesztése, önmaga elfogadása, egészséges önbizalom.
- A teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az esetleges kudarcot elviselő képességének fejlesztése.
- Önálló, önirányító önfejlesztés képességének fejlesztés (önálló gyakorlás).
- Az önkifejezés lehetőségének biztosítása (hangversenyeken való közreműködés).
- A problémák iránti érzékenység kialakítása, fejlesztése.
- Az oktatás tartalmi és módszertani közelítése a mindennapi élethez.
- A társművészetek befogadására, a különböző kultúrák értékei iránti nyitottságra nevelés.
- Esztétikai nevelés, ízlésformálás.
- A másság elfogadására való nevelés.
- A különböző képességű, fejlettségű, szocializáltságú tanulók felkészítése a további művészeti tevékenységre.

6.3. A nevelő-oktató munka feladata

- Az egyéni képességekhez igazodó oktatás, személyre szóló fejlesztés, az egyéni képességek kibontakoztatásának biztosítása.
- Felelősségtudat, érzelemvilág, a kitartás képességének, fejlesztése.
- A tanuló érdeklődésére, a tanár és a pedagógus közös tevékenységére, együttműködésére épülő oktatás megvalósítása.
- Problémamegoldásra, az összefüggések feltárására ösztönzés.
- A zene és a társművészetek élményszerű megismertetése.
- A tanuló verbális és nem verbális kifejező készletének gazdagítása.
- Alkotásra ösztönzés.
- A tehetségek felismerése, tehetséggondozás.
- Felkészítés szakirányú továbbtanulásra.
- A humánus magatartásminták, szokások erősítése, a jellem formálásával segíteni a tanulók személyiségének fejlődését.
- Az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igény képviselése.
- A saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránti fogékonyság.
- Az Európához való tartozás tudatának erősítése, a más kultúrák elfogadására való nyitottság fejlesztése.
- Folyamatos visszajelzést adni a tanulók tanulmányi előmeneteléről, szorgalmáról és magatartásáról.

6.4. A képzés nyújtson lehetőséget a zeneművészet területén

- A zenei alapok megismertetésére (ritmus, kottaolvasás).
- Egy hangszer ismeretének műkedvelő szinten való elsajátítására.
- Minél változatosabb zenei tevékenységformákban való részvételre (kamara, zenekar, kórus).
- Egyéni képességek megmutatása hangversenyeken.
- Az egyetemes zenetörténet, azon belül a magyar zenei múlt megismerésére.
- A magyar népzene, és más népek zenéinek megismerésére.
- A tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket, készségeiket a zenei előadásokban is alkalmazni tudják.
- Minél több élő és rögzített hangverseny, opera előadás – köztük társaik által készített produkciók – megtekintésére.
- Az önkifejezésre az improvizációs technikák alkalmazására.
- A koncertszerű előadás, mint a művészi kommunikációs formának megtapasztalására.
- A közös alkotómunka adta örömteli együttlét, a tanulók egyénileg és csoportosan hangversenyeken, egyéb rendezvényeken történő bemutatkozására.
- A tehetséges tanulók részére a versenyzés lehetőségére, tehetségük kibontakoztatása érdekében.

- Az önértékelésre annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját eredményeik felismerésére, és azokat a zenei tanulmányaik során hasznosítani is tudják.

6.5. Fejlesztési követelmények, feladatok az iskolánkban

- A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.
- A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készségek, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).
- A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.
- A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.
- A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- Az értékes zene megszerettetése.
- A tanulók zenei ízlésének formálása.
- A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzése. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.
- Tehetséggondozás. A zenei pályát választó tanulók felkészítése a szakirányú továbbtanulásra.
- A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- A tanulók aktív társas muzsikálásra nevelése.
- Közreműködés a másik intézmények kulturális rendezvényein.
- Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.
- Cserekapcsolatok létesítése hazai és – lehetőség szerint – külföldi zeneoktatási intézményekkel, zenei együttesekkel.

6.6. A nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai

- Játékközpontú cselekvésből az iskolai zenetanulási tevékenységébe való átmenet.
- Személyre szóló fejlesztő programok kidolgozása, alkalmazása.
- A zeneművészeti tevékenységgel magatartásformák kialakítása, erkölcsi, esztétikai érzék fejlesztése.
- Problémamegoldásra, az összefüggések feltárására ösztönző feladatokra épülő tananyag-feldolgozás.
- A céloknak és feladatoknak megfelelően kidolgozott pedagógiai módszerek (pl.: hangszer-pedagógia, szolfézs-pedagógia) alkalmazása, illetve új módszerek kifejlesztése.
- Hatékony tanulási módok alkalmazása (kooperatív tanulás, játékos tanulás, cselekvő tanulás, kompetenciaalapú tanulás stb.).
- Gazdagítás, mélyítés, gyorsítás.
- Versenyeztetés.
- Zenei táborok, fesztiválok szervezése, azokon való részvétel, speciális fejlesztés.
- Hangverseny-, kiállítás-, és színházlátogatások szervezése, a látottak közös értékelése.
- Zenei előadásokon való részvétel, azok elemzése.
- A mérési-értékelési rendszer szerinti visszajelzés a tanulók teljesítéséről.

6.6.1. Eltérő hangsúlyok a különböző képzési szakaszokban:

	Előképző 1–2. és alapfok 1–6. évfolyamain	**Továbbképző 7–10. évfolyamain**

Célok	Képességek, készségek fejlesztése, kiemelten: - érzékelés; megfigyelés; - önismeret; - kifejezés; - problémamegoldás; - kommunikáció; - empátia; - koncentráció; - együttműködés közös játékban, gyakorlatokban, produkcióban.	Képességek, készségek fejlesztése, tehetséggondozás, kiemelten: - alkotás; - művészi kommunikáció; - egyéni feladatmegoldás; - együttműködés az alkotófolyamatban; - önértékelés.
	Köznapi és alapvető zenei kifejezésformák megtapasztaltatása.	A zenének, mint művészi kommunikációs formának a megtapasztaltatása.
	Indirekt ismeretközlés, képességfejlesztés.	A tudatosság kialakítása, fejlesztése valamennyi tevékenység során.
Feladatok	A zenei kommunikáció általános (köznapi) formáinak fejlesztése, gyakoroltatása.	Zenei, hangszertechnikai képzés.
	Alapvető, a befogadást elősegítő zenei, hangszerismeretek közvetítése.	Speciális, a zenei előadást, játékmódot elősegítő zenei ismeretek közvetítése.
Eszközök és eljárások	A zenei, hangszertechnikai ismereteket elősegítő módszerek alkalmazása.	A művészi előadásmódot, az önálló tanulást, önfejlesztést elősegítő módszer alkalmazása.
	Csoportos (kamarazene, zenekar) és egyéni tanulás (gyakorlás), feladatvégzés.	Kamarazenei, zenekari zenei tevékenységre koncentrált képzés, szólisztikus, művészi előadásmódot fejlesztő módszerek alkalmazása.
	A tanári irányítás túlsúlya.	Minél több önálló munka lehetősége.
	A tanulói munka folyamatos egyeztetése, tanári értékelése.	A tanuló önértékelésre ösztönzése.

6.7. A nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei

6.7.1. A pedagógiai eszközök megválasztásának legfontosabb szempontjai

- Minden tanuló számára, az életkori sajátosságok figyelembe vételével, képességének, érdeklődésének, valamint távolabbi céljainak megfelelő zenei programok, tevékenységi formák biztosítása.
- A tanulók nevelése a pedagógus személyes példamutatásával a toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására, az igényes, kitartó művészeti tevékenységre.

6.7.2. Az alkalmazott nevelési eszközök

- A zenei tevékenység megszervezésének módjai:
  - Megbízás, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás.
- A magatartásra ható módszerek:
  - Ösztönző módszerek: helyeslés, bíztatás, elismerés, szereplési, bemutatkozási lehetőség, dicséret, oklevél, osztályozás, jutalmazás;
  - Kényszerítő módszerek: felszólítás, a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények megszüntetése, ellenőrzés, figyelmeztetés.
- A leggyakrabban alkalmazott nevelési módszerek:
  - Nyelvi (verbális) eszközök: beszéd, beszélgetés, mely lehet szabad vagy irányított, spontán vagy tervezett, egyéni vagy csoportos.
  - Nem nyelvi (non verbális) eszközök: mimika, szemmozgás, tekintet, testhelyzet, mozdulatok, gesztusok.

6.8. Kompetencia alapú képzés, oktatás

6.8.1. Alapelvei

- A kompetenciaalapú pedagógiai kultúra jellemzői
  - — alkotásra,
  - — értékközvetítésre,
  - — képességfejlesztésre késztető,
  - — cselekvésalapú pedagógia.
- A kompetencia alapú pedagógiai programok alapelvei
  - — kompetencia alapú,
  - — célkitűzései specifikusak,
  - — középpontban a tanulás,
  - — gyakorlatorientált,
  - — egyéni haladásra késztet,
  - — teljesítményre tervez,
  - — értékelése teljesítmény szempontú.
- Kompetencia alapú tananyag
  - — korszerű pedagógiai kultúrára és tanulásszervezési eljárásokra épül,
  - — moduláris felépítésű,
  - — tanuló- és tevékenységközpontú,
  - — differenciált módszerek alkalmazására épülő,
  - — egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer.
- Kulcskompetenciák
  - — Kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi,
  - — Matematikai gondolkodási kompetencia
  - — Személyes és társas kapcsolati kompetencia
  - — Kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság kompetencia
  - — Munkavállalói, vállalkozói kompetencia

6.8.2. A kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság kompetencia

- — A gondolatok, élmények és érzések különféle módon – többek között zene, tánc, irodalom, szobrászat és festészet – történő kreatív kifejezésének fontosságát foglalja magában.
- — Értő-érző befogadás – adekvát átélés – kreatív részvétel.
- — Művészi önkifejezés.
- — Műalkotások és előadások elemzése.
- — Saját nézőpont összevetése mások véleményével.
- — A kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

6.8.3. Az alapfokú művészeti iskola fejlesztési feladatai a kulcskompetenciák fejlesztése érdekében

- Fejlesszen, alkalmazzon olyan tananyagokat, pedagógiai koncepciót, tanulói és tanári segédanyagokat, értékelési eszközöket, pedagógus továbbképzési programot, amelyek – az esztétikai-művészeti kompetenciák intenzív fejlesztésével egy időben – hozzájárulnak a hatékony, önálló tanuláshoz szükséges képességek fejlesztéséhez, a szociális és állampolgári kompetenciák erősítéséhez a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztése útján.

6.9. Személyiségfejlesztés

6.9.1. A művészet hatása a személyiségfejlesztésre

- A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok rendszerét a pedagógiai alapelvekből, célokból, feladatokból, eljárásokból és eszközökből vezetik le.
- A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét, biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a művészetekben megjelennek. A művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.
- A művészeti alkotómunka hatékony eszköze a személyiségfejlesztésnek: különösen a kamasz, majd ifjúkorba lépő fiatalok személyiségének kialakulásához, gazdagításához, énképének,

önismeretének fejlesztéséhez, önmeghatározásához, érzelmei kifejezéséhez, gondolatai megfogalmazásához.

- A zeneoktatásban alkalmazható tevékenységformák a személyiségfejlődésben már 6 éves kortól folyamatosan nyújtanak közösségi élményt, adnak hiteles – az önértékelést segítő – visszajelzést az egyéni és csoportos művészeti munkában. Feladata a személyiség önfejlesztésének elősegítése, amelynek alapja a tanulók önismeretének gazdagítása, hogy képesek legyenek saját lehetőségeik és korlátjaik felismerésére.
- A személyiséget a biológiai tényezők (öröklés) és a környezeti nevelési hatások – egymással szoros kölcsönhatásban – együttesen határozzák meg. A környezeti hatások befolyásolják, hogy az adottságból mi, mikor és miképpen valósul meg. Ezen tényezők között a legjelentősebb a nevelés-oktatás személyiségformáló hatása.

6.9.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

- Az értelem kiművelése. (A zeneiskola kiemelt feladata)
- A szakmai képzés alapozása. (A zeneiskola kiemelt feladata)
- Segítő életmódra nevelés.
- Egészséges és kulturált életmódra nevelés.
- A környezeti nevelés, a fenntarthatóság értékrendjének és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadása.
- Cél: Tanulóink magatartása és életvitele környezettudatos legyen.
- Életvitelük és magatartásuk legyen személyes felelősségen alapuló, környezetkímélő.
- Legyenek felelősek a természeti és épített környezet iránt.
- Igényük legyen az egészséges életmódra, ismerjék a hozzá szükséges technikákat, módszereket.
- Az iskola dolgozói személyes példaadással közvetítsék a környezettudatos és az egészséges életvitelt.
- Az iskolai programok tervezésekor szempont, hogy a lehetőségekhez képest minél környezetkímélőbb legyen a program.
- Az iskolai környezet óvása, tisztaságának javítása.
- Szelektív hulladékgyűjtés (papír).
- Takarékoskodás a vízzel és a villannyal.
- A tanuló saját és társai testi és lelki egészségének óvása.
- Olyan közösségi és egyéni magatartásformák alkalmazása, melyekben érvényesül a környezettudatos gondolkodásmód, az egyén felelőssége. Tudjon különböző korú, képzettségű társaival együttműködni. Legyenek saját ötletei és azokat tudja érvényesíteni a közös munkában. A közös gondolkodás kialakításában vegyen aktívan részt: önértékelés, építő kritika, belátás, meggyőzés, elismerés.

6.9.3. Személyiségfejlesztés eredményei

- A személyiséget formálni csak az egész személyiségre hatni tudó zene (művészetek) jelenlétével lehet. A zene (művészetek) táplálja a tanulók kialakuló érzésvilágát, s egyfajta minőségre való igényességet alakítanak ki bennük.
- A zenei (művészeti) nevelés biztosítja a személyes tapasztalatszerzést, mint tanulási módszert. A tanulók élményszerűen tapasztalják meg valamennyi zenei (művészeti) stílus és irányzat sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek valamennyi művészeti ágban ötvöződnek.
- A zenei (művészeti) neveléssel lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden tanuló élje át a siker élményét, és ezzel fejlődjön önismerete és erősödjön egészséges önbizalma.
- Az alapfokú zenei (művészeti) nevelés feltárja a tanulókban a zene (művészet) megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.
- A zenei (művészeti) nevelés megalapozza a tanulók esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét.
- A zeneoktatás által létrejött pozitív élmények hozzásegítenek azokhoz az emberi tulajdonságokhoz, magatartási szokásokhoz, amelyek a műveltség területén az eredményes haladás, szereplés összetevői.
- A népzenei műveltség megismerése a mai kultúra számára fontos információkat hordoz. Kodály Zoltán egész pedagógiai rendszerét a magyar népzenére alapozta.

- A zeneoktatás nevelő hatása lemérhető a közismereti tárgyak mindegyikével, a tanulók magatartásában, értelmi, etikai, esztétikai fejlődésében. A naponkénti gyakorlások, művek megtanulásának eredményeképpen fejlődik a memória, a dallamok és dalszövegek naponkénti memorizálása edzi a bevésés képességét. A népdalokon gyarapodott színes és gazdag szókincs, a tanulók fogalmazási és kifejezésbeli készségét fejleszti.
- A zeneiskolában tanuló diákok „szép" iránti elkötelezettsége, igényessége fokozatosan megnyilvánul a munkához való hozzáállásukban és a magatartásuk kulturáltságában is.

6.9.4. A személyiségfejlesztés eszközei

- Önismereti, együttműködési, kommunikációs képességeket fejlesztő gyakorlatok a tantárgyak tananyagába és követelményeibe beépítve, vagy tanórán kívüli gyakorlással.
- Produkciók létrehozása (vizsgák, versenyek, fesztiválok, iskolai ünnepek).
- A tanulói produkciókról, tanórai tevékenységekről DVD felvétel készítése, annak megtekintése, elemzése, értékelése az önértékelési képesség fejlesztésének érdekében.
- Hangversenyek, operaelőadások, egyéb kulturális rendezvények látogatása.
- Iskolai és iskolán kívüli kulturális rendezvényeken való közreműködésre motiválás (amennyiben a tevékenység hozzájárul a helyi tantervben megfogalmazott követelmények teljesítéséhez). Az iskolában oktató pedagógusok, művészek a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és differenciálását.
- Pedagógusok példamutatása magatartásukkal, kommunikációjukkal, személyiségükkel, szakmaszeretetükkel, szakmai felkészültségükkel, művészeti tevékenységükkel.

6.10. Közösségfejlesztés

6.10.1. Megvalósulása

- A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka egyrészt a tananyagba beépítve, másrészt az oktatók, a művészek és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, illetve a tanulói közösségen keresztül érvényesül.
- A közösségben kialakuló értékrend, normák, szabályok, elvárások segítik az egyént a döntésekben, a felelősségvállalásban.

6.10.2. Kiemelt feladatok

- Az iskolai tanulói közösség egyéni arculatának kialakítása.
- A közösség hagyományainak megismertetése.
- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése, összehangolása.
- A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek kialakítása, folytonosságának elősegítése.

6.10.3. A fejlesztés eszközei

- Produkciók létrehozása, bemutatása.
- A szűkebb és tágabb közösség ünnepeinek megtartása, ünnepteremtés.
- Iskolai hagyományok teremtése, megőrzése (diáknap, fesztiválok, versenyek, alkotótáborok, névadóra emlékezés, tantermek elnevezése az iskolát meghatározó személyiségekről).
- Tanórán kívüli foglalkozások biztosítása.
- A tanulók, illetve a tanulók és a pedagógusok közös problémamegoldó tevékenységén alapuló foglalkozások biztosítása.
- A közösség kialakítása, fejlesztése csak a tanulók aktív részvételével, közreműködésével valósítható meg.
- Az iskolai közösség és a tágabb társadalmi környezet közötti kapcsolat biztosítása.
- A csoportos foglalkozásokon (zenekar, kamarazene, kórus, elméleti foglalkozások) való részvétel. Ebből következően a tanulóknak számos alkalommal van lehetőségük közös produkciókkal közönség elé állni. Ezen alkalmakkor előtérbe kerül a tanulók egymásrautaltsága, a csoport sikere az egyéni produkciókon is múlik. Ez mindenképpen fokozza a közösségérzést, a közösségért való munkálkodást is.
- A tanulókkal tett kirándulások, más településeken való fellépések, testvérvárosi zenei együttesek fogadása, baráti kapcsolatok kialakítása, mind-mind közösség- és személyiségfejlesztő hatással bírnak.

6.11. Tehetséggondozás

6.11.1. Zeneiskola alapvető funkciója

- A zenei alapműveltségre nevelés, valamint a tehetségek gondozása, a veleszületett vagy szerzett képességek továbbfejlesztése, megtalálni számukra azt az „utat”, amelyen szakmailag is elmélyülten és eredményesen haladhatnak, és az átlagosat túlhaladó teljesítményekre képesek.
- A zenei tehetségek oktatása nem pusztán a tantervi keretek közé szorított információ-közvetítésből áll, sokkal inkább olyan folyamatként kell felfogni, amely állandó tökéletesítésre ösztönöz az egyén saját képességeit, készségeit illetően.

6.11.2. A tehetség jellemzői

- Az átlagostól eltérő képességek, viselkedés, magatartás.
- Zenei megnyilatkozásban az eredetiség, a rendkívüli kreativitás, magas fokú tudásvágy, kíváncsiság, belső teljesítménykényszer.
- Nagyfokú autonómia, önbizalom, csökkentett mértékű alkalmazkodási képesség.
- A korlátozás elleni védekezés, a szociális korlátok áthágása.

6.11.3. A tehetséggondozás feltételei

- A tehetségek kutatása, felismerése.
- Megfelelő tárgyi-technikai feltételek biztosítása (jó minőségű hangszerek).
- Napi kapcsolattartás az azonos tanulókat oktató nevelők között.
- Olyan nevelési-oktatási légkör biztosítása, amely leküzdi a kreativitással szembeni akadályokat (pl.: az elmagányosodás érzését, kortársak megvetését, hibáktól való szorongás érzését, stb.).
- Az anyagi háttér megteremtése, akár pályázatok útján, melyekkel elősegítik a tehetségek kibontakozásának megvalósulását.
- Tehetséges pedagógusok, akik nélkül eredményesen nem lehet tehetségeket nevelni-oktatni.

6.11.4. A tehetséggondozás módszerei

- A módszereket befolyásoló tényezők:
  - A megfelelő zenei képességek, adottságok megléte.
  - A motivációs és akarati tényezők megfelelősége.
  - A környezet serkentő-gátló hatása.
  - Az érintett tanuló életkora.
  - A tanuló magával hozott ismerete.
  - A tanuló családi háttere, támogatottsága.
  - A pedagógus szakmai felkészültsége, pedagógusi képessége, tehetsége.
  - A pedagógiai munkát segítő feltételrendszer megléte.
  - A pedagógus idő és energia befektetése az oktató-nevelő munkába.
  - A pedagógus elismerése a kiemelt teljesítményéért.
- A módszerek megválasztása:
  - Információszerzés a tehetséges tanulóról, vagy csoportról a megfelelő fejlesztési módszer kiválasztása érdekében.
  - A módszereket befolyásoló tényezők megismerése után a lehetséges nevelési-oktatási módszerek megválasztása a tanuló(k) részére.
  - Az alkalmazott módszerek a tanuló személyiségéhez alkalmazkodjanak.
- Tehetséggondozó módszerek:
  - Évugratás, vagy léptetés: egy tanévben 2 év anyagát is minden nehézség nélkül képes elsajátítani a tanuló.
  - Gazdagítás, dúsítás: a tanévi anyagot az idő 2/3-a alatt sikerül feldolgozni és a fennmaradó 1/3-nyi időben a tanulók egyéni fejlesztő programokkal dolgoznak.
  - Tehetséggondozás: heti plusz egy óra időtartamban.

6.11.5. A zeneiskola vállalása a tehetséggondozás területén

- Az iskola akkreditált kiváló tehetségpont.
- Alapító tagja a Kaposvár – Somogy Megyei Tehetségsegítő Tanácsnak, melynek keretében létrehozta és irányítja a Művészeti Tagozatot.
- Összefogja a Kaposvár és Somogy megye művészeti tehetséggondozó programjait.
- Tanévenként 10-15 tehetséggondozó programot szervez, melyen más művészeti iskolák is részt vesznek.

- A tehetséges fiatalok pályakövetése, számukra hangversenyzési lehetőség biztosítása.
- Rendszeres versenyszervezés, versenyeztetés.
- Pedagógus továbbképzések szervezése.
- Az iskola bázisintézmény, mely minőségében a többi művészeti iskolának adja át jógyakorlatait.

6.11.6. A tehetségek megmutatkozásának, bizonyításának, a tehetség mértékének megállapítására alkalmas tevékenységi formák

- A tantárgyi foglalkozásokra való precíz felkészülés, a foglalkozásokon intenzív közreműködés.
- Versenyeken való részvétel (házi, városi, regionális, országos, nemzetközi).
- Iskolai rendezvényeken való közreműködés
- Külső rendezvényeken (más iskolai, városi, külföldi, testvérvárosi) való szereplés.
- Zenei szakirányú táborokban, kurzusokon való részvétel.

6.11.7. A pedagógus szerepe a tehetséggondozásban

- A zenetanári munka professzionális szakma. Azt a pluszt, amitől sokan alkotó művészetnek is tekintik, a pedagógus személyisége adja hozzá. Felelőssége abban áll, hogy a reá bízott minden tanuló egyedi és megismételhetetlen. Ezért az e szakmát művelők személyisége, és az erkölcsi arculata oly mértékig feltétele a sikeres pályafutásnak, mint a szaktudásuk.

6.12. Online oktatás

6.12.1. Szükségessége:

- A Covid 19 vírus megjelenése miatt a Kormány karantént rendelt el országos szinten. Az iskolákban a nevelés-oktatást online formában folytatódhatott. A nevelési-oktatási intézményeknek fel kell készülniük a váratlan helyzetekre, és ki kell dolgozniuk azokat a módszereket, melyekkel a tanítás a krízises időszakban is folytatható.

6.12.2. Ideje: Krízishelyzetekben, Kormányrendelet szerint.

6.12.3. Megvalósítás módja:

- Egyéni oktatás:
  - A pedagógusok interneten keresztül veszik fel a kapcsolatot a tanulókkal, az előre egyeztetett időpontban. Az óra interaktívan, a kialakult rend szerint, a szokott módszerekkel zajlik, mint a személyes alkalmakkor.
  - A pedagógus a KRÉTA rendszeren keresztül, elektronikusa küldhet feladatokat, melyet a tanuló teljesít, majd ennek dokumentumát visszajuttatja a pedagógushoz.
- Csoportos oktatás:
  - Csoportos felületet hoz létre a pedagógus, melyen minden tanuló egy időpontban jelentkezik be, és a foglalkozás interaktívan, a kialakult rend szerint, a szokott módszerekkel zajlik, mint a személyes alkalmakkor.
  - A pedagógus feladatsort állít össze az aktuális tananyagból, melyet a tanuló teljesít, majd visszajuttat a pedagógushoz. A kommunikáció a KRÉTA rendszeren keresztül zajlik.
- Részleges karantén esetén:
  - Egyéni foglalkozás: A pedagógus a karanténba került tanulóval online módon veszi fel a kapcsolatot, és tartja meg az egyéni foglalkozást, az órarend szerinti időpontban.
  - Csoportos foglalkozás (szolfézs): A tananyagot a szolfézstanár online módon juttatja el a tanuló részére, melyet a tanuló az otthonában dolgoz fel. A tanuló a megoldott házi feladatot online módon juttatja vissza a pedagógus részére a megadott határidőre.
- Ha a pedagógus kerül karanténba:
  - Otthonából veszi fel a kapcsolatot a tanítványával, és tartja meg az online foglalkozást a szokott módszerekkel.
  - Amennyiben a pedagógus betegség miatt kerül táppénzre, akkor a foglalkozásait a helyettesítő pedagógus tartja meg.

6.12.4. Megvalósítás eszközei:

- Hardverek: Laptop, mobiltelefon, fejhallgató, kamera, nyomtató, patron, asztali számítógép, monitor
- Szoftverek: Telepítő programok
- Internet
- Alkalmazások: KRÉTA, Messenger, Skype, Class Room, Microsoft Teams, Youtube, Musescore, Musicators, Moodle, Google űrlap, Google Drive, Hangouts

6.12.5. Tájékoztatás:
- Intézmény honlapja
- Intézmény Facebook oldala
- KRÉTA rendszeren keresztül
- Intézmény levelezési rendszerén keresztül
- Pedagógusok a tanítványaikkal címtárat és Facebook csoportot hozhatnak létre.

6.12.6. Értékelés:
- A tanulók értékelése a Pedagógiai programban meghatározottak szerint.
- A pedagógus által alkalmazott módszerekkel.

6.12.7. Vizsgaszervezés:
- Szolfézs:
  — A pedagógus a tanév anyagából feladatlapot állít össze, és online módon juttatja el a tanulók részére. A tanulók a megoldott feladatlapokat online módon juttatják vissza a pedagógushoz, aki numerikusan vagy szövegesen értékeli azokat. A feladatlapra kapott érték a vizsga osztályzata.
- Egyéni oktatás (hangszer, magánének):
  — Felvétel készítése: A tanuló a kijelölt vizsgaanyagot otthonában eljátssza, melyről felvételt készít. A felvételt elküldi a pedagógusnak. Pedagógus a felvételt meghallgatja, melyet numerikusan értékel. Ez az értékelés a vizsga osztályzata.
  — Vizsgaóra: A pedagógus online felveszi a kapcsolatot tanítványával, aki eljátssza a vizsgaanyagot, pedagógus meghallgatja és numerikusan értékel. Ez az értékelés a vizsga osztályzata.

6.12.8. Adatvédelem:
- Kizárólag olyan adatok, felvételek, feladatok kerülnek a nyilvános felületekre, melyek az adatvédelmi szabályzatnak megfelelőek.

7. A nevelő – oktató munka személyi és tárgyi feltételei

7.1. Személyi feltételek

7.1.1. A pedagógusok szakképzettsége
- A nevelési-oktatási intézményben csak megfelelő szakirányú egyetemi, vagy főiskolai végzettséggel rendelkező pedagógusok oktathatnak.
- A zeneiskolában a nevelő – oktatói feladatokat kizárólag a törvényben meghatározott végzettséggel rendelkező pedagógusok látják el.

7.1.2. Az iskola irányítását végzők
- Igazgató 1 fő
- Általános igazgatóhelyettes 1 fő
- Művészeti igazgatóhelyettes 1 fő
- Tanszakvezető 5 fő

7.1.3. A pedagógiai munkát segítők köre
- Iskolatitkár 1 fő
- Adminisztrátor 1 fő
- Oktatástechnikus 1 fő
- Karbantartó-udvaros 1 fő
- Portás, takarító 2 fő

7.1.4. Érdekképviseletek
- Diákönkormányzat: 1 fő pedagógus, 5 fő diák
- Szülői munkaközösség: 5 fő, lehetőség szerint minden tanszakot képviselve
- Intézményi Tanács: 3 fő
- Szakszervezet: 1 fő titkár, 1 fő pénztáros

7.1.5. Pedagógus továbbképzés
- Intézményben a pedagógusok továbbképzése a 277/1997. (XII. 22.) a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról szóló törvényi szabályozás értelmében kerül megszervezésre. A pedagógusok továbbképzése – alapfokú művészeti iskola esetében – a 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltak szerint történik, amely 2025. január 1-jén

lépett hatályba, és ötéves képzési ciklusokra épül. A pedagógus számára e rendelet alapján választható képzések teljesítése kötelező.

- Az intézmény öt évre tervezett továbbképzési programmal rendelkezik, mely tanévenként szükség szerint módosításra kerül.
- Minden tanévben beiskolázási terv készül, mely alapján a pedagógusok részt vehetnek a továbbképzéseken.
- Helyi szabályzat ad iránymutatást a nem akkreditált továbbképzések elfogadásáról, valamint a nem akkreditált képzések szervezéséről az iskolán belül.
- A pedagógusok továbbképzésének célja:
  - A meglévő, korábban szerzett ismeretek további mélyítése.
  - A pedagógiai program színvonalas végrehajtásához szükséges ismeretek megszerzése.
  - Megfelelő szakemberek képzése a törvényes működés biztosításához (belső önértékelési program, szakmai ellenőrzés, pedagógus minősítés, gyakornoki szabályzat).
  - A köznevelés informatikai hátterének értő kezelése.
  - A pedagógus életpálya modellnek megfelelő felkészültség.

7.2. Tárgyi feltételek (eszközök és felszerelések jegyzéke)

7.2.1. Jogi szabályozás

- A nevelő-oktató munka tárgyi feltételei (a helyiségek, azok berendezési tárgyai és a tanszakok speciális taneszközei) mindenben megfelelnek a jogszabályi előírásoknak
- A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzékét az alapfokú művészetoktatás tekintetében a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 2. melléklete tartalmazza.

7.2.2. Az intézmény épülete

- Az elmúlt évek fejlesztései:
  - Folyamatosan karbantartott tantermek, közösségi helyiségek a zavartalan művészi nevelés-oktatás biztosításának érdekében.
  - Nyílászárók cseréje, az energetikai szempontoknak való megfelelés érdekében.
  - Alagsor felújítása.
  - Az épület északi szárnyának, valamint a mellékhelyiségek, a hangversenyterem felújítása.
  - Épületenergetika korszerűsítése napelemek felhelyezésével.
- További fejlesztési célkitűzések:
  - Folyamatos karbantartás, a felújított állapot megőrzése.
- Bútorzat:
  - A tanszakok igényeihez alkalmazkodva minden helyiség megfelelő bútorzattal rendelkezik. (Eszközjegyzék szerint)
- Eszközök:
  - A tanszakok működésének alapvető hangszer, technikai és szemléltető eszközei biztosítottak, de folyamatos fejlesztésre szorulnak.
- Könyvtár:
  - Iskolánk több mint 10.000 egységnyi könyvtárral rendelkezik, amely – a művészetoktatás feltételeihez igazodva – rendelkezik a tanszakok igényének megfelelő kottákkal, könyvekkel, hang- és képfelvételekkel és tanári segédeszközökkel. A bővítés folyamatos.

7.2.3. Rendelkezésre álló helyiségek

Eszközök, felszerelések megnevezése	Jogszabályi előírás	Intézményben rendelkezésre áll
Tanterem	Székhelyen és telephelyen az iskola munkarendje, valamint az egyes művészeti ágaknál meghatározottak szerint	Székhelyen 27 tanterem, 1 hangversenyterem, Telephelyeken 19 tanterem
Igazgatói iroda	Iskola székhelyén, iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	Székhelyen 1
Igazgatóhelyettesi iroda	Ha az iskolában az igazgatóhelyettes alkalmazása kötelező, iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	Székhelyen 2

Iskolatitkári iroda	Ha az iskolában az iskolatitkár alkalmazása kötelező, 1 iskolánként (székhelyen) 1	Székhelyen 1
Nevelőtestületi szoba	Iskolánként (székhelyen) 1	Székhelyen 1
Könyvtár (adattár)	Iskolánként (székhelyen) 1 (a művészeti könyvek, segédkönyvek, kották, hanglemezek és egyéb hangzó anyagok, diafilmek, valamint további módszertani eszközök és taneszközök elhelyezésére - saját épülettel rendelkező intézmény esetében).	Székhelyen 1
Szertár, raktár (hangszertár, jelmeztár)	Iskolánként 1 (Művészeti áganként biztonsági felszereléssel, a hangszerfajtáknak, jelmezeknek, díszleteknek, színpadi kellékeknek, képző- és iparművészeti tárgyaknak, anyagoknak biztonságos tárolására.)	Székhelyen 3
Saját épülettel rendelkező intézmény esetében, amennyiben az kialakítható aula (előtér, várakozó)	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1 (Porta, várakozóhelyiség és a ruhatár funkcióját is betöltheti.)	Székhelyen 1
Saját épülettel rendelkező intézmény esetében, amennyiben az kialakítható porta	Iskolánként (székhelyen) 1 (Szükség esetén az előtérben is kialakítható.)	Székhelyen az aulában kialakított
Személyzeti WC helyiség	Iskolánként (székhelyen és telephelyen), férfi és női 1-1 (Alkalmazotti létszám figyelembevételével.)	Székhelyen 3, Telephelyeken 2-2
Tanulói WC helyiség	Iskolánként (székhelyen és telephelyen), szintenként, fiú és lány 1-1 (Tanulói létszám figyelembevételével.)	Székhelyen 4, Telephelyeken megfelelő
Öltöző, zuhanyzó	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) fiú és lány 1-1 (Saját épülettel rendelkező intézmény esetében.)	Székhelyen 1
Saját épülettel rendelkező intézmény esetében, amennyiben az kialakítható elsősegély helyiség	Iskolánként 1 (Lehetőség szerint külön helyiségként.)	Székhelyen 1 (a művészszoba szükség esetén).

7.2.4. Helyiségek bútorzata, eszközei

Eszköz megnevezése	Intézményben rendelkezésre áll
Tanári asztal	Minden tanteremben 1 db
Tanári szék	Minden tanteremben 1 db
Tanulói asztalok, székek	Minden tanteremben a tanulói létszámnak megfelelően
Szekrény	Minden tanteremben 1 db zárható szekrény, továbbá az igényeknek megfelelően szekrények és polcok.
Zongora vagy pianínó	4 tanteremben 2 db, a többiben 1-1 db
Zongoraszék	Zongora termekben 2 db, a többiben 1-1 db
Lábzsámoly	Zongora és gitár termekben 2-2 db
Kottatartó állvány	Tantermenként 2 db, együtteseknek a létszámnak megfelelően
Metronóm	Tantermenként 1 db
CD lejátszó	Tantermenként 1 db
Álló tükör	Tantermenként 1 db

Tanított hangszer, tanulói használatra	Az intézményben tanított hangszerek a tanulói igényeknek megfelelő mennyiségben rendelkezésre állnak, kölcsönözhetőek. Kivéve a zongora és ütőhangszert.
Tanított hangszer, tanári használatra	Minden tanár rendelkezésére áll 1-1 hangszer.
Hangszertartozékok	A tanulóknak meg kell vásárolniuk.
Televízió	Szolfézstermekben, igazgatói irodában 1-1 db
Projektor	Intézményben 2 db
Interaktív panel és tábla	Intézményben 1 db
Laptop	Minden főállású pedagógusnak 1-1 db, vezetőknek 2 db
Asztali számítógép a tartozékokkal	A vezetői, titkársági irodában, valamint a tanári helyiégben rendelkezésre áll.
Hang és felvétel készítéséhez technikai eszközök (videokamera, keverőpult, mikrofonok, stb.)	Hangversenyteremben rendelkezésre áll
Profi fényképezőgép	Intézményben 3 db
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális taneszközök	A zeneterápiás foglalkozáshoz igény szerint rendelkezésre állnak.

7.2.5. Egészség- és munkavédelmi eszközök

Eszköz megnevezése	Intézményben rendelkezésre áll
Elsősegélyláda	Intézményben 1 db
Munkaruha	Takarítóknak és a karbantartónak a jogszabályban előírtak szerint.
Tűzoltó készülék	A munka- és tűzvédelmi szabályoknak megfelelően az intézményben rendelkezésre áll.

8. Pedagógusok iskolai feladatai

8.1. Neveléssel – oktatással kapcsolatos feladatok

- Órarendszerinti zenei nevelés-oktatás.
- A zenei művészeti nevelés mellett az általános művészeti nevelés.
- Az egyéni és csoportos tantervek, tematikus tervek, óratervek elkészítése tanévenként.
- Tanulók felkészítése hangversenyekre, versenyekre, zenei közreműködésekre.
- Tanulók kísérése a rendezvényekre, felügyelet a rendezvényeken.
- Adminisztratív feladatok ellátása, napra készen (KRÉTA).
- Felkészülés a tanórákra.
- Tehetséggondozás.
- Továbbképzések keretében fejleszti tudását, bővíti ismereteit.

8.2. Az iskola működésével kapcsolatos feladatok

- Részt vesz az iskolai értekezleteken.
- Részt vesz az iskolai programok szervezésében.
- Ötleteivel, javaslataival segíti, fejleszti az iskolában folyó nevelő-oktató munkát, az iskola működését.
- Pályázatok írásában, pályázati projektek megvalósításában közreműködik.
- Megismeri az iskola működését szabályozó jogszabályokat, belső szabályzatokat.
- Aktívan közreműködik az iskola belső szabályzatainak módosításában, fejlesztésében.
- Részt vesz a belső önértékelési feladatokban.
- Ügyel az iskolai rendre, fegyelemre, a törvényes működésre.
- Magatartásával példát mutat a tanulóknak iskolán kívül is.

8.3. Az iskola partnereivel kapcsolatos feladatok

8.3.1. Partnerek meghatározása

- Tanulók
- Szülők
- Pedagógusok
- Más közoktatási intézmények pedagógusai

- Az iskola beszállítói
- A fenntartó képviselői
- Egyéb szakmai szervezetek

8.3.2. A partnerekkel kapcsolatos feladatok

- A pedagógus napi kapcsolatot tart a tanulókkal, szülőkkel, közvetlen munkatársaival.
- Szükség esetén tájékoztatást kér és tájékoztatást ad a tanuló közismereti iskolájában tanító pedagógusoknak a tanuló munkájáról, a tanuló nevelésével-oktatásával kapcsolatos feladatokról.
- A fenntartó képviselőivel, valamint a beszállítókkal az iskola vezetőjén keresztül, illetve utasításainak alapján tart kapcsolatot.

8.4. Tanszakvezetők feladata

8.4.1. Tanszakvezető

- Az azonos jellegű tantárgyakat tanító pedagógusok tanszakokba tömörülnek. A tanszakokat tanszakvezetők irányítják.

8.4.2. Feladata

- Összefogja, szervezi a tanszak munkáját.
- Tanéves munkatervet,
- tanév végén beszámolót készít a tanszak munkájáról.
- Képviseli a tanszakot az iskolavezetésben.
- Részt vesz az iskola irányításának munkájában, az önértékelésében.
- Havonta legalább egy alkalommal tanszaki értekezletet tart, melyről jegyzőkönyvet készít.
- A tanév félévi és év végi tanulmányi eredményét átlagolja, a hiányzását összesíti.
- Kapcsolatot tart és együttműködik a többi tanszakvezetővel, egyeztetik a programokat, működési tervezeteket.
- Ellenőrzési program alapján ellenőrzi, elemzi a tartalmi munkát, mely kiinduló pontja lehet a következő tanév tervezésének.
- Ellátja és ellenőrzi a tanszak adminisztrációs feladatainak végrehajtását.
- Segíti a gyakornok pedagógus képzését, beilleszkedését az iskolai munkába, az intézményi feladatok megismerésében.

8.5. Osztályfőnök feladata

8.5.1. Osztályfőnök

- Alapfokú művészeti iskolában önálló tanulócsoport-vezetői feladatot lát el (szolfézstanárok, zenekarvezetők, kórusvezetők, kamaracsoport-vezetők)

8.5.2. Feladata

- A rábízott csoportok munkáját irányítja, teljes felelősséggel tartozik azokért.
- Részt vesz az intézményvezetés munkájában.
- Összehangolja munkáját a többi osztályfőnökkel és a tanszakvezetőkkel.
- Aktívan részt vesz a tehetséggondozásban, a tanulók nevelésében, versenyeken, táborozásokon, egyéb diákrendezvényeken.
- Elkészíti a csoportok éves működésének tervét, valamint megtervezi a költségvetését. Pénzügyi feltételek megléte esetén – igazgatói engedéllyel – beszerzi az együttesek működéséhez nélkülözhetetlen eszközöket (kotta, mappák, hangszerek, fellépő ruhák, prospektusok, szóró anyagok, stb.).
- A pedagógusok és a diákok közreműködésével gondoskodik a művészi feladatok igényes és zökkenőmentes ellátásáról, dokumentálja azokat.
- A csoportok előmeneteléről tanév végén írásos szakmai, statisztikai beszámolót készít az igazgató részére.
- Az együttesek egészét érintő programok szervezésében és megvalósításában aktívan és teljes felelősséggel vesz részt.
- Kapcsolatot tart és együttműködik a szülőkkel, a szülői munkaközösséggel.
- A tanulók tanulmányi előmenetelét, hiányzásait nyomon követi.
- Vezeti a KRÉTA naplót, figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét más tantárgyakból is.

- Félévente egy alkalommal – az éves munkatervben meghatározott időpontban – szülői értekezletet tart.

8.6. A pedagógusok kapcsolattartásának formái, és továbbfejlesztésének lehetőségei

8.6.1. A tanulókkal kapcsolatos feladatok, a Diákönkormányzat

- A tanulók érdekeit az iskolában működő Diákönkormányzat képviseli és védi.
- Diákönkormányzat működésének segítése, fejlesztése.
- Évente egy alkalommal diákközgyűlés szervezése az aktuális feladatokról.
- A tanulók bevonása az iskolai rendezvények szervezésébe.
- A tanulók véleményének kikérése az őket érintő döntések előtt.
- A tanulói véleménynyilvánítás változatos lehetőségeinek megteremtése (fórumok, stb.).
- Szaktanári, tanulói, szülői közös tevékenységet igénylő feladatok, programok, szervezése (bemutatók, nyílt napok, táborok, tanulmányi kirándulások).

8.6.2. A tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái

- Diákönkormányzat működése, melynek munkáját a diákönkormányzatot segítő pedagógus segíti, koordinálja.
- A diákönkormányzat a szervezeti és működési szabályzata szerint végzi munkáját.
- Diákfórumok szervezésének biztosítása.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az intézményvezetéssel, nevelőtestületével.
- A tanulók tájékoztatása az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról:
  - az iskola székhelyén és telephelyén tanító zenepedagógus, a diákönkormányzatot segítő zenepedagógus és a főtárgyi szaktanár folyamatosan tájékoztatja;
  - az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint kérésre a diákönkormányzat vezetőségének ülésén tájékoztatót tart;
  - a diákönkormányzat vezetője a diákönkormányzat vezetőségét és a tanulókat szükség szerint a faliújságon, interneten keresztül tájékoztatja;
  - a tanulók egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják a szülőket (szóban, illetve a tájékoztató füzeten keresztül írásban, valamint a KRÉTA rendszeren keresztül);
  - a diákönkormányzat tagjai részt vesznek azokon a nevelőtestületi értekezleteken, melyeken az őket érintő kérdésekben születik döntés.

8.6.3. A szülőkkel kapcsolatos feladatok

- A tanulókkal kapcsolatos kérdésekben a szülők érdekeit képviseli és védi a Szülői Munkaközösség.
- A szülői munkaközösség működésének támogatása.
- A szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása.
- Éves munkaterv szerint legalább egy szülői értekezlet, valamint rendszeres találkozók biztosítása a pedagógusokkal. Az ezen felül szervezett alkalmakról az érintetteket külön tájékoztatni kell írásban, értesítőben, telefonon, interneten.
- A szülői véleménynyilvánítás változatos lehetőségeinek megteremtése (fórumok, kérdőívek, interjúk).
- Tájékoztatás az iskola hosszabb távú célkitűzéseiről, pedagógiai programjáról, illetve éves programjáról.
- A szülők meghívása a nyílt napokra, vizsgákra, bemutatókra, iskolai rendezvényekre, tanulmányi kirándulásokra.
- A szülők bevonása az iskolai rendezvények szervezésébe.

8.6.4. Szülők és pedagógusok együttműködésének formái

- Szülői munkaközösség működtetése, működése:
  - A szülői munkaközösség munkáját a szervezeti és működési szabályzata szerint végzi.
  - Az iskolavezetés közvetlen kapcsolatot – a szülők által választott – szülői munkaközösséggel tart.
  - A szülői munkaközösség a szülők és tanulók érdekeit képviseli az iskolavezetés felé.

— A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola vezetésével, nevelőtestületével.

- Szülői értekezlet:
  — Minden tanév kezdetekor az igazgató tanévnyitó szülői értekezletet tart.
  — Elsősorban növendékhangversenyekhez kapcsolódóan, valamint a kiemelt rendezvények – külföldi utak, zenei táborok, versenyek – esetén, és szükség szerint kerül összehívásra, melynek keretében összegzést ad a tanulók előmeneteléről, és kijelöli a további nevelési és oktatási célokat.
- A szülők tájékoztatása:
  — Az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról.
  — Az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól.
  — A helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról.
  — Saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról, a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról.
  — A növendékek és együttesek (kamaracsoportok, zenekarok, kórus) céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról.
- A szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola vezetése felé:
  — Gyakorisága: folyamatos, tanáronként és iskolai szinten.
  — Szükség esetén rendkívüli szülői értekezlet összehívása (külföldi utazás, rendezvények, stb.).
  — A szülői értekezleteken az iskola részéről részt vesznek a tanszak tanárai, tanszakvezetők, az igazgató vagy helyettesei.
- Fogadóóra:
  — Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás, stb.).
- Nyílt tanítási napok:
  — Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő–oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák folyamatát, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.
  — Nyílt tanítási nap valamennyi növendékhangverseny hangversenytermi főpróbája.
  — A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.
- Írásbeli tájékoztató:
  — Feladata a szülők tájékoztatása a gyermekeik tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai programokról. Eszköze a tájékoztató füzet, a postával kézbesített levél, a faliújság, elektronikus levél, az iskola honlapja, KRÉTA rendszer.
- Iskolai hangversenyek, rendezvények.
- Versenyekre, fellépésekre való szülői kíséret, alkalmi beszélgetések.

8.6.5. Együttműködés fejlesztése

- Az egészséges pedagógus-diák és pedagógus-szülő kapcsolatot a diákönkormányzat és a szülői szervezet aktív működése jelenti. Elsődleges cél ösztönözni az ilyen irányú – az iskolai demokratizmus kiterjedését jelentő – kezdeményezéseket.
- Szülők és diákok rendszeres tájékoztatása az intézménnyel kapcsolatos eseményekről, fejlesztésekről, átalakításokról, eredményekről. Véleményük rendszeres kikérése, melyeket a megfelelő fórumokon elmondhatnak.
- Működésüket, munkájukat tanterem és eszközök biztosításával is támogatjuk.

9. Az intézményben használt elektronikus nyilvántartó felületek

9.1. KIR (Köznevelési Információs Rendszer)

- Az intézménnyel jogviszonyban álló tanulók tanuló és pedagógus személyes és oktatással kapcsolatos adatainak nyilvántartására szolgál, továbbá az éves statisztikát is ezen a felületen keresztül lehet elvégezni.
- Az intézményben az – ezzel a feladattal megbízott – általános igazgatóhelyettes és az iskolatitkár kezeli, frissíti az aktuális adatokkal.
- Interneten keresztül működik, csak az engedéllyel rendelkező kollégák léphetnek be a felületre.

9.2. T@nulóN€T

- Az intézmény zárt informatikai felülete, mely a tanulók és munkatársak adatait, tanügyi információit tartalmazza. A lekérdezések alapján többféle statisztika készíthető a feltöltött adatok alapján.
- Az adminisztrátor és a pedagógusok töltik fel az aktuális adatokat.
- Az adatvédelemi szabályok betartása érdekében csak az intézmény épületében lehet belépni a programba.

9.3. Zeneiskol@Net

- Az intézmény rendezvényeinek szervezését támogató elektronikus felület. Tovább kiérőket és egyéb – helyben használatos – tanügyi dokumentumokat tartalmaz, melyek letölthetők, kitölthetők, és elektronikusan továbbíthatók.
- Interneten keresztül működik a program, belépési engedéllyel rendelkező pedagógusok használhatják.

9.4. KRÉTA (Köznevelési Regisztrációs és Tanulmányi Alaprendszer)

9.4.1. Alkalmazásának célja:

- Országosan kiépített, ellenőrizhető adminisztratív rendszer, az országos nevelés-oktatás statisztikai nyomon követésének lehetősége.
- Az intézményi adminisztráció elektronikus úton történő megvalósítása.
- A szülők és tanulók közvetlen hozzáférése a tanuló iskolai előmeneteléhez, jelenlétéhez, házi feladathoz, értékelésekhez.
- Intézményi dokumentumok iktatása.
- Az informatikai rendszeren keresztül a szülők tájékoztatása, illetve a szülők is küldhetnek üzenetet az iskolába.

9.4.2. Az alkalmazáshoz szükséges eszközök

- Számítógép vagy laptop internet hozzáféréssel.
- Okostelefon internet hozzáféréssel.

9.4.3. Az alkalmazáshoz való hozzáférés módja

- A KRÉTA applikációt telepíteni kell az informatikai eszközre.
- Beiratkozáskor meg kell adni a szülő és tanuló elektronikus elérhetőségét, illetve telefonszámát.
- A rendszer automatikusan küld a szülő, illetve tanuló által megadott elektronikus címre belépési kódot, melyet aktiválni kell.

10. Esélyegyenlőségi program

10.1. Fenntartói rendelkezések

Az intézmény nem rendelkezik önálló esélyegyenlőségi programmal, mert a fenntartó gyakorolja és szabályozza a kapcsolódó jogokat és az általa készített dokumentum kiterjed valamennyi intézmény valamennyi alkalmazottjára.

10.2. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az alapfokú művészeti iskola önkéntesen vállalt, egyéni motivációt kívánó nevelési-oktatási formája eleve kiszűri, vagy sokszor el sem juttatja a zenetanuláshoz azokat a gyermekeket, akik beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdenek. Ugyanakkor mással nem pótolható lehetőség adódik – szintén a sajátos, egyénre szabott nevelési–oktatási forma miatt – arra, hogy az SNI-s és hátrányos helyzetű tanulók fejlesztő segítséget kapjanak. Erre a feladatra a személyiségfejlesztés, a tehetséggondozás és a felzárkóztatás során van lehetőség.

Az intézményben három zeneterapeuta képesítéssel rendelkező pedagógus dolgozik, akik – igény szerint – csoportot vezetnek az egyéb problémákkal küzdő tanulók segítése, fejlesztése céljából.

Tapasztalatok szerint ezek a tanulók könnye beilleszkednek, ami a nyugodt, harmonikus tanórai légkörnek, a sokszínű egyéniségek és képességek pedagógiai elfogadásának, az inspiráló, segítő tanári hozzáállásnak, az együtt alkotásnak és a gyakori közösségi rendezvényeknek köszönhető. Ugyanakkor pszichológiai kutatások bizonyítják, hogy a kreatív tanulók esetenként fegyelmezetlenek, impulzívak, nonkonformista attitűdöt mutatnak. Ezeket a jelenségeket az alapfokú művészetoktatásban más tanszakra irányítással, illetve enyhébb esetekben szülői konzultációkkal, egyéni teljesítményütemezéssel, a személyiséghez illő téma- és technikaválasztással meg lehet oldani.

Tehát a szuverén alkotói magatartásból, személyiségjegyekből adódó problémákat kezelni lehet az alapfokú művészetoktatásban is.

Tanulási kudarc a képzés tematikája alapján nem jellemző. Azonban azt fontos kiemelni, hogy az alapfokú művészetoktatásban résztvevő gyerekek sokkal jobban teljesítenek a közismereti iskolákban, mint a művészeti tanulmányik megkezdése előtt. A jelenség hátterében a művészetek érzelmi és értelmi intelligenciára való hatása áll. A művészettel foglalkozó gyerekek gyakran találhatnak alkalmat arra, hogy feszültségeiket „kivetítsék, kialkossák, kimuzsikálják" magukból. Ezáltal eredményesebb tanulásra lesznek képesek, valamint a tanulási kudarcok kezeléséhez is segítséget kapnak a művészettől.

10.3. A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése

10.3.1. A hátrányos helyzet leküzdését segítő tényezők

- Család: az iskola nélkülözhetetlen partnere. Az iskola és a család között a legfontosabb kapocs a gyermek. Az ő fejlődése, érdekei határozzák meg az együttműködés formáit és tartalmát. A család, amikor a zeneiskolát választja, megtiszteli a bizalmával. Ennek kell megfelelni magabiztos szaktudással, korrekt, kulturált és toleráns magatartással bizonyítva, hogy a tanárok személyisége számukra a lehető legjobb választás volt.
- Személyes kapcsolat, családias légkör: pedagógussal, tanuló társakkal, szakmai csoportokkal. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében többször előfordulnak a deviáns viselkedési formák. Családias légkörrel, beszélgetéssel, kiemelkedő feladatokkal történő megbízással ezek a helyzetek kezelhetőek. Feladatmegoldásaikban még jobban kell ügyelni a fokozatosság elvére.
- Tananyag, hangszerek biztosítása: A szociális hátrányok enyhítésében nagy szerepe van annak a lehetőségnek, hogy jó minőségű hangszerek, kották biztosítva vannak az oktatáshoz.
- A közösség hátránykompenzációs hatása: Minden jelenlegi tanulónk és visszajáró növendékeink részt vehetnek a zenekarok, kamaracsoportok és a kórus munkájában. A közös művészi munka és élmény is segít leküzdeni a tanulók közti esélyegyenlőségi különbségeket.
- Anyagi támogatás: A művészeti nevelés-oktatás térítésköteles oktatási forma. A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és SNI-s gyermekek részére lehetőség van a térítési díj mentesség biztosítására. A törvény és a fenntartói rendelkezés lehetővé teszi, hogy kérvény benyújtásával, a szociális helyzetet igazoló dokumentumok csatolásával, különböző fokozatú kedvezményt kapjanak a térítési díjból, illetve tandíjból. Az ideiglenes nehézségekkel küszködő családoknak lehetőségük van a részletfizetésre.
- Alapítványi támogatás: Az iskola alapítványának – Muzsikál Kaposvár Kulturális Alapítvány – egyik célja a hátrányos helyzetű, tehetséges tanulók támogatása, hogy képességeiket kibontakoztathassák

11. Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok az intézményben

11.1. A feladatokat meghatározó tényezők

- A tanulók a legkülönfélébb közismereti iskolákból érkeznek. (Nagyobbrészt általános és középiskolából.) Ezekben az intézményekben kötelező az ifjúságvédelmi felelős alkalmazása, míg az ilyen szakember alkalmazását a törvény nem teszi kötelezővé a művészeti iskolákban.

11.2. Az ifjúságvédelmi feladatokat ellátása

- A feladatok illeszkednek a közismereti iskolák rendjéhez.
- Probléma, konfliktus megjelenése esetén először a nevelőtestületen belül kell megoldani a problémát.
- A probléma feltárásába és az útkeresésben a szülők bevonása elkerülhetetlen.
- Folyamatos a kapcsolat a tanuló közismereti iskolájával (osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős, vezetők).

- Szükség esetén a probléma megoldásában a Gyermekjóléti Szolgálat, illetve a Gyámhatóság is bevonásra kerül.
- Az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat az igazgató szervezi és irányítja a tanszakvezetők, osztályfőnökök, valamint a diákönkormányzatot segítő pedagógus bevonásával.

12. Környezeti nevelési és egészségnevelési program

12.1. Környezeti nevelés

12.1.1. Helyzetkép

- Külső környezet: Az intézmény Kaposvár szívében található. Ennek ellenére hatalmas udvarral rendelkezik, mely alkalmas kulturális és sportprogramok szervezésére is. Ezt a lehetőséget a diákönkormányzat ki is használja rendezvényein. Az udvarban meglévő környezeti értékek – fák, bokrok – megóvása, illetve ezek pótlása kiemelt feladat.
  Az épület központi fekvése könnyen elérhetővé teszi az intézményt, a város minden pontján elhelyezkedő iskolák tanulói számára, és a vidékről érkezőknek is.
- Belső környezet: Az épület és környezetének tisztasága elsődleges szempont, mivel a művészeti neveléshez az esztétikai nevelés is hozzátartozik.
  Folyamatos felújítások: évente-kétévente a folyosókat, a tantermeket festik. A meghibásodásokat az iskola karbantartója folyamatosan javítja. Az elhasználódott bútorok cseréje folyamatos. Fontos az ízléses, egyszerű, de egészséges környezet kialakítása. Cél, hogy a tanulók mindig tiszta, rendes, balesetmenetes környezetben tanulhassanak.
- Az intézmény épülete:
  - — Főépület: 28 egyéni oktatásra alkalmas tanterem
    3 csoportos oktatásra alkalmas tanterem (számítógépekkel)
    1 hangversenyterem (200 főt befogadó)
    1 könyvtár (egyben zongorásterem)
    5 iroda (1 tanteremként is szolgál)
    1 tanári rész kialakítva
    4 raktár
    2 irattár
    1 kazánház (karbantartó tartózkodási helyével)
    1 helyiség a technikai dolgozóknak
  - — Telephelyek: Az igényeknek megfelelő tantermeket biztosítják

12.1.2. Környezetvédelmi elvárások és megvalósulásuk

- Egészséges, esztétikus környezet biztosítása az itt tanuló diákoknak és az itt dolgozóknak.
- A tantermek esztétikusabbá, hangulatosabbá tétele.
- A hangversenyterem állagmegóvása az óriási kihasználtság miatt (zenekari próbák, vizsgák, CD felvételek, hangversenyek, versenyek, stb.) külön figyelmet igényel.
- Energiatakarékos magatartáskövetés (árammal, fűtéssel).

12.1.3. Humán erőforrás szerepe a környezetvédelemben

- Az intézményben dolgozó pedagógusok példamutatása adja elsősorban a környezeti nevelés hitelességét.
- A technikai dolgozók napi munkájukat igyekezzenek környezetbarát technikákkal megvalósítani.
- A belső erőforrás fontos tényezője az intézmény 500-600 tanulója.

13. Adatvédelem

13.1. Jogszabályi háttér

- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. Törvény
- Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény
- A kutatás és közvetlen üzletszerzés célját szolgáló név- és lakcímadatok kezeléséről szóló 1995. évi CXIX. törvény

- A 2018. május 25. napjától alkalmazandó, a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 2016/679/EU rendelet, azaz a GDPR
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- Az egyéb vonatkozó jogszabályok, nemzeti és nemzetközi ajánlások rendelkezéseit megtartva járjon el.

13.2. Az intézmény adatvédelmi rendszere

13.2.1. Helyi szabályozás

- Adatkezelő: Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola.
- Adatkezelő képviselője: az intézmény mindenkori igazgatója.
- Adatvédelmi szabályzat: Tartalmazza az általános és helyi adatvédelmi követelményeket.
- Adatkezelési tájékoztató: Az intézmény partnereinek ad tájékoztatást a tanulói és egyéb adatok helyi kezeléséről, védelméről.
- Adatkezelési hozzájáruló nyilatkozat: Ennek aláírásával hozzájárul, illetve elfogadja az intézmény partnere az adatainak helyi kezelését. A hozzájáruló nyilatkozatot egy alkalommal szükséges leadnia, mely visszavonásig érvényes. A hozzájáruló nyilatkozatot minden olyan alkalommal be kell adni, amikor a partnerek adatait kezelik az intézményben (versenyek, szülői szervezet, Intézményi Tanács, stb.).

13.2.2. Tájékoztatás

- Az adatvédelemre vonatkozó szabályzatok megtalálhatóak az intézmény honlapján (www.kaposvarizeneiskola.hu), a titkárságon, az iskolai könyvtárban. Kérésre szóbeli tájékoztatást is ad az igazgató, illetve megbízottjai.

14. Az iskola ellenőrzési rendszere

14.1. Az intézmény pedagógiai munkájának ellenőrzése

14.1.1. Célja

- A végzett munka értékelése, a nevelés-oktatás eredményességének megítélése, a működés jogszerűségének vizsgálata és biztosítása.
- A folyamatos belső ellenőrzés megszervezéséért, hatékony működéséért az iskola igazgatója a felelős.

14.1.2. Ellenőrzési terv

- Az iskola ellenőrzési terve szerint történik az ellenőrzés a működés különböző szintjein.
- Az ellenőrzés lebonyolításának legfontosabb szabálya a tervszerűség.
- Az ellenőrzési tervet az iskola Szervezeti és működési szabályzata tartalmazza
  - — az ellenőrzendő területek, szaktárgyak, szervezeti egységek,
  - — az ellenőrzés célja (témaellenőrzés, célellenőrzés, utóellenőrzés),
  - — az ellenőrzés jellege,
  - — az ellenőrzés formája,
  - — az ellenőrzést végző személy, személyek megjelölése,
  - — az ellenőrzendő időszak megjelölése (kezdő és befejező időpont),
  - — a programot, tervet kiadó vezető aláírása.

14.1.3. Az ellenőrzés szerepe

- A belső ellenőrzési rendszer átfogja az iskolai nevelő-oktató munka egészét, az intézmény egész tevékenységét.
- Biztosítja az ellenőrzés során felmerülő hibák, helytelen intézkedések kellő időben történő feltárását, fokozza a munka hatékonyságát.

14.1.4. Az iskola belső ellenőrzésének követelményei

- Segítse elő a nevelés-oktatás hatékonyságának javulását.
- A tantervi követelményeknek megfelelően kérje számon az eredményeket a pedagógusoktól.
- Segítse elő a szakmai, gazdálkodási és egyéb feladatok legészszerűbb, leggazdaságosabb ellátását, továbbá a belső rendet, a tulajdon védelmét.
- Támogassa a helyi kezdeményezéseket, ugyanakkor kellő időben jelezzen az intézmény működése során felmerülő megalapozatlan, helytelen intézkedésekre, hibákra.
- Az ellenőrzés tartsa tiszteletben a nevelők módszertani önállóságát, ezáltal az elért eredmények tükrében értékelje tevékenységüket.

14.1.5. Az ellenőrzés szintjei
- Vezetői (igazgató, igazgatóhelyettes).
- Tanszakvezetői.
- Osztályfőnökei.
- Kijelölt pedagógusok egy-egy feladatnál.
- Az ellenőrzést végzőknek jelentési és beszámolási kötelezettségük van az igazgató és az igazgatóhelyettesek felé.

14.1.6. Az ellenőrzés jellege
- időszakos,
- állandó,
- kiemelt,
- speciális,
- bejelentett,
- bejelentés nélküli,
- alkalomszerű.

14.1.7. Az ellenőrzés formái
- Az ellenőrzés formáinak megválasztása függ az ellenőrzés területétől és az ellenőrzés céljától.
- Az ellenőrzés tapasztalatairól a pedagógus teljesítményértékelésekor készül feljegyzés, illetve egy-egy szélesebb körű vizsgálat alkalmával:
  — tanítási óra,
  — tanórán kívüli tevékenység,
  — beszámoltatás, kiállítások, előadások, hangversenyek,
  — írásos dokumentumok vizsgálata,
  — eredményvizsgálatok, felmérések,
  — helyszíni ellenőrzések.

14.1.8. Szakmai tevékenységgel összefüggő ellenőrzési feladatok
- Nevelő-oktató munka ellenőrzése: óralátogatás, hangverseny látogatás.

14.1.9. Működéssel kapcsolatos ellenőrzési feladatok
- Egyeztetés a gondnokkal, az oktatástechnikussal, aki a technikai alkalmazottakat felügyeli.
- Az intézmény működtetésével kapcsolatos feladatok teljesítésének folyamatos ellenőrzése.
- Folyamatos kapcsolattartás a fenntartóval.

15. Az intézményben folyó pedagógiai munka értékelése, mérése

15.1. Értékelés

15.1.1. Célja
- Az értékelés alapját az ellenőrzés során szerzett tapasztalat jelenti, a végzett munka eredményeinek (jó és fejleszthető) számbavételével.
- Minden tanuló egyéni értékelést kap.
- Az értékelés célja a jobbítás és az ezzel kapcsolatos újabb feladatok meghatározása.

15.1.2. Általános értékelési formák
- Beszámolók (nevelőtestületnek, fenntartónak).
- Egyéni vagy tanszaki megbeszélések.
- Minősítések, teljesítményértékelés (dolgozói).
- Különböző jellegű értekezletek (osztályozó, év végi, félévi, nevelési).

15.1.3. Az értékelés gyakorisága
- Szóbeli: folyamatosan a tanév során.
  Írásbeli: havonta, félévkor, tanév végén.

15.2. A mérés

15.2.1. Pedagógus teljesítményének mérése
- A belső önértékelés keretén belül történik meg a pedagógusok értékelése, melyet a belső önértékelési program és terv alapján, a belső önértékelési csoport szervez meg, és minden pedagógus részt vesz benne.

15.2.2. Mérés eszközei:

- Tehetséggondozás: A tehetséges tanulókkal való eredményes foglalkozás is a mérés egyik szempontja.
- Versenyeredmények: A pedagógus munkájának kézzelfogható eredménye, ha a tanítványa eredményesen vesz részt a megyei, regionális, országos, és nemzetközi versenyeken.
- A tanulók közreműködése zenekarokban, hangversenyeken, különböző rendezvényeken. A tanulók gyakori szereplése a pedagógus aktivitásának mérőeszköze.
- A pedagógus tanítványainak vizsgaeredménye, továbbá a tanév végi osztályátlaga, a tanéves hiányzások mennyisége is méri a pedagógus munkáját.
- Pedagógus nevelésen-oktatáson kívüli tevékenysége: önképzés, művészeti, társadalmi, szaktudományos tevékenység.

16. A tanulói jogviszony, a tanulói jogviszony létesítése

16.1. Feltételei

- A tanulói jogviszony a zeneiskolával a beiratkozással jön létre.
- A tanuló az intézménybe tanulmányainak megkezdése előtt iratkozik be, majd minden tanév megkezdése előtt megerősíti – jelentkezési lappal – tanulmányainak további folytatását.

16.1.1. Az iskolával, első alkalommal tanulói jogviszonyt létesítő gyermekekre vonatkozó szabályok

- 6. életévét betöltött gyermek létesíthet a zeneiskolával tanulói jogviszonyt.
- A jelentkező egy közismereti iskolával tanulói jogviszonnyal rendelkezzen (általános iskola, középfokú iskola).
- A felvételi (alkalmassági vizsga) meghallgatáson nyújtott teljesítmény: zenei hallás, ritmusérzék vizsgálata.
- Beiratkozási lap és nyilatkozat benyújtása (kiskorú tanuló esetén szülői aláírással).
- Adatvédelmi nyilatkozat benyújtása.

16.1.2. Beiratkozás

- Az iskolával, első alkalommal tanulói jogviszonyt létesítő gyermekekre vonatkozó szabályok:
  - — Sikeres alkalmassági vizsga.
  - — A tanuló adatait tartalmazó beiratkozási lap és nyilatkozat benyújtása online vagy papír alapon.
  - — A beiratkozáskor szükséges költségek teljesítése.
  - — Adatvédelmi nyilatkozat benyújtása.
- Az iskolával már tanulói jogviszonyban álló tanulókra vonatkozó szabályok:
  - — Érvényes bizonyítvány.
  - — A tanuló adatait tartalmazó beiratkozási lap és nyilatkozat benyújtása.
  - — A beiratkozáskor szükséges költségek teljesítése.

16.1.3. Beiratkozási rend

- A beiratkozás időpontja a helyi médiákban és az iskola honlapján (www.kaposvarizeneiskola.hu) kerül kihirdetésre.
- Minden év áprilistól folyamatosan online módon lehetséges a beiratkozás. Pótbeiratkozási lehetőség minden év szeptember első hetében.
- A beiratkozás menete:
  - — A beiratkozó tanuló (kiskorú esetén a gondviselője) kitölti az online felületen a beiratkozási adatokat. A program generálja a beiratkozási lapot és az adatvédelmi nyilatkozatot.

16.2. Felvétel az iskola évfolyamaira

16.2.1. Feltételek

- Az előképző 1. évfolyamára azok a tanulók jelentkezhetnek, akik a jelentkezés évében betöltik 6. életévüket, továbbá
- Sikeres alkalmassági vizsgát tettek.
- Az alapfok 1. évfolyamára azok jelentkezhetnek, akik sikeresen elvégezték az előképző évfolyamot, évfolyamokat, illetve a felvételi meghallgatáson teljesítették az előképzős szintet.
- A továbbképző évfolyamokra azok jelentkezhetnek, akik az alapfok teljesítése után sikeres művészeti alapvizsgát tettek.
- A tanulók felvételéről az igazgató dönt.

16.2.2. Átvétel másik alapfokú művészeti iskolából

- Érvényes, alapfokú művészeti iskola által kiállított bizonyítvány megléte szükséges.
- A tanuló a bizonyítványába bejegyzett, elvégzett évfolyamai alapján kerül besorolásra a megfelelő évfolyamba, illetve csoportba.
- Ha a kötelezően, illetve a szabadon választott tantárgya változik, a tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie, az iskola helyi tantervében, az adott évfolyamokra meghatározott követelmények alapján.
- A jelentkező tanulót felvételi bizottság hallgatja meg, osztályzattal értékeli, amely alapján javaslatot tesz a tanuló felvételére, vagy felvételi kérelmének elutasítására, illetve a tanuló évfolyamba sorolására.
- A tanuló a beiratkozás rendjében meghatározottak alapján létesíthet tanulói jogviszonyt az iskolával.
- Az átvétel tényét a tanuló törzslapján és bizonyítványában fel kell tüntetni.
- A tanulók felvételéről az igazgató dönt.

16.2.3. Soron kívüli magasabb évfolyamba lépés feltételei

- Ha a tanuló az iskola magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie.
- Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt az iskola helyi tantervében, az adott évfolyamra meghatározott követelmények figyelembevételével, majd javaslatot tesz az igazgatónak a tanuló évfolyamba sorolását illetően.
- A meghallgatás és a különbözeti vizsga feladatait tanévenként, a tanszakvezetők a szaktanárokkal egyetértésben állítják össze, a következő típusok szerint:
  - zenei hallás,
  - ritmusérzék,
  - dallamfelismerés,
  - memória fejlettség,
  - hangszeres alkalmasság, hangszerismeret, készségek, képességek.
- A hangszeres felvételi alkalmával az előző pontban meghatározottak mellett:
  - A választott, vagy javasolt hangszerhez tartozó fizikális, manuális készségek vizsgálata.
- A tanulók soron kívüli magasabb évfolyamra történő felvételéről az igazgató dönt.

16.2.4. Főtantárgy váltás (másik hangszerre való áttérés)

- Szülői írásbeli kérésre, a tanuló – alkalmassági vizsgálata után – a következő tanévtől kezdhet másik hangszert tanulni. Tanév közben nem lehetséges hangszerváltás.
- A tanulók más hangszerre való átvételéről az igazgató dönt.

16.3. Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei

16.3.1. Tanév teljesítése:

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- Ha tanév végén a tanuló teljesítményére elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet, vagy évfolyamot ismételhet.
- A tanuló kérelmezheti, hogy több évfolyam tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget osztályozó vizsga letételével.
- Az iskola alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamra az léphet, aki – a jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett.
- Az iskola magasabb évfolyamára lépés egyik alapfeltétele a foglalkozások rendszeres látogatása. Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása a tanítási órák egyharmadát meghaladja, a tanuló nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. A tanulók mulasztásainak igazolásával kapcsolatos szabályozásokat az iskola szervezeti és működési szabályzata és házirendje tartalmazza.
- A tanuló egy tantárgyból egy alkalommal térítési díj megfizetésével ismételhet egy évfolyamot. Azonos évfolyam másodszori megismétlése csak tandíj fizetéssel lehetséges.
- Egyéb esetekben az ide vonatkozó hatályos jogszabályok az irányadóak.

17. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

17.1. A tanévenkénti egy beszámoltatás szabálya

17.1.1. Jogszabályi háttér

- A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja

17.1.2. Vizsga szabályai

- Valamennyi tantárgyból, minden évfolyamon kötelező tanévenként egy vizsgát tenni.
- Kérésre több évfolyamból összevont vizsga tehető.
- A vizsga anyaga a pedagógiai program tantárgyi követelményénél meghatározott követelményszintje szerint.
- A tanszak tanárai egyenként, illetve tanuló csoportonként hallgatják meg a diákokat.
- A vizsgán hallottakat érdemjeggyel értékelik.
- A vizsga dokumentációja: vizsgameghallgatási lapok, vizsgajegyzőkönyv.

17.1.3. Vizsga követelménye

- A követelményeket – tantárgyanként meghatározva – a helyi tanterv tartalmazza.

17.2. A beszámoltatás (vizsga) formái

17.2.1. Tantárgyi vizsgák

- Minden tanév május hónap végén és június hónap első hetében tanév végi vizsgákra kerül sor.
- A tanévenkénti tantárgyi vizsgák a törvényi előírásnak megfelelően kerülnek megszervezésre.
- Hangszeres és magánének vizsgák: Minden tanév végén kerülnek megszervezésre. A vizsga anyagát a pedagógiai programban tantárgyanként meghatározott követelményszint tartalmazza. A vizsga zártkörű, az adott tanszak tanárai hallgatják meg a tanulókat, beosztás szerint.
- Szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom vizsgák: Minden tanév január hónapban kerülnek megszervezésre. A vizsga anyagát a pedagógiai programban tantárgyanként meghatározott követelményszint tartalmazza. A vizsga zártkörű, az adott tanszak tanárai hallgatják meg a tanulókat, a beosztás szerint.
- Kamarazene, kórus, zenekari vizsga: A zenei együttesek tanéves munkájukról, a tanév végén, önálló hangverseny keretében adnak számot.

17.2.2. Tehetséggondozás („B” tagozat)

- A kiemelt képzésben részesülő tanulók tanévenként két alkalommal adnak számot tudásukról, hangverseny keretében, nyilvánosan. A hangverseny vizsgaanyag egy zenei etűdöt és egy előadási darabot, kotta nélkül. Tanév végén még egy zártkörű meghallgatáson is részt vesznek, ahol egy skálát, egy etűdöt és egy előadási darabot adnak elő.
- A vizsga anyagát a pedagógiai programban, tantárgyanként meghatározott követelményszint tartalmazza.

17.3. Művészeti alapvizsga, művészeti záróvizsga

17.3.1. Általános szabályozás

- A vizsga anyagát a pedagógiai programban, a tantárgyanként meghatározott követelményszint tartalmazza.
- A művészeti alap- és záróvizsga letétele nem kötelező.
- A művészeti alapvizsga letétele az alapfokú évfolyamok sikeres elvégzését igazolja.
- A művészeti tanulmányok továbbképző évfolyamainak megkezdése csak a művészeti alapvizsga sikeres letétele után lehetséges.
- A művészeti záróvizsga az alapfokú művészeti iskolában folytatott tanulmányok sikeres befejezését jelenti.

17.3.2. A vizsgára bocsájtás feltételei

- Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát (6. évfolyam) sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
- Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát (10. évfolyam) sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
- A választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak a tanuló csak azt választhatja, amelyet legalább százharmincnyolc órában tanult, valamint a választott tantárgyból az évfolyamokra előírt követelményeknek eleget tett.

17.3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga tantárgyai

- Fő tárgy: hangszer, magánének
- Szolfézs
- Zeneelmélet
- Zeneirodalom-zenetörténet
- Kamarazene (amennyiben ez a tanuló főtárgya)

17.3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai, ezek meghatározásának módja

- Az alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatárgy tekintetében – az alapfokú művészeti nevelés követelményei és tantervi programja, valamint a pedagógiai program tantárgyanként meghatározottak figyelembevételével kerül meghatározásra.
- Az alapvizsgán és záróvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kerül számonkérésre.
- Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján az intézmény oly módon állítja össze, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.
- Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.
- Azoknál a vizsgatantárgyaknál, amelyeknél a vizsga tartalmában csoportos gyakorlatsor szerepel, a tanulóknak – a szaktanár által megadott kötelező elemek felhasználásával összeállított – begyakorolt gyakorlatsort kell önállóan, csoportos formában bemutatniuk.

17.3.5. Vizsgabizottság

- A vizsgázókat vizsgabizottság hallgatja meg és értékeli.
- Elnöke: az intézmény igazgatója, vagy igazgatóhelyettese, vagy meghívottja.
- Tagjai: 2 fő, akiket az intézmény igazgatója jelöl ki.
- Kérdező tanár: a tanuló felkészítő tanára.

17.3.6. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

- A vizsgabizottság a vizsgatárgyaknál meghatározott értékelési szempontsor alapján minősíti a tanuló teljesítményét.
- A tanuló teljesítményét az alapvizsgán és a záróvizsgán, vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.
- A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzata a döntő.
- Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
- Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.
  Előrehozott vizsga:
  Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára – szolfézs kötelező tantárgyból -, előrehozott vizsga is szervezhető. Előrehozott művészeti alapvizsga szolfézs tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt szervezhető.

17.3.7. Az alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

- Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet érte el.

17.4. Vizsgahangverseny

- Minden tanulónak a főtárgyából tanévenként egy alkalommal növendékhangversenyen, szólóban, vagy kamaracsoportban nyilvános hangversenyen kell közreműködniük.

17.5. Egyéb, az intézményre vonatkozó szabályozások

- Félévkor és tanév végén tanáronként osztályzási lap készül, mely a tanulók eredményeit tartalmazzák összesítve. Az osztályzási lapon – a tanuló által választott – minden tantárgy eredményének, a tanórákról való hiányzás számának szerepelnie kell. A végén osztályonkénti

és összesített tanári átlagot kell számolni. Ez a lap a T@nuló@N€T programból kerül kinyomtatásra.

- A vizsgák követelményeit és módját a tantervi előírások és a pedagógiai program alapján az adott tanszakok döntik el, szabályozása a tanszaki éves munkatervbe, és az intézmény helyi tantervében is rögzítésre kerül.
- A vizsgákról a tanszakvezetőknek jegyzőkönyvet kell készíteni, mely tartalmazza a vizsga időpontját, a jelenlévő pedagógusok nevét, a résztvevők számát, a kiemelkedő és gyengén teljesítő tanulók nevét, az igazoltan és igazolatlanul távolmaradók felsorolását, valamint a tehetséggondozásra („B" tagozat) javasolt, és a tehetséggondozásról visszaminősített („A" tagozat) tanulók nevét. Továbbá az egyéb említésre méltó eseményeket.
- A tanuló a tanévben tartott óraszám 1/3-án mulaszt, nem osztályozható, tanulmányait a következő tanévben a megkezdett évfolyamon folytathatja.
- A tanszakvezetők meghallgatják az adott tanszak valamennyi növendékhangversenyét és vizsgáit, s a tanév szakmai tapasztalatait írásban értékelik. Az iskola igazgatója a tanév végén összesített jelentést készít a tanév eseményeiről, figyelembe véve a tanszakok és az intézmény egészének szakmai eredményeit.

17.6. Házi feladat

17.6.1. Hangszeres, magánének foglalkozások (egyéni oktatás)

- A tanulók házi feladata gyakorlati feladat, rendszeres otthoni gyakorlás.
- A tanuló képességeinek, szorgalmának, valamint a helyi tantervben meghatározottak figyelembe vételével határozza meg a pedagógus a tanuló otthoni feladatát.
- A tanórán végzett feladatok, valamint a házi feladat az üzenő füzetbe, illetve a KRÉTA naplóba kerül bejegyzésre.

17.6.2. Hangszeres csoportos foglalkozások (kórus, kamarazenekar, zenekar, tehetséggondozás)

- A csoportos hangszeres, énekes foglalkozások tanórai anyagát a foglalkozásvezető pedagógus határozza meg, a tanéves tanterv alapján.
- A tanuló házi feladata a saját szólamának otthoni gyakorlása, hogy a legjobb tudásának megfelelően, és felkészülten közreműködjön a hangszeres/ének együttesben, ezzel is elősegítve a zenei együttes sikeres munkáját, fellépéseit.

17.6.3. Elméleti csoportos foglalkozások (szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom, zeneterápia)

- Az elméleti tantárgyak tananyaga a tanéves tantervben kerül meghatározásra, a tanítási órákon kerül feldolgozásra.
- A feladatok meghatározásánál figyelembe veszik a pedagógiai program ide vonatkozó előírásait, a tanulók évfolyamát, az évfolyam követelményeit, valamint a tanulócsoport képességeit.
- A házi feladat a tanórán végzett tananyag otthoni feldolgozása.
- A házi feladat írásbeli és szóbeli feladatokból áll. Mennyisége a tanulók korosztályához, valamint a feldolgozandó tananyag mennyiségéhez igazodik.

17.7. Beszámoltatás, számonkérés

17.7.1. Egyéni tanítási órán történő számonkérés

- A tanuló az otthoni gyakorlás eredményét a tanórán bemutatja a pedagógusnak, melyet a pedagógus értékel, és további aprólékos munkával dolgozzák ki a zeneműveket, hogy azok a tanuló legjobb tudása és képessége szerint szólaljanak meg.

17.7.2. Csoportos foglalkozásokon történő számonkérés

- A tanulók közösen és egyenként is bemutatják az otthoni munkájuk eredményét. Az egyéni felmondásokat a pedagógus érdemjeggyel és szövegesen is értékelheti.
- Az írásbeli feladatokat a pedagógus le ellenőrzi, és értékeli szóban vagy érdemjeggyel.

17.7.3. Dolgozatírás

- A csoportos elméleti foglalkozásokon a tanulók témazáró dolgozat írásával adnak számot az elsajátított ismeretekről, melyet a pedagógus osztályzattal értékel.

17.7.4. Növendékhangverseny

- Az egyéni és csoportos hangszeres és magánének foglalkozások eredményét a tanulók növendékhangversenyek alkalmával mutathatják be, melyet a pedagógusok szóban és érdemjeggyel is értékelhetnek.

17.7.5. Vizsga

- Egy tanítási évben végzett tanulmányok eredményéről tanévzáró vizsgán adnak számot a tanulók, az egyéni és csoportos foglalkozások anyagából.
- Az elméleti tantárgyakból a tanulók szóbeli és írásbeli vizsgát is tesznek.
- Az egyéni és csoportos hangszeres tantárgyakból a tanulók gyakorlati vizsgát tesznek.
- Az egyéni hangszeres, és a csoportos elméleti vizsgát érdemjeggyel értékelik a pedagógusok, mely beszámít a tanuló tanév végi tanulmányi eredményébe.
- A hangszeres és énekes csoportos tantárgyakból a tanulók gyakorlati vizsgát tesznek, melyet szövegesen értékelnek a pedagógusok.

17.8. Vizsga rendszer

17.8.1. Alkalmassági vizsga, felvételi meghallgatás

- Az iskolába jelentkező tanulót a felvételi bizottság hallgatja meg, amely javaslatot tesz a gyermek felvételére, vagy felvételi kérelmének elutasítására, illetve a tanuló évfolyamba sorolására.
- Ha a tanuló az iskola magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt, az iskola helyi tantervében, az adott évfolyamra meghatározott követelmények figyelembevételével, majd javaslatot készít az igazgatónek a tanuló évfolyam- és csoportbesorolását illetően.
- A meghallgatás és a különbözeti vizsga feladatait tanévenként a tanszakvezetők a szaktanárokkal egyeztetve állítják össze a következő típusok szerint:
  - zenei hallás
  - ritmusérzék
  - dallamfelismerés
  - memória fejlettség
  - hangszeres alkalmasság, hangszerismerete, készségek, képességek
- A tanulók felvételéről az igazgató dönt.

18. A képzés kimenetele

18.1. Tanulmányi vizsgák

18.1.1. Vizsga tanévenként

- A tanulók minden tanév végén vizsga keretében adnak számot tudásukról, melynek követelmény szintje az adott tantárgy, adott évfolyam követelmény szintjének felel meg.

18.1.2. Művészeti alapvizsga

- Az alapfokú évfolyamok befejeztével tehető le, mely feltétel a továbbképző évfolyamokba lépéshez.
- Követelményszint: az alapfok utolsó évfolyama szerint.
- Követelményei tantárgyanként kerültek meghatározásra a helyi tantervben.

18.1.3. Művészeti záróvizsga

- A továbbképző évfolyamok befejeztével tehető le.
- Követelményszint: a továbbképző utolsó évfolyama szerint.
- Követelményei tantárgyanként kerültek meghatározásra a helyi tantervben.

18.2. Tanulmányi versenyeken való részvétel

18.2.1. Versenyeztetés célja

- A nevelő-oktató munka eredményének bemutatása.
- A tanuló tehetségének, képességének bemutatása, kibontakoztatása.
- Az azonos tantárgyat tanuló, és azonos korosztályú tanulók képességeinek összehasonlítása.

18.2.2. Versenyeztetés feladata

- Szakmai fórum a pedagógusok és tanulók részére.
- Tanulási, továbbképzési lehetőség a pedagógusok és tanulók részére.
- Tehetséggondozás.

18.2.3. Tanulmányi versenyek szintjei

- Helyi szintű tanulmányi versenyek
- Megyei szintű tanulmányi versenyek
- Regionális szintű tanulmányi versenyek

- Országos szintű tanulmányi versenyek
- Nemzetközi versenyek

18.2.4. Az iskola által rendezett tanulmányi versenyek

- Országos Jeney Zoltán Fuvolaverseny (minisztérium által meghirdetett és támogatott verseny)
- „Rév Lívia" Dél-Dunántúli Regionális Zongora Verseny
- „Gyermán István" Dél-Dunántúli Regionális Vonós Verseny
- „Csupor László" Dél-Dunántúl Regionális Fafúvós Verseny
- „Fehérvári József" Dél-Dunántúli Regionális Rézfúvós Verseny
- „DobSzerda" Regionális Ütős Találkozó
- „Szeretnék Neked ZenélnI" Dél-Dunántúli Regionális Sajátos Nevelési Igényű Gyermekek Találkozója

18.2.5. Versenyek, melyen iskolánk tanulói részt vesznek

- Minisztérium által meghirdetett és támogatott országos tanulmányi versenyek
- Az iskola által rendezett tanulmányi versenyek
- Somogy megyében rendezett tanulmányi versenyek:
  - — Somogy Megyei Kamarazenei Fesztivál – Marcali
  - — Varró Margit Somogy Megyei Zongoraverseny – Barcs
  - — Négykezes és Kétzongorás Verseny – Barcs
  - — Somogy Megyei Furulyaverseny – Lengyeltóti
  - — Rézfúvós Kamara és Ütő-együttes Verseny – Lengyeltóti
  - — Somogy Megyei Szolfézs és Népdaléneklési Verseny – Siófok
  - — Somogy Megyei Zenetörténeti Verseny – Siófok
  - — Diákmuzsika – Balatonszemes
  - — Somogy Megyei Tehetségkutató Verseny – Kadarkút
  - — Regionális Zenekari Verseny – Balatonföldvár
  - — Regionális Kamarazene Verseny – Siófok
- Somogy megyén kívüli tanulmányi versenyek:
  - — Sistrum Zenei Versenyek – Szombathely
  - — Aprófúvósok Versenye – Dombóvár
  - — Balaton Környéki Megyék Vonósversenye – Siófok
  - — Helikon – Keszthely
  - — Regionális gitárverseny – Szekszárd
  - — Alapfokú Szanyi Irma Zongoraverseny – Székesfehérvár
  - — Egyéb országos és regionális szervezésű művészeti versenyek
- Egyéb regionális, országos és nemzetközi online vagy digitális módon megszervezett művészeti versenyek.

18.2.6. A tanulmányi versenyek támogatottsága

- A Minisztérium által meghirdetett és támogatott tanulmányi versenyeken a tanulók és pedagógusok részvételét a Kaposvári Tankerületi Központ finanszírozza.
- A Minisztérium által meghirdetett és támogatott tanulmányi versenyek szervezését az Oktatási Hivatal irányítja, fogja össze és finanszírozza.
- Az iskola által szervezett tanulmányi versenyek önerőből, pályázati keretekből, alapítványi, és szülői, illetve tankerületi támogatásokból valósulnak meg.
- A más intézmények által szervezett versenyeken való részvétel alapítványi, illet szülői támogatással valósulhat meg.

18.3. A tanulók zenei produkciói, közreműködései

18.3.1. Zenei fellépések fórumai

- Zeneiskolai rendezvények
  - — Növendékhangversenyek
  - — Óvodások részére szervezett hangversenyek
  - — Iskolai ünnepi megemlékezések
  - — Társiskolákkal közös rendezvények
  - — Külföldi kapcsolatok
  - — Zenei táborok

- Közismereti iskolák ünnepi rendezvényei:
  - — Osztályünnepségek
  - — Iskolai megemlékezések, ünnepi alkalmak
- Városi rendezvények:
  - — Kiállítás megnyitók
  - — Emléktábla avatók
  - — Ünnepi rendezvények
  - — Sportrendezvények
  - — Konferenciák
  - — Fesztiválok
- Megyei rendezvények
  - — Falunapok
  - — Hangversenysorozatok
  - — Közismereti iskolákban zenei közreműködések, önálló hangversenyek
  - — Kultúrházak rendezvénysorozataiban közreműködés
- Országos rendezvények
  - — Zenei találkozók
  - — Fesztiválok
  - — Zenei táborok
  - — Hangversenyek
- Nemzetközi rendezvények
  - — Testvérvárosi kapcsolatok
  - — Fesztiválok
  - — Versenyek

19. Költségtérítéses képzés az alapfokú művészetoktatás

19.1. Térítési díj

19.1.1. Térítési díj fizetési kötelezettség

- A zeneiskolával tanulói jogviszonyt létesített tanulónak a művészeti képzésért térítési díjat kell fizetni.
- Térítési díj fizetési korhatár: 6-22. éves kor.
- Térítési díjat fizet az a tanuló, aki tanulói jogviszonnyal rendelkezik.

19.1.2. A térítési díj mértéke

- Az iskola fenntartója határozza meg a tanévenkénti térítési díj mértékét.
- A tanulmányi eredménytől és a szociális helyzettől függően csökkenthető a térítési díj mértékét.

19.1.3. A térítési díj fizetés

- Félévenként kell megfizetni a térítési díjat, a tanuló tanulmányi eredményének megfelelően.

19.2. Tandíj

19.2.1. Tandíj fizetési kötelezettség

- Tandíjat fizet az a tanuló, aki a 6. életévét még nem töltötte be, illetve a 22. életévét betöltötte.
- Tandíjat fizet az a tanuló, aki nem rendelkezik tanulói jogviszonnyal (általános iskola, középfokú iskola).
- Tandíjat köteles fizetni a felsőfokú tanulmányokat folytató tanuló, aki hallgatói jogviszonnyal rendelkezik.

19.2.2. A tandíj mértéke

- Az iskola fenntartója határozza meg a tanévenkénti tandíj mértékét.
- A tanulmányi eredménytől és a szociális helyzettől függően csökkenthető a tandíj mértékét.

19.2.3. A tandíj fizetés

- Félévenként kell megfizetni a tandíjat, a tanuló tanulmányi eredményének megfelelően.

19.3. Kedvezmények biztosítása

19.3.1. ***Eljárási rend***

- A Kaposvári Tankerületi Központ hatályos térítési díj és tandíj szabályzata alapján az iskolánkban tanuló gyermeket, tanulót szociális helyzete alapján térítési díj-, illetve

tandíjkedvezmény illeti meg. Ha a gyermek, tanuló törvényes képviselője háztartásában az egy főre jutó nettó jövedelem a mindenkori legkisebb öregségi nyugdíj 210 %-át nem haladja meg.

- Tanévenként egy alkalommal, kérelemmel fordulhat a tanuló (kiskorú tanuló esetén a gondviselője) az iskola igazgatójához, a térítési díj és a tandíj mérséklése, vagy részletekben történő megfizetése, illetve mentessége érdekében. A kérelem az intézmény által kiadott nyomtatvány, melyet az iskola titkárságán, vagy a szaktanártól lehet kérni.
- A kérelem mellé csatolni kell a közös háztartásban élők jövedelmeiről szóló igazolásokat, illetve a megfelelő dokumentációt (önkormányzati határozat, orvosi igazolás, stb.).

19.3.2. Térítési díj, illetve tandíjmentesség feltétele

- Kérelem benyújtása a megfelelő dokumentációk csatolásával.
- A tanuló autista, vagy enyhe fokban értelmi fogyatékos, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, továbbá tartós fogyatékossággal rendelkezik (siket, vak, stb.), tartós gondozásban van.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű érvényes határozattal rendelkező tanuló valamint a szakértői bizottság szakvéleményével alátámasztott sajátos nevelési igényű tanuló térítési díjmentes. Ebben az esetben kérelem benyújtása nem szükséges, a mentesség az alátámasztó dokumentumok benyújtása után érvényesül.

19.3.3. Részletfizetés feltétele

- Kérelem benyújtása a megfelelő dokumentációk csatolásával.
- A tanuló családjában az egy főre jutó háromhavi átlag jövedelem nem haladja meg a mindenkori minimál nyugdíj háromszorosát.

19.3.4. Mérséklés

- Kérelem benyújtása a megfelelő dokumentációk csatolásával.
- A Tankerület térítési díj és tandíj szabályzata alapján adható kedvezmények, a családban az egy főre jutó átlagjövedelem alapján.

19.3.5. A térítési díj, illetve tandíj megfizetésének elmulasztása

- Kétszeri felszólítás után a tanuló tanulói jogviszonyának megszűntetése az alapfokú művészeti iskolával.

19.4. Hangszerkölcsönzés

- Az intézmény tulajdonát képező hangszereket a zeneiskolával tanulói jogviszonnyal rendelkező tanulók használhatják.
- A hangszer átvételéről kötelezvényt kell aláírni a tanulónak, illetve a gondviselőnek.
- A tanuló, illetve gondviselője a kölcsönzött hangszerért teljes felelősséggel tartozik.
- A hangszerek természetes használatából eredő sérüléseket az iskola javíttatja.
- A nem természetes használatból eredő sérülések javíttatási költségét a tanuló, illetve gondviselője köteles kifizetni.
- Az elveszett hangszert a tanulónak, illetve gondviselőjének kell pótolni, az elveszetthez hasonló szintű hangszerrel, vagy a mindenkori beszerzési értéket kell megfizetnie.

20. A nevelési-oktatási feladatok támogatásának megvalósulása

20.1. Muzsikál Kaposvár Kulturális Alapítvány

- Célja: Az iskola nevelő-oktató munkájának támogatása.
- Tevékenysége:
  - — versenyek szervezése, támogatása;
  - — művészeti kiadványok (újság, prospektus, CD, DVD, stb.) készítése, támogatása;
  - — pedagógus továbbképzések szervezése, akkreditálása, lebonyolítása;
  - — iskolai hagyományok ápolása;
  - — eszközbeszerzés, karbantartás;
  - — részvétel a tehetséggondozásban, a tehetséges, hátrányos helyzetű tanulók támogatása;
  - — külföldi kapcsolatok megvalósulásának elősegítése;
  - — megszerzett tapasztalatok helyi adaptációja.
- Az alapítvány céljait, tevékenységét a szülői és szponzori támogatásokból, pályázatokból tudja megvalósítani.

20.2. Kaposvári Fúvósok Egyesület

- Az iskola fúvós együtteseinek tevékenységét támogató egyesület
- Célja:

— Rendszeres kulturális, zeneművészeti tevékenységek, szereplési lehetőségek biztosítása szervezett keretek között.
— Az egyesület tagjainak és ifjúsági tagjainak művészeti-zenei életmódra nevelése, az ilyen igények felkeltése, a közösségi élet kibontakoztatása.
— A magyar zenekultúra színvonalának emelése, zenei örökségünk ápolása és terjesztése a világban.

- Pályázati tevékenységet folytat, melynek segítségével megvalósítja a fúvószenekarok külföldi kapcsolatait, rendezvények szervezését, és azokon való részvételt.

IV. Az iskola helyi tanterve

Általános szempontok

21. A választott kerettanterv

- Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja
  — helyi tanterv, A) Klasszikus zene fejezet (akik a 2011/2012. tanévben és azután létesítettek tanulói jogviszonyt az iskolával)
  — B) Népzene

22. Az alkalmazható kották (könyvek), egyéb taneszközök kiválasztásának elvei

22.1. Törvényi szabályozás

- Az Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramjának tantervi előírásai tartalmazzák az alapfokú művészeti iskolákban javasolt kották és segédeszközök jegyzékét, valamint tanszakokra, tantárgyakra lebontva a tantervi előírásokat és a követelményszintet. Intézményünk helyi tanterve ezekre az előírásokra épül.

22.2. Kotta, tankönyv választás szabályai

22.2.1. Szakmai szempontok

- A zenei anyag maximálisan segítse a tanuló hangszerjátékának fejlődését.
- Igényes tankönyv és kottaanyag álljon a tanulók rendelkezésére, a magas tudásszint elérésének biztosítása érdekében.
- A játszott zenei anyagnak tartalmaznia kell a gyermek korához igazodó, és a már meglévő tudásszintjére épülő technikai, előadásbeli és stiláris elemeket.
- Az évfolyamokra meghatározott követelményszinthez alkalmazkodjon a választott anyag.
- Pedagógusaink rendelkeznek saját kottatárral is, ebből is választanak tanítványaik számára tananyagokat.
- A kották és tankönyvek elérhető áron beszerezhetőek legyenek.

22.2.2. Az iskolavezetés feladata

- Az oktatásban, képzésben használatos kották, tankönyvek, munkafüzetek kiválasztásakor az évenként megjelenő hivatalos tankönyvjegyzék jelenti az alapot.
- Kottatárunk folyamatosan bővül az újonnan megjelenő kiadványokkal, melyek szintén bekerülnek az oktatott anyagok közé.
- A tanszakok az éves program összeállításakor részletesen megvitatják a javasolt irodalom jegyzéket. Az általános és konkrét pedagógiai célok megvalósítása érdekében a hangszeres tanulóknál egyéni tananyag kerül megállapításra, s ehhez kerül kiválasztásra a kottaanyag.
- A csoportos óráknál a csoport számára legmegfelelőbb tananyagot (kotta, segédeszközök) az adott évfolyam szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet tanára határozza meg a pedagógiai program alapján.
- A kamaracsoportoknál, zenekaroknál, kórusnál, az együttesek szakmai képességeinek és személyi feltételeinek megfelelő kottaanyagot használják, figyelembe véve a tanterv szakmai és zenei javaslatait is, valamint a pedagógiai programot.
- Elsősorban az iskola könyvtárában megtalálható kottaanyagot – mely egyezik a tantervi előírásokban felsoroltakkal – használják pedagógusaink.
- Az iskola által használt kották, tankönyvek, segédletek jegyzékét és azok árait –a jogszabályi előírásoknak megfelelően – az érdekeltek tudomására kell hozni.

- A nehéz anyagi körülmények között élő és hátrányos helyzetű tanulók részére a könyvtári kották használatát lehetővé kell tenni.
- A pedagógusok szorgalmazzák az eredeti kották használatát, szorítsák vissza a kottamásolást a jogdíjak védelme érdekében.

23. Hangszer

23.1. Szakmai szempontok

- A tanuló érdeklődésének és igényének megfelelő hangszeres tudást kapjon.
- A megfelelő méretű hangszert adják a pedagógusok a tanulók kezébe (hegedű, gordonka, stb.).
- A hangszer kiegészítőket (húr, nád, stb.) biztosítsák a tanulók részére, térítés ellenében.

23.2. Az iskolavezetés feladata

- A tanulmányok idejére – a törvényi előírásoknak megfelelő mértékben – az iskola biztosítsa a megfelelő minőségű hangszert.
- Gondoskodjanak az iskola tulajdonát képező hangszerek tanévenkénti javíttatásáról, karbantartásáról.
- A lehetőségekhez mérten, a meglévő hangszerállományt bővítsék, illetve cseréljék jó minőségű hangszerekre.
- Szakmai tanácsokkal segítsék a szülőket, amennyiben gyermekük részére hangszert szeretnének vásárolni.

24. Pedagógus választás szabályai

24.1. Egyéni oktatás

- A zenei alapfokú művészeti iskolában többnyire egyéni oktatás folyik. Ezzel lehetővé válik, hogy az azonos tantárgyat tanító pedagógusok közül kiválassza a tanuló, illetve gondviselője, azt a pedagógust, akinél a zenei képzést igénybe szeretnék venni. Ilyen tantárgyak a zongora, fuvola, klarinét, rézfúvó, hegedű, gordonka.
- Amelyik hangszert csak egy tanár oktatja az iskolában, ott pedagógus kiválasztására nincs lehetőség.

24.2. Csoportos oktatás

- A szolfézs tantárgyat több pedagógus tanítja az iskolában. Egy-egy évfolyamot több pedagógus is tanít. Ezek főleg az előképző, első, második, harmadik és negyedik évfolyamok. A szolfézsórák időpontjai tanév elején kialakított órarendben kerülnek meghatározásra, igazodva a tanulók életkorához, iskolai elfoglaltságához, a szülői igényekhez. Általában azokat a szolfézscsoportokat választják a tanulók, amelyek igazodnak a hangszeres órák időpontjához.
- Lehetőséget biztosítunk tanév közben is csoportváltásra, az adott évfolyamon belül, más pedagógushoz, illetve azonos pedagógushoz, csak más időpontban.

24.3. Helyi szabályozás

- A tanuló, kiskorú tanuló esetén a gondviselője, írásban kérvényezi az iskola vezetőjétől a tanárváltást, megfelelően indokolva.
- Az igazgató, a tanszakvezetővel és pedagógusokkal felméri a lehetőségeket a tanárváltás érdekében.
- Az igazgató dönt a tanárváltásról.
- Az igazgatói döntésről a kérvényező írásban kap értesítést.

25. A tanuló tanulmányi munkájának értékelése

25.1. Az értékelés szempontjai

- A tanulók értékelésének alapja a folyamatos teljesítmény, figyelembe véve a tanuló fejlődési ütemét.
- Az iskolában szummatív és szöveges értékelés folyik.
- Az értékeléskor a tanuló előmenetele, a képességeihez mért fejlődése a szempont.
- Értékelési időpontok: havonta, félévkor, tanév végén. A pedagógus a tanítási órákon is értékelheti a tanulókat.

25.2. Az értékelés formái

25.2.1. Szöveges értékelés

- Az előképző évfolyamokon alkalmazott értékelés (kiselőképző, előképző, hangszeres előképző), és a zeneterápia foglalkozásban részesülő tanulók értékelése
  - — Évközi értékelés: kifejtett szöveges (szóbeli, esetenként írásos) formában történik.
  - — A tanulók félévi és év végi teljesítményének minősítésére az alábbi fokozatokat alkalmazzuk:

Kiválóan megfelelt: annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi követelményeket kimagaslóan teljesítette, rendszeresen részt vett a foglalkozásokon, szorgalmával felkészültségével segítette a tanulótársai munkáját is.

Jól megfelelt: annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi követelményeket kiemelkedően teljesítette.

Megfelelt: annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi minimumkövetelményeket teljesítette.

Nem felelt meg: annak a tanulónak a teljesítménye, aki a tantárgy adott évfolyamára előírt minimumkövetelményeit nem teljesítette.

25.2.2. Értékelés érdemjeggyel

- 1-10. évfolyamon a hangszeres és magánének főtárgy, szolfézs, zeneelmélet főtárgy, kötelező tantárgy, választható tantárgy értékelése érdemjeggyel történik.
- A pedagógus rendszeresen, illetve havonta érdemjeggyel értékeli a tanuló előmenetelét. Az érdemjeggyel történő értékelés mellett a tanár a tanév során folyamatosan alkalmazza a kifejtett szóbeli, esetenként írásbeli értékelési formát is.
- Egy tantárgy követelményeire épülő év végi vizsgán a tanuló teljesítményét a tanár egy érdemjeggyel értékeli.
- Félévkor és év végén a tanuló teljesítményét főtárgyból és szolfézs – zeneelmélet tantárgyból a tanár osztályzattal minősíti. A félévi osztályzatokat az év közben szerzett érdemjegyek alapján, az év végi osztályzatokat az évközi érdemjegyek és a vizsga érdemjegye(i) alapján kell megállapítani.
- A félévi és az év végi osztályzattal történő minősítést kifejtett szóbeli értékelés kíséri.
- Az értékelést, minősítést tartalmazó dokumentumok: KRÉTRA napló, tájékoztató füzet, törzslap, bizonyítványkönyv, jegyzőkönyv (vizsgák, osztályozói értekezletek).
- Az itt nem szabályozott kérdésekben az egyéb, idevonatkozó jogszabályok a meghatározók.
- Az egyes tanulók osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és az osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.
- A tanuló teljesítményének értékelésére, minősítésére alkalmazható érdemjegyek:

(5K) kiváló jeles
(5D) dicséretes jeles
(5) jeles
(4) jó
(3) közepes
(2) elégséges
(1) elégtelen

25.2.3. A választható csoportos és egyéni tantárgyak értékelése

- Egyéb választható tantárgyak: zenekar, kórus, kamarazene, zeneirodalom, kötelező zongora, hangképzés, másodhangszer.
- Értékelésük félévkor és tanév végén szöveges értékeléssel történik, mely a tanulmányi átlagba nem számít be.
- Az értékelés fokozatai:

Kiválóan megfelelt: annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi követelményeket kimagaslóan teljesítette, rendszeresen részt vett a foglalkozásokon, szorgalmával felkészültségével segítette a tanulótársai munkáját is.

Jól megfelelt: annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi követelményeket kiemelkedően teljesítette.

Megfelelt: annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi minimumkövetelményeket teljesítette.

Nem felelt meg: annak a tanulónak a teljesítménye, aki a tantárgy adott évfolyamra előírt minimumkövetelményeit nem teljesítette.

25.3. A magasabb évfolyamokba lépés feltétele az értékelés alapján

25.3.1. Az év végi tanulmányi eredmény minimum értéke a felsőbb évfolyamba lépéshez

- Előképző évfolyamokból: legalább megfelelt értékelés
- 1-10. évfolyamokból:
  - — Főtárgy: legalább (2) elégséges értékelés
  - — Szolfézs, zeneelmélet: legalább (2) elégséges értékelés
  - — Zenekar, kamarazene, zenetörténet, kötelezőzongora, hangképzés: legalább megfelelt értékelés

25.4. A szorgalom értékelése

25.4.1. Az értékelés szempontjai

- A tanuló foglalkozásokon való aktivitása, feladatvégzésének pontossága, kötelességtudata, képességeihez mért teljesítményének szintje, egyenletessége alapján történik.
- A tanuló szorgalmát havonta, félévkor és tanév végén szövegesen kell minősíteni.
- Az értékelését és minősítését félévkor és tanév végén a főtárgy tanár – a csoportban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.
- Az értékelést, minősítést tartalmazó dokumentumok: KRÉTA napló, tájékoztató füzet, törzslap, bizonyítványkönyv.

25.4.2. Az értékelés fokozatai

példás	(5)	annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon folyamatosan aktívan közreműködik, felkészülését a rendszeresség, kötelességtudat és a pontosság jellemzik, a feladatok végzésében önálló, a képességeihez mérten a legmagasabb teljesítményt nyújtja, teljesítménye egyenletes, önművelése rendszeres.
jó	(4)	annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon aktívan közreműködik, de aktivitása nem folyamatos, rendszeresen készül, de nem pontos és alapos, a csoportmunkában és az önálló munkában tehetségéhez mérten igyekszik részt venni.
változó	(3)	annak a tanulónak a szorgalma, akinek a foglalkozásokon aktivitása egyenetlen, a tanórákra való felkészülése rendszertelen, feladatait váltakozó érdeklődéssel végzi, önművelése rendszertelen, képességei alatt teljesít.
hanyag	(2)	annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon nem mutat semmilyen aktivitást, feladatait nem végzi el, érdektelenség, közöny jellemzik.

25.5. Az tanév végi bizonyítványban alkalmazott záradékok

- Főtárgyból..... (betűvel) évfolyamba léphet.
- Szolfézs tárgyból ..... (betűvel) évfolyamba léphet.
- Főtárgyból tanulmányait a megkezdett évfolyamon folytathatja.
- A kötelezően választható tantárgyat teljesítette.
- A választható tantárgyat teljesítette.
- Hangszeres tanulmányait megkezdheti.
- Szolfézs tantárgyból a megkezdett évfolyamot folytathatja.
- ..... tantárgy ..... évfolyamait teljesítette, összevont vizsgát tett.
- ..... tantárgyból művészeti záróvizsgát tett ..... (pl. jeles (5)) eredménnyel
- ..... tantárgyból művészeti alapvizsgát tett, ... (pl. jeles (5)) eredménnyel.
- A(z) ….. évfolyam követelményeit nem teljesítette, az évfolyamot meg kell ismételnie.
- A tanuló tanulói jogviszonya kimaradással megszűnt, a létszámból törölve.
- A tanuló jogviszonya …….. óra igazolatlan mulasztás miatt megszűnt, a létszámból törölve.
- A tanuló jogviszonya térítési díj, tandíj fizetési hátralék miatt megszűnt, a létszámból törölve.

- Mulasztása miatt nem osztályozható, a nevelőtestület határozata értelmében a megkezdett évfolyamot folytathatja.
- Alapfokú művészeti iskolai tanulmányait befejezte.
- Igazgatói dicséretben részesült.
- Szaktanári dicséretben részesült.
- Ezt a bizonyítványmásodlatot az elveszett (megsemmisült) eredeti helyett, ... adatai (adatok) alapján állítottam ki.

25.6. A tanulók jutalmazása

25.6.1. Tanulmányi eredményért

- Tanév végi jutalmazás:
  - — Igazgatói dicséret
  - — Szaktanári dicséret
  - — Tárgyjutalom: könyv, CD, oklevél

25.6.2. Verseny eredményért

- Versenyek zárásakor, illetve tanév végén:
  - — Oklevél
  - — Érem
  - — Tárgyjutalom
  - — Vásárlási utalvány

25.6.3. A tanulók és pedagógusok jutalmazása:

- Muzsikál Kaposvár Kulturális Alapítvány díja: „Az év tanulója” és „Az év pedagógusa” cím.
  - — A tantestület döntése alapján, két-két díj kerül odaítélésre, a tanulók és a pedagógusok eredményeinek figyelembevételével, és az iskola munkájával kapcsolatos aktivitásuk figyelembe vételével.
  - — Elismerő oklevélben részesülnek azon tanulók és pedagógusok, akik a tanév folyamán kiemelkedő szakmai teljesítményt nyújtottak.
- A Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola díja: „Az év legeredményesebb tanulója” cím.

26. Az iskolában oktatott tantárgyak tanszakonként

26.1. Billentyűs tanszak

- zongora,
- korrepetició

26.2. Vonós – akkordikus, népzene tanszak

- hegedű
- brácsa
- gordonka
- bőgő
- gitár
- citera

26.3. Fafúvós tanszak

- furulya
- fuvola
- oboa
- fagott
- klarinét
- szaxofon

26.4. Rézfúvós – akkordikus, kamarazene tanszak

- trombita
- kürt
- harsona – tenorkürt – bariton
- tuba
- ütő
- kamarazene

- zenekar

26.5. Zeneismeret – vokális tanszak

- magánének
- szolfézs
- zeneelmélet
- szolfézs/zeneterápia
- zeneirodalom
- kórus

26.6. Főtárgyként tanított tantárgyak

- Hangszeres tantárgyak:
  - — Klasszikus zene: zongora, hegedű, brácsa, gordonka, bőgő, klasszikus gitár, ütő, furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba
  - — Népzene: citera
- Vokális tantárgyak:
  - — Klasszikus zene: magánének
- Zeneismeret tantárgyak.
  - — Klasszikus zene: szolfézs, zeneelmélet
- Kamarazene tantárgyak:
  - — Klasszikus zene: kamarazene

26.7. Kötelező, kötelezően választható, választható tantárgyak:

- Vokális tantárgy: magánének
- Zeneismeret tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom, szolfézs/zeneterápia
- Egyéb tantárgyak: kamarazene, zenekar, kórus
- Másodhangszer: a főtárgy mellett heti 30’ percben a választott hangszer tanulása

26.8. A kötelező tanórai foglakozásokon kívüli képzések

- Zenei munkaképesség gondozás

27. A képzés struktúrája

- Az iskolában klasszikus zene és népzene oktatása folyik.
- „A” tagozaton folyik az átlagos képességű tanulók képzése.
- „B” tagozaton folyik a tehetséggondozás, emelt óraszámban.
- Csoportos órák tanulói létszám: 6 – 15 fő
- Kamaracsoport tanulói létszáma: 2 – 8 fő
- Zenekar, kórus tanulói létszáma: minimum 9 fő

27.1. Hangszeres és vokális tantárgyak (főtárgy) – egyéni képzési rendje

27.1.1. „A” tagozat

- Tantárgyak:
  - — Klasszikus zene: zongora, hegedű, brácsa, gordonka, bőgő, klasszikus gitár, ütő, furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, magánének.
  - — Népzene: citera
- Tantárgyak az egyes szakokon:
  - — Főtárgy: hangszeres tantárgy, magánének
  - — Kötelező tantárgy: kötelező szolfézs az alapfok 4. évfolyamáig, illetve általános iskola 8. osztályáig, utána lehet választani a kötelezően választható tantárgyak közül. Zeneterápia.
  - — Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom-zenetörténet, zeneterápia, kamarazene, zenekar, kórus (a kötelező szolfézs befejezése után).
  - — Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom-zenetörténet, zeneterápia, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, másodhangszer (a kötelező és a kötelezően választható tantárgyak mellé).
  - — Korrepetició (zongorakíséret): a hangszeres és vokális tantárgyakhoz kapcsolódó kiegészítő foglalkozás. Kivétel a zongora és a klasszikusgitár.
- Tanórán kívüli foglalkozások:

— Zenei munkaképesség gondozás
— Egyéb művészeti foglalkozások (hangversenyek, opera előadások, stb., szervezett látogatása).

- Tanítási órák időtartama heti beosztásban:
  - — Főtárgy: 2x30 perc (egyéni)
  - — Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)
  - — Kötelezően választható tantárgy: 2x45 perc (csoportos)
  - — Választható tantárgy: csoportos minimum 1x45 perc, egyéni minimum 1x30 perc.
  - — Korrepetició: Előképző 1-2. évfolyam és 1 évfolyam 5 perc
    2-3. évfolyam 10 perc
    4. évfolyamtól 15 perc
    Magánének teljes képzési idejében 20 perc
  - — Tanórán kívüli foglalkozások: csoportos 2x45 perc
  - — Kötelező zongora: Szolfézs főtanszakos tanulónak 1x45 perc (egyéni)
- Óratervek:
  - — (2) + 6 + 4 évfolyam: zongora, hegedű, gordonka, bőgő, klasszikus gitár, ütő, citera, furulya, fuvola, oboa, fagott, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba

Heti óraszámok												
Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
Osztályok	**1.**	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgyi óraszámok	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy óraszáma	2	2	2	2	2	2						
Kötelezően választható tárgyak óraszáma							2	2	2	2	2	2
Választható tárgyak óraszáma	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes heti óraszám	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

  - — (1) + 4 + 4 évfolyam: brácsa (legalább 2-4 év előtanulmány szükséges hegedű, vagy gordonka hangszeren)

Heti óraszámok									
Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző	**Alapfok**				**Továbbképző**			
Osztályok	**1.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Főtárgyi óraszámok	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy óraszámok	2	2	2	2	2				
Kötelezően választható tárgyak óraszáma						2	2	2	2
Választható tárgyak óraszáma	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes heti óraszám	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

  - — (1) + 6 évfolyam: magánének

Heti óraszámok							
Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	**Alapfok**					
Osztályok	**1.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**
Főtárgyi óraszámok	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy óraszámok	2	2	2	2	2		
Kötelezően választható tárgyak óraszáma						2	2
Választható tárgyak óraszáma	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes heti óraszám	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

27.1.2. „B” tagozat

- Tantárgyak:
  - — Klasszikus zene: zongora, hegedű, brácsa, gordonka, bőgő, klasszikus gitár, ütő, furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, oboa, fagott, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, magánének.
  - — Népzene: citera
- Tantárgyak az egyes szakokon (alapfok 2. évfolyamától javasolt, illetve erősen indokolt esetben, meghallgatás után a vezetőség, tanszakvezetők, tanárok teljes egyetértése esetén korábbi évfolyamon is lehet, amennyiben ezt a pedagógusok engedélyezett óraszáma lehetővé teszi):
  - — Főtárgy: hangszeres tantárgy, magánének
  - — Kötelező tantárgy: szolfézs
  - — Kötelezően választható tantárgyak: zongora a 3. évfolyamtól (kivéve zongora főszakon). Szakirányú továbbtanulás esetén 8. általános iskolai osztálytól javasolt a zongora.
  - — Választható tantárgyak: zeneelmélet, zeneirodalom-zenetörténet, hangképzés, kamarazene, zenekar, kórus.
  - — Korrepetició (zongorakíséret): kötelezően a hangszeres és vokális tantárgyakhoz kapcsolódó kiegészítő foglalkozás. Kivétel a zongora és a klasszikusgitár.
- Tanórán kívüli foglalkozások:
  - — Zenei munkaképesség gondozás
- Tanítási órák időtartama heti beosztásban:
  - — Főtárgy: 2x45 perc (egyéni)
  - — Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)
  - — Kötelezően választható tantárgy: 2x45 perc (csoportos)
  - — Választható tantárgy: csoportos minimum 1x45 perc,
egyéni minimum 1x30 perc.
  - — Korrepetició: Előképző 1-2. évfolyam és 1 évfolyam 5 perc
2. évfolyam 15 perc
3-4. évfolyamtól 20 perc
5. évfolyamtól 25 perc
Magánének teljes képzési idejében 30 perc
  - — Kötelező zongora: 1x30 perc (egyéni)
  - — Tanórán kívüli foglalkozások: csoportos 2x45 perc
egyéni 1x30 perc
- Óraterv:
  - — (2+1) + 5 + 4 évfolyam: zongora, hegedű, gordonka, bőgő, klasszikus gitár, ütő, citera, furulya, fuvola, oboa, fagott, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba.

A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Heti óraszámok												
Tantárgyak	Évfolyamok											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
Osztályok	**(1.)**	**(2.)**	**(1.)**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgyi óraszámok	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy óraszámok		(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tárgyak óraszáma					0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Választható tárgyak óraszáma	(2)	(2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes heti óraszám	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

— (1+1) + 3 + 4 évfolyam: brácsa, nagybőgő

Heti óraszámok									
Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző	**Alapfok**				**Továbbképző**			
Osztályok	**(1.)**	**(1.)**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**
Főtárgyi óraszámok	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy óraszámok	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tárgyak óraszáma				1	1	1	1	1	1
Választható tárgyak óraszáma	(0-2)	(0-2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes heti óraszám	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

— (1+1) + 5 évfolyam: magánének

Heti óraszámok							
Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	**Alapfok**					
Osztályok	**1.**	**(1.)**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**
Főtárgyi óraszámok	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy óraszámok	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tárgyak óraszáma				1	1	1	1
Választható tárgyak óraszáma	(0-2)	(0-2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes heti óraszám	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

27.2. Kamarazene tantárgy (főtárgy) – csoportos képzés rendje

27.2.1. Célja, feladata

A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el. A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes. A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

27.2.2. „A” tagozat

- Tantárgyak a szakon:
  - — Főtárgy: kamarazene
  - — Kötelező tantárgy: előzőleg tanult hangszeres tárgy, vagy zongora
  - — Választható tantárgy: másodhangszer, magánének, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet.
- Tanítási órák időtartama heti beosztásban:
  - — Kamarazene: 2x45 perc (csoportos)
  - — Kötelező tantárgy: 1x30 perc (egyéni)
  - — Választható tantárgy: csoportos minimum 1x45 perc, egyéni minimum 1x30 perc.
- Óraterv:
  - — (2+4) + 2 + 4 évfolyam: szolfézs, zeneelmélet (feltétele 2 évfolyam előképző és 4 évfolyam alapfok elvégzése)

Heti óraszámok				
Tantárgy	Évfolyamok			
	Továbbképző			
Osztályok	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Kamarazene főtárgyi óraszámok	2	2	2	2
Kötelező tárgyi óraszámok	2	2	2	2
Választható tárgyak óraszámai	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes heti óraszám	4-6	4-6	4-6	4-6

27.2.3. „B” tagozat

- Kamarazene főtanszakon nincs „B” tagozatos képzés

27.3. Zeneismeret tantárgyak (főtárgy) – csoportos képzés rendje

27.3.1. „A” tagozat:

- Tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom
- Tantárgyak a szakokon:
  - — Főtárgy: szolfézs, zeneelmélet
  - — Kötelező tantárgy: kötelező zongora
  - — Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom, hangképzés, kamarazene, zenekar, kórus.
- Tanítási órák időtartama heti beosztásban:
  - — Főtárgy: 2x45 perc (csoportos)
  - — Kötelező tantárgy: 1x30 perc (egyéni)
  - — Kötelező zongora: 1x45 perc (egyéni)
  - — Választható tantárgy: csoportos minimum 1x45 perc, egyéni minimum 1x30 perc.
- Óraterv:

— (2+4) + 2 + 4 évfolyam: szolfézs, zeneelmélet (feltétele 2 évfolyam előképző és 4 évfolyam alapfok elvégzése)

Heti óraszámok						
Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		**Továbbképző**			
Osztályok	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**
Főtárgyi óraszámok	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgyi óraszámok	2	2	2	2	2	2
Választható tárgyak óraszáma	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes heti óraszám	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

27.3.2. „B” tagozat:

- Tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet
- Tantárgyak a szakokon:
  - — Főtárgy: szolfézs, zeneelmélet
  - — Kötelező tantárgy: kötelező zongora
  - — Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom, hangképzés, kamarazene, zenekar, kórus.
- Tanítási órák időtartama heti beosztásban:
  - — Főtárgy: 2x45 perc (csoportos)
  - — Kötelező tantárgy: 1x30 perc (egyéni)
  - — Kötelező zongora: 1x45 perc (egyéni)
  - — Választható tantárgy: csoportos minimum 1x45 perc, egyéni minimum 1x30 perc.
- Óraterv:
  - — (2+2) + 4 + 4 évfolyam: szolfézs, zeneelmélet (feltétele 2 évfolyam előképző és 2 évfolyam alapfok elvégzése)

Heti óraszámok								
Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				**Továbbképző**			
Osztályok	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Főtárgyi óraszámok	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgyi óraszámok	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgyak óraszáma	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes heti óraszám	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

27.4. Kötelező, kötelezően választható és választható tantárgyak képzésének rendje

- Tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zeneterápia, zeneirodalom, hangképzés, másodhangszer, kötelező zongora, kamarazene, zenekar, kórus
- Tanítási órák időtartama heti beosztásban:
  - — Szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom, zenekar, kórus: 2x45 perc
  - — Kamarazene: 1x45 perc

— Hangképzés, másodhangszer, kötelező zongora: 1x30 perc

- Óraterv:

Heti óraszámok												
Tantárgyak	Évfolyamok											
	Előképző		**Alapfok**				**Továbbképző**					
Osztályok	**1.**	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Szolfézs kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Szolfézs kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Zeneelmélet kötelezően választható							2	2	2	2	2	2
Zeneirodalom-kötelezően választható							2	2	2	2	2	2
Zeneirodalom választható					0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Kamarazene kötelezően választható							1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Kamarazene választható	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Zenekar kötelezően választható							2	2	2	2	2	2
Zenekar választható	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Kórus kötelezően választható							2	2	2	2	2	2
Kórus választható	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Hangképzés választható					1	1	1	1	1	1	1	1
Másodhangszer választható			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kötelező zongora				1	1	1	1	1	1	1	1	1

27.5. Kerettanterven felüli, tanítási órákon kívüli foglalkozások

- Foglalkozások: zenei munkaképesség gondozás
- Foglalkozások időtartamai heti beosztásban:
  - — Csoportos: 2x45 perc
  - — Egyéni 1x30 perc

28. Iskolai tanterv tanszakonként, tantárgyanként

28.1. Billentyűs tanszak

28.1.1. **Zongora**

28.1.1.1. A zongoratanítás feladatai:

- Ismertesse meg a tanulókkal:
  - — a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
  - — a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
  - — a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.
- Alakítson ki:
  - — a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
  - — megfelelő kéztartást,

— független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
— rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
— az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölé tevését),
— differenciált billentést, ujjvégérzetet.

- Tegye képessé a tanulókat arra, hogy:
  — tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
  — tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremoló, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
  — tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
  — a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,
- Fejlessze a tanuló:
  — muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
  — zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
  — metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
  — kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
  — hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

28.1.1.2. Előképző évfolyamok:

1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

- Fejlesztési feladatok:

  Ismeretek:

  — a hangszer vázlatos megismerése,
  — tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
  — gyermekdalok tanulása,
  — elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
  — azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
  — az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.
- Hangszerkezelés és technika:
  — készségfejlesztő játékok,
  — a non legato, legato játék alapjai,
  — a kézfüggetlenítés előkészítése,
  — különböző kifejezésmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
  — kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
  — egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.
- Ajánlott és alkalmazott tananyag:
  — Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
  — Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
  — Papp L.: Zongora ABC
  — Edna-Mae Burnam: A dozen a day I.
  — Bastien: Zongoraiskola, Primer A-B
  — C. Hervé – J. Pouielard: Ma Deuxiéma Année depiano
  — Alfredo Nicotra: Soramen kanske Rytmer 4-hendig
- Követelmény:
  — helyes ülésmód,
  — néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban,
  — elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről).

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

  — tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
  — gyermekdalok tanulása,
  — elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
  — azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
  — elemi szintű kottaolvasás.
- Hangszerkezelés és technika:
  — készségfejlesztő játékok,
  — a non legato, legato, staccato játék alapjai,
  — a kézfüggetlenítés előkészítése,
  — különböző kifejezésmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,
  — kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
  — egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.
- Ajánlott tananyag:
  — Aszalós T.: A zongorázó gyermek I. II. III. kötet
  — Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
  — Papp L.: Zongora ABC
  — Lakos Á.: Zongoraiskola
- Követelmény:
  — helyes ülésmód,
  — néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban,
  — elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása,
  — kottaolvasás kezdő szinten.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről).

28.1.1.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat:

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

  — ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
  — dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés–felelet),
  — kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
  — ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
  — pentachord, pentaton,
  — dúr és moll hangsor, vezetőhang,
  — hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
  — hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
  — nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola,
  — kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
  — a kottában előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
  — tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban (sorszerkezet),
  — a klasszikus zenei stílus alapjai,
  — a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
  — formálás: indítás–lezárás.
- Hangszerkezelés, technika:
  — helyes ülésmód,

— a kar és az ujjak együttműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
— a staccato és a legato játékmód különböző formái,
— a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,
— az ujjalátevés előkészítése,
— pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettősfogások, a kisakkord,
— unisono, tükörjáték, dudabasszus.

- Ajánlott tananyag:
  — Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
  — Bartók: Mikrokozmosz I.
  — Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
  — Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
  — Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
  — Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
  — Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
  — Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
  — Papp L.: Zongora ABC
  — Papp L.: 27 kis zongoradarab
  — Papp L.: 20 könnyű kis zongoradarab
  — Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
  — Teőke M.: Találkozások a zongoránál
  — Teőke M.: Válogatott etűdök I.
  — Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
  — Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
  — Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
  — Majkapar: Első lépések
  — Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
  — Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
  — Weiner: 3 kis négykezes darab
  — Edna-Mae Burnam: A dozen a day II.
  — Bastien: Zongoraiskola, Primer 1-4; level 1/1-4
- Követelmény:
  — egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek,
  — a megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása,
  — kottaolvasás violin– és basszuskulcsban,
  — a tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása,
  — a tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — három mű kotta nélküli előadása.

2. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

— az előzőekben tanultak ismétlése,
— a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
— tonika, domináns, szext, szeptim hangközök
— nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
— a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két– és háromtagú forma),
— barokk és klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
— lapról játék egy szólamban,
— jelek, idegen kifejezések ismerete.

- Hangszerkezelés, technika:
  — a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
  — dúr és moll skála, külön kézzel,
  — kisakkord és fordításai (kézalkattól függően a későbbiekben nagy akkord), kettősfogás, hármashangzat–felbontás,
  — etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).
- Ajánlott tananyag:
  — Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
  — Bartók: Mikrokozmosz I.
  — Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
  — Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
  — Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
  — Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
  — Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
  — Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
  — Papp L.: Zongora ABC
  — Papp L.: 27 kis zongoradarab
  — Papp L. 20 könnyű kis zongoradarab
  — Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
  — Teőke M.: Találkozások a zongoránál
  — Teöke M.: Válogatott etűdök I.
  — Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
  — Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
  — Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
  — Majkapar: Első lépések
  — Sári J.: Lépésről lépésre
  — Sugár R.: Magyar gyermekdalok (EMB)
  — Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
  — Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
  — Weiner: 3 kis négykezes darab
  — Edna-Mae Burnam: A dozen a day III.
  — Bastien: Zongoraiskola, Level 5/1-5
  — Repertoire 1.
  — Hajdú: The Milky Way
  — Easy Original Piano Daets
- Követelmény:
  — az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű barokk, klasszikus, XX. századi művek,
  — a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó,
  — a tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — három különböző stílusú mű kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  Ismeretek:
  — az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,
  — a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,
  — hangnemi változások megfigyelése,
  — új metrumok (3/8, 6/8),
  — a szonatinaforma vázlatos ismerete,

— az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
— a romantika előkészítése karakterdarabokkal,
— a zenei memória fejlesztése.

- Hangszerkezelés, technika:
  — kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
  — éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése
  — skálajáték: a korábbi elemek bővítése,
  — az Alberti– és a keringőbasszus előkészítése,
  — pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott),
  — etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,
  — négykezes játék, zongorakíséret,
  — lapról játék,
  — a hangerő megfelelő alkalmazása,
  — kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb.).
- Ajánlott tananyag:
  — A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
  — J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
  — J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
  — J. S. Bach: Az első Bach–tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
  — Bartók: Gyermekeknek I., III.
  — Bartók: Mikrokozmosz II.
  — Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
  — Grecsanyinov: Gyermekalbum
  — Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
  — Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
  — Könnyű szonatinák zongorára
  — Majkapar: Kis zongoradarabok
  — W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)
  — W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)
  — Schumann: Jugend Album
  — Teőke M.: Válogatott etűdök III.
  — Weiner: 20 könnyű zongoradarab
  — Haydn: Deutsche Tänze
  — Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
  — Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
  — Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
  — Teöke M.: Találkozások a zongoránál
  — Bastien: Zongoraiskola, Level 3/1-5
  — Edna-Mae Burnam: A dozen a day IV.
  — Repertoire 2.
- Követelmény:
  — pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás,
  — felszabadult játszóapparátus,
  — az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű,
  — a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó,
  — a tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — három különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Ismeretek:
  - az előzőek ismétlése, bővítése,
  - a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban,
  - a polifon hallás finomítása,
  - új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
  - vázlatos formai, harmóniai elemzések.
- Hangszerkezelés és technika:
  - skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
  - a pergő technika fejlesztése, ékesítések,
  - Alberti– és keringő–basszus,
  - pedálhasználat (együttnyomott),
  - etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
  - négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
  - lapról játék.
- Ajánlott tananyag:
  - A szonatina mesterei I–II. (Csurka M, EMB)
  - J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
  - Bartók: Gyermekeknek I–III.
  - Bartók: Mikrokozmosz II–III.
  - Beethoven: Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka M.)
  - Csajkovszkij: Jugend Album
  - Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
  - Grecsanyinov: Gyermekalbum.
  - Haydn – Varró: 4 igen könnyű menüett
  - Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
  - Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
  - Kodály: Gyermektáncok
  - Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
  - Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
  - Majkapar: Kis zongoradarabok
  - W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zeneműkiadó)
  - Schubert: Táncok
  - Schumann: Jugend Album
  - Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
  - Leichte Klaviermusik für vier Händel (Kováts G, EMB)
  - Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai I–II. (EMB)
  - Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)
  - Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével
  - Bastien: Zongoraiskola, Level 4/1-5
  - Repertoire 3.
  - The Essential Colletcion (Ballet classical)
- Követelmény:
  - tudatos memorizálás,
  - az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek,
  - önállóan megtanult művek,
  - a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó,
  - a tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni,
  - legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:

— három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy barokk mű és klasszikus szonatina tétel előadása.

5. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Ismeretek:

  — az előző évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bővítése,
  — a tanult művek alapvető formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
  — kromatikus hangsor, dominánsszeptim, szűkített és bővített akkord,
  — rondóforma.
- Hangszerkezelés, és technika:
  — az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
  — skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
  — etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
  — négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
  — lapról játék.
- Ajánlott irodalom:
  — A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)
  — Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
  — J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
  — Bartók: Gyermekeknek III.
  — Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
  — Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
  — Csajkovszkij: Jugend Album
  — Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
  — Könnyű szonatina album
  — Mozart: 10 könnyű tánc (Hernádi)
  — Scarlatti: Klavierbüchlein
  — Schubert: Táncok (EMB)
  — Repertoire 3.
  — Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
  — Bizet: Gyermekjátékok
  — Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
  — Weiner: Lakodalmas
  — Repertoire 34
  — The Essential Colletcion (Ballet classical)
- Követelmény:
  — az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel,
  — önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó,
  — a tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy barokk mű,
  — egy szonatina tétel,
  — egy előadási darab.

6. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Ismeretek:

  — variáció, invenció,
  — új stílus előkészítése: impresszionizmus,
  — a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
  — kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.
- Hangszerkezelés, és technika:

— az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
— skálajáték, hármas– és négyeshangzat–futam, kettősfogás oktávmenet (kézalkattól függően),
— különböző billentésfajták ismerete,
— zongorapedálok használata.

- Ajánlott tananyag:
  — J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
  — J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók
  — Bartók: Gyermekeknek II–IV.
  — Bartók: Mikrokozmosz IV–V.
  — Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka M.)
  — Czerny–Bertini: Etűdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
  — Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
  — Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
  — Majkapar: Variációk
  — W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
  — Mendelssohn: Lieder ohne Worte
  — Mendelssohn: Gyermekdarabok
  — Scarlatti: Klavierbüchlein
  — Scarlatti: Szonáták
  — Schumann: Jugend Album
  — Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
  — Könnyű négykezesek Couperin–től Mozart–ig (Peters)
  — Meister für die Jugend (Peters)
  — Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händel I–II. (Peters)
  — The Essential Colletcion (Ballet classical)
  — John Kember: The Jazz Piano Master
- Követelmény:
  — természetes hangszerkezelés,
  — zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása,
  — zenei karakterek megoldása,
  — pedálok helyes használata.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy barokk mű (J. S. Bach mű ajánlott),
  — egy klasszikus szonatina tétel,
  — egy előadási darab.

28.1.1.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat:

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

— a dúr és a moll hangsor összefüggései, vezetőhang, hármashangzat,
— tonika, szubdomináns, domináns, kvintkör/kvintoszlop,
— új ritmusok (pontozott ritmus, triola, szinkópa), 3/8–os, 6/8–os ütemek, felütés,
— a kortárs zenei notáció ismereteinek bővítése,
— az előforduló jelek, idegen szavak ismerete,
— a tanult művek formai elemzése (két– és háromtagú forma, periódus, visszatérés),
— a formálási készség fejlesztése,
— alapfokú polifon játékkészség és hallásfejlesztés,
— lapról játék egyszerű ellenszólammal,
— karakterdarabok, a romantika előkészítése,
— parlando játékmód, zenei deklamáció.

- Hangszerkezelés, technika:

— a pódiumképesség megalapozása,
— a kezek függetlenítése magasabb igénnyel ritmikában, artikulációban és dinamikában,
— skálajáték (dúr, moll), kettősfogás, kis akkord, hangzatfelbontás és –megfordítás,
— éneklő billentés (cantabile), a pergő játék előkészítése,
— pedálozás (a testi felépítéstől függően): utánnyomásos, előre nyomott, tompító pedál,
— etűdök (klasszikus és modern).

- Ajánlott tananyag:
  — Aszalós T.: A zongorázó gyermek II.
  — Bartók: Mikrokozmosz I–II.
  — Bartók: Gyermekeknek I.
  — Borsody L.: Címkék
  — Bozay A.: Medáliák
  — Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
  — Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
  — Haydn: 6 kis menüett zongorára (Csurka M.)
  — Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
  — Kurtág Gy.: Játékok I–II.
  — Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
  — Papp L.: Első játékok a zongorán
  — Papp L.: Meseképek
  — Papp L.: Zongora ABC II.
  — Régi táncok gyermekeknek
  — Szabó F.: Válogatott zongoradarabok (Inselt K.)
  — Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)
  — Teőke M.: Találkozások a zongoránál, Barátom a zongora
  — Teőke M.: Válogatott etűdök II.
  — Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai)
  — Weiner: Magyar népi muzsika
  — Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Zeneműkiadó 1965.)
  — Sári J.: Lépésről lépésre
  — Szőnyi E.: Kis kamarazene
  — Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek (Csurka M.)
  — Weiner: Három kis négykezes darab
- Követelmény:
  — folyamatos kottaolvasás,
  — a tanult zeneművek, karakterdarabok, barokk/J. S. Bach, klasszikus, Bartók és egyéb XX. századi, kortárs (köztük virtuóz jellegű) művek stílushű megszólaltatása,
  — a tananyag körülbelül fele fejből játszandó,
  — a tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy karakterdarab,
  — egy könnyű bécsi klasszikus mű,
  — egy népdal– vagy gyermekdal–feldolgozás.

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

— az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése, bővítése,
— a polifon játék és hallás továbbfejlesztése,
— dúr és moll tonalitás, hangnemek és hangnemváltások, zárlatok felismerése,
— új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem,
— a szonátaforma vázlatos ismerete,

— új stílus: romantika,
— a memória és az állóképesség fejlesztése,
— parlando játék.

- Hangszerkezelés, technika:
  — a kezek függetlenítése: azonos kézzel dallam és kíséret,
  — éneklő legato fokozott igénnyel,
  — a pergő játék fejlesztése,
  — skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam,
  — a repetíció előkészítése, ékesítések,
  — Alberti– és keringő–basszus,
  — pedálhasználat (utánnyomásos, együttnyomásos, előre nyomott),
  — etűd (klasszikus, modern),
  — négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
  — lapról játék ellenszólammal.
- Ajánlott tananyag:
  — A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
  — Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
  — Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
  — Bach: Az első Bach–tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
  — Bartók: Gyermekeknek I–III.
  — Bartók: Mikrokozmosz II–III.
  — Csajkovszkij: Gyermekalbum
  — Grecsanyinov: Gyermekalbum
  — Grecsanyinov: Gyöngyszemek
  — Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
  — Kadosa P.: Népdalszvit
  — Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
  — Könnyű szonatinák zongorára
  — Kis zongoradarabok
  — Majkapar: Prelűdök (pedálgyakorlatok) (orosz kiadás)
  — Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi)
  — Preklasszikus zongoramuzsika (Csurka M., EMB)
  — Schumann: Jugend Album
  — Teőke M.: Válogatott etűdök
  — Weiner: 20 könnyű zongoradarab
  — Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.
  — Beethoven: Deutsche Tänze
  — Diabelli: 6 szonatina
  — Diabelli: Könnyű négykezesek
  — Haydn: Deutsche Tänze
  — Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
  — Martin: École de Piano
  — Mozart: Kontratáncok
  — Mozart: 6 ländlerische Tänze
  — Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
  — Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
  — Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek
  — Türk D. G.: 30 Tonstücke
- Követelmény:
  — zongorázás könnyed folyamatossággal,
  — a kotta helyes olvasása és megszólaltatása,
  — önállóan megtanult darabok,
  — megfelelő koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejből játszandó,

— a tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

- Év vég vizsga ajánlott anyaga:
  — egy barokk mű, (ajánlott J. S. Bach mű),
  — egy bécsi klasszikus mű vagy szonatina–tétel,
  — egy karakterdarab vagy romantikus mű,
  — egy XX. századi mű.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Ismeretek

  — az előzőek ismétlése, bővítése, az ismeretek rendszerezése.
  — a tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával.
  — dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, kromatikus hangsor.
  — rondóforma, polifon művek.
- Hangszerkezelés, technika:
  — skálajáték 2–4 oktávon, kromatikus skála, hármas– és négyeshangzat–felbontás és fordításai, akkord, futam,
  — biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások,
  — a pedál differenciált alkalmazása.
- Ajánlott tananyag:
  — A szonatina mesterei I–II. (Csurka M. EMB)
  — J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
  — Bartók: Gyermekeknek I–II.
  — Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
  — Bartók: 10 könnyű zongoradarab
  — Beethoven: Leichte Klavierstücke
  — Csajkovszkij: Jugend Album
  — Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
  — Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
  — Grecsanyinov: Gyermekalbum
  — Hacsaturján: Gyermekalbum I–II.
  — Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
  — Kodály: Gyermektáncok (pl. 3, 7)
  — Könnyű szonatinák zongorára
  — Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
  — Majkapar: Kis zongoradarabok
  — Mozart: Salzburger Tanzbüchlein
  — Prokofjev: Kindermusik
  — Schubert: Táncok
  — Schumann: Jugend Album
  — Soproni J.: Jegyzetlapok I–IV. (EMB)
  — Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)
  — Teőke M.: Válogatott etűdök
  — Balassa S.: Bagatellek op. 17/a, b, c
  — Durkó Zs.: Gyermekzene
  — Kocsár–művek (15 kis zongoradarab)
  — Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
  — Bizet: Négykezesek (Gyermekjátékok)
  — Diabelli: Négykezes szonatinák
  — Dvořák: Második szláv tánc
  — Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
  — Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével
  — Romantikus zongorazene négy kézre.

- Követelmény:
  — értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka,
  — az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása,
  — Bach– vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek,
  — a tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó,
  — a tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.
- Év vég vizsga ajánlott anyaga:
  — egy barokk mű (ajánlott J. S. Bach–mű),
  — egy szonatina–tétel,
  — egy könnyű romantikus darab,
  — egy XX. századi mű.

5. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Ismeretek:
  — az előző évek ismereteit kiegészítve: variáció, invenció, szvit, Scarlatti szonáta,
  — a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása,
  — a formai tagolódás és a belső tartalom értése és éreztetése,
  — a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
  — új stílus: az impresszionizmus előkészítése,
  — a polifon hallás állandó jellegű művelése.
- Hangszerkezelés, technika:
  — az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása,
  — skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül),
  — dominánsszeptim, szűkített szeptimakkord, futam, oktáv, tört oktáv (kézalkattól függően), tremolo,
  — pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat).
- Ajánlott tananyag:
  — A szonatina mesterei I. (Csurka M. EMB)
  — A klasszika mesterei (Csurka M. EMB)
  — Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
  — J. S. Bach: Kis fúgák
  — Bartók: Gyermekeknek III–IV.
  — Bartók: Mikrokozmosz IV–V
  — Chopin Mazurkák
  — Couperin: 12 zongoradarab
  — Czerny: Etűdök op. 821
  — Czerny – Bertini: Etűdök
  — Debussy: A kis néger
  — Haydn: Szonáta 1/a, 1/b (Urtex)
  — Mendelssohn: Lieder ohne Worte
  — Mendelssohn: Gyermekdarabok
  — Mozart: 6 bécsi szonáta
  — Scarlatti: Szonáták
  — Schubert: Táncok (EMB)
  — Ránki Gy.: Két bors ökröcske (mese zenével)
  — Ravel: Lúdanyó meséi
  — Ravel: A Szép és a Szörny
  — Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händel I–II. (Peters)
  — Weiner: Lakodalmas
- Követelmény:

— az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása,
— Bach– vagy más barokk mű, Scarlatti szonáta, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mű,
— a metrum, ritmus, valamint a tempótartás pontossága,
— az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó,
— a tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy barokk mű (J. S. Bach–mű),
  — egy szonatina vagy könnyű szonáta tétel,
  — egy romantikus mű,
  — egy XX. századi mű.

6. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

— az eddigi ismeretek összefoglalása,
— új stílus: az impresszionizmus,
— a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.

- Hangszerkezelés, technika:
  — skála, hármashangzat, futam felgyorsítása,
  — az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
  — az agogika önálló alkalmazása,
  — zenei stílusjegyek alkalmazása.
- Legyen képes:
  — hajlékony dallamformálásra,
  — technikájának kiegyenlítettségét ellenőrizni,
  — hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,
  — a zongoramű struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására,
  — önálló tanulására.
- Ajánlott tananyag:
  — J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
  — J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (Solymos, Urtext EMB)
  — Bartók: Gyermekeknek IV.
  — Bartók: Mikrokozmosz IV–VI.
  — Chopin: Mazurkák
  — Chopin: Keringők
  — Czerny – Bertini: Etűdök zongorára
  — Czerny: A kézügyesség iskolája I.
  — Hacsaturján: Gyermek album
  — Haydn: Sämtliche Klaviersonaten (Landon, WUE, EMB)
  — Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
  — Mozart: 6 bécsi szonatina
  — Majkapar: Variációk
  — Scarlatti: Szonáták (Urtext, Editio Musica Budapest)
  — Korai német zongoramuzsika (Könemann Music Budapest)
  — Debussy: Children's Corner (6056)
  — Introduction to Polyphonic Playing (Á. Lakos)
  — First Concert Pieces I. G. Frescobaldi – C. Ph. E. Bach (Á. Lakos)
  — Sonatinen I–II. (A. Kemenes)
  — Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
  — Chr. Bach: Duetti
  — Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)

— Csajkovszkij–, Wagner–átiratok (Aszalós: A zongorázó gyermek III.)
— Frank Martin: Drei leichte Klavierstücke (Universal 1988)
— Mozart: Leichte Sonatinen für Klavier (Peters)

- Követelmény:
  — kottahű zongorázásra való törekvés,
  — eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok.
  — a tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó,
  — a tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy barokk mű,
  — egy szonatina vagy szonáta tétel,
  — egy romantikus darab,
  — egy XX. századi vagy impresszionista mű.

28.1.1.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után:

Az „A" tagozat végén

- A tanuló ismerje:
  — hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
  — a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
  — a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
  — a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
  — a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
- Legyen képes:
  — természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
  — egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
  — tudatos, önálló gyakorlásra,
  — a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
  — a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
  — a zenei karakterek megvalósítására,
  — a zongorapedálok használatára (elő–, után– és együttnyomás),
  — életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
  — az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).
- Rendelkezzék:
  — biztonságos kotta– és lapról olvasási készséggel,
  — adottságainak megfelelő zenei memóriával, kiművelt zenei hallással.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló ismerje:
  — a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
- Legyen képes:
  — a kottában előforduló jelek, zenei műszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl. una corda, prol. ped.), értelmezésére és használatára
  — a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseinek használatára,
  — tudatos, önálló gyakorlásra,
  — a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni.
- Rendelkezzék:
  — biztos zenei memóriával és technikai tudással

Művészeti alapvizsga követelmények

- A vizsga részei:
  — a vizsga gyakorlati részből áll
- A vizsga tantárgya és időtartama:
  Zongora főtárgy
  — „A”tagozat minimum 10 perc
  — „B” tagozat minimum 15 perc
- A vizsga tartalma:

„A” tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

  — Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.
  — Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, könnyebb variáció; Könnyű szonatinák (EMB 2719), 15 könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina–gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.
  — Romantikus mű: Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén.
  — XX. századi mű: Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Mulatság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus invenció IV/97 Notturno, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab.
A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

  — Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit–tétel; J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén.
  — Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, variáció; 15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G–dúr Szonáta nehézségi szintjén.
  — Romantikus mű; Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringők (EMB 6787) a, h, nehézségi szintjén.
  — XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V. 128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén.

- A vizsga értékelése:
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes test– és kéztartás,
  — hangminőség, billentés,
  — pedálhasználat,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,

— állóképesség.

28.1.1.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat:

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése

  — a kifejezésmódok sokszínűségére való törekvés,
  — a barokk (német és francia) díszítések játéka,
  — a csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
  — a teraszos dinamika megoldása.
- Ajánlott tananyag:
  — Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
  — J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
  — J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fúgák
  — Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
  — Cimarosa: Szonáták
  — Mozart: Rondo D–dúr K. 485
  — Beethoven: Hat bagatell op. 126
  — Beethoven: Écossaises
  — Schubert: Ländler
  — Mendelssohn: Lieder ohne Worte
  — Schumann: Kinderszenen
  — Chopin: Mazurkák
  — Smetana: Zongoradarabok. 1
  — Csajkovszkij: Évszakok
  — Grieg: Norwegische Tänze
  — Debussy: Children’s Corner
  — Dohnányi: Induló
  — Bartók: Gyermekeknek I–IV.
  — Bartók: Mikrokozmosz V–VI
  — Bartók: Szonatina
  — Bartók: Három rondó népi dallamokkal
  — Kodály: Hét zongoradarab
  — Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
  — Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
  — Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)
  — Bizet: Gyermekjátékok
  — Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
  — Debussy: Kis szvit
  — Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
  — The Giants of Jazz Piano
  — Manfred Schmitz: Jazz Parnass für zu vier Händen 3
- Követelmény:
  — ismerje a főbb harmóniai elemeket,
  — a zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal,
  — a tananyag körülbelül egyharmadát kotta nélkül játszandó.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — három különböző stílusú mű (barokk, klasszikus szonáta tétel, előadási darab)

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Ismeretek

  — a barokk szvit ismerete,
  — a díszítések stílushű alkalmazása,

— a klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
— a polifon hallás fejlesztése.

- Hangszerkezelés, technika fejlesztése:
  — különböző legato billentésmódok alkalmazása,
  — a gyorsaság fejlesztése,
  — egyenletes aprótechnika megvalósítása,
  — a szabad trilla játék kialakítása.
- Ajánlott tananyag:
  — Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
  — J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
  — J. S. Bach: Francia szvitek
  — Händel: Suiten (Peters)
  — Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
  — Cimarosa: Szonáták
  — Mozart: Rondo D–dúr K. 485
  — Beethoven: Hat bagatell op. 126
  — Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
  — Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringők, menüettek
  — Mendelssohn: Lieder ohne Worte
  — Schumann: Kinderszenen
  — Chopin: Keringők
  — Chopin: Mazurkák
  — Smetana: Zongoradarabok. 1
  — Csajkovszkij: Évszakok
  — Grieg: Norwegische Tänze
  — Debussy: 2 Arabesque (E–dúr, G–dúr)
  — Dohnányi: Induló
  — Bartók: Gyermekeknek I–IV.
  — Bartók: Mikrokozmosz V–VI
  — Kodály: Hét zongoradarab
  — Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
  — Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)
  — Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
  — Debussy: Kis szvit
  — Grieg: Peer Gynt szvit
- Követelmény:
  — a skála különböző billentésmódokban történő eljátszása,
  — alkalmazása a zenei stílusokban,
  — zenei karakterek megvalósítása.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — három különböző stílusú mű (lehetőleg az egyik romantikus mű)

9. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  Ismeretek
  — a romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,
  — a XX. századi notáció ismerete.
- Hangszerkezelés, technika:
  — stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,
  — dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,
  — legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.
- Ajánlott tananyag:
  — Scarlatti: Szonáták
  — J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

— J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
— J. S. Bach: Francia szvitek
— Haydn: D–dúr és G–dúr zongoraverseny
— Haydn: Szonáták
— Beethoven: Szonáták
— Schubert: Moments musicaux
— Schumann: Kinderszenen op. 15
— Chopin: Keringők
— Liszt: Etűdök (Zempléni)
— Brahms: Keringők op. 39
— Grieg–művek: Lírikus darabok
— Debussy: PreludesI–II.
— Rachmaninov: Két fantasztikus tánc
— Mikrokozmosz V–VI.
— Bartók: Négy sirató ének
— Kodály: 7 zongoradarab
— Lutosławski: Bukoliki
— Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
— Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
— Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)
— Lutosławsky: Album for the Young (Chester Music)

- Követelmény:
  — helyes pedálozás,
  — a művek értelmes előadása,
  — a zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítsa,
  — a helyes tempók alkalmazása.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy barokk mű
  — egy szonáta tétel
  — egy előadási darab

10. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése

  — a trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla,
  — a romantikus szólamvezetés,
  — parlando, rubato deklamációja,
  — modális hangsorok ismerete.
  — a barokk szvit tételeket,
  — modális hangsorokat.
- Ajánlott tananyag:
  — J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
  — J. S. Bach: Francia szvitek
  — Mozart: Szonáták
  — Beethoven: Szonáták
  — Schubert: Moments musicaux
  — Schumann: Novelletten op. 21
  — Chopin: Mazurkák
  — Chopin: Prelűdök
  — Liszt: Consolations
  — Liszt: Etűdök (Zempléni)
  — Brahms: Keringők op. 39
  — Debussy: Preludes I–II.
  — Bartók: Mikrokozmosz V–VI.

— Bartók: Kolindák I.
— Kodály: 7 zongoradarab
— Lutosławski: Bukoliki
— Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
— Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
— Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)

- Követelmény:
  — zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása,
  — érzékeny zenei kíséret kialakítása,
  — a különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása,
  — stílushű előadása a műnek.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy barokk mű
  — egy szonáta tétel
  — egy előadási darab

28.1.1.7. Továbbképző évfolyam „B” tagozat:

Ezek a tanulók nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

7. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Ismeretek
  — a barokk zene főbb stílusjegyeinek ismerete,
  — tudja a művet tanári segédlettel, elemezni,
  — ismerje fel a harmóniai összefüggéseket,
  — zenei memória fejlesztése.
- Hangszerkezelés, technika:
  — árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés,
  — skálajáték különféle módozatai,
  — a virtuóz technika alapozása.
- Ajánlott tananyag:
  — J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
  — J. S. Bach: Francia szvitek
  — Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
  — Beethoven: Hat bagatell op. 126
  — Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
  — Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringők, menüettek
  — Mendelssohn: Lieder ohne Worte
  — Schumann: Kinderszenen
  — Liszt: Etűdök (Zempléni)
  — Chopin: Keringők
  — Smetana Zongoradarabok. 1
  — Csajkovszkij: Évszakok
  — Debussy: Children’s Corner
  — Dohnányi: Induló
  — Bartók: Mikrokozmosz V–VI
  — Bartók: Három rondó népi dallamokkal
  — Kodály: Hét zongoradarab
  — Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
  — Debussy: Kis szvit
  — Grieg: Peer Gynt szvit
  — Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
- Követelmény:

— fokozott önállóság a darabok tanulása során,
— stílushű előadás a tempónak megfelelően,
— differenciált pedál használat.

- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd
  — egy barokk mű
  — egy szonáta tétel
  — egy szabadon választott mű

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Ismeretek

— A különböző tanult zenei stílusok alapvető jegyeinek ismerete,
— A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete,
— Zenei memória fejlesztése.

- Hangszerkezelés fejlesztése:
  — a „szép" halk játék technikai megoldása,
  — a dallam és kíséret érzékeny megoldása,
  — technika fejlesztése skálák és etűdök alapján.
- Ajánlott tananyag:
  — J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
  — J. S. Bach: Francia szvitek
  — Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
  — Beethoven: Hat bagatell op. 126
  — Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
  — Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringők, menüettek
  — Mendelssohn: Lieder ohne Worte
  — Schumann: Kinderszenen
  — Liszt: Etűdök (Zempléni)
  — Chopin: Keringők
  — Smetana Zongoradarabok. 1
  — Csajkovszkij: Évszakok
  — Debussy: Children's Corner
  — Dohnányi: Induló
  — Bartók: Mikrokozmosz V–VI
  — Bartók: Három rondó népi dallamokkal
  — Kodály: Hét zongoradarab
  — Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
  — Debussy: Kis szvit
  — Grieg: Peer Gynt szvit
  — Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
- Követelmény:
  — különböző díszítések stílushű alkalmazása,
  — az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka,
  — a polifon hallás érzékenysége,
  — a zongora hang igényes megszólalására való törekvés,
  — a kontrollált gyakorlás igénye.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — egy barokk mű,
  — egy szonáta tétel,
  — egy szabadon választott mű.

9. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Ismeretek és hangszerkezelés, technika

— skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése,
— játszott művek elemzése,
— koncentrált gyakorlás megvalósítása,
— alkatnak megfelelően önálló ujjrendek kialakítása.

- Ajánlott tananyag:
  — Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
  — J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
  — J. S. Bach: Francia szvitek
  — Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
  — Mozart: Szonáták
  — Beethoven: Szonáta
  — Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
  — Schubert: Impromtus
  — Schumann: Kinderszenen
  — Liszt: Etűdök (Zempléni)
  — Chopin: Keringők
  — Chopin: Mazurkák1
  — Dohnányi: Induló
  — Bartók:Mikrokozmosz –V–VI
  — Bartók: Tizennégy bagatell
  — Bartók: Három csíkmegyei népdal
  — Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
  — Grieg: Peer Gynt szvit
  — Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
- Követelmény:
  — árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása,
  — tudatos, és érzékeny pedál használata,
  — biztonságos technikai tudás,
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — egy barokk mű,
  — egy szonáta tétel,
  — egy szabadon választott mű.

10. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Ismeretek, hangszerkezelés, technika

  — A modális hangsorok, zenei műformák ismerete,
  — A különböző zenei stílushoz illő hangzásbeli, billentésbeli megoldások,
  — Virtuóz technikai fejlesztés.
- Ajánlott tananyag:
  — Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
  — J. S. Bach: Háromszólamú Invenciók
  — J. S. Bach: Francia szvitek
  — Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
  — Mozart: Szonáták
  — Beethoven: Szonáta
  — Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
  — Schubert: Impromtus
  — Schumann: Kinderszenen
  — Liszt: Etűdök (Zempléni)
  — Chopin: Keringők
  — Chopin: Mazurkák1

— Dohnányi: Induló
— Bartók: Mikrokozmosz –V–VI
— Bartók: Tizennégy bagatell
— Bartók: Három csíkmegyei népdal
— Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
— Grieg: Peer Gynt szvit
— Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

- Követelmény:
  — Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mű tudatos interpretációjára.
  — Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a tanulónak a nagyobb zenei művek előadásához.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — egy barokk mű,
  — egy szonáta tétel,
  — egy szabadon választott mű.

28.1.1.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után:

Az „A" tagozat végén

- A tanuló ismerje:
  — hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György),
  — a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.
- Legyen képes:
  — technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
  — a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremoló, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
  — saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
  — a zongorapedálok tudatos használatára,
  — a zongoraművek formálására és kifejező előadására.
- Rendelkezzék:
  — olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
  — az együttzenélés igényével.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes:
  — a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
  — skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
  — a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
  — a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
  — dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
  — a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.
- Rendelkezzék:
  — megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
  — biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
  — megfelelő lapról olvasási készséggel.
  — olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

- Művészeti záróvizsga részei:
  — a vizsga gyakorlati részből áll
- A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:
  Zongora főtárgy
  — „A" tagozat minimum 10 perc

— „B” tagozat minimum 15 perc

- A vizsga tartalma:

„A” tagozat

A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

— Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab vagy szvit–tétel, vagy könnyebb barokk variáció; Händel: Könnyű zongoradarabok Chaconne (EMB 6991 kötetben), Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, (EMB 7817 kötetben) Bach: Francia szvit (EMB 7190) tánctételek nehézségi szintjén.

— Klasszikus szonáta–tétel; Beethoven: Szonáta G Op. 49 (EMB 8152) no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79. (Schott); rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 (Peters) nehézségi szintjén.

— Romantikus mű; Schumann: Kinderszenen (EMB 7146), Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül (EMB 7354) 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 (EMB 6877 kötetben, PWM kötetben) nehézségi szintjén.

— XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 102 Felhangok, V.130 Falusi tréfa nehézségi szintjén.

— A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

— Egy barokk mű; többszólamú szerkesztésben írt darab vagy szvit–tétel; J. S. Bach: h–moll háromszólamú invenció (EMB 6913), Francia szvit (EMB 7190) Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A–dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén.

— Egy klasszikus szonáta–tétel; Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19 (Peters), Mozart: C–dúr szonáta KV. 309 (EMB 3996 kötetben, EMB 3997 kötetben, Peters kötetben) nehézségi szintjén.

— Romantikus mű; Liszt–Zempléni: Etűd (EMB 766) 2 a, Liszt: Consolation (EMB 12697) Desz nehézségi szintjén.

— XX. századi mű; Bartók: Szonatina (EMB 117), Mikrokozmosz VI (EMB 130) Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque (EMB 6029) E nehézségi szintjén.

— A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése:
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes test– és kéztartás,
  — hangminőség, billentés,
  — pedálhasználat,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.1.1.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:

— Jó minőségű zongora vagy pianínó.
— 2 darab változtatható magasságú zongoraszék.
— 2 darab különböző magasságú zsámoly.
— Metronóm.

28.1.2. **Kötelezőzongora**

Ezt a tantárgyat azok a tanulók tanulják, akiknek nem a zongora a fő szakjuk és zenei pályán kívánják folytatni tanulmányaikat.

28.1.2.1. A kötelezőzongora tanítás feladata:

- Célja:
  — Szolfézs és zeneelméleti tanulmányok folytatásához szükséges zongoratudás elérése.
  — Egyszerűbb zongorakíséreteket el tudjanak játszani a zenei pályára készülő tanulók.
    - Ismertesse meg a tanulóval:
  — a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
  — a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
  — a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.
- Alakítson ki:
  — a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
  — megfelelő kéztartást,
  — független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
  — rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
  — az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölétevését),
  — differenciált billentést, ujjvégérzetet.
- Tegye képessé a tanulókat arra, hogy:
  — tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
  — tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
  — tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
  — a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani.
- Fejlessze a tanuló:
  — muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
  — zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
  — metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
  — kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
  — hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

28.1.2.2. Évfolyamok kötelező zongora szakon:
  — A magasabb évfolyamokba lépés tanévenként történik, mint a zongora szakon.
  — A tanévenként elvégzett tananyag mennyiségét és szintjét a tanuló képességének megfelelően kell a tanárnak meghatározni, igazodva a főtanszakos zongora követelményeinek megfelelően.

28.1.2.3. Követelmény:
  — Tájékozódó képesség a klaviatúrán;
  — Egyszerűbb etűdök, előadási darabok bemutatása különböző zenei stílusokból;
  — Egyszerűbb zongorakíséretek eljátszása.
- Vizsgakövetelmény:
  — Egy etűd és egy előadási darab bemutatása
  — Művészeti alap- és záróvizsga letétele nem kötelező.

28.2. Vonós – akkordikus, népzene tanszak

28.2.1. Hegedű

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Különösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei appercepció és a hangszeres mozgásérzetek még fejletlenek, s a tanuló valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén, amiről intenzív hallási élménye van.

28.2.1.1. A hegedűtanítás feladatai:
- Ismertesse meg a tanulókkal:
  — hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
  — a hegedű akusztikai sajátosságait,

— a hangszer hangolását,
— a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
— a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
— a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
— a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
— a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
— a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
— a vonós hangszercsalád többi tagját.

- Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
  — megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
  — helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
  — dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
  — differenciált hangindítást és hanglezárást,
  — laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
  — a kezek pontosan összehangolt mozgását.
- A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen:
  — hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
  — a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.
- Fordítson figyelmet:
  — a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
  — a különböző vonásnemek elsajátítására,
  — a pizzicato–technikára, a pergő–technikára,
  — az üveghangok megszólaltatására,
  — a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
  — a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
  — a lapról olvasási készség fejlesztésére,
  — a tudatos zenei memorizálásra,
  — a művek zeneileg igényes kidolgozására,
  — a rendszeres társas muzsikálásra.
- Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra

28.2.1.2. Előképző évfolyamok:

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok:
  — a hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása,
  — a foglalkozások anyaga: gyermekdalok, versek, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.
- Készségfejlesztés:
  — A hangszerjátékra való felkészítés fázisai, valamint a hangszerre irányuló mozgások gyakorlása: a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és végtagok térbeli helyzetéről, a helyes légzés felismerése, illetve alkalmazása, a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése, a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.
  — Hangszer nélkül: emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak), közelítés – távolítás, súlyérzet, rotálás, tengelyfogás érzete, a hegedű „fészek” megismerése.
  — A hegedűtartás, vonótartás kialakítása: a hangszer pengetéssel való megszólaltatása, a vonóval való megszólaltatás elemi formái, a billentés, húrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.
- Ajánlott tananyag:
  — Gyermekdalok eljátszása, egyszerűbb népdalok és a Hegedűiskola I. kötetében található egyszerűbb etűdök tanulása.
  — Kodály: 333 olvasógyakorlat
  — Forrai: Óvódás énekeskönyv
  — Dénes – Kállai – Lányi – Mező: Hegedűiskola I.

— Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
— Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
— Szilvay: Színes húrok I.

- Követelmény:
  — a hangszerre irányuló mozgások természetes és jó irányú mozgása,
  — a tanulók figyelme irányuljon a hangszer szép hangon való megszólaltatására, és a tiszta intonációra való törekvésre.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek

  — kottaolvasási ismeretek fejlesztése,
  — egész, fél, negyed, nyolcad, és szünetei ismerete,
  — módosítójelek,
  — dallamsorok felismerése.
- Hangszerkezelés fejlesztése, készségfejlesztés:
  — helyes testhelyzet, hegedűtartás kialakítása,
  — billentő mozgás fejlesztése,
  — a két kéz helyezkedő műveleteinek fejlesztése,
  — koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakítására,
  — vonókezelési feladatok, vonóbeosztások tudatosítása.
- Ajánlott tananyag:
  — 30–40 gyakorlat
  — Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
  — Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
  — Dénes–Lányi: Hegedűiskola I. füzet
- Követelmény:
  — tudja a tanuló önállóan elhelyezni a hangszerét és vonóját,
  — törekedjen a tiszta intonációra,
  — tudjon kottát olvasni az egyszerűbb gyakorlatoknál.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — keresztmetszet az év során tanult hangszerkezelési és zenei anyagról, egyéni fejlődéstől függően.

28.2.1.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat:

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — a helyes testhelyzet és a hegedűtartás kialakítása,
  — a bal kar és bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó és fekvésváltó mozgások, alkar–rotáció),
  — a billentő mozgások kialakítása, tenyérérzet,
  — intonáció a tanult hangkészletben,
  — a helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík–érzet, – vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve,
  — vonókezelési feladatok: játék egész vonóval. A legato és détaché játékmód kialakítása. Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor,
  — a szép hang iránti igény felkeltése – már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során,
  — hangsorok egyszerű vonásnemekkel.
- Zenei ismeretek:
  — kottaolvasás a tananyag hangkészletén belül,
  — metrum, mérőütés, tempó,
  — ütem: 2/4, 4/4, ¾,
  — hangjegyértékek: az egész, fél, negyed, nyolcad és szüneteik,

— nyújtópont a fél és a negyed érték mellett,
— módosítójelek, előjegyzés,
— hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, oktáv ismerete,
— a hármashangzat fogalma,
— dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések,
— memóriafejlesztés.

- Ajánlott tananyag:
  — Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola I.
  — Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
  — Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
  — Szilvay: Színes húrok
- Követelmény:
  — sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon,
  — alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban,
  — olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra,
  — a zeneművek nehézségi szintje pl. Haydn: Dalocska, Lully: Dal.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — két különböző jellegű tanulmány,
  — két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — a hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása,
  — a hegedűtartás és vonótartás fejlesztése,
  — ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére: ejtő – emelő billentés, a húrváltó–készség fejlesztése, az ujjak nyújtása, csúsztatása, a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext), a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
  — vonókezelési feladatok: a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken, legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato, a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato”,
  — a magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák, nagy, kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato.
- Zenei ismeretek:
  — a kottaolvasás továbbfejlesztése,
  — a tempó– és dinamikai jelzések ismerete,
  — egyszerű és változó ütemek,
  — hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod,
  — hangközök: szekund, terc, kvint.
- Ajánlott tananyag:
  — Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola II.
  — Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.
  — Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
  — Kodály: Biciniumok
  — Szilvay: Színes húrok
- Követelmény:
  — alakuljon ki a tanuló játékkészsége a 4#, 4b előjegyzésű skálák hangkészletén belül,
  — ismerje az új ritmusokat,
  — legyen képes a détachét, legatót (2, 4, 8 hang kötését) a tanult hangkészleten belül alkalmazni,
  — ismerje a dinamikára és a tempóra vonatkozó zenei kifejezéseket,
  — a zeneművek nehézségi szintje pl. Bartók: Betyárnóta, Rameau: Rigaudon, Schubert: Német tánc.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,

— két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

— ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő–készség fejlesztésére az I. fekvésben,
— játékkészség a II. és III. fekvésben (a közvetítőhang szerepe),
— kettősfogás–játék: tercek, szextek,
— dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon,
— nagy és kis détaché,
— martelé a vonó különböző részein,
— a legato fejlesztése, vonáskombinációk,
— akkordjáték és emelt vonás, a staccato vonások előkészítése,
— a vibrato fejlesztése,
— a hangszer önálló felhangolása.

- Zenei ismeretek:
  — a harmincketted és a szinkópák nehezebb formái,
  — szűkített és bővített hangközök,
  — a hármashangzat és fordításai,
  — a dominánsszeptim hangzat,
  — tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben,
  — kvintkör, klasszikus periódus,
  — két– és háromtagú kis formák elemzése,
  — ékesítések: előke, utóka, trilla, parántrilla és mordent,
  — memóriafejlesztés.
- Ajánlott tananyag:
  — Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola III–IV.
  — Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola III.
  — Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
  — Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
  — Az ajánlott irodalom jegyzékében található előadási művek.
  — Kodály: Biciniumok
  — Pejtsik: Régi kamarazene sorozat: Duók, Triók
  — Szervánszky: Duók Z. 3083
  — Mozart: 12 duó K. 487 (válogatva)
  — Bartók: Duók
  — Szilvay: Színes húrok
- Követelmény:
  — a tanuló legyen képes az eddig tanult mozgásformák, vonástípusok folyamatos alkalmazására,
  — ismerje a zenei ékesítések egyszerűbb módozatait: előke, utóka, mordent, trilla,
  — törekedjen a tiszta intonációra az első fekvésben (szűkített és bővített hangközök),
  — a tanuló ismerje az egyszerű fekvésváltásokat (azonos ujjak, üres húr alatti fekvésváltások),
  — a zeneművek nehézségi szintje pl. Járdányi: Magyar tánc, Stanley: Allegro grazioso, Händel: Gavotte.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd (különböző technikai feladatokkal),
  — két zongorakíséretes mű (lehet koncerttétel, vagy barokk, illetve klasszikus tánctétel), lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

— az előző években jobb és bal kézzel elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése,

— 1/2 fekvés, II–III. fekvés, fekvésérzet,
— a vibrato fejlesztése,
— dúr és moll skálák két oktávon, fekvésekben, fekvésváltással is,
— a kromatikus játéktechnika fejlesztése,
— az eddig tanult vonásnemek gyorsítása, alkalmazása összetettebb feladatokban,
— a staccato játékmód, az emelt vonás fejlesztése,
— a dobott vonás (spiccato) előkészítése,
— az akkordjáték és a kettősfogás–játék fejlesztése első fekvésben,
— a hangindítás, a vonós artikuláció fejlesztése, a fontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása (dolce, risoluto, espressivo)

- Zenei ismeretek:
  — a tempó– és a dinamikai jelzések bővebb ismerete,
  — ütem: 5/4, 5/8, változó ütemek,
  — a teljes kvintkör,
  — a játszott anyag zenei – formai és harmóniai – elemzése a tanár segítségével.
- Ajánlott tananyag:
  — Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III–IV.
  — Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűsiskola IV/A, B.
  — Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I.
  — Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, vagy
  — Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
  — Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
  — Pleyel: Duók
  — Szervánszky: Duók Z. 3083
  — Mozart: Duók K. 487
  — Bartók: Duók
  — Hegedűduók kezdőknek (Vígh)
  — Kamarazene kezdők számára (Máriássy)
  — Régi kamarazene (sorozat): Duók, Triók
  — Szilvay: Színes húrok
- Követelmény:
  — ismerje a tanuló a 1/2 fekvést, a II. és III. fekvést, az egyszerűbb kettősfogásokat és akkordokat,
  — legyen képes a fekvésekben közlekedni (közvetítőhang),
  — tudja az eddig tanult vonásnemeket alkalmazni gyorsabb tempóban is,
  — legyen képes az emelt vonós és staccato játékmód alkalmazására,
  — ismerje a játszott zenei anyagban előforduló szakkifejezéseket,
  — a zeneművek nehézségi szintje pl. Zathureczky: Gyermekeknek, Farkas: Régi magyar táncok, Steibelt: Uno ballo, Mozart: Andantino.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — két zongorakíséretes mű (az egyik lehet kamarazene), lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — az eddig tanult fekvésekben való jártasság elmélyítése,
  — a IV. és V. fekvés elsajátítása, a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése,
  — kettősfogás–játék a fekvések alkalmazásával,
  — a vibrato fejlesztése (egyenletesség, gyorsaság, folyamatosság),
  — az akkordjáték fejlesztése – játéka könnyebb fekvésváltásokkal is,
  — folyamatos játék dobott vonóval, könnyebb etűdanyagon,
  — az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazása, zeneileg árnyaltabbá tétele, a vonós artikuláció fejlesztése,

— dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon az V. fekvésig.

- Zenei ismeretek:
  — a hangnemkapcsolatok fokozott ismerete,
  — szűkített és bővített hármashangzat, szűkített szeptimakkord,
  — a legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto,
  — a szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése, a barokk szvit felépítése,
  — klasszikus táncok,
  — romantikus karakterdarabok,
  — variációs forma
- Ajánlott tananyag:
  — Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.
  — Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.
  — Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II.
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
  — Dancla: Etűdök op. 68
  — Bloch: Hangsoriskola II–III.
  — Bartók: Duók
  — Mozart: Duók K. 487
  — XX. századi kamarazene–művek
  — A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
  — Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
  — A barokk triószonáta Z. 13549
  — Szilvay: Színes húrok
- Követelmény:
  — ismerje és játssza a dúr és moll hangsorokat (5#, 5b előjegyzésig) két oktávon keresztül az V. fekvésig,
  — ismerje a IV. és V. fekvést,
  — legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazására (emelt vonó, dobott vonó, staccato), zeneileg árnyaltabbá tételére, a vonós artikuláció használatára,
  — gyorsabb mozgású darabokat is szép hangon, értelmes frazeálással játsszon (bal kéz pergőtechnika),
  — alkalmazzon folyamatos vibratót az éneklő jellegű műveknél,
  — legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani,
  — a játszandó művek nehézségi szintje pl. Bartók: Gyermekeknek, Pergolesi: Siciliano, Beethoven: Menüett.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — egy zongorakíséretes mű lehetőleg kotta nélkül,
  — egy kamaramű (tanárral vagy tanulótársaival).

6. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — a hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása: tájékozódás és játékkészség a VI., VII. fekvésben és félfekvésben, háromoktávos hangsorok akkordfelbontásokkal.
  — a bal kéz mozgékonyságának sokoldalú fejlesztése: trilla, pergőtechnika, fekvésváltás (kettősfogásokkal is), természetes üveghangok,
  — a vibrato fejlesztése minden fekvésben.
- Zenei ismeretek:
  — barokk művek felépítése (szonáta, koncert),
  — szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben,
  — kifejező és stílusos artikuláció,
  — a portamento fogalma,
  — a XX. századi zene hangzásvilágának ismerete: melodikai, harmóniai sajátosságok, szerkesztési elvek ismerete a játszott művek alapján.
- Ajánlott tananyag:

— Mazas: Études speciales op. 36 I. füzetből válogatva,
— Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.
— Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.
— Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II.
— Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
— Dancla: Etűdök op. 68
— Bloch: Hangsoriskola II–III.
— Bartók: Duók
— Mozart: Duók K. 487
— XX. századi kamarazene–művek
— A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
— Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
— A barokk triószonáta Z. 13549

- Követelmény:
  — rendelkezzék stílustapasztalattal a barokk művek játékában és szerezzen jártasságot a bécsi klasszikus és romantikus művek terén,
  — legyen kedve az önálló társas muzsikáláshoz, ambíciója új művek felkutatásához, terjessze ki érdeklődését korunk zenéje iránt.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd jellegű darab,
  — két zongorakíséretes előadási darab, lehetőleg kotta nélkül – az egyik kamarazene is lehet.

28.2.1.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat:

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — a hangszerkezelés fejlesztése, zenei ismeretek,
  — a vibrato kialakítása, árnyaltabb dinamika,
  — a martelé játékmód fejlettebb, differenciáltabb formái.
  — a hegedűtartás és vonótartás fejlesztése,
  — ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére: ejtő – emelő billentés; a húrváltó–készség fejlesztése; az ujjak nyújtása, csúsztatása; a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext); a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
  — vonókezelési feladatok: a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken, legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato, a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato”,
  — a magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák,
  — nagy és kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato is, valamint a szinkópa.
- Zenei ismeretek:
  — a kottaolvasás továbbfejlesztése,
  — a tempó– és dinamikai jelzések ismerete,
  — egyszerű és változó ütemek,
  — hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod,
  — hangközök: szekund, terc, kvint.
- Ajánlott tananyag:
  — Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola II.; III–IV. II. fejezet: Fekvéstanulmányok
  — Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.
  — Schradieck: Ujjgyakorlatok
  — Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva), vagy
  — Wohlfahrt: 60 etűd op. 45 (válogatva)
- Követelmény:
  — a II. és III. fekvés használata könnyebb hangnemekben. Egyszerűbb fekvésváltások, tanult zenei anyag játéka ujjrendváltozattal,
  — önálló hangolás,

— hangsorok, népdalok, klasszikus etűdök és összetettebb zenei anyagok kotta nélküli előadása.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — két zongorakíséretes mű kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — a fekvésérzet differenciálása, a fekvésváltás készségének fejlesztése, a II. és III. fekvés elsajátítása,
  — a vibrato kialakítása, fejlesztése,
  — trilla, a kromatika intonálása, ujjfüggetlenítés,
  — a kettősfogás fejlesztése a II. és III. fekvésben (fekvésváltás nélkül),
  — ismerkedés a IV. fekvéssel és a félfekvéssel,
  — hangsorok, akkordfelbontások két oktávon, a tanult fekvésekben, fekvésváltással is,
  — az eddig tanult vonások fejlesztése a vonó különböző részein, vonáskombinációk,
  — lassú, tartott hangok,
  — a staccato játékmód fokozatos fejlesztése,
  — az akkordjáték és az emelt vonás előkészítése, majd alkalmazása,
  — természetes üveghangok,
  — tempótartás, a tempó fokozása.
- Zenei ismeretek:
  — a harmincketted és a szinkópák nehezebb formái,
  — szűkített és bővített hangközök,
  — A hármashangzat és fordításai.
  — a dominánsszeptim hangzat,
  — tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben,
  — kvintkör, klasszikus periódus,
  — két– és háromtagú kis formák elemzése,
  — ékesítések: előke, utóka, trilla, parántrilla és mordent.
- Memóriafejlesztés:
  — alteráció, hangnemi kitérés, moduláció,
  — a főtéma, melléktéma fogalma (koncert vagy szonáta játéka kapcsán),
  — a klasszikus periódus,
  — XX. századi stílusjelenségek.
- Ajánlott tananyag:
  — Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola III–IV.
  — Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B (válogatva)
  — Sándor: Hegedűiskola III.
  — Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, illetve 40 etűd op. 54 (válogatva)
  — Kayser: 36 gyakorlat op. 20 I. (a technikailag könnyebb etűdök: 1, 3, 5, 8)
  — Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
  — Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.
  — Bartók: Duók
  — Régi kamarazene (Pejtsik – Szász): Duók, Triók
  — Pleyel: Duók
  — Szervánszky: Duók (Z. 3083)
- Követelmény:
  — játsszon a tanuló szép és kifejező hangon,
  — billentése legyen mozgékony, rendelkezzen tapintási érzékenységgel,
  — rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben,
  — törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára,

— alkalmazza helyesen a közvetítőhangokat a gyakorlásban, a vibratot a zene kifejező megformálása során.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két különböző jellegű technikai tanulmány – közülük az egyik klasszikus etűd,
  — két zongorakíséretes mű kotta nélkül

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — a tanult fekvésekben való játék elmélyítése, a IV–V. fekvés elsajátítása,
  — ismerkedés a VI–VII. fekvéssel (hangsorok, szekvenciális fekvésváltás–gyakorlatok),
  — a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése,
  — a fekvések összekötése I–V. fekvésig,
  — az akkordjáték fejlesztése: egyszerre megszólaltatott háromszólamú akkordok és egyszerű négyszólamú tört akkordok tanulása,
  — hangsorok 5#–5b előjegyzésig, akkordfelbontásokkal, két oktávon,
  — a pergőtechnika, trilla, zenei díszítések alkalmazása,
  — a vibrato fejlesztése, kifejezésbeli gazdagítása éneklő művek előadásánál,
  — az eddig tanult vonások gyorsítása, karakterbeli gazdagítása,
  — a kettősfogás–játék fejlesztése (fekvésváltással kombinálva is).

- Zenei ismeretek:
  — a tempójelzések bővebb ismerete,
  — ütem: 5/4, 5/8, változó ütem,
  — a hangnemkapcsolatok fokozott ismerete,
  — szűkített és bővített hármashangzatok, szűkített szeptimakkord,
  — a rondó– és a szonátaforma főbb jellemzői,
  — alapvető zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto, grazioso, marcato,
  — az egészhangú skála,
  — a portamento fogalma.

- Ajánlott tananyag:
  — Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III–IV.
  — Dénes– Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola V–VI.
  — Sándor –Járdányi–Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B
  — Bloch: Hangsoriskola II. Z. 1767
  — Kayser: 36 etűd op. 20 I–II.
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I.
  — Dancla: Etűdök op. 68 (válogatva, pl. 2, 4, 6, 1, 9.)
  — Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

- Követelmény:
  — játsszon a tanuló felszabadult hangszerkezeléssel, rendelkezzen karakter érzékeny vonótechnikával,
  — zenei igénnyel váltson fekvést, igazodjon a játszott mű tempójához és karakteréhez,
  — vibratója legyen folyamatos, alkalmazza mozgalmasabb zenei anyagon is,
  — tudjon könnyebb műveket önállóan megtanulni,
  — könnyebb darabokat, valamint zenekari és kamaraművek egyszerűbb szólamait tudja lapról játszani.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két különböző jellegű technikai tanulmány – közülük az egyik klasszikus etűd,
  — két zongorakíséretes mű kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — a játékkészség fejlesztése I–VII. fekvésig,
  — hangsorok és akkordfelbontások három oktávon,
  — a bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése,

— pergőtechnika,
— a fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang,
— a tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása,
— spiccato játék középtempóban,
— célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

- Zenei ismeretek:
  — a ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése. – Szekvenciális szerkesztés a barokk művekben,
  — a bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása,
  — romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok,
  — ismerkedés korunk zenéjével,
- Ajánlott tananyag:
  — Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola V–VI.
  — Kayser: 36 etűd op. 20 II.
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II.
  — Dancla: Etűdök op. 68
  — Ševeík: Fekvésváltások op. 8
  — Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68
  — Feigerl: 24 gyakorlat I. (a könnyebbek közül válogatva)
  — Mazas: Études speciales op. 36, I.
  — Régi kamarazene (Pejtsik–Szász): Duók, Triók
  — Bartók: Duók
  — Lendvay: Duók (Z. 13224)
  — Szokolay: Magyar gyermekdalok (két és három hegedűre) (Z. 7254)
  — Kiss Zs.: Duók Z. 12565
  — Reményi: Duók Z. 13247, (Z. 12567)
- Követelmény:
  — memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből (etűdök is),
  — az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben,
  — legyen képes virtuóz jellegű művek előadására,
  — az év folyamán több alkalommal szerepeljen hangversenyen.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd (közülük az egyik klasszikus etűd),
  — két zongorakíséretes mű – az egyik vagy koncert, vagy szonáta.

6. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása:

  — a játékkészség fejlesztése I–VII. fekvésig,
  — hangsorok és akkordfelbontások három oktávon, terc–, szext és oktávskálák két oktávon; az ujjrendi formák bővítése a zenei kifejezés szolgálatában („kúszó ujjrend”, ujjazatos kromatika),
  — a bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése,
  — pergőtechnika,
  — a fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang,
  — a tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása,
  — spiccato játék középtempóban,
  — célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.
- Zenei ismeretek:
  — a ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése, szekvenciális szerkesztés a barokk művekben,
  — a bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása,

— romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok,
— ismerkedés korunk zenéjével,
— az elérendő készségszintet az évfolyam technikai és zenei anyaga jelöli meg,
— az értőbb, önálló előadáshoz szükséges zenei összefüggések, stílusjegyek, szakkifejezések ismeretének kibővítése.

- Ajánlott tananyag:
  — Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI., II. rész
  — Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68
  — Mazas: Études speciales op. 36, I. Études brillantes op. 36 II. (a lehetőségek szerint)
  — Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (a könnyebbek közül)
  — Kayser: 36 etűd op. 20, III.
  — Ševčík: Fekvésváltás op. 8
  — Ševčík: Trillagyakorlatok op. 7
- Követelmény:
  — a tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott,
  — legyen képes tudatos helyezkedő–műveletekre a tiszta intonáció érdekében,
  — a fekvésváltásokat és a vibratót a zenei folyamatokba illesztve, zavartalanul tudja megoldani,
  — az alapvonásokat tudja hajlékony, szép hangon játszani,
  — tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal,
  — alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy koncerttétel vagy egy zongorakíséretes darab (a koncerttétel helyett lehet szonáta I–II. tételt játszani) kotta nélkül.

28.2.1.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után:

<u>Az „A” tagozat végén</u>

- A tanuló ismerje:
  — a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
  — a fontosabb tempó– és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
  — a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
  — a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
  — a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének
  — nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
  — a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
  — a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
  — a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
- Legyen képes:
  — a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
  — ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
  — szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
  — technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
  — tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
  — az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,

— szép hangon való, karakteres előadásra,
— a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.
— kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
  — háromoktávos skála, akkordfelbontásokkal,
  — két szabadon választott etűd, melyek tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat,
  — egy versenymű saroktétele,
  — egy barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy egy lassú és egy élénk tempójú előadási darab.

Művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei:
  — a vizsga gyakorlati részből áll
- A vizsga tantárgya és időtartama:
  Hegedű főtárgy
  — „A"tagozat minimum 10 perc
  — „B" tagozat minimum 10 perc
- A vizsga tartalma:

A" tagozat

— Egy etűd; Dénes: V–VI. Hegedűiskola (EMB 7111), vagy Dancla op. 68 (EMB 7918) 2., 9., 14., vagy Dont op. 38 (EMB 2214, EMB 2215, EMB 2216), vagy Mazas: Études speciales op. 36.1 (EMB 2244) 2., 8., 9. nehézségi szintjén.
— Két különböző karakterű előadási darab, koncert–tétel, vagy szonáta–tétel; Beethoven: Menuett (PWM) és Trió (Peters), Rameau: Gavotte (EMB 4535 kötetben), Dancla: Variációk–sorozat, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel, Seitz: D–dúr koncert (Peters) I. tétel, Corelli: e–moll, A–dúr szonáta (EMB 12050 kötetben, EMB 12051 kötetben, EMB 12265 kötetben) nehézségi szintjén.
— A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

— Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd, a játék technikai biztonságának felmérésére; Dont op. 68/12., 15., Mazas: Études speciales op. 36. I (EMB 2244) 2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. (EMB 2245) nehézségi szintjén.
— Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), a könnyebbek szintjén.
— Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú–gyors); Boyce: Matelotte (EMB 2751 kötetben), Járdányi: Magyar tánc (EMB 3236). Wieniawski: Kuyawiak (EMB 8001) nehézségi szintjén.
— Egy koncert– vagy szonáta–tétel; Komarovszkij: A–dúr koncert (Peters) I. tétel, Vivaldi: a–moll Koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel Accolay: a–moll koncert (PWM), Seitz: g–moll koncert op. 12 no. 3 (PWM, Music Sales) I. tétel, Dancla: Concert–solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A–dúr szonáta, Händel: E–dúr Szonáta (EMB 12309) nehézségi szintjén.
— A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése:
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — a vibrato helyes alkalmazása,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,

— előadásmód,
— a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
— memória,
— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.2.1.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat:

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — a hajlékony hang kialakítása,
  — alapvonások (legato, martele, detache) kidolgozása,
  — a fekvésváltás könnye alkalmazása,
  — a húrváltó mozgások fejlesztése.
- Ajánlott tananyag:
  — Mazas: Études speciales op. 36, I.
  — Mazas: Études brillantes op. 36, II.
  — Feigerl: 24 Etüd
  — Kayser: Etüdök III.
  — Block: Hangsoriskola
  — Vivaldi: G–dúr Koncert
  — Haydn: D–dúr Koncert no.2.
  — Komarovszkij: A–dúr Koncert
  — Händel: E–dúr Szonáta
  — Corelli: e–moll Szonáta
  — Haydn: Menüett D–dúr, F–dúr
  — Vivaldi: Siciliano
  — Rubinstein: Polka
- Követelmény:
  — legyen képes a tanuló a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — egy előadási darab (választható koncerttétel, szonáta vagy kamaramű) lehetőleg kotta nélkül

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — jobbkéz mozgásainak fejlesztése (különösen a vonóbeosztással kombinált vonásoknál),
  — a tanuló legyen jártas a barokk zene hangzásvilágában.
- Követelmény:
  — legyen képes oldott és rugalmas billentésre a magasabb fekvésben is,
  — a fekvésváltás legyen könnyed és folyamatos,
  — a tanuló tudjon tisztán intonálni a magasabb fekvésben is.
- Ajánlott tananyag:
  — Mazas: Études speciales op. 36, I.
  — Mazas: Études brillantes op. 36, II.
  — Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
  — Kayser: 36 etűd op. 20, III.
  — Vivaldi: e–moll, E–dúr Koncert
  — Vivaldi: d–moll Kettősverseny
  — Stamitz: B–dúr Koncert
  — Händel: g–moll Szonáta
  — Corelli: A–dúr Szonáta

— Mozart: Albumok (Dobszay)
— Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
— Járdányi: Magyar tánc
— Bartók: Duók

- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladat:
  — a korábbiakban elsajátított zenei és technikai eszközök alkalmazási készségének további finomítása,
  — a bécsi klasszika jellegzetes formáinak megismerése.
- Ajánlott tananyag:
  — Mazas: Études speciales op. 36, II.
  — Feigerl: II. Füzet
  — Block: Skálák
  — Schradieck: Ujjgyakorlatok
  — Bach: a–moll Koncert
  — Mozart: D–dúr (Adelaide) Koncert
  — Stamik: B–dúr Koncert
  — Beriot: a–moll Koncert
  — Tartini: F–dúr Szonáta
  — Händel: A–dúr Szonáta
  — Schubert: A méh
  — Gluck: Melódia (Remekművek sorozat)
  — Wieniawsky: Legenda
  — Beethoven: Romanc (F dúr)
  — Bartók: Szonatina
  — Vivaldi: d–moll Kettősverseny
  — Stamitz: B–dúr Koncert
  — Händel: g–moll Szonáta
  — Corelli: A–dúr Szonáta
  — Mozart: Albumok (Dobszay)
  — Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
  — Járdányi: Magyar tánc
  — Bartók: Duók
- Követelmény:
  — legyen a tanuló intonációs biztonsága fejlett a magasabb fekvésekben is,
  — tudjon hangszerén folyamatosan pergő trillát játszani.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — zenei karakterek és a hozzá tartozó virtuózabb vonásfajták játéka,
  — gyorsabb tempójú futamok fejlesztése,
  — hangképzése a zenei kifejezést szolgálja.
- Ajánlott tananyag:
  — Mazas: Études brillante II.
  — Feigerl: Etüdök
  — Block: Skálák
  — Schradieck: Ujjgyakorlatok
  — Bach: E–dúr Koncert

— Mozart: G–dúr Koncert
— Spohr: d–moll Koncert
— Kabalevszkij: C–dúr Koncert
— Tartini: 12 fantázia szólóhegedűre
— Locatelli: g–moll Szonáta
— Bach: E–dúr Partita
— Bruck: Air
— Rachmanyivov: Vocalise
— Bartók: Szonatina
— Bartók: Román népi táncok

- Követelmény:
  — legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére,
  — tudjon önállóan ujjazatot és vonásnemet változtatni a zenei kifejezés szolgálatában.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel, lehetőleg kotta nélkül.

28.2.1.7. Továbbképző évfolyamok „B”tagozat:

7. évfolyam „B”tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — billentés alapformáinak tudatos alkalmazása,
  — húr és vonóváltás műveleteinek előkészítése, fejlesztése.
- Ajánlott tananyaga:
  — Mazas: Études speciales op. 36, I.
  — Mazas: Études brillantes op. 36, II.
  — Feigerl: 24 Etüd
  — Kayser: Etüdök III.
  — Dont: Etűdök op. 37
  — Block: Skálaiskola
  — Vivaldi: a–moll, d–moll Koncert
  — Haydn: G–dúr Koncert
  — Viotti: G–dúr Koncert
  — Händel: g–moll, F–dúr Szonáta
  — Corelli: e–moll Szonáta
  — Dancla: Solo I., II
  — Vivaldi: Siciliano
  — Farkas: Szonatina
  — Bartók: Duók
- Követelmény:
  — legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire,
  — tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani,
  — legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — két előadási darab – koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — oldott és rugalmas billentés kialakítása,
  — könnyed és folyamatos fekvésváltás,
  — ritmikus pergőjáték.
- Ajánlott tananyaga:
  — Mazas: Études speciales op. 36, I. II.
  — Feigerl: 24 Etüd
  — Kayser: Etüdök III.

— Dont: Etüdök op. 37
— Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
— Flesch: Hangsoriskola
— Bach: a–moll E–dúr Koncert
— Haydn: G–dúr Koncert
— Stamic: B–dúr Koncert
— Händel: Szonáták
— Tartini: Szonáták
— Veracini: Szonáták
— Brahms: A–dúr Keringő
— Smetana: Hazámról
— Gluck: Melódia (Remekművek)
— Franceour: Sicilien és Rigaudon
— Bartók: Duók

- Követelmény:
  — legyen képes hangszerén az alsó 5 fekvésben oldott és rugalmas billentésre,
  — könnyed és folyamatos fekvésváltás,
  — ritmikus pergőjáték.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

9. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — kombinált vonások gyorsabb alkalmazása,
  — különböző fajta dobott és emelt vonások játéka.
- Ajánlott tananyag:
  — Kreutzer: 42 Etüd
  — Roda: 24 Caprices
  — Dancla: Etüdök op. 73
  — Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
  — Sevčik: Vonótechnika 40 variáció
  — Flesch: Hangsoriskola
  — Bach: E–dúr Koncert
  — Mozart: G–dúr Koncert
  — Spohr: d–moll Koncert
  — Bruch: g–moll Koncert
  — Tartini: g–moll Szonáta
  — Veracini: e–moll Szonáta
  — Bach: Partita
  — Smetana: Hazámról
  — Beethoven: Romanc
  — Kreisler: Schön Rosmaria
  — Bartók: Duók
- Követelmény:
  — a tanuló intonációs biztonsága terjedjen ki a fogólap egész területére,
  — tudjon folyamatos pergő trillát játszani,
  — legyen képes hangszerén átélni a játszott művek érzelmi tartalmát.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

10. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — gyors tempójú futamok,

— kettősfogás–játékok fejlesztése (terc, szext, oktáv),
— kromatikus skálák.

- Ajánlott tananyag:
  — Kreutzer: 42 Etűd
  — Roda: 24 Caprices
  — Hubay: Etudes de Violin
  — Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
  — Schradieck: Fekvésváltás gyakorlat op.8
  — Vivaldi: Négy évszakból
  — Mozart: D–dúr, A–dúr koncert
  — Telemann: 12 Szólófantázia
  — Bach: E–dúr Hegedűverseny
  — Mozart: G–dúr Hegedűverseny
  — Spohr: d–moll Hegedűverseny
  — Bruch: g–moll Hegedűverseny
  — Tartini: g–moll Szonáta
  — Veracini: e–moll Szonáta
  — Bach: Partita
  — Smetana: Hazámról
  — Beethoven: Romanc (F–dúr)
  — Kreisler: Preludium és Allegro
  — De Falla: Spanyol Tánc
- Követelmény:
  — legyen képes egyéni adottságainak megfelelően művészi szándékú kifejezésre, a gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására,
  — hangképzése legyen kifejező és árnyalt a zenei megformálás és hangvétel szuggesztivitásának természetes kialakítására.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

28.2.1.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után:

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat

- Legyen képes:
  — a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
  — kettősfogás–meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
  — egyenletes futamokat megszólaltatni,
  — mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
  — egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes:
  — természetes, oldott hangszerkezelésre,
  — a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
  — különböző módon vibrálni,
  — a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
  — a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
  — dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.
- Rendelkezzék:
  — képzett hallással,

— biztos memóriával,
— koncentrálóképességgel,
— megfelelő lapról olvasási készséggel.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei:
  — a vizsga gyakorlati részből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama:

Hegedű főtárgy

— „A” tagozat minimum 10 perc
— „B” tagozat minimum 10 perc

„A” tagozat

— Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).
— A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Két etűd; Mazas: Études brillantes op. 36. II., (EMB 2245) Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), Kreutzer: 42 gyakorlat (EMB 2560), Rode: 24 Caprices (EMB 2453) /2., 7., 10. nehézségi szintjén.
— Barokk szonáta két tétele; Händel: g–moll (EMB 12309 kötetben), D–dúr (EMB 12309 kötetben), A–dúr szonáta (EMB 12309 kötetben) nehézségi szintjén.
— Egy koncert–tétel, vagy előadási darab; Bach: a–moll (EMB 1600), E–dúr (EMB 1601), Haydn: C–dúr (Peters), Mozart: D–dúr – Adelaide, Beriot: a–moll op. 104 (Peters) koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine (EMB 13745), Fiocco: Allegro (EMB 3558 kötetben), Beethoven: F–dúr románc (EMB 13494), Weiner: Rókatánc (EMB) nehézségi szintjén.
— A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése:
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — a vibrato helyes alkalmazása,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.2.1.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:
— megfelelő számú, méretű és minőségű hegedű tartozékokkal (vonó, tok, gyanta),
— hangszerenként évente legalább két garnitúra húr,
— megfelelő minőségű zongora vagy pianínó,
— lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör,
— legalább 2 darab kottatartó,
— metronóm.

28.2.2. **Brácsa**

A képzés különböző fokozatain nyújt lehetőséget a tanulónak a hegedűről brácsára való áttérésre, de – a korábbi gyakorlattól eltérően – az abszolút kezdőnek is biztosítja a brácsatanulás lehetőségét.

28.2.2.1. A brácsatanítás feladatai:

- Ismertesse meg a tanulókkal:

— a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
— a brácsa akusztikai sajátosságait,
— a hangszer hangolását,
— a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
— a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
— a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
— a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
— a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
— a brácsairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
— a vonós hangszercsalád többi tagját.

- Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
  — megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
  — helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
  — dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező brácsahangot,
  — differenciált hangindítást és hanglezárást,
  — laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
  — a kezek pontosan összehangolt mozgását.
- A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen:
  — hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
  — a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.
- Fordítson figyelmet:
  — a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
  — a különböző vonásnemek elsajátítására,
  — a pizzicato–technikára,
  — az üveghangok megszólaltatására,
  — a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
  — a hangköz– és akkordjáték sajátosságaira,
  — a lapról olvasási készség fejlesztésére,
  — a brácsa– és violinkulcsok folyamatos olvasásának kialakítására,
  — a tudatos zenei memorizálásra,
  — a művek zeneileg igényes kidolgozására,
  — a rendszeres társas muzsikálásra.
- Tanítsa meg a tanulókat a hangolásra és a legalapvetőbb hangszer–karbantartásra.

28.2.2.2. Előképző évfolyamok:

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok:

  A hangszerkezelés kialakítása

  — A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.
- Készségfejlesztés

  A hangszerjátékra való felkészítés fázisai

  Előkészítő mozgások:

  — a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és a végtagok térbeli helyzetéről,
  — a helyes légzés felismerése, illetve kialakítása,
  — a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése,
  — a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.
- A hangszerre irányuló mozgások gyakorlása (hangszer nélkül):
  — emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak),
  — közelítés – távolítás,
  — súlyérzet,
  — rotálás, tengelyfogás érzete,
  — a brácsa elhelyezése.

- A brácsatartás, vonófogás kialakítása:
  — a hangszer pengetéssel való megszólaltatása,
  — a vonóval való megszólaltatás elemi formái,
  — a billentés, húrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.
- Ajánlott tananyag:
  — Paksa Katalin: Magyar népzene történet (Balassi Kiadó, 1999.)
  — Dobszay László: A magyar dal könyve
  — Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
  — Szilvay: Színes húrok I.
  — Garlej–Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 1.(Editions Henry Lemoine, Paris)
  — Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima (Editoni Curci, Milano)
  — Dénes–Kállay–Lányi–Mező: Hegedűiskola I. (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)
  — Sándor–Járdányi–Szervánszky: Hegedűiskola I.
- Követelmény:
  — alakuljon ki jártasság a tanult hangszeres mozgások megítélésében,
  — a megismert mozgások alkalmazása, szükség esetén tanári segítséggel,
  — gyermekdalok: g–a–h–c–d (g–húr); d–e–fisz–g–a (d–húr) hangkészletben,
  — játékos ismerkedés az alt–kulccsal,
  — törekedjen a szép hangra és a tiszta intonációra. Ezek az első évfolyamba lépés feltételei.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

28.2.2.3. Alapfokú évfolyamok „A" tagozat:

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — A helyes testhelyzet és hangszertartás kialakítása, a bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó mozgások, alkar–rotáció), a billentő mozgások kialakítása (lágy tenyérérzet).
  — A fekvésjáték és vibrato előkészítése, ismerkedés a III. fekvéssel.
  — Intonáció a következő hangkészletekben:

a–húr: a–h–cisz (c)–d–e
d–húr: d–e–fisz (f)–g–a
g–húr: g–a–h (b) c–d
c–húr: c–d–e (esz)–f–g

  — A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík–érzet, vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve.
  — Az ütemsúly és a vonókezelés összefüggései.
  — Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.
  — A szép hang iránti igény felkeltése már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.
- Zenei ismeretek
  — Kottaolvasás továbbfejlesztése a tananyag hangkészletén belül alt–kulcsban.
  — Metrum, mérőütés, tempó.
  — Ütem: 2/4, 4/4, 3/4.
  — Hangjegyértékek: az egész, fél, pontozott fél, negyed, nyolcad, triola, tizenhatod és szüneteik.
  — Felütés.
  — Nyújtópont a fél, a negyed és a nyolcad érték mellett.
  — Módosítójelek.
  — Előjegyzés.
  — Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, szextek, szeptimek, oktáv ismerete.
  — A hármashangzat fogalma.
  — Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések.
  — Memóriafejlesztés.
  — Társas zene: egyszerű kétszólamú tanulmányok a tananyagból.

— Dúr és moll tonalitás, a párhuzamos hangnem fogalma.
— Kromatika, kánon.
— Memóriafejlesztés.

- Ajánlott tananyag:
  — Paksa Katalin: Magyar népzene történet (Balassi Kiadó, 1999.)
  — Dobszay László: A magyar dal könyve
  — Garlej–Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 1. (Editions Henry Lemoine, Paris)
  — Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima (Editioni Curci, Milano)
  — Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)
  — Dénes–Kállay–Lányi–Mező: Hegedűiskola I. (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)
  — Sándor–Járdányi–Szervánszky: Hegedűiskola I. (alt–kulcsban, kvinttel lejjebb)
- Követelmény:
  — sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon,
  — alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül – egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban,
  — olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel alt–kulcsban, törekedjen a tiszta intonációra,
  — ismerje a dinamikára és tempóra vonatkozó zenei szakkifejezéseket,
  — zeneművek nehézségi szintje: Schubert: Altató, Haydn: Dalocska, Rebikov: Dal szöveg nélkül, Mozart: Májusi dal.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy gyakorlat,
  — két előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.
  — a brácsatartás és vonótartás fejlesztése,
  — ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére,
  — játékkészség a III. fekvésben,
  — a II. fekvés és a félfekvés.
- Vonókezelési feladatok:
  — a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken,
  — legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato,
  — a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel.
  — a magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák,
  — nagy és kis „nyújtott" és „éles" ritmus, legato is, valamint a szinkópa.
- Zenei ismeretek:
  — Új ritmikai elem: a harmincketted és a szinkópák nehezebb formái,
  — a hármashangzat és fordításai,
  — a dominánsszeptim hangzat,
  — tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben,
  — kvintkör, klasszikus periódus,
  — két– és háromtagú kis formák elemzése,
  — ékesítések: előke, utóka, trilla,
  — memóriafejlesztés.
- Ajánlott tananyag:
  — Garlej–Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 1–2. (Editions Henry Lemoine, Paris)
  — Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Prima – Parte Seconda (Editioni Curci, Milano)
  — Bezrukov–Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban
  — Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)
  — Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)
  — Delphin Alard: Etűdök brácsára I. (Real Musical, Madrid)

— Bruni: 25 gyakorlat
— Sosztakovics: Gavott,
— Bartók: Kánon,
— Farkas Ferenc: Arioso,
— Hasse: Két tánc.

- Követelmény:
  — a tanulónak legyen önálló elképzelése, a tanult fekvésekben,
  — legyen biztonságos, tiszta intonációja,
  — vibratója legyen szép hangú és tudja azt helyesen alkalmazni a zenei kifejezésekben,
  — rendelkezzék biztos helyezkedő képességgel, billentéssel,
  — a zeneművek nehézségi szintje:
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy gyakorlat,
  — két előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok.

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő készség kialakítására,
  — jártasság a IV–V. fekvésben,
  — egyszerűbb fekvésváltások,
  — a vibrato fejlesztése,
  — trilla, és ékesítések előkészítése,
  — dúr és moll skálák fekvésekben, fekvésváltással.
- Zenei ismeretek:
  — a hangnemkapcsolatok fokozott ismerete,
  — a legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto,
  — klasszikus táncok,
  — romantikus karakterdarabok,
  — a rondo, a szonátaforma és a barokk szvit felépítése,
  — alapvető zenei karakterek: grazioso, marcato.
- Ajánlott tananyag:
  — Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)
  — Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)
  — Országh: Brácsaiskola
  — Sitt: Brácsaiskola
  — Delphin Alard: Etűdök brácsára II.(Real Musical, Madrid)
  — Dancla: Etűdök op. 68
  — Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
  — Bruni: Etűdök
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I. kötet
  — Bartók–Zathureczky: Gyermekeknek
  — Csajkovszkij: ChansonTriste
  — Rubinstein: Melodia
- Követelmény:
  — a tanuló legyen képes az eddig tanult vonástípusok használatára,
  — rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben,
  — ismerje az egyszerűbb fekvésváltásokat (azonos ujj, üres húr),
  — alkalmazza a vibratot a zene kifejező megformálása során.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga.
  — egy gyakorlat,
  — két előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

— ismerje a VI–VII. fekvést is,
— a tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra,
— legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is,
— legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni,
— legyen képes a kombinált vonások játékára,
— tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

- Zenei ismeretek:
  — ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit,
  — ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával,
  — legyen képes elmélyedni a művek zenei, tartalmi elemzésében,
  — keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa,
  — legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.
- Ajánlott tananyag:
  — Kayser: 36 etűd op. 20 II. kötet (Hofmeister)
  — Országh: Brácsaiskola
  — Sitt: Brácsaiskola
  — Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III. (Real Musical, Madrid)
  — Dancla: Etűdök op. 68
  — Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
  — Bruni: Etűdök
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I. kötet
  — Bartók: Este a székelyeknél
  — Weiner: Rókatánc
  — Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
  — Zelter: Esz–dúr koncert
  — Leopold Mozart: D–dúr koncert
  — Wagenseil: Esz–dúr koncert
  — Romberg: Rondo
  — Breval: Concertino in A
  — Barokk és preklasszikus szonáták
  — Bartha: 25 előadási darab
- Követelmény:
  — rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben,
  — ismerje a közvetítőhangok szerepét,
  — alkalmazza a vibratot a zene kifejező megformálása során,
  — legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetett alkalmazására.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy gyakorlat,
  — két előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

28.2.2.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat:

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Az „A” tagozat követelményein felül:

— az alt– és violinkulcs használata,
— a vibrato kialakítása,
— jártasság a III.– II.– és félfekvésben,
— egyszerűbb fekvésváltások,
— kettősfogások fekvésváltás nélkül,
— hangsorok és hármashangzataik két vagy három oktávon,

— vonás gyakorlatok: kombinált vonások, martelé, staccato játékmód,
— hangsorok, etűdök és zenei anyagok kotta nélküli előadása.

- Ajánlott tananyag:
  — Garlej–Gonzales: Méthode d'Alto Vol. 2. (Editions Henry Lemoine, Paris)
  — Alberto Curci: Tecnica fondamentale della viola, Parte Seconda (Editioni Curci, Milano)
  — Bezrukov–Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban
  — Wohlfahrt: 60 etűd (Hofmeister)
  — Kayser: 36 etűd op. 20 I. kötet (Hofmeister)
  — Delphin Alard: Etűdök brácsára I. (Real Musical, Madrid)
  — Bruni: 25 gyakorlat
- Követelmény:
  — a művek jellegéből adódó helyes tempóvétel,
  — törekedjen szép hangú, dinamikailag árnyalt előadásra.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két gyakorlat,
  — két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B"tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Az „A" tagozat követelményein felül

  — háromoktávos skálák hangzat felbontásokkal,
  — kettősjáték fejlesztése fekvésváltással is,
  — lassú tartott hangok játéka,
  — vibrato fejlesztése éneklő művek előadásánál,
  — staccato, „vetett" vonás, arpeggio.
- Zenei ismeretek:
  — szűkített és bővített hármashangzat, domináns szeptimakkord,
  — a rondo, a szonátaforma és a barokk szvit felépítése,
  — alapvető zenei karakterek: grazioso, marcato.
- Ajánlott tananyag:
  — Bloch: Hangsoriskola
  — Bloch: Ujjgyakorlatok
  — Mazas: Etudes speciales op. 36 I. kötet
  — Dont: Gradus ad Parnassum I–II.
  — Kayser: Etűdök I–II.
  — Delphin Alard: Etűdök II.
  — Handoskin: Koncert
  — Hubay: Gyermekjelenetek
  — Klengel: G–dúr Concertino (cselló–zongora átirat)
  — Martini: Concerto D (cselló–zongora átirat)
  — Barokk szonáták
  — Bartha: 25 előadási darab brácsára
- Követelmény:
  — a tanuló szép hangon, törésmentesen váltson fekvést,
  — játsszon gyorsabb mozgású darabokat szép hangon, helyes értelmezéssel.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két gyakorlat,
  — két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása: ismerje a VI–VII. fekvést is, a tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra, legyen biztos helyezkedő

képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is, legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni, legyen képes a kombinált vonások játékára.
— Tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.
— Ismerje a fekvésváltás különböző módozatait, törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára, helyesen alkalmazza a közvetítő hangokat a gyakorlás folyamán.
— Legyen képes felbontott terc, szext és oktáv meneteket játszani.

- Zenei ismeretek:
  — a klasszikus formák szerkezete játékához vezető játékmód kialakítása,
  — a barokk formák szerkezete, előadásmódja,
  — a kortárs pedagógiai művek elemzése tanári segédlettel,
  — romantikus karakterdarabok értelmezése,
  — ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit,
  — ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával,
  — legyen képes elmélyedni a művek zenei, tartalmi elemzésében,
  — keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa,
  — legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.
- Ajánlott tananyag:
  — Dancla: Etűdök op. 68
  — Mazas: Etűdök op. 3
  — Bruni: 25 gyakorlat
  — Országh: Brácsaiskola (a 45–nél magasabb sorszámúak közül)
  — Mazas: Etűdök op. 36
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, II–III. kötet
  — Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
  — Campagnoli: 41 gyakorlat
  — Bezrukov–Oznobisev: Alapfokú technika a brácsajátékban (Muzika, Moszkva)
  — Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
  — Országh: Brácsaiskola
  — Sitt: Brácsaiskola
  — Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III. (Real Musical, Madrid)
  — Dancla: Etűdök op. 68
  — Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
  — Bruni: Etűdök
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
  — Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
  — Campagnoli: 41 gyakorlat
  — Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
  — Schradieck: Ujjgyakorlatok
  — Bloch: Hangsoriskola
  — Bartók: Este a székelyeknél
  — Weiner: Rókatánc
  — Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
  — Zelter: Esz–dúr koncert
  — Leopold Mozart: D–dúr koncert
  — Wagenseil: Esz–dúr koncert
  — Romberg: Rondo
  — Breval: Concertino in A
  — Barokk és preklasszikus szonáták
  — Telemann: G–dúr koncert

— Vivaldi: G–dúr koncert
— Chr. Bach: c–moll koncert
— Maros: Balkán szvit
— Hubay: Mese
— Hubay: A kép előtt

- Követelmény:
  — a tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott,
  — tudjon önállóan könnyebb kamara, zenekari és szóló műveket megfelelő zenei karakterekkel és dinamikával elsajátítani,
  — képes legyen az önálló gyakorlásra.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két gyakorlat,
  — két előadási darab kotta nélkül.

28.2.2.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után:

Az „A" tagozat végén

- A tanuló ismerje:
  — a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
  — a fontosabb tempó és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
  — a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
  — a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
  — a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
  — a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
  — a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
  — a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, születési dátumát, a korszakot, amelyben élt és alkotott, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
  — a tanulandó darab vagy mű formáját.
- Legyen képes:
  — a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
  — ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
  — szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
  — technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
  — tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
  — az alapvonások, valamint a dallamnak, ritmusnak, dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
  — szép hangon való, karakteres előadásra,
  — a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.
  — kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
  — két különböző jellegű gyakorlat,
  — egy versenyműű saroktétele,
  — egy lassú és egy gyors tétel egy barokk szonátából.

Művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei:
  — A vizsga gyakorlati részből áll
- A vizsga tantárgya és időtartama:

Brácsa főtárgy

— „A”tagozat minimum 10 perc
— „B” tagozat minimum 10 perc

- A vizsga tartalma:

„A” tagozat

Két különböző stílusú zongorakíséretes előadási darab.

— egy versenymű és egy szonáta saroktétele (barokk szonáta esetén két tétel); versenyművek: Händel: h–moll brácsaverseny I. tétel, Telemann: G–dúr brácsaverseny I–II. tétel, vagy III–IV. tétel, Chr. Bach: c– moll brácsaverseny I. vagy III. tétel; szonáták: Bonporti: Due invenzioni; nehézségi szintjén,
— egy előadási darab és 1 kamaramű; előadási darabok: Brácsamuzsika I–III. (EMB); Frescobaldi: Toccata, Wieniawski: Álmodozás; kamaraművek: M. Haydn: Szonáták, Bartók: 44 duó (W. Primrose) nehézségi szintjén,
— a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— egy háromoktávos (mélyebb fekvésekből induló) hangsor, akkordfelbontásokkal,
— két különböző technikai jellegű etűd; Dancla: Etűdök op. 68; Mazas: Etűdök op. 36 I–II. kötet; Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37; Kaiser: 36 etűd op. 20 III. kötet nehézségi szintjén,
— egy brácsaverseny–saroktétel; Händel: h–moll brácsaverseny III. tétel, Vanhal: C–dúr brácsaverseny, Zelter: Esz–dúr brácsaverseny nehézségi szintjén,
— egy zongorakíséretes darab vagy egy szonátatétel, vagy két barokk szonátatétel; Brácsamuzsika I–III. (EMB), Csajkovszkij: Melódia, Marcello: F–dúr szonáta, Corelli: Szonáták (Nagy S.) nehézségi szintjén,
— a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése:
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — a vibrato helyes alkalmazása,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.2.2.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat:

5. évfolyam „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok fő célja, az alapfokon megszerzett felkészültség megtartása mellett, a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

- Fejlesztési feladatok:

  A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — a tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra,
  — legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is,
  — legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni,
  — tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.

- Zenei ismeretek:
  — ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit,

— keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.

- Ajánlott tananyag:
  — Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
  — Országh: Brácsaiskola
  — Sitt: Brácsaiskola
  — Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
  — Dancla: Etűdök op. 68
  — Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
  — Bruni: Etűdök
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
  — Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
  — Campagnoli: 41 gyakorlat
  — Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
  — Schradieck: Ujjgyakorlatok
  — Bloch: Hangsoriskola
  — Bartók: Este a székelyeknél
  — Weiner: Rókatánc
  — Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
  — Zelter: Esz–dúr koncert
  — Leopold Mozart: D–dúr koncert
  — Wagenseil: Esz–dúr koncert
  — Romberg: Rondo
  — Breval: Concertino in A
  — Barokk és preklasszikus szonáták
  — Telemann: G–dúr koncert
  — Vivaldi: G–dúr koncert
  — Chr. Bach: c–moll koncert
  — Maros: Balkán szvit
  — Hubay: Mese
  — Hubay: A kép előtt
- Követelmény:
  — őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy gyakorlat,
  — egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül vagy kamaramű.

6. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — a tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra,
  — legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is,
  — tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.
- Zenei ismeretek:
  — ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit,
  — keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa,
  — kegyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.
- Ajánlott tananyag:
  — Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)

— Országh: Brácsaiskola
— Sitt: Brácsaiskola
— Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
— Dancla: Etűdök op. 68
— Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
— Bruni: Etűdök
— Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
— Mazas: Etűdök op. 36 I–II. kötet
— Campagnoli: 41 gyakorlat
— Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
— Schradieck: Ujjgyakorlatok
— Bloch: Hangsoriskola
— Bartók: Este a székelyeknél
— Weiner: Rókatánc
— Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
— Zelter: Esz–dúr koncert
— Leopold Mozart: D–dúr koncert
— Wagenseil: Esz–dúr koncert
— Romberg: Rondo
— Breval: Concertino in A
— Barokk és preklasszikus szonáták
— Telemann: G–dúr koncert
— Vivaldi: G–dúr koncert
— Chr. Bach: c–moll koncert
— Maros: Balkán szvit
— Hubay: Mese
— Hubay: A kép előtt

- Követelmény:
  — őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy gyakorlat,
  — egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül vagy kamaramű.

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása.
  — a tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra,
  — legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is,
  — tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.
- Zenei ismeretek:
  — ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit,
  — legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően,
  — ismerkedjen meg a társas zenélés különböző formáiban alkalmazandó technikákkal.
- Ajánlott tananyag:
  — Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
  — Országh: Brácsaiskola
  — Sitt: Brácsaiskola
  — Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
  — Dancla: Etűdök op. 68

— Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
— Bruni: Etűdök
— Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
— Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
— Campagnoli: 41 gyakorlat
— Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
— Schradieck: Ujjgyakorlatok
— Bloch: Hangsoriskola
— Bartók: Este a székelyeknél
— Weiner: Rókatánc
— Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
— Zelter: Esz–dúr koncert
— Leopold Mozart: D–dúr koncert
— Wagenseil: Esz–dúr koncert
— Romberg: Rondo
— Breval: Concertino in A
— Barokk és preklasszikus szonáták
— Telemann: G–dúr koncert
— Vivaldi: G–dúr koncert
— Chr. Bach: c–moll koncert
— Maros: Balkán szvit
— Hubay: Mese
— Hubay: A kép előtt

- Követelmény:
  — őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy gyakorlat,
  — egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül vagy kamaramű.

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — a tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra,
  — legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
- Zenei ismeretek:
  — ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit,
  — ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.
- Ajánlott tananyag:
  — Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
  — Országh: Brácsaiskola
  — Sitt: Brácsaiskola
  — Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
  — Dancla: Etűdök op. 68
  — Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
  — Bruni: Etűdök
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
  — Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
  — Campagnoli: 41 gyakorlat
  — Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
  — Schradieck: Ujjgyakorlatok
  — Bloch: Hangsoriskola

— Bartók: Este a székelyeknél
— Weiner: Rókatánc
— Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
— Zelter: Esz–dúr koncert
— Leopold Mozart: D–dúr koncert
— Wagenseil: Esz–dúr koncert
— Romberg: Rondo
— Breval: Concertino in A
— Barokk és preklasszikus szonáták
— Telemann: G–dúr koncert
— Vivaldi: G–dúr koncert
— Chr. Bach: c–moll koncert
— Maros: Balkán szvit
— Hubay: Mese
— Hubay: A kép előtt

- Követelmény:
  — őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy gyakorlat,
  — egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

28.2.2.7. Továbbképző évfolyamok „B”tagozat”:

5. évfolyam „B”tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — a tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed,
  — legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is,
  — legyen képes az alapvonásokat gyors tempóban is alkalmazni,
  — tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.
- Zenei ismeretek:
  — ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit,
  — keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa.
- Ajánlott tananyag:
  — Mazas: Etudes speciales op. 36. I. II.
  — Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37.
  — Kayser: 36 etűd op. 20. (Hofmeister)
  — Kreutzer: 42 etűd (alt–kulcsban)
  — Rode: 24 caprices (alt–kulcsban)
  — Bruni 25 gyakorlat
  — Alard: Etűdök brácsára (Real Musical)
  — Országh: Brácsaiskola
  — Ševčik: Fekvésváltó gyakorlatok op. 8.
  — Flesch: Hangsoriskola
  — Hoffmeister: 12 etűd
  — Zelter: Esz–dúr koncert
  — Telemann: G–dúr koncert
  — Telemann: G–dúr kettősverseny
  — Vanhal: C–dúr koncert
  — Hofmeister: B–dúr és D–dúr koncert
  — Vivaldi: G–dúr koncert (in C)

— Haydn: C–dúr gordonkaverseny
— Mozart: Klarinétverseny
— Leopold Mozart: D–dúr koncert
— Wagenseil: Concerto
— Stamitz: F–dúr, A–dúr és D–dúr koncertek
— Forsith: Brácsaverseny
— Rolla: Brácsaversenyek
— Chr. Bach: c–moll koncert
— Ph. E. Bach: Brácsaverseny
— J. S. Bach: Csellószvitek, Hegedű szólószonáták és Partiták
— Telemann: 12 szólófantázia
— Brácsamuzsika I–II–III.
— Hummel: Fantázia
— Csajkovszkij: Évszakok
— Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
— Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
— Dancla: Etűdök op. 68

- Követelmény:
  — őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy szonáta–tételpár, vagy koncert saroktétele kotta nélkül.

6. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — a tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra,
  — legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is,
  — tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.
- Zenei ismeretek:
  — ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit,
  — keresse a zenei mondanivaló kifejezésének lehetőségeit; hangszeres mozgásait az adott zenei tartalom színes, érzelem gazdag megszólaltatásának igénye irányítsa,
  — legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően.
- Ajánlott tananyag:
  — Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
  — Országh: Brácsaiskola
  — Sitt: Brácsaiskola
  — Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III. (Real Musical, Madrid)
  — Dancla: Etűdök op. 68
  — Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
  — Bruni: Etűdök
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
  — Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
  — Campagnoli: 41 gyakorlat
  — Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
  — Schradieck: Ujjgyakorlatok
  — Bloch: Hangsoriskola
  — Bartók: Este a székelyeknél
  — Weiner: Rókatánc

— Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
— Zelter: Esz–dúr koncert
— Leopold Mozart: D–dúr koncert
— Wagenseil: Esz–dúr koncert
— Romberg: Rondo
— Breval: Concertino in A
— Telemann: G–dúr koncert
— Vivaldi: G–dúr koncert
— Chr. Bach: c–moll koncert
— Maros: Balkán szvit
— Hubay: Mese
— Hubay: A kép előtt

- Követelmény:
  — őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy előadási darab kotta nélkül,
  — egy koncert saroktétele kotta nélkül.

7. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

  — a tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra,
  — legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is,
  — tudjon háromoktávos skálákat és akkordfelbontásokat futamban tisztán, szép hangon játszani.
- Zenei ismeretek:
  — ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit,
  — legyen képes tudatos, aprólékos és elemző gyakorlásra a tanár útmutatásainak megfelelően,
  — ismerkedjen meg a társas zenélés különböző formáiban alkalmazandó technikákkal.
- Ajánlott tananyag:
  — Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
  — Országh: Brácsaiskola
  — Sitt: Brácsaiskola
  — Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
  — Dancla: Etűdök op. 68
  — Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
  — Bruni: Etűdök
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
  — Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
  — Campagnoli: 41 gyakorlat
  — Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
  — Schradieck: Ujjgyakorlatok
  — Bloch: Hangsoriskola
  — Bartók: Este a székelyeknél
  — Weiner: Rókatánc
  — Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
  — Zelter: Esz–dúr koncert
  — Leopold Mozart: D–dúr koncert
  — Wagenseil: Esz–dúr koncert

— Romberg: Rondo
— Breval: Concertino in A
— Telemann: G–dúr koncert
— Vivaldi: G–dúr koncert
— Chr. Bach: c–moll koncert
— Maros: Balkán szvit
— Hubay: Mese
— Hubay: A kép előtt

- Követelmény:
  — őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy előadási darab kotta nélkül,
  — egy koncert saroktétele vagy szonáta tétel kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
  — a tanuló billentése legyen rugalmas izomzatú, fekvésváltása legyen olyan könnyed és folyamatos, amely képessé teszi őt az egyenletes, ritmikus játékra,
  — legyen biztos helyezkedő képessége, megfelelő billentése a magasabb fekvésekben is.
- Zenei ismeretek:
  — ismerje a játszott művek harmóniai és formai szerkezetét, ismerje a művek stílusjegyeit,
  — ismerkedjen meg a XX. századi és a kortárs irodalom hangzásvilágával.
- Ajánlott tananyag:
  — Kayser: 36 etűd op. 20 II–III. kötet (Hofmeister)
  — Sitt: Brácsaiskola
  — Delphin Alard: Etűdök brácsára II–III.(Real Musical, Madrid)
  — Dancla: Etűdök op. 68
  — Palashko: 24 melodikus etűd op. 77
  — Bruni: Etűdök
  — Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet
  — Mazas: Etűdök Op. 36 I–II. kötet
  — Campagnoli: 41 gyakorlat
  — Ševčik: Gyakorlatok op. 1–8.
  — Schradieck: Ujjgyakorlatok
  — Bloch: Hangsoriskola
  — Bartók: Este a székelyeknél
  — Weiner: Rókatánc
  — Mendelssohn: Dal szöveg nélkül
  — Zelter: Esz–dúr koncert
  — Leopold Mozart: D–dúr koncert
  — Wagenseil: Esz–dúr koncert
  — Romberg: Rondo
  — Breval: Concertino in A
  — Telemann: G–dúr koncert
  — Vivaldi: G–dúr koncert
  — Chr. Bach: c–moll koncert
  — Maros: Balkán szvit
  — Hubay: Mese
  — Hubay: A kép előtt
- Követelmény:

— őrizze meg játékkészségét és intonációs biztonságát az eddig elsajátított technikai szinten, és fejlessze tovább hangszeres technikáját a megtanulandó zeneművek, illetve zenei stílusok elvárásai szerint.

- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy előadási darab kotta nélkül (vagy kamaramű),
  — egy koncert saroktétele kotta nélkül.

28.2.2.8. Követelmény a továbbképző évfolyamok elvégzése után:

„A” tagozat végén

- Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.
- Legyen képes a tanuló:
  — a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
  — kettősfogás–meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
  — egyenletes futamokat megszólaltatni,
  — mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
  — egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes:
  — természetes, oldott hangszerkezelésre,
  — a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
  — különböző módon vibrálni,
  — a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
  — a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
  — dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.
- Rendelkezzék:
  — képzett hallással,
  — biztos memóriával,
  — koncentrálóképességgel,
  — megfelelő lapról olvasási készséggel.

Művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei.
  — a vizsga gyakorlati részből áll
- A vizsga tantárgya és időtartama:
  Brácsa főtárgy
  — „A” tagozat minimum 10 perc
  — „B” tagozat minimum 10 perc
- A vizsga tartalma:

„A” tagozat

Két különböző stílusú zongorakíséretes előadási darab.

— egy versenymű és egy szonáta saroktétele (barokk szonáta esetén két tétel); versenyművek: Händel: h–moll brácsaverseny I. tétel, Telemann: G–dúr brácsaverseny I–II. tétel, vagy III–IV. tétel, Chr. Bach: c– moll brácsaverseny I. vagy III. tétel; szonáták: Bonporti: Due invenzioni; nehézségi szintjén,
— egy előadási darab és egy kamaramű; előadási darabok: Brácsamuzsika I–III. (EMB); Frescobaldi: Toccata, Wieniawski: Álmodozás; kamaraművek: M. Haydn: Szonáták, Bartók: 44 duó (W. Primrose) nehézségi szintjén.
— a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— egy háromoktávos (mélyebb fekvésekből induló) hangsor, akkordfelbontásokkal,

— két különböző technikai jellegű etűd; Dancla: Etűdök op. 68; Mazas: Etűdök op. 36 I–II. kötet; Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II–III. kötet; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37; Kayser: 36 etűd op. 20 III. kötet nehézségi szintjén,
— egy brácsaverseny–saroktétel; Händel: h–moll brácsaverseny III. tétel, Vanhal: C–dúr brácsaverseny, Zelter: Esz–dúr brácsaverseny nehézségi szintjén,
— egy zongorakíséretes darab, vagy egy szonátatétel, vagy két barokk szonátatétel; Brácsamuzsika I–III. (EMB), Csajkovszkij: Melódia, Marcello: F–dúr szonáta, Corelli: Szonáták (Nagy S.) nehézségi szintjén,
— a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése:
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — a vibrato helyes alkalmazása,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.2.2.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:
— megfelelő mennyiségű, méretű és minőségű hangszer tartozékokkal (tok, vonó, gyanta),
— hangszerenként évente legalább két garnitúra húrkészlet,
— zongora, vagy pianínó,
— legalább 2 db kottatartó,
— metronóm.

28.2.3. **Gordonka**

28.2.3.1. A gordonkatanítás célja, feladatai:

- Ismertesse meg a tanulókkal
  — a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
  — a gordonka akusztikai sajátosságait,
  — a hangszer hangolását,
  — a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
  — a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
  — a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
  — a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
  — a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
  — a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
  — a vonós hangszercsalád többi tagját.
- Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
  — megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
  — helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
  — dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
  — differenciált hangindítást és hanglezárást,
  — laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
  — a kezek pontosan összehangolt mozgását.
- A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen:
  — hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,

— a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.

- Fordítson figyelmet:
  — a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
  — a különböző vonásnemek elsajátítására,
  — a pizzicato–technikára,
  — az üveghangok megszólaltatására,
  — a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
  — a hangköz– és akkordjáték sajátosságaira,
  — a lapról olvasási készség fejlesztésére,
  — a basszus–, tenor– és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
  — a tudatos zenei memorizálásra,
  — a művek zeneileg igényes kidolgozására,
  — a rendszeres társas muzsikálásra.
- Tanítsa meg a tanulókat:
  — a hangolási
  — a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.
- Általános követelmény:
  — a tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
- A képességek kibontakoztatása és a készségek fejlesztése:
  — a hallás és a ritmusérzék fejlesztése, érzékenység a dinamikai és a hangszínbeli különbségekre,
  — a kottaolvasás és a lapról játszás fejlesztése,
  — a tudatos zenei memorizálás fejlesztése,
  — a zenei ízlés, a stílusérzék és a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakoztatása,
  — a céltudatos és gazdaságos gyakorlási módszer kialakítása.

28.2.3.2. Előképző évfolyamok:

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok:

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — a hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek,
  — az A–, D–, G– és C–húr hangkészlete az első fekvés szűk fogásmódjában.
  — a módosítójelek,
  — a 2/4–es, 3/4–es és 4/4–es ütem,
  — a fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — a helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása,
  — a bal kéz játéka szűkfogásban egy húron,
  — pizzicato, Détaché vonás. Egyenletes sebességű vonás,
  — vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték). Két hang kötése.
- Ajánlott tananyag:
  — Pejtsik: Gordonka ABC
  — Gárdián: Gordonkaiskola
  — Friss: Gordonkaiskola I.
  — Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)
  — Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)
- Követelmény:
  — kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

— kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
— nyújtópont a fél– és a negyedérték mellett.
— húrváltás két szomszédos húron, két hang kötése.

- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — egy oktáv terjedelemben két húron való játék kvintváltó népdalokon,
  — később hangsorok és hármashangzatok segítségével egyéb dallamokon,
  — bal kéz legato fejlesztése terclépésekkel,
  — egész– és részvonó használata, a vonóbeosztás alapjainak elsajátítása.
- Ajánlott tananyag:
  — Pejtsik: Gordonka ABC
  — Gárdián: Gordonkaiskola
  — Friss: Gordonkaiskola I.
  — Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)
  — Gordonkamuzsika kezdőknek I.(EMB 6312)
- Követelmény:
  — kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása két húron.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása.

28.2.3.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat:

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— a hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek,
— az első fekvés szűk fogásmódjának hangkészlete,
— a módosítójelek,
— a dúr hangsor szerkezete, hangközei,
— a 2/4–es, 3/4–es és 4/4–es ütem,
— az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek. Nyújtópont a fél és negyed érték mellett,
— a dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése. A hasonló részletek különbségeinek felismerése. Indítás, befejezés.

- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — a helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása,
  — a bal kéz játéka szűkfogásban egy húron. A bal kéz húrváltása,
  — pizzicato. A détaché vonásmód,
  — egész– és részvonások és ezek egyenletes sebességű összekapcsolása. 2–3–4 hang kötése,
  — egyszerű húrváltás szomszéd húrok között,
  — nyújtópontos ritmus kötve,
  — C–dúr hangsor két oktávon, G–dúr, D–dúr és F–dúr hangsor egy oktávon keresztül. A hangsorok – hármashangzat–felbontásai.
- Ajánlott tananyag:
  — Pejtsik: Gordonka ABC
  — Gárdián: Gordonkaiskola
  — Friss: Gordonkaiskola I.
  — Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 (EMB 12195)
  — Wojciechowska – Wilkomirski: Gamy i pasaze na wiolonczele (PWM)
  — Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodszky EMB 2417)
  — Régi zene gordonkára (Brodszky) (EMB 2452)

— Gordonkamuzsika kezdőknek I. (EMB 6312)
— Régi zene 2 és 3 gordonkára (EMB 7222)
— Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7014)

- Követelmény:
  — kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, népdalfeldolgozás, vagy előadási darab eljátszása szomszédos húrokon, egy oktáv hangterjedelemben.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, vagy népdalfeldolgozás
  — egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

2. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — a hangkészlet bővítése a tágfogásban tanult hangokkal,
  — a dúr és a moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk,
  — a 2/2–es, 3/8–os és a 6/8–os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa,
  — a tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — a bal kéz játéka tágfogásban, az előző év anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. (A kétfajta tágfogás tanításának sorrendjét a tanár dönti el.),
  — a vonókezelés fejlesztése szűkfogásos anyagon. 6–8 hang kötése. A portato vonásmód. Az egyszerű húrváltások fejlesztése. Az összetett húrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő, elválasztott hangok játéka,
  — a változó sebességű vonás megalapozása (nyújtópontos fél érték és negyed érték, illetve nyújtópontos negyed érték és nyolcad érték külön vonóval). Nyújtópontos nyolcad és tizenhatod kötve,
  — a dinamikai árnyalás alapjai (visszhanghatás, záróhangok diminuendója).
  — hangsorok tágfogásban az első fekvésben. Hármashangzat–felbontások és terclépések.
- Ajánlott tananyag:
  — Friss: Gordonkaiskola I–II.
  — Gárdián: Gordonkaiskola
  — Pejtsik: Gordonkaiskola II.
  — Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 (EMB 12195)
  — Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. (EMB 13409)
  — Sevcík – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)
  — Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)
  — Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodszky) (EMB 4480)
  — Repertoire Album (a Friss–iskola II. darabjai) (EMB 5958)
  — Gordonkamuzsika kezdőknek II. (EMB 6748)
  — Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) (EMB 8295)
  — Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7015)
  — Klassische Stücke für den Aufang I–II. (Schott 4918–9)
  — Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. (Schott 2384)
  — Sugár: Téma variációkkal (EMB 1540)
  — Gordonkaduók kezdőknek (EMB 8158)
  — Papp: 15 kis gordonkaduó (EMB 6722)
  — Bartók: 18 duo (Universal 12850)
  — Bréval: Leichte Stücke I–II. (Schott 6158–9)
  — Leichte Cello–Duette I–II. (Schott 5276–7)
- Követelmény:
  — egy adott technikai feladatot feldolgozó 8–24 ütemes, szűkfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 kötetből) eljátszása,

— tágfogás (és összekapcsolása szűkfogással) népdal vagy gyermekdal keretében. 16–32 ütemes előadási darab eljátszása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — egy gyermekdal vagy népdal,
  — egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — az első fekvés teljes hangkészlete, kibővítve a fekvésjátékban megismert hangokkal,
  — a változó ütem,
  — a könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa,
  — a triós forma és a rondóforma,
  — a tanult anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.
- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — az előző évben jobb és bal kézzel külön–külön elsajátított technikai elemek összekapcsolása és fejlesztése,
  — a tágfogás fejlesztése. A fekvésjáték alapjai. (Az egyes fekvések tanítási sorrendjét a tanár dönti el.) – Gyakorlatok az egyes fekvésekben. A tanult fekvések összekapcsolása az első fekvéssel, az előző évek anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. Ujjgyakorlatok a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben,
  — akkordpizzicato. A húrváltás és az arpeggio fejlesztése. Az akkordjáték alapjai. Martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás,
  — dinamikai árnyalás, crescendo és diminuendo,
  — az első fekvésben játszható valamennyi hangsor, kibővítve a tanult fekvésekben játszható hangsorokkal. Hármashangzat–felbontások és terclépések.
- Ajánlott tananyag:
  — Friss: Gordonkaiskola II–III
  — Gárdián: Gordonkaiskola
  — Pejtsik: Gordonkaiskola II.
  — Somló: Tanulmányok (EMB 2138)
  — Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.
  — Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)
  — Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)
  — Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)
  — Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)
  — Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
  — Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
  — Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
  — Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)
  — Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)
  — Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)
  — Gárdonyi: Két kis rapszódia EMB 2205
  — Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. (Schott 4646–7)
  — Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)
  — Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)
- Követelmény:
  — egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70, vagy Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. kötetből) eljátszása,
  — az első fekvés összekapcsolása valamely másik fekvéssel mérsékelt tempójú, könnyű ritmusú gyakorlatokban,
  — nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk, vagy klasszikus tánctétel első fekvésben, szűk– és tágfogásban.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal,
  — a tenorkulcs,
  — a bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókával, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa,
  — a játszott anyag zenei formáinak elemzése,
  — egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.
- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — az előző évben jobb és bal kézzel külön–külön elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése,
  — nagyobb terjedelmű művek az előző év technikai szintjén.
  — játék az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. A kettősfogás–játék fejlesztése,
  — az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. Akkordjáték az első fekvésben. A martelé vonásmód fejlesztése. Összetett vonásnemek,
  — a hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása,
  — a dinamikai árnyalás fejlesztése,
  — hangsorok egy, illetve két oktávon az első négy fekvésben 3#, 3 b előjegyzésig (a fisz–moll kivételével). Hármashangzat–felbontások és terclépések.
- Ajánlott tananyag:
  — Friss: Gordonkaiskola II–III
  — Gárdián: Gordonkaiskola
  — Pejtsik: Gordonkaiskola II.
  — Somló: Tanulmányok (EMB 2138)
  — Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I.
  — Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)
  — Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)
  — Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)
  — Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)
  — Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
  — Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
  — Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
  — Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)
  — Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)
  — Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)
  — Gárdonyi: Két kis rapszódia (EMB 2205)
  — Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. (Schott 4646–7)
  — Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)
  — Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)
- Követelmény:
  — nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg: 113 gyakorlat I.),
  — egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee–iskola, vagy a Kummer–iskola kantilénás etűdjei),
  — barokk vagy klasszikus tánctétel, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI., és VII.) hangkészlete az A– és a D– húron,
  — a természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról,
  — az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete,
  — az ujjrendkészítés alapelvei. A jellegzetes figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése, az alterált hangok.
- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — a tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben,
  — a klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. A vibrato mozgás az átmeneti fekvésekben. A kettősfogás–játék fejlesztése,
  — az akkordjáték és az arpeggio fejlesztése. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása. A hangszín árnyalása vibratóval és vonókezeléssel,
  — dúr és moll hangsorok két oktávon keresztül 3#,3b előjegyzésig. Hármashangzat–felbontások és terclépések.
- Ajánlott tananyag:
  — Pejtsik: Gordonkaiskola II.
  — Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. (Schott 966)
  — Lee: Melodische und progressive
  — Lee: Übungen op. 131 (Schott 979)
  — Battanchon: 50 Studien I. (Hofmeister 7198)
  — Schulz: Lagenwechsel–Studien (Hofmeister)
  — Sevcík–Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter–Vorstudien op. 8 (Bosworth)
  — Becker: Finger– und Bogen–Übungen (Schott)
  — 7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) (EMB 13310)
  — Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. (Schott 5533)
  — Cello & Piano I. (EMB 14636)
  — Cello & Piano II. (EMB 14637)
  — Farkas: Apor Lázár tánca (EMB 2424)
  — 9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
  — Breval: C–dúr szonáta (Schott Cello Bibliothek 21)
  — Lanzetti: G–dúr szonáta (Schott CB 103)
  — Baretti: 6 divertimentó (Dallam Kiadó)
  — 9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
  — Fiorè Három cselló szonáta (EMB 1466) 2
  — Lee: Sechs Duos op. 60 I. (Hofmeister 30116)
  — Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 (Peters 7439)
  — Offenbach: Sechs Duos op. 50 I–II. (Schott 6105–6)
  — Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 (Peters 13054)
  — Hook: Hat szonáta (EMB 14405)
  — Martini: Concerto in Re maggiore (EMB 13182)
- Követelmény:
  — közepes terjedelmű és mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31 és op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.),

— a mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon,
— az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonáta–tétel eljátszása.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy barokk, vagy klasszikus tételpár zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— az átmeneti fekvések (V., VI., és VII.) teljes hangkészlete,
— az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete,
— az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje,
— a kromatikus hangsor ujjrendje,
— a hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
— a gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — a tájékozódás és a biztonság fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben,
  — a barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése,
  — a klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva,
  — a tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon,
  — az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében,
  — egy–két hangsor a több előjegyzést tartalmazó hangsorok általános ujjrendjével. A kromatikus hangsor.
- Ajánlott tananyag:
  — Friss: Gordonkaiskola IV – V
  — Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)
  — Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok (EMB 5963)
  — Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)
  — Battanchon: 50 Studien II–III. (Hofmeister)
  — Popper: Népszerű előadási darabok I. (EMB 12943)
  — Farkas: Magyar tánc (EMB 2424)
  — Marcello: 6 sonate (EMB Urtext 13547)
  — De Fesch: 6 sonate Peters 12078 (egyenként a Schott CB–ban is megjelent)
  — Boismortier: g–moll szonáta (Schott CB 98)
  — Mező: Kilenc kis duett (EMB 5499)
  — Hajdu: 4 duó (EMB 13380)
  — Kummer: Sechs Duos op. 126 I. (Hofmeister 7365)
  — Romberg: 3 Sonaten (Peters 6741)
  — Offenbach: 3 Duos (Schott CB 116)
  — Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I–II. (EMB 13490–1)
  — Vivaldi: Concerto in Re maggiore (EMB 13524)
- Követelmény:
  — nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer I–II. Kummer op. 57) eljátszása,
  — barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,

— egy barokk, illetve klasszikus tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

28.2.3.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat:

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — az első fekvés teljes hangkészlete,
  — a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk,
  — a 2/2–es, 3/8–os, 6/8–os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele. A triola. Nyújtópont a nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa,
  — a könnyebb ékesítések (előke, parántrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
  — a triós forma és a rondóforma,
  — a tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — mozgékony, folyamatos játék az első fekvésben, a szűk– és a kétféle tágfogásban. Gördülékeny hangsorjáték. Ujjgyakorlatok, a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben,
  — a vonókezelés fejlesztése. 6–8 hang kötése. A portato vonás. Az egyszerű húrváltások fejlesztése. Az összetett húrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok játéka. Változó sebességű vonások (nyújtott ritmus külön vonóval) kiegyenlített hangon, igényes vonóbeosztással,
  — az előadási darabok igényes, dinamikailag is árnyalt megszólaltatása,
  — az első fekvésben játszható valamennyi hangsor. Hármashangzat–felbontások és terclépések.
- Ajánlott tananyag:
  — Friss: Gordonkaiskola I–II.
  — Gárdián: Gordonkaiskola
  — Pejtsik: Gordonkaiskola II.
  — Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. (EMB 13409)
  — Sevcík – Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)
  — Sevcík – Feuillard: Schule der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)
  — Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodszky) EMB 4480
  — Repertoire Album (a Friss–iskola II. darabjai) (EMB 5958)
  — Gordonkamuzsika kezdőknek II. (EMB 6748)
  — Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei) (EMB 8295)
  — Hajdu: Magyar gyermekdalok (EMB 7015)
  — Klassische Stücke für den Aufang I–II. (Schott 4918–9)
  — Alte Meisterweisen für junge Cellisten I. (Schott 2384)
  — Sugár: Téma variációkkal (EMB 1540)
  — Gordonkaduók kezdőknek (EMB 8158)
  — Papp: 15 kis gordonkaduó (EMB 6722)
  — Bartók: 18 duo (Universal 12850)
  — Bréval: Leichte Stücke I–II. (Schott 6158–9)
  — Leichte Cello–Duette I–II. (Schott 5276–7)
- Követelmény:
  — egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee op. 70, vagy Popper op. 76/I. kötetéből) eljátszása,
  — nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk vagy klasszikus tánc szűk– és tágfogásban.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy barokk, vagy klasszikus tánctétel zongorakísérettel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása:

  — az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal,
  — a változó ütem,
  — a bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókával, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa,
  — a játszott anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.
- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — fokozódó terjedelmi követelmények az előző év technikai szintjén,
  — a tájékozódás és folyamatos játék fejlesztése az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. Kettősfogások első fekvésben, tágfogásban is,
  — akkordpizzicato. A húrváltás és az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. A martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás. Összetett vonásnemek,
  — a hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása,
  — a dinamikai árnyalás fejlesztése,
  — hangsorok egy illetve két oktáv hangterjedelemben, az első négy fekvésben 3#, 3b előjegyzésig (a fisz–moll kivételével). Hármashangzat–felbontások és terclépések.
- Ajánlott tananyag:
  — Friss: Gordonkaiskola II–III
  — Gárdián: Gordonkaiskola
  — Pejtsik: Gordonkaiskola II.
  — Somló: Tanulmányok (EMB 2138)
  — Grützmacher: 12 Etudes op. 72 (EMB 13872)
  — Dotzauer: 113 gyakorlat I. (EMB 13486)
  — Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok (EMB 4606)
  — Wilkomirski: Cwiczenia na prawa reke (PWM)
  — Klengel: Tägliche Übungen I. (Breitkopf)
  — Klengel: Tägliche Übungen II. (Breitkopf)
  — Klengel: Technische Studien I. (Breitkopf)
  — Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász) (EMB 2325)
  — Gordonkamuzsika kezdőknek III. (EMB 14037)
  — Alte Meisterweisen für junge Spieler (Schott 983)
  — Gárdonyi: Két kis rapszódia (EMB 2205)
  — Offenbach: Sechs Duos op. 49 I–II. (Schott 4646–7)
  — Kummer: Sechs Duos op. 156 I. (Hofmeister 30231)
  — Vivaldi: Concerto in Do maggiore (EMB 8941)
- Követelmény:
  — nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg I.),
  — egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee–iskola, vagy a Kummer–iskola kantilénás etűdjei),
  — barokk vagy klasszikus tánctétel, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy barokk, illetve klasszikus tánctétel vagy egy romantikus darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Ismeretek:

— az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) hangkészlete az A– és a D–húron. A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról,
— a tenorkulcs,
— az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete,
— az ujjrendkészítés alapelvei,
— a kromatikus hangsor ujjrendje,
— egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — a tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben,
  — a klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékának alapjai. Az átmeneti fekvések vibrato mozgása. – A kettősfogás–játék fejlesztése,
  — akkordjáték és egyszerű arpeggiók fekvésváltást is tartalmazó tanulmányokban és darabokban. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása,
  — a hangszín árnyalása vibratóval és vonókezeléssel,
  — dúr és moll hangsorok két oktávon, 3#, 3b előjegyzésig,
  — hármashangzat–felbontások és terclépések.
- Ajánlott tananyag:
  — Pejtsik: Gordonkaiskola II.
  — Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. (Schott 966)
  — Lee: Melodische und progressive
  — Lee: Übungen op. 131 (Schott 979)
  — Battanchon: 50 Studien I. (Hofmeister 7198)
  — Schulz: Lagenwechsel–Studien (Hofmeister)
  — Sevcík–Boyd: Lagenwechsel und Tonleiter–Vorstudien op. 8 (Bosworth)
  — Becker: Finger– und Bogen–Übungen (Schott)
  — 7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert) (EMB 13310)
  — Alte Meisterweisen für junge Cellisten II. (Schott 5533)
  — Cello & Piano I. (EMB 14636)
  — Cello & Piano II. (EMB 14637)
  — Farkas: Apor Lázár tánca (EMB 2424)
  — 9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
  — Breval: C–dúr szonáta (Schott Cello Bibliothek 21)
  — Lanzetti: G–dúr szonáta (Schott CB 103)
  — Baretti: 6 divertimento (Dallam Kiadó)
  — 9 sonate facili del barocco italiano (EMB 14110)
  — Fiorè Három cselló szonáta (EMB 14662)
  — Lee: Sechs Duos op. 60 I. (Hofmeister 30116)
  — Dotzauer: 3 Sonaten op. 103 (Peters 7439)
  — Offenbach: Sechs Duos op. 50 I–II. (Schott 6105–6)
  — Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40 (Peters 13054)
  — Hook: Hat szonáta (EMB 14405)
  — Martini: Concerto in Re maggiore (EMB 13182)
- Követelmény:
  — közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.),
  — a mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon,

— az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonátatétel eljátszása.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy barokk, vagy klasszikus szonátatétel zongorakísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) teljes hangkészlete. Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete,
  — a hegedűkulcs,
  — az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje,
  — az üres húrt is tartalmazó kromatikus hangsor ujjrendje,
  — a jellegzetes hangszeres figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése az alterált hangokról, a tanár irányításával.

- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — a tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben,
  — a barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése,
  — a klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.
  — a tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon,
  — az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében,
  — dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon, a mélyebb fekvésű hangsorok három oktávon keresztül. Hármashangzat–felbontások és terclépések. A terc– és a szextskála alapjai (megfelelő fejlettségű kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húrral.

- Ajánlott tananyag:
  — Friss: Gordonkaiskola IV – V
  — Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)
  — Jákó: Hüvelykujjgyakorlatok (EMB 5963)
  — Kummer: 10 études mélodiques op. 57 (EMB 13873)
  — Battanchon: 50 Studien II–III. (Hofmeister)
  — Popper: Népszerű előadási darabok I. (EMB 12943)
  — Farkas: Magyar tánc (EMB 2424)
  — Marcello: 6 sonate (EMB Urtext 13547)
  — De Fesch: 6 sonate (Peters 12078)
  — Boismortier: g–moll szonáta (Schott CB 98)
  — Mező: Kilenc kis duett (EMB 5499)
  — Hajdu: 4 duó (EMB 13380)
  — Kummer: Sechs Duos op. 126 I. (Hofmeister 7365)
  — Romberg: 3 Sonaten (Peters 6741)
  — Offenbach: 3 Duos (Schott CB 116)
  — Marcello: 6 sonate per 2 violoncellie basso continuo I–II. (EMB 13490–1)
  — Vivaldi: Concerto in Re maggiore (EMB 13524)

- Követelmény:
  — nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I–II. Kummer: 10 melodikus etűd) eljátszása,
  — barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása. Vagy: egy koncert illetve concertino–tétel.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,

— egy barokk tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:
  — hangszeres és zenei ismeretek átadása,
  — a legfontosabb hüvelykujjas fekvések hangkészlete,
  — az üres húr nélkül játszható hangsorok általános ujjrendje,
  — a hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
  — a gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.
- A hangszerkezelés fejlesztése:
  — a játék biztonságának és mozgékonyságának fejlesztése az első hét fekvésben. A hüvelykujjas játék fejlesztése. A hüvelykujjas fekvés összekapcsolása a mélyebb fekvésekkel. Igényes kettősfogás játék,
  — az előző évben elsajátított vonásmódok továbbfejlesztése. A spiccato vonás alapjai,
  — barokk és klasszikus művek stílusos előadása,
  — a tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon,
  — az önállóság fejlesztése az ujjrend megválasztásában és a gyakorlás módszerességében. Nagyobb terjedelmű művek gyors, megbízható elsajátítása,
  — dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig három oktávon keresztül. A terc– és a szextskála fejlesztése (megfelelő kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húr nélkül.
- Ajánlott tananyag:
  — Friss: Gordonkaiskola IV – V
  — Lee: 40 melodische Etüden op. 31 II. (Schott 967)
  — Franchomme: 12 Etudes op. 35 (EMB 13871)
  — Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
  — Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
  — Merk: 20 etűd op. 11
  — Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
  — Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
  — Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
  — Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
  — Klengel: Tägliche Übungen III. (Breitkopf)
  — Kodály: Epigrammák (EMB 1814)
  — Járdányi: Szonatina (EMB 6528)
  — Farkas: Népdalszonatina (EMB 2458)
  — Papp: Négy kis darab (EMB 6111)
  — Hajdu: Szonatina (EMB 5489)
  — Vivaldi: 9 sonate (EMB Urtext 13439)
  — Porpora: F–dúr szonáta (EMB 12052)
  — Caldara: D–dúr szonáta (EMB 12043)
  — Kodály – Jákó: 15 duó (és 10 trió) (EMB 7426 és 7710)
  — Kummer: Sechs Duos op. 156 II. (Hofmeister 30232)
  — Lee: Sechs Duos op. 60 II. (Hofmeister 30117)
  — Giordani: Six Duos op. 4 (Schott CB 119)
  — Vivaldi: Concerto in la minore (EMB 6253)
  — Porpora: Concerto in la minore (EMB 12802)
- Követelmény:
  — nagyobb technikai felkészültséget kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I–II. Kummer op. 57, valamint Franchomme op. 35–ből és Merk op. 11–ből a könnyebbek) eljátszása,
  — komolyabb követelményeket támasztó barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors) eljátszása (pl. Marcello, Vivaldi),

— egy koncert– illetve concertino–tétel, vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két etűd,
  — egy barokk, vagy preklasszikus tételpár zongorakísérettel, kotta nélkül,
  — egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

28.2.3.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után:

Az „A" tagozat végén

- A tanuló ismerje:
  — a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
  — a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
  — a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
  — a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
  — az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
  — a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
  — a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
  — a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.
- Legyen képes:
  — a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
  — ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
  — szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
  — tudjon kottát olvasni basszus–, tenor– és violinkulcsban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
  — dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
  — két etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
  — egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
  — egy előadási darab.

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei:
  — a vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama:
  Gordonka főtárgy
  — „A" tagozat: minimum 10 perc
  — „B" tagozat: minimum 10 perc
- A vizsga tartalma:

„A" tagozat

  — egy etűd, Somló: Tanulmányok gordonkára (EMB 2138), Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters)/I. – /1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters), op. 131 – /1. 5., 13. nehézségi szintjén.
  — két különböző karakterű előadási darab; Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett (EMB 14636 kötetben), Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain (EMB 13598), Beethoven: Szonatina (EMB 13310 kötetben), Dvořak: Melódia nehézségi szintjén.
  — a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

— két különböző technikai követelményt támasztó etűd; a játék mozgékonyságának, és egy kantilenás etűd a zenei kifejezés felmérésére; Dotzauer: Etűdök I (EMB 13486)–II (EMB 13487). – Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31 (Peters) I–II. –, Lee: 40 etűd op. 31 (Peters) és op. 131–ből –, Kummer Melodikus etűdök op. 57 (Peters) nehézségi szintjén.
— két különböző karakterű előadási darab; Popper: Gavotte (EMB 12943 kötetben és EMB 12944 kötetben), Mazurka (EMB 13634, vagy EMB 12944 kötetben), Saint–Saëns: A hattyú (EMB 13585), vagy barokk szonáta–tételpár (lassú, gyors): Marcello: e–moll szonáta (EMB 13547 kötetben)I–II. tétel, Marcello: G–dúr szonáta (EMB 13547 kötetben) III–IV. tétel, de Fesch: C–dúr szonáta, d–moll szonáta, Vivaldi: e–moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II. tétel, Vivaldi: a–moll szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II. tétel vagy egy koncerttétel Klengel: C–dúr Concertino nehézségi szintjén.
— a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése:
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — a vibrato helyes alkalmazása,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.2.3.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat:

A továbbképző évfolyamok célja az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a hangszer szóló– és kamarazene–irodalmában. Olyan művek, kiadványok és kiadványsorozatok ismerete, amelyek megfelelnek a tanuló képességeinek és hangszertudásának.

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása:
  — a hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított készségek fejlesztése,
  — a fogásmódok, a bal kéz legato játékmód és a fekvésváltás fejlesztése,
  — nagyobb intervallumú fekvésváltások,
  — a legato, détaché és martelé vonás fejlesztése,
  — a vonós artikuláció, a helyes hangindítás és a hangképzés fejlesztése.

- Ajánlott tananyag:
  — Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
  — Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
  — Merk: 20 etűd op. 11
  — Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
  — Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
  — Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
  — Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
  — Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
  — Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
  — Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
  — Kodály: Adagio (EMB 768)
  — Lisznyai: Ősz (EMB 2525)

— Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
— Járdányi: Melódia (EMB 2840)
— Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
— Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
— Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
— Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
— Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
— Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
— Corelli: d–moll szonáta
— Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
— Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 642)
— Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
— Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
— Breval: Concertino
— Romberg: Divertimento
— Romberg: Variációk
— Klengel:d–moll concertino
— Goltermatt: G–dúr koncert
— J. Chr. Bach: c–moll koncert

- Követelmény:
  — a zeneiskolai évfolyamokban elért színvonal fejlesztése,
  — memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből,
  — az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár,
  — a vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — az átmeneti fekvések (V., VI., VII.) fejlesztése,
  — a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) igényes, kifejező megszólaltatása,
  — a barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése.
- Ajánlott tananyag:
  — Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)
  — Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
  — Merk: 20 etűd op. 11
  — Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
  — Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
  — Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
  — Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
  — Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
  — Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
  — Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
  — Kodály: Adagio (EMB 768)
  — Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
  — Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
  — Járdányi: Melódia (EMB 2840)
  — Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
  — Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)

— Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
— Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
— Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
— Vandini: 2 szonáta 8Schott CB 48)
— Corelli: d–moll szonáta
— Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
— Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
— Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
— Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
— Breval: Concertino
— Romberg: Divertimento
— Romberg: Variációk
— Klengel: d–moll concertino
— Goltermatt: G–dúr koncert
— J. Chr. Bach: c–moll koncert

- Követelmény:
  — tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal,
  — a tanult művek stílusos és kifejező eljátszása, amely tükrözi, hogy a tanuló ismeri a játszott mű formai felépítését és harmóniai szerkezetét.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár,
  — a vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

9. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — a hüvelykujjas játék fejlesztése,
  — a játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal,
  — összetett vonások,
  — a bécsi klasszikus kamarazene basszus szólamainak megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése, könnyű anyagon,
  — a hangsorjáték gördülékenységének fejlesztése.
- Ajánlott tananyag:
  — Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)
  — Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
  — Merk: 20 etűd op. 11.
  — Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
  — Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
  — Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
  — Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
  — Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
  — Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
  — Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
  — Kodály: Adagio (EMB 768)
  — Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
  — Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
  — Járdányi: Melódia (EMB 2840)
  — Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
  — Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
  — Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
  — Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 669

— Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
— Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
— Corelli: d–moll szonáta
— Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
— Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
— Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
— Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
— Breval: Concertino
— Romberg: Divertimento
— Romberg: Variációk
— Klengel: d–moll concertino
— Goltermatt: G–dúr koncert
— J. Chr. Bach: c–moll koncert

- Követelmény:
  — a hangszeren való biztos tájékozódás, topográfia ismerete mind az átmeneti, mind a hüvelykfekvésben. Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár.
  — a vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

10. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— a hüvelykujjas fekvések összekapcsolása mélyebb fekvésekkel,
— a vibrato fejlesztése dolce és espressivo karakterű darabokon,
— a kettősfogásjáték tisztaságának és szép hangzásának fejlesztése,
— a tónus árnyalása, a zenei kifejezés fokozása romantikus műveken,
— nagyobb önállóság az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás megtervezésében, módszereinek kiválasztásában.

- Ajánlott tananyag:
  — Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
  — Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
  — Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)
  — Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
  — Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
  — Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
  — Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
  — Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
  — Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
  — Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
  — Kodály: Adagio (EMB 768)
  — Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
  — Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
  — Járdányi: Melódia (EMB 2840)
  — Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
  — Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
  — Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
  — Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
  — Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
  — Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
  — Corelli: d–moll szonáta

— Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
— Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
— Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
— Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
— Breval: Concertino
— Romberg: Divertimento
— Romberg: Variációk
— Klengel: d–moll concertino
— Goltermatt: G–dúr koncert
— J. Chr. Bach: c–moll koncert

- Követelmény:
  — legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására,
  — a hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása, a kortárs zene befogadása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár,
  — a vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

28.2.3.7. Továbbképző évfolyamok „B”tagozat:

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulóinak egy része nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarja őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — a hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított technikai ismeretek átismétlése és továbbfejlesztése,
  — a szűk– és a tágfekvés, valamint az átmeneti fekvések kivitelezésének ellenőrzése, a helyes kéztartás és intonációs szempontok figyelembe vételével,
  — a legato játékmód továbbfejlesztése, húrváltás 2, 3, 4 húron is,
  — az egyes vonásnemek tökéletesítése, és könnyebb kombinált vonásnemek,
  — vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságának változtatása és helyes alkalmazása.
- Zenei készségfejlesztés:
  — legyen képes a tanuló egészséges, salaktalan alaphangon, tudatos hangképzéssel a vonó teljes hosszán játszani,
  — tudja a vonóváltásait zökkenőmentesen megoldani,
  — legyen képes világosan megkülönböztethető forte és piano játékmódra.
  — tudjon kantilénában minden ujjal vibrálni,
  — ismerje és tudja játszani a legato, détaché és martelé vonásokat, és azok kombinációit.
- Ajánlott tananyag:
  — Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB 13487)
  — Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
  — Merk: 20 etűd op. 11
  — Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
  — Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
  — Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
  — Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
  — Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
  — Popper: Népszerű előadási darabok II.(MB 12944)
  — Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
  — Kodály: Adagio (EMB 768)
  — Lisznyai: Ősz (EMB 2525)

— Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
— Járdányi: Melódia (EMB 2840)
— Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
— Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
— Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
— Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
— Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
— Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
— Corelli: d–moll szonáta
— Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
— Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
— Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
— Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
— Breval: Concertino
— Romberg. Divertimento
— Romberg: Variációk
— Klengel: d–moll concertino
— Goltermatt: G–dúr koncert
— J. Chr. Bach: c–moll koncert

- Követelmény:
  — memóriafejlesztés, hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből,
  — az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.
  — Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd
  — egy szonáta tételpár
  — egy előadási darab
  — a vizsgaanyagot az etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Technikai készségfejlesztés:

  — a fekvésváltások topográfiai biztonságának fejlesztése, segédhangok felhasználásával és tudatosításával,
  — akkordjáték 3 és 4 húron, a vonóbeosztás, vonónyomás tanítása a helyes arányok betartásával, a húrsíkok figyelembe vételével, és a jobb kar ívmozgására való törekvéssel,
  — ujjgyakorlatok: az egyenletes pergőtechnikához vezető gyakorlatok, fokozatos gyorsítással.

Zenei készségfejlesztés:

  — tudjon mindkét irányban mérsékelt hosszúságú kitartott hangon egyenletes cresendot és decresendot játszani,
  — ismerje fel, és tudja alkalmazni a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso,
  — tudja alkalmazni egy zenei frázison belül a súlyos és súlytalan hangok arányait, ami később a helyes zenei deklamációhoz vezet.

- Ajánlott tananyaga:
  — Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
  — Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
  — Merk: 20 etűd op. 11
  — Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
  — Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
  — Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
  — Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

— Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
— Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
— Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
— Kodály: Adagio (EMB 768)
— Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
— Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
— Járdányi: Melódia (EMB 2840)
— Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
— Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
— Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
— Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
— Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
— Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
— Corelli: d–moll szonáta
— Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
— Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
— Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
— Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
— Breval: Concertino
— Romberg: Divertimento
— Romberg: Variációk
— Klengel: d–moll concertino
— Goltermatt: G–dúr koncert
— J. Chr. Bach: c–moll koncert

- Követelmény:
  — tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal,
  — alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — egy szonáta tételpár vagy 1 előadási darab,
  — egy koncert–tétel, vagy egy előadási darab.
  — a vizsgaanyagot az etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

9. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Technikai készségfejlesztés:

— a hüvelykujjas játék fejlesztése két szomszédos húrátmenettel,
— a bal kéz játékterületének kiterjesztése az összes fekvésbe,
— skálák és hármashangzatok 3 oktáv terjedelemben a G húron kezdődő, 4 oktáv terjedelemben a C húron kezdődő hangsorokkal, különböző vonásokkal (detaché, 2, 3, 4, 8 hang legato kötéssel, martelé),
— trilla gyakorlatok, az ujjak billentési, és különösen felemelési sebességének fokozása, szükség szerinti fekve tartásának tudatosítása,
— a vibrato továbbfejlesztése,
— arpeggio (akkordfelbontás) 3 és 4 húron legato és detaché vonásokkal.

Zenei készségfejlesztés:

— tudjon 3 ill. 4 oktáv terjedelemben mérsékelten gyors tempóban tisztán, egyenletesen skálákat és hármashangzatokat játszani,
— tudjon kifejezően minden ujjal vibrálni tartalmas hangon, piano és forte dinamikában kantiléna íveket játszani,
— legyen képes gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
— ismerje a barokk zene díszítéseinek kivitelezését,

— tudja alkalmazni a barokk zenében előforduló különböző vonásnemeket.

- Ajánlott tananyaga:
  — Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
  — Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
  — Merk: 20 etűd op. 11
  — Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
  — Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
  — Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
  — Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
  — Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
  — Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
  — Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
  — Kodály: Adagio (EMB 768)
  — Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
  — Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
  — Járdányi: Melódia (EMB 2840)
  — Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
  — Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
  — Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
  — Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
  — Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
  — Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
  — Corelli: d–moll szonáta
  — Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
  — Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
  — Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
  — Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
  — Breval: Concertino
  — Romberg: Divertimento
  — Romberg: Variációk
  — Klengel: d–moll concertino
  — Goltermann: G–dúr koncert
  — J. Chr. Bach: c–moll koncert
- Követelmény:
  — legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire,
  — tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani,
  — legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy etűd,
  — egy tétel Bach szólószvitjeiből,
  — egy koncert–tétel, vagy egy szonáta tételpár,
  — a vizsgaanyagot etűd kivételével kotta nélkül kell játszani.

10. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok:

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  Technikai készségfejlesztés:

  — a staccato vonás alapjainak ismertetése és gyakoroltatása,
  — a legato és staccato vonás kombinációi egy vonóhosszon belül,
  — fekvésváltás gyakorlatok nagy intervallumokban,
  — a hüvelykujj használatának kiterjesztése alsóbb fekvésekbe és alsóbb húrokra is.

  Zenei készségfejlesztés:

  — tudjon a tanuló magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni. A tanult vonásnemeket a zenei kívánalmaknak megfelelően alkalmazni,

— legyen képes a jobb és bal kar játszómechanizmusának egybehangolására, a ritmikus zenei problémák megoldása érdekében,
— tudja a dinamikai árnyalatokat kiterjeszteni az intenzív pianissimo felé, valamint szükség esetén a risoluto fortissimo hangzásig,
— legyen képes mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő játékra, és a zenei agogikák helyes kivitelezésére.

- Ajánlott tananyag:
  — Dotzauer: 113 gyakorlat II. (EMB13487)
  — Franchomme: Capricen op. 7 (Peters 9173)
  — Merk: 20 etűd op. 11
  — Popper: 10 mittelschwere grosse Etüden (Hofmeister 8790 op. 76/II.)
  — Cossmann: Violoncello–Studien (Schott)
  — Grützmacher: Tägliche Übungen (Schirmer)
  — Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)
  — Somló – Papp: Violoncello Album (EMB 6292)
  — Popper: Népszerű előadási darabok II. (EMB 12944)
  — Bartók: Este a székelyeknél (Mező) (EMB 8319)
  — Kodály: Adagio (EMB 768)
  — Lisznyai: Ősz (EMB 2525)
  — Liszt: La lugubre gondola (EMB 6652)
  — Járdányi: Melódia (EMB 2840)
  — J. S. Bach: 6 solosuite (Banda) (EMB 13965)
  — Pericoli: 6 sonate I–II. (EMB 13434, 13435)
  — Geminiani: 6 sonate (Peters 12216)
  — Eccles: g–moll szonáta (Schott CB 66)
  — Grazioli: F–dúr szonáta (Schott CB 31)
  — Vandini: 2 szonáta (Schott CB 48)
  — Corelli: d–moll szonáta
  — Sammartini: G–dúr szonáta (Schott CB 55)
  — Vivaldi: Concerto in Sol maggiore (EMB 6425)
  — Monn: Concerto in sol minore (EMB 7176)
  — Anfossi: Concerto in Sol maggiore (EMB 13471)
  — Breval: Concertino
  — Romberg: Divertimento
  — Romberg: Variációk
  — Klengel: d–moll concertino
  — Goltermann: G–dúr koncert
  — J. Chr. Bach: c–moll koncert
- Követelmény:
  — legyen képes a tanuló, a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására,
  — könnyed és folyamatos fekvésváltásra,
  — ritmikus pergőjátékra.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — egy tétel Bach szólószvitjeiből,
  — egy koncert–tétel vagy szonáta tételpár,
  — egy előadási darab.
  — a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

28.2.3.8. Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után:

Az „A” tagozat végén

- Tudjon a tanuló szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.
- Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes tisztán:
  — 4 oktáv terjedelemben, gyors tempóban egyenletesen skálázni,
  — hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
  — p és f dinamikában kantilénaíveket megszólaltatni.
  — gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
  — mérsékelten gyors tempóban egyenletes pergő–játékra,
  — zenei agogikák helyes kivitelezésére,
  — a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
  — a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
  — a zenei alapkarakterek (dolce, espressivo, risoluto, grazioso) megjelenítésére.
- Tudjon:
  — a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
  — kifejezően, minden ujjal vibrálni.
- Ismerje:
  — az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálttal,
  — a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei:
  — a vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama:
  Gordonka főtárgy
  — „A” tagozat: minimum 10 perc
  — „B” tagozat: minimum 10 perc
- A vizsga tartalma:

„A” tagozat

  — két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta tételpár (lassú, gyors), vagy egy versenymű–tétel; Vivaldi: a–moll–szonáta (EMB 13439 kötetben) I–II. Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB 6425) I. tétel) nehézségi szintjén,
  — a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

  — egy tétel Bach szólószvitjeiből; (EMB 13965), a G–dúr szólószvit nehézségi szintjén,
  — preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy 1 előadási darab; Eccles: g–moll szonáta (Schott), Sammartini: G–dúr szonáta (Schott), Lisznyai: Ősz (EMB 2525), Járdányi: Melódia (EMB 2840) nehézségi szintjén,
  — egy koncert–tétel; Goltermann: G–dúr koncert (Schott), J. Chr. Bach: c–moll koncert (Peters) nehézségi szintjén,
  — a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése:
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — a vibrato helyes alkalmazása,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.2.3.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:

— megfelelő mennyiségű, minőségű és méretű gordonka, tartozékokkal (finomhangoló, vonó, tok, gyanta),
— évente hangszerenként egy garnitúra húr és egy vonószőrözés,
— jól hangolt zongora (pianínó),
— legalább két darab kottatartó,
— különböző magasságú székek, a tanulók testalkatának megfelelően,
— metronóm.

28.2.4. **Gordon (Nagybőgő)**

28.2.4.1. A nagybőgőtanítás célja, feladatai

- Ismertesse meg a tanulókkal
  — a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
  — a nagybőgő akusztikai sajátosságait,
  — a hangszer hangolását (külön tekintettel a 4–, illetve az 5–húros nagybőgőkre),
  — a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
  — a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
  — a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
  — a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
  — a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
  — a nagybőgő–irodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
  — a vonós hangszercsalád többi tagját.
- Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
  — megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
  — helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
  — dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező nagybőgőhangot,
  — differenciált hangindítást és hanglezárást,
  — laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
  — a kezek pontosan összehangolt mozgását.
- A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
  — hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
  — a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.
- Fordítson figyelmet
  — a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
  — a különböző vonásnemek elsajátítására,
  — a pizzicato–technikára,
  — az üveghangok megszólaltatására,
  — a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
  — a hangköz– és akkordjáték sajátosságaira,
  — a lapról olvasási készség fejlesztésére,
  — a basszus–, tenor– és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
  — a tudatos zenei memorizálásra,
  — a művek zeneileg igényes kidolgozására,
  — a rendszeres társas muzsikálásra.
- Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

28.2.4.2. Előképző évfolyam

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A helyes testhelyzet és a hangszertartás kialakítása.
— A hangszer és a vonó felépítése, részei.
— A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
— A módosítójelek.
— A félfekvés és az I. fekvés hangjai.

— A 2/4–es, 3/4–es és 4/4–es ütem, metrum, mérőütés,
— Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
— Memória, az azonosságok és különbözőségek felismerése és megjegyzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
— A karok és kezek alapmozdulatai, a helyes súlyérzet megalapozása.
— A bal kéz játéka fél– vagy I. fekvésben.
— Pizzicato, détaché vonás, egyenletes sebességű vonás,
— Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték), két hang legatoja.

- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
  — Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer) (CF0492)
  — Streicher: Nagybőgőiskola I.
  — Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) EMB Z 14177)
  — Kovács M.: Hat kis darab
- Követelmény
  — Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása.
  — Kottaolvasás mérsékelt tempóban, abszolút hangnevekkel.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Négy gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangkészlet minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

28.2.4.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangszer és a vonó felépítése, részei .
— A hangszer– és vonókezelés, ezek jelrendszerének megismerése.
— A módosítójelek.
— A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
— A fekvésváltás.
— Legato játék
— Egyszerűbb ütemsúlyok, ritmusértékek.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
— A bal kéz játéka a húrokon, húrváltás bal kézzel, haránt–gyakorlatok.
— A pizzicato.
— Vonóvezetés, vonóbeosztás kétféle ritmusértékben, húrváltás.
— Fekvésváltás

- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
  — Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF 0492)
  — Streicher: Nagybőgőiskola I.
  — Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) EMB Z 14177)
  — Kovács M.: Hat kis darab
- Követelmény
  — Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlatok, gyermekdalok vagy népdalfeldolgozások eljátszása.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal,
  — Két etűd,
  — Egy zongorakíséretes előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Hangsorok, hármashangzatok, hangközök,
— A nyújtott és éles ritmus.
— A II., II/III., III. és III/IV. fekvés hangjai.
— Dúr skálák, hármashangzatok, hangközök.
— Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése.
— Indítás, befejezés.
— Természetes dinamika.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Vonóbeosztás: egész– és részvonások, ezek egyenletes sebességű összekapcsolása.
— A bal kézzel történő húrváltás
— A fekvésváltás
— A vibrato alapelveinek kialakítása, gyakorlása

- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
  — Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF 0492)
  — Streicher: Nagybőgőiskola I.
  — Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) (EMB Z 14177)
  — Kovács M.: Hat kis darab
  — Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)
- Követelmény
  — Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmusú etűdök eljátszása.
  — Többféle ritmusértéket tartalmazó dalok vagy előadási darabok eljátszása.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal,
  — Két etűd,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Dúr és moll skálák, hármashangzatok két oktávon.
— IV., V., V/VI. fekvés hangjai.
— A triola, a szinkópa és a kettős nyújtópont.
— A váltakozó ütem.
— A tanult művek formai elemzése.
— Azonosságok, különbségek felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A vonókezelés fejlesztése, különféle vonásnemek.
— Nyújtott és éles ritmus külön vonóval és kötve (változó sebességű vonás).
— A martelé vonás.
— A bal és jobb kéz eddig tanult készségeinek fejlesztése, összehangolása, gyakorlása.
— Dinamikai különbségek árnyalt, igényes megoldása.
— A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó gyakorlása, fejlesztése.

- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
  — Simandl: Nagybőgőiskola I.
  — Streicher: Nagybőgőiskola III.
  — 52 válogatott etűd nagybőgőre
  — Simandl: 30 etűd
  — Slama: 66 etűd (30–ig)
  — Rakov: Gyűjtemény
  — Montag: Magyar szerzők művei I–II. (EMB Z 2130, 2721)

— Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
— Purcell: Ária
— Trumpf: Leichte Spielstücke I–II. .(Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)
— Gouffé: Concertino III. tétel
— Klasszikus darabok gyűjteménye

- Követelmény
  — Etűdök és előadási darabok eljátszása szép formálással, dinamikai különbségekkel.
  — Preklasszikus vagy klasszikus szonáta tételpár, illetve előadási darab eljátszása az adott stílusban.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal,
  — Két etűd,
  — Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Az eddigi fekvések hangkészleteinek ismétlése.
— Dúr két oktávon, hármashangzatok. A tenorkulcs.
— VI., VI/VII., VII. fekvés hangjai.
— Könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
— Barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.
— Triós forma, rondóforma.
— A játszott anyag zenei formáinak elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Az előző években a jobb és bal kézzel külön–külön elsajátított elemek összekapcsolása, állandó csiszolása, fejlesztése.
— A fekvésváltás– és a vibrato–technika fejlesztése.
— A martelé vonás fejlesztése.
— Összetett vonásnemek.
— Egyujjas skálák egy húron.
— A hangindítás és a vonás–artikuláció fejlesztése.
— Fontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso, risoluto) kifejezésének megalapozása.
— A dinamikai árnyalás fejlesztése.
— Könnyebb zenekari szólamok gyakorlása.

- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
  — Simandl: Nagybőgőiskola I–II. (Carl Fischer CF–O2941)
  — Streicher: Nagybőgőiskola III.
  — 52 válogatott etűd nagybőgőre
  — Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
  — Bille–Battioni: 12 válogatott etűd
  — Simandl: 30 etűd
  — Rakov: Gyűjtemény
  — Montag: Etude (EMB Z 4500)
  — Montag: Magyar szerzők művei I–II. (EMB Z 2130 I)
  — Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
  — Trumpf: Leichte Spielstücke I–II. (Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)
  — Capuzzi: Concerto I. tétel (Boosey and Hawkes BHI1300002)
  — Olasz barokk szonáták (Pejtsik Á.) (EMB Z 14110)
- Követelmény
  — Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú, fejlettebb vonókezelést kívánó, virtuóz etűdök eljátszása.

— Különféle tempójú előadási darabok vagy szonátatétel–párok igényes előadása.
— Dinamika, formálás.

- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal,
  — Két etűd,
  — Egy szonáta tételpár vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

28.2.4.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek.
— Triola, szinkópa, értékhosszabbító pont, kettős nyújtópont.
— Indítás, befejezés.
— Dinamikai különbségek alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A vonókezelés, vonóbeosztás fejlesztése, különféle vonásnemek.
— A bal kéz húrváltásának gyakorlása
— A fekvésváltás gyakorlása
— A martelé vonás.
— Nagyobb intervallumú fekvésváltások gyakorlása
— A vibrato–technika fogalma, alapelvei, értelme.

- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
  — Simandl: Nagybőgőiskola I.
  — Streicher: Nagybőgőiskola I–II.
  — Rakov: Gyűjtemény
  — Kolasinski: 3 darab
  — Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)
  — Trumpf: Leichte Spielstücke I. (Deutscher Verlag für Musik DV32088)
  — Klasszikus darabok gyűjteménye
- Követelmény
  — Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú etűdök eljátszása.
  — többféle ritmusértéket tartalmazó dal, illetve előadási darab eljátszása kotta nélkül.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála és hármashangzatok,
  — Két etűd,
  — Egy előadási darab vagy koncert–tétel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Skálák két oktávon, hármashangzatok, kromatikus menetek.
— Hangközök, dupla fogás.
— Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek A tenorkulcs.
— Formai elemzések.
— Kamarazenélés

A hangszerkezelés fejlesztése

— A vonókezelés fejlesztése.
— Nyújtott és éles ritmus megszólaltatása kötve, illetve külön vonóval.
— A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó kontrollja, gyakorlása, fejlesztése.
— Egyujjas skála (skála egy húron).
— Különféle hangsúlyok, zenei kiemelések ismerete, elsajátítása (pl. sf, fz, fp stb.).

- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)

— Simandl: Nagybőgőiskola I–II.
— Streicher: Nagybőgőiskola III.
— 52 válogatott etűd nagybőgőre
— Bille–Battioni: 12 válogatott etűd
— Slama: 66 etűd (30–ig)
— Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
— Simandl: 30 etűd (Carl Fischer CF–O2941)
— Rakov: Gyűjtemény
— Montag: Etude (EMB Z 4500)
— Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
— Gouffé: Concertino III. tétel
— Dragonetti: Solo in D (Corelli témára)
— Vivaldi: C–dúr koncert (EMB Z 8941)
— Vivaldi: g–moll kettősverseny II. tétel
— Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
— Saint–Saens: Elefánt

- Követelmény
  — Különféle ritmusú és tempójú etűdök eljátszása Preklasszikus vagy klasszikus szonátákból tételpárok.
  — Előadási darabok és egyszerűbb koncertek eljátszása.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála és hármashangzatok,
  — Két etűd,
  — Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Skálák, hármashangzatok, A váltakozó ütem.
— A hüvelykujjfogás alapismeretei
— Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe.
— Az I. hüvelykujjfekvés.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A vonókezelés fejlesztése, az eddig tanult ismeretek gyakorlása, fejlesztése.
— Különféle speciális vonások elsajátítása
— A bal és a jobb kéz eddig tanult ismereteinek fejlesztése, összehangolása.
— A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó gyakorlása, fejlesztése.
— Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe.

- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola II–III. az, b, c és IV.
  — Simandl: Nagybőgőiskola I–II.
  — Streicher: Nagybőgőiskola III.
  — 52 válogatott etűd nagybőgőre
  — Bille–Battioni: 12 válogatott etűd
  — Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
  — Simandl: 30 etűd
  — Trumpf: Leichte Spielstücke II.
  — Scarlatti: 3 szonáta
  — Eszláry: Duó I.
  — Capuzzi: Concert I. tétel
  — Dragonetti: Andante
  — Galliarde: Szonáta
  — Marcello: e–moll és a–moll szonáták
- Követelmény

— Nehezebb ritmikájú és hosszabb terjedelmű etűdök eljátszása Klasszikus szonáták, előadási darabok
— Az eddig tanult zenekari szólamrészletek ismétlése, gyakorlása, a repertoár bővítése.

- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála és hármashangzatok,
  — Két etűd,
  — Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül.

28.2.4.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

- A tanuló ismerje
  — a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
  — a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
  — a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
  — a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
  — az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
  — a tanult fekvéseket,
  — a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
  — a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
  — a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.
- Legyen képes
  — a hangszert és a vonót helyesen tartani,
  — tisztán és pontosan játszani, helyesen fekvést váltani,
  — szép hangon, különféle vonásokkal skálázni,
  — különféle stílusú és tempójú darabokat eljátszani,
  — a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
  — ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
  — szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni.
  — Tudjon kottát olvasni basszus–, tenor– kulcsban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- Tudja a tanuló a skálákat hüvelykujjfekvésig bezárólag különféle vonásokkal játszani.
- Legyen képes
  — megfelelően vonót vezetni és váltani,
  — helyesen fekvést váltani,
  — többféle artikulációt alkalmazni,
  — sokféle dinamikával nagybőgőzni,
  — egyszerűbb zenekari szólamrészleteket eljátszani.
- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak bemutatásával:
  — skála 2 oktávon,
  — szabadon választott etűd,
  — két zongorakíséretes darab/ tétel.
  — A választott gyakorlatok egymástól eltérő technikai feladatokat tartalmazzanak, a darabok különböző stílusúak legyenek. A darabokat kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Nagybőgő főtárgy

— „A” tagozat: minimum 10 perc
— „B” tagozat: minimum 15 perc

- A vizsga tartalma

„A” tagozat

— Egy skála, hármashangzat–felbontással, 2 oktávon.
— Egy etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola II. (EMB 1884) kötetből 47. old. 21. d–moll etűd, 76. old. 20. G–dúr etűd; Fr. Simandl: 30 etűd (Hofmeister, Music Minus One CD–vel) 3. B–dúr etűd, 8. g–moll etűd, 17. e–moll etűd nehézségi szintjén.
— Preklasszikus szonáta két (lassú és gyors) tétele; B. Marcello: e–moll, a–moll szonáta, Galliar: e–moll szonáta, W. de Fesch: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.
— A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Egy skála, hármashangzat–felbontással, 2 oktávon.
— Két különböző technikai követelményt támasztó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola II. kötetből (EMB 1884)129. old. 2. e–moll etűd, III/B kötetből (EMB 4430) 32. old. 29. B–dúr etűd; E. Stokch: 32 etűdből 3. e–moll etűd, 7. a–moll etűd; Fr. Simandl: 10 etűd (Hofmeister, Music Minus One CD–vel) 4. b–moll etűd, 10. d–moll etűd nehézségi szintjén.
— Preklasszikus szonáta két tétele, vagy klasszikus versenymű egy tétele; W. de Fesch: d–moll szonáta, B. Marcello: 6 szonáta, Ariosti: Szonáta; W. Pichl: Koncert (Hofmeister), Capuzzi: Koncert (Hofmeister), A. Vivaldi: a–moll koncert nehézségi szintjén.
— A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése

— megfelelés az előírt követelményeknek,
— technikai felkészültség,
— helyes testtartás, hangszertartás,
— hangképzés,
— intonáció,
— a vibrato helyes alkalmazása,
— hangszerkezelés,
— artikulációk és díszítések alkalmazása,
— helyes ritmus és tempó,
— előadásmód,
— a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
— memória,
— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.2.4.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezért a továbbképző évfolyamokban elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

5. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

— Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló– és kamarazene–irodalmában.
— A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

- A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

— a fekvésváltás, a bal kéz legato játékának fejlesztése;
— a játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;
— a legato, détaché és martelé vonás fejlesztése;
— a húrváltás ellenőrzése, fejlesztése;
— a jobb kéz csuklómozgásának fejlesztése;

- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c és IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
  — Simandl: Nagybőgőiskola III–IV.
  — Streicher: Nagybőgőiskola III–IV.
  — Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)
  — Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
  — Verrimst: 25 etűd
  — Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
  — Hrabe: Etűdök I.
  — Storch: Etűdök I. 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
  — Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
  — Gárdonyi Z.: Szvit
  — Beethoven: Kontratánc
  — Händel: Adagio és Allegro
  — Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
  — Galliarde: Szonáta
- Követelmény
  — A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
  — Két etűd,
  — Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló– és kamarazene–irodalmában.
  — A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben
- A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

  Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:
  — a nehezebb fekvések gyakorlása (nagyobb intervallum): II/III. fekvés, valamint az V/VI., VI/VII., és a VII. fekvés;
  — összetett vonások;
  — a húrváltásokat segítő „csuklólazítás";
  — a fekvésváltás, a bal kéz legato játékának fejlesztése;
  — a játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;
- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola III. az, b, c és IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
  — Simandl: Nagybőgőiskola III–IV.
  — Streicher: Nagybőgőiskola III–IV.
  — Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)
  — Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
  — Verrimst: 25 etűd
  — Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
  — Hrabe: Etűdök I. (HofmeisterFH6086)
  — Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
  — Marcello és Vivaldi szonáták
  — Gárdonyi Z.: Szvit
  — Beethoven: Kontratánc
  — Vas L.: Szólószonáta
  — Vas L.: Mikrokoncert (Hommage à Montag)

— Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
— Fesch: F–dúr szonáta

- Követelmény
  — A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
  — Két etűd,
  — Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

7. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló– és kamarazene–irodalmában.
— A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

— összetett vonások;
— a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
— a húrváltásokat segítő „csuklólazítás";
— összetett vonásnemek elsajátítása,
— trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
— átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
— a hüvelykujjfekvés ismerete;

- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
  — Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
  — Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
  — Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
  — Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)
  — Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
  — Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
  — Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
  — Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
  — Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
  — Flesch: Skalensystem
  — Scarlatti: 3 szonáta
  — Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
  — Ariosti: Szonáta
  — Farkas: Népdalszonatina
  — Eszláry: Szonatina
  — Eszláry: Rapszódia
  — Vas L.: Szólószonáta
  — Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
  — Beethoven: Kontratánc
  — Händel: Adagio és Allegro
  — Csajkovszki: Arioso
  — Capuzzi: Koncert (Hoflmeister FH7520)
- Követelmény
  — A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,

— Két etűd,
— Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló– és kamara–irodalmában.
— A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

  A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
  Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

— a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
— a fekvésváltás–technika fejlesztése,
— a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
— a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
— trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
— a hüvelykujjfekvés ismerete,
— átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,

- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola III. az, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
  — Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
  — Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
  — Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
  — Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)
  — Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
  — Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
  — Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
  — Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
  — Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
  — Flesch: Skalensystem
  — Scarlatti: 3 szonáta
  — Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
  — Ariosti: Szonáta
  — Farkas: Népdalszonatina
  — Eszláry: Szonatina
  — Eszláry: Rapszódia
  — Vas L.: Szólószonáta
  — Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
  — Beethoven: Kontratánc
  — Händel: Adagio és Allegro
  — Csajkovszki: Arioso
  — Capuzzi: Koncert (Hoflmeister FH7520)
  — Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)
  — Vivaldi: a–moll koncert
  — Bach: Air és Arioso
  — Pergolesi: F–dúr szonáta
- Követelmény
  — A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
  — Két etűd,
  — Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

28.2.4.7. Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

5. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
  — Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése (pl. Bottesini, Rossini, Beethoven, Brahms, Verdi és mások művei).

  A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

  Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

  — a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
  — a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
  — a bal és jobb kéz–technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola III. az, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
  — Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
  — Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
  — Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
  — Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)
  — Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
  — Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
  — Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
  — Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
  — Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
  — Flesch: Skalensystem
  — Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
  — Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
  — Ariost: G–dúr, F–dúr szonáta
  — Händel: Adagio, Allegro
  — Beethoven: Kontratáncok
  — Capuzzi: Koncert (Hoflmeister FH7520)
  — Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)
- Követelmény
  — Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
  — A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
  — Legyen hasznos tagja kamaracsoportnak vagy zenekarnak.
  — Ismerje az együtt játszás és az alkalmazkodás követelményeit.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
  — Két etűd,
  — Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
  — Egy előadási darab, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
  — Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

  A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

  Az eddig tanult elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

  — összetettebb vonásnemek elsajátítása,
  — trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
  — a bal és jobb kéz–technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
  — átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)

— Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
— Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
— Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
— Libon: Etűdök
— Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)
— Simandl: Koncertetűdök
— Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
— Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
— Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
— Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
— Gregora: Etűdök
— Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
— Flesch: Skalensystem
— Scarlatti: 3 szonáta
— Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
— Gárdonyi: Magyar tánc–fantázia
— Pichl: Koncert (HofmeisterFH2013)
— Dragonetti: Koncert
— Cimador: Concerto
— Vas L.: Mikrokoncert

- Követelmény
  — Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
  — A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
  — Ismerje az együtt játszás és az alkalmazkodás követelményeit.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
  — Két etűd,
  — Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
  — Egy előadási darab, kotta nélkül.

7. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok
  Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
  — Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése
  A hangszerkezelés fejlesztése, iránya
  Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:
  — gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,
  — a hüvelykujjfekvés ismerete,
  — átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
  — a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
  — a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
  — arpeggió játék
- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola III. az, b, c, IV., V. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
  — Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.
  — Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.
  — Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
  — Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)
  — Simandl: Koncertetűdök
  — Slama: 66 etűd (Hofmeister) (FH3031)
  — Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) (FH6086)
  — Storch: 32 Etuden (Hofmeister) (FH6003)

— Storch: 25 Etuden (Hofmeister) (FH6004)
— Gregora: Etűdök
— Scarlatti: 3 szonáta
— Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
— Ariosti: Szonáta
— Farkas: Népdalszonatina
— Eszláry: Szonatina
— Eszláry: Rapszódia
— Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
— Csajkovszkij: Szomorú dal
— Gárdonyi: Magyar tánc–fantázia
— Bottesini: Old Robin Gray
— Bottesini: Elégia
— Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)
— Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)

- Követelmény
  — Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
  — A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
  — Ismerje az együtt játszás és az alkalmazkodás követelményeit.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
  — Két nehezebb, hosszabb etűd,
  — Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
  — Egy előadási darab, kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
  — Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

  A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

  Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

  — a fekvésváltás–technika fejlesztése,
  — a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
  — összetettebb vonásnemek elsajátítása,
  — a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
  — trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
  — a bal és jobb kéz–technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
  — a hüvelykujjfekvés ismerete,
  — átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
  — a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
  — gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,
  — virtuóz vonások, pl. spiccato, saltato stb. elsajátítása,
  — a vonókezelés speciális módjai a zenekari játékban: col legno, sul tasto, sul ponticello, Bartók–pizzicato stb.
- Ajánlott tananyag
  — Montag: Nagybőgőiskola III. az, b, c, IV., V. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
  — Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.
  — Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.
  — Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
  — Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
  — Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
  — Gregora: Etűdök

— Farkas: Népdalszonatina
— Sperger: Szonáta
— Vas L.: Szólószonáta
— Trumpf: Leichte Spielstücke II.
— Csajkovszkij: Szomorú dal
— Dvořák: Melódia
— Dragonetti: Andante és rondó
— Dragonetti: 12 keringő
— Saint–Saëns: A hattyú
— Rubinstein: Melódia
— Bottesini: Elégia
— Koussevitzky: Szomorú dal
— Fauré: Álom után
— Rachmaninov: Vocalise
— Dragonetti: Koncert
— Cimador: Concerto
— Hoffmeister: Koncert
— Dittersdorf: Koncert
— Vas L.: Mikrokoncert

- Követelmény
  — Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
  — A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
  — Ismerje az együtt játszás és az alkalmazkodás követelményeit.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
  — Két nehezebb, hosszabb etűd,
  — Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
  — Egy előadási darab, kotta nélkül.

28.2.4.8. Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— Ismerje a tanuló a VII. alapfekvés mellett a hüvelykujjfekvéseket.
— Tudjon szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes
  — tisztán és pontosan játszani,
  — az alapvonások sokrétű alkalmazására,
  — dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
  — természetes, oldott hangszerkezelésre,
  — folyamatosan, szép hangon vibrálni,
  — a jobb és bal kéz játszómechanizmusának összehangolására,
  — gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására,
  — virtuóz darabok eljátszására.
- Rendelkezzék
  — igényes és fejlett hallással,
  — precíz ritmusérzékkel,
  — koncentrálóképességgel,
  — biztos memóriával, jó lapról olvasási készséggel.
- Ismerje a nagybőgő múltját, irodalmát.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Nagybőgő főtárgy

— „A” tagozat: minimum 10 perc
— „B” tagozat: minimum 15 perc

- A vizsga tartalma

„A” tagozat

— Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot tartalmazó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 16. oldal 12. etűd, Fr. Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI., Fr. Simandl: 10 etűd / 3. D–dúr, 4. b–moll etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) /2. Asz–dúr, 7. a–moll etűd nehézségi szintjén.
— Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenyű egy tétele zongorakísérettel; B. Marcello: 6 szonáta/a–moll, e–moll; W. de Fesch: d–moll, F–dúr szonáta; Ariosti: G–dúr, F–dúr szonáta, illetve Capuzzi: Koncert (Hofmeister), W. Pichl: Koncert, A. Vivaldi: a–moll koncert nehézségi szintjén.
— Egy előadási darab; Magyar szerzők művei gordonra és zongorára II. kötet (EMB 2721) /Bach: Air, Arioso, A. Rubinstein: Melódia nehézségi szintjén.
— Az etűd és a kamaraműű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot és változatos ritmikát tartalmazó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 23. oldal 16. etűd, III.b kötet (EMB 4430) 68. oldal 9. etűd, Fr. Simandl: 9 etűd (Hofmeister) 1., 2. etűd, Fr. Simandl: Koncert–etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) 8. G–dúr, 13. F–dúr etűd, J. Hrábe: Etűdök (Hofmeister) nehézségi szintjén.
— Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenyű két tétele; Eccles: g–moll szonáta, Corelli: d–moll szonáta, W. de Fesch: F–dúr (Hofmeister), d–moll szonáta, illetve Hoffmeister: Koncert, (Hofmeister) W. Pichl: Koncert (Hofmeister), K. Dittersdorf: E–dúr koncert (Schott) nehézségi szintjén.
— Egy előadás darab; Bottesini: Elégia, Saint–Saëns: A hattyú, Koussevitzky: Szomorú dal, Miniatűr keringő nehézségi szintjén.
— Az etűd és a kamaraműű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése

— megfelelés az előírt követelményeknek,
— technikai felkészültség,
— helyes testtartás, hangszertartás,
— hangképzés,
— intonáció,
— a vibrato helyes alkalmazása,
— hangszerkezelés,
— artikulációk és díszítések alkalmazása,
— helyes ritmus és tempó,
— előadásmód,
— a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
— memória,
— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.2.4.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

— Megfelelő számú, méretű, minőségű, jól beállított hangszer, tartozékokkal együtt (vonó, tok).
— Évente, hangszerenként egy garnitúra húr és egy vonószőrözés.
— Jól hangolt zongora vagy pianínó.
— Legalább két darab kottatartó.
— Metronóm.

28.2.5. **Klasszikus gitár**

Hangszer: Az alapfokú művészetoktatás "klasszikus gitár" tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

28.2.5.1. A klasszikus gitártanítás céljai, feladatai

- Tanítsa meg:
  - — A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
  - — A gitár különböző behangolási módjait.
  - — A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb– és balkézzel egyaránt.
  - — A gitárirodalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
  - — A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósìtását.
  - — A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
  - — A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.
  - — A gitár, mint kisérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.
  - — A hangszerkarbantartási feladatok elvégzését.
- Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat:
  - — Helyes test–, hangszer– és kéztartás.
  - — Laza kar– és ujjtechnika.
  - — A két kéz pontosan összehangolt mozgása.
  - — Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
  - — Összességében könnyed hangszerkezelés.
- Gyakoroltasson rendszeresen:
  - — Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.
  - — Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési– és ritmusvariációkkal is.
  - — Arpeggio gyakorlatokat.
  - — A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.
- Ösztönözze a tanulókat:
  - — Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitár hangszín kialakítására.
  - — Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.
  - — A rendszeres társas muzsikálásra.
- Fordítson figyelmet:
  - — A precíz hangszerhangolásra.
  - — A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
  - — A tudatos zenei memorizálásra.
  - — A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

28.2.5.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam:

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  - — A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten – a gitár részeivel és felépítésével.
  - — Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
  - — Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
  - — Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
  - — A megtanult törzshangok ábécés nevei.
  - — A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  - — A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
  - — A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
  - — Szünetek játéka az üres húrok tompìtásával. (Bal, majd jobb kézzel.)

— Törzshangok megtanítása az első fekvésben.

- Ajánlott tananyag
  — Puskás T.: Gitáriskola
  — Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
  — Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal
- Követelmények
  — Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord hangterjedelemben.
  — Olyan könnyű gyakorlatok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Két népdal, illetve gyermekdal.
  — Egy könnyű etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

2. évfolyam:

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten– a gitár részeivel és felépítésével.
  — Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
  — Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
  — Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
  — Forte és piano.
  — Az ütemhangsúly.
  — A megtanult törzshangok ábécés nevei.
  — A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
  — A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
  — Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
  — Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
  — Hangos–halk játék. Hangsúlyos hang játéka.
  — A többszólamúság lehetőség szerinti megtanítása együtt pengetés nélkül.
- Ajánlott tananyag
  — Puskás T.: Gitáriskola
  — Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
  — Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal
- Követelmények
  — Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord, hexachord hangterjedelemben.
  — Népdalfeldolgozások ostinato, vagy dudabasszus kisérettel.
  — Olyan könnyű darabok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Két népdal, illetve gyermekdal.
  — Két etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

28.2.5.3. Alapfokú évfolyamok “A” tagozat

1. évfolyam “A” tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A tanuló ismerkedjen meg a gitár részeivel és felépítésével.
— Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
— Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
— Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
— Pontozott hangok, nyújtott és éles ritmus.
— Primo–secondo, Da Capo al Fine.
— A dinamika fogalma. Forte, mezzoforte és piano.

— Az ütemhangsúly.
— A megtanult hangok ábécés nevei, előjegyzések, módosított hangok.
— Kis– és nagyszekund.
— A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

- A hangszerkezelés fejlesztése
  — A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása, stabilizálása
  — A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanìtása, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
  — A többszólamúság megtanìtása együtt pengetés nélkül, majd együtt pengetéssel.
  — Együtt pengetés két ujjal, különböző variációkban.
  — Kétszólamú dallam–kiséret játék együtt pengetéssel
  — Szünetek játéka az üres húrok tompításával.
  — Törzshangok megtanìtása az első fekvésben.
  — Előjegyzés nélküli modális hangsorok játéka az első fekvésben.
  — Módosított hangok tanulása a zenei anyagnak megfelelően. C–dúr, G–dúr, F–dúr, a–moll, e–moll, d–moll hangsorok játéka az első fekvésben.
  — Tanítsuk meg a zenei nyitás–zárás és a helyes hangsúlyok alkalmazását. Dinamikai váltás tanítása.
- Ajánlott tananyag
  — Puskás T.: Gitáriskola
  — Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I. II.
  — Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok I.
  — Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal
  — Fodor–Marnit –Vass: Gitáros képeskönyv
- Követelmények
  — Egyszólamú népdalok eljátszása p, illetve i–m–a ujjakkal, tirando, vagy apoyando, váltott pengetéssel.
  — Könnyű kétszólamú népdalfeldolgozások és előadási darabok együtt pengetéssel.
  — A többszólamúság megjelenésével – az egész tanulási folyamatban – ügyeljünk a gondos szólamvezetésre a ritmusértékek szólamonkénti pontos betartásával.
  — Könnyű arpeggio pengetésű etűdök, előadási darabok sok üres húrral.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy magyar népdal.
  — Egy etűd, melyben megtalálható az arpeggio valamilyen formája.
  — Két előadási darab, melyben megvalósul az együttpengetéses kétszólamúság.

2. évfolyam „A” tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — Tanítsuk meg a darabokban előforduló új ütembeosztásokat (3/8, 6/8)
  — A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
  — Ismerje a tanuló a tizenhatod értékű hangot és szünetjelet, a pontozott nyolcadértéket, a triolát és a szinkópát.
  — Fontos a tanult darabok szerkezeti (formai) elemzése.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Játsszon a tanuló kétoktávos F– és G–dúr skálát az első fekvésben.
  — Gyakoroltassunk egy–egy húron kromatikus ujjgyakorlatokat.
  — A második fekvés és az egyszerű fekvésváltás megismerése.
  — A kettősfogások gyakorlása, fejlesztése.
  — Az együtt pengetés és az arpeggio továbbfejlesztése könnyű kétszólamú darabokban.
  — Kezdjük el az artikuláció tanítását és alkalmazását a művekben.
  — Tanítsuk meg és alkalmazzuk a hangszín váltást.
  — Tanítsuk meg a természetes üveghangokat a XII. érintőnél.
- Ajánlott tananyag
  — Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II., III.

— Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II., III..
— Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv

- Követelmények
  — Könnyű kétszólamú darabok eljátszása.
  — Az arpeggio pengetés egyszerű darabokban (pl. Carulli, Carcassi, Sor). Lapról játék az előző év nehézségi szintjén.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — egy etűd
  — három különböző jellegű darab

3. évfolyam „A" tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — Ismerje meg a tanuló a gitár rövid történetét.
  — A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
  — A darabokban előforduló összetettebb ritmusképletek ismerete.
  — A dúr és moll hármashangzat felépítése.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — A scordatura használatának bevezetése; folytatása a további években.
  — Tanítsuk meg az ötödik fekvés hangjait.
  — Játszassuk a kétoktávos G–dúr skálát második fekvésben és a C–dúr skálát ötödik fekvésben, harmadik húrról indítva.
  — Tanítsuk meg és gyakoroltassuk a legegyszerűbb kötéseket bal kézzel (elpengetés, ráütés), és alkalmazni könnyű darabokban.
  — Fontos a hármasfogások tanítása és gyakorlása.
  — Tanítsuk meg a kisbarrét 2, majd 3 húron.
  — Tanítsunk egyszerű mechanikus ujjgyakorlatokat ismétlődő mozgásokkal.
  — Tanítsuk meg a természetes üveghangokat az V. és VII. érintőknél.
  — Fontos a sul ponticello és sul tasto játék, továbbá a dinamikai árnyalás (crescendo, diminuendo) megvalósítása.
  — Kezdjük el a nem kívánt hangösszecsengések tompítását, kezdetben, a domináns–tonika zárlatokban. (Pld. üres húron E–A, A–D)
  — Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok tanítása és játéka az ötödik fekvésig.
- Ajánlott tananyag
  — Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III., IV.
  — Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.
  — Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv
  — Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z. 14445)
- Követelmények
  — Egy adott technikai problémát feldolgozó etűd megvalósítása (pl. kötés, kisbarré). Az első fekvés összekapcsolása más fekvésekkel egy mérsékelt tempójú etűdben, vagy előadási darabban.
  — Könnyű tánctétel jellegzetességeinek megvalósítása.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző jellegű előadási darab.

4. évfolyam „A" tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A modális hangsorok ismerete. Egyszerű harmóniai elemzés a tanár irányításával.
  — A dominánsszeptim–akkord megismerése.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Kezdjük el a prím és oktávhangolás tanítását üveghangokkal.
  — Tanítsuk meg az hetedik fekvés hangjait.
  — Kötések továbbfejlesztése (elpengetés, ráütés), és alkalmazása a darabokban. Játszani kell könnyű ékesítéseket is (pl. előke).

— Négyesfogások bevezetése.
— A barré továbbfejlesztése. Akkord fogások kis/tört barréval.
— Vibrato megtanìtása.
— Tanítsuk meg a kétoktávos fekvésváltásos C–dúr skálát. Transzponáltassuk a G–dúr skálát a hetedik fekvésig.
— Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását.
— Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a hetedik fekvésig.
— Tört–akkord játék megtanìtása.

- Ajánlott tananyag
  — Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.
  — Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
  — Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
  — F. Sor Op. 31.–35.
  — Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
  — Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
  — Brouwer: Etűdök I–V.
- Követelmények
  — Reneszánsz, barokk tánctételek és klasszikus darabok stílusos megszólaltatása. Terjedelmesebb etűd megtanulása. Rövid, könnyű XX. századi vagy kortárs darabok megtanulása.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző stílusú előadási darab.

5. évfolyam „A" tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — Hangszertörténeti ismeretek gyarapítása.
  — Harmóniai elemzés az évfolyamnak megfelelő elméleti ismeretek alapján, a tanár irányításával.
  — Beszélgetés a romantikus és a XX. századi zenéről a tanult darabok alapján.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Tanítsuk meg az kilencedik fekvés hangjait.
  — Kötéses díszítések továbbfejlesztése.
  — Gyakoroltassuk a kromatikus skálákat és hétfokú hangsorokat egy húron, fekvésváltással.
  — Mechanikus kézügyesìtők folyamatos gyakorlása.
  — Kezdjük el a 6 húros nagybarré tanítását.
  — A tört–akkord játék továbbfejlesztése.
  — Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását a balkéz bevonásával is.
  — Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a kilencedik fekvésig.
  — Lényeges az ujjrendezés alapelveinek rendszeres megbeszélése.
- Ajánlott tananyag
  — Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.
  — Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
  — Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z. 14445)
  — F. Sor Op. 31.–35.
  — Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
  — Aguado: Etűdök I.
  — Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
  — Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
  — Brouwer: Etűdök VI.–X.
  — Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tételek.

— A Musica per Chitarra sorozat kiadványaiból az évfolyam nehézségi szintjének megfelelően válogatva.

- Követelmények
  — Mérsékelt tempójú etűd, amely magasabb fekvéseket is érint. Klasszikus tánctételek (pld. Sor Walzerek) előadása. Romantikus, (pld. Marschner: Bagatell) és XX. századi, vagy kortárs darabok (Pld. Brouwer Etűd VI–X.) eljátszása.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

6. évfolyam „A" tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
  — Ismerje fel a tanuló a főbb zenei korszakokat stílus jegyeik alapján.
  — Legyen képes a zenei formák (szvit– és szonátatételek) szerkezetének felismerésére és a tempók megállapítására tanári segítséggel.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Tanítsuk meg a háromoktávos dúr– és moll skálákat (E–dúr, e–moll).
  — Stabilizáljuk, erősítsük meg a nagybarrét.
  — Mechanikus kézügyesìtők folyamatos gyakorlása.
  — Törekedjünk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának még differenciáltabb kivitelezésére.
  — Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése.
  — Az önálló az ujjrendezés alapelveinek kialakítása.
- Ajánlott tananyag
  — Aguado: Etűdök
  — Carcassi Etűdök op. 60
  — Giuliani: Etűdök
  — Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola V.
  — Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.
  — Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
  — Régi spanyol muzsika
  — Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
  — Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
  — Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
  — F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31
  — Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
  — Brouwer: Etűdök VI.–X.
  — Faragó: Musica Ficta
  — Pavlovits Dávid gitárdarabjai.
- Követelmények
  — Tudni kell a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét helyes tempóarányokkal játszani.
  — Tanuljon meg a tanuló egy terjedelmesebb, vagy élénkebb tempójú etűdöt is.
  — Játsszon a romantikus, XX. századi, és kortárs zeneszerzők műveiből.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

28.2.5.4. Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi

arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  - — Ismerje a tanuló a 2/2, 3/8, 6/8–os ütembeosztást.
  - — Tanítsuk meg 3#, 2b előjegyzésig a dúr és moll hangnemeket.
  - — Ismerje a tanuló a dinamikai árnyalást (crescendo, diminuendo).
  - — Ismerje a prím, szekund, terc, kvart, kvint, oktáv hangközöket.
  - — Tanítsuk meg a tizenhatod érteket és –szünetet; a triolát és a szinkópát, valamint a pontozott nyolcadot.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  - — Tanítsuk meg a kis barré–t. Rendszeresen gyakoroltassuk a kromatikus skálát az I. fekvésben.
  - — Tanítsuk meg a kétoktávos G–dúr skálát (üres húrok használata nélkül), különböző ritmusképletekkel is.
  - — Ismerni kell az I. fekvés teljes hangkészlete mellett az V. fekvés törzshangjait is.
  - — Játszassunk kettős– és hármasfogásokat is.
  - — kapcsoljuk össze az első fekvést más fekvésekkel is.
  - — Tovább kell fejleszteni az arpeggio–játékot.
  - — A sul ponticello és sul tasto játék megvalósítása fontos.
  - — Gyakoroltassuk a staccato portato és tenuto játékot is.
  - — Tanítsuk a hangolást, prím és oktáv hangközökkel.
  - — Ismertessük meg a tanulót a természetes üveghangokkal.
- Ajánlott tananyag
  - — Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II.–IV.
  - — Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.
  - — Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv
- Követelmények
  - — Az arpeggio pengetés megvalósítása egyszerű etűdben (Carcassi, Carulli, Sor). Valósuljon meg a dinamikai árnyalás a gyakorlatban.
  - — Tanítsunk olyan egyszerű etűdöt vagy előadási darabot, mely összekapcsolja az első fekvést más fekvéssel.
  - — Játszassunk könnyű reneszánsz táncokat, hívjuk fel a figyelmet a darabok jellegzetességeire.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  - — Egy technikai gyakorlat vagy skála,
  - — Egy etűd,
  - — Három különböző jellegű darab.

3. évfolyam „B” tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  - — Tanítsuk meg a modális hangsorokat, hogy a darabokban megjelenő modális fordulatokat megmutathassuk.
  - — Ismerni kell a dúr és moll hangsorokat 4#, 4b előjegyzésig.
  - — Ismertessük meg a tanulókkal a szext és szeptim hangközöket.
  - — Elméleti szinten foglalkozzunk a dúr és moll hármashangzat és dominánsszeptim–akkord felépítésével.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  - — Fontos a fekvésváltás továbbfejlesztése; a kromatikus és diatonikus skála fekvésváltással.
  - — Tanítsuk meg a kétoktávos C–dúr skálát, játszassuk a G–dúr skálát különböző fekvésekben.
  - — Gyakoroltassuk a kötést bal kézzel (ráütés, elpengetés), különféle kombinációkkal.
  - — Ismertessük meg a tanulóval az előkét és az utókát.
  - — Tanítsuk meg a kis, tört, és nagy barré–t.
  - — Kezdjük el gyakoroltatni a tremoló pengetést és az arpeggio–játék különféle változatait.

— Gyakoroltassuk a IX. fekvés hangjait.
— Alkalmazzuk a vibratót. Fejlesszük a dinamikai árnyalás minőségét.

- Ajánlott tananyag
  — Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.
  — Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
  — Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z. 14445)
  — F. Sor Op. 31.–35.
  — Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
  — Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
  — Brouwer: Etűdök I–V.
- Követelmények
  — Tanítsunk barokk és klasszikus tánctételeket díszítésekkel.
  — Nehézségi szint: Brescianello, G. Sanz és könnyebb Weiss darabok, Sor: Etűdök op. 31, op. 35 sorozat és Walzerek.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy technikai gyakorlat vagy skála,
  — Egy etűd,
  — Három különböző jellegű darab

4. évfolyam „B" tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — Tudatosítsuk az ujjrendezés alapelveit.
  — Végeztessünk a tanulókkal harmóniai elemzést egyszerű darabokban, tanári segítséggel.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Fontos a kromatikus skálák és a kézügyesìtő (ujj függetlenítő), gyorsító gyakorlatok különböző fajtáinak gyakoroltatása.
  — Tanítsuk meg a háromoktávos E–dúr skálát.
  — Fejlesszük tovább a díszítési technikát.
  — Mutassuk meg az üveghangképzés további lehetőségeit.
- Ajánlott tananyag
  — Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.
  — Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
  — Repertoire gitárra (EMB Z. 14445)
  — F. Sor Op. 31.–35.
  — Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
  — Aguado: Etűdök I.
  — Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
  — Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
  — Brouwer: Etűdök VI.–X.
  — Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tételek.
- Követelmények
  — Játsszon a tanuló mérsékelt tempójú etűdöt, amely különböző fekvéseket érint. Adjon elő klasszikus tánctételt, romantikus vagy impresszionista darabot, illetve rövid XX. századi műveket.
  — Nehézségi szint: Aguado: Etűdök, Carcassi: Etűdök op. 60, Ponce: Prelűdök stb.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy technikai gyakorlat vagy skála,
  — Egy etűd,
  — Három különböző jellegű darab

5. évfolyam „B" tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismeretek felhasználásával önállóan végezzen a tanuló formai, és harmóniai elemzést.
  — Tanulja meg a tanuló elméleti szinten a hármas– és négyeshangzatok megfordìtásait.

— Tanítsuk a zenei formákat (pl. szvit, szonáta) és azok szerkezetét és a tempójellegzetességeket.

- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Tanítsuk meg a háromoktávos e–moll skálát, továbbá a modális hangsorokat egy húron, egy oktáv hangterjedelemben, valamint az egészhangú skálára épített különféle hangközmeneteket, változatos pengetési módokkal, kézügyesìtő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal.
  — A tanulóknak törekedni kell az önálló, tudatos ujjrendezés kialakítására és a gyakorlás módszerességére.
- Ajánlott tananyag
  — Aguado: Etűdök
  — Carcassi Etűdök op. 60
  — Giuliani: Etűdök
  — Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola V.
  — Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.
  — Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z. 14445)
  — Régi spanyol muzsika
  — Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
  — Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
  — Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
  — F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31.
  — Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
  — Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
  — Brouwer: Etűdök VI.–X.
  — Faragó: Musica Ficta
- Követelmények
  — Játsszon a tanuló reneszánsz műveket. Tudja előadni helyes tempóaránnyal a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét.
  — Tanuljon meg a növendék legalább egy terjedelmes etűdöt is.
  — Szólaltasson meg legalább egy mérsékelt tempójú romantikus művet.
  — Nehézségi szint: L. Milan pavane–jai, de Visée tánctételei, könnyű Tarrega–, Marschner–darabok, Carcassi: Etűdök op. 60.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy technikai gyakorlat vagy skála,
  — Egy etűd,
  — Három különböző jellegű darab
  — 6. évfolyam „B” tagozat
  — Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A hangszeres tovább fejlődés mellett fontos a zenei tájékozottság elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.
  — Szükséges a darabok szerkezeti, formai elemzése (barokk szvit, fúga, klasszikus szonáta stb.). Lényeges a darabok önálló kiválasztása és megtanulása a tanár felügyelete mellett.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Fontos a technikafejlesztés kézerősìtő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal. Lényeges a hangminőség állandó javítása.
  — Játszassunk kromatikus skálát; dúr, moll és modális skálákat többféle hangnemben.
  — Tanítsunk tercskálákat.
  — Az egészhangú skálára épített valamennyi hangköz gyakorlása változatos pengetési módokkal. Cél: a játékbiztonság és állóképesség növelése.
  — A növendék ismerje meg a gitárjáték különleges effektusait: rasgueado, étouffé, kopogás.
- Ajánlott tananyag
  — Carcassi: Etűdök op. 60, Capricciók
  — Giuliani: Etűdök
  — Legnani: Capricciók

— Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z. 14445)
— Dowland: Táncok és Fantáziák
— Bach: Sonate e Partite könnyebb tételei
— Bach: Lantművek (Sárközy) könnyebb tételei
— Giuliani: Szonáta op. 15.
— Napoleon Coste: Etűdök, előadási darabok
— Tarrega: Mazurkák, Tango
— A Musica per Chitarra Mertz kötetei
— Könnyű koncertdarabok gitárra (Mosóczi–Nagy)
— Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
— Villa–Lobos: e–moll Prelűd
— Brouwer: Etűdök XI–XV.
— XX. századi magyar szerzők darabjai (pld. Farkas Ferenc)
— Kortárs szerzők (pld. Pavlovits Dávid gitárdarabjai.)

- Követelmények
  — Ösztönözzük a tanulót elmélyedésre a hangszer szóló– és kamarairodalmában, átiratok és eredeti művek előadására.
  — Különböző karakterű, nehezebb barokk tánctételek előadása mellett játszassunk gyors előadási darabokat, illetve etűdöket is.
  — Nehézségi szint: Bach–szvitek/partiták könnyebb tánctételei, Legnani, Sor darabjai, Carcassi: Etűdök op. 60, Brouwer–etűdök, Villa–Lobos–prelűdök. Ebben az évfolyamban a mindenkori szakiskolai felvételi követelmény nehézségi szintje érvényes.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy technikai gyakorlat vagy skála,
  — Egy etűd,
  — Három különböző jellegű darab

28.2.5.5. Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

- A tanuló rendelkezzék a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképességgel.
- Alkalmazza a tanulmányai során elsajátìtott zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.
- Ismerje:
  — a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
  — a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
- Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:
  — a fekvésjátékot, fekvésváltást,
  — a kis és nagy barré–t,
  — a kötéseket (ráütés, elpengetés),
  — a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
  — az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
  — a törtakkord megszólaltatását,
  — a nem kívánt hangösszecsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).
- Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:
  — dallam akkord kísérettel (pl. Neusiedler–darabok),
  — harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
  — egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).
- Rendelkezzék
  — az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.

Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
  - — G–dúr, C–dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E–dúr skála, transzponálva, repetìciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio–gyakorlatok,
  - — 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
  - — 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
  - — XX. századi művek (pl. Bartók – Szendrey).
- A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.
- A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  - — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

  Gitár főtárgy
  - — „A” tagozat: minimum 10 perc
  - — „B” tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

  „A” tagozat
  - — 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, váltott pengetéssel, közepes tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással.
  - — Egy klasszikus etűd: Sor: Op. 31., Op. 35., Carcassi: Op. 60./2., 3., 6., 7. etűdök nehézségi szintjén.
  - — Három különböző stílusú előadási darab bemutatása a következő nehézségi szinteken: Reneszánsz zene: pld. Reneszánsz magyar táncok gitárra (Edition Simonffy 151) Barokk zene: pld. Brescianello, Weiss tánctételei, Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach átiratai (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V., Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet.) Klasszikus zene: pld. Carulli: Larghetto alla siciliana (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./78.) Carcassi: Capriccio (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./50.) Sor: Allegretto (Szendrey: Gitárgyakorlatok VI./1.) Romantikus zene: pld. Marschner: Bagatelle (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./79.) XX. századi / Kortárs zene: pld. Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb darabok: 1–5., 10. (EMB Z. 7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I./5., 8. (EMB Z. 8883) (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV./48.) Brouwer: Estudios sencillos I–X.

  „B” tagozat
  - — 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, ritmusvariációval, gyorsabb tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással, gyorsabb tempóban.
  - — Egy klasszikus etűd: Carcassi: Op. 60./8.–17. etűdök nehézségi szintjén.
  - — Három különböző stílusú előadási darab bemutatása a következő nehézségi szinteken: Reneszánsz zene: pld. Luis Milan: 6 Pavane. Barokk zene: pld. J. Dowland: Seven Pieces, Robert de Visée: d–moll Szvit tételei, Bach: Sonate e Partite, Lantművek könnyebb tételei. Klasszikus zene: pld. Sor: Menüettek, Keringők, Giuliani: C–dúr Szonáta op. 15. Romantikus zene: pld. Tarrega könnyebb darabjai (Mazurkák). XX. századi / Kortárs zene: pld. Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből 6., 13., 17., 21. (EMB Z. 7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I., II. (EMB Z. 8883, Z. 12065) Brouwer: Estudios sencillos VI–XV.
- A vizsga értékelése
  - — megfelelés az előírt követelményeknek,
  - — technikai felkészültség,
  - — helyes test– és hangszertartás,
  - — hangszerkezelés,
  - — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  - — helyes ritmus és tempó,
  - — előadásmód,
  - — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

— memória,
— állóképesség.

28.2.5.6. Továbbképző évfolyamok “A” tagozat

7. évfolyam “A” tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A kottaolvasási készség továbbfejlesztése. Szólamvezetés elemzése egyszerűbb reneszánsz fantáziákban.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás (ok) szükség szerinti korrigálása.
- Ajánlott tananyag
  — Carcassi: Op. 60
  — Sor: Etűdök Op.29.
  — Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
  — Losy, Roncalli, Brescianello többtételes művei
  — Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.
  — Ponce: Prelűdök
  — Brouwer: Etűdök XI–XX.
  — Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)
- Követelmények
  — A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására. Fel kell ébreszteni az igényt a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam“A” tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, fantázia)
  — Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
  — Skála gyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
  — Bonyolultabb ujj függetlenítő gyakorlatok.
- Ajánlott tananyag
  — Carcassi: Etűdök Op. 60
  — Sor: Etűdök Op. 29.
  — Giuliani: Etűdök Op. 48.
  — Brouwer: Etűdök, könnyebb előadási darabok
  — Mudarra és Narvaez fantáziák
  — Bach: Lantművek tételei
  — Weiss: Szvit tételek
  — Sor: Menüettek
  — Ponce: Prelűdök
  — Villa–Lobos: Prelűdök
  — Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
  — Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.
- Követelmények
  — A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stìlusjegyeit. Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam“A” tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
  — Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
  — Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.
- Ajánlott tananyag
  — Sor: Etűdök Op. 29
  — Coste: Etűdök Op. 38.
  — Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
  — Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
  — Diabelli: Szonáták
  — Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
  — Lauro: Vals–ok
  — Barrios kisebb művei.
- Követelmények
  — Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam"A" tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Az esetleges technikai hiányosságok pótlása.
  — A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása.
  — Nehezebb ügyesìtő gyakorlatok a technikai elemek kombinálásával.
  — Tanítsuk a modern művekben előforduló hangeffektusokat.
- Ajánlott tananyag
  — Sagreras, Pujol, Villa–Lobos etűdök
  — Reneszánsz táncok és fantáziák is.
  — Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
  — Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk.
  — Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
  — Villa–Lobos: Choros
  — Leo Brouwer gitárdarabjai
- Követelmények
  — Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző stílusú előadási darab.

28.2.5.7. Továbbképző évfolyamok "B" tagozat

7. évfolyam"B" tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.
  — Szólamvezetés elemzése reneszánsz és barokk művekben.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás (ok) szükség szerinti korrigálása.
  — Mechanikus ügyesìtő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővìtése.
- Ajánlott tananyag
  — Carlevaro: Serie didactica para guitarra
  — Scott Tennant: Pumping nylon

— Carcassi: Op. 60
— Sor: Etűdök Op. 29.
— Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
— Losy, Roncalli, Brescianello többtételes művei
— Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.
— Ponce: Prelűdök
— Brouwer: Etűdök XI–XX.
— Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

- Követelmények
  — A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására. Fel kell ébreszteni az igényt a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam"B" tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, partita, fantázia, fúga)
  — Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)
  — Részletesen elemezzünk egy klasszikus szonátatételt.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
  — Skála gyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
  — Bonyolultabb ujj függetlenítő gyakorlatok.
  — Mechanikus ügyesìtő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővìtése.
- Ajánlott tananyag
  — Carlevaro: Serie didactica para guitarra
  — Scott Tennant: Pumping nylon
  — Carcassi: Etűdök Op. 60
  — Sor: Etűdök Op. 29.
  — Giuliani: Etűdök Op. 48.
  — Brouwer: Etűdök, előadási darabok
  — Mudarra és Narvaez fantáziák
  — Bach: Lantművek tételei
  — Weiss: Szvit tételek
  — Sor: Menüettek
  — Ponce: Prelűdök
  — Villa–Lobos: Prelűdök
  — Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
  — Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.
- Követelmények
  — A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stìlusjegyeit. Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába. Legyen képes adottságainak megfelelően intenzív zenei gesztusok megvalósítására.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam"B" tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
  — Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.

— Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.
— Erősítő gyakorlatok a kéz állóképességének növelésére.

- Ajánlott tananyag
  — Carlevaro: Serie didactica para guitarra
  — Scott Tennant: Pumping nylon
  — Sor: Etűdök Op. 29
  — Coste: Etűdök Op. 38.
  — Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
  — Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
  — Weiss: Passacaglia
  — Diabelli: Szonáták
  — Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
  — Lauro: Vals–ok
  — Barrios művei.
- Követelmények
  — Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam "B" tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Az esetleges technikai hiányosságok pótlása. A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása
  — Nehezebb ügyesìtő gyakorlatok a különböző technikai elemek kombinálásával.
  — Személyre szabott bemelegítési szisztéma kidolgozása.
  — A modern művekben előforduló hangeffektusok megszólaltatásának tökéletesítése.
- Ajánlott tananyag
  — Carlevaro: Serie didactica para guitarra
  — Scott Tennant: Pumping nylon
  — Luigi Biscaldi: Esercizi speziali di virtuosismo
  — Sagreras, Pujol, Villa–Lobos etűdök
  — Reneszánsz táncok és fantáziák kapodaszter használatával is.
  — Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
  — Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk.
  — Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
  — Villa–Lobos: Choros
  — Különböző hangeffektusokat tartalmazó XX. Századi, vagy kortárs darabok (pld. Brouwer, Patachich Iván gitárdarabjai.)
- Követelmények
  — A tanuló legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére. Gazdag hangszínek és karakterek megvalósítására. Többtételes szvit vagy szonáta megtanulására. Könnyebb barokk versenymű egy tételének előadására. A kortárs zenében előforduló hangeffektusok kivitelezésére.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Egy etűd
  — Három különböző stílusú előadási darab.

28.2.5.8. Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat

A tanuló legyen képes tanulásának önálló folytatására, a zenei önképzés megvalósítására. Legyen olyan hangszerkezelési képességek birtokában, mely alkalmassá teszi az amatőr társas zenélésben felszabadult, aktív részvételre.

„B" tagozat (Az "A" tagozat követelményein felül)

A tanuló jusson olyan hangszeres és előadói készségek birtokába, mely elérhetővé teszi számára a zenei pálya választásának lehetőségét, továbbtanulást magasabb iskola típusokban.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  - — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama
  - — Gitár főtárgy
  - — „A” tagozat: minimum 10 perc
  - — „B” tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

„A” tagozat

  - — Három oktávos dúr–vagy moll skála, vagy tercskála.
  - — Egy etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 (Universal) nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből (EMB 12378) nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 (EMB 12963) nr. 20., 21., Leo Brouwer VI–XV. nehézségi szintjén).
  - — Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtételes (reneszánsz és barokk darabok: John Dowland: Táncok és Fantáziák (EMB 8769), J. S. Bach: Könnyű tánctételek (Lantszvitek (EMB 13184) cselló szvit); klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli (EMB 8821), Giuliani (EMB 12182, EMB 8931, EMB 8932), F. Sor művei (EMB 8799, 14445 kötetben, Ricordi, Universal); Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc (EMB 13519 kötetben), F. Tarrega: Marieta, Rosita nehézségi szintjén). XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa–Lobos: Prelud II. V.).
  - — Egy kamaramű. Nehézségi szint: Scarlatti: Öt Szonáta két gitárra (Fodor–Mosóczi)
  - — A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

  - — Három oktávos dúr–vagy moll skála, vagy tercskála, szextskála
  - — Egy etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 (Universal) nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. (EMB 12963) nr. 22., 23., 24., Villa–Lobos: Etűdök nehézségi szintjén).
  - — Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenyműtöbb tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű (reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint (EMB 7031, EMB 7793, EMB 12033), J. Dowland: Luis Milan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei (EMB 13248), J. S. Bach: Lantszvitek (EMB 13184) és csellószvitek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; Fernando Sor szonátái, romantikus szerzők, pl. F. Tárrega Romantikus darabok (EMB 8327) J. K. Mertz (EMB 13157, EMB 13519) továbbá Moreno–Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei nehézségi szintjén). XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa–Lobos: Prelüdök, Choros).
  - — Egy kamaramű. Nehézségi szint: Vivaldi könnyebb versenyművei, Giuliani: Duo Concertante per flauto e chitarra, Joplin: Ragtime
  - — A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  - — megfelelés az előírt követelményeknek,
  - — technikai felkészültség,
  - — helyes test– és hangszertartás,
  - — hangszerkezelés,
  - — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  - — helyes ritmus és tempó,
  - — előadásmód,
  - — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  - — memória,

28.2.5.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- — Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
- — Legalább két darab kottatartó, két darab állítható lábzsámoly.

— Félévenként egy húrkészlet.
— Metronóm.

28.2.6. **Citera (népzene)**

28.2.6.1. A citeratanítás szakirányú feladatai

- Ismertesse meg a tanulóval
  — a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszertől idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),
  — a citerával rokon pengetős hangszereket, illetve a hasonló repertoárt használó más („bourdon") hangszereket,
  — a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét,
  — a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,
  — a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.
- Alakítsa ki
  — a rendszeres napi munka szükségességét, megismertetve a tanulókkal a céltudatos gyakorlás módszereit,
  — a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal- és jobbkéz-játékot.
- Fordítson figyelmet
  — hangzóanyagok önálló feldolgozására, a lapról olvasási készség, a zenei memória fejlesztésére.

28.2.6.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

— Gyermekjátékdalok éneklése ritmuskísérettel (tapssal, dobbal, dobbantással stb.).
— Egyszerűbb magyar népi hangszerek megismertetése és a tanári bemutatót követő megszólaltatása (cserépdob, tikfa, köcsögduda, doromb, nádmirliton, madársíp, körtemuzsika).
— A hangszer hangzásának és a rajta való játék megfigyeltetése tanári bemutatással.
— A hangszerjáték közben a testtartás, a hangszertartás, a két kéz tartásának megfigyeltetése.
— Kényelmes testtartással elhelyezkedés a hangszer előtt.

Jobb kéz

— A pengető fogásának kialakítása
— A pengetés helyének behatárolása
— Az íves pengetés gyakorlása; a pengetés erejének, a pengetőmozdulat hosszának meghatározása
— Ritmusgyakorlatok végzése a hangszer üres húrjain a basszushúroktól kiindulva, negyed értékek pengetésével kezdve, nyolcadpárokkal folytatva, lassú tempóban
— Az egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetését ezek variálása követi

Bal kéz

— A dallamjátszó bal kéz tartásának beállítása
— Az ujjak elnevezése, számozása
— A dallamhangok helye a fogólapon
— A húrlenyomás gyakorlásának fázisai: 1) húrlenyomás hüvelykujjal G'-F'-E' hangokon (külön-külön); 2) húrlenyomás mutatóujjal F'-E'-D' hangokon (összekapcsolva az 1. fázissal); 3) húrlenyomás középső ujjal F'-E'-D'-C' hangokon (összekapcsolva az 1. és 2. fázissal)
— Ujjcsúsztatás gyakorlása hüvelyk- és középső ujjakkal

Egyéb ismeretek

— Gyermekdalok éneklése majd hangszeren való megszólaltatása (szó-mi / szó-lá-szó / mi-ré-dó / szó-lá-szó-mi / mi-ré-dó / szó-mi-dó / szó-fá-mi-ré-dó / lá-szó-fá-mi-ré-dó) hangkészlettel.
— Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása.
— A citera első hat törzshangjának ismerete C'-től A'-ig, azok szolmizációs és abc-s nevekkel való éneklése.
— A tanuló a tanult dalokat legyen képes szolmizálni.
— Ismerje a negyed érték, a fél érték, a nyolcadpár, a negyed szünet fogalmát.
— Sajátítsa el a kottából való daltanulást.
— A tanuló ismerje a citera főbb részeinek elnevezést.

- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
- Követelmény
  — A helyes pengetési irányok elsajátítása.
  — Egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetésével kis hangterjedelmű gyermekdalok lejátszása íves pengetésmóddal.
  — A tanuló legyen képes helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed váltogatására, a hüvelyk- és a középső ujj csúsztatására.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Gyermekdalok éneklése a citera üres húrjainak hozzápengetésével:
  egyszerű ritmus osztinátó kíséret,
  a dal ritmusának hozzápengetése az énekelt dalhoz,
  egyszerű ritmuskíséret hozzápengetése az énekelt dalhoz) Gyermekdalokjátéka citerán lassú egyenletes tempóban.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

— Az első előképző osztályban elsajátított technika továbbfejlesztése.

Jobb kéz

— A pengető szabályos fogásának kialakítása
— Egyenletes negyed, nyolcad pengetés - kezdetben csak üres húrokon a le-föl (befelé-kifelé) pengetés szabályai szerint.
— Az íves pengetésmód gyakorlása
— Halk játék - a kísérőhúrok dallamhúrokhoz legközelebb eső részének meg pengetésével (2-3 húr)
— Finom pengetés gyakorlása
— Középerős játék - a kísérőhúrokon a basszushúrokat is érintő pengetéssel (4-5 kísérőhúr)

Bal kéz

— A természetes bal kéztartás kialakítása (játék közben a csukló és a kézfej helyzete maradjon változatlan, ne törje be és ne forgassa a kézfejét a tanuló)
— A bal kéz négy ujjának alkalmazása dallamjáték során, előre megtervezett ujjrend szerint
— A negyedik ujj használatát előzzék meg olyan gyakorlatok, amelyekben az F' hangról lefelé lépegetve negyedik ujjal érjük el a C' hangot. Hasonló gyakorlatokat végezzen a tanuló G'-ről és A'-ről is
— A második érintősor Esz' hangjának lenyomása 2. ujjal, skálaszerű gyakorlással (G'-F'-Esz'-D'-C)
— A dó-pentachord és dó-hexachord hangsorú gyermekdalok játéka kibővül kisterces, lá-pentachord hangsorú gyermekdalok játékával

Egyéb ismeretek

— A citera hat törzshangjának ismerete C'-től A'-ig, valamint az második érintősor Esz' hangjának ismerete, szolmizációs és abc-s nevekkel való éneklése.
— A tanuló sajátítsa el a kottából való daltanulást, a fogástáblázat igénybevételét.
— Ismerje az alsó hangtartomány kifejezést.
— Ismerje és tudja megnevezni a hangszer fő részeit: nagyfej, kisfej, tőke, fedőlap, oldallap, fogólap, dallam-, kísérő-, kisfejhúr.

- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
- Követelmény
  — Egyenletes pengetéssel gyermekdalokjátéka
  — Négy ujj használata a húrlenyomás során
  — A tanuló legyen képes a helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed váltogatására.
  — A második érintősoron található Esz' módosított hang második ujjal történő lenyomására.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Gyermekdalok (dó-pentachord, dó-hexachord és lá-pentachord hangsor) éneklése és citerán való megszólaltatása.
  — Saját, vagy másik tanuló énekének kísérete citerán.
  — Gyermekdalok játéka citerán lassú és középgyors tempóban.

28.2.6.3. Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

— Az előképzőben elsajátított játéktechnika továbbfejlesztése.

Jobb kéz:

— Egyenletes negyed, nyolcad pengetés - kezdetben csak üres húrokon a le-föl (befelé-kifelé) pengetés szabályai szerint
— Az íves pengetésmód mellett az egyenes vonalú pengetés gyakorlása
— A tanuló tudja bependíteni a dallamba az utolsó kisfej C" hangját
— Halk és középerős pengetés gyakorlása
— A hangszer hangszínének változtatása a pengetés helyének megváltoztatásával

Bal kéz:

— A természetes bal kéz tartás kialakítása technikai gyakorlatokkal
— A négy ujjas játék gyakorlása
— A helyes ujjrend kialakítása
— A hüvelykujj csúsztatása
— A dó-pentachord, dó-hexachord és lá-pentachord hangsorú gyermekdalok kibővülnek a C" hanggal a kisfejhúr bependítésével

Egyéb ismeretek

— Gyermekdalok énekelve és citerán az alsó hangtartományban.
— A csoportos citerázás alapjai, egyszerre történő pengetés, dallamindítás, dallamzárás.
— Gyermekdalok összefűzése (2-3 gyermekdal folyamatos játszása).
— A tanuló tudja szolmizálni, kottából olvasni és abc-s nevekkel megnevezni a tanult C-lá és C-dó pentachord hangsorú gyermekdalok hangjait.
— Az alsó hangtartomány, 2/4-es ütem, negyed érték, nyolcadpár, negyed szünet fogalmának ismerete.
— Ismerje a hangszer múltját, a hangszer szerkezetét, főbb típusait.

- Ajánlott tananyag
  — Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

— Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
— Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
— Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

- Követelmény
  — Mérsékelt tempóban egyenletes negyed- és nyolcadmozgás.
  — A pengetés irányainak biztos tudása.
  — Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
  — Technikai gyakorlatok az alsó hangtartományban (C'-A'-ig) 4 ujjal.
  — A kapkodós játék alapjainak elsajátítása.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Gyermekdal-fűzés, csoportos citerázás (2-3 tanuló egyszerre játssza ugyanazt a dalt).
  — Gyermekdalok megszólaltatása citerán énekléssel is (saját vagy más tanuló énekével).

2. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

— Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.
— A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C" kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C" kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz

— Az alsó hangtartomány bővülése a C hang alatti hangokkal
— Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G' A' B' C" D" hangokkal
— A felső- és az alsó hangtartomány összekapcsolása

Egyéb ismeretek

— Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.
— Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
— Alsó- és felső hangtartomány fogalmának ismerete.
— Dó-pentachord, dó-hexachord, lá-pentachord, lá-pentaton, dór-hangsor ismerete.

- Ajánlott tananyag
  — Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
  — Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
- Követelmény
  — Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.
  — A sorvégi szünet kitöltése a C"-re hangolt kisfejhúr bependítésével.
  — Biztos hangtartomány váltás.
  — 4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Három-négy dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai Követelményeknek megfelelő szinten.
  — Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérve (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

— Esztam kíséret

— Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
— Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
— Az eddig alkalmazott „normál” negyed- és nyolcadpár pengetés váltogatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz
— Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)
— Új módosított hang, az Asz’ fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B’-ről Asz’-ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával

Egyéb ismeretek
— Régi és új stílusú népdalok; lá-pentaton, kétrendszerű lá-pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.
— Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással
— Esztam kíséret.
— Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.
— A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.
— A kétrendszerű lá-pentaton értelmezése.

- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó
  — Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó
  — Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
- Követelmény
  — Esztam kíséret - a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.
  — Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.
  — Biztos hangtartomány váltás.
  — Helyes, önálló ujjrend kialakítása.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — 3-4 különböző karakterű dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
  — Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
  — Dalcsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  Jobb kéz
  — A tizenhatodos ritmusaprózás, ti-tiri és tiri-ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
  — A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
  — Az esztam kíséret továbbfejlesztése
  — Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása

  Bal kéz
  — Dunántúli terc
  — Fríges zárású dallamok
  — A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával

  Egyéb ismeretek
  — Dél-dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
  — Dunántúli terces dallamok
  — Fríges zárású dallamok
  — Fríg hangsor, fríges zárlat
  — Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc
  — Tizenhatodos ritmusaprózás
- Ajánlott tananyag

— Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
— Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
— Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
— Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
— Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
— Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
— Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
— Hangzóanyag
— Magyar Citerás Antológia I-II. (CD) (Budapest, 2004-2005) Flaccus Kiadó
— Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
— Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
— Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
— Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
— Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

- Követelmény
  — A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
  — A pergetés (tremoló) önálló alkalmazása.
  — Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Három egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.
  — Csoportos citerázás (3-4 fő).
  — Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél-Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok
  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  — A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.
  — Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással - a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.
  — Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
  — Lépegetős játék gyakorlása.
  — Szinkópa ritmus le-föl-föl irányú pengetése.
  — Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
  — Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok
  — Szlavóniai dallamok
  — Felvidéki dudanóták
  — Kanásztánc fogalma.
  — Bővített szekund.
  — Szinkópa ritmus.
  — Diminuálás.
- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
  — Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
  — Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
  — Hangzóanyag
  — Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó

— Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
— Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
— Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
— Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
— Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

- Követelmény
  — Pergetéssel való dallamdíszítés.
  — Nyolcadolós kapkodós díszítés.
  — Tizenhatodos aprózással történő díszítés.
  — Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
  — Szinkópa ritmus pontos játéka.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Három egyénileg összeállított dalcsokor énekkel és citerával, eredeti felvételek alapján:
  — Dél-Dunántúl
  — Szlavónia
  — csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok
- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  — A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
  — A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.
  — A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírásos díszítés).
  — Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.
  — A tremoló játék tökéletesítése.
  — A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
  — Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
  — A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
  — Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok
  — Észak-magyarországi és dunántúli dudanóták
  — Alföldi régi- és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
  — Alsó-, felső váltóhangos, körülírásos díszítés
  — Nyújtott- és éles ritmus
- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
  — Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
  — Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
  — Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
  — Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
  — Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
  — Hangzóanyag
  — Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
  — Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
  — Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
  — Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton

— Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
— Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
— Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

- Követelmény
  — Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
  — Tremoló játéktechnika alkalmazása.
  — Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
  — A szinkópa ritmus többféle pengetés módjának ismerete, alkalmazása.
  — Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
  — A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Három népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
  — Dunántúl,
  — Alföld,
  — csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

28.2.6.4. Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „ B" tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok
  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  Jobb kéz
  — - Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.
  — - A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C" kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C" kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).
  Bal kéz
  — - Az alsó hangtartomány bővülése a C hang alatti hangokkal
  — - Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G' A' B' C" D" hangokkal
  — - A felső- és az alsó hangtartomány összekapcsolása
  — Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.
  — Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
  — Alsó- és felső hangtartomány fogalmának ismerete.
  — Dó-pentachord, dó-hexachord, lá-pentachord, lá-pentaton, dór-hangsor ismerete.
- Ajánlott tananyag
  — Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
  — Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
- Követelmény
  — Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.
  — A sorvégi szünet kitöltése a C"-re hangolt kisfejhúr bependítésével.
  — Biztos hangtartomány váltás.
  — 4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.
  — A kisfejhúrok dallamszínesítő funkciójának kialakítása, a kapkodós játék gyakorlása.
  — Legyen képes a tanuló dinamikai változtatásra egy-egy tanult dallam játéka során.

— Ismerje meg a lá-pentaton hangsort és tudjon dallampéldákat játszani.
— Ismerje a hangtartomány-váltás szabályait, alakítson ki önálló, szabályos ujjrendet.
— Legyen képes saját - vagy másik tanuló - énekével együtt játszani, tudjon más hangszerrel (furulya, tekerő, tambura) együtt muzsikálni.

- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — - 3-4 dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
  — - Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérve (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok
- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

— - Esztam kíséret
— - Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
— - Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
— - Az eddig alkalmazott „normál" negyed- és nyolcadpár pengetés váltogatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz

— - Biztos hangtartomány váltás (felülről lefelé)
— - Új módosított hang, az Asz' fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B'-ről Asz'-ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával
— Régi és új stílusú népdalok; lá-pentaton, kétrendszerű lá-pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.
— Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással
— Esztam kíséret.
— Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.
— A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.
— A kétrendszerű lá-pentaton értelmezése.

- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó
  — Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó
  — Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
- Követelmény
  — Esztam kíséret - a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.
  — Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.
  — Biztos hangtartomány váltás.
  — Helyes, önálló ujjrend kialakítása.
  — Az esztam kíséret alkalmazása
  — A normál és a sűrű pengetés váltogatása egy dallamon belül (negyed-, nyolcad- és tizenhatod értékeken)
  — Ti-tiri és tiri-ti rtimusaprózás alkalmazása már tanult dallamokon
  — Tudjon a tanuló az esztam kíséretből a dallamsorok végén visszaváltani a lefelé történő hangsúlyos pengetésre
  — Ismerje a dunántúli terc fogalmát és tudjon játszani dallamokat ilyen hangokkal
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — - Három-négy különböző karakterű dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
  — - Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
  — - Dalcsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok
- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  Jobb kéz
  - — - A tizenhatodos ritmusaprózás, ti-tiri és tiri-ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
  - — - A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
  - — - Az esztam kíséret továbbfejlesztése
  - — - Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása

  Bal kéz
  - — Dunántúli terc
  - — Fríges zárású dallamok
  - — A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával

  Egyéb ismeretek
  - — Dél-dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
  - — Dunántúli terces dallamok
  - — Fríges zárású dallamok
  - — Fríg hangsor, fríges zárlat.
  - — Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc.
  - — Tizenhatodos ritmusaprózás
- Ajánlott tananyag
  - — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  - — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  - — Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
  - — Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
  - — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
  - — Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
  - — Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
  - — Hangzóanyag
  - — Magyar Citerás Antológia I-II. (CD) (Budapest, 2004-2005) Flaccus Kiadó
  - — Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
  - — Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
  - — Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
  - — Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
  - — Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Követelmény
  - — A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
  - — A pergetés (tremoló) önálló alkalmazása.
  - — Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.
  - — A tanuló alkalmazzon sűrű pengetéssel esztam kíséretet
  - — Fejlessze a tremoló játék technikáját korábban tanult dallamok hosszabb értékű dallamhangjain
  - — Alkalmazza a felfelé irányuló pendítésből indított pergetést
  - — Fejlessze a díszítő játéktechnikát nyolcadoló, kapkodós pengetéssel
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  - — - Három egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.
  - — Csoportos citerázás (3-4 fő).
  - — Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél-Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

— A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.
— Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással -a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.
— Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
— Lépegetős játék gyakorlása.
— Szinkópa ritmus le-föl-föl irányú pengetése.
— Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
— Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok
— Szlavóniai dallamok
— Felvidéki dudanóták
— Kanásztánc fogalma.
— Bővített szekund.
— Szinkópa ritmus.
— Diminuálás.

- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
  — Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
  — Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
  — Hangzóanyag
  — Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
  — Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
  — Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
  — Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
  — Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
  — Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Követelmény
  — Pergetéssel való dallamdíszítés.
  — Nyolcadolós kapkodós díszítés.
  — Tizenhatodos aprózással történő díszítés.
  — Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
  — Szinkópa ritmus pontos játéka.
  — A tremoló játék tökéletesítése
  — A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírásos díszítés)
  — A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása
  — Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján
  — A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Három egyénileg összeállított dalcsokor énekkel és citerával. eredeti felvételek alapján:
  — Dél-Dunántúl,
  — Szlavónia,
  — csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  — A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.

— A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.
— A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírásos díszítés).
— Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.
— A tremoló játék tökéletesítése.
— A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
— Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
— A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
— Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok
— Észak-magyarországi és dunántúli dudanóták
— Alföldi régi- és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
— Alsó-, felső váltóhangos, körülírásos díszítés
— Nyújtott- és éles ritmus

- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
  — Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
  — Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
  — Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
  — Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
  — Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
  — Hangzóanyag
  — Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
  — Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
  — Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
  — Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
  — Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
  — Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
  — Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
- Követelmény
  — Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
  — Tremoló játéktechnika alkalmazása.
  — Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
  — A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
  — Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
  — A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.
  — Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
  — Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód
  — Húrlefogás - húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
  — Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése
  — A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Három népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
  — Dunántúl,
  — Alföld,

— csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

28.2.6.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén A tanuló

- Ismerje
  - — a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,
  - — a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,
  - — hangszere felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.
- Legyen képes
  - — a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
  - — a pontozott ritmusok autentikus, bontott megszólaltatására,
  - — a helyes tempó- és ritmustartásra,
  - — transzponálni a hangszerének megfelelően,
  - — szólóban és zenekarban saját vagy más énekét kísérni,
- Ismerje
  - — a citerazene különböző tájegységeinek általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat,
  - — ismerje a kiemelkedő adatközlők játékát,
  - — ismerje a bourdon-kíséretes zene jellemzőit,
  - — a „kapkodós" játékstílus, a pergetés, a váltogatott lassú és sűrű pengetés, a húrlefogás, a nyomóval történő játék, a parlando rubato játékmód alapjait.
  - — a hangszeren való hagyományos hangsúlyozást,
- Rendelkezzék
  - — tiszta hangképzéssel hangszerén,
  - — biztos zenei memóriával,
  - — megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel,
  - — szereplési (színpadi) gyakorlattal.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül) A tanuló

- Ismerje és alkalmazza
  - — a tánczene általános kísérettípusait
  - — a diatonikus hangszert és az azon való játékmódot
  - — az oktávnyi vagy annál szélesebb glisszandós díszítést
  - — a kapkodós játékmódot
  - — a húrtompításos játék sajátosságait
- Tudjon különbséget tenni
  - — az énekelt népdal és a tánczenei kíséret között
- Legyen képes
  - — a parlando-rubato dalok előadására
  - — kamarazenére más népi hangszerekkel

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  - — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama
  - — Citera főtárgy
  - — „A" tagozat: minimum 10 perc
  - — „B" tagozat: minimum 10 perc
- A vizsga tartalma

„A" tagozat

— Három összeállítás bemutatása, amely tartalmazzon csárdás, ugrós, friss, nyomóval, egyszerű díszítéssel játszott dallamokat.

„B" tagozat

— A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság választ hármat.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
  — hangminőség,
  — hangszerkezelés,
  — helyes ritmus és tempó,
  — technikai felkészültség,
  — jobb- és balkéz-technika,
  — előadásmód,
  — zenei stílusok és előadások megvalósítása,
  — díszítések megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.2.6.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozaton

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  — Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
  — A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
  — A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
  — Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
  — Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
  — Biztonságos 4 ujjal történő játék.
  — Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok táncкísérete során.
  — Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
  — Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód.
  — Húrlefogás - húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
  — Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése.
  — A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
  — Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél-Alföld; 2. Közép-Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről
- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
  — Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
  — Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
  — Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
  — Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
  — Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
  — Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

— Hangzóanyag
— Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
— Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
— Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
— Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
— Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
— Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
— Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
— Fellegzik az idő-bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

- Követelmény
  — A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
  — Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő kíséretű dallamokon.
  — Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
  — Ismerje az eredeti játékmódokat.
  — Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
  — Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
  — A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása
  — Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
  — Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód
  — Húrlefogás - húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
  — Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése
  — A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
  — Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
  — Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
  — Észak-Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok
  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  — Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
  — A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
  — A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
  — Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
  — Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
  — Biztonságos 4 ujjal történő játék.
  — Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekar által előadott dallamok játszása alapján.
  — Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
  — Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
  — Dél-alföldi, közép-alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása
- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
  — Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
  — Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
  — Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
  — Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

— Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
— Virágvölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
— Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
— Hangzóanyag
— Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
— Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
— Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
— Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
— Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
— Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
— Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
— Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
— Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton

- Követelmény
  — A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
  — Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
  — Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon.
  — Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
  — Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
  — Ismerje az eredet játékmódokat.
  — Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
  — Közép-Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírásos díszítéssel),
  — Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
  — Dél-Alföld (lassú-, gyors- és friss csárdás folyamat).

<u>9. évfolyam „A” tagozat</u>

- Fejlesztési feladatok
  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  — Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
  — Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak-Magyarország).
  — A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
  — Dél-, közép-, kelet-, észak-alföldi tájegységek dallamai.
  — Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros-mente, Küküllő-mente, Kalotaszeg, Gyimes).
- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
  — Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
  — Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
  — Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
  — Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
  — Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
  — Virágvölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
  — Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

— Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
— Hangzóanyag
— Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
— Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
— Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
— Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
— Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
— Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
— Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
— Fellegzik az idő-bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
— Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)
— Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

- Követelmény
  — A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
  — Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
  — Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
  — Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
  — Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
  — Ismerje az eredeti játékmódokat.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
  — Hortobágy
  — Szatmár
  — Erdély

10. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  — Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
  — A triolás pengetésmód alkalmazása
  — Aszimmetrikus ritmizálás
  — Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
  — A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
  — Dél-dunántúli, kelet-alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.
- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
  — Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
  — Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
  — Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
  — Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
  — Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
  — Virágvölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
  — Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány

— Domokos Pál Péter- Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I-II-III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó
— Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon
— Seres András - Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó
— Hangzóanyag
— Magyar Citerás Antológia I-II-III-IV (CD) (Budapest, 2004-2009) Flaccus Kiadó
— Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
— Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
— Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
— Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
— Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
— Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
— Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
— Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton
— Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
— Szeretőm a táncba - moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
— Moldvai hangszeres dallamok- sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
— Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

- Követelmény
  — A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
  — Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
  — Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
  — Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
  — Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
  — Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
  — Ismerje az eredeti játékmódokat.
  — Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
  — Dél-Dunántúl vagy Kelet-Alföld vagy Felvidék,
  — Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
  — Moldva.
  — A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

28.2.6.7. Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok - Tananyag

  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  — Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
  — A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
  — A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
  — Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
  — Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
  — Biztonságos 4 ujjal történő játék.
  — Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánckísérete során.
  — Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
  — Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával -glisszandó játékmód.
  — Húrlefogás - húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
  — Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése.
  — A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.

— Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél-Alföld; 2. Közép-Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
  — Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
  — Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
  — Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
  — Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
  — Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
  — Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
  — Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
  — Hangzóanyag
  — Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
  — Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
  — Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
  — Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
  — Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
  — Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
  — Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
  — Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
- Követelmény
  — A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
  — Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő kíséretű dallamokon.
  — Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
  — Ismerje az eredeti játékmódokat.
  — Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
  — Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
  — A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása
  — Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
  — Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód
  — Húrlefogás - húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
  — Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése
  — A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása
  — Dallamdíszítés; előkék, utókák
  — Az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása
  — Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
  — Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
  — Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
  — Észak-Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok - Tananyag
- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  — Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.

— A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
— A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
— Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
— Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
— Biztonságos 4 ujjal történő játék.
— Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekar által előadott dallamok játszása alapján.
— Húrlefogás megfelelő alkalmazása táncкíséret játéka során.
— Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
— Dél-alföldi, közép-alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

- Ajánlott tananyag
  — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
  — Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
  — Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
  — Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
  — Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
  — Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
  — Virágvölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
  — Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  — Hangzóanyag
  — Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
  — Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
  — Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
  — Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
  — Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
  — Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
  — Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
  — Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
  — Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton
- Követelmény
  — A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
  — Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
  — Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon.
  — Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
  — Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
  — Ismerje az eredet játékmódokat.
  — Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.
  — Hagyományos citerás díszítések; előkék, utókák, alsó-, felső váltóhangok, nagyobb távolságokat kitöltő futamok játéka
  — Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak-Magyarország)
  — A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
  — Közép-Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírásos díszítéssel),
  — Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
  — Dél-Alföld (lassú-, gyors- és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok - Tananyag
- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  - — Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
  - — Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak-Magyarország).
  - — A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
  - — Dél-, közép-, kelet-, észak-alföldi tájegységek dallamai.
  - — Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros-mente, Küküllő-mente, Kalotaszeg, Gyimes).
- Ajánlott tananyag
  - — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  - — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  - — Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
  - — Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
  - — Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
  - — Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
  - — Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
  - — Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
  - — Virágvölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  - — Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
  - — Hangzóanyag
  - — Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
  - — Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
  - — Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
  - — Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
  - — Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
  - — Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
  - — Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
  - — Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
  - — Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)
  - — Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton
- Követelmény
  - — A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
  - — Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
  - — Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
  - — Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
  - — Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
  - — Ismerje az eredeti játékmódokat.
  - — A triolás pengetésmód alkalmazása
  - — A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
  - — Aszimmetrikus ritmizálás
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
  - — Hortobágy,
  - — Szatmár,
  - — Erdély.

10. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  - — Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
  - — A triolás pengetésmód alkalmazása
  - — Aszimmetrikus ritmizálás
  - — Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
  - — A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
  - — Dél-dunántúli, kelet-alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.
- Ajánlott tananyag
  - — Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
  - — Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  - — Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
  - — Vargyas Lajos: A magyarság népzenéje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
  - — Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
  - — Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
  - — Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
  - — Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
  - — Virágvölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
  - — Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
  - — Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
  - — Domokos Pál Péter- Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I-II-III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó
  - — Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon
  - — Seres András - Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó
  - — Hangzóanyag
  - — Magyar Citerás Antológia I-II-III-IV (CD) (Budapest, 2004-2009) Flaccus Kiadó
  - — Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
  - — Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
  - — Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
  - — Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
  - — Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
  - — Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
  - — Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
  - — Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton
  - — Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
  - — Szeretőm a táncba - moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
  - — Moldvai hangszeres dallamok - sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
  - — Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon
- Követelmény
  - — A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
  - — Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
  - — Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
  - — Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
  - — Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
  - — Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
  - — Ismerje az eredeti játékmódokat.
  - — Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.

— Az eredetihez hű, stílusos előadás
— A gyimesi lassú magyaros aszimmetrikus ritmizálása
— Váltakozó ütemű dallamok játéka
— Többféle hangolású citera használata
— Triolás lüktetésű és 7/8-os moldvai táncdallamok játéka

- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
  — Dél-Dunántúl vagy Kelet-Alföld vagy Felvidék,
  — Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
  — Moldva.
  — A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

28.2.6.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

- A tanuló ismerje
  — a citerán használatos valamennyi hangsort,
  — a tánctípusok jellegzetes karaktereit és dallamtípusait,
  — a citerával történő tánckíséret technikai jellegzetességeit.
- Legyen képes
  — igényesen megformálni az általa előadott dallamokat a dialektusok díszítésmódjainak, játékmódjainak felhasználásával, más hangszerekkel együtt játszani (kamarazene),
  — önállóan összeállításokat készíteni a dialektusterületek dallamaiból.
- Tudjon
  — hangsúlytalan előkéket, tizenhatod ritmusú díszítéseket és dallamokat játszani, tremolózni a dallam megfelelő hangjain
  — hangszerén a dallamokat stílusosan, ritmusbontással és variációkkal díszíteni,
  — A tanuló mutasson példát az alsóbb évfolyamok tanulóinak precíz, pontos, stílusos játékával, biztos hangszerkezelésével.
  — Tudja behangolni hangszerét tanára segítségével.
  — Vegyen részt szólistaként vagy zenekari tagként a citerazene fórumain (találkozók, versenyek, előadások, fesztiválok, lemezpályázatok, táborok, stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

— A tanuló tudja önállóan behangolni hangszerét
— Rendelkezzék szereplési (színpadi) gyakorlattal
— Tudjon játszani valamennyi dialektusterületről egy-egy jellemző énekes-, valamint tánczenei összeállítást
— Legyen képes több különböző karakterű összeállítás folyamatos játékára, virtuóz előadására

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama
  — Citera főtárgy
  — „A" tagozat: minimum 10 perc
  — „B" tagozat: minimum 10 perc
- A vizsga tartalma

„A" tagozat

— - Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, amely tartalmazza legalább egy adatközlő anyagát.
— - Egy énekkíséretes összeállítás.
— - Egy hangszerkíséret bemutatása.
— Az összeállítások tartalmazzanak parlando, csárdás (dűvő), ugrós, friss, nyomóval, 16-odos mozgású dallamokat.

„B” tagozat

— A vizsgázó nyolc összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
  — hangminőség,
  — hangszerkezelés,
  — helyes ritmus és tempó,
  — technikai felkészültség,
  — jobb- és balkéz-technika,
  — előadásmód,
  — zenei stílusok és előadások megvalósítása,
  — díszítések megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.2.6.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

— Jó minőségű C, D, és A hangolású prím és normál citerák. Minden hangszerhez póthúrkészlet, megfelelő hangolókulcs és két-három darab pengető.
— Megfelelő mennyiségű és minőségű kotta, hangzóanyag, videofelvétel.
— Hangfelvételre, lejátszásra illetve másolásra alkalmas magnetofon, CD lejátszó, lemezjátszó, fejhallgató, videó és TV készülék.
— A hangszerek elhelyezéséhez szükséges két-három asztal, hat-nyolc darab szék.

28.3. Fafúvós tanszak:

28.3.1. **Furulya**

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

28.3.1.1. A furulyatanítás általános céljai, feladatai

- Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
  — a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
  — hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
  — a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.
- Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
  — megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
  — dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
  — differenciált hangindítást és hanglezárást,
  — megfelelő tempójú repetíciót,
  — laza, egyenletes ujjtechnikát,
  — pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást.
- A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
  — tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
  — hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
  — a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.
  — tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.
- Fordítson figyelmet
  — a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
  — a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,

— a lapról olvasási készség fejlesztésére,
— a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc–s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
— a tudatos zenei memorizálásra,
— a művek zeneileg igényes kidolgozására,
— az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére
— a rendszeres társas muzsikálásra.

- Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

28.3.1.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

- Fejlesztési feladatok
  — A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.
- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A hangszer részei, összeállítása.
  — Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok
  — Különböző játékmód és hangindítások
  — A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
  — Játék a hangszer fejével.
  — Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása
  — A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.
- Ajánlott tananyag
  — Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
  — Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
  — Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
  — Gyermekdalok, népdalok
- Követelmények
  — Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
  — A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
  — Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Négy gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben kotta nélkül.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  — A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével.
  — Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.
- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A hangszer részei, összeállítása.
  — Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
  — Különböző játékmód és hangindítások.
  — A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
  — Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása.

— Az ismert hangterjedelmen belül lehetőleg intenzív, lebegésmentes hang elérése.
— A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

- Ajánlott tananyag
  — Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
  — Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
  — Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
  — Gyermekdalok, népdalok
- Követelmények
  — Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
  — A tanuló kizárólag helyes beidegződésekkel rendelkezzen.
  — A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
  — Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Négy gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

28.3.1.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangszer részei, összeállítása.
— Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.
— A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvel.
— A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
— A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése.
— Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).
— Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.
— A dü és tü hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.
— A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
— A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

- Ajánlott tananyag
  — Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
  — Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
  — Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
  — Gyermekdalok, népdalok
- Követelmények
  — A hangszer helyes összeállítása és ennek önálló ellenőrzése.
  — Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
  — A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.
  — Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül is).
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Két–három népdal, kotta nélkül.
  — Egy–két könnyű tánctétel kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Az eddig tanult hangkészlet bővítése, főfogásokkal is könnyen játszható trillák.
— Az artikulációk szerepe a furulyajátékban.
— Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.

— Régi és új stílusú magyar népdalok.
— A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.
— Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo–decrescendo–val.
— A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.
— Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.

- Ajánlott tananyag
  — Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 2.
  — Bali J.: Furulyaiskola I.
  — Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062)
  — Keuning, Hans P.: 30 simple studies
  — Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
  — Anonymus: Allemande (EMB 4303)
  — Anonymus: Angol tánc (EMB 7888)
  — Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)
  — Anonymus: Rondo (EMB 7888)
  — Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118)
  — Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)
- Követelmények
  — Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.
  — Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
  — A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
  — A tü–dü hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.
  — Dúr skálák gyakorlása.
  — Rövidebb lélegzetű etűdök.
  — Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kotta nélkül is.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála lehetőleg figurációkkal kotta nélkül.
  — Egy népdal, kotta nélkül.
  — Egy etűd.
  — Két különböző karakterű tánctétel, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
  — Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
  — A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
  — A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
  — A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A tü, dü, rü artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
  — Hanglezárás a száj kinyitásával.
  — Dúr és moll skálák c1–c3 hangterjedelemben.
  — Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.
  — Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.
- Ajánlott tananyag
  — Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
  — Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab

— Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II., III.(EMB 12002)
— Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe (Peters 2377)
— Keuning, H. P. 20 studies
— Rodgers, Ph. Sight reading exercises 118–150. (SM 1479)
— Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
— Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)
— Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)
— Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)
— Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
— Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
— Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106)

- Követelmények
  — Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.
  — A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
  — Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.
  — Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
  — Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű tánctételek értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is).
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
  — Egy etűd.
  — Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
  — A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása.
  — A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
  — Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.
  — A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
  — A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).
  — „F” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
  — Staccato–játék nyelvzárással.
  — Dúr és moll skálák c1–d3 tercekkel, hármashangzat–felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
  — Az „F”–alapú furulya használatának gyakorlása.
  — Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.
  — A „rekesz”–légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő–szükségletére.
  — Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.
- Ajánlott tananyag
  — Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
  — Hinke, G.: Praktische Elementarschule für Oboe
  — Keuning, H. P.: 20 studies
  — Keuning, H. P.: 10 difficult studies
  — Keuning, H. P.: 25 studies
  — Keuning, H. P.: 40 simple studies
  — Linde, H. M.: Die kleine Übung (Tägliche Studien für ….)
  — Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.

— Oromszegi O.: 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
— Sellner, J.: Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
— Fesch, W. de: G–dúr szonáta III., IV. tétel (Dobblinger Musicverlag)
— Pepusch, J. Chr.: d–moll szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/4.) (EMB. 14071)
— Telemann, G. Ph.: G–dúr Partita VI. Aria (Tempo di Minuet) (EMB 14071)
— Telemann, G. Ph.: Menuett (EMB 13100)
— Vivaldi, A.: Largo (EMB 14090/167)
— Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta III., IV. tétel
— Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
— Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d–moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
— Somis, G. B.: Allegro (EMB 14095)

- Követelmények
  — A összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
  — „F"–alapú furulya használata.
  — Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.
  — A fogástáblázat önálló használata.
  — A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála: figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
  — Egy etűd.
  — Két szonátatétel trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
  — A trillatáblázat használata.
  — Inégal játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.
  — A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
  — A játszott anyagban előforduló új tánctípusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Gyakorlás szoprán– és altfurulyán is.
  — Az artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
  — Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.
  — Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
  — Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
  — Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.
- Ajánlott tananyag
  — Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB14071)
  — Keuning, H. P. 10 difficult studies
  — Keuning, H. P. 25 studies
  — Keuning, H. P. 12 difficult studies
  — Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
  — Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
  — Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
  — Corelli, A.: Sarabande (EMB 7888)
  — d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
  — Loeillet, J. B.: e–moll szonáta I., II. tétel op. 3/7
  — Loeillet, J. B.: F–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2.)
  — Pepusch, J. Chr.: G–dúr „altszonáták" 6/3. szopránon
  — Telemann, G. Ph.: II. G–dúr Partita – tételek

— Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
— Marcello, B.: B–dúr szonáta op. 2/7 III., IV., V. tétel
— Marcello, B.: d–moll szonáta op. 2/2
— Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

- Követelmények
  — Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete.
  — Mordent, parántrilla, előkék alkalmazása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
  — Egy etűd.
  — Két szonáta– vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
— A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
— A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
— A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
— Kromatikus skála.
— Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán– és altfurulyán.
— Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

- Ajánlott tananyag
  — Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 140719)
  — Keuning, H. P. 10 difficult studies
  — Keuning, H. P. 25 studies
  — Keuning, H. P. 12 difficult studies
  — Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
  — Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
  — Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
  — Bach, J. S.: Gavotte, Bourrée D–dúr (EMB 14071)
  — Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
  — Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
  — Loeillet, J. B.: h–moll szonáta op. 3/10 (EMB 13160–3)
  — Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
  — Bellinzani, P. B.: C–dúr szonáta op. 3/3
  — Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta III., IV. tétel
  — Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta III., IV. tétel
  — Veracini, Fr. M.: G–dúr szonáta I., II. tétel (12/2)
- Követelmények
  — A trillatáblázat önálló használata.
  — Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
  — A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belső dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
  — Egy etűd,
  — Két szonáta– vagy szvittétel, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dallami díszítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

28.3.1.4. Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi

arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
— Az eddig tanult hangkészlet bővítése
— A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
— Pontozott ritmusértékek, 8–ados ütemmutatók, hemiola ismerete, használata
— Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.
— Enharmónia.
— A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
— A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).
— Az „f” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
— Hanglezárás a száj kinyitásával.
— dúr és moll skálák tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
— Hosszabb zenei gondolatok egy levegőre játszása, szopránfurulyán.
— Az „f” alapú hangszer használatának gyakorlása.
— A „rekesz”–légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegőszükségletének figyelembevételével.
— Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor.
— Az abc–s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.
— Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

- Ajánlott tananyag

— Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
— Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe
— Keuning, H. P. 20 studies
— Keuning, H. P. 10 difficult studies
— Keuning, H. P. 25 studies
— Keuning, Hans P. 40 simple studies
— Linde, H. M. Die kleine Übung (Tägliche Studien für ….)
— Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
— Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
— Sellner, J.: Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
— Bach, J. S.: Menuett I. (EMB 4303)
— Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
— Corelli, A.: op. 5/8 a–moll szonáta III., II. tétel
— Fesch, W. de: G–dúr szonáta III., IV. tétel (Doblinger Musicverlag)
— Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta (6 szopránszonáta/1.)
— Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
— Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d–moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13160–3)
— Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

- Követelmények

— Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, biztos hüvelykujjtechnika.
— A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
— Összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
— Melodikus moll hangsorok gyakorlása.
— Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.

— A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát, zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála: tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, kotta nélkül.
  — Egy etűd,
  — Két különböző karakterű előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
  — A trillatáblázat használata.
  — Jelzetlen kötelező díszítések szükségességének felismerése.
  — Egyszerűbb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
  — A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
  — A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
  — A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, rondeau, gigue stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
  — Staccatók nyelvzárással.
  — Az altfurulya használatának gyakorlása.
  — Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szopránfurulyán.
  — Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

- Ajánlott tananyag
  — Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
  — Keuning, H. P. 10 difficult studies
  — Keuning, H. P. 25 studies
  — Keuning, H. P. 12 difficult studies
  — Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
  — Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
  — Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
  — Bach, J. S.: Bourrée I., II. h–moll (Z. 14071)
  — Corelli, A.: op. 5/8 a–moll szonáta I., IV. tétel
  — Loeillet, J. B.: C–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/1.)
  — Pepusch, J. Chr.: d–moll szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
  — Telemann, G. Ph.: G–dúr Partita – tételek
  — Händel, G. Fr.: g–moll szonáta III., IV. tétel
  — Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
  — Marcello, B.: op. 2/2 d–moll szonáta
  — Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

- Követelmények
  — Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.
  — Altfurulya használata.
  — A fogástáblázat önálló használata.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
  — Két etűd.
  — Két szonátatétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.

— Egész értéknél hosszabb hangok és szünetjeleik, tizenhatod–triolák.
— Inégal játék fogalma.
— A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
— A szonáta felépítése, variációs formák, az anyagban megjelenő új tánctípusok.
— A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
— Hangsorok gyakorlása altfurulyán, tempójának fokozása.
— Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
— Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
— Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

- Ajánlott tananyag
  — Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
  — Keuning, H. P. 10 difficult studies
  — Keuning, H. P. 25 studies
  — Keuning, H. P. 12 difficult studies
  — Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
  — Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
  — Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
  — d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
  — Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
  — Loeillet, J. B.: F–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2)
  — Loeillet, J. B.: h–moll szonáta op. 3/10
  — Telemann, G. Ph.: II. G–dúr Partita
  — Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta III., IV. tétel
  — Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
  — Marcello, B.: op. 2/7 B–dúr szonáta
  — Pepusch, J. Chr.: B–dúr „altszonáták" 6/6.
  — Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta III., IV. tétel
  — Veracini, Fr. M.: G–dúr szonáta I., II. tétel (12/2)
  — Vivaldi, A.: d–moll szonáta RV 36 I., III. tétel (EMB 14130)
- Követelmények
  — A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása, bejegyzése a játszandó anyagnak megfelelően.
  — A trillatáblázat önálló használata.
  — Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
  — Minimális belső dinamika önálló alkalmazása a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
  — Két etűd.
  — Két szonáta– vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel, kotta nélkül.

<u>6. évfolyam „B" tagozat</u>

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
— A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
— A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
— Az inégal játék (elsősorban francia zenénél) alkalmazásának szabályai.
— A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
— Versenymű, fantázia.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
— A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
— A t–l d–l összetett hangindítások bevezetése, gyakorlása.
— Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
— Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
— Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

- Ajánlott tananyag
  — Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
  — Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
  — Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
  — Sellner, J. Etüden für Oboe VI. (EMB 12002)
  — Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
  — Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
  — Brüggen, F. 5 etűd
  — Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
  — Staeps, H. U. Methodische Übungen
  — Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
  — Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
  — Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
  — Thomas, B. The Baroque solo book
  — Anonymus: Greensleeves to a Ground
  — Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
  — Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
  — Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
  — Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
  — Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
  — Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
  — Telemann, G. Ph.: „kis” C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
  — Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
  — Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
  — Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel
- Követelmények
  — Zárlati hemiolák önálló felismerése.
  — Önálló hangolás.
  — Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.
  — Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.
  — Altfurulya szólamok olvasása kóruslejegyzésben.
  — Bonyolultabb szabad díszítések játéka a kottakép alapján.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

— Skála tercekkel, hármashangzat és domináns négyeshangzat – felbontásokkal, kotta nélkül.
— Egy etűd.
— Egy teljes szonáta kotta nélkül.

28.3.1.5. Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

- A tanuló legyen képes
  — a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
  — rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,

— legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
— legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f1 g3–ig (in F),
— legyen jártas mind a C, mind az F alaphangú hangszer használatában
— tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
— alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
— törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,

- Rendelkezzék
  — az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
  — tudjon önállóan hangolni,
  — a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- Ismerje
  — az f1– g3 (in F), hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
  — a hangszer ápolásának karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
  — a tanult anyagban előforduló tempo– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
  — a furulya történetét, rokon hangszereit,
  — a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
  — dúr és moll skálák 3#, 4b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsszeptim négyeshangzat–felbontásokkal, minimum az f1–g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával,
  — két etűd vagy egy variációsorozat,
  — legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

A művészeti alapvizsga követelményei

- Művészeti alapvizsga részei
  – A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

  — „A” tagozat: minimum 10 perc
  — „B” tagozat: minimum 15 perc

- A vizsga tartalma

„A” tagozat

  — Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán– vagy altfurulyán; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB14071), Baroque Solo Book–ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész (Schott) nehézségi szintjén.
  — Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello szonáták (EMB13476–7), Loeillet de Gant: Szonáták, op. 1 és op. 3 (EMB 13160–3), Vivaldi: F–dúr szonáta RV 52, d–moll RV 36 (Ricordi Nr13322300), Telemann: F–dúr szonáta (EMB 13542), kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos (Schott), 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok (EMB 14283) nehézségi szintjén.
  — A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Egy etűd vagy szólómű; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB 14071), J.v.Eyck: Der Fluyten Lust–hof – Variációk (Amadeus), Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára (Hofmeister) nehézségi szintjén.
— Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13542), Veracini: a–moll szonáta (Peters), Lavigne: Rondeau és Tambourin I–II. tétel, Fesch: F–dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén.
— A vizsgaanyagot az etűd és kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.3.1.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
— T–l, d–l artikulációk szerepe a furulyajátékban.
— Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).
— A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
— A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
— A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Összetett hangindítások, valamint az inégal játék állandó gyakorlása.
— Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
— Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
— Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
— Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

- Ajánlott tananyag
  — Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
  — Winterfeld, L.: H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
  — Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
  — Sellner, J.: Etüden für Oboe/ VI.– (EMB 12002)
  — Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
  — Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
  — Brüggen, F.: 5 etűd
  — Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat
  — Staeps, H. U.: Methodische Übungen
  — Veilhan, J.–C.: La flute à bec baroque
  — Winterfeld, L.: Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
  — Eyck, J. v.: Der Fluyten Lust–hof I–III.
  — Thomas, B.: The Baroque solo book
  — Anonymus: Greensleeves to a Ground

— Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
— Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
— Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
— Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
— Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
— Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
— Telemann, G. Ph.: „kis" C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
— Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
— Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
— Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

- Követelmények
  — Zárlati hemiolák önálló felismerése.
  — Önálló hangolás.
  — Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
  — Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála: (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
  — Egy etűd.
  — Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
  — A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
  — Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
  — A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
  — Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
  — Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
  — Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
  — Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.
- Ajánlott tananyag
  — Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
  — Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
  — Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
  — Sellner, J. Etüden für Oboe/ VI. (EMB 12002)
  — Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
  — Brüggen, F. 5 etűd
  — Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
  — Staeps, H. U. Methodische Übungen
  — Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
  — Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
  — Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
  — Thomas, B. The Baroque solo book
  — Anonymus: Greensleeves to a Ground
  — Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
  — Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
  — Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
  — Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta

— Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
— Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
— Telemann, G. Ph.: „kis” C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
— Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
— Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
— Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

- Követelmények
  — A t–d, t–r, d–r artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége.
  — Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
  — Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
  — Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
  — Egy etűd.
  — Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
  — Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
  — A t–r–l–r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
  — A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
  — A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
  — A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
  — A t–r–l–r összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása.
  — Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
  — Különböző vibratok állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó).
  — Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
  — Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.
- Ajánlott tananyag
  — Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
  — Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
  — Brüggen, F. 5 etűd
  — Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
  — Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
  — Thomas, B. The Baroque solo book
  — Staeps, H. U. Methodische Übungen
  — Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
  — Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
  — Boeke, K. Three exercises for alto recorder
  — Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160–3)
  — Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160–3)
  — Marcello, B.: 12 szonáta
  — Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
  — Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta
  — Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
  — Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
  — Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5

— Vivaldi, A.: a–moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

- Követelmények
  — A (t–) t–r–t–r–t inégal játék önálló alkalmazása.
  — Nehezebb trillák forgódíszítéssel.
  — Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.
  — Ujjvibrato, rekeszvibrato.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
  — Egy etűd.
  — Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
  — A barokk „duplanyelv", a di–dll di–dll.
  — A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
  — A fa hangszerek „block"–jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t–) t–r–t–r–t inégal játék, valamint a „duplanyelves" hangindítások állandó gyakorlása.
  — Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
  — A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
  — Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
  — Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.
- Ajánlott tananyag
  — Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
  — Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
  — Brüggen, F. 5 etűd
  — Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
  — Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
  — Thomas, B. The Baroque solo book
  — Staeps, H. U. Methodische Übungen
  — Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
  — Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
  — Boeke, K. Three exercises for alto recorder
  — Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160–3)
  — Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160–3)
  — Marcello, B.: 12 szonáta
  — Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
  — Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta
  — Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
  — Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
  — Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
  — Vivaldi, A.: a–moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)
- Követelmények
  — A t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves" hangindítások alkalmazása.
  — Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása.
  — Összetett ornamensek.
  — Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála: tercek, hármashangzat, kotta nélkül.
  — Egy etűd.

— Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

28.3.1.7. Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
— A túlpontozás, mint zenei elem.
— Összetett ornamensek.
— Bonyolultabb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
— A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
— A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
— A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Gyakorlás szoprán– és altfurulyán is.
— A t, d, r, l artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
— Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
— Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
— Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
— Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

- Ajánlott tananyag

— Braun, D.: Szólók
— Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
— Händel, G. Fr.: B–dúr szonáta
— Händel, G. Fr.: g–moll szonáta
— Kölz, E. M.: Essercizi per il Flauto dolce
— Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 16160–3)
— Marcello, B.: 12 szonáta
— Preludes from The Division Flute (1706)
— Quantz, J. J. – Nagy Frigyes: 100 Tägliche Übungen für Flöte (szopr.)
— Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
— Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
— Telemann, G. Ph.: (kis) f–moll szonáta (TWV 41: f 2)
— Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
— Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
— Winterfeld, L. H. v.: Zwölf Etüden für Altblockflöte

- Követelmények

— Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
— A t–d, t–r, d–r artikulációk könnyed alkalmazása tizenhatodokban is.
— Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
— Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
— Nehezebb trillák forgódíszítéssel.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga

— Skála, tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
— Két etűd.
— Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb tételpár kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
— A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
— A t–r–l–r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.

— Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
— A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
— A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
— Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
— A t–r–l–r összetett hangindítás bevezetése, gyakorlása.
— Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
— A skálák tempójának fokozása.
— Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
— Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
— Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

- Ajánlott tananyag
  — Brüggen, Fr.: 5 etűd
  — Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat (szopránra)
  — Corelli, A.: Szonáták op. 5, 7–11.
  — Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
  — Fesch, W.: 6 szonáta op. 6
  — Frescobaldi, G.: 5 canzona (szopránra vagy tenorra)
  — Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta
  — Mancini, Fr.: 12 szonáta
  — Pepusch, J. Chr.: 6 szonáta (alt!)
  — Schickhardt, J. Chr.: 6 szonáta op. 1
  — Select Preludes and Voluntaries for the Flute (1708)
  — Telemann, G. Ph.: (kis) C–dúr szonáta (TWV 41: C 2)
  — Veracini, Fr. M.: 12 szonáta
  — Vivaldi, A.: RV. 427. D–dúr koncert (szoprán)
- Követelmények
  — Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.
  — A (t–) t–r–t–r–t inégal játék önálló alkalmazása.
  — Összetett ornamensek.
  — Ujjvibrato, rekeszvibrato.
  — A barokk szvit tételeinek ismerete.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
  — Két etűd.
  — Egy versenyműből két tétele, vagy egy egyéb, tételpár kotta nélkül.

9. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
  — Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján
  — A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
  — A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
  — Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
  — A dúr és melodikus moll skálák ismétlése kibővített hangterjedelemben, tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása.
  — Különböző vibratók állandó fejlesztése, alkalmazása.

— Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
— Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

- Ajánlott tananyag
  — Bach, J. S.: F–dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1031
  — Bellinzani, P. B.: 12 szonáta
  — Corelli, A.: La Follia op. 5 no. 12
  — Dieupart, Ch.: 6 szvit
  — Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
  — Feltkamp, J. H.: 12 Etudes vor Sopran–Blockfluit
  — Fesch, W.: 6 szonáta op. 8
  — Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta
  — Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5 / F–dúr, d–moll
  — Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
  — Sammartini, G.: F–dúr koncert
  — Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
  — Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
  — Staeps, H. U.: Methodische Übungen (szopránra)
  — Telemann, G. Ph.: a–moll fantázia
  — Valentine, R.: 6 szonáta op. 5 (a szerző díszítéseivel)
  — Vivaldi, A.: g–moll szonáta (Il Pastor fido 6 szonáta)
  — Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 1 (La tempesta di Mare)
  — Vivaldi, A.: D–dúr koncert op. 10 no. 3 (Il Gardellino), (piccolo)
  — Winterfeld, L. H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
  — Winterfeld, L. H. v.: Technische Studien für Altblockflöte
- Követelmények
  — Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
  — Ujjvibrato és rekeszvibrato differenciált alkalmazása.
  — Ritkán előforduló enharmóniák intonálásának ismerete.
  — Tájékozódás bonyolult polifon zenében.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skálák tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
  — Egy etűd.
  — Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
  — Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

10. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
  — A barokk „duplanyelv", a di–dll di–dll.
  — A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
  — A fa hangszerek „block"–jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
  — Valamennyi eddig tanult artikuláció és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t–) t–r–t–r–t inégal játék, valamint a t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves" hangindítások állandó gyakorlása, hármas elrendezésben is.
  — Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
  — A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába.
  — A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
  — Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
  — Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

- Ajánlott tananyag
  — Bach, J. S.: C–dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1032
  — Bach, J. S.: F– (vagy G–)dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1035
  — Castello, D.: Sonata seconda (szopránra vagy tenorra)
  — Castrucci, P.: F–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/5
  — Castrucci, P.: C–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/6
  — Corelli, A.: Szonáták 1–6. op. 5 (részben korabeli díszítésekkel)
  — D'Hervelois, De Caix: G–dúr szvit (szoprán)
  — Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
  — Fontana, G. B.: 6 szonáta (szoprán)
  — Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5
  — Quantz, J. J.: Capricciok
  — Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
  — Staeps, H. U.: Neue Übungen im chromatischen Raum der A
  — Telemann, G. Ph.: a–moll szvit
  — Telemann, G. Ph.: B–dúr fantázia
  — Telemann, G. Ph.: d–moll fantázia
  — Vivaldi, A.: G–dúr koncert op. 10 no. 6
- Követelmények
  — Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
  — A t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves" hangindítások használata, hármas elrendezésben is.
  — Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skálák: b–s mollok kibővített hangterjedelemben tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
  — Egy etűd.
  — Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
  — Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

28.3.1.8. Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat

- A tanuló legyen képes
  — a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben
  — a hangindítás és zárás különböző módjainak önálló alkalmazására
  — a segédfogások önálló megválasztására,
  — az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközök önálló megválasztására
  — a játszott zenei anyagot stílushű értelmes tagolt, kifejező megszólaltatására
  — az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
  — megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- Ismerje
  — a furulya történetét, fizikai sajátosságait, irodalmát, különböző műfajokban betöltött szerepét.
- Rendelkezzék
  — az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel,
  — egyenletes, laza ujjtechnikával,
  — zenei képzelőerővel.

„B" tagozat (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló ismerje
  — hangszere történetét és irodalmát,

— f1–a3 –ig (in F) a fogásokat,
— a trilla–, segéd–, piano–, forte– fogásokat,
— az irodalomra legjellemzőbb tánc– és tételtípusok tempóit és karaktereit,

- Legyen képes
  — a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
  — megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
  — a levegő tudatos beosztására,
  — vibrato–mentes hang képzésére,
  — értelmesen tagolt, kifejező előadásra.
- Rendelkezzék
  — összehangolt ujj– és nyelvtechnikával,
  — fürge szimpla–nyelvtechnikával,
  — saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
  — megfelelő lapról olvasási készséggel.
- Tudjon
  — tisztán intonálni,
  — pontos ritmusban játszani,
  — dúr és moll hangsorokat játszani 4#, 5b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsszeptim–felbontásokkal

A művészeti záróvizsga követelményei

- Művészeti záróvizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

  — „A” tagozat: minimum 10 perc
  — „B” tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

„A” tagozat

  — Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab; Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke (Schott), Winterfeld: Technische Studien, (Hofmeister), Telemann: Fantáziák (Bärenreiter), Eyck: Der Fluyten Lust–hof I–III. (Amadeus) nehézségi szintjén.
  — Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny)
  — Egy korabarokk, vagy XX. századi illetve kortárs mű, vagy tétel; Telemann: vagy Händel szonáták, Telemann: Metodikus szonáták 1–6., (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
  — A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

  — Egy etűd vagy szólódarab; Brüggen: 1., Quantz: Solos 1–5. (Baroque Solo Book), Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III. (Amadeus), G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c–moll (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
  — Egy teljes szonáta vagy concerto.
  — Egy korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amely lehet kamaramű; Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g–moll szonáta (V.) (EMB 13405, Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, nehézségi szintjén.
  — A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,

— előadásmód,
— a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
— memória,
— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.3.1.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
— Megfelelő hangolású és minőségű hangszerek.
— Egy billentyűs hangszer.
— Egész alakot visszaadó tükör.
— Két vagy több állítható magasságú kottaállvány.
— Metronóm.

28.3.2. **Fuvola**

28.3.2.1. A fuvolatanítás általános céljai, feladatai:
— a helyes légzés kialakítása,
— a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
— a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
— a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
— a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
— a belső hallás fejlesztése,
— a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
— rendszerezett zenei ismeretek átadása.

- Ismertesse meg a tanulókkal
  — a fuvola történetét,
  — a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
  — a hangszer irodalmát,
  — a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.
- Tudatosítsa
  — a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
  — a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
  — a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
  — a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
  — a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
  — a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.
- Fejlessze a tanuló zenei képességeit
  — hangszeres technikáját,
  — improvizációs tevékenységét (kreativitását),
  — lapról játszási készségét.
  — zenei memóriát
- Ösztönözze a tanulót
  — a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

28.3.2.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola második évfolyamos tanulóinak nagy része alkalmas a fuvolatanulás megkezdésére a fizikai adottságok figyelembevételével. A hangszeres előkészítő évfolyam a képességek kibontakoztatását, a készségek felmérését szolgálja.

- Fejlesztési feladatok

  Ismeretek
  — Rövid ismertetés a fafúvós hangszerekről.
  — A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
  — A törzshangok olvasása
  — A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél és egész értékek valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
  — A 2/4, 4/4 –es ütemek.

— Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok
— A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.
— Gyermek– és népdalok szöveg szerinti értelmezése, szövegtudása.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Különböző légzésgyakorlatok
— A test– és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
— A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
— A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

- Ajánlott tananyag
  — Isabella Ory: fuvolaiskola
  — Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
  — Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
  — Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
  — Józsefné Szmrecsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)
  — Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
  — Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
  — Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
  — Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)
- Követelmény
  — Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal (népek dalai) eljátszása.
  — A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.
  — A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
  — Bántai – Sipos: Fuvola ABC gyermekdalok, vagy ennek megfelelő szintű darabok.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül.
  — Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

  — Hangszerismeret
  — A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
  — A törzshangok biztosabb olvasása
  — A nyújtó pont ismerete, nyújtott és éles ritmus
  — A 2/4, 3/4, 4/4 –es ütemek ütemsúlyok.
  — A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Különböző légzésgyakorlatok a helyes légzéstechnika kialakítása érdekében.
  — A test– és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
  — Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakításához
  — A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
  — A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
  — A hallás útján történő önkontroll fejlesztésének megalapozása.
- Ajánlott tananyag
  — Isabella Ory: Fuvolaiskola
  — Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
  — Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
  — Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
  — Józsefné Szmrecsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)

— Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
— Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
— Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
— Magic Flute (Die Flötenschule von Anfang an Band 1 (Barbara Gisler–Haase UE 30370)
— Spiel und Spass mit der Blockflöte I. (Schott 7770)

- Követelmény
  — A tanult ritmusértékek pontos játéka, hallás és kottakép alapján.
  — A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.
  — A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
  — Biztos hangindítás.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül,
  — Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.

28.3.2.3. Alapfok évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A fafúvós hangszerek jellegzetességeinek ismerete (külső megjelenés, hangmagasság, hangszín stb.).
— A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
— Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
— A végzett anyagban szereplő törzshangok valamint a módosított hangok olvasása és fogása.
— A módosítójelek ismerete.
— Hangsorok tudatosítása, abszolút hangnévvel is.
— Ütemmutatók és tempójelzések, amelyek a végzett anyagban előfordulnak.
— Szerkezet, tagolás: dalforma (ABA), triós forma, Tempo I.
— A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
— A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes test–, hangszer– és kéztartás folyamatos ellenőrzése.
— Az alapvető légzéstechnika megalapozása (rekeszlégzés).– A helyes szájtartás és a befúvási szög beállítása és állandó ellenőrzése. A hangindítás és –befejezés igényének felkeltése és fokozatosan történő megvalósítása.
— A tanult hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok segítségével.
— A megismert hangsorok gyakorlása különböző artikulációval: legato, tenuto, nyelv nélküli rekesz (huhogás), staccato.
— A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
— A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

- Ajánlott tananyag
  — Isabella Ory: Fuvolaiskola
  — Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
  — Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
  — Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
  — Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
  — Abracadabra Flute (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–5685–9)
  — Bántai – Sipos: Könnyű előadási darabok fuvolára (EMB 8959)
  — Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
  — Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)
  — Lőrincz – Paragi: Furulya–ABC (EMB 14090)
  — Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)

— Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára
— Papp Lajos: Magyar karácsonyi dalok 2–3 furulyára kezdőknek (EMB 14080)
— Petrovics Emil: Magyar gyermekdalok fuvolára és zongorára (EMB 7373) (EMB 7768)

- Követelmény
  — Egész, fél (pontozott fél), negyed, nyolcad értékeket tartalmazó rövid gyakorlatok, népdalok két oktáv hangterjedelemben.
  — A törzshangok és a tanult módosított hangok olvasása
  — Legalább 8 ütemes előadási darabok kotta nélkül, kísérettel.
  — Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. 60–61. vagy ennek megfelelő szintű etűdök, darabok.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor (staccato, legato), csak alapskála,
  — Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 61–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok).
  — Egy előadási darab (zongorakísérettel)

2. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangterjedelem kibővítése.
— Az enharmónia fogalma.
— Újabb ütemfajták és tempójelzések.
— A ritmikai ismeretek bővítése.
— Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
— A hármashangzat és felbontásának fogalma.
— Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma.
— A tanult művek formai elemzése (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzéstechnika állandó fejlesztése.
— Hangképzés: fokozott törekvés a helyes technikával képzett, kifejező fuvolahangra.
— A rekeszizom szerepének tudatosítása (huhogás).
— A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. Hangsorok gyakorlása különböző kötésvariációkkal.
— A helyes tartás állandó ellenőrzése.
— A játékmód, artikuláció további differenciálása. (non legato, portato, marcato).
— Dinamikai árnyalás: f, mf, p.
— Memóriafejlesztés készségfejlesztő gyakorlatok segítségével.
— Társas zenélés.
— Lapról játék.

- Ajánlott tananyag
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
  — Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
  — Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
  — Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
  — Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
  — Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für Musik BN 30040)
  — Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)
  — M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
  — Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
  — Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
  — Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos, EMB 8940)
  — Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587

— Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–3527–4
— Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
— Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
— Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
— Mozart: Themes I–II. (Fentone F 413–A, B)
— Dolzsikov: Gyűjtemény fuvolára és zongorára (Muzika 12389)
— Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
— Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
— Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)
— Devienne: 18 kis fuvoladuó

- Követelmény
  — Egy adott technikai feladatot tartalmazó 8–16 ütemes gyakorlat eljátszása.
  — Mérsékelt tempójú, egyszerűbb ritmusképletekből álló etűdök.
  — Könnyebb előadási darabok kotta nélkül.
  — Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. kötet 102., vagy ennek megfelelő szintű etűdök; Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 22., vagy Gariboldi: Etűdök, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat),
  — Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 102–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

  — A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
  — Elemi tudnivalók a felhangokról (átfújások).
  — Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték és szünetjelei, kis éles és kis nyújtott ritmus.
  — Dúr és moll hangnemek a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
  — Kromatika.
  — Újabb tempójelzések (largo, larghetto, meno mosso, marcia stb.).
  — Szerkezet, tagolás: a tempo, dal Segno, Vi–de, Coda, G. P.
  — A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A kialakult mechanizmusok helyes alkalmazása, esetleg javítása.
  — Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére. A dinamika határainak szélesítése, a szép hang és a tiszta intonáció megtartása mellett.
  — Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása.
  — Egységes hangszín kialakítása az alsó és felső regiszterben egyaránt.
  — A skálázás tempójának mérsékelt fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle artikulációk, repetíció.
  — Hármashangzat–felbontások és terclépések.
  — Játékmód, artikuláció: az eddig tanult ismeretek készségszintre emelése.
  — Memóriafejlesztés: előadási darabok zenei igényű, kontrollált gyakorlása.
  — Társas zenélés: Lapról játszás.

- Ajánlott tananyag
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
  — Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
  — Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
  — Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)

— Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
— Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
— Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
— Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
— Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
— M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
— Werner Richter: Schule für die Querflöte (Schott ED 4777)
— Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)
— Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
— Bartók Béla: Este a székelyeknél (Pröhle) (EMB 8317)
— Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
— Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
— Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika II. (EMB 8732)
— Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
— Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
— Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
— Forty little Pieces (L. Moyse) (Schirmer 43191)
— Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
— J. Hook: Szonatina (F–dúr) (Schott 10138)
— Devienne: 18 kis fuvoladuó

- Követelmény
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete c1–g3 –ig, kromatikusan.
  — Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása 2#, 2b előjegyzésig.
  — Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel.
  — A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.
  — Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 22., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
  — Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 22–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Az egyszerűbb felhangok ismerete.
— Aszimmetrikus ütemek, a hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó rendszerezése, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
— Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig a hangszer teljes hangterjedelmében
— A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
— A moduláció fogalma.
— A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánctípusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

— A felhangok szerepének tudatosítása és használata, a támasz és a helyes szájtartás összefüggésében (egyszerűbb átfújások: oktáv, kvint).
— A laza, könnyed ujj– és a nyelvtechnika fejlesztése.
— A kettős nyelvütés használata (dupla staccato), először lassú tempóban.
— A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
— A megfelelően kialakított légzéstechnika elsajátítása lehetővé teszi a vibrato tanítását (nem évfolyamhoz kötötten!).
— A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
— Az önálló hangolásra való törekvés.
— Memóriafejlesztés a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.

— Rendszeres társas zenélés vagy kiszenekari játék.
— A lapról játszási készség továbbfejlesztése.

- Ajánlott tananyag
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
  — Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
  — Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
  — Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
  — M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
  — M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I–II. (Leduc 19480 19481)
  — Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
  — Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
  — Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6264)
  — Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)
  — Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
  — 3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)
  — 3 Minuetti (Bántai – Sipos) (EMB 13196)
  — Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
  — Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
  — J. Conte: Impromtu (G.Billaudot 3433)
  — Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister– Leipzig 7237)
  — Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)
  — Salon–Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
  — Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORDA–1019)
  — Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
  — Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
  — Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
  — Valentine: 12 szonáta (Kalmár) (EMB 12054)
  — Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)
- Követelmény
  — Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás 3#, 3b előjegyzésig a tanult variációkkal.
  — Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
  — Barokk tánctétel vagy egyszerűbb előadási darab eljátszása.
  — Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.
  — Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 64., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. kötetből 28–32. közül egy, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
  — Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 70–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A”tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

  — Az eddig tanult ismeretek összefoglalása és elmélyítése.
  — Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
  — Dúr és moll hangnemek ismerete 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
  — Tudnivalók a vibratóról a zenei kifejezés érdekében.
  — A hangszeres és elméleti órákon tanult formai és harmóniai elemzés a tanár irányításával.
  — A bonyolultabb ékesítések (trilla utókával vagy a nélkül)
  — A különböző népek zenéje ritmikai és hangzásvilágának megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A levegő megfelelő vezetésével és irányításával az egységes hangszín kialakítása az alsó és a felső regiszterekben egyaránt.
— A hangminőség és vibrato összefüggésének tudatosítása
— Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
— A nyelv differenciált szerepének tudatosítása.
— A dupla staccato sebességének mérsékelt fokozása.
— Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
— Skálázás egyenletes, gyorsabb tempóban, bonyolultabb variációkkal (pl. hangról hangra, visszafordulás oktolákkal, duplanyelv stb.).
— Önálló hangolás (javasolt a játszott mű hangnemében).
— A zenei anyagban előforduló díszítések pontos megszólaltatása.
— Szélsőséges dinamikák (pianissimo, fortissimo stb.).
— A memória fejlesztése hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
— Társas zenélés, lehetőség szerint más hangszerekkel is (vonós, fúvós, gitár stb.).
— Lapról játszás: az előző év anyagának megfelelő nehézségi szinten.

- Ajánlott tananyag
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
  — Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
  — E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Pröhle) (EMB 8513)
  — E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)
  — Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
  — M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
  — Flöten Studien in alten und neuen Stil I. (E. List) (VEB Hofmeister 7352)
  — Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
  — Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)
  — 3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)
  — 3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)
  — Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
  — Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
  — Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
  — Marcello: 12 szonáta fuvolára op. 2 I. (Máriássy) (EMB 13476))
  — D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
  — Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
  — Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi Gyula) (AKKORDA–1019)
  — Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
  — Telemann: F–dúr szonáta (Amadeus GM 666)
  — Debussy: A kis néger (EMB 7933)
  — Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)
  — Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)
- Követelmény
  — A hangok olvasásának és fogásának ismerete c1–h3 –ig, kromatikusan.
  — Egyenletes tempójú skálázás 4#, 4b előjegyzésig, a tanult variációkkal.
  — Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, zenei megközelítése jellegüknek megfelelő tempóban.
  — Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.
  — Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 68–78., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 21., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
  — Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 87. vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig.
— A kromatikus hangsor.
— A tanuló tudja hangszerének intonációs hibáit és korrigálja azokat.
— Önálló gyakorlási módszerek ismerete a felmerülő problémák megoldására.
— Értelmes tagolás, kisebb előadási darabok önálló megformálása.
— A tanuló ismerje a különböző korok zenéjének díszítésrendszerét. (Barokk lassú tételek egyszerűbb díszítésekkel való előadása).
— Tájékozódjon a különböző korok stílusainak jellemző jegyeiről.
— A vibrato szerepe a zenei megvalósításban.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Törekvés a kiegyenlített és kifejező hang elérésére.
— Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
— A befúvás szélsőséges helyzetei (ki– és befordítás).
— A laza, könnyed ujjtechnika fejlesztése.
— Trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
— Skálák és etűdök tempójának fokozása.
— Szimpla és dupla staccato, gyorsaságfejlesztő gyakorlatokon keresztül.
— A vibrato fokozatos fejlesztése (sebesség, amplitúdó).
— A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
— Rendszeres társas zenélés
— A lapról játék készsége fokozott mértékben fejlődjön.

- Követelmény
  — Az eddig tanult skálák biztonságos tudása több figurációval (terc, hármashangzat stb.).
  — A három regiszter összekapcsolása rövid és könnyű gyakorlatokon keresztül.
  — Nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök eljátszása (pl. Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. 12.).
  — A fuvola több regiszterét összefogó gyakorlat.
  — Előadási darabok tisztán intonálva, kotta nélkül.
  — Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 84–85., vagy E. Köhler: Etűdök op. 33 I. kötet első három etűdjének egyike, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.
- Ajánlott tananyag
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
  — Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
  — Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
  — E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
  — M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
  — M. Moyse: Exercises Journaliers pour La Flûte (Leduc 16638)
  — M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
  — M. Moyse: Cinquante de Demerssemann II. (Leduc 19481)
  — M. Moyse: Vingt–QuatreÉtudes Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
  — Taffanel: 17 GrandsExercices Journaliers de Mécanisme (Leduc 17204)
  — Platonov: 30 etűd (ASMP 36)
  — Towarnicki: Szkola na Flet II. (PWM 1989)
  — Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
  — Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
  — Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
  — 3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A–1006)
  — Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
  — Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)

— Händel: Hallei szonáták (Peters 4554)
— Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
— Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
— Händel: 6 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (Malina – Máriássy) (EMB 13404 13405)
— Telemann: C–dur Sonata (Amadeus GM 666)
— Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
— Boismortier: Sechs Suiten (Schott ED. FTR15)
— Boismortier: Sechs Sonaten I–II. (Schott 5056, 5057)
— Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
— Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
— Loeillet: 12 szonáta op. 4 I–IV. (EMB 12989– 12992

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála + variációi,
  — Egy etűd (pl. E. Köhler: op. 33 I. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
  — Egy tételpár vagy kamaramű.

28.3.2.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik. Érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.
„B” tagozatos oktatásra legkorábban az első évfolyam végén nyílik lehetőség.
A „B” tagozaton a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozitásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c1–a3–ig.
— Elemi tudnivalók a felhangokról.
— Az enharmónia fogalma.
— Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
— A hármashangzat–felbontások és terclépések fogalma.
— A ritmikai ismeretek bővítése (tizenhatodok és azok szünetjelei).
— Újabb tempójelzések (stringendo, allargando, sostenuto stb.).
— Szerkezet, tagolás: a tempo, dal segno, Vi–de, Coda.
— A játszott anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete (felütés, ütemsúlyok stb.).
— A tanult művek formai elemzése az (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
— Hangindítás súlytalan helyen, átkötések.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzéstechnika állandó fejlesztése (tartott hangok dinamikával: crescendo, diminuendo az intonáció és a hangminőség változása nélkül.)
— A torok és a nyelv lazaságának megőrzése.
— A hangindítás és a repetíció gyorsítása Hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel és variációkkal.
— A kéz– (csukló–) tartás lazításával az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.
— Dúr és moll hangnemek 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzattal, felbontásokkal, terclépésekkel a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig. Memóriafejlesztés több készségfejlesztő gyakorlat segítségével.
— Társas zenélés.
— Lapról játszás az első év nehézségi fokán.

- Ajánlott tananyag
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)

— Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
— Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
— Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
— Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
— Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
— Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für MusikBN 30040)
— Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)
— M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
— Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
— Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
— Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
— Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–3527–4)
— Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
— Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
— Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
— Mozart: Themes I–II. (Fentone F 413–A,B)
— Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
— Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
— Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)
— Kamarazene kezdők számára I. (Máriássy) (EMB 6915)
— Kamarazene kezdők számára II. (Máriássy – Vígh) (EMB 8741)
— Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára (EMB 7768)
— Devienne: 18 kis fuvoladuó

- Követelmény
  — Igényes hangindításra való törekvés
  — A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
  — Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo–decrescendo az intonáció változása nélkül.
  — Árnyaltabb dinamikai kifejezés
  — Előadási darabok kotta nélkül.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
  — Két különböző karakterű gyakorlat
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangterjedelem bővítése.
— Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték, valamint ezek szünetjelei, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
— Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig az ismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is. – Hármashangzat–felbontások és tercmenetek.
— Újabb tempójelzések a játszott zenei anyagban.
— Szerkezet, tagolás: formai ismeretek az újabb előadási daraboknál.
— A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete, tudatosítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Egységes hangszín kialakítása, alsó és felső regiszterben egyaránt Tartott hangok különböző dinamikával, az intonáció és a hangminőség változtatása nélkül.
— Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére.

— Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
— A kettős nyelvütés használata (dupla staccato) lassított tempóban.
— Hangsorok gyakorlása kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
— A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
— Játékmód, artikuláció: az eddigi ismeretek készségszintre emelése, további differenciálása.
— Memóriafejlesztés: gyakorlatok és előadási darabok segítségével.
— Társas zenélés.
— Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.

- Ajánlott tananyag
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
  — Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
  — Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
  — Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
  — Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
  — Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
  — M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
  — M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques I–II. (Leduc 19480, 19481)
  — Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)
  — Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
  — Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
  — Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
  — Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
  — Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
  — Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
  — Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
  — J. Hook: Szonatina (C–dúr) (Schott 10139)
  — Händel: Menüette (Hofmeister B. 144)
  — J. Haydn: 12 menüett fuvolára és gitárra (Mosóczi – Vági) (EMB 12915)
  — Csupor László: Fuvoladuók kezdők számára I. (EMB 8498)
- Követelmény
  — A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
  — Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása.
  — Bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása.
  — Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása
  — Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
  — Két különböző karakterű gyakorlat
  — Egy előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Hangterjedelem: c1–h3–ig.
— A felhangrendszer megismertetése.
— Aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
— Tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.

— Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig, a hangszer teljes hangterjedelmében.
— Modális hangsorok.
— A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
— A moduláció fogalma.
— Egyszerűbb hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
— A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánctípusok).
— A belső hallás fejlesztése (tempó, karakter és intonáció elképzelése a játék megkezdése előtt).

A hangszerkezelés fejlesztése

— A felhangok szerepének tudatosítása a támasz és a helyes szájtartás kialakításában.
— Törekvés az ujjak és a nyelv könnyed mozgatására.
— A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval, kettős nyelvütéssel.
— A dinamikai árnyalás fejlesztése a szép hang és a tiszta intonáció mellett.
— Önálló hangolásra nevelés.
— Memóriafejlesztés: a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
— Rendszeres társas zenélés, vagy kiszenekari játék.
— A lapról játszási készség az előző év nehézségi fokán

- Ajánlott tananyag
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
  — Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
  — M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
  — M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I–II. (Leduc 19480 19481)
  — Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
  — Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
  — Flöte Lernen mit Trewor Wye II. (Zimmermann ZS. 243)
  — Flötenetüden I. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31050)
  — Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)
  — Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
  — 3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)
  — Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
  — J. Conte: Impromtu (G.Billaudot 3433)
  — Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister– Leipzig 7237)
  — Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)
  — Salon–Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
  — Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
  — Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
  — Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
  — Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
  — Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)
  — Bartók Béla: 18 duó 2 fuvolára (Csupor László) (UE 17288)
  — Beethoven: Sonata a due flauti (EMB 4172)
  — Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
  — Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
  — Telemann: Sechs Sonaten im Kanon (Hofmeister 124)
  — Blavet: 15 Duette für Flöten (Heinrichschofen 1340)
  — Boismortier: Leichte Duos op. 11 (Peters 9664)
  — Mozart: 5 Pieces for 3 Flutes (UE 16157 L.)
- Követelmény
  — Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása;
  — Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel.

— Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás a tanult variációkkal.
— Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
  — Két különböző karakterű gyakorlat
  — Egy előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Az eddig tanult ismeretek és megszerzett készségek elmélyítése.
— Bonyolultabb ritmusképletek, dinamikai és artikulációs előírások megvalósítása.
— Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
— A bonyolultabb ékesítések írásmódja és ritmusa.
— A szélsőséges dinamikák fogalma.(pianissimo, fortissimo stb.).
— A formai és szerkezeti ismeretek bővítése (rondóforma, variációs forma).
— A tanuló ismerje a történelmi társastáncok tempóit és jellegzetességeit

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
— Lehetőleg biztonságos hangindítás minden regiszterben.
— Szélsőséges dinamikák (ff, pp) megvalósítása, fokozott figyelemmel a szép hang és a tiszta intonáció megtartására.
— A befúvás szélsőséges helyzetei (ki– és befordítás).
— A trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
— A laza, könnyed ujjtechnika kidolgozása.
— Hangsorok rendszeres gyakorlása a korábban megismert variációk szerint, 5#, 5b előjegyzésig.
— A tanuló önállóságának fejlesztése.
— A vibrato szerepe a zenei megvalósításban. A tanuló uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját.
— Etűdök és skálák tempójának fokozása.
— Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
— Társas zenélés más hangszerekkel is (pl. vonós, fúvós, gitár stb.).
— Lapról játszás: az előző év nehézségi fokán.

- Ajánlott tananyag
  — Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
  — Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
  — E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)
  — M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166))
  — Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
  — Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)
  — 3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)
  — 3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)
  — Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) EMB 6958
  — Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
  — Bononcini: Táncok és szonáták II. (Máriássy) (EMB 13613)
  — Marcello: 12 szonáta fuvolára op.2 I. (Máriássy) (EMB 13476)
  — D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
  — Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
  — Bárcsak volna fuvolám! (Csetényi Gyula) (AKKORDA–1019)
  — Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
  — Telemann: F–dúr szonáta (Amadeus GM 666)

— Vivaldi: „Il pastor fido” 6 Sonaten für Querflöte und Basso continuo (Hortus Musicus 135)
— Quantz: Sonata in F–dur op. 3 no. 6 (Peters 9675)
— Lavigne: Drei Sonaten (Peters 9663)
— Debussy: A kis néger (EMB 7933)
— Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)
— E. Köhler: Válogatott duók (Tősér) (EMB 13780)
— Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
— Hotteterre: Trio Sonatas I–II. (Musica Rara 1806, 1807
— Bengráf József: Magyar táncok a 18. századból fuvolára, gitárra és gordonkára (Pejtsik) (EMB 12804)
— Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

- Követelmény
  — Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
  — Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
  — Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
  — Egy különböző karakterű gyakorlat,
  — Egy szonáta tételpár,
  — Egy előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Az eddig megszerzett ismeretek összefoglalása (különböző ritmusok, ütemfajták, ütemjelzések, tempójelzések, díszítések stb. átfogó, rendszerezett ismerete).
— Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzat– és dominánsszeptim–felbontásokkal és tercmenetekkel együtt.
— Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése (stílusismeret).
— Tudatosítsuk a gyakorlás helyes módszerét.
— A játszott művek formai és szerkezeti elemzése.
— Kromatikus skála.
— A tanuló ismerje az előadási darabok szerzőit, zenei korszakokba helyezve.
— A zenei ízlés, stílus– és hangszínérzék, valamint a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakozása.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása (szimpla és dupla staccatóval is).
— Tartott hangok állandó vagy változó dinamikával, a jó hangminőség, a tiszta intonáció megtartásával.
— Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása a korábban megismert változatok szerint.
— Trilla–skála.
— A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése, a dinamikai, hangszínbeli és intonációs igényességre való törekedés.
— A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer fejlesztése.
— A tanuló ismerje hangszerének intonációs hibáit és tudatosan korrigálja azokat.
— Tudatos zenei memorizálás.
— Rendszeres társas zenélés.
— Lapról játszás az előző év nehézségi fokán

- Ajánlott tananyag
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)

— Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
— E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
— M. Moyse: Exercises Journaliers pour La Flûte (Leduc 16638)
— M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
— M. Moyse: Vingt–Quatre Études Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
— Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
— Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
— Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
— Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
— 3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A–1006)
— Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
— Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)
— Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
— Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
— Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
— Boismortier: Sechs Sonaten I–II. (Schott 5056, 5057)
— Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
— Mozart: G–dúr szonáta K. 285/a (EMB 13067)
— Mozart: C–dúr szonáta K. 285/b (EMB 13011)
— Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
— Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010))
— Vivaldi: Concerto V. F–dur op. 10 (Schott FTR 83)
— Vivaldi: Concerto IV. G–dur op. 10 (Schott 41413)
— Rossini: Andante és Allegro (Eulenburg GM 209)
— Szervánszky: Szonatina (EMB 1372)

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála + variációi,
  — Egy etűd
  — Egy tételpár vagy kamaramű.

28.3.2.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

<u>Az „A” tagozat végén</u>

- A tanuló ismerje
  — a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
  — a hangszer teljes hangterjedelmét,
  — a tudatos és helyes légzéstechnikát,
  — a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
  — a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
  — az egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
  — a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
  — ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
  — a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.
- Legyen képes
  — a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
  — a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
  — a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
  — az önálló hangolásra,
  — a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
  — a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
  — hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,

— a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
— egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes
  — dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és szimpla– és duplanyelvvel is, a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására
  — készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
  — nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33–as és op. 66–os etűdsorozata),
  — egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
  — hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

  Fuvola főtárgy
  — „A" tagozat: minimum 10 perc
  — „B" tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

  „A" tagozat
  — Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56–85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1–3. nehézségi szintjén).
  — Egy barokk szonátatétel; Marcello: d–moll szonáta, Telemann: F–dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén.
  — Egy előadási darab; Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén.
  — Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

  „B" tagozat
  — Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Platonov: 30 etűd 1–10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1–5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1–4. nehézségi szintjén.
  — Egy barokk szonáta tételpár; Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén.
  — Egy karakterdarab vagy kamaramű; Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén.
  — A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.3.2.6. Továbbképző évfolyamok „A" tagozat

7. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete.
— Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
— Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
— Különböző korhű díszítésfajták megismerése.
— A zenei anyag kiválasztása az életkori sajátosságok figyelembevételével.
— Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
— A játszott művek formai, szerkezeti elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
— Skálák különböző kötésvariációkkal.
— A hallás és ritmusérzék fejlesztése, a dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
— Az önállóság fejlesztése a gyakorlás módszerességében, az etűdökben és előadási darabokban felmerülő problémák gyorsabb megoldása érdekében.
— Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
— Memóriafejlesztés: a kotta nélküli játék gyakorlása.
— Társas zenélés: kamarazene.

- Ajánlott tananyag
  — Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
  — E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
  — Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
  — M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
  — Flötenetüden II. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31057)
  — Fr. Vester: 50 weitere klassische Studien (UE 14672)
  — Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
  — Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
  — Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
  — Kuhlau: 12 Caprices I–II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
  — Das Frühbarokk (Máriássy) (EMB 13533)
  — Das Italianische Barokk (Máriássy) (EMB 13534)
  — Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
  — Loeillet: 12 szonáta op. 4 I–IV. (EMB 12989– 12992)
  — Loeillet: 12 szonáta op. 1 I–IV. (EMB 12638– 12641)
  — Loeillet: 12 szonáta op. 3 I–IV. (EMB 13160– 13163)
  — Vivaldi: D–dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)
  — J. S. Bach: Suite no. 2 (h–moll) tánctételek (EMB 13185)
  — Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
  — Pergolesi: Fuvolaverseny (G–dúr) (B.&H. 17502)
  — Gluck: G–dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
  — Corelli: La Follia (Schott 43236)
  — Czerny: Rondo facile et brillant (G–dur) (Kunzelmannn GM 831C)
  — Benda: Sonata C–dur (Hofmeister 742)
  — Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
  — Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
  — Telemann: Largo e vivace (4 fuvolára) (Edizioni Berben E. 1954 B.)
  — Barokk mesterek variációi II. (Kállay) (EMB 14137)
  — Boccherini: Menüett és variációk 4 fuvolára (BA 6888)
- Követelmény
  — Az eddigi évfolyamokban elért színvonal megőrzése.
  — Különböző karakterű etűdök megszólaltatása a jellegüknek megfelelő tempóban.

— Előadási darab (vagy kamaramű stb.) értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
— E. Köhler: Etűdök op. 33 I. 5., 7., 9., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 12–14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok vagy kamaraművek.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66–ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
  — Egy szonáta tételpár
  — Egy előadási darab vagy kamaramű.

8. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A bonyolultabb felhangok ismerete.
— Kromatikus és egészhangú skálák.
— A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak.
— Differenciáltabb hangnemi kitérések (pl. tercrokonság) felismertetése a tanár segítségével.
— Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák – futamok, hármashangzatok – rögtönzése).
— Ismerkedés a kortárs zenei irányzatokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Kromatikus és egészhangú skálák mérsékelt tempóban.
— Hármas nyelvütés (tripla staccato).
— A trillázás fejlesztése.
— Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére.
— A nehezebb átfújások gyakorlása.
— A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése.
— A skálázás tempójának fokozása; a különböző figurációk egy levegőre (tudatos gazdálkodás a levegővel).
— Kortárs zenei irányzatok, technikai megoldások.
— A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
— Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
  — Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
  — E. Köhler: Etűdök fuvolára II. op. 33 (Pröhle) (EMB 8514)
  — E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
  — Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet III. (PWM 6465)
  — Fürstenau: 24 Etüden für Flöte (Hofmeister 7293)
  — M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
  — Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
  — Blavet: Szonáták (Fleury) (Rudall 585, 594, 597, 626, 632)
  — Vanhal: G–dur Sonata (Panton 876)
  — Veracini: 12 Sonaten I–IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
  — Quantz: Flötenkonzert g–moll (Peters 12885)
  — Telemann: f–moll Sonata (Amadeus GM 666)
  — Kuhlau: 12 Capries I– II. (G. Billaudot 1801, 1802)
  — Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
  — Mozart: Rondo, D–dúr (Pröhle) (EMB 8521)
  — Die zweite Halfte des 18. Jahrhunderts (Máriássy) (EMB 13536)
  — Mozart: A–dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
  — Rösler – Rosetti: D–dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
  — Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)

- Követelmény
  - — Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
  - — Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
  - — Képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
  - — E. Köhler: Etűdök op. 66 kötetből, vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 46., vagy III. 9–10., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes vagy kamaraművek.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Egy skála,
  - — Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
  - — Egy tételpár vagy kamaramű.

9. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

  - — Az egészhangú és a kromatikus skála ismerete és ezek kombinációi.
  - — A művek lassú tételeinek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
  - — Romantikus zenei előadásmód.
  - — A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
  - — Tájékozódás a XX. század különböző stílusaiban.

A hangszerkezelés fejlesztése

  - — Nagyobb, nehezebb hangközök kötésének gyakorlása.
  - — A mély regiszter intenzitásának továbbfejlesztése.
  - — A hármas nyelvütés gyorsítása.
  - — Hangképzés nagy dinamikai különbségekkel.
  - — A memória szinten tartása.
  - — Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.
- Ajánlott tananyag
  - — E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 II. (Pröhle) (EMB 8514)
  - — Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
  - — J. Chr. Bach: Sonata F–dur per flauto e cembalo (EMB 8977)
  - — Mozart: D–dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
  - — M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
  - — Hoffmeister: D–dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
  - — Vivaldi: La notte (g–moll) op. 10 (EMB 1822)
  - — Boccherini: Concerto in D major (Rampal) (IMC 10017)
  - — Schubert: Téma variációkkal, B–dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)
  - — Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
  - — Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
  - — Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
  - — G. Fauré: Pièces Cèlebres pour Flûte et Piano (Leduc 29002)
  - — Mozart: Sechs Duette op. 75 I–II. (Zimmermann 2260, 11340)
  - — Doppler: Duettino americain (Adorján) 2 flûte+piano (Billaudot G 3104B)
  - — Jean–Jean: Modern etűdök
- Követelmények
  - — Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
  - — Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban;
  - — Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel.
  - — Jártasság nehezebb ritmusképletekben
  - — Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga

— Egy skála,
— Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 III. kötetből, vagy a Fuvolaetűdök középfokra című kottából) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
— Egy tételpár vagy kamaramű.

10. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Az eddig tanult ismeretek összegzése.
— Modern zenei effektusok.
— Pergőnyelv.
— Bevezetés és ismertetés az újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) fogalmáról, használatáról.
— A fuvola társhangszereinek és transzponálási módjainak ismerete (piccolo, altfuvola, basszusfuvola).
— Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
— Alakuljon ki a tanulóban egy olyan értelmi és érzelmi kapcsolat a zenével, hogy a mindennapi zenélés életszükségletévé váljék.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek alárendelése az egyes művek zenei igényeinek.
— Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
— Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása transzponálási lehetőségek kihasználásával.
— A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el nem túl nehéz műveket.
— Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együtt játszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
— Legyen alkalmas arra, hogy különböző együttesekben mindenki számára örömöt szerző játékot produkáljon.

- Ajánlott tananyag

— E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
— E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
— E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 II. (EMB 8517)
— Ittzés Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás
— Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
— Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
— A bécsi klasszikusok (Pröhle) (EMB 13537)
— Romantikus fuvolavirtuózok I–II. (EMB 13538, 13539)
— Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
— Vivaldi: Concerto in do minore (Hartay – Nagy) (EMB 3770)
— F. Mendelssohn–Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)
— Quantz: Flötenconcerto G–dur (Peters 12981)
— Borne: Carmen–Fantasie (Kunzelmann GM 890)
— Schubert: Bevezetés és variációk az „Elszáradt virágok" témájára (EMB 13286)
— P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
— Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
— Kuhlau: Three Trios op. 13 (Rampal) (IMC 2787)
— Devienne: Trio D–dur (Eulenburg 10005)
— E. Bozza: Trois pièces (pour 4 flûtes) (Leduc 25584)
— F.–K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
— Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
— S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)

— J. Castérède: Flûtes en Vacances Quatre Pièces pour 3 flûtes (ad libitum 4 flûtes) (Leduc 23296)
— J. Haydn: Die Jahreszeiten für zwei Flöten (UE 18036)
— Mozart: Die Hochzeit des Figaro für 2 Flöten (UE 16773)
— Láng: Duo (EMB 4532)
— Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

- Követelmény
  — A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
  — Jean–Jean: Modern etűdök, vagy Fuvolaetűdök középfokra, vagy Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.), továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darab vagy kamaramű.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy etűd (pl. Andersen: 24 etűdből vagy Jean–Jean: Modern etűdökből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
  — Egy tételpár vagy kamaramű.

28.3.2.7. Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A fuvolahang fizikai törvényszerűségei.
— Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
— Kromatikus skála.
— A tempójelzések, karakterjelzések ismeretének bővítése.
— A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete. További aszimmetrikus ütemek.
— Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
— Különböző korok díszítésfajtáinak megismertetése.
— Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
— Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A kialakult mechanizmusok továbbfejlesztése
— Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
— A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
— A rekeszizom tudatos működtetése, alkalmazása.
— Hangsorok különböző ritmikai variációkkal, változó kötésmódokkal, repetíciókkal, többféle hangerősségben.
— Trillaskálák a tanult hangnemekben.
— A vibrato, mint a zenei kifejezés egyik eszköze.
— A fuvolajátékkal kapcsolatos állóképesség fejlesztése, idejének növelése.
— Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
— Önálló gyakorlási módszerek bővítése.
— Társas zene (kamarazene, zenekari játék).
— A lapról olvasási készség fejlesztése folyamatos tempóban.

- Ajánlott tananyag
  — Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
  — Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
  — E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
  — Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
  — Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
  — Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)

— Telemann: Zwölf Fantasien für Querflöte (Bärenreiter 2971)
— Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
— Kuhlau: 12 Caprices I–II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
— Das Frühbarokk (Máriássy) (EMB 13533)
— Das Italianische Barokk (Máriássy) (EMB 13534)
— Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
— Loeillet: 12 szonáta op. 3 I–IV. (EMB 13160– 13163)
— Vivaldi: „Il pastor fido" 6 Sonaten für Querflöte und basso continuo (Hortus Musicus 135)
— Vivaldi: D–dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)
— J. S. Bach: Suite no. 2 (h–moll) tánctételek (EMB 13185)
— Pergolesi: Fuvolaverseny (G–dúr) (B.&H. 17502)
— Gluck: G–dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
— Corelli: La Follia (Schott 43236)
— Czerny: Rondo facile et brillant (G–dur) (Kunzelmannn GM 831C)
— Benda: Sonata C–dur (Hofmeister 742
— Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
— Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
— Popp – Moniuszko: A fonólányka (PWM 1179)
— Bartók Béla: Három csíkmegyei népdal (Szebenyi) (EMB 2142)
— Farkas Ferenc: Szonatina (EMB 5870)
— Decsényi János: Sonatina pastorale (EMB 2953)

- Követelmény
  — Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
  — A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
  — Különböző díszítések stílusos alkalmazása
  — A tanult daraboknak megfelelő tempók alkalmazása
  — Nagyobb terjedelmű mű stílusos, biztonságos előadása
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66–ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
  — Egy szonáta tételpár vagy kamaramű.
  — Egy előadási darab

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A tanuló ismerje a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
— – A klasszikus zeneirodalom stílusainak jellemzői.
— A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése.
— Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák rögtönzése).
— Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
— Egészhangú skálák és kombinációi.
— Szűkített és bővített hármashangzatok.
— Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A hangképzés eddig tanult elemeinek ismétlése, bővítése dinamikai követelményekkel.
— Kifejező hang, hangminőség, a vibrato gyakorlati megvalósítása.
— Nehezebb átfújások gyakorlása.
— A halk és gyors belégzés továbbfejlesztése.
— Tudatos gazdálkodás a levegővel.
— Laza, könnyed ujjtechnika.
— Az ujjak szinkronizálása.

— Hangsorok különböző tempókban, figurációkkal, hangközmenetekkel, harmóniafelbontásokkal (kromatikus és egészhangú skálákban is).
— Hármas nyelvütés.
— Trillák egyenletes és gyors tempóban.
— Tudatos zenei memorizálás.
— Társas zenélés különféle együttesekben.
— Lapról játszás: különös tekintettel a klasszikus irodalom zenei anyagára.

- Ajánlott tananyag
  — Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
  — Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
  — M. Moyse: Exercises Journalier pour la Flûte (Leduc 16638)
  — Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
  — Vanhal: G–dur Sonata (Panton 876)
  — Veracini: 12 Sonaten I–IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
  — Quantz: Flötenkonzert g–moll (Peters 12885)
  — Telemann: f–moll Sonata (Amadeus GM 666)
  — Kuhlau: 12 Capries I–II. (G. Billaudot 1801, 1802)
  — Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
  — Mozart: Rondo, D–dúr (Pröhle) (EMB 8521)
  — Mozart: A–dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
  — Rösler – Rosetti: D–dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
  — Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)
  — Corrette: Six sonatas op. 2 for 2 flute (Nova Music NM 165)
  — Jeney Zoltán: Fuvoladuók I–III. (EMB 6562, 6640, 7816)
  — J. Haydn: Sechs Duette (UE 18037–38)
  — J. Haydn: Three Trios (for 3 flutes) (J. P. Rampal) (IMC 1958)
  — C. Wanausek: 10 Miniaturen für 4 Flöten (Doblinger 05023)
- Követelmény
  — Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
  — Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
  — Képes legyen a tanuló a művek stílushű, igényes előadására.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
  — Egy barokk szonáta tételpár vagy barokk kamaramű,
  — Egy előadási darab.

9. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A tempó– és dinamikai jelek bővebb ismerete.
— A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
— Lassú tételek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
— Romantikus művek (hangszeres dalok, karakterdarabok stb.) zenei előadásmódja.
— Társművészetek.
— Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
— Pergőnyelv.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Tartott hangok nagy dinamikai különbségekkel (pp, ff).
— A mély regiszter intenzitásának fokozása.
— Hangindítás, hangbefejezés és a nyelv szerepének kapcsolata.

— A hármas nyelvütés gyorsítása.
— Pergőnyelv az alsó regiszterben is.
— Nehezebb, nagyobb hangközök kötése.
— Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása élénk és egyenletes tempóban.
— A memória szinten tartása, felhasználva a nehezebb technikai feladatok gyakorlására.
— Társas zene, kamarazene, zenekari játék.
— A lapról játszás továbbfejlesztése a romantikus zenei anyagon.

- Ajánlott tananyag
  — E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
  — Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
  — M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
  — Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
  — C. Ph. E. Bach: 6 Sonaten (Zimmermann 1800)
  — J. Chr. Bach: Sonata F–dúr per flauto e cembalo (EMB 8977)
  — Mozart: D–dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
  — M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
  — Hoffmeister: D–dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
  — Schubert: Téma variációkkal, B–dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)
  — Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
  — Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
  — Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
  — G. Fauré: Pièces Cèlebres pour Flûte et Piano (Leduc 29002)
  — G. Fauré: Berceuse op. 16, Berceuse op. 56, Pièce, Fantaisie op. 79 (Leduc 4229)
  — Dávid: Szonáta (EMB 1867)
  — Szervánszky: Szvit két fuvolára (EMB 2671)
  — W. Fr. Bach: Sechs Duette I–II. (Breitkopf 5655, 5656)
- Követelmény
  — A laza, könnyed ujjtechnika.
  — Jártasság nehezebb ritmusképletekben.
  — Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.
  — Érzékeny és igényes intonáció
  — Hajlékony legato, technikailag biztonságos nyelvtechnika
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy etűd
  — Egy barokk szonáta tételpár
  — Egy XX. századi mű

10. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A megtanultak összegzése.
— A modern zenei effektusok.
— Glissando, üveghangok, a fuvola felhangrendszerére épülő segédfogások.
— Ismerkedés újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) alapjaival.
— Korunk zenéjének intonációs és ritmikai sajátságai.
— A bartóki zene hangrendszerei.
— Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
— A fuvola társhangszerei (piccolo, altfuvola, basszusfuvola) és transzponálási módja és ezek zenekari használata.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek a virtuozitás irányába.
— Biztos hangindítás és hangbefejezés minden regiszterben, többféle dinamikával.
— Üveghangok, él– és réshangok, frulláto–módok bővítése.

— Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
— Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása a transzponálási lehetőségek kihasználásával.
— Memóriafejlesztés, koncentrálás hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
— Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együtt játszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
— A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el műveket.

- Ajánlott tananyag
  — E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
  — E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
  — Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.) (EMB 12652))
  — Jean–Jean: Modern etűdök (Leduc 24726)
  — S. Karg–Elert: 30 Capricien op. 107 (Steingräber 2240)
  — E. Bozza: Quators Études – Arabesques (Leduc 22830)
  — Ittzés Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás
  — Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
  — Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
  — Devienne: Konzert für Flöte und Orchestra (Szebenyi – Nagy) (EMB 4723)
  — Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
  — F. Mendelssohn–Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)
  — Kuhlau: Introductio e Rondo op. 98 (Billaudot MB 23178)
  — P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
  — Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
  — F.–K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
  — P. Tschaikowsky: Danse des Mirlitons from Nut Cracker Suite (4 flûtes) (Symphony 691–24)
  — Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
  — S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
  — J. Castérède: Flûtes en Vacances Quatre Pièces pour 3 flûtes (ad libitum 4 flûtes) (Leduc 23296)
  — J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (UE 18030)
  — Láng: Duo (EMB 4532)
  — Bozza: Kvartett (Leduc 21318)
- Követelmény
  — A kortárs zene notációjának és alapvető technikai megoldásainak ismerete (üveghangok, él– és réshangok, frulláto–módok)
  — A technikai készségek virtuózabb fejlesztése.
  — A tanuló a zenei anyagot kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy etűd,
  — Egy barokk szonáta tételpár vagy kamaramű,
  — Egy előadási darab.

28.3.2.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

- A tanuló legyen képes
  — a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
  — a tiszta intonációra,
  — a hangszerét könnyedén kezelni,
  — a levegő tudatos beosztására,
  — hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,

— a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
— a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
— a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,
— a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
— az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
— a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
— egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangolódugó folyamatos ellenőrzése stb.).

- A tanuló rendelkezzék
  — megfelelő hangszeres technikával
  — olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
  — olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
  — a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.
- A tanuló tudja alkalmazni
  — a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
  — a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló ismerje
  — a modem zenei effektusokat,
  — az újabb légzéstechnikákat,
  — a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
  — korunk zenéjének intonációs sajátosságait.
- Legyen képes
  — biztos hangindításra és –befejezésre,
  — nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean–Jean: Modern etűdök),
  — nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Fuvola főtárgy

  — „A” tagozat: minimum 10 perc
  — „B” tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

„A” tagozat

  — Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet (EMB 8593, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet (EMB 8514) nehézségi szintjén.
  — Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Marcello: a–moll szonáta, (EMB 12534), Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13535), Händel: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.
  — Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű; Fauré: Siciliano (EMB 7583), Doppler: Berceuse (EMB 12350), Mező Imre: Szvit (EMB 3358), Szervánszky Endre: Szonatina (EMB 1372) nehézségi szintjén.
  — A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

  — Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1–5., (EMB 8514) Andersen: 24 etűd fuvolára/1. (EMB 8520); Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény (EMB 12652) nehézségi szintjén.

— Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Händel: Hat szonáta (EMB 13404), egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén.
— Egy XX. századi mű; Farkas: Bihari román táncok (EMB 958) nehézségi szintjén.
— A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.3.2.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
— Jó minőségű és állapotú, lehetőség szerint sima fejrésszel ellátott tanuló–hangszerek.
— Jól hangolt zongora, vagy pianínó.
— Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány.
— Teljes alakot visszaadó tükör.
— Metronóm.

28.3.3. **Oboa**

28.3.3.1. Az oboatanítás általános céljai, faladatai
— a helyes légzés kialakítása,
— a kifejező oboahang elsajátíttatása,
— a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
— a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
— a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
— a belső hallás fejlesztése,
— a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
— rendszerezett zenei ismeretek átadása.

- Ismertesse meg a tanulókkal
  — az oboa lehetőségeit, irodalmát, hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
  — az oboairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
  — az oboa kialakulását, fejlődését, sajátosságait,
  — a hangszer részeit, összeállítását, tisztítását,
  — a nád szerepét,
  — a rokon hangszereket.
- Tudatosítsa
  — a kis b és e3 közötti hangok ismeretét, gyors olvasását és fogásait, (egy hang többféle fogásának ismeretét és alkalmazását: f–ek, esz–ek).
- Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
  — megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
  — dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező oboahangot,
  — differenciált hangindítást és hanglezárást,
  — megfelelő tempójú repetíciót,
  — laza, egyenletes ujjtechnikát,
  — pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást.
- A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

— hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
— tartott hangokat állandó és változó dinamikával, tiszta intonáció mellett,
— a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

- Tegye jártassá a tanulókat az oboairodalomban előforduló díszítések kivitelezésében.
- Fordítson figyelmet
  — a megfelelő légzéstechnika, száj–, hangszer–, kéz– és testtartás kialakítására, tudatosítására és automatikussá tételére,
  — az önkontroll fejlesztésére,
  — biztos és differenciált hangindításra és szép hangbefejezés kialakítására,
  — kiegyenlített, szép hang létrehozására, megfelelő levegővezetéssel a különböző regiszterekben,
  — a repetíció gyorsítására a torok és nyelv lazaságának megőrzése mellett,
  — a nyelv és az ujjak szinkronjának állandó ellenőrzésére, tökéletesítésére (ujjgyakorlatok, szekvenciák különböző artikulációval és ritmusképlettel),
  — a hallás, a ritmus– és a tempóérzék fejlesztésére,
  — a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
  — a lapról olvasási készség fejlesztésére,
  — a tudatos zenei memorizálásra,
  — a művek zeneileg igényes kidolgozására,
  — a rendszeres társas muzsikálásra.
- Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

28.3.3.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A fafúvós hangszerek.
— Az oboa felépítése, részei, a nád szerepe.
— A hangszer összeállítása és tisztántartása.
— A páros és páratlan ütem, ütemsúlyok, egyszerűbb ritmusértékek.
— A játékmód, artikuláció alapfogalmai.
— A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
— Ismétlőjel, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes légzéstechnika alapjai. Rekesz–támasz, test–, hangszer– és szájtartás kialakítása.
— A hangindítás módja, gyakorlása.
— A helyes gyakorlás bevezetése, a memorizálás alapjai.

- Ajánlott tananyag
  — Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)
  — Meszlényi – Szélpál: Oboa–ABC (EMB 14059)
  — Forrai: Ének az óvodában (EMB 6978)
  — Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)
  — Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
  — Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)
- Követelmény
  — Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
  — A törzshangok olvasása, fogása, megszólaltatása.
  — 4–8 ütemes, a légzés szempontjából jól tagolt gyermekdal vagy népdalanyag, esetleg 8–16 ütemes előadási darab megszólaltatása jó hangindítással, az életkori sajátosságoknak megfelelő tempóban.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Három gyermekdal, népdal, vagy más dallam kotta nélkül.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Az oboa felépítése, részei, a nád szerepe.
— A hangszer összeállítása és tisztántartása.
— Alapvető dinamikai és tempójelzések.
— A páros és páratlan ütem, ütemsúlyok, egyszerűbb ritmusértékek, szinkópa, pontozott ritmusok.
— A játékmód, artikuláció alapfogalmai.
— A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
— Ismétlőjel, da capo, korona, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes légzéstechnika alapjai. Rekesz–támasz, test–, hangszer– és szájtartás kialakítása.
— A hangindítás és –befejezés gyakorlása.
— A helyes gyakorlás kialakítása, a memorizálás gyakorlása.

- Ajánlott tananyag
  — Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)
  — Meszlényi – Szélpál: Oboa–ABC (EMB 14059)
  — Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)
  — Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
  — Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
  — Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)
- Követelmény
  — Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
  — A törzshangok olvasása, fogása, megszólaltatása.
  — 8–16 ütemes, légzés szempontjából jól tagolt gyakorlatok, népdalok, vagy előadási darabok eljátszása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Három gyermekdal, népdal, vagy előadási darab kotta nélkül.

28.3.3.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangszer részei, összeállítása, hangolása, tisztítása.
— A nád szerepe.
— A páros és páratlan ütem; ütemsúlyok, egyszerű ritmusértékek, szinkópa, pontozott ritmusok.
— A szerkezeti, formai tagolás alapfogalmai: motívum, periódus.
— Ismétlőjel, da capo, korona, prima volta, seconda volta.
— Dinamikai jelek.
— A játékmód és artikuláció alapfogalmai

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes légzés, rekesz–támasz, test–, hangszer– és szájtartás folyamatos ellenőrzése.
— A ki– és belégzés, a visszakészülés (támasz, száj) kontrollált megoldása.
— Hangindítás–hangbefejezés.
— Az ujjak és a nyelv munkájának összehangolása.
— Tudatos gyakorlás és memorizálás kialakítása.

- Ajánlott tananyag
  — Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)
  — Meszlényi – Szélpál: Oboa–ABC (EMB 14059)
  — Kodály: 333 olvasó gyakorlat (EMB 3741)
  — Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
  — Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)

— Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)

- Követelmény
  — Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
  — A törzshangok olvasása, fogása.
  — Rövid, légzéssel jól tagolható gyakorlatok.
  — Minimum 16 ütemes előadási darabok eljátszása kotta nélkül, kísérettel.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy gyakorlat,
  — Két rövid előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

2. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A hangkészlet bővítése, a 3 féle „F" fogás használata.
  — A nyolcad alapegységű ütemek. Felütés, súlytalan indítás, átkötés fogalma, alkalmazása.
  — A tizenhatod és triola ritmus.
  — A tanult művek formai elemzése.

  A hangszerkezelés fejlesztése

  — A légzéstechnika és a befúvás állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
  — A hangindítás gyorsítása (repetíció, skálamenet) laza torokkal, kis nyelvmozgással.
  — A kéztartás és az ujjak munkájának állandó javítása (laza, mozgékony ujj–játék elérése).
  — Hangsorok, hármashangzat–felbontásaik, tercek
  — Társas zenélés: előadási darabok zongorakísérettel, könnyű duók.
  — A memóriafejlesztés folyamatos feladat, a memorizálandó anyag terjedelmének fokozatos növelésével.
- Ajánlott tananyag
  — Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)
  — Meszlényi – Szélpál: Oboa–ABC (EMB 14059)
  — Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
  — Pusecsnyikov: Könnyű etűdök
  — Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
  — Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)
  — Oboamuzsika kezdőknek (Szeszler) (EMB 6925)
  — Tanzbüchlein für Blockflöte
  — Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)
- Követelmény
  — Helyes légzés, befúvás, hangindítás.
  — Dúr és–moll hangsorok megszólaltatása hármashangzat–felbontással, tercmenetekkel.
  — 16–32 ütem terjedelmű előadási darabok kotta nélkül, értelmes tagolással, tiszta intonációval, törekedve a szép hangra, zongorakísérettel.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy gyakorlat,
  — Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A hangterjedelem bővítése.
  — A zenei anyagban szereplő előadási darabok formájának és stílusjegyeinek ismerete
  — Változó ütem, aszimmetrikus ütemek; alla breve.
  — Újabb tempójelzések.
  — Könnyebb ékesítések írásmódja, ritmusa (rövid és hosszú előke, parányzó, trilla).

  A hangszerkezelés fejlesztése

  — A légzés–támasztás, befúvás, hangindítás javítása, törekvés egységes hangszínre

— Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
— A barokk és klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok.
— Dúr és–moll skálák hármashangzatok, tercmenetek az artikulációs lehetőségek további bővítésével.
— Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
— Kamarazene, vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
  — Munia: 33 etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
  — Sellner: Etűdök (EMB 12002)
  — Snieckowsky: Etűdök I–II. kötet (PWM 6205, 5537)
  — Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
  — Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
  — Oboamuzsika kezdőknek (EMB 6925)
  — Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
  — Classical album (oboára) (Boosey and Hawkes UE 19817)
  — Oboaduók kezdőknek (Szeszler) (EMB 8294)
  — Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)
  — Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus I–II. tétel (EMB 6744)
  — Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto
- Követelmény
  — A megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
  — Dúr és–moll hangsorok, hármashangzat–felbontások, tercmenetek.
  — Különböző karakterű, mérsékelt tempójú gyakorlatok biztonságos előadása.
  — Előadási darabok eljátszása szép hangon, tisztán, stílushűen, jól tagoltan, kotta nélkül, kísérettel.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy gyakorlat
  — Két különböző jellegű és tempójú előadási darab, vagy tétel lehetőleg kotta nélkül kísérettel.

4. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Hangkészlet további bővítése.
— Ékesítések: parántrilla, trilla előkével és utókával, mordent.
— A játszott anyag formai elemzése, moduláció.
— A legfontosabb tempójelzések és zenei kifejezések ismerete.
— Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
— A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete: rondó– és variációs forma, barokk és klasszikus táncok jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A megszerzett technikai készségek folyamatos tökéletesítése (légzés–, nyelv– és manuális technika).
— A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
— A nyelv– és ujjtechnika összehangolása.
— A legato játék gyorsítása.
— A tenuto és staccato játék gyorsítása egy hangon és skálamenetben.
— Differenciált hangindítás.
— A dinamikai árnyalás fejlesztése: az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
— Kamarazene, vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag

— Munia: 33 etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
— Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
— Sellner: Etűdök (EMB 12002)
— Degen: 20 etűd
— Beekum: 35 etűd
— Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
— Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
— Snieckowsky: Etűdök I–II. (PWM 6209, 5537)
— Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
— Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
— Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto
— Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925)
— Händel: B–dúr concerto no. 2
— Geminiani: e–moll szonáta I.– IV. tétel

- Követelmény
  — A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.
  — Dúr és–moll hangsorok, hármashangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel.
  — Különböző karakterű és tempójú, többféle ritmikai és technikai feladatot tartalmazó gyakorlatok biztonságos eljátszása.
  — Barokk szonáta vagy concerto lassú és gyors tételpárja, vagy más, hasonló terjedelmű előadási darab eljátszása kotta nélkül, tiszta intonációval, technikai biztonsággal, értelmes zenei tagolással, kifejezően, szép hangon, dinamikai árnyaltsággal, kísérettel.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor
  — Egy hosszabb, közepes tempójú etűd
  — Két különböző karakterű előadási darab vagy egy lassú–gyors tételpár, lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Ékesítések: parántrilla, trilla előkével és utókával, mordent (írásmódjuk, ritmusuk).
  — A játszott anyag formai és harmóniai elemzése, hangnemi kitérések értelmezése, moduláció.
  — Tempójelzések és zenei kifejezések széleskörű ismerete.
  — Bonyolultabb ritmusképletek eljátszása (kvintola, szextola).
  — Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
  — A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A jó légzés–támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
  — A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
  — Tudatos és igényes hangképzés.
  — A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése: p<f –ig, az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
  — Az önállóság fejlesztése a gazdaságos, módszeres gyakorlásban.
  — Hangsorok megszólaltatása különböző játékmódokban, ritmusvariációkkal, fokról fokra menetekben is.
  — Kamarazene, vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
  — Hinke: Schule für die Oboe (skálaetűdök) (Peters 2418)
  — Sellner: Etűdök (EMB 12002)
  — Degen: 20 etűd
  — Beekum: 35 etűd

— Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
— Snieckowsky: Etűdök I–II. (PWM 6209, 5337)
— Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
— Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
— Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
— Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto
— Händel: B–dúr concerto no. 2
— Telemann: c–moll szonáta (Breitkopf 4176)
— Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára
— Cimarosa: Oboaverseny III–IV. tétel

- Követelmény
  — A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.
  — A hangok olvasása, fogásainak ismerete kromatikusan.
  — Hangsorok megszólaltatása, hármashangzatok, tercmenetek, fokról fokra oktávmenetek, különböző játékmódok variálásával is.
  — Lassú és gyors szonáta– vagy koncert–tételpár vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel.
  — Kamarazene, vagy zenekari játék.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy nagyobb állóképességet igénylő etűd,
  — Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

6. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A hangterjedelem további bővítése
  A tanuló megismertetése
  — a tanult művek formai és harmóniai szerkezetével (hangnemi kitérés, moduláció fogalma)
  — a barokk és klasszikus zenei stílusok jellemző sajátosságaival
  — a különböző díszítések korhű és stílusos megoldásaival
  A hangszerkezelés fejlesztése
  — A megszerzett ismeretek és készségek karbantartása és továbbfejlesztése.
  — A jó légzéstámasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
  — Tudatos hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés, kiegyenlített hangzás a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
  — Dúr és moll hangsorok megszólaltatása hármashangzatok, hangközmenetekkel és egyéb skálafigurákkal.
  — Megfelelő technikai–, és állóképességet igénylő, különböző karakterű etűdök biztonságos eljátszása megfelelő tempóban.
  — Igényesebb előadási darabok (gyors és lassú tétel) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.
  — Kamarazene, vagy zenekari játék.
- Ajánlott tananyag
  — Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
  — Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
  — Sellner: Etűdök (EMB 12002)
  — Degen: 20 etűd
  — Beekum: 35 etűd
  — Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
  — Snieckowsky: Etűdök I–II. (PWM 6209, 5537)
  — Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
  — Pusecsnyikov: Válogatott etűdök

— Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
— Albinoni: B–dúr concerto (Kunzelmann GM 341)
— Telemann: c–moll szonáta
— Vivaldi: C–dúr oboaverseny – (kis C–dúr) – P.V.44–F. VII.no.4.
— Cimarosa: Oboaverseny
— Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára

- Követelmény
  — A megszerzett ismeretek, készségek önálló alkalmazása.
  — A hangok olvasása, fogásainak ismerete kromatikusan, e3–ig.
  — Dúr és moll hangsorok megszólaltatása hármashangzatok, tercmenetek, fokról–fokra oktávmenetek, különböző játékmódok variálásával is.
  — Lassú és gyors szonáta, vagy koncert–tételpár vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel.
  — Kamarazene, vagy zenekari játék.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
  — Egy barokk szonáta vagy koncert–tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű.
  — A kamaramű kivételével a darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

28.3.3.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

A „B” tagozatra irányítható tanulónak kiemelkedő zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal kell rendelkeznie, beleértve a gyors felfogóképességet és kitartó szorgalmat is, amely képessé teszi arra, hogy a „B” tagozat minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek megfeleljen.

A „B” tagozat feladatai az ismeretek és a hangszerkezelés fejlesztésében megegyeznek az „A” tagozat megfelelő évfolyamainál leírtakkal. Az etűdök és előadási darabok száma és nehézségi foka a tanuló felkészültségének megfelelően növelhető.

A „B” tagozat különböző évfolyamaiban a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangkészlet folyamatos bővítése.
— A tanult művek formai elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzéstechnika és a befúvás állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
— A hangindítás gyorsítása (repetíció, skálamenet) laza torokkal, kis nyelvmozgással.
— A kéztartás és az ujjak munkájának állandó javítása (laza, mozgékony ujj–játék elérése).
— Dúr és összhangzatos moll hangsorok megszólaltatása hármashangzat–felbontással, tercmenettel.
— Társas zenélés: előadási darabok zongorakísérettel, könnyű duók.

- Ajánlott tananyag
  — Munia: Oboaiskola (Eötvös József Könyvkiadó)
  — Meszlényi – Szélpál: Oboa–ABC (EMB 14059)
  — Finke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
  — Doemens – Maiwald: Spielbuch I., II. (Schott ED 8163)
  — Pusecsnyikov: Könnyű etűdök
  — Czidra: Furulyamuzsika (EMB 7888)
  — Markovich: Gradus (előadási darabok furulyára)
  — Oboamuzsika kezdőknek (Szeszler) (EMB 6925)
  — Tanzbüchlein für Blockflöte
  — Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)

- Követelmény
  — Helyes légzés, befúvás, hangindítás.
  — A hangok ismerete, fogása a tanult hangtartományban.
  — dúr és összhangzatos moll a hangterjedelem teljes kihasználásával, hármashangzat–felbontással, tercmenettel.
  — Gyakorlatok az ismert hangterjedelem teljes igénybevételével, egész, fél, negyed, nyolcad ritmusértékekkel, éles és nyújtott ritmussal, szinkópával.
  — 16–32 ütem terjedelmű előadási darabok kotta nélkül, egészséges, jó hangon, tiszta intonációra törekedve, zeneileg tagoltan, kísérettel.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy gyakorlat (a megkívánt hangterjedelem kihasználásával),
  — Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A hangterjedelem folyamatos bővítése.
  — A zenei anyagban szereplő előadási darabok formájának és stílusjegyeinek ismerete.
  — Változó ütem, alla breve.
  — A bővülő darab–repertoár újabb tempójelzései.
  — Könnyebb ékesítések írásmódja, ritmusa.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A légzés–támasztás, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése, javítása, törekvés a jó hangminőségre, a kiegyenlített hangzásra, és megfelelő egységes hangszínre, a regisztерváltásoknál megfelelő levegővezetéssel.
  — Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
  — A barokk és klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok.
  — Dúr és–moll skálák, hármashangzatok, tercmenetek az artikulációs lehetőségek további bővítésével, staccato.
  — Lapról játék, az előző év anyagának nehézségi fokán.
  — Kamarazene, vagy zenekari játék.
- Ajánlott tananyag
  — Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
  — Munia: 33 etűd (Eötvös József könyvkiadó)
  — Sellner: Etűdök (EMB 12002)
  — Snieckowsky: Etűdök I–II. kötet (PWM 6209, 5537)
  — Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
  — Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
  — Oboamuzsika kezdőknek (EMB 6925)
  — Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
  — Classical album (oboára) Boosey and Hawkes UE 19817
  — Oboaduók kezdőknek (Szeszler) (EMB 8294)
  — Kamarazene kezdőknek (EMB 6915, 8741)
  — Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus I–II. tétel (EMB 6744)
  — Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto
- Követelmény
  — Az eddig megszerzett többirányú ismeretek és készségek helyes alkalmazása, különös tekintettel az alapfunkciókra.
  — Önálló hangolás.
  — Jó kottaolvasási készség, a hangok fogásainak ismerete és használatuk C^3–ig.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat–felbontással, tercmenetek, az összes artikuláció felhasználásával.
  — Nagyobb állóképességet igénylő, különböző karakterű etűdök biztonságos eljátszása.

— Barokk vagy más stílusú előadási darabok (gyors és lassú tételek) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.

- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy gyakorlat
  — Két különböző jellegű és tempójú előadási darab, vagy tétel kotta nélkül, kísérettel, vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Hangkészlet további bővítése.
  — Ékesítések: parántrilla, trilla előkével és utókával, mordent.
  — A játszott anyag formai és harmóniai elemzése.
  — A legfontosabb tempójelzések és zenei kifejezések ismerete.
  — Az ütemfajták, aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek átfogó ismerete.
  — A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete: rondó– és variációs forma, barokk és klasszikus táncok jellegzetességei

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A megszerzett technikai készségek folyamatos tökéletesítése (légzés–, nyelv– és manuális technika).
  — A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
  — A nyelv– és ujjtechnika összehangolása.
  — A legato játék gyorsítása.
  — A tenuto és staccato játék gyorsítása egy hangon és skálamenetben.
  — Differenciált hangindítás.
  — A dinamikai árnyalás fejlesztése: az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
  — Kamarazene, vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Munia: 33 etűd (Eörvös József Könyvkiadó)
  — Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
  — Sellner: Etűdök (EMB 12002)
  — Degen: 20 etűd
  — Beekum: 35 etűd
  — Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
  — Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 171)
  — Snieckowsky: Etűdök I–II. (PWM 6205, 5537)
  — Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
  — Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
  — Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto
  — Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925)
  — Geminiani: e–moll szonáta I.–IV.
  — Sosztakovics: Románc

- Követelmény
  — Legyen képes a tanuló a megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazására.
  — Hangterjedelem bővítése.
  — Dúr és moll hangsorok, hármashangzatok, tercmenet és egyéb skálafigurációk különböző ritmusvariációkkal és kombinált játékmódokkal is.
  — Különböző karakterű és tempójú, hosszabb lélegzetű és nagyobb technikai képzettséget kívánó etűdök eljátszása.
  — Barokk szonáta vagy concerto tételpárjának vagy más különböző karakterű előadási darabnak zeneileg igényes eljátszása kotta nélkül, zongorakísérettel.

- Év végi vizsga ajánlott anyaga:

— Egy hangsor
— Egy hosszabb etűd
— Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár kotta nélkül, zongorakísérettel. Az egyik darabot vagy tételt kamaramű is helyettesítheti.

5. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Hangkészlet további bővítése.
— Ékesítések: paránytrilla, trilla előkével és utókával, mordent (írásmódjuk, ritmusuk).
— A játszott anyag formai és harmóniai elemzése, hangnemi kitérések értelmezése a moduláció. Bonyolultabb ritmusképletek eljátszása.
— Az ütemfajták, hangjegyértékek átfogó ismerete.
— A tanult anyagban szereplő zenei formák ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A jó légzéstámasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
— A hangszer biztos megszólaltatása az alsó és a felső regiszterben is, törekedve a kiegyenlített hangzásra.
— Tudatos és igényes hangképzés.
— A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése: p<f –ig, az egészséges hang és a tiszta intonáció megőrzése mellett.
— Hangsorok különböző ritmusvariációkkal,
— Kamarazene, vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
— Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
— Hinke: Schule für die Oboe (skálaetűdök) (Peters 2418)
— Sellner: Etűdök (EMB 12002)
— Degen: 20 etűd
— Beekum: 35 etűd
— Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
— Snieckowsky: Etűdök I–II. (PWM 6209, 5537)
— Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
— Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
— Kerényi: 55 előadási darab oboára vagy más dallamhangszerre
— Corelli – Barbirolli: F–dúr concerto
— Händel: B–dúr concerto no.2
— Telemann: c–moll szonáta (Breitkopf 4176)
— Albinoni: B–dúr concerto (Kunzelmann GM341)
— Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára

- Követelmény
— Hangterjedelem: b–e^3–ig.
— Kiegyenlített hangzás a szélső regiszterekben is.
— Árnyalt dinamika (crescendo – decrescendo) a tiszta intonáció megtartása mellett.
— Hangsorok: dúr és összhangzatos moll skálák hármashangzatok, tercmenet és egyéb skálafigurák különböző játékmódok variálásával is.
— Szonáta, vagy koncert tételpár vagy más előadási darab biztos és zeneileg igényes előadása kotta nélkül, kísérettel.

- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
— Egy hangsor
— Egy nagyobb állóképességet igénylő etűd
— Egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

6. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok
— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangterjedelem további bővítése

A tanuló megismertetése

— a legegyszerűbb hangszerjavítási módokkal
— a tanult művek formai és harmóniai szerkezetével (hangnemi kitérés, moduláció fogalma)
— a barokk és klasszikus zenei stílusok jellemző sajátosságaival
— a különböző díszítések korhű és stílusos megoldásaival

A hangszerkezelés fejlesztése

— A megszerzett ismeretek és készségek karbantartása és továbbfejlesztése.
— A jó légzés–támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
— Tudatos hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés, kiegyenlített hangzás a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
— Dúr és moll hangsorok, hármashangzatok, hangközmenetekkel és egyéb skálafigurákkal
— Igényesebb előadási darabok (gyors és lassú tétel) értelmes, zeneileg kifejező megszólaltatása kotta nélkül, kísérettel.
— Kamarazene, vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Munia – Lénárd: 44 válogatott etűd (Eötvös József Könyvkiadó)
  — Hinke: Schule für die Oboe (Peters 2418)
  — Sellner: Etűdök (EMB 12002)
  — Beekum: 35 etűd
  — Pietsch: Schule für die Oboe (Hofmeister 1036)
  — Snieckowsky: Etűdök I–II. PWM 6209, 5537)
  — Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf 1717)
  — Pusecsnyikov: Válogatott etűdök
  — Albinoni: B–dúr concerto (Kunzelmann GM341)
  — Telemann: c–moll szonáta (Breitkopf 4176)
  — Vivaldi: C–dúr oboaverseny – (kis C–dúr) – P.V.44–F. VII.no.4.
  — Cimarosa: Oboaverseny
  — Gárdonyi: Fantázia oboára és zongorára
  — Head: Gavotte, Presto, Elégikus tánc, vagy ennek megfelelő nehézségű előadási darabok
- Követelmény
  — A hangok gyors olvasása, fogásainak ismerete és használata kromatikusan f3–ig.
  — Hangsorok, hármashangzatok, hangközmenetek különböző játékmódok variálásával is.
  — Szonáta– vagy koncert (lassú és gyors) tételpár, vagy más karakterdarab igényes előadása kotta nélkül, kísérettel.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor
  — Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd
  — Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

28.3.3.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

<u>Az „A” tagozat végén</u>

- A tanuló legyen képes
  — az oboázáshoz szükséges hasi légzést és rekeszizommal való támaszt alkalmazni,
  — szabályos kéz–, hangszer– és testtartással játszani,
  — jó hangindítással, közepes és nagy hangon hosszú hangokat fújni, lekerekített befejezéssel,
  — megfelelő gyorsasággal egyenletes legato skálameneteket játszani,
  — skálák eljátszására 4 #, 4 b előjegyzésig, b–e3 hangterjedelemben (legato, tenuto és staccato, fokról fokra, tercmenet, hármashangzatok),
- Ismerje
  — a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

— a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes
  — az oboázáshoz szükséges hasi légzést és a rekeszizommal történő támasztást megfelelően alkalmazni,
  — hosszú (tenuto) és különböző staccato hangokat játszani egy hangot repetálva és skálamenetben b–e3 hangterjedelemben,
- Tudjon
  — önállóan hangolni,
  — a játékát kontrollálva, gazdaságosan gyakorolni.

A művészeti alapvizsga követelményei

- Művészeti alapvizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

  Oboa főtárgy
  — „A” tagozat: minimum 10 perc
  — „B” tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

  „A” tagozat
  — Egy etűd; Sellner: Etűdök (EMB 12002), Pusecsnyikov (Musica Rara), Snieczkovsky: Etűdök I. (PWM 6209), Hinke: Skálaetűdök (Peters), Degen (Supraphon), Beekum (HU 3795), Munia: 33 etűd, Munia–Lénárd: 44 válogatott etűd, (Eötvös József Könyvkiadó), valamint a Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf) nehézségi szintjén.
  — Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is; Corelli–Barbirolli: F–dúr concerto (Boosey&Hawkes), Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925), Geminiani: e–moll szonáta, Sosztakovics: Románc nehézségi szintjén.
  — Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

  „B” tagozat
  — Egy etűd; Hinke: Skálaetűdök (Peters), Degen (Supraphon), Pusecsnyikov (Musica Rara), Snieczkowsky I–II .(PWM 6209), Beekum (HU 3795), Munia: 33 etűd, Munia–Lénárd: 44 válogatott etűd, (Eötvös József Könyvkiadó), a Wiedemann: 45 etűd (Breitkopf) nehézségi szintjén.
  — Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is, pl. egy barokk mű lassú és gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab; Corelli: Barbirolli: F–dúr concerto, Händel: Ária és Rondinella (EMB 6925), Telemann: c–moll szonáta, Albinoni: B–dúr concerto: II–III. t., Cimarosa: Oboaverseny, Head: Gavotte, Presto, Elégikus tánc, Vivaldi: C–dúr oboaverseny – kis C–dúr P.V. 44–F. VII. no. 4/1. t. (EMB 5659) nehézségi szintjén.
  — Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.3.3.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatai elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és célját tartalmazzák.

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  - — Hangszeres és zenei ismeretek átadása

    A tanuló ismerje
  - — hangszerét,
  - — a tanult művek formai és harmóniai szerkezetét,
  - — a barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenei stílusok jellemző sajátosságait,
  - — a tanult művekben alkalmazott különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazását.

    A hangszerkezelés fejlesztése
  - — A megszerzett ismeretek, készségek állandó karbantartása és továbbfejlesztése.
  - — A jó légzés–támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
  - — Tudatos és igényes hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés kiegyenlített hangzás és egységes hangszín a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
  - — A módszeres és gazdaságos gyakorlás fokozott igényének kialakítása.
  - — A tanuló legyen képes a játszott darabok levegővétellel való önálló tagolására.
  - — Önálló hangolás.
  - — A vibrato elsajátítása, lassítása, sűrítése.
  - — Legyen képes hangszere intonációs hibáinak tudatos módosítására.
  - — A lapról olvasási készség fejlesztése a kamarazenei és zenekari játékhoz.
  - — Egyszerűbb díszítések önálló alkalmazása.
  - — Kamarazene, vagy zenekari játék.
- Ajánlott tananyag
  - — Kerényi: 22 etűd
  - — Schmitt: Etűdök I–II. (Universal 7514)
  - — Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
  - — Nazarov: 27 etűd
  - — Lamotte: 18 etűd
  - — Luft: 24 etűd (Peters 2963)
  - — Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
  - — Braun: 18 caprice
  - — Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
  - — Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
  - — Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
  - — Vivaldi: d–moll concerto
  - — Vivaldi: a–moll concerto RV 461 (EMB 3769)
  - — Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
  - — Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
  - — Cimarosa: Oboaverseny
  - — Schumann: 3 románc (EMB 1241)
  - — Bellini: Concertino
  - — Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
  - — Weber: Concertino (Kunzelmann GM910)
  - — Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
  - — Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
  - — Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 3490)
  - — Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
- Követelmény
  - — Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal megőrzése.
  - — Dúr és összhangzatos moll hangsorok az ismert módokon.

— Lassú–gyors szonáta, vagy koncert–tételpár, vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel; kamaramű előadásában való aktív részvétel.

- Az évvégi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
  — Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  A tanuló ismerje
  — hangszerét,
  — a tanult művek formai és harmóniai szerkezetét,
  — a barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenei stílusok jellemző sajátosságait,
  — a tanult művekben alkalmazott különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazását.
  A hangszerkezelés fejlesztése
  — A megszerzett ismeretek, készségek állandó karbantartása és továbbfejlesztése.
  — A jó légzés–támasz tudatos alkalmazása és kontrollja.
  — Tudatos és igényes hangképzés (dinamikai árnyaltság, jó kötés kiegyenlített hangzás és egységes hangszín a különböző regiszterekben) a tiszta intonáció igényével.
  — A módszeres és gazdaságos gyakorlás fokozott igényének kialakítása.
  — A tanuló legyen képes a játszott darabok levegővétellel való önálló tagolására.
  — Önálló hangolás.
  — A vibrato elsajátítása, lassítása, sűrítése.
  — Legyen képes hangszere intonációs hibáinak tudatos módosítására.
  — A lapról olvasási készség fejlesztése a kamarazenei és zenekari játékhoz.
  — Egyszerűbb díszítések önálló alkalmazása.
  — Kamarazene, vagy zenekari játék.
- Ajánlott tananyag
  — Kerényi: 22 etűd
  — Schmitt: Etűdök I–II.
  — Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
  — Nazarov: 27 etűd
  — Lamotte: 18 etűd
  — Luft: 24 etűd (Peters 2963)
  — Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
  — Braun: 18 caprice
  — Cimarosa: Oboaverseny
  — Schumann: 3 románc (EMB 12841)
  — Bellini: Concertino
  — Bozza: Conte pastorale (Leduc 21305)
  — Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
  — Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
  — Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
  — Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 34901)
  — Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
  — Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
  — Hindemith: Szonáta (Schott 3676)
- Követelmény
  — Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal fejlesztése.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok az ismert módokon.
  — Lassú–gyors szonáta, vagy koncert–tételpár, vagy más előadási darab igényes előadása lehetőleg kotta nélkül, kísérettel; kamaramű előadásában való aktív részvétel.

- Az évvégi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
  — Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

9. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
  — Díszítések korhű alkalmazása.
  — A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A légzés, ujj– és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
  — Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
  — Rendszeres lapról olvasás.
  — Kamarazene, vagy zenekari játék.
- Ajánlott tananyag:
  — Kerényi: 22 etűd
  — Schmitt: Etűdök I–II. (Universal 7514)
  — Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
  — Nazarov: 27 etűd
  — Lamotte: 18 etűd
  — Luft: 24 etűd (Peters 2963)
  — Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
  — Braun: 18 caprice
  — Paessler: 6 capriccio,
  — Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
  — Nielsen: Románc és Humoreszk
  — Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
  — Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
  — Vivaldi: d–moll concerto
  — Vivaldi: a–moll concerto RV 461 (EMB 3769, RV536 (EMB 6364)
  — Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
  — Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
  — Gaál: Szonatina
  — Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
  — Glinka: Ária és Rondó
  — Cimarosa: Oboaverseny
  — Schumann: 3 románc (EMB 12841)
  — Bellini: Concertino
  — Bozza: Conte pastorale (Leduc 21353)
  — Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
  — Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
  — Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
  — Ránki: Don Quijote y Dulcinea (EMB 3490)
  — Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
  — Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
  — Hindemith: Szonáta (Schott 3676)
- Követelmény
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete e^3–ig.
  — Dúr és moll hangsorok a fent említett módokon
  — Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
  — Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

10. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
  — Díszítések korhű alkalmazása.
  — A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A légzés, ujj– és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
  — Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
  — Rendszeres lapról olvasás.
  — Kamarazene, vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag:
  — Kerényi: 22 etűd
  — Schmitt: Etűdök I–II.
  — Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
  — Nazarov: 27 etűd
  — Lamotte: 18 etűd
  — Luft: 24 etűd (Peters 2963)
  — Ferling: 18 etűd (Universal 17518)
  — Braun: 18 caprice
  — Paessler: 6 capriccio,
  — Donizetti: Szonáta (Peters 5915)
  — Nielsen: Románc és Humoreszk
  — Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
  — Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
  — Vivaldi: d–moll concerto
  — Vivaldi: a–moll concerto RV 461 (EMB 3769), RV 531 (EMB 6364)
  — Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
  — Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
  — Gaál: Szonatina
  — Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
  — Glinka: Ária és Rondó
  — Cimarosa: Oboaverseny
  — Schumann: 3 románc (EMB 12841)
  — Bellini: Concertino
  — Bozza: Conte pastorale (Leduc 21305)
  — Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
  — Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
  — Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
  — Ránki: Don Quijote y Dulcinea
  — Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
  — Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
  — Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

- Követelmény
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete e^3–ig.
  — Dúr és moll hangsorok a fent említett módokon
  — Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
  — Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

28.3.3.7. Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
— Ütemfajták, ritmusértékek, ritmusképletek átfogó ismerete.
— Díszítések korhű alkalmazása.
— A nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés, ujj– és nyelvtechnika továbbfejlesztése.
— Dúr és összhangzatos moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, hármashangzat felbontásokkal, – tercmenetekkel.
— Skálázás a korábban megismert módokon; kromatikus skála.
— Rendszeres lapról olvasás.
— Kamarazene, vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag:
  — Kerényi: 22 etűd
  — Schmitt: Etűdök I–II.
  — Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
  — Nazarov: 27 etűd
  — Lamotte: 18 etűd
  — Luft: 24 etűd (Peters 2963)
  — Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
  — Braun: 18 caprice
  — Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
  — Nielsen: Románc és Humoreszk
  — Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
  — Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
  — Vivaldi: d–moll concerto
  — Vivaldi: a–moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
  — Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
  — Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
  — Gaál: Szonatina
  — Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
  — Glinka: Ária és Rondó
  — Cimarosa: Oboaverseny
  — Schumann: 3 románc (EMB 12741)
  — Bellini: Concertino
  — Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
  — Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
  — Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
  — Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
  — Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
  — Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
  — Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
  — Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

- Követelmény
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete e^3–ig.
  — Dúr és moll hangsorok hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel 5#, 5b–ig.
  — Egy teljes concerto vagy szonáta, két karakterdarab.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
  — Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres ismeretek átadása

  — A hangterjedelem bővítése.
  — A nádalakítás alapvető tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Dúr és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig a már ismert menetekkel, ritmus– és artikulációs variációkkal.
  — A skálázás tempójának növelése.
  — Fokozott dinamikai kontrasztok elérése a kifejezőbb előadásmód érdekében.
  — A hangerő és hangszín kiegyenlítése a szélső regiszterek között.
  — Kamarazene, vagy zenekari játék.
- Ajánlott tananyag
  — Kerényi: 22 etűd
  — Schmitt: Etűdök I–II.
  — Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
  — Nazarov: 27 etűd
  — Lamotte: 18 etűd
  — Luft: 24 etűd (Peters 2963)
  — Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
  — Braun: 18 caprice
  — Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
  — Nielsen: Románc és Humoreszk
  — Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
  — Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
  — Vivaldi: d–moll concerto
  — Vivaldi: a–moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
  — Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
  — Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
  — Gaál: Szonatina
  — Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
  — Glinka: Ária és Rondó
  — Cimarosa: Oboaverseny
  — Schumann: 3 románc (EMB 12741)
  — Bellini: Concertino
  — Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
  — Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
  — Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
  — Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
  — Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
  — Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
  — Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
  — Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

- Követelmény
  — Dúr és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig a ritmus– és artikulációs variációkkal.
  — Etűdök 5#, 5b előjegyzésig.
  — Egy teljes szonáta, egy concerto, két egyéb mű.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
  — Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

9. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres ismeretek átadása

  — A hangterjedelem további bővítése.
  — A nádfaragási ismeretek bővítése.
  — A hangszerjavítás alapvető tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A biztos és differenciált hangindítás gyakorlása.
  — Tökéletes alapfunkciók kialakítása.
  — Az összes skála 7#, 7b–ig.
  — Újabb skálafigurációk szekvenciákkal.
  — Differenciált dinamikai skála kifejlesztése.
  — A zenei kifejezőkészségre való fokozott törekvés.
  — A kottaolvasási készség állandó fejlesztése.
  — Kamarazene, vagy zenekari játék.
- Ajánlott tananyag:
  — Kerényi: 22 etűd
  — Schmitt: Etűdök I–II.
  — Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
  — Nazarov: 27 etűd
  — Lamotte: 18 etűd
  — Luft: 24 etűd (Peters 2963)
  — Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
  — Braun: 18 caprice
  — Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
  — Nielsen: Románc és Humoreszk
  — Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
  — Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
  — Vivaldi: d–moll concerto
  — Vivaldi: a–moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
  — Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
  — Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
  — Gaál: Szonatina
  — Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
  — Glinka: Ária és Rondó
  — Cimarosa: Oboaverseny
  — Schumann: 3 románc (EMB 12741)
  — Bellini: Concertino
  — Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
  — Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
  — Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
  — Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
  — Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)

— Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
— Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
— Hindemith: Szonáta (Schott 3676)

- Követelmény:
  — Hangsorok 7#, 7b előjegyzésig.
  — Etűdök 5#, 5b–ig.
  — Egy teljes concerto vagy szonáta, két egyéb előadási darab.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
  — Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

10. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A nádfaragás gyakorlása.
— A vibrato elsajátítása.
— A duplanyelv.
— Tájékozódás az oboa szóló– és kamarairodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A tökéletes alapfunkciók automatikussá tétele.
— A vibrato gyakorlása a tudatos alkalmazásig.
— A dupla staccato elsajátítása.
— Az összes skála b–fisz³ hangterjedelemben a már ismert módokon.
— A technikai és zenei megvalósítás összhangjának továbbfejlesztése.
— Kamarazene vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Ferling: 48 etűd (Universal 17514)
  — Ferling: 18 etűd (Universal 17514)
  — Nazarov: 27 etűd
  — Lamotte: 18 etűd
  — Luft: 24 etűd (Peters 2963)
  — Donizetti: Szonáta (Peters 5919)
  — Telemann: a–moll szonáta (Leduc 21044)
  — Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf 4171)
  — Vivaldi: d–moll concerto
  — Vivaldi: a–moll concerto (RV 461 (EMB 3769), RV 536 (EMB 6364)
  — Marcello: d–moll concerto (Peters 9484)
  — Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467)
  — Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I. (Kunzelmann 996)
  — Glinka: Ária és Rondó
  — Schumann: 3 románc (EMB 12741)
  — Bellini: Concertino
  — Dubois: Középkori ballada (Leduc 21353)
  — Weber: Concertino (Kunzelmann 910)
  — Haydn: C–dúr oboaverseny (Peters 8233)
  — Hummel: Bevezetés, Téma és variációk
  — Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490)
  — Händel: c–moll szonáta (Peters 3035)
  — Händel: g–moll szonáta (Peters 3035)
  — Hindemith: Szonáta (Schott 3676)
- Követelmény:

— Az összes dúr és moll skála.
— Két teljes szonáta vagy egy teljes versenymű és egy előadási darab.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy hangsor,
  — Egy többféle ritmikai vagy technikai feladatot tartalmazó hosszabb etűd,
  — Két előadási darab vagy egy barokk mű lassú és gyors tétele vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab kísérettel, kotta nélkül. Az egyik darab vagy tétel helyett kamaramű is játszható.

28.3.3.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

- A tanuló ismerje
  — a hangszerét
- Legyen képes
  — helyes testtartásra, hangszertartásra, a jó légzéstechnika tudatos alkalmazására,
  — oldott, természetes hangszerkezelésre,
  — tudatos és kontrollált gyakorlásra,
  — dinamikailag árnyalt hangképzésre,
  — tiszta intonációval, jó kötéssel és dinamikailag árnyaltan játszani,
  — a kéz– és nyelvtechnika összehangolására,
  — a fürge szimplanyelv használatára,
  — képességeinek megfelelő zenei anyag stílusos, zeneileg értelmes, kifejező előadására,
  — kamara– és zenekari művek előadásában közreműködni,
  — előadási darabokat korhű díszítéssel előadni,
  — romantikus műveket vibrato alkalmazásával játszani.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- Legyen képes
  — a sima kötés megvalósítására,
  — az összehangolt kéz– és nyelvtechnika tudatos alkalmazására,
  — fürge szimplanyelv és duplanyelv használatára
  — technikájának önálló továbbfejlesztésére.
- Tudjon
  — a hangszerén b–f3 között egyenletes ujjtechnikával játszani,
  — lassú tételeket stílusos variációkkal előadni.
  — egy etűdöt, valamint egy barokk szonátát vagy koncert–tételpárt, vagy egy karakterdarabot, és egy kamarazenei művet előadni

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

  Oboa főtárgy
  — „A" tagozat: minimum 10 perc
  — „B" tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

  „A" tagozat
  — Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű; Ferling: 48 etűd (Hofmeister, Universall), Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I–II., Luft: 24 etűd oboára (Peters), Kerényi Sándor: 22 etűd (Flaccus) oboára nehézségi szintjén.
  — Egy barokk szonáta, vagy koncert–tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű; Donizetti: Szonáta, Telemann: a–moll szonáta (Leduc), Telemann: g–moll szonáta (Breitkopf), Vivaldi: d–moll concerto, Vivaldi: a–moll concerto (EMB 7060), Marcello: d–moll concerto, Bartók: Három csíkmegyei népdal (EMB 2467), Gaál: Szonatina, Rösler–Rosetti: F–dúr concerto I., Nielsen: Románc és Humoreszk, Glinka: Ária és Rondo, Cimarosa: Oboaverseny (Boosey& Hawkes) nehézségi szintjén.
  — A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű; Ferling: 48 etűd (Hofmeister, Universall), Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I–II., Luft: 24 etűd oboára (Peters), Kerényi Sándor: 22 etűd (Flaccus) Ferling: 18 gyakorlat, Paessler: 6 capricco,oboára nehézségi szintjén.

— Egy barokk szonáta, vagy koncert–tételpár, vagy egy karakterdarab és egy kamarazenei mű; Schumann: 3 románc (EMB 12841), Bellini: Concertino, Dubois: Középkori ballada (Leduc), Bozza: Conte pastorale (Leduc), Haydn: C–dúr oboaverseny (Breitkopf), Weber: Concertino, Hummel: Bevezetés, Téma és variációk, Ránki: Don Quijote et Dulcinea (EMB 3490), Händel: c–moll szonáta (Leduc), Händel: g–moll szonáta (Peters, Leduc), Hindemith: Szonáta nehézségi szintjén.

— A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.3.3.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

— Jó minőségű és állapotú tanulóhangszerek.
— Kész nád (havonta, tanulónként 1 db).
— Jól hangolt zongora.
— Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány.
— Teljes alakot visszaadó tükör.
— Metronóm.

28.3.4. **Fagott**

A kvintfagott, kvartfagott (fagottino) és a kisfagott, valamint a kiskezes fagottok megjelenésével mód nyílik arra, hogy a fagott tantárgyat – az eddigiekhez képest jóval korábban – ezekkel a hangszerekkel, kezdjük el oktatni.

A fagottal kezdődő oktatás esetében ajánlott megvárni, amíg a tanuló eléri azt a fizikai fejlettséget, amely a hangszer tanulásához szükséges.

28.3.4.1. A fagott–tanítás feladatai:

— a helyes légzés kialakítása,
— a kifejező fagott hang elsajátíttatása,
— a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
— a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
— a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
— a belső hallás fejlesztése,
— a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
— rendszerezett zenei ismeretek átadása.

- Ismertesse meg a tanulókkal
  — a hangszer történetét,
  — a fagott társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
  — a hangszer irodalmát,
  — a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.
- Tudatosítsa

— a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
— a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
— a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
— a fagott hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
— a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
— a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

- Fejlessze a tanuló zenei képességeit
  — hangszeres technikáját,
  — improvizációs tevékenységét (kreativitását),
  — lapról játszási készségét.
- Ösztönözze a tanulót
  — a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

28.3.4.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— A hangszer részei, össze– és szétszerelése, tisztántartása.
— A nád szerepe, helyes megszólaltatása.
— Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása
— A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
— A 2/4, 3/4, 4/4–es ütemek
— A basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A fagott helyes tartása álló helyzetben, elhelyezése a kézen.
— A kéztartás beállítása, a két kéz ujjainak laza használata, a gyűrűs ujj függetlenítése.
— A szájtartás kialakítása:
— A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
— A helyes befúvás, hangindítás kialakítása.
— A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban.
— A tenuto és legato játék alapjainak lerakása megalapozása.

- Javasolt tananyag
  — Hara – Szántó: Gyermekdalok fagottra (transzponálva)
  — Weissenborn: Fagottiskola I. kötet I–V. fejezet
  — Waggon Wheels a second book of 26 pieces for cellists with piano accompaniment (Katherine and Hugh Colledge Boosey and Hawkes)
  — Ralf Müller: Quintfagottschule I. kötet (Edition Molinari, Regensburg ISMN M–50062–012–9)
  — Christof Peter: Lehr–und Spielbuch für fagottino und fagott 1. kötet (Verlag musica practica, Theilingen CMP 2001/1)
- Követelmény
  — Folyamatos légvezetés néhány ütemen keresztül.
  — 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
  — Gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
  — Két gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— A hangszer részei, össze– és szétszerelése, tisztántartása.
— A nád szerepe, helyes megszólaltatása.
— Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása

— A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
— A 2/4, 3/4, 4/4–es ütemek
— A basszuskulcs olvasása a megismert hangterjedelemben.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A kéztartás beállítása, a két kéz ujjainak laza használata, a gyűrűs ujj függetlenítése.
— A szájtartás kialakítása:
— A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
— A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása, fejlesztése
— A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban.
— A tenuto és legato játék megalapozása.

- Javasolt tananyag
  — Hara – Szántó: Gyermekdalok fagottra (transzponálva)
  — Weissenborn: Fagottiskola I. kötet I–V. fejezet
  — Waggon Wheels a second book of 26 pieces for cellists with piano accompaniment (Katherine and Hugh Colledge Boosey and Hawkes)
  — Ralf Müller: Quintfagottschule I. kötet (Edition Molinari, Regensburg ISMN M–50062–012–9)
  — Christof Peter: Lehr–und Spielbuch für fagottino und fagott 1. kötet (Verlag musica practica, Theilingen CMP 2001/1)
- Követelmény
  — Folyamatos légvezetés néhány ütemen keresztül.
  — 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
  — Gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — 5–8 hangból álló hangsor játszása, tenuto és legato, valamint ezek biztonságos olvasása.
  — Két gyermekdal nehézségű zenei motívum megformálása.

28.3.4.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Olvasás basszuskulcsban, készségszintű játék a tanult ismert hangterjedelemben.
— A nád szerepe, megszólaltatása.
— Egyenletes tempó–, illetve ritmusérzék kialakítása
— A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
— A 2/4, 3/4, 4/4 C – es ütemek
— A szinkópa, éles– és nyújtott ritmus ritmusképletek, és a felütés
— Az ismétlőjelek, Prima volta, seconda volta, korona, levegővétel jele, kötőjel, hangsúly jel, módosító jelek, dinamikai jelek
— A szerkezet, és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor,)
— A játékmód és artikuláció alapfogalmai (tenuto, legato, staccato)
— Hangsorok 1#, 1b előjegyzésig

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés gyakoroltatása, a helyes test–, hangszer– és kéztartás folyamatos ellenőrzése, fejlesztése
— A szájtartás kialakítása, ill. továbbfejlesztése:
— A szájtartásban az artikuláció (a jól intonált hang érdekében) megkezdése már T5 távolság esetén is;
— A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása; a nyelv helyzete és használata.
— A tenuto és legato játék alapjainak lerakása.
— A staccato játékot előkészítő gyakorlatok bevezetése.
— A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer kialakítása.

- Ajánlott tananyag

— Népdalok játszása (magyar, ill. más népek dalai)
— Hara: Fagottiskola I. kötet
— Herpay Ágnes: Szeretek fagottozni
— Julius Weissenborn: Fagottiskola
— Gárdonyi: 2 kis gordonkadarab
— Gordonkamuzsika kezdőknek
— Ralf Müller: Quintfagottschule 2. kötet (Edition Molinari, Regensburg ISMN M–50062–013–6)
— Christof Peter: Lehr–und Spielbuch für fagottino und Fagott 1. kötet (Verlag musica practica, Theilingen CMP 2001/1)

- Követelmény
  — Folyamatos légvezetés: legalább 1/4 periódus terjedelmű zenei anyag megformálása 1 lélegzetvételre.
  — A hangkészletből adódó egyszerűbb hétfokú hangsor játszása tenuto és legato.
  — A törzshangok ismerete, olvasása, fogásai.
  — 16 ütemnyi kis előadási darabok elsajátítása zongorakísérettel
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy hangsor, vagy technikai gyakorlat
  — 8–16 ütemes előadási darab zongorakísérettel.

2. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Hangterjedelem: C – c1–ig.
— Készségszintű játék basszuskulcsban, a tenorkulcs olvasása.
— Ütemtípusok: 3/8,
— Ritmusértékek és szüneteik: az egésztől a tizenhatodig;
— Ritmusképletek: kis nyújtott, kis éles és a triola.
— Szerkezet, tagolás: Da Capo,
— Alapvető tempójelzések, és dinamikai jelzések (Allegro, Moderato, Andante, forte, piano)
— A dinamika és az intonáció összefüggésének megismertetése
— Hangindítás súlytalan helyen, átkötés.
— A dúr és moll hangsorok szerkezete és különbségének tudatosítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes test–, hangszer– és szájtartás, valamint a légzés készségszintre fejlesztése.
— A tíz ujj független használata, a bal kéz hüvelykujj helye, használatának újbóli ellenőrzése
— Zenei elválasztás, vagy szünet játszása új levegővétel, illetve új rekesztámasz nélkül.
— Ismerkedés a kitartott hangok befejezésének módjaival.
— Legalább T5 nagyságú kötések gyakorlása.
— Hangszeres állóképesség–fejlesztő gyakorlatok.
— Különböző artikulációk megjelenése.
— A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos fejlesztése.
— Lapról olvasási gyakorlatok.

- Ajánlott tananyag
  — Komarovszky: Fagott etűdök 1.
  — Góreczky: Fagottiskola I.
  — D. Holland: Fagottino Schule I.
  — Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.1
  — Jacob: 4 forgács
  — Csáth E.: Előadási darabok gordonkára I. kötet
  — Jörg Möhler: Lieder und Vortragsstücke für Fagottino in F (inG) und Klavier
  — Felix Holler: Das Wüstenschiff für Fagott(ino) und Klavier
  — Christoph Peter: Lehr– und Spebuch für Fagottino und Fagott 2. kötet

- Követelmény
  - — A levegővétel tudatos használata a zenei tagolásra, legalább 4 ütem folyamatos eljátszása.
  - — Készségfejlesztő gyakorlatok, etűdök.
  - — Több periódus terjedelmű előadási darabok vagy tételek zongorakísérettel.
  - — Nehezebb népdalcsokor vagy népdalfeldolgozás eljátszása.
- Az év végi vizsga anyaga
  - — Hangsor,
  - — Egy készségfejlesztő gyakorlat,
  - — Két előadási darab, zongora kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

  - — Zökkenőmentes játék basszuskulcsban,
  - — Ütemtípusok:6/8,12/8,
  - — A játszott anyagban előforduló különböző fajtájú ütemtípusok és ritmusértékek.
  - — A zenei anyagban szereplő stílusjegyek meg– és felismerése.
  - — A különböző hangközmenetek felépítése.
  - — Alapvető formai ismeretek.

A hangszerkezelés fejlesztése

  - — Az ujjak határozott, de laza billentése.
  - — A hangindítás minőségének differenciálása, kifejező eszközzé tétele.
  - — A folyamatban, csoportban álló staccato menetek technikájának megtanulása, a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
  - — A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos ellenőrzés melletti gyakoroltatása.
  - — További dinamikai fokozatok megtanítása (pp, mf, ff), illetve ezek átmenete egymásba (crescendo–decrescendo) egy lélegzetvételre.
  - — A dinamika és az intonáció gyakorlati alkalmazása.
  - — Törekvés a regiszterek közti dinamikai különbségek kiegyenlítésére.
  - — A hangminőség fejlesztése, a hang szép befejezése.
  - — A skálázás tempójának növelése, ritmus– és kötésvariációk alkalmazása.
  - — A különböző testhelyzetű (álló, ülő) játékmódok ismertetése, gyakoroltatása.
- Ajánlott tananyag
  - — Wybór etiud na fagott 1 (B. Komorowski, W. Osadzin) 1 (Polskie Wydawnictwo Muzyczne)
  - — Góreczky: Fagottiskola II. kötet
  - — First Book of Basoon Solos (Lindon Hilling and Walter Bergmann)
  - — Das Fagott V. kötet
  - — Kósa: 4 könnyű fagott darab
  - — Oromszegi Ottó: Duók
  - — Jörg Möhler: Music aus der Barockzeit für quintfagott und Klavier
- Követelmény
  - — Dúr és összhangzatos moll hangsorok 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzat–felbontás.
  - — Etűdök eljátszása – pihenő nélkül –, benne a tanult dinamikai fokozatok alkalmazása.
  - — Biztos levegővezetés a tanult tananyag szintjén.
  - — Lassú–gyors tételpár, vagy egy hosszabb előadási darab játszása fejből, zongorakísérettel.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Skála különböző artikulációkkal
  - — Egy etűd,
  - — Két előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

  - — A tenorkulcs bevezetése.

— Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelemben, 3#, 3b előjegyzésig.
— A kromatikus skála fogalma.
— Ütemtípusok: 5/8, 7/8
— A játszott anyaghoz kapcsolódó formai ismeretek.
— Könnyebb ékesítések írásmódja és ritmusa.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés–támasz–artikuláció egységének fejlesztése.
— Különböző staccato játékmódok ismerete.
— Kvart– és kvintkötések gyakorlása artikulációval.
— Oktávkötések gyakoroltatása, a regiszterek kiegyenlítése.
— A hang szép befejezése.
— A skálázás tempójának növelése, ritmus– és törésvariációkkal is.
— A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.

- Ajánlott tananyag
  — Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)
  — Kolasinszky: 3 darab
  — Farkas: Népdalszonatina
  — Hughes: 6 könnyű darab
  — Hara László: Fagottiskola II. (EMB)
  — Karel Pivonka: Fagottiskola
  — Komorovszkij–Oszadzin: Válogatott etűdök 1., 2.
  — Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)
  — Hara: Fagottmuzsika kezdőknek
  — Küffner: Duók
  — Graham Sheen: Two by two (Faber)
  — Telemann: 6 kánonszonáta
  — Who's Zoo: Colin Cowles
- Követelmény
  — Dúr és összhangzatos moll skálák, 3#, 3b előjegyzésig, az ismert hangterjedelemben, hármashangzat felbontás.
  — Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
  — Egyszerűbb barokk tételek, vagy karakterdarabok eljátszása.
  — Társas zenélés az órán és amennyiben mód van rá, órán kívül különböző összetételű együttesekben.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy dúr és egy moll skála, hármashangzattal,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — két előadási darab vagy tételpár kísérettel lehetőleg kotta nélkül,

5. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Alakuljon ki a tanulóban a tudatos törekvés az értelmes, tagolt előadásra, legyen zeneileg igényes, feleljen meg az követelményekben megfogalmazottaknak.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Dúr és összhangzatos moll skálák, az ismert hangterjedelemben
— Néhány fontosabb segédfogás megismerése, és alkalmazása.
— A légzés–támasz–artikuláció egységének elérésére való igény elmélyítése.
— Kiegyenlített, telt hang kialakítása minden regiszterben.
— A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.
— Az állóképesség növelése, a tempó emelése a tanuló technikai felkészültségének megfelelően.
— A dinamikai változások állandó és karakterisztikus alkalmazása, egyre jobb intonációra való törekvés.

— Lapról olvasás fejlesztése.

- Ajánlott tananyag
  — Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)
  — Krakamp: 30 karakterisztikus etűd
  — Oromszegi Ottó: 50 karakteretűd
  — Das Fagott VI.
  — Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)
  — Hara: Fagottmuzsika kezdőknek
  — Küffner: Duók
  — Second Book of Bassoon Solos (Faber Music)
- Követelmény
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok 3#, 3b előjegyzésig, hármashangzatok.
  — Rövidebb periódusnyi zenei anyag dinamikus megformálása egy lélegzetvételre.
  — Kamarazenei ismeretek gyakorlati alkalmazása.
  — A játszott művek, stílusos, hangulatos megszólaltatása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Skála,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

  — Dúr és moll hangsorok különböző dallam– és ritmusvariációkkal, minél változatosabb improvizációs ötlet alapján is.
  — Készségszintű játék tenorkulcsban.
  — Trilla, előke–, utóka, mordent készségszintű alkalmazása.
  — A hangnemi kitérés és moduláció fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín kialakítása.
  — A segédfogások megismerése a tiszta intonáció érdekében.
  — A légzés– és hangképzésbeli ismeretek automatizálása.
  — Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv és légvezetés kombinációjával.
  — A skálázás egyenletes tempó melletti gyorsítása. Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű etűdök játszása.
  — A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.
  — Dinamikai színskála fejlesztése.
  — Az önálló hangolás megtanulása.
  — Memóriafejlesztés hosszabb terjedelmű művekkel is.
  — A lapról játék az előző tanév anyagának megfelelő nehézségű darabokkal, egyenletes, az eredeti tempóhoz közeli tempóban.
  — Rendszeres társas zenélés.
  — A vibrato alkalmazása.

- Ajánlott tananyag
  — Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.2
  — Krakamp: Etűdök II. (válogatva)
  — Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara L.– Nagy O.)
  — Marcello: e–moll szonáta
  — A. Vivaldi: d–moll fagottverseny KV. 472 I.–II. tétel
- Követelmény
  — Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok.
  — A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.

— Nagyobb lélegzetű, összetettebb feladatokat tartalmazó etűdök játszása, a hangszer teljes terjedelmében.
— Különböző stílusú előadási darabok tisztán intonált játéka.

- Az év végi vizsga anyaga
  — Egy skála,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

28.3.4.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

A „B”tagozat feladata a tehetséggondozás. A tanuló játéka elsősorban az előadás kifejezőerejében, szuggesztivitásában kell, hogy meghaladja kortársaiét, de fontos szempont az előbbieken kívül a hangminőség igényessége és a hangszerkezelés biztonsága is.

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Az egyenletes tempó, illetve ritmusérzék kialakítása
— A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél, és egész értékek, valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete
— A játszott anyagban előforduló különböző fajtájú ütemtípusok
— Felütés, átkötés.
— A dúr és moll hangsorok különbségén kívül a dallamos moll és a természetes moll közti különbség; a tanult művek formáinak érzékeltetése a tanuló tudásszintjének megfelelően.
— Az enharmónia fogalma

A hangszerkezelés fejlesztése

— A szájtartás kialakítása:
— A helyes légzés gyakoroltatása nyugodt tempóban
— A helyes befúvás, hangindítás begyakorlása, fejlesztése
— A nyelv helyzete és használata alapvető játékmódban.
— A hangszerkezelésben mindent a zenei kifejezés, illetve az erre való határozott törekvés és árnyaltabb előadás határoz meg.

- Ajánlott tananyag
  — Komarovszky: Fagott etűdök 1.
  — Góreczky: Fagottiskola I.
  — D. Holland: Fagottino Schule I.
  — Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.1
  — Jacob: 4 forgács
  — Csáth E.: Előadási darabok gordonkára I. kötet
  — Jörg Möhler: Lieder und Vortragsstücke für Fagottino in F (inG) und Klavier
  — Felix Holler: Das Wüstenschiff für Fagott(ino) und Klavier
  — Christoph Peter: Lehr– und Spebuch für Fagottino und Fagott 2. kötet
- Követelmény
  — Hangsor 2#, 2b előjegyzésig – dúr és összhangzatos moll skálák.
  — Két készségfejlesztő gyakorlat pontos és folyamatos eljátszása pihenő nélkül; gyakorlatok negyed, nyolcad értékekkel, éles és nyújtott ritmussal, szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel, a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Hangsor,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Két előadási darab, zongora kísérettel kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Hangsorok különböző dallam– és ritmusvariációkkal, minél változatosabb improvizációs ötlet alapján is.

— Ütemtípusok: váltakozó ütemek.
— Ritmusértékek–ritmusképletek; bonyolultabbak, apróbbak is.
— Ismerkedés a darabban előforduló díszítésekkel

A hangszerkezelés fejlesztése

— Az ujjak határozott, de laza billentése.
— A hangindítás minőségének differenciálása, kifejező eszközzé tétele.
— A folyamatban, csoportban álló staccato menetek technikájának megtanulása, a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
— A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer folyamatos ellenőrzés melletti gyakoroltatása.
— További dinamikai fokozatok megtanítása (pp, mf, ff), illetve ezek átmenete egymásba (crescendo–decrescendo) egy lélegzetvételre.
— A dinamika és az intonáció gyakorlati alkalmazása.
— Törekvés a regiszterek közti dinamikai különbségek kiegyenlítésére.
— A hangminőség fejlesztése, a hang szép befejezése.
— A skálázás tempójának növelése, ritmus– és kötésvariációk alkalmazása.
— A különböző testhelyzetű (álló, ülő) játékmódok ismertetése, gyakoroltatása (kamarazenében, fúvószenekarban ülni, gyakorolni állva kell).
— Az ajánlott tananyagban szereplő előadási darabok sajátos stílusjegyeinek felismerése, és az ehhez szükséges technikai megoldások részben önálló megtalálása.
— Lapról játék kb. a 2. évfolyam nehézségi szintjén.
— Helyes trillázási technika kialakítása, a trillázás gyakorlásának módjai.
— A dinamikai határok kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
— Az oktávváltások finomítása, a levegővezetés differenciálása, játék a hangszínnel is.

- Ajánlott tananyag
  — Wybór etiud na fagot 1 (B. Komorowski, W. Osadzin) 1 (Polskie Wydawnictwo Muzyczne)
  — Góreczky: Fagottiskola II. kötet
  — First Book of Basoon Solos (Lindon Hilling and Walter Bergmann)
  — Das Fagott V. kötet
  — Kósa: 4 könnyű fagott darab
  — Oromszegi Ottó: Duók
  — Jörg Möhler: Music aus der Barockzeit für quintfagott und Klavier
- Követelmény
  — Hangterjedelem: B–d1–ig.
  — Hangsorok 3#, 3b előjegyzésig, kromatikus skála az ismert hangterjedelemben, vagy töredékében, hármashangzat és felbontása.
  — Az átlagosnál színvonalasabb megszólaltatással két készségfejlesztő gyakorlat pontos és folyamatos, igényes zenei előadása hosszabb pihenő nélkül.
  — Kamarazenei darab eljátszása tanórán kívül, vagy fúvós, illetve szimfonikus zenekari szereplés, ha az adott körülmények engedik.
  — Nagyobb technikai képzettséget igénylő etűdök biztonságos eljátszása a teljes ismert hangterjedelemben, bonyolultabb ütemfajták, ritmusok alkalmazásával.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy dúr és egy moll skála,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Két előadási darab vagy tételpár zongorakísérettel, kotta nélkül

4. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

  — Hangsorok különböző dallam– és ritmusvariációkkal.
  — A hangnemi kitérés, moduláció fogalma.
  — A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.
  — A díszítés fejlesztése: hosszú– és rövid előke és utóka, mordent, stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés–támasz–artikuláció tudatos alkalmazása.
— A fontosabb segédfogások megismerése.
— Önálló hangolásra nevelés.
— A hangszer intonációs hibáinak korrigálására való törekvés.

- Ajánlott tananyag
  — Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)
  — Kolasinszky: 3 darab
  — Farkas: Népdalszonatina
  — Hughes: 6 könnyű darab
  — Hara László: Fagottiskola II. (EMB)
  — Karel Pivonka: Fagottiskola
  — Komorovszkij–Osadzin: Válogatott etűdök 1., 2. (PWM)
  — Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)
  — Hara: Fagottmuzsika kezdőknek
  — Küffner: Duók
  — Graham Sheen: Two by two (Faber)
  — Telemann: 6 kánonszonáta
  — Who's Zoo: Colin Cowles
- Követelmény
  — Dúr és összhangzatos moll skálák, 3#, 3b előjegyzésig, az ismert hangterjedelemben, hármashangzat felbontás.
  — Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
  — Barokk tételek, karakterdarabok eljátszása.
  — Társas zenélés az órán és amennyiben mód van rá, órán kívül különböző összetételű együttesekben.
  — A tanuló törekedjék az önállóságra a darabok gyakorlása során felmerülő problémáknál.
  — Alkalmazza az eddig szerzett formai és szerkezeti ismereteket az előadás során.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy dúr és egy moll skála,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Két előadási darab vagy tételpár kísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Hangsorok különböző dallam– és ritmusvariációkkal, minél változatosabban
— Bevezetés a vibrato használatába.
— Bonyolultabb ékesítések (pl. trilla, kettős ékesítés) írásmódja, ritmusa, előadási módja

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés–támasz–artikuláció egységének tudatos alkalmazása.
— Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
— A laza, könnyed ujjtechnika továbbfejlesztése.
— Etűdök, skálák tempójának gyorsítása.

- Ajánlott tananyag
  — Hresztomatija: Dalok, duók, etűdök fagottra (közreadja Tyerehin)
  — Krakamp: 30 karakterisztikus etűd
  — Oromszegi Ottó: 50 karakteretűd
  — Das Fagott VI.
  — Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara – Nagy O.)
  — Hara: Fagottmuzsika kezdőknek
  — Küffner: Duók
  — Second Book of Bassoon Solos (Faber Music)

- Követelmény
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok 3#, 3b előjegyzésig, hármashangzatok.
  — Rövidebb periódusnyi zenei anyag dinamikus megformálása egy lélegzetvételre.
  — Kamarazenei ismeretek gyakorlati alkalmazása.
  — A játszott művek, stílusos, hangulatos megszólaltatása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy dúr és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–felbontással,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Két előadási darab vagy tételpár kísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

  — A tanuló a különböző stílusjegyeknek megfelelő módon játssza előadási darabjait.
  — Tudatosítsa a játszott műben felmerülő valamennyi ismeretet. Ismerje meg a belső összefüggéseket is.
  — Kapcsolódjon tanulmánya más művészeti ág megismeréséhez is.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Ismernie kell a főbb segédfogásokat.
  — Ismerje meg a hangszer intonációs hibáit és tudja korrigálni azokat.
  — Ismerje meg a nád legalapvetőbb tulajdonságait.
  — A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer továbbfejlesztése.
- Ajánlott tananyag
  — Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.2
  — Krakamp: Etűdök II. (válogatva)
  — Barokk szonáták I.–II. (ifj. Hara L.– Nagy O.)
  — Marcello: e–moll szonáta
  — A.Vivaldi: d–moll fagottverseny KV. 472 I.–II. tétel
- Követelmény
  — Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok.
  — A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
  — Nagyobb lélegzetű, összetettebb feladatokat tartalmazó etűdök játszása, a hangszer teljes terjedelmében.
  — Különböző stílusú előadási darabok tisztán intonált játéka.
- Az év végi vizsga ajánlotta anyaga
  — Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–felbontással,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

28.3.4.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

- A tanuló ismerje
  — a fagott és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
  — a tudatos és helyes légzéstechnikát,
  — a fagott intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
  — a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
  — egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
  — a vibráto szerepét a zenei megvalósításban,
  — ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
  — a jelentősebb fagottos előadóművészeket.
- Legyen képes
  — a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
  — a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,

— az önálló hangolásra,
— a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
— a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
— hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
— a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
— egyenletes technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes
  — dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal,
  — szélsőséges dinamikák megvalósítására,
  — készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Weissenborn),
  — nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Weissenborn 2. kötet, Pivonka: Ritmikus etűdök, stb.),
  — egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
  — hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

  Fagott főtárgy
  — „A" tagozat: minimum 10 perc
  — „B" tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

  „A" tagozat
  — Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Weissenborn: Fagottetűdök kezdőknek op. 8/1. kötet III. fejezet 23. G–dúr, IV. fejezet 1. C–dúr, 2. F–dúr (EMB13685) nehézségi szintjén.
  — Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű egyik tétele; Beethoven: Kontratánc/G–dúr, L. Fischer: Pincemester dala, Grecsanyinov: Tréfacsináló nehézségi szintjén.
  — Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

  „B" tagozat
  — Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Weissenborn: Fagottetűdök kezdőknek op. 8/1. kötet IV. fejezet 2. F–dúr, op. 8/2. kötet 14. F–dúr, 15. d–moll(EMB13685), Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat I., 4. nehézségi szintjén.
  — Két különböző karakterű darab vagy tétel–pár, az egyik lehet kamaramű tétel; Farkas F.: Népdalszonatina I–II. tétel (EMB 2458), Telemann: F–dúr szonáta (EMB12196), Weissenborn: Téma és variációk (EMB 12196) nehézségi szintjén.
  — Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.3.4.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamokon a tanulók esetében a tanuló szeretné megőrizni a zeneiskolai évfolyamokban elért hangszeres játékának színvonalát, a zenei tevékenység iránti nyitottságát.

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Dúr és moll hangsorok 4, legato, staccato, tenuto játékmóddal, a hangszer tanult terjedelmében.
— A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
— Korhű díszítések alkalmazása.
— Biztos játék basszuskulcsban, és a tenorkulcs készségszintű alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés–támasz–artikuláció tudatos alkalmazása.
— A hangszer különböző regisztereiben egységes hangszín megvalósítására való törekvés.
— A segédfogások alkalmazása.
— A skálázás egyenletes tempó melletti további gyorsítása.
— Memóriafejlesztés további, hosszabb terjedelmű művekkel.
— A lapról játék készségszintű alkalmazására való törekvés.
— Rendszeres társas zenélés.

- Ajánlott tananyag
  — Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.3
  — Wenzel Neukirchner: 23 középfokú fagottgyakorlat (EMB)
  — Emanuele Krakamp: Fagottiskola I. kötet (Hofmeister)
  — Antonio Vivaldi: d–moll fagottverseny (EMB)
  — Georg PhilippTelemann: F–dúr szonáta (EMB)
- Követelmény
  — Dúr és moll hangsorok 4 #, 4b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok.
  — A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
  — Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
  — Különböző stílusú előadási darabok tagolt, tisztán intonált játéka.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy etűd,
  — Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Dúr–és moll hangsorok, skálák, tercek, hármashangzatok a hangszer tanult terjedelmében.
— Kromatikus skála a hangszer teljes terjedelmében, minden regiszterben kiegyenlített hangon.
— A főbb zenei karakterek ismerete (dolce, grazioso, espressivo, risoluto)

A hangszerkezelés fejlesztése

— A hangképzés további ismétlése, bővítése, dinamikai követelményekkel való kibővítése.
— A trillázás fejlesztése, a nehezebb fogások gyakoroltatása.
— A hangminőség további fejlesztése.
— Ismerkedés a kortárs művekkel, előadásmódjával.

- Ajánlott tananyag
  — Carl Jacobi: 6 középfokú fagottgyakorlat (válogatva) (EMB)
  — Étienne Ozi: 42 etűd (válogatva) (EMB)
  — Antonio Vivaldi: fagottversenyek

— Benedetto Marcello: F–dúr és G–dúr szonáta (EMB)
— Mirosnyikov: Scherzo (Suprafon)
— Carl Stamitz: F–dúr fagottverseny (Peters)
— Eugene Bozza: Burlesque (Leduc)

- Követelmény
  — A befúvási módszer kialakítása a koncertek, ill. a kamarazenélés felkészülésére.
  — A felkészültségnek megfelelő etűdök hibátlan eljátszása, mind technikai, mind dinamikai és egyéb szempontból.
  — A képességekhez mért előadási darabok igényes előadása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy etűd,
  — Egy előadási darab vagy két különböző karakterű tétel zongorakísérettel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Dúr–és moll hangsorok skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer tanult terjedelmében.
— A tempó– és dinamikai jelek ismeretének kibővítése.
— A különböző stílusú művek korhű előadásmódjának továbbfejlesztése.
— A kortárs zeneszerzők, és fagottosok megismerése.
— Kitekintés más műfajokra (jazz, igényes könnyűzene).

A hangszerkezelés fejlesztése

— Hangképzés nagy dinamikai különbséggel.
— A hangszer teljes terjedelmének könnyed kezelése.

- Ajánlott tananyag
  — Julius Satzenhoffer: Etűdök
  — Étien Ozi: 42 etűd (EMB)
  — Eugene Jancourt: Etűdök (Universal, IMC, Accolade)
  — Conrad Jacobi: Hat középfokú fagottgyakorlat (EMB)
  — Karel Pivonka: Ritmické etudy pro fagot (Suprafon)
  — Antonio Vivaldi: fagottversenyek
  — Georg Philipp Telemann: e–moll, f–moll, a–moll szonáta (EMB)
  — J. Chr. Bach: B–dúr, Esz–dúr fagottverseny (EMB)
  — Franz Danzi: F–dúr fagottverseny – Sikorski, (EMB)
  — Petrovics Emil: Passacaglia in blues (EMB)
  — Dubrovay László: Cinque pezzi (EMB)
  — Bozay Attila: Episodi (EMB)
  — Kocsár Miklós: Dialoghi (EMB)
- Követelmény
  — Dúr–és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében.
  — A nehezebb ritmusképletekben való jártasság.
  — Laza, könnyed ujjtechnika.
  — Rendszeres társas zenélés, lehetőség szerint zenekari játék.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — egy skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással
  — Egy etűd
  — Két előadási darab vagy tételpár, zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül

10. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Az eddig tanult ismeretek összegzése, a technikai színvonal megszilárdítása.

— Az esetlegesen még meglévő hiányosságok kiküszöbölése.
— A technikai készségek továbbfejlesztése.
— A duplanyelv–technika megismerése.
— A társművészetek iránti figyelem elmélyítése.
— A zenei ízlés további formálása, a zenei élet iránti érdeklődés felkeltése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A hangszertechnikai ismeretek alkalmazása a zenei művek előadása során.
— Az improvizációs készség alapjainak alkalmazása a megfelelő művek során.
— A lapról olvasási készség olyan szintre fejlesztése, hogy a tanuló a játék során érje el, hogy első látásra el tudjon játszani megfelelő nehézségű műveket kotta hűen, közel azonos tempóban, mint a tempójelzés.
— A társas zenélésben az együttjáték precizitása és az intonáció is legyen biztos.

- Ajánlott tananyag
  — Ludwig Milde: Koncertetűdök (EIMC New York)
  — Emanuele Krakamp: Fagottiskola II. kötet (Hofmeister)
  — Oromszegi Ottó: 10 modern fagottetűd (EMB)
  — Franz Suchanek: Concertino (Suprafon)
  — Franz Danzi: F–dúr fagottverseny (Musica Rara)
  — Wolfgang Amadeus Mozart: B–dúr fagottverseny
  — Hidas Frigyes: Fagottverseny (EMB)
  — Maros Rudolf: Fagottverseny (EMB)
  — Gabriel Pierné: Concertino (Leduc)
- Követelmény
  — Dúr–és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer tanult terjedelmében.
  — A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten tudja előadni, kotta– és stílushűen.
  — Értelmes, tagolt előadásmód kialakítása, a zene folyamatának és összefüggéseinek érzékeltetése, kifejező játékmód elérése.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással,
  — Egy etűd,
  — Két előadási darab vagy tételpár, zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

28.3.4.7. Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű tanulmányaik mellett tanulják hangszerüket, egy magasabb szintű zenei képzéssel. meg kívánva őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét,

7. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek

  — A ritmusértékek, ritmusképletek ismeretének elmélyítése.
  — Korhű díszítések alkalmazása.
  — A különböző stílusjegyű darabok értelmes, tagolt, élményszerű előadására való törekvés.
  — Dinamikai ismeretek, stílusjegyek alkalmazásának bővítése.

  A hangszerkezelés fejlesztése

  — A kialakított technikai ismeretek, mechanizmusok továbbfejlesztése.
  — A nádigazítás alapvető ismeretei.
- Ajánlott tananyag
  — Andreas Schultze–Florey: 99 Vortragsstücke für Fagottino oder Fagott Bd.3
  — Wenzel Neukirchner: 23 középfokú fagottgyakorlat (EMB)
  — Emanuele Krakamp: Fagottiskola I. kötet válogatva (Hofmeister)
  — Antonio Vivaldi: d–moll fagottverseny (EMB)
  — Georg PhilippTelemann: F–dúr szonáta (EMB)
- Követelmény

— Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, különböző formációk variálása a skálázás során.
— A kromatikus hangsor a hangszer teljes, megismert hangterjedelmében.
— Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, a tempójelzéseknek megfelelő tempóban, és karakterrel.
— Különböző stílusú előadási darabok értelmes, tagolt, tisztán intonált játéka.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással,
  — két különböző etűd,
  — Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— Dúr–és moll hangsorok skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében, különböző ritmusvariációkkal
— A főbb zenei karakterek ismerete

A hangszerkezelés fejlesztése

— A vibrato gyakorlati megvalósítása.
— A laza, könnyed hangszerkezelés továbbfejlesztése (ujjtechnika, ujjak szinkronizálása)
— A gyors, ugyanakkor halk belégzés fejlesztése.
— A hangminőség további fejlesztése.
— Ismerkedés a kortárs művekkel, előadásmódjával.

- Ajánlott tananyag
  — Carl Jacobi: 6 középfokú fagottgyakorlat (EMB)
  — Étienne Ozi: 42 etűd (EMB)
  — Antonio Vivaldi: fagottversenyek
  — Benedetto Marcello: F–dúr és G–dúr szonáta (EMB)
  — Mirosnyikov: Scherzo (Suprafon)
  — Carl Stamitz: F–dúr fagottverseny (Peters)
  — Eugene Bozza: Burlesque (Leduc)
- Követelmény
  — Dúr–és moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében, különböző ritmusvariációkkal.
  — A helyes tartások, és technikák alkalmazása a szép, telt, kifejező hangszerhangért.
  — Rendszeres, igényes hangképzés.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással,
  — két különböző etűd,
  — Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

9. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

— A zenei stílusérzék és fantázia fogalma.
— Zenekari művek fagott szólamainak megismerése.
— A vibrato játékmód továbbfejlesztése.
— Egészhangú skála bevezetése.
— A nádigazítás, és a nádkészítés alapjainak megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A technikai készségek továbbfejlesztése, és az előadási darabokban biztos alkalmazása.
— Skálázás a hangszer teljes terjedelmében, egyre gyorsabb tempóban.
— Az egészhangú skála.

- Ajánlott tananyag
  — Julius Satzenhoffer: Etűdök
  — Étien Ozi: 42 etűd (EMB)

— Eugene Jancourt: Etűdök (Universal, IMC, Accolade)
— Conrad Jacobi: Hat középfokú fagottgyakorlat (EMB)
— Karel Pivonka: Ritmické etudy pro fagot (Suprafon)
— Antonio Vivaldi: fagottversenyek
— Georg Philipp Telemann: e–moll, f–moll, a–moll szonáta (EMB)
— J. Chr. Bach: B–dúr, Esz–dúr fagottverseny (EMB)
— Franz Danzi: F–dúr fagottverseny – Sikorski, (EMB)
— Petrovics Emil: Passacaglia in blues (EMB)
— Dubrovay László: Cinque pezzi (EMB)
— Bozay Attila: Episodi (EMB)
— Kocsár Miklós: Dialoghi (EMB)

- Követelmény
  — Dúr–és moll hangsorok 7#, 7b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, a hangszer teljes terjedelmében.
  — A nehezebb ritmusképletekben való jártasság.
  — Laza, könnyed ujjtechnika.
  — Rendszeres társas zenélés, lehetőség szerint zenekari játék.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással,
  — két különböző etűd,
  — Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

  — Az eddigi tanulás során elsajátított technikai és zenei ismeretek komplex alkalmazása.
  — A technikai készségek továbbfejlesztése.
  — A duplanyelv–technika alkalmazása
  — A társművészetek iránti figyelem elmélyítése.
  — A zenei ízlés további formálása, a zenei élet iránti érdeklődés felkeltése.
  — Nádkészítési ismeretek.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A hangszertechnikai ismeretek alkalmazása a zenei művek előadása során.
  — Társaszenélés során a lapról olvasás, valamint a kottahű játék precíz megszólalására való törekvés.
  — Az improvizáció alapelemeinek, önálló díszítések alkalmazásának fejlesztése

- Ajánlott tananyag
  — Ludwig Milde: Koncertetűdök (EIMC New York)
  — Emanuele Krakamp: Fagottiskola II. kötet (Hofmeister)
  — Oromszegi Ottó: 10 modern fagottetűd (EMB)
  — Franz Suchanek: Concertino (Suprafon)
  — Franz Danzi: F–dúr fagottverseny (Musica Rara)
  — Wolfgang Amadeus Mozart: B–dúr fagottverseny (Peters)
  — Hidas Frigyes: Fagottverseny (EMB)
  — Maros Rudolf: Fagottverseny (EMB)
  — Gabriel Pierné: Concertino (Leduc)
- Követelmény
  — Dúr–és moll hangsorok 7#, 7b előjegyzésig, skálák, tercek, hármashangzatok, dominánsszeptimek, szűkített szeptimek, a hangszer teljes terjedelmében.
  — Az állólépesség fejlesztése,
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy dúr– és egy moll skála, tercekkel, hármashangzat–falbontással,
  — Két különböző etűd,
  — Két előadási darab, vagy tételpár, zongorakísérettel, kotta nélkül.

28.3.4.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

- A tanuló legyen képes
  - — a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
  - — a tiszta intonációra,
  - — a hangszerét könnyedén kezelni,
  - — a levegő tudatos beosztására,
  - — hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
  - — a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
  - — a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására,
  - — a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
  - — az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
  - — a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
  - — egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a nád igazítása stb.).
- A tanuló rendelkezzék
  - — megfelelő hangszeres technikával,
  - — olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
  - — olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
  - — a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.
- A tanuló tudja alkalmazni
  - — a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),
  - — a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló ismerje
  - — az újabb légzéstechnikákat,
  - — a fagott társhangszereit, azok transzponálási módjait,
  - — korunk zenéjének intonációs sajátosságait.
- Legyen képes
  - — biztos hangindításra és befejezésre,
  - — nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Neukirchner etűdök),
  - — nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  - — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

  Fagott főtárgy
  - — „A” tagozat: minimum 10 perc
  - — „B” tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

  „A” tagozat
  - — Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat (EMB 2218), Weissenborn: 2. kötet etűdjei (EMB 13686) nehézségi szintjén.
  - — Két előadási darab vagy szonáta tétel–pár, amelyből lehet egy kamaramű; Pécsi J.: Dörmögő Dömötör, Vivaldi: d–moll fagottverseny II–III. tétel (EMB 3771), Milde: Andante, Tarantella nehézségi szintjén; kamaradarabok: Mozart: Könnyű triók KV. 240, 252–oboa, fagott, zongora, Telemann: Kánonszonáták (EMB 5353), Debussy: A kis néger – fúvósötös nehézségi szintjén.
  - — Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

  „B” tagozat

— Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Neukirchner: 23 középfokú etűd (EMB 2218), Weissenborn: Fagottiskola II. kötet (EMB 13686), Jacobi: Hat középfokú gyakorlat (EMB 2217) nehézségi szintjén.
— Egy szonáta, vagy versenyműtétel–pár; Vivaldi: d–moll fagottverseny (EMB 3771), Marcello: e–moll szonáta EMB 4725), Telemann: f–moll szonáta nehézségi szintjén.
— Egy kamaradarab vagy kamaramű; Mirosnyikov: Scherzo, M. Read: 3 fantasztikus darab, Telemann: Kánonszonáták (EMB 5353), Vivaldi: G–dúr kettősverseny – oboa–fagott, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös nehézségi szintjén.
— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.3.4.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
— Megfelelő számú és minőségű hangszer (fagott / fagottino / kisfagott).
— Havonta és fejenként egy nád.
— Legalább két darab szabályozható magasságú kottaállvány.
— Egészalakos tükör.
— Zongora vagy pianínó.
— Metronóm.

28.3.5. **Klarinét**

28.3.5.1. A klarinéttanítás általános célja, feladatai
— a helyes légzés kialakítása,
— a kifejező klarinéthang elsajátíttatása,
— a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
— a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
— a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
— a belső hallás fejlesztése,
— a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
— rendszerezett zenei ismeretek átadása.

- Ismertesse meg a tanulókkal
  — a klarinét történetét,
  — a klarinét társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
  — a hangszer irodalmát,
  — a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.
- Tudatosítsa
  — a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
  — a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
  — a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
  — a klarinét hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
  — a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
  — a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.
- Fejlessze a tanuló zenei képességeit

— hangszeres technikáját,
— improvizációs tevékenységét (kreativitását),
— lapról játszási készségét.

- Ösztönözze a tanulót
  — a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

28.3.5.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A hangszeres előkészítő elsősorban a képesség kibontakozását, a készségek felmérését szolgálja.

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás.
— Nád felhelyezése.
— A helyes légzéstechnika ismertetése.
— A törzshangok olvasása és fogásai.
— Egyszerű ütemsúlyok, ritmusértékek.
— Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
— A játékmód és artikuláció alapfogalmai, kivéve staccato.
— A helyes gyakorlás és memorizálás módszereinek tanítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes légzéstechnika gyakoroltatása.
— Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása.
— A helyes befúvás, hangindítás és befejezés begyakorlása, a nyelv helyzete és szerepe.
— A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
— A helyes gyakorlás és memorizálás, fejlesztése.

- Ajánlott tananyag
  — Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
  — A szeretet dalai kl.–zg. „Alkotó Muzsikusok Társasága”
  — Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ 001)
- Követelmény
  — A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.
  — A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben. Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás.
— A nád szerepe és beállítása.
— A törzshangok ismeretének bővítése.
— A helyes légzéstechnika ismertetése.
— Egész, fél, negyed, nyolcad értékek és szünetjeleik. Nyújtópont, pontozott ritmusok.
— Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
— Alapvető játékmódok ismeretének bővítése, kivéve staccato

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes légzéstechnika állandó gyakoroltatása.
— Helyes test–, hangszer– és kéztartás rögzítése.
— A helyes befúvás, hangindítás és befejezés gyakorlása, a nyelv helyzetének állandó kontrollja, rögzítése és szerepe.
— A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
— A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

- Ajánlott tananyag

— Klarinét ABC (Arany – Bakos – Meizl) OPI 1982
— Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
— A szeretet dalai kl.–zg. „Alkotó Muzsikusok Társasága”
— Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ 001)

- Követelmény
  — A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.
  — A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
  — Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

28.3.5.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A fafúvós hangszerek ismertetése, külső megjelenés, hangszín, hangmagasság (kezdőknél).
— A klarinét részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád helyes felhelyezése.
— A törzshangok olvasása és fogásai.
— Egyszerű ütemsúlyok, ritmusértékek.
— Ismétlőjel, korona, levegővétel jele, módosítójelek.
— A dúr és moll érzet kialakítása, a hangsorok tudatosítása abszolút hangnévvel.
— A játékmód és artikuláció alapfogalmai, jelei, kivéve staccato.
— A szerkezet, tagolás alapfogalmai.
— A helyes gyakorlás és memorizálás különböző módjainak megismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes légzéstechnika állandó megalapozása, gyakoroltatása.
— A helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása és folyamatos ellenőrzése.
— A helyes befúvás, hangindítás és elválasztás.
— A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok mf dinamikával.
— Dúr hangsor kotta nélkül,
— Társas zenélés.

- Ajánlott tananyag
  — Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
  — Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
- Követelmény
  — Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
  — A törzshangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
  — A hangsor ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
  — Rövid, előjegyzést nem tartalmazó gyakorlatok, népdalok, gyermekdalok fél, negyed, nyolcad értékekkel, Kovács B.: Klarinétozni tanulok I/58; 68., Balassa – Berkes: Klarinétiskola I/21, 48 stb. nehézségi fokán.
  — Előadási darabok (vagy népdalok), lehetőleg kísérettel. Pl. J. S. Bach: Parasztkantáta, W. A. Mozart: Francia gyermekdal (Klarinétalbum I.–Edition Music–Soft)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
  — Négy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, lehetőleg zongorakísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangterjedelem bővítése.
— Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
— Felütés, csonkaütem.
— A dúr és moll hangsor szerkezete, a természetes, összhangzatos és dallamos moll. A hármashangzat fogalma.
— Az enharmónia fogalma.
— A szerkezet, tagolás alapfogalmai; (pl. motívum, sor, ütemsúly).
— A tanult művek formai elemzése a periódus kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzéstechnika állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
— Tartott hangok dinamikával.
— A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
— A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása.
— Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem határáig.
— Hangsorok gyakorlása repetícióval.
— Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
— Társas zenélés.

- Ajánlott tananyag
  — Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)
  — Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
  — Perényi É: Klarinét–etűdök. (EMB 14300)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
  — Pèrier: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- Követelmény
  — Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
  — A tanult hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
  — Előjegyzés nélküli vagy 1 előjegyzésű gyakorlatok, népdalok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad értékekkel, éles, nyújtott ritmussal vagy szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Perényi: Klarinét–etűdök: 17; 19. nehézségi fokán.
  — 16–32 ütemes előadási darabok kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra, kísérettel. Pl. J. Brahms: Álommanó; M. Glinka: Air (Perényi: Repertoire 4., 5.)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két gyakorlat a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
  — Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

3. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangterjedelem bővítése a kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
— A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont a nyolcad érték mellett, triola.
— A tanult művek formai elemzése: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzéstechnika állandó javítása, a megfelelő támasz kialakítása.
— A játékmód, artikuláció további differenciálása, finomítása (portato, staccato stb.).
— A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.

— A regisztерváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével; az egységes hangszín kialakítása.
— Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
— Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat–felbontások és tercmenetek, kotta nélkül.
— A skálázás tempójának fokozása különböző kötésekkel, repetíció. A belső hallás fejlesztése.
— Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
— Társas zenélés.

- Ajánlott tananyag
  — Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
  — Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)
  — Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 2124)
  — Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
  — Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
  — 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Követelmény
  — A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.
  — Mérsékelt tempójú, egyszerű ritmusképletekből álló, különböző karakterű gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben, Perényi É.: Klarinét–etűdök 26; 32. nehézségi fokán.
  — Több regisztert érintő előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Ch. W. Gluck: Boldog lelkek tánca (Klarinétalbum II.– Edition Music Soft), P. I. Csajkovszkij: Régi francia dal (Perényi: Repertoire 24)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

4. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangterjedelem bővítése
— A legegyszerűbb segédfogások.
— A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
— A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
— A legegyszerűbb díszítések: rövid és hosszú előke, paránytrilla.
— Dalforma (ABA), triós forma.
— Tempo I, dal Segno, Vi–de.
— A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (pl. tánctípusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
— Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
— Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
— Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel.
— Skálázás különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.

— Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
— A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
— Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
  — Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
  — Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
  — Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
  — Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
  — Kratochvil: 66 etűd
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
  — Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
  — Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
  — 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Követelmény
  — Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
  — Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/9; 15. Balassa: Klarinétiskola II/ 7; 13. nehézségi fokán.
  — Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. F. Schubert: Menuetto, G. Marie: Dal régi stílusban (Perényi: Repertoire 27., 19.)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű és tempójú etűd,
  — Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

5. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.).
— A hangterjedelem bővítése a kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
— Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
— További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
— A négyeshangzatok fogalma, domináns– és szűkített szeptim–felbontások. A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.
— Rondóforma, variációs forma, szonátaforma.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése.
— Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
— Hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
— Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
— Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.
— Skálázás a korábban megismert módokon, különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.

— További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) gyakorlása.
— A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
— Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
— A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
— Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
  — Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
  — Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
  — Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
  — Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
  — Kratochvil: 66 etűd
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
  — Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
  — Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
  — 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Követelmény
  — Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok kotta nélkül; hármashangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel.
  — Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., 28., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 40., 56. nehézségi fokán.
  — Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Beethoven: Sonatine; Ch.Dancla: Romance (Perényi É.: Repertoire 35., 39.)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű és tempójú etűd,
  — Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

6. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.)
— A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
— A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan.
— Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások önálló alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése, tökéletesítése.
— Minden regiszterben kiegyenlített telt hang kialakítása.
— Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és törekedjen javításukra.
— A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.
— Különböző hangindítások és hangbefejezések tökéletesítése a nyelv differenciált alkalmazásával.
— Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
— Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.

— Kromatikus skálák.
— A lapról játék formailag és zeneileg további fejlesztése, igényes megvalósítása.
— Rendszeres társas zenélés és zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
  — Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
  — Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
  — Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
  — Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
  — Kratochvil: 66 etűd
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
  — Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
  — Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
  — 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
  — Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi E.R. 2541)
- Követelmény
  — Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
  — Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/36., 75., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 55., 71; 81. nehézségi fokán.
  — Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Donizetti: Concertino (Edition Music–Soft); Weber: Szonatina; Bärmann: Romance (Perényi: Repertoire 42.)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű és tempójú etűd,
  — Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

28.3.5.4. Alapfokú évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.

A „B” tagozatos tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozitásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
— Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
— Felütés, csonkaütem.
— Az enharmónia fogalma.
— A játékmód, artikuláció további differenciálása (portato stb.).
— A legegyszerűbb díszítések; rövid és hosszú előke; a trilla fogalma.
— A tanult művek formai elemzése, azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
— Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo–decrescendo az intonáció változása nélkül.
— A hangindítás gyorsítása, repetíció, a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
— A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása, az ujjmozgások lazítása trillák segítségével.
— Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat–felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
— Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
— Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

- Ajánlott tananyag
  — Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
  — Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
  — Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
  — Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
  — Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
  — Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
  — 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Követelmény
  — Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.
  — Gyakorlatok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad, tizenhatod értékekkel, éles, nyújtott ritmussal és szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Kovács: Klarinétozni tanulok I/196; 221; illetve Balassa: Klarinétiskola I/.97. nehézségi fokán.
  — Előadási darabok kotta nélkül, kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra – kísérettel. Pl. Mozart: Allegretto (Perényi: Repertoire 28.); Martini: Andantino (The Joy of Clarinet 14 –1967 Yorktown Music Press, Inc.)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két gyakorlat (a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével),
  — Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A klarinét kialakulása, fejlődése.
— A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont nyolcad érték mellett, triola.
— A legegyszerűbb segédfogások.
— A kromatikus skála fogalma, szekvenciák felépítése.
— Díszítések: parántytrilla, trilla és utóka.
— A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzéstechnika állandó ellenőrzése, szükség esetén javítása, a támasz automatikussá tétele.

— A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
— Regisztерváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével, az egységes hangszín kialakítása.
— Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
— Repetíció gyorsítása a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
— Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a hangterjedelem alsó és felső határáig.
— Hármashangzat–, és tercmenetek, kotta nélkül.
— A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
— Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
— Társas zenélés.

- Ajánlott tananyag
  — Iskolák, gyakorlatok
  — Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
  — Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
  — Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
  — Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
  — Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
  — 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Követelmény
  — A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok és hármashangzat–felbontásaik, valamint tercmeneteik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
  — Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben; bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/21. Perényi: Klarinét–etűdök: 38. nehézségi fokán.
  — Különböző regiszterekben mozgó előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Türk: Larghetto amoroso; Gluck: Ária (Perényi: Repertoire 29., 34.)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül,

4. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A klarinét szerepe különböző zenei műfajokban.
— A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
— Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
— A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
— A négyeshangzatok fogalma, domináns– és szűkített szeptim–felbontások
— Dalforma (ABA), triós forma, szonátaforma.
— Tempo I, dal Segno, Vi–de.
— A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (tánctípusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett készségek elmélyítése, tökéletesítése.
— Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.

— Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
— A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.
— Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
— Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
— Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
— Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Iskolák, gyakorlatok
  — Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
  — Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
  — Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
  — Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
  — Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc 17089)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4594)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4905)
  — Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
  — Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
  — 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Követelmény
  — Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
  — Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hármas– és négyeshangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel, kotta nélkül.
  — Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai problémát feldolgozó etűdök megszólaltatása, Perényi: Klarinét–etűdök: 60; 74. nehézségi fokán.
  — Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár, vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása kotta nélkül, kísérettel. Pl. K. Stamitz: Rondo (Klarinétmuzsika –EMB Z. 7919); W. A. Mozart: Larghetto (Perényi: Repertoire 33.)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű és tempójú etűd,
  — Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
— További segédfogások és tisztítófogások.
— Kvintola, szextola, kettős nyújtópont.
— A szűkített szeptimek hangjainak enharmonikus átértékelése.
— A kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
— Rondóforma, variációs forma.
— Különböző stílusjegyek megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
— Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
— Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
— Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
— Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.
— A kettős ékesítés (mordent) gyakorlati megvalósítása.
— Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag

— Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
— Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
— Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB Z 14300)
— Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
— Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
— Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
— Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
— Kratochvil: 66 etűd
— Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
— Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
— Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
— Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
— Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
— 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

- Követelmény

— Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
— A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
— Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
— Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/ 28; 59; 67. Perényi: Klarinét–etűdök: 70; 76. nehézségi fokán.
— Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Glinka: Vocalise; Barat: Szláv dal (Music–Soft)

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga

— Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
— Két különböző karakterű és tempójú etűd,
— Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

6. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
— A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
— Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
— A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
— A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés, ujj– és nyelvtechnika további tökéletesítése.
— Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
— Kromatikus skála.
— Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
  — Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB Z 14300)
  — Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
  — Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
  — Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
  — Kratochvil: 66 etűd
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
  — Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
  — Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
  — Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
  — Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
  — 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
  — Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi 2541)
- Követelmény
  — Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
  — Kromatikus skála.
  — Etűdök Jean–Jean: Etűdök I. (Leduc 24740) Klose: Napi gyakorlatok (15 etűd:1.) (Leduc A.L.06400) nehézségi szintjén
  — Versenymű tételek és előadási darabok. Pl. Stamitz: B–dúr klarinétverseny (EMB 8993), Donizetti: Concertino. (Peters 8206), Debussy: Kis néger (EMB 7933); Klose: Fantázia (a Perényi: Repertoire gyűjteményben 45. EMB 14406) nehézségi szintjén
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.)
  — Két különböző karakterű és tempójú etűd,
  — Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

28.3.5.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

<u>Az „A” tagozat végén</u>

- A tanuló ismerje
  — a klarinét és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
  — a hangszer teljes hangterjedelmét,
  — a tudatos és helyes légzéstechnikát,
  — a klarinét intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
  — a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
  — egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,

— a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
— a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
— a jelentősebb klarinétos előadóművészeket.

- Legyen képes
  — a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
  — a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
  — a különböző nyelvütések gyorsaságának fejlesztésére,
  — az önálló hangolásra,
  — a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
  — a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
  — hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
  — a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
  — egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes
  — dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal
  — szélsőséges dinamikák megvalósítására,
  — készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására,
  — nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására,
  — hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A tantárgya és időtartama

  Klarinét főtárgy
  — „A" tagozat: minimum 10 perc
  — „B" tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

  „A" tagozat
  — Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 60–tól (EMB14300), Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. (EMB13291) nehézségi szintjén.
  — Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Dancla: Románc (Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 39 EMB14406.), Weber: Sonatina Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 44 (EMB14406), Haydn: Szent Antal korál (200 év klarinétmuzsikája – Barokk– EMB 13971) nehézségi szintjén.
  — Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

  „B" tagozat
  — Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 86–tól, (EMB 14300) Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75. (EMB 13291); Jean–Jean I: 2. nehézségi szintjén.
  — Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina (EMB 8291), Mendelssohn: Dal szöveg nélkül (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9–es, EMB 13972), Donizetti: Concertino II. tétel (Peters 8206), Kocsár Miklós: Ungaresca (EMB 5991) nehézségi szintjén.
  — Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

— hangképzés,
— intonáció,
— hangszerkezelés,
— artikulációk és díszítések alkalmazása,
— helyes ritmus és tempó,
— előadásmód,
— a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
— memória,
— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.3.5.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangterjedelem további bővítése.
— A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
— Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
— A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai és a nád alakításának legalapvetőbb módjai.
— Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
— Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló– és kamarazene–irodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Az alsó fokon megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
— Az önálló játék fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
— Hangolás lehetőleg önállóan.
— A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
— Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
— A technikai készségek állandó fejlesztése.
— Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

- Ajánlott tananyag

— Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
— Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 1329)
— Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
— Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
— Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
— Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
— Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I.(Leduc A. L. 17348)
— Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
— Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
— Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
— Kratochvil: 66 etűd
— Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Sshmidt Musicverlag, Heilbronn 457–460)
— Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
— Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
— Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
— Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)

— Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
— 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
— Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

- Követelmény
  — Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
  — Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
  — Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy etűd,
  — Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

  — A hangterjedelem további bővítése.
  — A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
  — A megfelelő nád önálló kiválasztása és alakítása.
  — Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
  — Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megteremtése a klarinét szóló– és kamarazene–irodalmában.
  — Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
  — Kromatikus skálák.
  — A tanuló önállóságának fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A hangszeres készségek állandó karbantartása és tökéletesítése, valamint fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
  — Hangolás a tanár segítsége nélkül.
  — Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
  — A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
  — A skálák és etűdök tempójának fokozása.
  — Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
  — Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
  — Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
  — Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I.(Leduc A. L. 17348)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
  — Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
  — Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
  — Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)

— Kratochvil: 66 etűd
— Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Sshmidt Musicverlag, Heilbronn. 457–460)
— Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
— Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
— Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
— Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
— Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
— Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

- Követelmény
  — Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
  — Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
  — Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy etűd,
  — Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

9. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

  — A hangterjedelem további bővítése
  — Különböző díszítések.
  — Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
  — A hangszer intonációs hibáinak ismerete.
  — A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A már megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
  — A tanuló hangszeres játékának önálló kontrollálása, javítása.
  — Hangolás a tanár segítsége nélkül.
  — Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
  — A hangképzés fejlesztése a zenei karakterek minél kifejezőbb megszólaltatásához.
  — Állandó törekvés a tiszta intonációra.
  — Önálló nádválasztás és alakítás.
  — Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
  — Kromatikus és egészhangú skálák.
  — A skálák és etűdök tempójának fokozása.
  — Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
  — Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
  — Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
  — Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
  — Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)

— Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
— Kratochvil: 66 etűd
— Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457–460)
— Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
— Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
— Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
— Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
— Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
— 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
— Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

- Követelmény
  — Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
  — Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
  — Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaraműklarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Késő romantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy etűd,
  — Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

10. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

  — Korunk zenéjében előforduló bonyolultabb ritmusképletek ismerete.
  — A helyes vibrato fogalma.
  — Kromatikus és egész hangú skála.
  — Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
  — A különböző transzpozíciók ismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Tökéletes alapfunkciók megszerzése, automatizálása.
  — A vibrato gyakorlása.
  — Önálló hangolás.
  — A tanuló igényének felkeltése a minél árnyaltabb, kifejezőbb hang megvalósítására.
  — A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
  — Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül, egyénileg kialakított figurációkkal, a technika további fejlesztése érdekében.
  — Kromatikus és egészhangú skálák gyakorlása.
  — Társas zenélés, zenekari gyakorlat.
- Ajánlott tananyag
  — Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
  — Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
  — Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
  — Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
  — Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)

— Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
— Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
— Kratochvil: 66 etűd
— Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457–460)
— Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
— Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
— Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
— Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
— Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
— Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
— Wiedemann: Gyakorlatok VI.(Breitkopf EB 4236)
— 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
— Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
— Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

- Követelmény
  — Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel, kromatikus skála kotta nélkül.
  — Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
  — Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaraműklarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy etűd,
  — Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

28.3.5.7. Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
— Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
— A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
— A megfelelő nád kiválasztása és a nád alakítás alapvető módjai.
— A hangszer intonációs problémáinak ismerete és tudatos javítása.
— A klarinét szóló–és kamarazene irodalmának minél átfogóbb ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Hangolás a tanár segítsége nélkül.
— Nád kiválasztás, nád igazítás.
— A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
— A tanuló igényének fejlesztése a tudatos hangképzésre.
— A légzés, ujj– és nyelvtechnika további tökéletesítése.
— Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
— Kromatikus skála.
— Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
  — Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)

— Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
— Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
— Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
— Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
— Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
— Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

- Követelmény
  — A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult hangterjedelem határain belül.
  — Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
  — Etüdök – Jean–Jean: Etűdök I/1–13–ig. Kröpsch: Etűdök I/1–105–ig – nehézségi szintjén.
  — Versenyműtételek, szonáták, előadási darabok Stamitz: B–dúr klarinétverseny, Hoffmeister: Esz–dúr szonáta, Mozart: Larghetto nehézségi szintjén.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű és tempójú etűd,
  — Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

  — Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
  — A hangszer intonációs hibáinak tudatosítása.
  — Akusztikus intonáció.
  — A különböző transzpozíciók fogalma.
  — A leggyakrabban használt díszítések, ékesítések önálló alkalmazása.
  — Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló– és kamarazene–irodalmában.
  — A nád alakításának legalapvetőbb tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc– és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
  — Kromatikus skála.
  — A skálázás tempójának növelése.
  — Teljes etűdsorozatok elvégzése.
  — Az előadás kifejező erejének fokozása.
  — Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Bach: l5 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
  — Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)
  — Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
  — Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
  — Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
  — Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
  — Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)
  — Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
  — Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
  — Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)
- Követelmény
  — Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
  — Kromatikus skála.

— Etűdök Jean–Jean: Etűdök I. Kröpsch: Etűdök I. nehézségi szintjén
— Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Krommer: Esz–dúr klarinétverseny, Donizetti: Concertino, Honegger: Szonatina Bartók: Három csíkmegyei népdal nehézségi szintjén

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű és tempójú etűd,
  — Egy tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel kotta nélkül.

9. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A hangterjedelem bővítése.
— Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, kiegészítve kvint hangközeikkel is.
— A nádfaragási ismeretek bővítése.
— A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete. Különböző ékesítések.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Tökéletes alapfunkciók kialakítása.
— Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, az előző évben megszokott módon, kiegészítve kvint hangközeikkel is; kotta nélkül.
— Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
— A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
— Különböző ékesítések korhű és stílusos alkalmazása.
— A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.
— A zenei kifejezőkészség fejlesztése.
— Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
  — Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
  — Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)
  — Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
  — Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
  — Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
  — Klosé: 30 etűd Leduc (A. L. 07233)
  — Kröpsch: Etűdök I–II. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn. 458)
  — Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
  — Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)
- Követelmény
  — Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc– és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
  — Kromatikus skála.
  — Etűdök – Jean–Jean: Etűdök II. 21–33 Kröpsch: Etűdök II. 272 – nehézségi szintjén.
  — Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok – Stamitz: Esz–dúr klarinétverseny, Saint–Saëns: Szonáta, Kovács: Hommages – nehézségi szintjén.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű és tempójú etűd,
  — Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

10. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Glissando.

— A vibrato helyes kivitelezése.
— Ismerkedés a klarinétcsalád egyéb tagjaival.
— Tájékozottság a klarinét szóló– és kamarairodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
— A vibrato és glissando gyakorlása.
— Az összes dúr és moll skála az előző évben megszokott módon, kotta nélkül.
— Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
— Egészhangú skálák.
— A technikai és zenei megvalósítás összhangjának fejlesztése.
— Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

- Ajánlott tananyag
  — Bach: Csellószvitek (Leduc A. L. 23508)
  — Bach: l5 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
  — Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
  — Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
  — Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
  — Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
  — Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
  — Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
  — Kröpsch: Etűdök IV. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilmronn 460)
  — Paganini: 17 Caprices (Leduc A. L. 21204)
  — Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
  — Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)
- Követelmény
  — Az összes dúr és moll skála hármashangzat–, domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc–, kvart– és kvintmenetekkel.
  — Etűdök – Jean–Jean: Etűdök II. Kröpsch: Etűdök II. Klosé: Karakterisztikus etűdök – nehézségi szintjén
  — Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok – Weber: Concertino, Poulenc: Szonáta – nehézségi szintjén
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű és tempójú etűd,
  — Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

28.3.5.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

<u>Az „A” tagozat végén</u>

- A tanuló legyen képes
  — a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
  — a tiszta intonációra,
  — a hangszerét könnyedén kezelni,
  — a levegő tudatos beosztására,
  — hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
  — a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
  — a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására,
  — a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
  — az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
  — a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
  — egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele).
- A tanuló rendelkezzék
  — megfelelő hangszeres technikával,

— olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
— olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
— a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

- A tanuló tudja alkalmazni
  — a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
  — a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló ismerje
  — a modem zenei effektusokat,
  — a társhangszereit, azok transzponálási módjait,
  — korunk zenéjének intonációs sajátosságait.
- Legyen képes
  — biztos hangindításra és befejezésre,
  — nehéz etűd virtuóz előadására,
  — nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Klarinét főtárgy

  — „A" tagozat: minimum 10 perc
  — „B" tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

„A" tagozat

  — Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc 05963), Jean–Jean: Etűdök I. (Leduc) nehézségi szintjén;
  — Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I–II. tétel (Peters), Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Draskóczy: Korondi táncok (EMB 12064); kamaraművek: Pleyel: Duók: I–II., Devienne: Concertino 2 klarinétra és zongorára (EMB 8687) Stamitz: Kettősverseny (EMB 6046) nehézségi szintjén.
  — A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

  — Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc), Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc), Jean–Jean: Etűdök I.(Leduc) nehézségi szintjén.
  — Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz–dúr koncert (Leduc), Weiner: Csűrdöngölő (EMB 8292), Dimler: B–dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33 (Peters); kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I–II. nehézségi szintjén.
  — A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,

— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.3.5.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
— Megfelelő minőségű hangszerek, fúvókák.
— Havonta és fejenként egy nád.
— Megfelelően hangolt zongora vagy pianínó.
— Teljes alakot visszaadó tükör.
— Metronóm.

28.3.6. **Szaxofon**

28.3.6.1. A szaxofontanítás feladatai
— a helyes légzés kialakítása,
— a kifejező szaxofonhang elsajátíttatása,
— a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
— a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
— a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
— a belső hallás fejlesztése,
— a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
— rendszerezett zenei ismeretek átadása.

- Ismertesse meg a tanulókkal
  — a szaxofon történetét,
  — a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
  — a szaxofon irodalmát,
  — a jelentősebb alkotó– és előadóművészeinek munkásságát.
- Tudatosítsa
  — a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
  — a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
  — a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
  — a hangképzés fizikai törvényszerűségeit,
  — a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
  — a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.
- Fejlessze a tanuló zenei képességeit
  — hangszeres technikáját,
  — improvizációs tevékenységét (kreativitását),
  — lapról játszási készségét.
- Ösztönözze a tanulót
  — a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

28.3.6.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A szaxofontanulást az életkorra, a fizikai és termeti adottságokra való tekintettel általában 10–12 éves kortól lehet megkezdeni a hangszercsalád kisebb méretű fajtáival. 10 éves kor előtt a szaxonett (chalumeau) vagy klarinéttanulás a legmegfelelőbb előkészület a szaxofon–tanulmányokhoz.

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A szaxofon formájának és hangjának megismertetése.
  — A szaxofon keletkezése, fejlődése, sajátosságai.
  — A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
  — A nyakló helyes beállítása.
  — A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
  — Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.

  A hangszerkezelés fejlesztése

— Helyes test– és hangszer–, fej– és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
— A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
— Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
— A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.
— A kotta nélküli játék fejlesztése könnyű darabokkal.
— Népdalok, rövid zongorakíséretes darabok megtanulása.

- Ajánlott tananyag
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
  — Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
  — Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
  — Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)
  — Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy)
  — Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)
- Követelmény
  — Helyes test– és hangszertartás.
  — Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
  — Tiszta intonálás c1d1–c2–ig, valamint fisz1.
  — Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.
- Az év végi beszámoló anyaga
  — Négy gyermek– vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A szaxofon hangjának megismertetése.
— A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
— A nyakló helyes beállítása.
— A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
— Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.
— Kottaolvasás

A hangszerkezelés fejlesztése

— Helyes test– és hangszer–, fej– és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
— A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
— A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
— Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
— A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.

- Ajánlott tananyag
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
  — Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
  — Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1. (EMB 14289)
  — Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)
  — Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy)
  — Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)
- Követelmény

— Helyes test– és hangszertartás.
— Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
— Tiszta intonálás d1–c2–ig
— Kottaolvasás, alapvető ritmusképletek biztos játéka
— Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Négy gyermek– vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

28.3.6.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1 évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A szaxofon formájának, hangjának és szerkezetének megismertetése.
— A szaxofon keletkezése, fejlődése és sajátosságai.
— A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
— A nyakló helyes beállítása.
— Zenei alapfogalmak: törzshangok c1–c2–ig (vagy c3–ig, esetleg d3–ig), módosított hangok: fisz, b (esetleg cisz, esz, gisz), egész, negyed, fél, nyolcad érték és szünetjeleik, nyújtott ritmus, dinamikai és agogikai alapfogalmak, tempójelzések, ismétlőjelek, korona, levegővételi jel(ek).
— A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
— A törzshangok olvasása és fogása c1–től d3–ig, valamint a végzett anyagban szereplő módosított hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
— A hangképzés és hangindítás napi gyakoroltatása kitartott hangokkal, helyes nyelvhasználattal.
— Törekvés a tiszta intonációra és a tömör, lebegésmentes hang elérésére.
— A szaktanár figyeljen arra, hogy a fúvóka optimális helyen legyen, hogy a hangszer önmagán belül a lehető legtisztább intonációban szólaljon meg.
— A helyes gyakorlási módszerek kialakítása.
— Skálák: dúr és moll hangsorok (összhangzatos és természetes moll).
— A skálák és könnyebb darabok, népdalok memorizálása.
— Duók és zongorakíséretes darabok játszása.

- Ajánlott tananyag
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
  — Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)
  — Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
  — Bumeske: Etűdök szaxofonra I. (Elite Edit. 350)
  — Perényi É.&P.: Szaxofon ABC 1 (EMB 14289)
  — Béres J.: Furulyaiskola I–II. (EMB Z. 5406)
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (in Es)
  — É.&P. Perényi: Saxophone methode (in Es, in B)
  — Lilo: Könnyű darabok I. (in Es) (Coppelia 266451 0523)
  — Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012)
- Követelmény
  — Helyes tartás, légzés, hangképzés.
  — A törzshangok ismerete, skálák: C–, G– és F–dúr (esetleg a–moll), módosított hangok: fisz, b.
  — Hangterjedelem: c1–g2–ig.
  — Népdalok, kisebb előadási darabok.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),

— Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A dallamos moll hangsor megismerés.
— A háromféle moll hangsor különbségeinek megértése.
— Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
— A metrumismeret bővítése : 3/8, 4/8, 6/8 ütembeosztás.
— Az éles ritmus, a triola, esetleg a tizenhatodok.
— A hármashangzat és felbontásának fogalma.
— Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma, dalforma.
— A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése

— A legato és tenuto játék fejlesztése.
— A hangterjedelem bővítése c1–c3–ig (vagy h–e3–ig, esetleg b–f3–ig).
— A crescendo–decrescendo alkalmazása.
— A levegőbeosztás gyakorlása az intonáció megváltozása nélkül.
— A hangindítás fejlesztése, változatos lehetőségei.
— Dúr és moll skálák.
— Hármashangzatok, tercskálák.
— Lapról játék 1#, 1b előjegyzésig, vagyis az első év nehézségi fokán. Előadási darabok játszása kotta nélkül; kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó tanuló közreműködésével; zenekari előkészítő gyakorlatok.

- Ajánlott tananyag

— Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)
— É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)
— Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)
— Bumcke: Etűdök szaxofonra I. (Elite Edit 350)
— Mule: 24 könnyű etűd (Leduc A1 20455)
— É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 1. (EMB 14289)
— É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
— Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (in Es)
— É.&P. Perényi: Saxophone Methode (in Es in B)
— Lilo: Könnyű darabok II. (in Es) (Coppelia 266451 0523)
— Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012)
— Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
— Klarinétmuzsika kezdőknek (Kuszing) (EMB Z. 6851)

- Követelmény

— Helyes tartás, légzés, hangindítás, befúvás.
— Hangterjedelem c1–c3–ig, módosított hangok: fisz, cisz, b, esz, gisz.
— A megadott dúr és moll hangsorok ismerete (a dallamos moll ismerete nem kötelező).
— Skálák, lehetőleg kotta nélkül.
— Az évfolyamnak megfelelő ritmusképletek és ütemmutatók.
— Dinamikai jelek ismerete az évfolyamnak megfelelően.
— Tiszta intonáció, muzikális hang.
— Előadási darabok, lehetőleg kotta nélkül.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga

— Egy szabadon választott hangsor, kotta nélkül,
— Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
— Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Az új kromatikus hangok megismertetése.
— Az alsó regiszter hangjai és fogásai.
— A kromatikus skála bevezetése.
— A segédfogások.
— A tizenhatodok, a szinkópák fajtái, a kis éles és nyújtott ritmusok beiktatása.
— Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
— Az alla breve fogalma.
— Az alapvető formai ismertek bővítése.
— A memorizálás fejlesztése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A hangképzés és befúvás továbbfejlesztése, a hangindítások finomítása a légzés segítségével.
— A légzéstechnika továbbfejlesztése.
— A rekeszizom és a támasztás erősítése.
— Hangterjedelem: h–e3 (esetleg b–f3).
— A dinamika és az agogika további bővítése.
— A nyelvtechnika gyakoroltatása.
— Dúr és moll (mindhárom fajta) skálák, hármashangzat, terc indítva és kötve.
— A gyors játék fejlesztése.
— Előkék és egyszerűbb trillák.
— Lapról játék 2#, 2b előjegyzésig, vagyis a második év nehézségi fokán. Kamarazenélés, zenekari előkészítő gyakorlatok alkalmazása.

- Ajánlott tananyag
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (Edit. Simonffy 028)
  — É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)
  — Londeix: Szaxofoniskola II. (Schultz Blasmusik–verlag A/848)
  — Bumcke: Etűdök szaxofonra II. (Elite Edit. 350)
  — Mule: 24 könnyű etűd (Leduc A1 20455)
  — É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
  — É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
  — É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
  — Beekum: Studies (HU, 37994)
  — Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
  — Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (in Es)
  — Előadási darabok I szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/A)
  — Előadási darabok II szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/B)
  — Händel: Largo (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
  — Gluck: Boldog lelkek tánca (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
  — Mozart: Ave verum corpus (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
  — Brahms: Bölcsődal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
  — Csajkovszkij: Szomorú dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
  — Schumann: Álmodozás (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
  — Lilo: Könnyű darabok III.(in Es) (Coppelia 266451 0523)
  — Schubert: Keringő (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
  — Chopin: Mazurka (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
  — Saint–Saëns: A hattyú (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
  — Zsoldos B.: I love blues (in B) (Edit. Simonffy 025)
- Követelmény
  — Tiszta intonáció az adott hangterjedelmen belül.
  — Skálák 2#, 2b előjegyzésig.
  — Az alapvető dinamikai és agogikai jelek ismerete.

— Kisebb előadási darabok előadása kotta nélkül.
— Könnyű kamaradarabok és egyszerűbb zenekari szólamok eljátszása.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
  — Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig.
— A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
— Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f3–ig), abszolút hangnévvel is.
— Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
— Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
— A stílusismeret elmélyítése.
— Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
— A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
— Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
— Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
— Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
— A staccato játékmód.
— A lapról olvasás állandó gyakorlása a 3. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
— A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
— Kamarazene, zenekari gyakorlat.

- Ajánlott tananyag
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
  — Londeix: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik–verlag A/849)
  — Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
  — Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
  — É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB Z 14371)
  — É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 2 (EMB Z 14299)
  — É.&P. Perényi: Répertoire zeneiskolásoknak – szaxofon szóló (EMB 14449)
  — Beekum: Studies (HU 37994)
  — Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
  — Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
  — Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB Z 14251)
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es) (Edit. Simonffy 029)
  — Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
  — Dvořák: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
  — Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
  — Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
  — Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
  — Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
  — Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
  — Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 016)
  — Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
  — Massenet: Elégia (in Es in B) (Edit. Simonffy 072–073)
  — Mendelssohn: Velencei gondoladal (in Es) (in B)(Edit. Simonffy 072–073)
  — Händel: Arie (in B) (Edit. Simonffy 009)

— Kis előadási darabok (Berkes) (EMB Z 2101)

- Követelmény
  — Az első három év anyagának ismétlése, összefoglalása.
  — A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
  — Skálák3#, 3b előjegyzésig, hármas–hangzat felbontásokkal, terc–skálák.
  — Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
  — Nehezebb etűdök eljátszása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

5. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

  — A vibrato.
  — Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig (esetleg fisz3–ig).
  — A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
  — Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f3–ig), abszolút hangnévvel is.
  — Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
  — Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
  — A stílusismeret elmélyítése.
  — Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
  — A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
  — Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
  — A helyes ajakvibrato kialakítása.
  — Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
  — Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
  — A staccato játékmód fejlesztése.
  — A lapról olvasás állandó gyakorlása a 4. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
  — A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
  — Kamarazene, zenekari gyakorlat.
- Ajánlott tananyag
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
  — Londinex: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik–verlag A/849)
  — Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
  — Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
  — É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
  — É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
  — Beekum: Studies (HU 37994)
  — Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
  — Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
  — Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es)(Edit. Simonffy 029)
  — Előadási darabok III szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/C)
  — Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
  — Dvořák: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
  — Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
  — Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
  — Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)

— Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
— Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
— Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 025)
— Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
— Massenet: Elégia (in Es in B) Edit. (Simonffy 072–073)
— Mendelssohn: Velencei gondoladal (Edit. Simonffy 072–073)

- Követelmény
  — Az első három év anyagának ismétlése, összefoglalása.
  — A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
  — Skálák 4#, 4b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
  — Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
  — Nehezebb etűdök eljátszása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A vibrato.
— Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig .
— A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/49/8–, és a 12/8 –es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
— Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében, abszolút hangnévvel is.
— Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
— Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
— A stílusismeret elmélyítése.
— Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
— A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
— Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
— A helyes ajakvibrato fejlesztése.
— Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
— Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
— A staccato játékmód fejlesztése.
— A lapról olvasás állandó gyakorlása a 5. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
— A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
— Kamarazene, zenekari gyakorlat.

- Ajánlott tananyag
  — J. Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17770)
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
  — Londeix: Szaxofoniskola IV. (Schultz Blasmusik–verlag A/850)
  — Bumcke: Etűdök szaxofonra IV. (Elite Edit. 350)
  — Mule: 24 könnyű etűd (Leduc AL 20455)
  — Mule: 53 etűd (Leduc 20 441)
  — Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
  — É.&P. Perényi: 222 Etüd (szaxofonra EMB)
  — É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
  — Beekum: Studies (HU 37994)
  — Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
  — Verroust: 24 Études II (Billaudot G.2057 B)
  — Perényi É&P: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

— J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19664)
— B. Marcello: Adagio Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., (Simonffy 028)
— A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25707)
— Dancla: Románc Szaxofonmuzsika kezdőknek Kraszna L. (EMB 14251)
— Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25708)
— Glinka: Vocalise (Simonffy 014)
— Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136)
— Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

- Követelmény
  — Az első öt év anyagának ismétlése, összefoglalása.
  — A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
  — Skálák, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
  — Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
  — Nehezebb etűdök eljátszása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

28.3.6.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra a kiemelkedő adottságokkal rendelkező tanulók irányíthatók. A „B” tagozatos oktatás elsődleges feladata, hogy a tanulókat felkészítse a zenei pályára.

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A segéd– és tisztítófogások alapvető ismerete és alkalmazásuk.
— A 3/8–os, 6/8–os, ütem és az alla breve.
— Szinkópák, triolák, tizenhatod–menetek, kis és nagy nyújtott és éles ritmus játéka.
— Az alapvető formai ismeretek bővítése (pl. da capo stb.).
— Zenei műszavak ismerete a felhasznált tananyag szerint.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A rekeszlégzés és a helyes szájtartás alkalmazásának tudatossá tétele.
— A gyors játékmódhoz szükséges laza kéztartás kifejlesztése.
— A hangterjedelem bővítése b–f3–ig.
— Dúr és moll skálák, hármashangzat– és tercmenet különböző frazeálással.
— A hangképzés fejlesztése hangindítások, és különböző tempójú repetíciós gyakorlatok segítségével.
— A regiszterkülönbségek kiegyenlítésére irányuló törekvés megalapozása.
— A dinamikai árnyalóképesség bővítése.
— Lapról olvasás és memóriagyakorlatok.
— Egyszerűbb díszítőelemek alkalmazása.

- Ajánlott tananyag
  — Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)
  — Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB 4194)
  — Londeix: Szaxofoniskola I–II (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
  — Klosé: Méthode Compléte1.(Leduc AL 3186)
  — É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
  — É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
  — 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
  — Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20455)
  — Harle: Easy Classisal Studies (Universal)
  — Bumcke: Etűdök szaxofonra I–II. (Elite Edit. 350)
  — Beekum: Studies (HU 37994)
  — Előadási darabok altszaxofonra I. II. (Edit. Simonffy 053/A., B)

— Both: Klassische Saxophon–Soli (in Es) (Schott 7331)
— Debussy Album (Universal 17 777)
— Mule: Pièces Classiques Célébres les Recuil (in Es) I., II. (Leduc AL 25 707/708)
— Franck Pièce II. (in Es) (Leduc AL 19996)
— Haydn: Andante (in Es)(Kliment 1210)
— Bach: Scherzetto (in B) (Leduc AL 25 141)
— Purcell: Suite (in B) (Musicus)
— Schubert: Suite de Valses (in B) (Leduc AL 25 148)

- Követelmény
  — Helyes légzés, befúvás.
  — Megbízható kottaolvasás.
  — Skálák: dúr és moll 1#, 1b előjegyzésig, kotta nélkül, hármashangzattal és tercskálával együtt.
  — Legalább két periódusból álló darabok eljátszása kotta nélkül.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor 2#,2b előjegyzésig, kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Két különböző stílusú előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

3. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A kromatikus hangsor bevezetése és struktúrájának megismertetése.
— Az 5/4–, 6/4–es és a 9/8–os ütem.
— A tenuto és staccato játékmód.
— Tizenhatodok, bonyolultabb szinkópák és hasonló nehézségű ritmusok.
— Trillák, előkék és utókák használata.
— Négyeshangzatok.
— A tananyagban szereplő darabok stiláris elemzése és a szempontok megvalósítása az előadásban.
— A formai ismeretek elmélyítése (pl. a szonátaforma jellemzői).

A hangszerkezelés fejlesztése

— A hangképzés fejlesztése: hangindítások megvalósítása pp dinamikai fokozatnál, a halk játék kifejlesztése, a mély hangok finomítása.
— Megalapozott légzéstechnikával és befúvásmóddal a regiszterkülönbségek lehetséges kiegyenlítése.
— Hosszabb tizenhatod– és rövidebb harmincketted–menetek eljátszása, a gyors és egyenletes játék kívánalmainak megfelelően.
— Dúr és moll skálák, hármas–, négyeshangzat– és tercmenet.
— Lapról olvasás, legalább 3–4 epizódból álló darabok memorizálása.

- Ajánlott tananyag
  — Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
  — Londeix: Szaxofoniskola II–III. (Shultz Blasmusik–verl. A/849–A/850)
  — Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
  — Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186, AL 6023)
  — 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
  — Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20455)
  — Exercies Journaliers (Leduc AL 20210)
  — Blémant: 20 Études Melodiques 1. (Leduc AL 15801)
  — Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
  — É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
  — É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
  — É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
  — Beekum: Studies (HU 37994)
  — Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)

— Verroust 24 Études II (Billaudot G.2057)
— Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
— Előadási darabok altszaxofonra III. IV. (Edit. Simonffy 053/C/D)
— Válogatott művek szaxofonra és zongorára II. (Edit. Simonffy 072)
— Mule Pièces Classiques Céléb (Leduc AL 25708)
— Albéniz: Chant d'amour (in Es) (Leduc AL 19568)
— Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33749)
— Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
— Elgar: Salut d'amuor (in Es) (Schott 33750)
— Mozart: Gavotte Sentimentale (Leduc AL 19540)
— Szabó S.: Blues in Blue (in Es)(Edit. Simonffy 025)
— Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
— Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
— Go dow Moses (Vincze) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
— Händel: Arie (in B) (Edit. Simonffy 009)

- Követelmény
  — A hangok megfúvása p dinamikai fokozatnál e–e3–ig.
  — Dúr és moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzatok, tercskálák, az összes hang fogásainak ismerete és alkalmazásuk, b–f3–ig kromatikusan,
  — Valamennyi hangsor kotta nélkül.
  — Tizenhatod–menetek egyenletes eljátszása.
  — Egy– és kéttagú előkék és utókák alkalmazása, valamint a trillák egyenletes megszólaltatása (kivéve a nehezebbeket).
  — Triós formájú darabok kotta nélkül történő előadása.
  — Biztos kottaolvasás, és lapról olvasás legalább az előző tanév anyagnak megfelelő nehézségi fokon.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor 3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül,
  — Két ellentétes karakterű etűd,
  — Két előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A kromatikus skálák ismerete.
  — A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek. Trillák, előkék és utókák használata.
  — Az 5/4–, 6/4–, 9/8–, és a 12/8 –os ütem.
  — Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
  — A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
  — Transzponálás „C"–be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála.
  — A helyes ajakvibrato kialakítása.
  — A pp játékmód továbbfejlesztése.
  — Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
  — Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
  — Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.
- Ajánlott tananyag
  — Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
  — Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
  — Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)
  — Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
  — Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)

— Bumcke: Etűdök szaxofonra III–IV. (Elite Edit. 350)
— Londeix: Szaxofoniskola III–IV. (Shultz Blasmusik–verl. A/849–A/850)
— É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
— Beekum Studies (HU 3794)
— Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
— É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
— Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
— Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19576)
— Bach: Badinerie (in Es) (Leduc AL 19511)
— Bach: Sonate (4 F1.) (in Es) (Leduc AL 20831)
— Chopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 19651)
— Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19995)
— Fauré: Piéce (in Es) (Leduc AL 16152)
— Händel: Sicilienne et Gigue (in Es)(Leduc AL 20834)
— Händel: Sonate (4 F1.) (in Es) (Leduc AL 20828)
— Ibert: L'age d'or (in Es) (Leduc AL 21654)
— Ravel: Pièce en Forme de Habanera
— Händel: Sonate (1) (in B) (Leduc AL 25143)
— Händel: Sonate en Sol Mineur (LeducAL 25144)

- Követelmény
  — A hangszer hangjainak megfúvása p dinamikával d–f3–ig.
  — Tiszta intonáció.
  — Dúr és moll skálák3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet,
  — A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
  — Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor 4#, 4b előjegyzésig, kotta nélkül,
  — Két ellentétes karakterű etűd,
  — Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

5. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A hangterjedelem bővítése f3–től fölfelé, egyéni adottságok szerint.
  — A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
  — Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
  — Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
  — A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
  — Transzponálás „C"–be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
  — A helyes ajakvibrato fejlesztése.
  — A pp játékmód továbbfejlesztése.
  — Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
  — Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
  — Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

- Ajánlott tananyag
  — Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
  — Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
  — Capelle: 20 Grandes Études 1. (Leduc AL 20085)
  — Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)
  — Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17363)

— Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15802)
— Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
— Londeix: Szaxofoniskola III–IV. (Shultz Blasmusik A/849–A/850)
— É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
— Beekum: Studies (HU 3794)
— Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
— Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
— É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
— Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. (EMB 14299)
— Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)
— Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)
— Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)
— Bozza: Aria (Leduc 19714)
— Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

- Követelmény
  — A hangszer hangjainak megfúvása p dinamikával d–f3–ig.
  — Tiszta intonáció.
  — Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.
  — A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
  — Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül,
  — Két ellentétes karakterű etűd,
  — Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

6. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A hangterjedelem bővítése f3–től fölfelé.
  — A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
  — Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
  — Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
  — A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
  — Transzponálás „C”–be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — Skálák kotta nélkül: 6#, 6b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
  — A helyes ajakvibrato továbbfejlesztése.
  — A pp játékmód továbbfejlesztése.
  — Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
  — Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
  — Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.
- Ajánlott tananyag
  — J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
  — Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
  — M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
  — Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
  — Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
  — Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
  — Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
  — Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15 802)
  — Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
  — É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)

— Beekum: Studies (HU 3794)
— Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
— Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
— É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
— Händel: Sicilienne et Gigue (Leduc 20834)
— Pescetti: Presto Hresztomatyija 5–6 (Muzika 14103)
— Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. (EMB 14299)
— Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)
— Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)
— Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)
— Bozza: Aria (Leduc 19714)
— Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

- Követelmény
  — A hangszer hangjainak megfúvása p dinamikával d–f3–ig.
  — Tiszta intonáció.
  — Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.
  — A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
  — Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
  — Két ellentétes karakterű etűd,
  — Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

28.3.6.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

<u>Az „A” tagozat végén</u>

- A tanuló ismerje
  — a szaxofon és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
  — a hangszer teljes hangterjedelmét,
  — a tudatos és helyes légzéstechnikát,
  — a szaxofon intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
  — a dúr és moll hangnemeket 4#, 4b előjegyzésig,
  — az egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
  — a vibrátó szerepét a zenei megvalósításban,
  — ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
  — a jelentősebb szaxofonos előadóművészeket.
- Legyen képes
  — a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
  — a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
  — az önálló hangolásra,
  — a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
  — a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
  — hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
  — a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
  — egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

<u>A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)</u>

- A tanuló legyen képes
  — dúr és moll skálákat játszani 4#, 4b előjegyzésig tercekkel, hármashangzattal, szimpla– és duplanyelvvel
  — a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására,
  — készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására

— nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására
— hosszabb terjedelmű művek memorizálására

Művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati részből áll
- A vizsga tantárgya és időtartama

Szaxofon főtárgy

— „A”tagozat minimum 10 perc
— „B” tagozat minimum 15 perc

- A vizsga tartalma

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

— Egy etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 50., Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z.14371) 158., 178., 182., M.Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 J.v.Beekum: Studies (Harmónia HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz). nehézségi szintjén.
— Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; J.S.Bach: Gavottes (A.Leduc AL 19 664), B.Marcello: Adagio (Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A.Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek – Kraszna L. EMB 14 251), Fr.Schubert: Sérénade (A.Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136). nehézségi szintjén.
— Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
— Az előadási darabot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.
— Két különböző karakterű etűd vagy egyéb gyakorlat; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J.v,Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 8. nehézségi szintjén.
— Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell); G. Fr. Händel: Sicilienne et Gigue (A. Leduc AL 20 834), G. Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5–6 Muzika 14 103), F. Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl. Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A. Leduc AL 19 555), E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714). nehézségi szintjén.
— Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,

— állóképesség.

28.3.6.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
— Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
— A vibrato.
— A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
— Transzponálási alapismeretek.
— A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
— Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Skálák,.
— A helyes ajakvibrato fejlesztése.
— Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. – Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
— Kamarazene, zenekari munka.

- Ajánlott tananyag

— Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
— J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
— Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
— 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
— 15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
— Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20455)
— Exercices Journaliers (Leduc AL 20211)
— Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20441)
— Blémant: 20 Études Melodique 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
— Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
— Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
— É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
— Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
— Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33749)
— Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19576)
— BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)
— Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19995)
— Fauré: Pièce (in Es) (Leduc AL 16152)
— Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19675)
— Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20830)
— Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19595)
— Soproni: Four Pieces for Saxophon (in Es) (EMB 8811)
— Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25008)
— Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
— Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
— Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17680)
— Händel: Sonate en Sol Mineur (in B) (Leduc AL 21144)

- Követelmény

— Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.
— Skálák
— Tiszta intonáció, egészséges hang.
— Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
— Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
  - — Két ellentétes karakterű etűd,
  - — Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

8. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  - — A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
  - — Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
  - — A vibrato.
  - — A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
  - — Transzponálási alapismeretek.
  - — A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
  - — Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

A hangszerkezelés fejlesztése

  - — Skálák, kromatikus hangsor gyors tempóban.
  - — A helyes ajakvibrato fejlesztése.
  - — Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése.
  - — Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.
- Ajánlott tananyag
  - — Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
  - — J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
  - — Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
  - — 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
  - — 15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
  - — Mule: 24 Études Facile (Leduc AL 20455)
  - — Exercices Journaliers (Leduc AL 20211)
  - — Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20441)
  - — Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
  - — Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
  - — Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
  - — É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
  - — Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
  - — Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33749)
  - — Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19576)
  - — BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)
  - — Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19995)
  - — Fauré: Pièce (in Es)(Leduc AL 16152)
  - — Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19675)
  - — Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20830)
  - — Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19595)
  - — Soproni: Four Pieces for Saxophon(in Es) (EMB 8811)
  - — Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25008)
  - — Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
  - — Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
  - — Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17680)
  - — Händel: Sonate (?. 1) (in B) (Leduc AL 25143)
  - — Händel: Sonate en Sol Mineur(in B) (Leduc AL 21 144)
- Követelmény
  - — Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.

— Skálák
— Tiszta intonáció, egészséges hang.
— Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
— Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
  — Két ellentétes karakterű etűd,
  — Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

9. évfolyam"A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
— Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
— A vibrato.
— A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
— Transzponálási alapismeretek.
— A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
— Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
— A jazz elemeinek megismertetése a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus, hangsorok
— A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
— Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

- Ajánlott tananyag
  — Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
  — J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
  — Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
  — 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
  — 15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
  — Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20455)
  — Exercices Journaliers (Leduc AL 20211)
  — Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20441)
  — Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
  — Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
  — Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
  — É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
  — A. Corelli: Gigue (Muzika 13672)
  — G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (Leduc AL 20835)
  — Bach: Badinerie (Leduc AL 19511)
  — Bach: Esz–dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. (Muzika 14103)
  — Singelée: Solo de concert (Lemoine 26260)
  — Bozza: Aria (Leduc 19714)
  — Ravel: Darab Habanera formában (Leduc 17679)
  — Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)
- Követelmény
  — Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.
  — Skálák
  — Tiszta intonáció, egészséges hang.

— Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
— Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
  — Két ellentétes karakterű etűd,
  — Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

10. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint.
— Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
— A vibrato.
— A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
— Transzponálási alapismeretek.
— A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
— Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
— A jazz elemeinek megismertetése (ahol mód és lehetőség van rá), kizárólag hozzáértő tanár vezetésével, és ha lehetséges, a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus hangsor gyors tempóban.
— A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
— Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

- Ajánlott tananyag
  — J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
  — Perényi É.–P: 222 etűd (EMB Z 14371)
  — Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
  — Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
  — Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794)
  — Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
  — Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)
  — Klosé:15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)
  — Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)
  — A. Corelli: Gigue (Muzika 13672)
  — Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20)
  — Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20828)
  — Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19511)
  — J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
  — Perényi: Szax. ABC II/84 (EMB 14299)
  — J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H. L.)
  — A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22177)
  — E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)
  — Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)
  — Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17679)
- Követelmény
  — Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.
  — Skálák 6#, 6b előjegyzésig.
  — Tiszta intonáció, egészséges hang.
  — Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.

— Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
  — Két ellentétes karakterű etűd,
  — Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

28.3.6.7. Továbbképző évfolyam „B" tagozat

A tanulók csekély hányada, egyéb tanulmányai mellett, a „B" tagozat továbbképző évfolyamain készül későbbi felvételi vizsgára, továbbra is megőrizve a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A kromatikus és egészhangú skálák bevezetése.
— A hangterjedelem bővítése:
— Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
— A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
— A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
— A virtuóz technika kifejlesztése.
— A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
— Az egyéni hangszín megkeresése.
— A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

- Ajánlott tanaynag
  — J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
  — Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
  — Capelle: 20 Grandes Études 1. 2.(Leduc AL 20085/086)
  — Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23918)
  — Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
  — Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
  — É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
  — Bach: Sonate (6 F1.) (in Es) (Leduc AL 20832)
  — Bozza: Aria (in Es) (Leduc)
  — Bozza: Pulcinella (in Es)(Leduc)
  — Bernstein: Rhapsody (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)
  — Händel: Sonate (?. 6 V1.) (Leduc AL 20830)
  — Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19675)
  — Lajtha: Intermezzo (in Es) (Leduc AL 21438)
  — Martin: Ballada (in Es) (Universal)
  — Poulenc: Presto (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)
- Követelmény
  — Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig,
  — Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
  — Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
  — Két ellentétes karakterű etűd,
  — Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A kromatikus és egészhangú skála bevezetése.
— A hangterjedelem bővítése: b–a3–ig, kromatikusan.
— Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
— Modern effektusok: glissando, flatterzunge.
— A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. Század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
— A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
— A virtuóz technika kifejlesztése.
— A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
— Az egyéni hangszín megkeresése.
— A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

- Ajánlott tananyag
— J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
— Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
— Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
— Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
— Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
— Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
— Karg–Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. (Zimmermann)
- Követelmény
— Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
— Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
— Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.
    - Az év végi vizsga ajánlott anyaga
— Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
— Két ellentétes karakterű etűd,
— Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

9. Évfolyam „B”tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
— A hangterjedelem bővítése
— Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
— Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
— A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
— A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
— A virtuóz technika kifejlesztése.
— A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
— Az egyéni hangszín megkeresése.
— A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

- Ajánlott tananyag
— J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
— Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
— Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
— Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23918)
— Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20 442/443)
— Mule: 48 Études (Leduc AL 20402)

— Karg–Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. (Zimmermann)
— Bach: Szonáta (Leduc 20831)
— Händel 2. szonáta (Leduc 20829)
— Händel 6. szonáta (Leduc 20830)
— Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal 19075)
— Schumann: Fantáziadarab (Schirmer 45722)
— Singelée: Fantaisie brillante (Lemoine 26260)
— Singelée: Solo de concert (Lemoine 26259)
— Bozza: Scaramouche (Leduc 20299)
— Busser: Aragon (Leduc 21143)
— Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)

- Követelmény
  — Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
  — Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
  — Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,
  — Két ellentétes karakterű etűd,
  — Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

10. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
— A hangterjedelem bővítése: b–b3–ig, kromatikusan.
— Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
— Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
— A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
— A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
— A virtuóz technika kifejlesztése.
— A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
— Az egyéni hangszín megkeresése.
— A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

- Ajánlott tananyag
  — J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
  — Perényi É.–P: 222 etűd (EMB Z 14371)
  — Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
  — Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
  — Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794)
  — Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
  — Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)
  — Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)
  — Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)
  — A. Corelli: Gigue (Muzika 13)
  — Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20835)
  — G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20828)
  — J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19511)
  — J. S. Bach: Esz–dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. (Muzika 14 103)
  — J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
  — Perényi: Szax. ABC II/84 (EMB 14299)

— J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.)
— A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22177)
— E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)
— M. Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17679)
— Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)

- Követelmény
  — Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
  — Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
  — Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,
  — Két ellentétes karakterű etűd,
  — Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

28.3.6.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

- A tanuló legyen képes
  — a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
  — a tiszta intonációra,
  — a hangszerét könnyedén kezelni,
  — a levegő tudatos beosztására,
  — hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
  — a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
  — a vibrató sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
  — a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására – a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
  — az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
  — a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
  — egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele stb.).
- A tanuló rendelkezzék
  — megfelelő hangszeres technikával,
  — olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
  — olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
  — a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.
- A tanuló tudja alkalmazni
  — hangszerének transzponáló jellegét,
  — a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),
  — a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló ismerje
  — a modem zenei effektusokat,
  — az újabb légzéstechnikákat,
  — a szaxofon társhangszereit, azok transzponálási módjait,
  — korunk zenéjének intonációs sajátosságait.
- Legyen képes
  — biztos hangindításra és befejezésre,
  — nehéz etűd virtuóz előadására
  — nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására

Művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati részből áll

- A vizsga tantárgya és időtartama

  Szaxofon főtárgy

  — „A” tagozat minimum 10 perc
  — „B” tagozat minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

  „A” tagozat

  A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

  — Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, ill. szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
  — Egy etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M.Mule: 24 könnyű etűd (A.Leduc AL 20 455) 9., 15.; J.v.Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 13–tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A Leduc AL 20 402) nehézségi szintjén.
  — Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; A. Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20 835); G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20 828); J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz–dúr szonáta (Hresztomatyija 5–6. Muzika 14 103 v. G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L.); A.Chailleux: Andante és Allegro (A.Leduc AL 22 177); E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19714); M.Ravel: Darab Habanera formában (A.Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade); nehézségi szintjén
  — Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű.
  — Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

  „B” tagozat

  A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

  — Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
  — Két különböző karakterű, megfelelő etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű; Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 19–től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9–től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) nehézségi szintjén.
  — Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk szonáta vagy versenymű lassú–gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű); J. S. Bach: Szonáta (A. Leduc AL 20 831); G. Fr. Händel: 2. szonáta (A. Leduc AL 20 829); G. Fr. Händel: 6. szonáta (A. Leduc AL 20 830); A. Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R. Schumann: Fantáziadarab (G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Fantaisie brillante (H. Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 259 H.L.); E. Bozza: Scaramouche (A. Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A. Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade) nehézségi szintjén.
  — Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
  — Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,

— helyes ritmus és tempó,
— előadásmód,
— a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
— memória,
— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.3.6.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
— Megfelelő mennyiségű és minőségű, többfajta hangolású hangszer és tartozékok (fúvóka, nyakló).
— Fejenként és havonta 1 db nád.
— Zongora, vagy pianínó.
— Nagyméretű falitükör.
— Kottaállvány.
— Metronóm.

28.4. Rézfúvós – akkordikus, kamarazene tanszak

28.4.1. **Trombita**

28.4.1.1. A trombitatanítás feladatai:
— a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
— a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
— a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
— a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
— a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
— az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

- Ismertesse meg a tanulókkal
  — a trombita történetét,
  — a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
  — a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
  — a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét
  — a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
  — a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.
- Tudatosítsa
  — a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
  — a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
  — a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
  — a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.
- Fejlessze a tanuló
  — hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
  — hangszeres adottságait,
  — hangszertechnikai tudását,
  — megformáló– és előadói képességét.
- Tegye képessé a tanulókat
  — rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
  — a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
  — a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
  — a tiszta intonációra,
  — folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
  — a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

28.4.1.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangszer felépítése, részeinek megismerése.
— A kottaolvasás alapfogalmainak megismerése.
— A helyes be– és kilégzés alapjainak elsajátítása.
— A helyes testtartás kialakítása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés.
— Hangterjedelem az egyvonalas C–től az egyvonalas G ig.

- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet
  — Colin: Trombitaiskola kezdőknek
  — Gyermekdalok, népdalok
- Követelmény
  — A helyes be– és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C' – G'–ig.
  — Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten.
  — Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy gyakorlat
  — Egy népdal vagy gyermekdal

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A helyes testtartás rögzítése.
— A helyes légzés további tudatosítása.
— Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.

- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola I.
  — Colin: Trombitaiskola kezdőknek
  — Gyermekdalok, népdalok
  — Brodszky: Májusköszöntő
  — Régi francia dal
- Követelmények
  — Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.
  — Hangterjedelem a kis h–tól az egyvonalas a–ig.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

28.4.1.3. Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangszer felépítése, részei.
— Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
— Nyújtópont a fél érték mellett.
— Módosítójelek.
— A 4/4–es, 2/4–es, 3/4–es ütem.
— Az előforduló hangok fogásai.
— Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.
— Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.
— A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
— A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
— A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.

— A hangindítás megalapozása.
— A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).

- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
  — Colin: Trombitaiskola kezdőknek
  — Susato: Rondo (Trombitamuzsika)
  — Gyermekdalok, népdalok
- Követelmény
  — Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.
  — Hangterjedelem a kis a–tól a kétvonalas c–ig.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

2. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
  — A tizenhatod érték és szünetjele.
  — Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
  — A tanult művek formai elemzése.
  — A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
  — A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
  — A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
  — A rekeszlégzés gyakorlása.
  — Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatod játék).
  — A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
  — A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f–p).
- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
  — Colin: Skálatanulmányok
  — Krumpfer: Trombitaiskola I.
  — Fischer: Induló
  — Cole: Granit
  — Barnes: A kis géniusz
  — Barnes: A kis művész
- Követelmény
  — A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
  — Hangterjedelem a kis g–től a kétvonalas d–ig.
  — Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála első képlete,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

3. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A dúr és a moll hangsor szerkezete.
  — A 3/8–os, a 6/8–os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
  — A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.

— A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
— A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
— A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
— Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
— A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
— A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint– és kvartkötésekkel.

- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
  — Davidson: Befújási gyakorlatok
  — Krumpfer: Trombitaiskola I.
  — Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach–témára
  — Hammerschmied: Csókdal
  — Susato: Rondo és saltarello
  — Bogár: Régi magyar táncok
  — Barnes: A kis virtuóz
  — Barnes: A kis mester
  — Charpentier: Prelűd
  — Kamprath: Három epizód
  — Scselokov: Mese
  — Scselokov: Tréfa
  — Scselokov: Ifjú gavallér
- Követelmény
  — A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
  — Hangterjedelem a kis g–től a kétvonalas e–ig.
  — Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála első képlete,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

4. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
— A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
— A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
— A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
— A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
— A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
— A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel.
— A dinamikai határok tágítása (p–mf–f).

- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
  — Davidson: Befújási gyakorlatok
  — Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok
  — Bach: Ária
  — Fitzgerald: Angol szvit
  — Telemann: Szvit (1. és 2.)

— Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
— Tornyos: Scherzo
— Tornyos: Változatok
— Scselekov: Ballada
— Scselekov: Gyermekkoncert

- Követelmény
  — A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
  — A hangterjedelem kibővítése a kis fisz–től a kétvonalas f–ig.
  — Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála első képlete,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

5. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Egy oktávos skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptim–akkord ismerete.
  — Az 5/8, 7/8, 9/8–os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete.
  — A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
  — Az előforduló tempójelzések ismerete.
  — A kamarazenélés előtérbe helyezése.
  — A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.
  — Az ujj– és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.
  — Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint–, kvart– és nagy terc–kötések összekapcsolásával.
  — Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp–ff) különös figyelemmel a szép hangra.
- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
  — Peters: Gyakorlatok kezdőknek
  — Colin: 100 Warm Ups
  — Arban: Skálatanulmányok
  — Clodomir: Petits exercises
  — Clodomir: Etűdök I.
  — Arban: Trombitaiskola
  — Baldassari: Szonáta
  — Barat: Orientálé
  — Händel: Hallei szonáta
  — Händel: B–dúr szonáta
  — Diabelli: Szonatina
  — Botti: Románc
  — Rangers: Velencei karnevál
  — Tornyos: Szonatina
  — Tornyos: 3 sárpilisi népdal
  — Clerisse: Téma és változatok
  — Telemann: B dúr szvit (FAM)
- Követelmény
  — A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására.
  — A hangterjedelem kialakítása a kis fisz–től a kétvonalas g–ig.
  — Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála első képlete,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

6. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
  — A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
  — A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
  — A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
  — Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
  — A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
  — Peters: Gyakorlatok
  — Stamp: Warm Ups+Studies
  — Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
  — Arban: Trombitaiskola
  — Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
  — Arban: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)
  — Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel
  — Albinoni: F–dúr concerto I. tétel
  — Händel: c–moll concerto I. tétel
  — Händel: B–dúr szonáta
  — Händel: Asz–dúr szonáta
  — Telemann: F–dúr szonáta
  — Telemann: d–moll szonáta
  — Balay: Adante et allegro
  — Scselokov: Koncert no. 3
  — Hanus: Impromtus
  — Thome: Fantázia
  — Bogár: Concertino I.
  — Bogár: Concertino II.
  — Desportes: Introductions
  — Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
  — Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

- Követelmény
  — A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
  — Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
  — A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a–ig.
  — Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála első képlete,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

28.4.1.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
  — A tizenhatod érték és szünetjele.
  — Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
  — A tanult művek formai elemzése.
  — A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
  — A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
  — A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
  — A rekeszlégzés gyakorlása.
  — Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatod játék).
  — A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
  — A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f–p).
- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
  — Colin: Skálatanulmányok
  — Krumpfer: Trombitaiskola I.
  — Fischer: Induló
  — Cole: Granit
  — Barnes: A kis géniusz
  — Barnes: A kis művész
- Követelmény
  — A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
  — Hangterjedelem a kis g–től a kétvonalas e–ig.
  — Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála első három képlete
  — Egy gyakorlat,
  — Két különböző karakterű előadási darab.

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — A dúr és a moll hangsor szerkezete.
  — A 3/8–os, a 6/8–os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
  — A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
  — A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
  — A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
  — A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
  — Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
  — A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
  — A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint– és kvartkötésekkel.
- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
  — Davidson: Befújási gyakorlatok
  — Krumpfer: Trombitaiskola I.
  — Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach–témára
  — Hammerschmied: Csókdal
  — Susato: Rondo és saltarello

— Bogár: Régi magyar táncok
— Barnes: A kis virtuóz
— Barnes: kis mester
— Charpentier: Prelűd
— Kamprath: Három epizód
— Scselokov: Mese
— Scselokov: Tréfa
— Scselokov: Ifjú gavallér

- Követelmény
  — A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
  — Hangterjedelem a kis g–től a kétvonalas f–ig.
  — Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
  — Kvint– és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc–kötések.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála első képlete,
  — Egy gyakorlat,
  — Két előadási darab.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
  — A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
  — A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
  — A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
  — A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
  — A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
  — A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel.
  — A dinamikai határok tágítása (p–mf–f).
- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
  — Davidson: Befújási gyakorlatok
  — Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok
  — Bach: Ária
  — Fitzgerald: Angol szvit
  — Telemann: Szvit (1. és 2.)
  — Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
  — Tornyos: Scherzo
  — Tornyos: Változatok
  — Scselekov: Ballada
  — Scselekov: Gyermekkoncert
- Követelmény
  — Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása.
  — Ujjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása.
  — A természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötések.
  — A hangterjedelem kibővítése a kis fisz–től a kétvonalas g–ig.
  — Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála első három képlete,

— Egy gyakorlat,
— Két előadási darab.

5. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
— A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
— A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
— A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
— A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
— A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
— A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel.
— A dinamikai határok tágítása (p–mf–f).

- Ajánlott tananyag

— Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
— Davidson: Befújási gyakorlatok
— Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok
— Bach: Ária
— Fitzgerald: Angol szvit
— Telemann: Szvit (1. és 2.)
— Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
— Tornyos: Scherzo
— Tornyos: Változatok
— Scselekov: Ballada
— Scselekov: Gyermekkoncert

- Követelmény

— A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
— A hangterjedelem kibővítése a kis fisz–től a kétvonalas f–ig.
— Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
— A tanuló legyen képes egy barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására.
— Egyszerű díszítések és trillák.
— Kvint–, kvart– és terckötések összekapcsolása, oktávkötések.
— A hangterjedelem kialakítása a kis fisz–től a kétvonalas a–ig.
— Ismerkedés a pedálhangokkal.
— Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
— Terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga

— Egy skála négy képlete,
— Egy gyakorlat,
— Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
— Egy más stílusú előadási darab.

6. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
— A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
— A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
— A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.

— Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
— A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

- Ajánlott tananyag
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
  — Peters: Gyakorlatok)
  — Stamp: Warm Ups+Studies
  — Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
  — Arban: Trombitaiskola
  — Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
  — Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel
  — Albinoni: F–dúr concerto I. tétel
  — Händel: c–moll concerto I. tétel
  — Händel: B–dúr szonáta
  — Händel: Asz–dúr szonáta
  — Telemann: F–dúr szonáta
  — Telemann: d–moll szonáta
  — Balay: Adante et allegro
  — Scselokov: Koncert no. 3
  — Hanus: Impromtus
  — Thome: Fantázia
  — Bogár: Concertino I.
  — Bogár: Concertino II.
  — Desportes: Introductions
  — Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
  — Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)
- Követelmény
  — A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
  — Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
  — A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a–ig.
  — Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
  — Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc–kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
  — A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas b–ig.
  — Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
  — A másféloktávos, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála négy képlete
  — Egy gyakorlat,
  — Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
  — Egy más stílusú előadási darab.

28.4.1.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

- Ismerje a tanuló
  — a helyes test– és hangszertartást,
  — a helyes légzéstechnikát,
  — a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján
  — a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
  — a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

— a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

- Legyen képes
  — a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
  — az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
  — az előírt hangterjedelmen belül g2–ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
  — a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
  — a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
  — folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
  — a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
  — skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b –ig.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- Ismerje a tanuló
  — a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig.
- Legyen képes
  — az előírt hangterjedelemben belül (b2–ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
  — az állóképesség növelésére,
  — árnyaltabb zenei megformálásokra.

Művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Trombita főtárgy

  — „A” tagozat: minimum 8 perc
  — „B” tagozat: minimum 10 perc
- A vizsga tartalma

„A” tagozat

  — Egy másfél oktávos skála első képlete.
  — Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1–21. (Leduc), nehézségi szintjén.
  — Egy előadási darab; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./66–74. (EMB13492), Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén.
  — Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

  — Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
  — Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65., IV./1–53. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1–29. (Leduc), nehézségi szintjén.
  — Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel, Albinoni: F–dúr concerto I. tétel, Händel: B–dúr szonáta, Telemann: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.
  — Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab; Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén.
  — Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,

— hangszerkezelés,
— artikulációk és díszítések alkalmazása,
— helyes ritmus és tempó,
— előadásmód,
— a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
— memória,
— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.4.1.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra.
— A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
— A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete.
— A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

- Ajánlott tananyag
  — Stamp: Warm–ups+studies
  — Colin: Lip Flexibilities
  — Clarke: Technical Studies
  — Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
  — Fekvéstágító skálák
  — Arban: Trombitaiskola
  — Előkészítő gyakorlatok a trillához
  — Tripla nyelv előtanulmányok.
  — Kromatikus skálák
  — Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
  — Keller: Szonáta
  — Albinoni: F–dúr Concerto
  — Esz–dúr Concerto
  — Barat: Fantázia
  — Haendel: c–moll Concerto
  — Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
  — Richter: Concerto I. tétel
  — Cimarosa: Concerto
- Követelmény
  — A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására.
  — Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála három képletben
  — Egy gyakorlat
  — Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével.

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

— A hangterjedelem bővítése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
— A játszott darabok alapos ismerete.
— A tanuló önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására.
— A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése.
— Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javítás

- Ajánlott tananyag

— Stamp: Warm–ups + studies
— Colin: Lip Flexibilities
— Clarke: Technical Studies
— Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
— Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágító skálák
— Arban: Trombitaiskola
— Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
— Purcell: B–dúr szonáta
— Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.
— Albinoni: g–moll trombitaverseny
— Sahov: Scherzo
— Bach: Passacaglia
— Tartini: Largo és Allegro
— Veracini: Concerto

- Követelmény
  — Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
  — Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel.
  — Kamaramű szólamának előadása.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála 3 képletben
  — Egy etűd
  — Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

9. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva.
  — a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv)
  — a zenei kifejezőkészség fejlesztése.
  — skálák öt képletben.
- Ajánlott tananyag
  — Stamp: Warm–ups + studies
  — Clarke: Technical Studies
  — Colin: Lip Flexibilities
  — Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
  — Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
  — Davidson: Napi gyakorlatok
  — Arban: Trombitaiskola
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
  — Corelli: e–moll Szonáta
  — Albinoni: C–dúr Concerto
  — Hidas: Concerto no.2
  — Bozza: Capriccio
  — Gedike: Koncertetűd
  — Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára
- Követelmények
  — Skálák öt képlettel.
  — Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata.
  — Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása.
  — A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga

— Egy skála öt képlettel
— Egy etűd
— Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló közreműködésével

10. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása.
— A zenei kifejezés fejlesztése.
— A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
— Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni.
— A tripla és a dupla nyelv ismerete, a díszítések, trillák ízléses használata.

- Ajánlott tananyag
— Stamp: Warm–ups + Studies
— Clarke: Technical Studies
— Colin: Lip Flexibilities
— Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
— Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
— Davidson: Napi gyakorlatok
— Skálák a Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV. kötete alapján.
— Arban: Trombitaiskola
— Hummel: Trombitaverseny I. tétel
— Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel
— Arutjunjan: Trombitaverseny
— Hindemith: Szonáta I.
— Valentino: Szonáta
— Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára
— Händel: Szonáta két trombitára

- Követelmények
— A tanuló legyen képes egy versenyműű vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására.
— Egy kamaramű szólamának eljátszására.
— Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
— Egy skála öt képlettel
— Egy etűd
— Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

28.4.1.7. Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A hangterjedelem bővítése,
— figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
— Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.
— Skálák öt képlettel másfél oktávos rendszerben.
— Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
— A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
— A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
— A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

- Ajánlott tananyag
— Stamp: Warm Ups
— Colin: Lip Flexibilities
— Clarke: Techical Studies

— Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
— Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
— Arban: Skálagyakorlatok
— Arban: Trombitaiskola
— Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
— Keller: Szonáta
— Albinoni: F–dúr Concerto
— Esz–dúr Concerto
— Barat: Fantázia
— Haendel: c–moll Concerto
— Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
— Richter: Concerto I. tétel
— Cimarosa: Concerto

- Követelmények
  — A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
  — Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben őt képlettel.
  — Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszására.
  — A kromatikus skála biztos ismerete.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála öt képlettel
  — Egy etűd
  — Egy barokk szonáta vagy versenymű két tétele
  — Egy más stílusú előadási darab

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása.
  — Skálák öt képletben, másfél oktávos rendszerben.
  — Díszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok.
  — A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
  — A ritmusértékek ütemfajták átfogó ismerete.
  — A kamarazene, és a zenekari játék előtérbe helyezése.
- Ajánlott tananyag
  — Stamp: Warm Ups
  — Clarke: Technical Studies
  — Colin: Lip Flexibilities
  — Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
  — Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
  — Arban: Skálagyakorlatok
  — Arban: Trombitaiskola
  — Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
  — Purcell: B–dúr szonáta
  — Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.
  — Albinoni: g–moll trombitaverseny
  — Sahov: Scherzo
  — Bach: Passacaglia
  — Tartini: Largo és Allegro
  — Veracini: Concerto
- Követelmények
  — A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
  — Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
  — Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.

— A trillák, díszítések biztos és helyes alkalmazására.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála öt képlettel
  — Egy etűd
  — Egy barokk szonáta vagy koncert két tétele
  — Egy más stílusú előadási darab

9. évfolyam „B" Tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése.
  — Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével.
  — Skálák öt képletben, a másfél oktávos rendszer szerint.
  — Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása.
  — A zenei formálás tudatos alakítása.
  — A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.

- Ajánlott tananyag
  — Stamp: Warm–Ups
  — Clarke: Technical Studies
  — Colin: Lip Flexibilties
  — Advanced Daily Studies
  — Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
  — Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
  — Arban: Hármashangzat és négyeshangzat tanulmányok
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
  — Corelli: e–moll Szonáta
  — Albinoni: C–dúr Concerto
  — Hidas: Concerto no.2
  — Bozza: Capriccio
  — Gedike: Koncertetűd
  — Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára
  — Charlier: Solo de Concours
  — Haydn: Trombitaverseny I.–II.–III.
  — Hummel: Trombitaverseny I.–II.
  — Telemann: Asz–dúr Concerto

- Követelmények
  — A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására.
  — Skálák öt képletben.
  — Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
  — A tripla és a dupla nyelv alkalmazása.
  — A játszott előadási darabok alapos ismerete.
  — Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála öt képlettel
  — Egy etűd
  — Egy barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenymű két tétele
  — Egy más stílusú előadási darab

10. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
  — Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon.

— Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint.
— A kamarazene és a zenekari játék előtérbe kerülése.
— A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.

- Ajánlott tananyag
  — Stamp: Warm Ups
  — Clarke: Techical Studies
  — Colin: Lip Flexibilties
  — Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
  — Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
  — Arban: Etüdök
  — Tartini: B–dúr Concerto
  — Enescu: Legenda
  — Torelli: D–dúr Concerto
  — Purcell. D–dúr szonáta
  — Hummel: Trombitaverseny I. tétel
  — Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel
  — Arutjunjan: Trombitaverseny
  — Hindemith: Szonáta I.
  — Valentino: Szonáta
  — Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára
  — Händel: Szonáta két trombitára
- Követelmények
  — A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat.
  — Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait.
  — Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etűdöket, szóló és kamarazene darabokat.
  — Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát.
  — Rendelkezzen a szintjének megfelelő állóképességgel.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála öt képlettel
  — Egy etűd
  — Egy barokk vagy klasszikus szonáta, vagy versenymű két tétele
  — Egy más stílusú előadási darab

28.4.1.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

<u>Az „A” tagozat végén</u>

- Ismerje a tanuló
  — a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát,
  — a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.
- Legyen képes a tanuló
  — az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
  — a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
  — a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
  — a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
  — önálló hangolásra,
  — a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
  — skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
  — az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

<u>A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)</u>

A tanuló rendelkezzék megfelelő állóképességgel.

- Ismerje a tanuló
  — a hangképzés folyamatát,

— az ajak–, a nyelv– és a manuális technika alapjait,
— az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 6 képletben.

- Legyen képes a tanuló
  — tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Trombita főtárgy

— „A” tagozat: minimum 10 perc
— „B” tagozat: minimum 10 perc

- A vizsga tartalma

„A” tagozat

— Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
— Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22–70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén.
— Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is; Albinoni: Esz– dúr, g–moll, C–dúr concerto, Barat: Fantázia (Leduc), Gedicke: Koncertetűd ; kamaraművek: Borst: Trombitaduók (EMB 6870), Mező Imre: Variációk (EMB 4687), Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió (EMB 6819), Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén.
— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Egy skála másfél oktávon, öt képlettel.
— Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22–70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I–II., nehézségi szintjén.
— Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz–dúr, g–moll, C–dúr concerto, Corelli: e–moll szonáta, Purcell: B–dúr szonáta, Vivaldi: d–moll concerto nehézségi szintjén.
— Egy más stílusú előadási darab Bozza: Capricco (Leduc) nehézségi szintjén.
— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.4.1.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

— Megfelelő minőségű, trombiták, tartozékokkal (tok, fúvóka).
— Jól felhangolt zongora (pianínó).
— Legalább 2 db, állítható magasságú kottaállvány
— Metronóm
— Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör.

28.4.2. **Kürt**

28.4.2.1. A kürttanítás célja feladatai

- Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
  - — a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
  - — a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
  - — a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.
- Alakítson ki
  - — megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
  - — dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kürthangot,
  - — differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
  - — megfelelő tempójú repetíciót,
  - — laza, egyenletes ujjtechnikát,
  - — pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást,
  - — könnyed hangszerkezelést.
- Gyakoroltasson rendszeresen
  - — tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf, ff, pp), az intonáció megtartásával,
  - — hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
  - — a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.
- Fordítson figyelmet
  - — a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
  - — a lapról olvasási készség fejlesztésére,
  - — a tudatos zenei memorizálásra,
  - — a művek zeneileg igényes kidolgozására,
  - — a rendszeres társas muzsikálásra.
- Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

28.4.2.2. Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  - — A gyakorlatban felmérni a tanuló hangszeres készségét, zenei érzékét.
  - — Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.
- Ajánlott tananyag
  - — Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
  - — Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
  - — Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
  - — Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)
- Követelmény
  - — A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
  - — Helyes test– és hangszertartás.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Egy gyermekdal,
  - — Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  - — Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.
  - — Helyesen működő funkciók kialakítása: helyes légzés, szájtartás, a fúvóka helye az ajkakon, testtartás, hangszertartás.
- Ajánlott tananyag
  - — Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
  - — Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
  - — Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)

— Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

- Követelmény
  — A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
  — Helyes test– és hangszertartás.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy gyermekdal,
  — Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

28.4.2.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  Az előképzőben megalapozott funkciók továbbfejlesztése:

  — helyes test– és hangszertartás,
  — szájtartás, a fúvóka helyének kialakítása,
  — a helyes légvezetés megalapozása,
  — a nyelvtechnika megalapozása,
  — a manuális technika megalapozása.
  — Az intonációs készség fejlesztése.
- Ajánlott tananyag
  — Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
  — Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
  — Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
  — Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) (Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
  — Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)
- Követelmény
  — Játék szép kürthangon.
  — Portato hangindítás.
  — Az ujj–, nyelv– és légzésvezetés–technika összehangolása
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy hangsor – a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato,
  — Egy kantiléna,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Helyes test– és hangszertartás.
  — A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
  — Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
  — Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
  — A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
  — Skálák játszása a meglévő hangterjedelmen belül Dúr és összhangzatos moll
  — Az intonációs készség fejlesztése.
  — Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.
- Felhasználható irodalom
  — Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
  — Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
  — Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
  — Kling: Kürtiskola (válogatva) (IMC New York),
  — Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, (Muzika Moszkva)

— Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

- Követelmény
  - — Játék kifejező, szép kürthangon.
  - — Különböző hangindítások.
  - — Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
  - — Széles dinamikai skála alkalmazása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Egy skála
  - — Egy kantiléna kotta nélkül
  - — Egy gyakorlat
  - — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

3. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  - — A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
  - — A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
  - — Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
  - — Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
  - — A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
  - — Dúr és összhangzatos moll
  - — Skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
  - — Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
  - — Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.
- Ajánlott tananyag
  - — Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
  - — Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
  - — Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
  - — Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
  - — Kling: Kürtiskola (IMC New York)
  - — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  - — Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)
- Követelmény
  - — Játék kifejező, szép kürthangon.
  - — Különböző hangindítások.
  - — Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
  - — Széles dinamikai skála alkalmazása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Egy skála, különböző skálaképletekkel,
  - — Egy kantiléna kotta nélkül,
  - — Két gyakorlat (különböző karakterű szemelvények,
  - — Egy előadási darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  - — A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
  - — A könnyed fúvástechnika megalapozása.
  - — A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
  - — Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
  - — Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
  - — A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.

— Dúr, és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
— Az intonációs készség fejlesztése.
— Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
— Társas zenélés.

- Ajánlott tananyag
  — Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
  — Szilágyi: Hangpalota
  — Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
  — Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
  — H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
  — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  — Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)
- Követelmény
  — Játék szép kürthangon
  — Különböző hangindítások.
  — Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
  — A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála, különböző skálaképletekkel
  — Egy kantiléna
  — Két különböző karakterű gyakorlat,
  — Egy darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A" tagozat

- A hangszerkezelés fejlesztése

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
  — A könnyed fúvástechnika megalapozása
  — A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
  — A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
  — Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
  — Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
  — A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
  — Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
  — Az intonációs készség fejlesztése.
  — Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
  — Transzponálás esz és d kürtben
  — Társas zenélés
- Ajánlott tananyag
  — Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
  — Szilágyi: Hangpalota
  — Poleh: Dal –,darab–, etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
  — Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
  — H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
  — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  — Maxim–Alphonse: Etűdök (A. Leduc Paris)
  — Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
  — Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II
- Követelmény

— Különböző hangindítások.
— Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
— A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
— Transzponálás esz–kürtben.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála skálaképletekkel
  — Egy kantiléna
  — Két különböző karakterű gyakorlat
  — Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene (zongorakísérettel

6. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
  — A könnyed fúvástechnika megalapozása
  — A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
  — A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
  — Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
  — Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
  — A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
  — Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
  — Az intonációs készség fejlesztése.
  — Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
  — Transzponálás esz, d, és c kürtben
  — Társas zenélés

- Ajánlott tananyag
  — Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
  — Szilágyi: Hangpalota
  — Poleh: Dal–,darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4, (Muzika Moszkva)
  — Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
  — H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
  — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  — Maxim–Alphonse: Etűdök I (A. Leduc Paris)
  — Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
  — Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

- Követelmény
  — Játék szép kürt hangon.
  — Különböző hangindítások.
  — Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
  — A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
  — Transzponálás esz–és d kürtben.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála skálaképletekkel,
  — Egy kantiléna,
  — Két különböző karakterű gyakorlat,
  — Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel.

28.4.2.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Helyes test– és hangszertartás.
  — A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
  — Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
  — A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
  — Dúr, és összhangzatos moll skálák, különböző skálaképletekkel.
  — Az intonációs készség fejlesztése.
  — Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.
- Ajánlott tananyag
  — Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
  — Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
  — Sollár – Uszov: Kürtiskola Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
  — Kling: Kürtiskola (IMC New York),
  — Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
  — Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)
- Követelmény
  — Játék szép kürthangon.
  — Portato, tenuto hangindítás.
  — Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kantiléna kotta nélkül,
  — Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
  — Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
  — A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
  — Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
  — Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
  — A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
  — Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
  — Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
  — Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.
- Ajánlott tananyag
  — Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
  — Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
  — Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
  — Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
  — Kling: Kürtiskola (IMC New York)
  — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  — Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

- Követelmény
  - — Játék kifejező, szép kürthangon Különböző hangindítások.
  - — Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
  - — Széles dinamikai skála alkalmazása.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Egy kantiléna kotta nélkül,
  - — Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
  - — Egy lassú és 1 gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  - — A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
  - — A könnyed fúvástechnika megalapozása.
  - — A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
  - — Kifejező, szép kürthang kialakítása
  - — Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
  - — A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
  - — Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
  - — Az intonációs készség fejlesztése.
  - — Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
  - — Társas zenélés.
- Ajánlott tananyag
  - — Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
  - — Szilágyi: Hangpalota
  - — Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
  - — Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
  - — H. Kling: Kürtiskola IMC New York)
  - — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  - — Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)
- Követelmény
  - — Játék szép kürthangon.
  - — Különböző hangindítások.
  - — Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
  - — A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Egy kantiléna kotta nélkül,
  - — Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
  - — Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenyműtétel (az egyik kortárszene legyen), melyeket kotta nélkül (kivéve kortárszene), zongorakísérettel kell előadni.

5 évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  - — A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
  - — A könnyed fúvástechnika megalapozása
  - — A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
  - — A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
  - — Kifejező szép kürthang kialakítása

— Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
— A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
— Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
— Az intonációs készség fejlesztése.
— Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
— Transzponálás esz és d kürtben
— Társas zenélés

- Ajánlott tananyag
  — Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
  — Szilágyi: Hangpalota
  — Poleh: Dal –,darab– ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, (Muzika Moszkva)
  — Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
  — H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
  — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  — Maxim–Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
  — Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
  — Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II
- Követelmény
  — Játék szép kürt hangon.
  — Különböző hangindítások.
  — Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
  — A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
  — Transzponálás esz–kürtben.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kantiléna kotta nélkül,
  — Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
  — Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

6 évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
— A könnyed fúvástechnika megalapozása
— A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
— A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
— Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
— Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
— A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
— Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
— Az intonációs készség fejlesztése.
— Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
— Transzponálás esz, d, és c kürtben
— Társas zenélés

- Ajánlott tananyag
  — Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
  — Szilágyi: Hangpalota
  — Poleh: Dal–,darab–,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
  — Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)

— H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
— O.Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
— Maxim–Alphonse: Etűdök I (A. Leduc Paris)
— Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
— Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

- Követelmény
  — Játék szép kürt hangon.
  — Különböző hangindítások.
  — Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
  — A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
  — Transzponálás esz–és d kürtben.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kantiléna kotta nélkül,
  — Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
  — Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

28.4.2.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

- A tanuló
  — a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
  — rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
  — legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
  — legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
  — tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kürthangot képezni,
  — alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
  — törekedjék játékában a tiszta intonációra,
  — rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
  — tudjon önállóan hangolni,
  — ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
  — ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
  — ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
  — ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
  — ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.
- Legyen képes
  — Egy kantiléna,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy darab, vagy tétel előadására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak:
  — egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
  — egy kantiléna,
  — két etűd,
  — egy előadási darab – ajánlott: J. Skroup: B–dúr koncert (rövid kadenciával), L. v. Beethoven: Románc, J. Concone: Téma és variáció, vagy ehhez hasonló nehézségű darab – előadására kotta nélkül

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama
  Kürt főtárgy
  — „A” tagozat: minimum 10 perc
  — „B” tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma
  „A” tagozat
  — Egy kantiléna; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. (EMB13370) nehézségi szintjén.
  — Két különböző karakterű etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. (EMB13370) nehézségi szintjén. Az egyik etűd helyett lehet kamaramű is Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G. F. Händel: Sándor–ünnep nehézségi szintjén.
  — Egy előadási darab; J. Mattheson: Ária, A. J. Varlamov: Orosz népdal, J. A. Hasse: Két tánc, G. F. Händel: Bourrée (Z6902), Mező I: Tánc, F. Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén.
  — Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
  „B” tagozat
  — Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.
  — Egy kantiléna; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. (EMB13370). nehézségi szintjén.
  — Két etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. (EMB13370). nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.
  — Egy előadási darab; L. v. Beethoven: Románc, J. Loeillet: Szonáta, J. S. kroup: B–dúr koncert, A. Frehse: Andante, Székely: Szonatina II–III. tétel (EMB5990) nehézségi szintjén.
  — Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.4.2.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján, ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  Hangszeres és zenei ismeretek átadása
  — A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése.
  — A zenei műveltség megőrzése, bővítése, a zenélési kedv ébrentartása.

— Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
— A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
— A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
— Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
— Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
— Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
— Társas zenélés.
— Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

- Ajánlott tananyag
  — Kling: Etűdök (IMC New York)
  — Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
  — Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
  — Kofron: Etűdök
  — Ónozó: Kürtiskola I–II.
  — Bujanovszkij: Válogatott etűdök
  — Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
  — Macello: a–moll szonáta
  — Grieg: Tavasz
  — Mozart: Larghetto
  — Schubert: Ave Maria
  — Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
  — Bach: Air
  — Vivaldi: Concerto 2 kürtre
- Követelmény
  — Játék szép kürthangon.
  — Különböző hangindítások.
  — A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
  — Transzponálás (esz, d, c).
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kantiléna,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel.

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
— A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
— A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
— Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
— Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
— Nyilvános szereplés félévente egy alkalommal.
— Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
— Társas zenélés.
— Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

- Ajánlott tananyag
  — Kling: Etűdök (IMC New York)
  — Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
  — Panseron: 20 cantilena
  — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

— Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
— Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
— Kofron: Etűdök
— Bujanovszkij: Válogatott etűdök
— Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
— Loeillet: Szonáta
— Wagner: Walter dala
— Vlaszov: Melódia
— Händel: Larghetto
— Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
— C. Saint–Saens: A hattyú
— Saint– Saens: Koncert
— Matis: Koncert
— Maxim Alfonz: Etűdök II.
— Franz Strauss: Notturno
— Dvorak: X. szláv tánc
— Rachmaninoff: Vocalise

- Követelmény
  — Játék szép kürthangon.
  — Különböző hangindítások.
  — A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
  — Transzponálás (e, esz, d, c, g).
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kantiléna,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
  — A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
  — A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
  — Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
  — Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
  — Társas zenélés.
  — Zenekari szólamismeret.
  — Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)
- Ajánlott tananyag
  — Kling: Etűdök (IMC New York)
  — Panseron: 20 cantilena
  — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  — Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
  — Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
  — Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
  — Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
  — Kofron: Etűdök
  — Bujanovszkij: Válogatott etüdök
  — Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
  — Bozza: En Irlande
  — Mendelssohn: Tavaszi dal
  — Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)

— Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
— Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
— C. Saint–Saens: A hattyú
— O. Franz: Dal szöveg nélkül
— Kofron: Sonatina
— Saint– Saens: Koncert
— Matis: Koncert
— Hidas: Concerto per corno
— Bordogni–Gabler: Canilenák
— Franz Strauss: Koncert
— B. Kroll: Laudatio
— Lorenz: Elegia
— J. Haydn: D–dúr kürtverseny II.

- Követelmény
  — Játék szép kürthangon.
  — Különböző hangindítások.
  — A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
  — Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kantiléna,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
  — A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
  — A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
  — Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
  — Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
  — Társas zenélés.
  — Zenekari szólamismeret.
  — Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)
- Ajánlott tananyag
  — Kling: Etűdök (IMC New York)
  — Panseron: 20 cantilena
  — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  — Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
  — Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
  — Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
  — Kofron: Etűdök
  — Bujanovszkij: Válogatott etüdök
  — Glazunov: Álom
  — Pergolesi: Siciliana
  — Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
  — Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
  — Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
  — S. R. Mercadante: Concerto
  — O. Franz: Dal szöveg nélkül
  — Kofron: Sonatina
  — Koetsier: Romance

— Saint– Saens: Koncert
— Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 2
— Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 4
— Mozart: Kürtkvintett
— Hidas: Concerto per corno
— Bordogni–Gabler: Cantilenák
— R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
— R. Strauss: Andante
— F. Strauss: Téma és variációk
— Ravel: Pavane

- Követelmény
  — Játék szép kürthangon.
  — Különböző hangindítások.
  — A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
  — Transzponálás (minden transzpozíció).
- Az év végi vizsgaajánlott anyaga
  — Egy kantiléna,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenyműtétel lehetőleg kotta nélkül.

28.4.2.7. Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást.

7. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
— Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
— Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
— Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
— A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
— A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
— Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
— Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
— Társas zenélés.
— A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
— A művek harmóniai és formai elemzése
— A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése
— A kortárs zeneértő befogadása és művelése.

- Ajánlott tananyag
  — Kling: Etűdök (IMC New York)
  — Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
  — Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
  — Kofron: Etűdök
  — Ónozó: Kürtiskola I–II.
  — Bujanovszkij: Válogatott etüdök
  — Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
  — Macello: a–moll szonáta
  — Grieg: Tavasz
  — Mozart: Larghetto
  — Schubert: Ave Maria
  — Franz Danzi: Esz–dúr szonáta

— Bach: Air
— Vivaldi: Concerto 2 kürtre

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kantiléna,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
— Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
— Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
— A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
— A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
— Kifejező szép kürthang
— Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
— Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
— Társas zenélés.
— Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Zenei ismeretek

— a különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
— a művek harmóniai és formai elemzése
— a zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
— a tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

- Ajánlott tananyag
  — Kling: Etűdök (IMC New York)
  — Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
  — Panseron: 20 cantilena
  — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  — Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
  — Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
  — Kofron: Etűdök
  — Bujanovszkij: Válogatott etűdök
  — Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
  — Loeillet: Szonáta
  — Wagner: Walter dala
  — Vlaszov: Melódia
  — Händel: Larghetto
  — Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
  — C. Saint–Saens: A hattyú
  — Saint– Saens: Koncert
  — Matis: Koncert
  — Maxim Alfonz: Etűdök II.
  — Franz Strauss: Notturno
  — Dvorak: X. szláv tánc
  — Rachmaninoff: Vocalise
- Követelmény
  — Játék szép kürthangon.
  — Különböző hangindítások.
  — A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
  — Transzponálás (e, esz, d, c, g).

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kantiléna,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

9. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
  — Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
  — Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
  — A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
  — A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
  — Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
  — Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
  — Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
  — Társas zenélés.
  — Zenekari szólamismeret.
  — Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Zenei ismeretek

  — A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
  — A művek harmóniai és formai elemzése
  — A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
  — A tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

- Ajánlott tananyag
  — Kling: Etűdök (IMC New York)
  — Panseron: 20 cantilena
  — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  — Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
  — Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
  — Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
  — Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
  — Kofron: Etűdök
  — Bujanovszkij: Válogatott etűdök
  — Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
  — Bozza: En Irlande
  — Mendelssohn: Tavaszi dal
  — Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
  — Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
  — Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
  — C. Saint–Saens: A hattyú
  — O. Franz: Dal szöveg nélkül
  — Kofron: Sonatina
  — Saint– Saens: Koncert
  — Matis: Koncert
  — Hidas: Concerto per corno
  — Bordogni–Gabler: Canilenák
  — Franz Strauss: Koncert
  — B.Kroll: Laudatio
  — Lorenz: Elegia
  — J. Haydn: D–dúr kürtverseny II.

- Követelmény

— Játék szép kürthangon.
— Különböző hangindítások.
— A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
— Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kantiléna,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

10. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
— Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
— Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
— A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
— A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
— Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
— Kifejező szép kürthang
— Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
— Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
— Társas zenélés.
— Zenekari szólamismeret.
— Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)
— A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
— A művek harmóniai és formai elemzése
— A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
— A kortárs zene értő befogadása és művelése.

- Ajánlott tananyag
  — Kling: Etűdök (IMC New York)
  — Panseron: 20 cantilena
  — O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
  — Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
  — Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
  — Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
  — Kofron: Etűdök
  — Bujanovszkij: Válogatott etűdök
  — Glazunov: Álom
  — Pergolesi: Siciliana
  — Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
  — Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
  — Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
  — S. R. Mercadante: Concerto
  — O. Franz: Dal szöveg nélkül
  — Kofron: Sonatina
  — Koetsier: Ramance
  — Saint– Saens: Koncert
  — Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 2
  — Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 4
  — Mozart: Kürtkvintett
  — Hidas: Concerto per corno
  — Bordogni–Gabler: Cantilenák

— R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
— R. Strauss: Andante
— F. Strauss: Téma és variációk
— Ravel: Pavane

- Követelmény
  — Játék szép kürthangon.
  — Különböző hangindítások.
  — A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
  — Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kantiléna,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

28.4.2.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

- A tanuló ismerje
  — hangszere múltját, irodalmát,
  — a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.
- Legyen képes
  — természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
  — C–g2 hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
  — életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kürthangon,
  — az előadási darabokat fejből játszani,
  — technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
  — igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.
- Rendelkezzék
  — a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formáló készséggel,
  — koncentrálóképességgel,
  — lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes
  — F–c3 között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
  — az ajaktrilla megvalósítására.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Kürt főtárgy

  — „A" tagozat: minimum 10 perc
  — „B" tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

„A" tagozat

  — Egy kantiléna transzponálása Esz–kürtben; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén.
  — Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf), Händel: Ária, Skroup: B–dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte,

Székely: Szonatina (EMB 5990 kötetben), Szervánszky: Kis szvit (EMB 5990 kötetben) nehézségi szintjén.

— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

— Transzponálás Esz–, vagy D–kürtben; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/136., II/187. nehézségi szintjén.

— Egy etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén.

— Egy kamaramű; Mozart–kürtduók (Hofmeister), Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös (EMB 14056) – nehézségi szintjén.

— Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel; Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia nehézségi szintjén.

— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.4.2.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

— Megfelelő számú, jó minőségű hangszer és tartozék.
— Jól felhangolt zongora (pianínó).
— Legalább 2 db kottatartó.
— Metronóm.

28.4.3. **Harsona–tenorkürt–baritonkürt**

28.4.3.1. A harsona és rokon hangszerei, a tenorkürt és a baritonkürt tanítás szakirányú feladatai:

A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 8–9 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását és csak a tanulmányok során amikor erre alkalmassá válik, tér át a harsona tanulására. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában a továbbtanulást megelőző két évben elegendő a harsonatanulást megkezdeni a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

- A harsonatanítás szakirányú feladatai:
  — ismertesse meg a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) a hangszerek lehetőségeit, irodalmát; történetét,
  — akusztikai sajátosságait, az irodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit.
- Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
  — megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, száj–, hangszer– és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
  — dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hangot,
  — differenciált hangindítást és hanglezárást,
  — megfelelő tempójú repetíciót,
  — laza, egyenletes kartechnikát,
  — pontosan összehangolt nyelv– és karmozgást.
- A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

— tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
— hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
— a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

- Fordítson figyelmet
  — a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
  — a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
  — fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
  — csak fúvókával,
  — hangszerrel,
  — mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
  — a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
  — a lapról olvasási készség fejlesztésére,
  — a tudatos zenei memorizálásra,
  — a művek zeneileg igényes kidolgozására,
  — a rendszeres társas muzsikálásra.
- Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

28.4.3.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — A hangszer felépítése, részei.
  — A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
  — Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
  — A 4/4–es, 2/4–es és 3/4–es ütemek.
  — Az előforduló hangok fogásai.
  — A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
  — A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
  — A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
  — A hangindítás megalapozása.
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Harsona ABC (ajak– és fúvókagyakorlatok)
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
  — Steiner–Völgyi–Zilcz: Harsonaiskola I.
  — Steiner: Bariton ABC
  — Steiner: Harsona ABC
  — Colin: Trombitaiskola kezdőknek
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
  — Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
  — Sztán: Repertoire Trombita–
  — Előadási darabok gordonkára I,
  — Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.
  — Gyerekdalok, népdalok
- Követelmény
  — Az egészséges, szép hang kialakítása.
  — Hangterjedelem: maximum B–g–ig (hangzó).
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Két gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — A hangszer felépítése, részei.
  — A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
  — Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
  — A 4/4–es, 2/4–es és 3/4–es ütemek.
  — Az előforduló hangok fogásai.
  — A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
  — A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
  — A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
  — A hangindítás megalapozása.
  — A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Harsona ABC
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. vagy a tanuló képességeinek ismeretében a tanár belátása és tapasztalata szerinti gyakorlatok
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
  — Steiner–Völgyi–Zilcz: Harsonaiskola I.
  — Steiner: Bariton ABC
  — Steiner: Harsona ABC
  — Colin: Trombitaiskola kezdőknek
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
  — Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
  — Sztán: Repertoire Trombita–
  — Előadási darabok gordonkára I,
  — Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.
- Követelmény
  — Az egészséges, szép hang kialakítása.
  — Hangterjedelem: maximum G–b–ig (hangzó).
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Két gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

28.4.3.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

<u>1. évfolyam „A” tagozat</u>

- Fejlesztési feladatok

  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — A hangszer felépítése, részei.
  — Az egész, fél, negyed és nyolcad hangérték és a megfelelő szünetjelek.
  — Nyújtópont a félkotta mellett.
  — A módosítójelek.
  — A 4/4–es, 2/4–es, 3/4–es ütem.
  — Az előforduló hangok fogásai.
  — Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok, és az előadási darabok kotta nélkül.
  — Motívumok, dallamok azonosságának, különbözőségének megismerése.
  — A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
  — A rekeszlégzés alapjainak gyakorlása, a levegővezetés megalapozása.
  — A helyes szájtartás fejlesztése ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
  — A hangindítás megalapozása.
  — A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Bariton ABC
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.

— Steiner: Bariton ABC–ből válogatva
— Perényi Péter: 347 etűd–ből válogatva
— Krumpfer: Trompeten schule für anfanger–ből válogatva
— Colin: Trombitaiskola kezdőknek
— Colin: Modern Method for Trombon
— Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. (zongorakíséretes darabok)
— Steiner: Harsonaiskola (a zongorakíséretes darabokból)
— Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
— Sztán: Repertoire Trombita
— Manfred Schmitz Trompeten spiele 1.
— Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
— Csáth: Előadási darabok gordonkára I.

- Követelmény
  — A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon.
  — Hangterjedelem: G–b–ig (hangzó).
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Két gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
  — A 3/8–os, 6/8–os, ütem és alla breve.
  — Ritmusképlet: a triola és a 6/8–os ütem különböző képletei.
  — A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
  — Dinamika: a pianótól a fortéig.
  — Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok (3–4) kotta nélkül.
  — Hangterjedelem: G– d'–ig.
  — Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka– és hangképző gyakorlatokon keresztül.
  — A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
  — Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak– és fúvókagyakorlatok)
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
  — Colin: Kötésgyakorlatok
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
  — Steiner: Bariton ABC
  — Perényi Péter: 347 etűd
  — Steiner: Harsona ABC
  — Lubik: Kantilénák
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
  — Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
  — Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
  — Sztán: Repertoire – Trombita,
  — Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
  — Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
  — Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
  — Steiner: Repertoire – Rézfúvók
  — Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)

— Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
— Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
— Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

- Követelmény
  — A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
  — Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
  — Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
  — Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála kotta nélkül,
  — Két gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — A dúr és moll hangsor szerkezete.
  — A 9/8–os, 12/8–os ütem.
  — Ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
  — A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
  — A társas zenélés alapjai, két–háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
  — A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
  — Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
  — A manuális készség továbbfejlesztése.
  — A legato játék kifejlesztése, kvart– és kvintkötések lefelé és felfelé.
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak– és fúvókagyakorlatok)
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
  — Colin: Kötésgyakorlatok
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola (63–118)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
  — Steiner: Bariton ABC
  — Perényi Péter: 347 etűd
  — Steiner: Harsona ABC
  — Lubik: Kantilénák
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
  — Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
  — Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
  — Sztán: Repertoire – Trombita,
  — Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
  — Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
  — Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
  — Steiner: Repertoire – Rézfúvók
  — Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
  — Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
  — Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
  — Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára
- Követelmény
  — A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
  — Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
  — Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.
- Az év végi beszámoló ajánlott anyaga

— Egy skála,
— Két gyakorlat,
— Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

— Ütemfajták: váltakozó ütemek.
— Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
— Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
— Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
— A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
— A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
— Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

- Ajánlott tananyag
— Steiner: Mindennapi gyakorlatok
— Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
— Lubik: Kantiléna
— Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
— Colin: Kötésgyakorlatok
— Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
— Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (1–51)
— Clodomier: Petits Exercices.
— Robert Müller: Technische studien I.
— Steiner: Harsona ABC
— Perényi Péter: 347 etűd
— Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
— Arban: gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően
— Steiner: Harsona ABC
— Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
— Sztán: Repertoire Trombita
— Előadási darabok gordonkára I
— Manfred Schmitz Trompeten spiele 1–2.
— Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
— Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
— Steiner: Repertoire Rézfúvók
— Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
— Sugár: Dal és tánc
— Hasse: Két tánc
— Purcell: Szvit

- Követelmény
— Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
— Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
— Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
— Egy skála,
— Két gyakorlat,
— Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

— Ütemfajták: váltakozó ütemek.
— Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
— Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
— Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
— A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
— A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
— Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Lubik: Kantiléna
  — Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
  — Arban: Skálagyakorlatok
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (52–116)
  — Clodomir: Petits Exercices.
  — Robert Müller: Technische studien I.
  — Steiner: Harsona ABC
  — Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
  — Arban: gyakorlatok válogatva
  — Steiner: Harsona ABC
  — Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
  — Sztán: Repertoire Trombita
  — Előadási darabok gordonkára I
  — Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.
  — Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
  — Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
  — Steiner: Repertoire Rézfúvók
  — Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
  — Sugár: Dal és tánc
  — Hasse: Két tánc
  — Purcell: Szvit
  — Diabelli: Sonatina
- Követelmény
  — Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
  — Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
  — Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Két gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

— Ütemfajták: váltakozó ütemek.
— Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
— Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
— Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.

— A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
— A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
— Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– oktáv kötések le és felfelé.

- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Steiner: Harsona ABC
  — Arban: Vollstandige schule für trompete – válogatott gyakorlatok
  — Lubik: Kantiléna
  — Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
  — Borst: Skálagyakorlatok trombitára
  — Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
  — Clodomir: Petits Exercices.
  — Robert Müller: Technische studien I–II
  — Kopprasch: Technikai etűdök I.
  — Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
  — Makovecz: Válogatott etűdök I.
  — Arban: gyakorlatok válogatva
  — Steiner: Harsona ABC
  — Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
  — Sztán: Repertoire Trombita–
  — Előadási darabok gordonkára I,
  — Manfred Schmitz Trompeten spiele 1–2.
  — Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
  — Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
  — Steiner: Repertoire Rézfúvók
  — Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
  — Sugár: Dal és tánc
  — Hasse: Két tánc
  — Diabelli: Szonatina
  — Händel: B–dúr sonata
  — Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
  — Purcell: Szvit
  — Telemann: F–dúr sonata
  — Fitzgerald: Angol szvit
  — Marcello: Hat szonáta csellóra
- Követelmény
  — Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
  — Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
  — Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- Az év végi beszámoló ajánlott anyaga
  — Egy skála
  — Két gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

28.4.3.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

A tanulók legkorábban az „A” tagozat 2. évfolyam elvégzése után kerülhetnek „B” tagozatra.

- Fejlesztési feladatok

  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
  — A 3/8–os, 6/8–os, ütem és alla breve.
  — Ritmusképlet: a triola és a 6/8–os ütem különböző képletei.
  — A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
  — Dinamika: a pianótól a fortéig.
  — Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül.
  — Hangterjedelem: G– d'–ig.
  — Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka– és hangképző gyakorlatokon keresztül.
  — A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
  — Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében.
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Harsonaiskola ABC
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Colin: Kötésgyakorlatok
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
  — Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
  — Steiner: Bariton ABC
  — Perényi Péter: 347 etűd
  — Steiner: Harsona ABC
  — Lubik: Kantilénák
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
  — Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
  — Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
  — Sztán: Repertoire – Trombita,
  — Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
  — Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
  — Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
  — Steiner: Repertoire – Rézfúvók
  — Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
  — Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
  — Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
  — Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára
- Követelmény
  — A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
  — Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
  — Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
  — Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül
  — Hangsorok hármashangzat–felbontással a megadott hangterjedelmen belül.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála kotta nélkül,
  — Egy gyakorlat,
  — Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — A dúr és moll hangsor szerkezete.
  — A 9/8–os, 12/8–os ütem.
  — Ritmusképletek: Az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
  — A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.

— A társas zenélés alapjai, két–háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
— A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
— Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
— A manuális készség továbbfejlesztése.
— A legato játék kifejlesztése, kvart– és kvintkötések lefelé és felfelé.

- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Harsonaiskola ABC
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
  — Colin: Kötésgyakorlatok
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
  — Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
  — Steiner: Bariton ABC
  — Perényi Péter: 347 etűd
  — Steiner: Harsona ABC
  — Lubik: Kantilénák
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
  — Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
  — Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
  — Sztán: Repertoire – Trombita,
  — Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
  — Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
  — Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
  — Steiner: Repertoire – Rézfúvók
  — Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
  — Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
  — Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
  — Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára
- Követelmény
  — A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
  — Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
  — Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.
  — Kvint– és kvartkötések és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel;
  — Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy gyakorlat,
  — Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — Ütemfajták: váltakozó ütemek.
  — Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
  — Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.
  — Hangképzés: a használt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
  — A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
  — A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
  — Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.
- Ajánlott tananyag

— Steiner: Harsonaiskola ABC
— Steiner: Mindennapi gyakorlatok
— Colin: Kötésgyakorlatok
— Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
— Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
— Steiner: Bariton ABC
— Perényi Péter: 347 etűd
— Steiner: Harsona ABC
— Lubik: Kantilénák
— Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
— Steiner: Harsona ABC
— Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
— Sztán: Repertoire – Trombita,
— Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
— Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
— Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
— Steiner: Repertoire – Rézfúvók
— Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
— Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
— Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
— Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

- Követelmény
  — Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
  — A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
  — Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy gyakorlat,
  — Két előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B”tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — Ütemfajták: váltakozó ütemek.
  — Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
  — Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
  — Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
  — A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
  — A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
  — Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Lubik: Kantiléna
  — Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
  — Arban: Skálagyakorlatok
  — Clodomir: Petits Exercices.
  — Robert Müller: Technische studien I.
  — Steiner: Harsona ABC

— Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
— Arban: gyakorlatok válogatva
— Steiner: Harsona ABC
— Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
— Sztán: Repertoire Trombita
— Előadási darabok gordonkára I
— Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.
— Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
— Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
— Steiner: Repertoire Rézfúvók
— Sugár: Dal és tánc
— Hasse: Két tánc
— Purcell: Szvit
— Diabelli: Sonatina

- Követelmény
  — Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
  — Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
  — Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
  — Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
  — A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
  — Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy gyakorlat,
  — Két előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — Ütemfajták: váltakozó ütemek.
  — Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
  — Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
  — Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
  — A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
  — A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
  — Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– oktáv kötések le és felfelé.
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
  — Lubik: Kantiléna
  — Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
  — Borst: Skálagyakorlatok trombitára
  — Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
  — Clodomir: Petits Exercices.
  — Robert Müller: Technische studien I–II
  — Kopprasch: Technikai etűdök I.
  — Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
  — Makovecz: Válogatott etűdök I.

— Arban: gyakorlatok válogatva
— Steiner: Harsona ABC
— Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
— Sztán: Repertoire Trombita–
— Előadási darabok gordonkára I,
— Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
— Steiner: Repertoire Rézfúvók
— Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
— Sugár: Dal és tánc
— Diabelli: Szonatina
— Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
— Telemann: F–dúr sonata
— Marcello: Hat szonáta csellóra

- Követelmény
  — Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
  — Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
  — Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
  — Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
  — A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
  — Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy gyakorlat,
  — Két előadási darab kotta nélkül.

28.4.3.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

<u>Az „A” tagozat végén</u>

- A tanuló
  — a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
  — rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
  — legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
  — sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolókakezelést,
  — legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
  — tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
  — alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
  — törekedjék játékában a tiszta intonációra,
  — rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
  — tudjon önállóan hangolni,
  — ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
  — ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
  — a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
  — ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
  — ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
  — ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

<u>A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)</u>

- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

— egy szabadon választott skála és hármashangzat–felbontás két oktávon keresztül,
— két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat
— egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

- Legyen képes
  — a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
  — az állóképesség növelésére
  — árnyaltabb zenei megformálásra.

Művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Harsona–tenorkürt–baritonkürt főtárgy

— „A” tagozat: minimum 8 perc
— „B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona

„A” tagozat

— Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat–felbontással.
— Egy etűd; Steiner: Harsona–ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto (EMB Z 14144) nehézségi szintjén.
— Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.
— Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat–felbontás, tercmenet).
— Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára (EMB Z 14143) I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén.
— Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Ária 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc a Repertoire album gordonkára és zongorára c. gyűjteményből (EMB Z 5958), Marcello szonátatételek a 6 szonáta gordonkára és basso continuóra c. kötetből (EMB Z 13547), vagy hasonló nehézségű előadási darabok.
— Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

„A” tagozat

— Egy másfél oktávos skála első képlete.
— Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) nehézségi szintjén.
— Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114). Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.
— Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Egy másfél oktávos skála három képlettel.
— Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) Clodomir: Etűdök I–II. nehézségi szintjén.
— Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114), J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31. G. Giordani:

Arietta 33., G. B. Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

— Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

„A” tagozat

— Egy másfél oktávos skála első képlete.

— Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) nehézségi szintjén.

— Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c, gyűjteményből (EMB13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

— Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Egy másfél oktávos skála három képlettel.

— Egy etűd; Steiner: Bariton–ABC (EMB14284) 70–86; Perényi: 347 etűd harsonára (EMB 14452) 130–137. nehézségi szintjén.

— Egy előadási darab;Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

— Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.4.3.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

— Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.

— Díszítések és trillák.

— Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.

— Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.

— Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.

— Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés– és intervallumgyakorlatokkal.

— A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.

— Az előforduló tempójelzések ismerete.

— A kamara– és zenekari játék előtérbe helyezése.

— Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp–ff–ig), különös figyelemmel a szép hangra.

- Ajánlott tananyag

— Steiner: Mindennapi gyakorlatok
— Rolf Quinque: ASA method
— Colin: Kötésgyakorlatok
— Arban: Gyakorlatok
— Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
— Arban: Skálatanulmányok
— Clodomir: Etűdök I–II.
— Arban: Ritmustanulmányok, díszítés– és trilla–előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
— Kopprasch: Technikai etűdök I.
— Makovecz: Válogatott etűdök I
— Müller: Technikai gyakorlatok II–III.
— Couillaud: 20 etűd
— Marcello: Szonáták
— Paudert: Berühmte Arien
— Kurpiński: Kavatina
— Baldassari: Szonáta
— Barat: Orientale
— Händel: Hallei szonáta
— Teleman: B–dúr szonáta
— Rouger: Velencei karnevál

- Követelmény
  — A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
  — Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat–felbontásokkal.
  — Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
  — Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
  — Két oktávos skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
  — Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
  — A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
  — Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Rolf Quinque: ASA method
  — Colin: Lip flexibilites (válogatva)
  — Slokar: Hangképző gyakorlatok
  — Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat–felbontások
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
  — Clodomir: Etűdök II.
  — Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
  — Kopprasch: Technikai etűdök I.
  — Makovecz: Válogatott etűdök
  — Bordogni: Vocalises
  — Müller: Technikai etűdök III.
  — Blazevich: Etűdök harsonára
  — Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok

— Marcello: Szonáták
— Vivaldi: Szonáták

- Követelmény
  — A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
  — Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp–ff–ig) az egész hangterjedelemben.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
  — A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
  — A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
  — A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Slokar: Hangképző gyakorlatok
  — Rolf Quinque: ASA method
  — Stamp: Warm Ups
  — Colin: Warm Ups
  — Maggio: Befúvási gyakorlatok
  — Colin: Skálatanulmányok
  — Arban: Skálatanulmányok
  — Arban: Famous Method for Trombone
  — Colin: Modern Method for Trombone
  — Müller: Technikai etűdök III.
  — Kopprasch: Technikai etűdök I–II.
  — Bordogni: Vocalises
  — Lafosse: Complete Method III.
  — Couillaud: 20 etűd
  — Vobaron: Etűdök I–II.
  — Clodomier: Etűdök II–III.
  — Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
  — Corelli: Szonáták
  — Marcello: Szonáták
  — Vivaldi: Szonáták
  — A trombita– és harsonairodalom szólóművei
- Követelmény
  — Díszítések.
  — Tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés.
  — Rövid előke, dupla előke.
  — Trilla előkével, utókával.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam„A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

— Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
— A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
— A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
— A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.
— A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Slokar: Hangképző gyakorlatok
  — Rolf Quinque: ASA method
  — Stamp: Warm Ups
  — Colin: Warm Ups
  — Maggio: Befúvási gyakorlatok
  — Colin: Skálatanulmányok
  — Arban: Skálatanulmányok
  — Arban: Famous Method for Trombone
  — Colin: Modern Method for Trombone
  — Müller: Technikai etűdök III.
  — Kopprasch: Technikai etűdök I–II.
  — Bordogni: Vocalises
  — Lafosse: Complete Method III.
  — Couillaud: 20 etűd
  — Vobaron: Etűdök I–II.
  — Clodomier: Etűdök II–III.
  — Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
  — Corelli: Szonáták
  — Marcello: Szonáták
  — Vivaldi: Szonáták
- Követelmény
  — Díszítések.
  — Ttripla és duplanyelv gyakorlatok.
  — Rövid előke, dupla előke.
  — Trilla előkével, utókával.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

28.4.3.7. Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

— Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
— Díszítések és trillák.
— Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
— Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
— Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
— Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés– és intervallumgyakorlatokkal.
— A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
— Az előforduló tempójelzések ismerete.

— A kamara– és zenekari játék előtérbe helyezése.
— Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp–ff–ig), különös figyelemmel a szép hangra.

- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Rolf Quinque: ASA method
  — Colin: Kötésgyakorlatok
  — Arban: Gyakorlatok
  — Arban: Skálatanulmányok
  — Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
  — Clodomir: Etűdök I–II.
  — Arban: Ritmustanulmányok, díszítés– és trilla–előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
  — Kopprasch: Technikai etűdök I.
  — Makovecz: Válogatott etűdök I.
  — Müller: Technikai gyakorlatok II–III.
  — Couillaud: 20 etűd
  — Marcello: Szonáták
  — Paudert: Berühmte Arien
  — Kurpiński: Kavatina
  — Baldassari: Szonáta
  — Barat: Orientale
  — Händel: Hallei szonáta
  — Teleman: B–dúr szonáta
  — Rouger: Velencei karnevál
- Követelmény
  — A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
  — Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat–felbontásokkal.
  — Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
  — Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.
  — Egyszerű díszítések és trillák.
  — Kvint–, kvart– és terckötések összekapcsolása, oktávkötések.
  — Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, terclépések, hármashangzat–felbontások (I–IV–V), hangköztanulmányok.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül,
  — Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — Kétoktávos skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
  — Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
  — A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
  — Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Rolf Quinque: ASA method
  — Colin: Lip flexibilites (válogatva)
  — Slokar: Hangképző gyakorlatok
  — Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat–felbontások

— Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
— Clodomir: Etűdök II.
— Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
— Kopprasch: Technikai etűdök I.
— Makovecz: Válogatott etűdök
— Bordogni: Vocalises
— Müller: Technikai etűdök III.
— Blazevich: Etűdök harsonára
— Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok
— Marcello: Szonáták
— Vivaldi: Szonáták

- Követelmény
  — A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
  — Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp–ff–ig) az egész hangterjedelemben.
  — Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása, a pedálhangoktól a magas regiszterig fokozott figyelemmel a helyes funkciókra és a szép hangra.
  — A kétoktávos ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála
  — Egy gyakorlat,
  — Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
  — Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
  — Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.
  — Skálák két oktávos hangterjedelemben.
  — Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
  — A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
  — A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
  — A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.
  — Technikai virtuozitás és a tenorkulcsban való tájékozódás fejlesztése
  — A tanuló eddig megszerzett tudását elsősorban a társas zenélés különböző formációiban (kamara, zenekar) tudja kamatoztatni
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Slokar: Hangképző gyakorlatok
  — Rolf Quinque: ASA method
  — Stamp: Warm Ups
  — Colin: Warm Ups
  — Maggio: Befúvási gyakorlatok
  — Colin: Skálatanulmányok
  — Arban: Skálatanulmányok
  — Arban: Famous Method for Trombone
  — Colin: Modern Method for Trombone
  — Müller: Technikai etűdök III.
  — Kopprasch: Technikai etűdök I–II.
  — Bordogni: Vocalises
  — Lafosse: Complete Method III.
  — Couillaud: 20 etűd
  — Vobaron: Etűdök I–II.

— Clodomir: Etűdök II–III.
— Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
— Clodomir: Etűdök II–III–IV.
— Bhöme: Etűdök
— Brandt: Etűdök
— Corelli: Szonáták
— Marcello: Szonáták
— Vivaldi: Szonáták

- Követelmény
  — Díszítések.
  — Tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés.
  — Rövid előke, dupla előke.
  — Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy gyakorlat,
  — Két előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

  — Technikai virtuozitás
  — A tenor– és altkulcsban való tájékozódás
- Ajánlott tananyag
  — Steiner: Mindennapi gyakorlatok
  — Slokar: Hangképző gyakorlatok
  — Rolf Quinque: ASA method
  — Stamp: Warm Ups
  — Colin: Warm Ups
  — Maggio: Befúvási gyakorlatok
  — Colin: Skálatanulmányok
  — Arban: Skálatanulmányok
  — Arban: Famous Method for Trombone
  — Colin: Modern Method for Trombone
  — Müller: Technikai etűdök III.
  — Kopprasch: Technikai etűdök I–II.
  — Bordogni: Vocalises
  — Lafosse: Complete Method III.
  — Couillaud: 20 etűd
  — Vobaron: Etűdök I–II.
  — Clodomir: Etűdök II–III.
  — Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
  — Clodomir: Etűdök II–III–IV.
  — Bhöme: Etűdök
  — Brandt: Etűdök
  — Corelli: Szonáták
  — Marcello: Szonáták
  — Vivaldi: Szonáták
- Követelmény
  — Díszítések.
  — Tripla és duplanyelv gyakorlatok.
  — Rövid előke, dupla előke.
  — Trilla előkével, utókával.
  — Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála
  — Egy gyakorlat,
  — Két előadási darab kotta nélkül.

28.4.3.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
— A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
— A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.

- A tanuló ismerjen különböző
  — díszítéseket,
  — trillákat,
  — előkéket, tripla– és duplanyelves megoldásokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló ismerje
  — hangszere múltját, irodalmát,
  — a kiművelt hangszeres technika alapjait.
- Legyen képes
  — minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására,
  — biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
  — jó legato–technikára,
  — dupla– és triplanyelv alkalmazására

Művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

  Harsona–Tenorkürt–Baritonkürt főtárgy
  — „A” tagozat: minimum 10 perc
  — „B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona

- A vizsga tartalma

„A” tagozat

— Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: (EMB14143) 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén.
— Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab).
— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható); Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I. EMB 14143: 33–35., 37., 38., 44., 46–50. gyakorlatok nehézségi szintjén.
— Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).
— Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.
— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

- A vizsga tartalma

„A” tagozat

— Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
— Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 1–30. nehézségi szintjén.

— Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.
— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
— Egy etűd Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 30–53. nehézségi szintjén.
— Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).
— Egy más stílusú előadási darab.
— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

- A vizsga tartalma

„A” tagozat

— Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
— Egy etűd; Kopprasch: Technikai etűdök I füzet (Hofmeister) nehézségi szintjén.
— Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.
— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

— Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel.
— Két etűd; (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) Kopprasch: Technikai etűdök 7–22. I füzet (Hofmeister), Perényi: 347 etűd harsonára 250–270 (EMB 14452); Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén.
— Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).
— Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.
— Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — hangszerkezelés,
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — előadásmód,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — alkalmazkodóképesség,
  — állóképesség.

28.4.3.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
— Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
— Jó minőségű zongora, vagy pianínó.
— Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör.
— Metronóm.
— Legalább 2 darab állítható magasságú kottatartó.

28.4.4. **Tuba**

28.4.4.1. A tubatanítás célja feladatai:

— a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása – kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
— a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
— a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
— a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
— a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
— a zenei hallás átfogó fejlesztése,
— zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
— az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

- Ismertesse meg a tanulókkal
  — a tuba történetét, legalább elméletben a különböző hangolású hangszereket
  — a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
  — a hangszer irodalmát, a hangszer zenekari–, kamarazenei– és szóló–irodalmának legalább a tananyagban megjelenő részét,
  — a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
  — a segédfogásokat, alkalmazásuk lehetőségeit a tiszta intonáció és az előforduló díszítések könnyebb megvalósítása érdekében,
  — a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.
- Tudatosítsa
  — a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
  — a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
  — a mindennapi gyakorlás – didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti – szükségességét,
  — a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.
- Fejlessze a tanuló
  — hallását, belső hallását, intonációs képességét,
  — hangszertechnikai tudását,
  — megformáló– és előadói képességét.
- Tegye képessé a tanulókat
  — a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
  — a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, szinten tartására és javítására
  — a tiszta intonációra,
  — folyamatos hangszerjátékra, árnyalt és stílusos előadásra,
  — a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.
  — társas muzsikálásra.
- Fejlessze és ellenőrizze
  — a különböző funkcionális készségek kialakítását
  — a helyes légzést intenzív légzésfejlesztő gyakorlatokkal (hangszerrel és hangszer nélkül);
  — a szájizomzatot

28.4.4.2. Előképző évfolyamok

A tuba oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók fizikai, alkati fejlettségére, alkalmasságára. Általában 9–10 éves korban éri el testi fejlődésük a hangszeroktatás elkezdéséhez kívánatos szintet.

A hangszeres előképző évfolyamok az általános zenei érzék és a hangszeres készségek felmérését, a képességek kibontakoztatását szolgálják.

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A törzshangok olvasása basszuskulcsban.

— Az egész, fél, negyed hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
— Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
— A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
— A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — Sára J.: Tubaiskola
- Követelmény
  — Az ideális tubahang igényének kialakítása.
  — Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.
  — A kottaolvasás basszuskulcsban.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A törzshangok olvasása violin– és basszuskulcsban.
— Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
— Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
— A rézfúvós hangszerek – ezen belül a tuba – felépítésének, megszólaltatási módjának ismerete.
— A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
— A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — Sára J.: Tubaiskola
- Követelmény
  — Az ideális tubahang igényének kialakítása.
  — Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.
  — A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

28.4.4.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A 4/4–es, 2/4–es és ¾-es ütem
— Az előjegyzések ismerete.
— Az egész, fél, negyed, nyolcad értékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
— A tananyagban előforduló tempójelek, zenei műszavak ismerete.
— A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
— Memóriafejlesztés: népdalok és előadási darabok kotta nélkül játszása.
— A hangszer felépítése, részei, a megszólaltatás módja.
— A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
— A helyes légzés beállítása, a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a légvezetés megalapozása.
— A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása, fúvóka–gyakorlatokkal.
— A hangindítás megalapozása.
— A nyelvtechnika megalapozása.

— A legato játékmód alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
— A nyújtópont alkalmazásának ismerete.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
  — Sára József: Tubaiskola
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
  — Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)
- Követelmény
  — A megadott hangterjedelmen belül tanult hangszeres gyakorlatok, előadási darabok egyenletes, folyamatos előadása, helyesen kialakított légzés és szájtartás mellett.
  — A tananyagban előforduló tempójelzések, zenei műszavak ismerete.
  — A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
  — Hangterjedelem: D–a–ig.
  — Skála: 2#, 2b előjegyzésig, két variációval.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
  — A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
  — A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
  — A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
  — A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
  — A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
  — Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
  — A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.
  — A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.
- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
  — Sára József: Tubaiskola (10)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
  — Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)
- Követelmény
  — Skálák 2#, 2b előjegyzésig dúrban és mollban, legalább 2 variációval.
  — Hangterjedelem C–b–ig.
  — A tanuló legyen képes a tanult etűdöket és előadási darabokat jó szájtartással, jó légzéstechnikával, egyenletes és folyamatos játékkal előadni, elvárható alapvető dinamikai árnyalással.
  — A végzett tananyagban előforduló tempó,– dinamikai jelzések, zenei műszavak ismerete.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Egy gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A kottaolvasás továbbfejlesztése.
  — Újabb ütemfajták és tempójelzések

— A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
— A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
— A játékmód további differenciálása.
— A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
— A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
— Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
— A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
— A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
— A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
— A manuális technika továbbfejlesztése.
— Az intonáció fejlesztése.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
  — Sára J.:Tubaiskola
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
  — Előadási darabok gordonkára .1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480
  — Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)
- Követelmény
  — Skálák 3#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
  — Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
  — Hangterjedelem: kontra B–b–ig.
  — Előadási darabok.
  — Különböző játékmódok megvalósítása.
  — A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála kotta nélkül,
  — Két különböző karakterű gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
— A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
— Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
— Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
— Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig).
— A zeneművek szerkezeti tagolása (Da capo, triós forma).
— A hangterjedelem bővítése kontra B–től 1 vonalas d –ig.
— A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
— A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játszása.
— Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
— Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
— A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
— Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — Sára J.: Tubaiskola

— Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

- Követelmény
  — A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
  — Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval.
  — Előadási darabok kotta nélküli játéka.
  — A társas zenélés követelményeinek ismerete.
  — A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála legalább öt képlettel,
  — Két különböző karakterű gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek tovább tagolása (kvartola, szextola).
  — A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
  — Az előadási darabok formai elemzése.
  — A lapról olvasási készség fejlesztése.
  — A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
  — A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
  — Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
  — A hangterjedelem továbbfejlesztése.
  — A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
  — A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
  — A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
  — A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
  — Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
  — A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
  — A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
  — Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)
- Követelmény
  — A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
  — Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig.
  — Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
  — Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála,
  — Két különböző karakterű gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek tovább tagolása (tizenhatod triolák).
— A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
— A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
— A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
— A zenei memória továbbfejlesztése.
— A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
— A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
— Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
— Hangterjedelem bővítése.
— A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
— A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
— A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)
  — Ujfalusi–Pehl–Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
  — Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)
- Követelmény
  — Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
  — Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban 4#, 4b–ig dúrban, mollban, hat variációval.
  — Magabiztos színpadi fellépés.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála,
  — Két különböző karakterű gyakorlat,
  — Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

28.4.4.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
— A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
— A 3/8, 6/8,–os ütemek.
— A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.
— A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
— Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
— A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
— A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
— A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
— A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
  — Sára József: Tubaiskola
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
- Követelmény
  — Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
  — Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban.

— Magabiztos színpadi fellépés Az „A” tagozat anyagán túl a skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
  — Két gyakorlat,
  — Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A kottaolvasás továbbfejlesztése.
  — Újabb ütemfajták és tempójelzések
  — A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
  — A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
  — A játékmód további differenciálása.
  — A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
  — A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
  — Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
  — A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
  — A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
  — A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
  — A manuális technika továbbfejlesztése.
  — Az intonáció fejlesztése.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
  — Sára J.: Tubaiskola
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
  — Lebegyev: Tubaiskola (Muzika Moszkva)
  — Előadási darabok gordonkára 1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480)
  — Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

- Követelmény
  — Skálák 2#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
  — Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
  — Hangterjedelem: kontra B–b–ig.
  — Előadási darabok.
  — Különböző játékmódok megvalósítása.
  — A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.
  — Skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
  — Két gyakorlat,
  — Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
  — A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
  — Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
  — Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
  — Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig).

— A hangterjedelem bővítése.
— A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
— A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játszása.
— Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
— Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
— A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
— Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — Sára J.:Tubaiskola
  — Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)
- Követelmény
  — A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
  — Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval,
  — Előadási darabok kotta nélküli játéka.
  — A társas zenélés követelményeinek ismerete.
  — A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.
  — A legato, staccato, játékmód telt, folyamatos, szép tónusú előadása, kottahű tolmácsolása, valamint tercmenetes variáció.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála három képlettel,
  — Két különböző karakterű gyakorlat,
  — Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek tovább tagolása (kvartola, szextola).
— A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
— Az előadási darabok formai elemzése.
— A lapról olvasási készség fejlesztése.
— A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
— A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
— Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
— A hangterjedelem továbbfejlesztése.
— A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
— A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
— A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
— A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
— Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
— A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
— A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)

— Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
— D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
— Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

- Követelmény
  — A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
  — Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
  — Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
  — A díszítés és a trilla megalapozása, a skálák tempójának fokozása.
  — A tanuló tudja korrigálni hangszerének intonációs hibáit, valamint hangszerét önállóan behangolni.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála három képlettel,
  — Két különböző karakterű gyakorlat,
  — Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek tovább tagolása (tizenhatod triolák).
  — A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
  — A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
  — A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
  — A zenei memória továbbfejlesztése.
  — A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
  — A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
  — Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
  — Hangterjedelem bővítése kontra.
  — A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
  — A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
  — A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.
- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed.Simonffy)
  — Ujfalusi–Pehl–Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
  — Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)
- Követelmény
  — Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
  — Magabiztos színpadi fellépés.
  — A díszítés és a trilla játékának ismerete.
  — Fokozott tempójú skálázás.
  — A tanuló ismerje saját hangszerének technikai és intonációs hiányosságait, és azt legyen képes korrigálni.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála három képlettel,
  — Két különböző karakterű gyakorlat,
  — Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

28.4.4.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

- Ismerje a tanuló

— a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,
— a rokon rézfúvós hangszereket,
— a tuba szerkezeti felépítését, és felhangrendszerét a tanult hangterjedelemben (lehetőleg a 10. felhangig), alkalmazási területeit,
— a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
— a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

- Legyen képes a tanuló
  — ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
  — különböző artikulációs előírások (tenuto, staccato, legato, marcato) és játékmódok megvalósítására,
  — a zenei mondanivaló megformálására
  — az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
  — a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
  — a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
  — az előadási darabok kotta nélküli játszására,
  — a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
  — a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
  — a hangszer önálló behangolására,
  — a hangszer szakszerű karbantartására.
  — skálázni 4# – 4b előjegyzésig

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- Legyen képes
  — az tanult anyagban előforduló hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
  — az állóképesség növelésére,
  — árnyaltabb zenei megformálásokra.

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Tuba főtárgy

  — „A” tagozat: minimum 10 perc
  — „B” tagozat: minimum 10 perc
- A vizsga tartalma

„A” tagozat

  — Egy skála legalább három variációval.
  — Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet (Zimmermann), Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén.
  — Egy előadási darab; F. Schubert: Bölcsődal (EMB13114) (169), H. Purcell: Rigaudon (166) nehézségi szintjén.
  — Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

  — Egy skála dúr és moll változata, legalább három variációval.
  — Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén.
  — Egy előadási darab; Vivaldi: Tél, Händel: Bourrée, Corelli: Sarabande és Gavotte nehézségi szintjén.
  — Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség,

— helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
— hangképzés,
— intonáció,
— hangszerkezelés,
— artikulációk és díszítések alkalmazása,
— helyes ritmus és tempó,
— előadásmód,
— a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
— memória,
— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.4.4.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A dinamikai szélsőségek (pp–ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
— A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
— A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
— Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
— A zenei memória továbbfejlesztése.
— Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
— A lapról olvasás fejlesztése.
— Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
— Csoportos együtt muzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

- Ajánlott tananyag
— Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
— Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
— D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
— Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
— Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

- Követelmény
— A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
— Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
— Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
— Egy skála variációkkal,
— Két gyakorlat,
— Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
— A hangterjedelem fokozása egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
— A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
— Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
— A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
— A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.

— A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
— A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
  — Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
  — D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
  — Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).
- Követelmény
  — Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
  — Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
  — Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála variációkkal,
  — Két gyakorlat,
  — Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
  — A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
  — Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
  — A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
  — A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
  — A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
  — A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.
- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
  — Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
  — Gordon Jacob: Szvit tubára (Boosey & Hawke)
  — Marcello: Szonáták
  — Vivaldi: szonáták
- Követelmény
  — Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
  — A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
  — Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála variációkkal,
  — Két gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

10. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
  — A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
  — A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
  — Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.
- Ajánlott tananyag

— Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
— Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
— Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
— Lachman: Etüdök (Hofmeister)
— J. Ringleben: „The Storm King" (Carl Fischer Music)
— Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
— Don Haddad: Szvit tubára (Shawnee Press Inc.)
— Marcello: Szonáták
— Vivaldi: Szonáták
— Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

- Követelmény
  — A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála variációkkal,
  — Két gyakorlat,
  — Egy előadási darab.

28.4.4.7. Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A dinamikai szélsőségek (pp–ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
— A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
— A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
— Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
— A zenei memória továbbfejlesztése.
— Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
— A lapról olvasás fejlesztése.
— Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
— Csoportos együttmuzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
  — Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
  — Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).
- Követelmény
  — A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
  — Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
  — Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.
  — A tanuló egyéni képességéhez igazodva kiválasztott különböző zenei stílusú, technikailag és zeneileg igényesebb, nehezebb előadási darabok stílusos, karakterisztikus előadása.
  — A skálagyakorlatok variációkkal bővített előadása.
  — Művészileg igényesebb kamarazenei, vagy zenekari feladat ellátása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála variációkkal,
  — Két gyakorlat,
  — Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
  — Egy előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
— Az ismert hangterjedelem egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
— A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
— Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
— A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
— A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
— A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
— A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
  — Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
  — D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
  — Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).
- Követelmény
  — Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
  — Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
  — Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.
  — Szólisztikus feladatok ellátása kamara–, szimfonikus–, illetve fúvós zenekarban.
  — Skálatanulmányok játszása fokozottabb tempóban.
  — A hang megszólaltatásában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének fokozása.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy skála variációkkal,
  — Két gyakorlat,
  — Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
  — Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

— A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
— A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
— Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
— A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
— A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
— A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
— A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
  — Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
  — Gordon Jacob: Szvit tubára
  — Marcello: Szonáták
  — Vivaldi: szonáták
- Követelmény
  — Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
  — A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
  — Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
  — A zenei díszítések eszköztárának bővítése;

— A dupla– és triplanyelv megalapozása;
— A nehezebb, bonyolultabb ritmusképletek ismerete, elsajátítása.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Egy skála variációkkal,
  — Két gyakorlat,
  — Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
  — Egy előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

  — Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
  — A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
  — A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
  — Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.
  — A zenei előadásmódok, tempójelzések, zenei műszavak bővebb ismerete;
  — A zeneirodalom néhány híres tubaszólójának megismertetése

- Ajánlott tananyag
  — Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
  — Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
  — Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
  — Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
  — J. Ringleben: „The Storm King" (Carl Fischer Music)
  — Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
  — Don Haddad: Szvit tubára Shawnee Press Inc.)
  — Marcello: Szonáták
  — Vivaldi: Szonáták
  — Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

- Követelmény
  — A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
  — Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
  — Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
  — A zenei díszítések eszköztárának bővítése.
  — A dupla– és triplanyelv használata.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül),
  — Két különböző karakterű etűd,
  — Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
  — Egy előadási darab kotta nélkül.

28.4.4.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

- Ismerje meg a tanuló
  — a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait
  — a tuba irodalmát,
  — a zeneirodalom híres tubaszólóit.

- Legyen képes a tanuló
  — a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
  — a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,

— az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
— a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
— tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,
— az önálló munkára.

- Tudja alkalmazni a tanuló
  — a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
  — a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes
  — természetes, oldott hangszerkezelésre,
  — helyes test– és hangszertartásra,
  — a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
  — a tanár útmutatásai alapján a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.)
  — játékában a hangindítás, hangelválasztás és hangbefejezés a stílus és a zenei karakter megkívánta különböző módjait,
  — árnyaltabb artikulációra (portato, sfz, martellato),
  — a tananyagban szereplő és előadott művekhez szükséges mértékű virtuozitásra.
- Tudjon kontra F és f1 között
  — kiegyenlítetten,
  — különböző dinamikai árnyalatokkal,
  — tiszta intonációval,
  — megfelelő nyelvtechnikával játszani.
  — ismerje az alapvető díszítéseket (trilla, mordent, előke),
  — alapszinten a dupla– és tripla nyelv–technikát,
  — ismerje fel alkalmazásának lehetőségét a zenekari, a kamarazenei és a szóló művekben.

Művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

  Tuba főtárgy
  — „A" tagozat: minimum 10 perc
  — „B" tagozat: minimum 10 perc
- A vizsga tartalma

  „A" tagozat
  — Egy skála, legalább 3 képlettel,
  — Egy etűd; Kietzer: Tubaiskola I–II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén.
  — Két előadási darab; G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén vagy egy könnyebb barokk szonáta két tétele és egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab.
  — Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

  „B" tagozat
  — Egy skála, legalább 4 képlettel, mely szekvenciát is tartalmaz
  — Egy gyakorlat; Kietzer: Tubaiskola I–II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291, 297 Kopprasch: I. kötet: (Hofmeister FH6045) 3., 8., gyakorlatok nehézségi szintjén.
  — Egy barokk szonáta két tétele; B. Marcello: F–dúr szonáta, C–dúr szonáta nehézségi szintjén.
  — Egy, az előbbitől eltérő stílusú darab; Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén.
  — Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,

— technikai felkészültség,
— helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
— hangképzés,
— intonáció,
— hangszerkezelés,
— artikulációk és díszítések alkalmazása,
— helyes ritmus és tempó,
— előadásmód,
— a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
— memória,
— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.4.4.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
— A tanulók létszámának megfelelő, jó minőségű hangszer.
— Jól hangolt zongora.
— Egész alakot visszaadó tükör
— Minimum 2 darab kottaállvány.
— Metronóm

28.4.5. **Ütő**

28.4.5.1. Az ütőhangszer tanítás feladatai

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.
A társas muzsikálás elősegítése.
Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

- Ismertesse meg a tanulókkal
  — az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
  — a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
  — a helyes ütéstechnikákat,
- Fordítson figyelmet
  — a helyes test–, és kéztartás kialakítására,
  — pontos tempótartásra,
  — a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
  — a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
  — az eltérő kézrendi megoldásokra,
  — a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
  — a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
  — a lapról olvasási készség fejlesztésére,
  — a tudatos zenei memorizálásra,
  — a művek zeneileg igényes kidolgozására.

    Végeztessen az egyes zenei kíséret–formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

28.4.5.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola 1–2. évfolyamába járó gyermekek számára. Az egyéni foglalkozás mellett célszerű az együttes játékot is elkezdeni.

- Fejlesztési feladatok

  Ismeretek, hangszerkezelés, technika.
  — Dallamhangszeren 2–3 hang hangkészletű gyermekdalok.
  — Ritmushangszereken a negyed érték, a nyolcad pár és a negyed szünet.
  — Bevezetés a 4/4–es számolásba.
  — A kottaolvasás gyakorlása a fenti ritmusokkal.
  — Kamarazene–jellegű együttes játék a szaktanár ötletei alapján.
- Ajánlott tananyag

— Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
— Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
— Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
— Wolfgang Basler: Elementar

- Követelmény
  — Ritmusgyakorlat
  — Ritmus–duó.
  — Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
  — Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
  — Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

  — A leggyakrabban használt hangszerek ismerete.
  — Az egész, fél, negyed, nyolcad, pontozott fél és negyed érték és a megfelelő szünetek.
  — Metrum: páros és páratlan lüktetésű metrumok (4/4 és 12/8 stb.), egyszerű váltakozó ütem.
  — Záróvonal, ismétlőjel, f, mf, mp, p dinamika, és crescendo, decrescendo, marcato.

- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Helyes testtartás.
  — „Szimmetrikus” verőfogás.
  — Váltott kézzel való játék.
  — Három dobon való játék (Technikai gyakorlatok).
  — Különböző menzúrájú dallamhangszereken való játék.
  — Különböző verők használata.
- Ajánlott tananyag
  — Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
  — Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
  — Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
  — Wolfgang Basler: Elementar
- Követelmény
  — Ritmusgyakorlat (a tanult anyagból).
  — Ritmus–duó.
  — Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
  — Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
  — Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

28.4.5.3. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

  — Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
  — A tizenhatod, a pontozott nyolcad érték és szünet.
  — Aszimmetrikus metrumok (5/8, 7/8).
  — Dinamika: ff, pp, sf.
  — Prima és seconda volta, da capo, dal segno, fermata.
  — A játszott művekben előforduló tempójelzések ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

  — A kisdob megfelelő magasságának beállítása.
  — Helyes verőfogás.

— Kar és csukló használat.
— Ejtegetés.
— Nyolcados technikai gyakorlatok.
— Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
— Hangszerek és verők váltása az együttes játékban.
— Egyszerűbb kézrendi problémák ismerete és megoldása.
— Különböző hangszínek előállítása és felismerése a hangszerek különböző verőkkel való megszólaltatása révén.

- Ajánlott tananyag
  — Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
  — Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
  — Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
  — Wolfgang Basler: Elementar
  — Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
  — Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
  — Zempléni: Ütős ABC
  — Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
  — Zempléni: A triótól az oktettig
  — Vigdorovits: Kisdobiskola
- Követelmény
  — Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
  — Dallamhangszeren népdal vagy egyszerű előadási darab eljátszása zongorakísérettel vagy együttesben.
  — Egyszerű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben (hangszerváltás, verőváltás).
  — Mozgáskoordináció: kéz–lábmozgások összehangolása (lábmérőhöz felezés, harmadolás, negyedelés)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kisdob gyakorlat,
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

2. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
— A triola (nyolcad– és tizenhatod–triola).
— Hangsorok (dallamhangszeren), 2#, 2b előjegyzésig.
— Azonosságok és hasonlóságok felismerése a tanult darabokban.
— A periódus értelmezése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
— Szélsőséges dinamikák alkalmazása.
— A kisdob–tremoló előkészítése.
— Pattintott dupla ütések kisdobon.
— Paradiddle kézrendek.
— Tizenhatodos technikai gyakorlatok.
— Hangsúlyozás.
— Open Stroke Rolls.

- Ajánlott tananyag
  — Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
  — Wolfgang Basler: Elementar
  — Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
  — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
  — Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)

— Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
— Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
— Zempléni: Ütős ABC
— Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
— Zempléni: A triótól az oktettig

- Követelmény
  — Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
  — Dallamhangszeren megszólaltatott előadási darabok zongorakísérettel vagy együttesben.
  — Nehezebb szólamok megszólaltatása kamaraegyüttesben.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy kisdob gyakorlat vagy duó,
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

3. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
— Harmincketted, „nagy–triola", alla breve.
— Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.
— Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Nyitott és zárt ütés.
— Closed Stroke Rolls.
— Előkék (egyes–, kettes–, hármas–, négyes előke kötve).
— Rövid tremoló, hangsúlyos tremoló, egyenletes tremoló, indítás, lezárás.
— Skála–gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
— Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
— A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).

- Ajánlott tananyag
  — Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
  — Wolfgang Basler: Elementar
  — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  — Eckehard Keune: Kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
  — Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
  — Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
  — Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
  — Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
  — Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
  — Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
  — Zempléni: A triótól az oktettig
  — Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Követelmény
  — Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
  — Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
  — Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
  — Rövid rudimental szóló kisdobon.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Előkéket, tremolókat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó,
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

4. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A basszuskulcs ismerete.
— Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása.
— Változó tempók alkalmazása.
— Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
— A játszott anyag formai elemzése.
— Zenehallgatás, hangverseny–látogatás.
— Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A tremoló gyakorlati tökéletesítése.
— Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
— Hármashangzat–felbontások dallamhangszeren, kiütött tremoló alkalmazása.
— Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
— Az üstdob kezelése, hangolása.
— Kézrendek az üstdobokon.
— Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
— Üstdob tremoló (kiütött tremoló).

- Ajánlott tananyag
  — Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
  — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  — Eckehard Keune: Kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Praktische Schule für kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
  — Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
  — Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
  — Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
  — Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
  — Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
  — Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
  — Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
  — Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
  — Zempléni: A triótól az oktettig
  — Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
  — Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Követelmény
  — Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
  — Hangszerváltások együttesben.
  — Üstdob–gyakorlatok megszólaltatása.
  — Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
  — Tremolós üstdob–gyakorlatok.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Előkéket, tremolókat tartalmazó üstdob gyakorlat,
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

5. évfolyam „A” tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.

— A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
— A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
— Dobszerelés ismerete.
— A „kétszólamú” hangsúly–játék.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Drum Set játék:
— Helyes test– és verőtartás.
— Ütésterületek meghatározása.
— Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
— Egyszerűbb függetlenítések.

- Ajánlott tananyag
  — Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
  — Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
  — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  — Eckehard Keune: Kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
  — Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
  — Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
  — Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
  — Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
  — Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
  — Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I–IV.
  — Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
  — Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
  — Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
  — Zempléni: A triótól az oktettig
  — Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
  — Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Követelmény

Játék dobszerelésen:

— hangsúlyok kiosztva,
— kisdob–nagydobjáték: parallel –, ill. komplementer szólamok

A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly–játék dobszerelésen kiosztva.
  — Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel.
  — vagy
  — Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel, vagy lehet kamaramű is. (Pl. 2 tétel vagy egy kamaramű és egy zongorakíséretes előadási darab.)
  — Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

<u>6. évfolyam „A” tagozat</u>

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
— Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
— Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
— Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
— A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Egyszerűbb 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
— Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.

— Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
— Kiütött előkék.

- Ajánlott tananyag
  — Balázs: Három burleszk
  — Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
  — Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
  — Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
  — Sigfrid Fink: Percussion Studio
  — Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba,
  — Vibraphone
  — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  — Eckehard Keune: Kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
  — Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
  — Kósa: Ötös játék
  — Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
  — Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
  — Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
  — Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
  — Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
  — Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
  — Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
  — Zempléni: A triótól az oktettig
  — Vivaldi: Four Seasons
  — Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
  — Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Követelmény
  — A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon).
  — Dobszerelésen tánczenei– vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. (periodikus tagolás)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.
  — Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
  — Egy dallamhangszeres mű, vagy kisdob szólódarab.
  vagy
  — Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon)
  — Egy kamaramű, vagy egy zongorakíséretes előadási darab.
  — Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

28.4.5.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

A „B” tagozaton tanuló tanulók átlagosnál jobb képességei, és a rendelkezésre álló magasabb óraszám lehetővé teszi számukra a zenei ismeretek megszerzése és hangszerkezelés fejlesztése terén, hogy az „A” tagozatos tanulókhoz képest nagyobb mennyiségű anyagot sajátítsanak el, magasabb szinten.

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  Ismeretek
  — Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
  — Harmincketted, „nagy–triola”, alla breve.
  — Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.
  — Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Nyitott és zárt ütés
— Closed Stroke Roll
— Előkék (egyes–, kettes–, hármas–, négyes előke kötve).
— Rövid tremoló, hangsúlyos tremoló, egyenletes tremoló, indítás, lezárás.
— Nehezebb skála–gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
— Különböző hangszer–kombinációk kezelése, gyors hangszerváltások és gyors verőváltások alkalmazása.
— Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
— A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).

- Ajánlott tananyag
  — Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
  — Wolfgang Basler: Elementar
  — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  — Eckehard Keune: Kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
  — Vivaldi: Four Seasons
  — Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
  — Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
  — Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
  — Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
  — Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
  — Zempléni: A triótól az oktettig
  — Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Követelmény
  — Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
  — Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
  — Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
  — Rövid rudimental szóló kisdobon.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Előkéket, tremolókat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó.
  — Egy rövid rudimental szóló kisdobon.
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
  — Egy kamaramű.
  — Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, tercmenetekkel is.

4. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A basszuskulcs ismerete, olvasása.
— Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása.
— Változó tempók alkalmazása.
— Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
— A játszott anyag formai elemzése.
— Zenehallgatás, hangverseny–látogatás.
— Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A tremoló gyakorlati tökéletesítése.
— Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
— Hármashangzat–felbontások dallamhangszeren, kiütött tremoló alkalmazása, hangok lefogása.
— Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
— Árnyalt dinamika alkalmazása.
— Az üstdob kezelése, hangolása.

— Kézrendek az üstdobokon.
— Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
— Üstdobtremoló (kiütött tremoló).

- Ajánlott tananyag
  — Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
  — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  — Eckehard Keune: Kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
  — Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
  — Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
  — Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
  — Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
  — Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
  — Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
  — Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
  — Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
  — Zempléni: A triótól az oktettig
  — Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
  — Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Követelmény
  — Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
  — Bonyolultabb hangszerváltások együttesben.
  — Üstdob–gyakorlatok megszólaltatása (lehetőség szerint 3–4 hangszeren is).
  — Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
  — Tremolós üstdob–gyakorlatok.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren).
  — Számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150–ből az 1.–20.)
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
  — Egy kamaramű.

5. évfolyam „B" tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
— A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
— A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
— Dobszerelés ismerete.
— A „kétszólamú" hangsúly–játék.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Drum Set játék:
— Helyes test– és verőtartás.
— Ütésterületek meghatározása.
— Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
— Egyszerűbb függetlenítések.

- Ajánlott tananyag
  - — Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
  - — Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
  - — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  - — Eckehard Keune: Kleine Trommel
  - — Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
  - — Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
  - — Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
  - — Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
  - — Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
  - — Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
  - — Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
  - — Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
  - — Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
  - — Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
  - — Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
  - — Zempléni: A triótól az oktettig
  - — Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
  - — Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Követelmény

  Játék dobszerelésen:
  - — hangsúlyok kiosztva
  - — kisdob–nagydobjáték: paralel –, ill. komplementer szólamok

  Kétszólamú játék dallamhangszeren.
  - — A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.
  - — Rudimental szóló dobszerelésen.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly–játék dobszerelésen kiosztva.
  - — Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
  - — Rudimental szóló dobszerelésen.
  - — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.

    vagy
  - — Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongora kísérettel.
  - — Egy kamaramű.
  - — Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren), vagy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150–ből a 20.–40.)

6. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Ismeretek
  - — A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
  - — Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
  - — Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
  - — Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
  - — A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

    A hangszerkezelés fejlesztése
  - — 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
  - — Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
  - — Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
  - — Kiütött előkék.
- Ajánlott tananyag

— Balázs: Három burleszk
— Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
— Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
— Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
— Sigfrid Fink: Percussion Studio
— Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
— Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
— Eckehard Keune: Kleine Trommel
— Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
— Kósa: Ötös játék
— Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
— Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
— Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
— Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
— Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
— Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
— Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
— Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
— Vivaldi: Four Seasons
— Zempléni: A triótól az oktettig
— Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
— Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

- Követelmény
  — A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren, kotta nélkül (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon).
  — Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (periodikus tagolás).
  — Szólójáték dobszerelésen.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (lehet élő– vagy rögzített zenéhez is).
  — Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
  — Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
  — Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).

    vagy

  — Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel. (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon.)
  — Egy kamaramű.
  — Egy Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).
  — Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren).
  — Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon (pl. Wilcoxon 150–ből a 30.–50.).

28.4.5.5. Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

<u>Az „A” tagozat végén</u>

- Ismerje a tanuló
  — az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
  — a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,
  — a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

— a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

- Legyen képes a tanuló
  — kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
  — árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
  — különböző végtagjainak összehangolt mozgására, illetve függetlenítésére
  — a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremoló, előkék, egyszerű függetlenítés),
  — hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
  — az üstdob önálló hangolására,
  — a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
  — rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
  — céltudatos, módszeres gyakorlásra
  — pontos tempótartásra.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— legyen képes a tanuló hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására
— legyen képes a tudásáról pódiumon is számot adni.

Művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati részből áll
- A vizsga tantárgya és időtartama

Ütő főtárgy

  — „A” tagozat minimum 10 perc
  — „B” tagozat minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

„A” tagozat

  — Két dobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén.
  — Egy dallamhangszeres mű; Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén.
  — Egy kamaramű; Krell–Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén.
  — Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
  — A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

  — Két kisdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 19. 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2. 5., 14.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén.
  — Egy skála hármashangzat–felbontással.
  — Egy dallamhangszeres mű; Bach: h–moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsalányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a–moll menüett (EMB 13379) HWV 602, 603 nehézségi szintjén.
  — Egy kamaramű; J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek (EMB 14569) – Hét SMS–tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063) 5., 6. nehézségi szintjén.
  — Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
  — A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),

— hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
— több verővel való játék dallamhangszeren,
— különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
— előadásmód,
— árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
— változó tempók önállóan és együttesben,
— a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
— memória,
— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.4.5.6. Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző osztályokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
— Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
— A Drum Set szerepe a zenekarokban.
— A leggyakoribb Drum Set notációk.
— Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
— A laza ütéstechnika kialakítása. (A kar, csukló és az ujjak szerepe)
— Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4–es).
— Double Paradiddle.
— Egykezes hangsúlyvezetés (jobb, – ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
— Pedálok használata dobszerelésen.

- Ajánlott tananyag

— J. S. Bach: 18 kis prelúdium
— Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
— Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
— Steve Davis: Masters of Time
— Siegfried Fink: Timpani Suite
— Siegfried Fink: Percussion Studio
— David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
— Alice Gomez: Raindance
— Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
— Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
— Eckehard Keune: Kleine Trommel
— Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
— Korsakov: A dongó
— Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
— David Mancini: Suite for Timpani
— Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
— Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára

— Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
— Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
— J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
— Telemann: Könnyű szonáták
— Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
— Vivaldi: Four Seasons
— Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
— Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
— Zivkovic: Funny Marimba

- Követelmény
  — Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
  — A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. Kisdob darabok előadása rudimental technikával.
  — Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
  — Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
  — Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.

  vagy

  — Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
  — Egy kamaramű.
  — Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
  — Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
  — Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Ismeretek

  — Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
  — Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció).
  — Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
  — A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.
- A hangszerkezelés fejlesztése
  — Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
  — 3 – 4 verővel való játék dallamhangszereken.
  — A dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
  — Ritmusjáték három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
  — A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
  — Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
- Ajánlott tananyag
  — J. S. Bach: 18 kis prelúdium
  — Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
  — Steve Davis: Masters of Time
  — Siegfried Fink: Timpani Suite
  — Sigfrid Fink: Percussion Studio
  — David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)

— Alice Gomez: Raindance
— Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
— Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
— Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
— Eckehard Keune: Kleine Trommel
— Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
— David Mancini: Suite for Timpani
— Markovich: Team Work
— Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
— Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
— Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
— Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
— J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
— Telemann: Könnyű szonáták
— Vivaldi: Four Seasons
— Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
— Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
— Zivkovic: Funny Marimba

- Követelmény
  — A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
  — A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
  — Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
  — Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
  — Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros vagy páratlan osztásban, periodikus tagolással. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,
  vagy
  — Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser–etűdök, versenyművek.)
  — Egy kamaramű.
  — Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

<u>9. évfolyam „A” tagozat</u>

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob– – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
— Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
— Latin ütőhangszerek ismerete.
— Polimetria ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

— 3–4 timpanis játék technika fejlesztése.
— Stabil tempótartás metronómmal.
— Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)

— Poliritmikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, stb.)
— A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
— Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.
— A dobszerelés hangolása.

- Ajánlott tananyag
  — J. S. Bach: 18 kis prelúdium
  — Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
  — Steve Davis: Masters of Time
  — Siegfried Fink: Timpani Suite
  — Siegfried Fink: Percussion Studio
  — David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
  — Alice Gomez: Raindance
  — Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
  — Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
  — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  — Eckehard Keune: Kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
  — Korsakov: A dongó
  — David Mancini: Suite for Timpani
  — Markovich: Team Work
  — Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
  — Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
  — Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
  — J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
  — Telemann: Könnyű szonáták
  — Vivaldi: Four Seasons
  — Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
  — Zivkovic: Funny Marimba
  — Zivkovic: Trio per Uno
- Követelmény
  — Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
  — A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
  — Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
  — Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
  — Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten.
  — Seprűvel való játék dobszerelésen.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
  — Autentikus latin ritmusok 2 congán, ill. szólójáték rögtönzése.
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,
  vagy
  — Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
  — Egy kamaramű.
  — Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

<u>10. évfolyam „A” tagozat</u>

- Fejlesztési feladatok
  Ismeretek

— Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
— A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
— A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
— Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével.
— Improvizáció.
— Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Szóló és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
— Stabil tempótartás „belső metronóm"–mal.
— Esztétikus cintányér „sound" kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
— A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
— Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
— Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

- Ajánlott tananyag
  — J. S. Bach: 18 kis prelúdium
  — Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
  — Steve Davis: Masters of Time
  — Siegfried Fink: Timpani Suite
  — Sigfrid Fink: Percussion Studio
  — David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
  — Alice Gomez: Raindance
  — Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
  — Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
  — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  — Eckehard Keune: Kleine Trommel
  — Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
  — Korsakov: A dongó
  — David Mancini: Suite for Timpani
  — Markovich: Team Work
  — Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
  — Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
  — Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
  — J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
  — Telemann: Könnyű szonáták
  — Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
  — Zivkovic: Funny Marimba
  — Zivkovic: Trio per Uno
- Követelmény
  — A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
  — A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
  — Négyverős előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
  — Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
  — „Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel.
  — „Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

— Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.

vagy:

— Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
— Egy kamaramű.
— Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
— Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

28.4.5.7. Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A" tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük magasabb szinten. Itt nyílik igazán lehetőség arra is, hogy megismertessük a legkorszerűbb játékmódokat, mint pl. a Moeller–féle ütéstechnikát, az ujjmozgások kidolgozását, a kar –, a csukló –, és az ujjak mozdulatainak összehangolását, hogy elsajátítsunk modern gyakorlási metodikákat; pl. playback „minus one"–os felvételekhez, számítógépes zenei programok alkalmazása, hogy megfelelően kiválasztott zenei anyagok hallgatásával elmélyedjünk az improvizációk gyakorlásában, stílusok elemzésében.

7. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Az eddig tanult zenei ismeretek rendszerezése, összegzése.
— Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
— Korszerű gyakorlási módok megismerése.
— Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
— Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
— A leggyakoribb Drum Set notációk.
— A Drum Set szerepe a zenekarokban.
— Sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása az előadásban.
— Különböző, korhű díszítésfajták megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

— A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
— A laza ütéstechnika kialakítása.
— Ujjmozgások kidolgozása, a kar, a csukló és az ujjak mozdulatainak összehangolása.
— Stabil tempótartás metronómmal.
— Az előkék és a főhang megfelelő arányának megtalálása.
— Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4–es).
— Egykezes hangsúlyvezetés (jobb–, ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
— Pedálhasználat dobszerelésen felemelt és fektetett sarokkal.

- Ajánlott tananyag

— J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
— Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
— Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
— Steve Davis: Masters of Time
— Siegfried Fink: Timpani Suite
— Sigfrid Fink: Percussion Studio
— David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
— Alice Gomez: Raindance
— Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba Vibraphone
— Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
— Eckehard Keune: Kleine Trommel
— Korsakov: A dongó
— David Mancini: Suite for Timpani

— Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
— Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
— J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for snare Drum
— Telemann: Könnyű szonáták
— Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
— Vivaldi: Four Seasons
— Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
— Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
— Zivkovic: Funny Marimba

- Követelmény
  — Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
  — A kiválasztott zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
  — Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása minden hangszercsoportban.
  — Többféle – nyomott és pattintott – előkéket tartalmazó kisdob darab előadása.
  — Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal – improvizálva is.
  — Kidolgozott pedáljáték lábcintányéron, felemelt sarokkal.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
  — Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
  — Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is,
  vagy
  — Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
  — Egy kamaramű.
  — Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
  — Egy set–up szólódarab.
  — Üstdob darab 3–4 timpanin.
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

8. évfolyam „B”tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Kitekintés a kortárs zenei irányzatok irányába.
— Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
— Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció)
— Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
— A kortárs zene notációs sajátosságai.
— A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése

— 3–4 verővel való játék dallamhangszereken.
— A vibrafon–pedál, és a hangok verővel történő lefogásának alkalmazása a magas szintű zenei kifejezés szolgálatában.
— A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
— Korszerű gyakorlási metodikák elsajátítása: pl. playback „minus one”–os felvételekhez.
— Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.

— Aszimmetrikus ütésmagasságok megtalálása a különböző hangszerek hangerejéhez alkalmazkodva.
— Ritmusjáték szerkesztése és improvizálása három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
— Dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.

- Ajánlott tananyag
  — J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
  — Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
  — Steve Davis: Masters of Time
  — Siegfried Fink: Timpani Suite
  — Siegfried Fink: Percussion Studio
  — David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
  — Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
  — Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
  — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  — Eckehard Keune: Kleine Trommel
  — Korsakov: A dongó
  — David Mancini: Suite for Timpani
  — Markovich: Team Work
  — Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
  — Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
  — J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
  — Telemann: Könnyű szonáták
  — Vivaldi: Four Seasons
  — Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
  — Zivkovic: Funny Marimba
  — Zivkovic: Trio per Uno
- Követelmény
  — A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
  — Magabiztos lapról olvasási készség.
  — Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
  — Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
  — Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros és páratlan osztásban, periodikus tagolással, improvizálva is. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.

    vagy

  — Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser–etűdök, versenyművek.)
  — Egy kamaramű.
  — Egy set–up szólódarab.
  — Üstdob darab 3–4 timpanin.
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Ismeretek

— Zenei stílusok és improvizációk elemzése megfelelően kiválasztott zenei anyagok meghallgatásával.
— A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob– – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
— Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
— Latin ütőhangszerek elmélyültebb ismerete, különféle lejegyzések.
— Polimetria ismerete.
— A „relax” és „drive” érzet fogalma és megvalósítása a ritmusjátékban.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Moeller–féle ütéstechnika.
— 3–4 timpanis játéktechnika.
— Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
— A dobszerelés hangolása.
— Poliritmikus és polimetrikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)
— A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
— Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.

- Ajánlott tananyag
  — J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
  — Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
  — Steve Davis: Masters of Time
  — Siegfried Fink: Timpani Suite
  — Sigfrid Fink: Percussion Studio
  — David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
  — Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
  — Glentworth: Blues for Gilbert
  — Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
  — Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
  — Eckehard Keune: Kleine Trommel
  — Korsakov: A dongó
  — David Mancini: Suite for Timpani
  — Markovich: Team Work
  — Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
  — Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
  — Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
  — J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
  — Telemann: Könnyű szonáták
  — Vivaldi: Four Seasons
  — Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
  — Zivkovic: Funny Marimba
  — Zivkovic: Trio per Uno
- Követelmény
  — Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
  — Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
  — Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
  — Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten (esetleg szólójáték).
  — Seprűvel való játék dobszerelésen.
  — Poliritmikus – és polimetrikus függetlenítési gyakorlatok dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)

— Autentikus latin ritmusok 2 congán.
— Szólójáték rögtönzése latin ütőhangszereken.
— Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
— Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,

vagy

— Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
— Egy kamaramű.
— Egy set–up szólódarab.
— Egy üstdob darab 3–4 timpanin.
— Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

10. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

— Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló,– kamarazene– és zenekari irodalmában.
— A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
— A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
— Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével.
— Improvizáció.
— Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Szóló– és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
— Stabil tempótartás „belső metronóm"–mal.
— Többszörös piano játék megvalósítása.
— Az összes ismert kisdob–tremoló alkalmazása; nyomott, pattintott, számozott.
— Különböző modern technikák ismerete és alkalmazása dobfelszerelésen.
— Esztétikus cintányér „sound" kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
— Swinges, ill. latinos frazeálás.
— A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
— Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
— Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

- Ajánlott tananyag

— J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
— Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
— Steve Davis: Masters of Time
— Siegfried Fink: Timpani Suite
— Sigfrid Fink: Percussion Studio
— David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
— Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
— Glentworth: Blues for Gilbert
— Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
— Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
— Eckehard Keune: Kleine Trommel
— Korsakov: A dongó
— David Mancini: Suite for Timpani
— Markovich: Team Work
— Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
— Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára

— Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
— J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
— Telemann: Könnyű szonáták
— Vivaldi: Four Seasons
— Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
— Zivkovic: Funny Marimba
— Zivkovic: Trio per Uno

- Követelmény
  — Színvonalas pódiumi szereplés, zenekari – és szólójáték. A választott zenei anyag stílushű, értelmesen tagolt előadása.
  — A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
  — Igényes intonáció, magas szintű pedálkezeléssel.
  — Négyverős előadási darabok értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
  — Virtuóz szólódarab kisdobon.
  — Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
  — Seprűvel való játék, különböző stílusokban.
  — „Ad Libitum” – dobszóló szerelésen.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret, ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel, „Ad Libitum” – dobszóló szerelésen.
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
  — Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,
  vagy
  — Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
  — Egy kamaramű.
  — Egy set–up szólódarab.
  — Egy üstdob darab 3–4 timpanin.
  — Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó, virtuóz szóló darab előadása kisdobon. (pl. Markovich: Tornado, Stamina, Novotny: Minutes of News)

28.4.5.8. További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

<u>„A” tagozat végén</u>

- Ismerje a tanuló
  — a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
  — az ütőhangszerek irodalmát.
- Legyen képes a tanuló
  — szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
  — nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
  — sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremoló alkalmazására a különböző hangszereken,
  — zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
  — értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.
  — stílushű előadásmódok alkalmazására kíséret, illetve szóló funkcióban
  — poliritmikus, illetve polimetrikus játékra
- Rendelkezzék a tanuló
  — megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formáló készséggel,
  — egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
  — biztos zenei memóriával és koncentrálóképességgel,
  — kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
  — megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
  — tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

<u>A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)</u>

- Legyen képes a tanuló
  — stílushű előadásmódok alkalmazására zenekarban kíséret–, ill. szóló funkcióban
  — poliritmikus, ill. polimetrikus játékra
  — a tanuló legyen képes tudását pódiumon is bemutatni közreműködőként, vagy önálló koncertet adni.
- Rendelkezzék
  — olyan biztos hangszertudással, előadói készséggel, zenei ismeretekkel, amelyek birtokában zenei pályára is irányítható

Művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei

  A vizsga gyakorlati részből áll
- A vizsga tantárgya és időtartama

  Ütőhangszerek
  — „A" tagozat minimum 10 perc
  — „B" tagozat minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

  „A" tagozat
  — kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 16., 18., 35.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister) 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén.
  — Egy dallamhangszeres mű; Dvořak: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyar rondo nehézségi szintjén.
  — Egy kamaramű; Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime (Hofmeister) – Percherine, Entertrainer, John O'Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi–rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063)/1 tétel, Siegfried Fink: Trommeltanz/Junior's beat nehézségi szintjén.
  — Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
  — A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus– és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
  — Dobszerelésen tánczenei,– latin,– swing,– vagy rock kíséret, zárlat improvizációkkal, élő vagy rögzített zenei alapra. (A zeneműformájának megfelelő periodikus tagolással.)

  „B" tagozat
  — Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister): 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit (Zimmermann– Marcia nehézségi szintjén.
  — Egy skála hármashangzat–felbontással (4#, 4b–től).
  — Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele); J. S. Bach: a–moll partita, Rimszkij–Korszakov: Dongó (Hofmeister), Gounod: Faust/Tánc no. 6, Vivaldi: a–moll hegedűverseny, Musser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnyin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén.
  — Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
  — A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.
  — Dobszerelésen bármilyen stílusú leírt, vagy rögtönzött szóló (minimum 32 ütem terjedelemben),
- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
  — hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),

— több verővel való játék dallamhangszeren,
— különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
— előadásmód,
— árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
— változó tempók önállóan és együttesben,
— a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
— memória,
— alkalmazkodóképesség,
— állóképesség.

28.4.5.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő méretű és akusztikájú, hangszigetelt tanterem, jól hangolt zongorával (pianínóval).
- Hangszerállomány:
  — egy pár üstdob,
  — 2 xilofon (kétsoros, háromoktávos),
  — harangjáték,
  — vibrafon,
  — marimba vagy basszus metallofon
  — 1 nagydob (zenekari), 2 kisdob (húros),
  — 5–6 tom–tom, 3–4 bongo,
  — 3–4 függesztett réztányér, 1 pár összeüthető réztányér,
  — tam–tam vagy/és gong,
  — dobfelszerelés,
  — „apró” hangszerek: triangulumok, kasztanyetta, csörgődobok, claves (több), temple–block–sor, kolompok, fadobok, csörgők, ostor, kereplő stb.,
  — lehetőség szerint Orff–hangszergarnitúra (kromatikus dallamhangszerek).
  — Verők: valamennyi hangszerhez, többféle keménységű, különböző anyagból készült verők.
  — Megfelelő hangszerállványok, kottatartó (legalább 6 db a kamarázáshoz).
  — Szerszámok, eszközök a hangszerek javításához, karbantartásához.
  — Metronóm
- Minimális hangszerállomány ütőtanszak indításához:
  — 2 dallamhangszer (zenekari méret),
  — dobfelszerelés,
  — külön húros kisdob,
  — „apró” hangszerek (lehetőség szerint).

28.4.6. **Kamarazene főtárgy**

A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el. A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes. A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

28.4.6.1. A kamarazene tanítás célja, feladatai:

— Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.
— Képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat.
— A figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.
— Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.
— Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.

— Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.
— Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.
— A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről.
— Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.
— Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

28.4.6.2. Fejlesztési feladatok

- A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei:
  — Beintés–leintés.
  — Közös levegő vétel és intés.
  — Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
  — Intés felütéssel való kezdésre.
  — Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
  — A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
  — A kottaállványok megfelelő magassága.
- A kottaképre vonatkozó ismeretek
  — Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betű jelzések
  — Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
  — Vi–de jel.
  — A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
  — Játék partitúrából.
- A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek:
  — A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
  — A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
  — Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
  — A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
  — A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegő mennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd–, illetve tisztítófogások).
  — A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása,
  — A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata,
  — Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
  — A hangológép jelzései.
- Ritmikai tudnivalók:
  — Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
  — Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.
- A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek:
  — A játszott művek formája, harmóniai világa,
  — A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben
  — A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása
  — Homofon zene.
  — Polifon zene.
  — Izoritmikus zene.
  — Kánon, imitáció, fúga.
  — Cantus firmus.
  — Consort–muzsika.

— A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus tánctételek, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
— Ellenszólam.
— Basso continuo.
— A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes stb.
— A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

- A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése:
  — Lapról olvasás.
  — A belső hallás fejlesztése
  — Intonációs készség.
  — Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
  — A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
  — Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

28.4.6.3. Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam:

- Ajánlott tananyag:
  — Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.
- Követelmények:

A tanuló legyen képes

— megadott hangra önállóan hangolni,
— hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
— be–, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
— be– és leinteni,
— az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
— biztosan tempót tartani,
— intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
— a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
— homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában:

— saját hangszere intonációs jellemzõivel,
— a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
— a disszonancia–konszonancia súlyviszonyaival,
— a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

- Az év végi vizsga javasolt anyaga
  — Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

2. évfolyam

- Ajánlott tananyag:
  — Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.
- Követelmények

A tanuló legyen képes:

— játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján
— lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján
— tempóváltozásokat õ maga is jelezni,
— szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
— legalább a hosszan álló harmóniákban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
— disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
— a tanár jelzése alapján szólamát
— szerepének megfelelően
— kiemelni vagy háttérbe helyezni,

— eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.

A tanuló legyen tisztában:

— az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
— a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
— a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

- Az év végi vizsga javasolt anyaga:
  — Koncertszerû, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tételekből) álló műsor.

28.4.6.4. Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után:

- A tanuló legyen képes:
  — megadott hangra önállóan hangolni,
  — hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
  — be–, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
  — be– és leinteni,
  — az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni
  — biztosan tempót tartani,
  — játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
  — lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján
  — tempóváltozásokat õ maga is jelezni,
  — intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
  — homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.
- A tanuló legyen tisztában:
  — saját hangszere intonációs jellemzőivel
  — a különböző ütemfajták ütemsúlyaival
  — a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.
- Ismerje:
  — a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei:

- A vizsga részei:
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama:
  — Kamarazene fõtárgy
  — „A” tagozat: minimum 10 perc
- A vizsga tartalma:
  — Két különböző stílusú és karakterű kamaramű vagy tétel koncertszerű bemutatása; Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB), W. A. Mozart: Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek (EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének–mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén.
- A vizsga értékelése:
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangszerkezelés,
  — technikai felkészültség,
  — állóképesség,
  — hangképzés,
  — intonáció,
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — speciális technikai elemek alkalmazása,

— árnyalt dinamikák alkalmazása,
— változó tempók önállóan és együttesben,
— a vibrato helyes alkalmazása,
— előadásmód,
— alkalmazkodóképesség,
— szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

28.4.6.5. Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

- Ajánlott tananyag:
  — Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.
- Követelmények:

A tanuló legyen képes:

— bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
— partitúrából játszani,
— a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
— segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
— figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
— saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
— figyelemmel kísérni az összhangzást is,
— a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
— a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.

A tanuló legyen tisztában:

— a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
— az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzõivel,
— az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

- Az év végi vizsga javasolt anyaga:
  — Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

4. évfolyam

- Ajánlott tananyag:
  — Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.
- Követelmények:

A tanuló legyen képes:

— együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem elött tartva
— folyamatosan, kottahűen lapról olvasni
— ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
— minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben)
— polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
— saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
— saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,
— önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
— kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerûen végig játszani.

A tanuló legyen tisztában:

— a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

- Az év végi vizsga javasolt anyaga:
  — Koncertszerû, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

5. évfolyam:

- Ajánlott tananyag:
  — Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

- Követelmények:

A tanuló legyen képes:

— készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket
— irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
— önállóan kijavítani, illetve kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
— meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
— a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
— az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
— önállóan olvasni a XX.sz.–i kottaképet
— önállóan kialakítani a barokk díszítéseket
— önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva

A tanuló legyen tisztában:

— a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

- Az év végi vizsga javasolt anyaga:
  — Koncertszerû, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

6. évfolyam

- Ajánlott tananyag:
  — Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.
- Követelmények:

A tanuló legyen képes:

— teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
— teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushû előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.
— az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű” lapról játékra.
— kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerûen végig játszani.

A tanuló legyen tisztában:

– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

- Az év végi vizsga javasolt anyaga:
  — Koncertszerû, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

28.4.6.6. Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

- A tanuló legyen képes:
  — bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
  — partitúrából játszani
  — a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
  — figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
  — saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
  — figyelemmel kísérni az összhangzást is,
  — polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
  — saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
  — önállóan kialakítani az adott zenemű stílushû előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.
- A tanuló legyen tisztában:
  — a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
  — az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzõivel,
  — az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.
- Ismerje:
  — az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

A művészeti záróvizsga követelményei:

- A vizsga részei:

— A vizsga gyakorlati vizsgarészbõl áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama:
  — Kamarazene fõtárgy
  — „A” tagozat: minimum 10 perc
- A vizsga tartalma:
  — Két különböző stílusú és karakterű kamaramû koncertszerû bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet; Devienne, F. Triók Op.21, Buxtehude: Laude Sion – kantáta, Gabrielli: Five Ricercar, Mihály A.: Kis toronyzene, Scheidt, Brass quintets I–II, Locatelli Triószonáták Op.5, Haydn Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták, Brahms: Waltzer, Kerényi: Társasének nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.
- A vizsga értékelése:
  — megfelelés az előír követelményeknek,
  — helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
  — hangszerkezelés, – technikai felkészültség,
  — állóképesség
  — hangképzés
  — intonáció
  — a zenei stílus és az előírások megvalósítása
  — artikulációk és díszítések alkalmazása,
  — helyes ritmus és tempó,
  — speciális technikai elemek alkalmazása
  — árnyalt dinamikák alkalmazása,
  — változó tempók önállóan és együttesben,
  — a vibrato helyes alkalmazása,
  — előadásmód,
  — alkalmazkodóképesség,
  — szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene).

28.4.6.7. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:
  — A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).
  — Kottaállványok.
  — Hangológép.
  — Metronóm.

28.4.7. **Zenekar**

28.4.7.1. Az iskolában működő zenekarok:
- Tücsökzenekar (utánpótlás vonószenekar
- Vonószenekar
- Cselló-együttes
- Trombitavirág fúvószenekar (utánpótlás fúvószenekar)
- Kaposvári fúvószenekar

Lehetőség van újabb zenekarok alakítására az igényeknek megfelelően.

28.4.7.2. Zenekar tantárgy oktatásának feladata
- A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy – az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával – érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.
- Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.
- Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.
- Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.
- Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.
- Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.
- A zenekari foglalkozások feladatai

— A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
— A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
— A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.
— A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális–horizontális) fejlesztése.
— Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
— Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
— A különböző hangszercsoportoknak megfelelő – a zenekari ülésmódból adódó – helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.
— A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer–összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.
— A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének
— A „klasszikus” összeállítások (vonós–, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
— A megjelölt fejlesztési követelményeket elsősorban a közös zenekari játék kialakítására és fejlesztésére jellemző ismeretek és készségek szerint három csoportra bontva (összevont évfolyamok) soroljuk fel.

28.4.7.3. Évfolyamok beosztása a követelmények alkalmazásához

- Kezdő 1–2. évfolyam (6–14 éves kor)
- Középhaladó 3–4. évfolyam (12–18 éves kor)
- Haladó 2–6. évfolyam (16–22 éves kor)

<u>Kezdő csoport</u>

- Fejlesztési feladatok

— A helyes zenekari ülés kialakítása.
— Egymásra figyelés, alkalmazkodás.
— Hosszú és rövid hangok.
— A szólamon belüli frazeálás betartása.
— Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.
— Tempóvétel, tempótartás.
— Dinamikai folyamatok kialakítása.
— A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).

- Ajánlott tananyag

Az együttesek vezetői széles körű kutatómunkával, hangszereléssel, zeneművek átírásával alakítják ki a zenekarok repertoárját, melyet az ajánlott tananyagon felül tanulnak meg az együttesek.

<u>Fúvószenekar</u>

— Apáthy: Fúvószenekari iskola I. (Baranya Megyei Művelődési Központ)
— Barnes: Kis virtuóz
— Csajkovszkij: Chanson triste (Népművelési Intézet, Budapest)
— Csajkovszkij: Diótörő – részlet (Carl Fischer New York)
— Czidra: XVII. századi magyar táncok
— Gyermekdalok (Apáthy feld.)
— Lijnshooten: Suit uit het Antwerpse Dansboek (Molenaar)
— Orosz album: Első lépések (Pervie Sagi) (Moszkva)
— Purcell: Air & Marsch (Bourne Co. New York, USA)
— Susato: Pavane
— Wagner: Das Blasorchester I. (Pro musica Verlag Leipzig – Berlin)
— Watz: Acht Bläzersätze alter Meister (Rundel)
— Watz: Premier (Rundel)

Vonószenekar

— Decsényi: Kati dalai ((EMB Z. 8279)
— Decsényi: Népdal (EMB 12362)
— Zempléni: Zenés utazás (YFE 002)
— Vivaldi: C–dúr csellóverseny (EMB Z. 12048, Z. 12049/szólamok)
— Vivaldi: d–moll concerto (EMB Z. 6538, Z. 6539/szólamok)
— Renaissance és barokk táncok, kórusok, korálok

Cselló-együttes

A hangszer specifikussága miatt főleg átiratokat tanul be az együttes.

- Követelmény
  — A különböző hangszercsoportoknak megfelelő hangszerkezelés egységesítése, a zenekari ülésmódból adódó helyes hangszertechnikai mozgások kialakítása.
- Az év végi meghallgatás anyaga
  — Év végi meghallgatás: 10–12 perces nyilvános bemutató.

Középhaladó csoport

- Fejlesztési feladatok
  — Az eddig tanult ismeretek, készségek fejlesztése, adott esetben önálló használata
  — A zenekari hangzás iránti igényesség kialakítása, alkalmazása.
  — Dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalása, fejlesztése.
  — A tempóvétel és –tartás differenciálódása.
  — A zenekari kommunikációs lánc tudatosításának elkezdése.
- Ajánlott tananyag

Fúvószenekar

— Apáthy: Fúvószenekari iskola II–III. évfolyam (Baranya Megyei Művelődési Központ)
— J. S. Bach: 6 Choral (Molenaar)
— Balázs: Gyermekrajzok (EMB)
— Balázs: Négy kép (EMB)
— Bartók: Gyermekeknek (Népművelési Propaganda Iroda, illetve Boosey & Hawkes)
— Bizet – Scsedrin: „Carmen”
— Cser: Csongrádi dalok
— Händel: Largo (Rundel)
— Händel: Lascia ch’io piango
— Haydn: Szent Antal Choral (Ph. Grosch Verlag München)
— Lully: Balletto (Wilhelm Halter Verlag Karlsruhe)
— Orosz album: Első lépések II. (Moszkva)
— Susato: Renaissance suite (Rundel)
— Purcell: Trombitaszó és ária (Boosey & Hawkes)
— Purcell: Győzelmi ének az Arthur király című operából (Bourne Co. New York, USA)
— Wagner: Das Blasorchester II. (Pro musica Leipzig – Berlin)

Vonószenekar

— J. S. Bach: Bauern–Kantate (Parasztkantáta) (Peters 11693)
— Bartók: Erdélyi táncok (Darvas feldolg.) (EMB Z. 4329)
— Beethoven: 12 kontratánc (Breitkopf B. 253)
— Csajkovszkij – Weiner: Chanson triste (EMB Z. 3202)
— Farkas F.: Musica Serena (EMB Z. 12615)
— Farkas F.: Négy tánc a Vietórisz–kódexből (EMB Z. 5834)
— Händel – Maros: Kis szvit (EMB Z. 3105)
— Mozart: Sinfonietta (EMB Z. 2409)
— Rózsavölgyi: Első magyar társastánc (Doblinger D. 11316, 11317/szólamok)
— Sugár: Rondó zongorára és ifjúsági zenekarra (EMB Z. 1784)

Cselló-együttes

A hangszer specifikussága miatt főleg átiratokat tanul be az együttes.

- Követelmény
  — A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.

- Az év végi meghallgatás anyaga
  — Év végi meghallgatás: 15–30 perces nyilvános hangverseny.

Haladó csoport

- Fejlesztési feladatok
  — Az eddig tanult ismeretek, készségek további fejlesztése.
  — A zenekari rubato játékmód elsajátítása.
  — A zenekari kommunikációs lánc tudatos alkalmazása.
- Ajánlott tananyag

Fúvószenekar

  — Albinoni: Adagio (Molenaar)
  — J. S. Bach: Prelúdium és fúga, B–dúr (Warner Bros New York)
  — J. S. Bach: Fantázia (William Allen Music, USA)
  — J. S. Bach: Sinfonia (Molenaar)
  — Bartók: Este a székelyeknél (Kliment)
  — Bartók: Erdélyi táncok (Népművelési Intézet)
  — Bogár: Székely legényes (Népművelési Intézet)
  — Balázs: Musica piccola (EMB)
  — Balázs: Előjáték (EMB)
  — Corelli: Adagio (Studio P/R Indiana, USA)
  — Debussy: A kis néger
  — Debussy: Kis szvit
  — Eördögh J.: Kis nyitány (Népművelési Intézet)
  — Eördögh J.: Magyar nyitány (Népművelési Intézet)
  — Hidas: Capriccio (EMB)
  — Hidas: Vidám zene (EMB)
  — Hidas: Concertino
  — Hidas: Szvit (EMB)
  — Hidas: Fantázia és fúga (EMB)
  — Hidas: Népdal szvit III. (EMB)
  — Händel: Tűzijáték szvit (különféle tételek más–más feldolgozása)
  — Händel: Vízi zene (különféle tételek más–más feldolgozása)
  — Erkel: Fegyvertánc (Népművelési Intézet, Pécs)
  — Kodály: Intermezzo a Háry–szvitből (Népművelési Intézet)
  — Kodály: Toborzó (Népművelési Intézet)
  — Kodály: Kállai kettős (Népművelési Intézet)
  — Ujj Viktor G.: Két zenekari etűd (Népművelési Intézet)
  — Zempléni: Változatok egy Stravinsky–téma nyomán (kézirat)

Vonószenekar

  — Albinoni: Sonata à Cinque (Boosey & Hawkes B&H 17393, 11663/szólamok)
  — J. S. Bach: Andante (Rózsavölgyi 6103, 6104)
  — Bartók: Két román tánc op. 5 (Rózsavölgyi 6376)
  — Corelli: Karácsonyi concerto grosso (Peters 11351)
  — Händel: Concerto grosso op. 6 no. 8 (Peters 938 HW 30)
  — Händel: Vízizene (Dvfm 4207)

Cselló-együttes

  — A hangszer specifikussága miatt főleg átiratokat tanul be az együttes.
- Követelmény
  — Önálló kamarazenekari játék kialakítása.
- Az év végi meghallgatás anyaga
  — Év végi meghallgatás: 25–40 perces nyilvános hangverseny

28.4.7.4. Követelmények a program elvégzése után

- A tanuló ismerje meg
  — a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,

— az alapvető zenekari játékmódokat,
— az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

- Legyen képes
  — szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
  — a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt–játékra irányítani figyelmét,
  — a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni,
  — felnőtt amatőr zenekarban játszani,
  — részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.
- Tudja alkalmazni
  — az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
  — a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és –tartás differenciálására,
  — a zenekari kommunikációs lánc (karnagy–zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.
- Alkalmazza tudatosan
  — a zenekari kommunikációs láncot,
  — a zenekari rubato játékot.

28.4.7.5. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

— Az együttes működéséhez szükséges hangszerek
— A létszámhoz igazodva kottapultok, karfa nélküli székek.
— Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio– és videofelvevő és –lejátszó.

28.4.8. **Kórus**

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére.

28.4.8.1. A kórusfoglalkozás feladatai

- Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.
- Fejlessze a tanulók
  — hallását,
  — ritmusérzékét,
  — tempó– és dinamikai érzékenységét,
  — hangszínek iránti igényét,
  — kottaolvasási készségét,
  — zenei memóriáját,
  — zenei ízlését,
  — stílusérzékét,
  — formaérzékét,
  — hangképző– és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.
- Ismertesse meg a kórustagokat
  — az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
  — a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.
- Tudatosítsa a tanulókban az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.
- A zeneiskolai kórus tantervben az egyedi személyi, korosztályi összetétel és a különböző tudásszintek miatt nem lehet egységes, évfolyamokra lebontott követelményeket meghatározni.
- A felsorolt feladatok a fejlesztési területeket spirálisan jelölik avval, hogy az eredmények mindig a konkrét művek előadásában teljesülnek.
- Fejlesztési feladatok
  — az aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra kialakítása, továbbfejlesztése.
  — a együtthangzás megvalósítása, a harmonikus hallás és formaérzék fejlesztése,

— a résztvevők korosztályától, egyéni tudásától függően kánonok, két–, háromszólamú egynemű karok igényesebb három és négyszólamú művek, vegyeskari művek megszólaltatása
— hangképző és intonációs gyakorlatok a kórus tiszta, egységes, szép hangzásának kialakítására
— a szólamok ritmikailag pontos, dallamilag hibátlan megtanulása megfelelő formálással, szövegejtéssel,
— a zene akusztikai összefüggéseinek ismeretében a tiszta intonáció énekkari gyakorlatának megvalósítása.
— kiegyenlítettség az egyes szólamok és a kórus egésze között:
— hangszín–kultúra fejlesztése, az intonációs különbségek felismerése, javítása
— az egységes, kulturált énekkari hangyás megteremtése.

- Követelmény

A kórus

— tudjon a kórusvezetővel együttműködni
— a dallamot a vezényléssel kapott instrukcióknak megfelelően formálni
— tudjon, tisztán, pontos szövegmondással, a mű érzelmi tartalmának megfelelő kifejező előadással énekelni.
— szereplés során az énekkar valamennyi tagja legyen képes képességei legjavát nyújtani

- Ajánlott tananyag

— Agócsy – Irsai: Énekeljünk–muzsikáljunk
— Ars musica kötetek (Möseler Verlag Wolfenbüttel und Zürich) M52031–52035
— Bartók Béla kórusművei (27 egyneműkar)
— Bárdos Lajos: 20 és 40 egyneműkar
— Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–IV.
— Bárdos Lajos: Vegyeskarok
— B. Horváth Andrea: Ünnepeljünk! (Nemzeti Tankönyvkiadó)
— Botka Valéria – Csányi László: Gyermekkarok I–IV.
— Chor Aktuell – Ein Chorbuch für Gymnasien (Gustav Bosse Verlag 1983)
— Csányi László: Gyermekkórusok kótáskönyve
— Egyházi karénekeskönyv I–II. (Kiadja: Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya)
— Eszterházy Pál: Harmonia Caelestis
— Forrai Miklós: Duettek I–II.
— Forrai Miklós: Ezer év kórusa
— Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
— Gastoldi: 3 balletti
— Kánongyűjtemények: 25 angol kánon
— Bárdos: 77 kánon
— Haydn: Kánonok
— Mozart: 30 kánon
— Péter József: 165 kánon
— Kerényi M. György: Énekiskola – Társasének IV.
— Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica I–IV.
— Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
— Kodály Zoltán: Vegyeskarok
— Liber usualis (gregorián dallamok gyűjteménye)
— Mozart: 6 noktürn
— Nádasdy Kálmán: Társas énekek
— Schola cantorum I–XIII. (Fodor Ákos)
— Szőnyi E. Biciniumok
— Kardos Pál: Kórusnevelés, kórushangzás
— Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
— Párkai István: Modern kórusetűdök

— Pécs Cantat 2010: Énekeskönyv
— Erdélytől – Felvidékig: Magyar népdalok vegyeskara
— Belső használatra szánt jegyzetek

28.4.8.2. Követelmények a program elvégzése után

- A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.
- Tudjon
  — fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
  — „vezénylésre” énekelni,
- Tudja
  — helyes légzéstechnikával,
  — tiszta intonációval,
  — pontos ritmusban,
  — érthető szövegmondással,
  — helyes tempó– és dinamikai választással,
  — művészileg kidolgozottan – stílushű formálással, szuggesztivitással – elénekelni szólamát.
- A tanuló ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.
- Rendelkezzék
  — jó kottaolvasási készséggel,
  — zenei memóriával.
- Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

28.4.8.3. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

— Megfelelő akusztikájú, hangszigetelt, szellőztethető, csoportos oktatásra alkalmas tanterem, jó minőségű, jól hangolt zongorával.
— Ötvonalas tábla.
— Felvételek készítéséhez és lejátszásához használható audiovizuális eszközök.
— Metronóm, hangvilla, kottaállvány.
— Ajánlott a kórus színpadi megjelenését emelő egységes formaruha.

28.5. Zeneismeret – vokális tanszak:

28.5.1. **Magánének**

A magánének–tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző szervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének–tanulást 15–18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik).

28.5.1.1. A magánének tantárgy tanításának a célja, feladata

— adjon helyes alapot a tanulók hangi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez,
— felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
— nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

28.5.1.2. A magánének tantárgy tanításának szakirányú feladatai

- Ismertesse a tanulókkal
  — az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
  — a vokális irodalmat, annak jeles alkotó– és előadóművészeit,
  — a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.
- Alakítson ki
  — helyes légzési módot,
  — tiszta intonációs képességet,
  — a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
  — árnyalt dinamikai megoldásokat,
  — igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
  — érthető és szép szövegmondást,
  — helyes hangeszményt.

- A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
  — beéneklő–, hangképző–, hangterjedelem–növelő gyakorlatokat,
  — rezonancia– és rekesz–gyakorlatokat,
  — szövegmondó feladatokat,
  — koloratúra–, trilla– és díszítő gyakorlatokat.
- Fordítson figyelmet
  — a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
  — a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
  — a lapról éneklési készség fejlesztésére,
  — a tudatos zenei memorizálásra,
  — a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
  — a rendszeres társas éneklésre.
  — Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

28.5.1.3. Előképző évfolyam

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

  Készségfejlesztés
  — Könnyed, természetes testtartás, lazítógyakorlatok.
  — Összetett, azaz mélylégzés.
  — A továbbiakban megegyezik az első évfolyam anyagával, de a tanuló életkori sajátosságait figyelembe véve, a neki megfelelő szűkebb hangterjedelemben.
- Követelmény
  — A magyar népdalok stílusos éneklése.
  — 4–5 kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Két kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.

28.5.1.4. Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Készségfejlesztés
  — Könnyed, természetes testtartás, lazító gyakorlatok.
  — Összetett, azaz mélylégzés. (Az élettani légzés, beszédlégzés, énekes légzés fogalmai).
  — A mélylégzés gyakorlása, fekvő, ülő és álló helyzetben.
  — A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása. (Kilégzés sz, s hangzókkal).
  — A helyes artikuláció.
  — A nyelv elhelyezkedése különböző hangzóknál.
  — Magán– és mássalhangzók.
  — A helyes állejtés gyakorlása.
  — Beszédtechnikai gyakorlatok.
  — A helyes artikuláció gyakorlása egyszerű szöveggyakorlatokkal.
  — Tiszta intonáció.
  — A rezonancia fejlesztésének megkezdése m, n, ny, ng hangzókkal: csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatok, magánhangzókkal, illetve mássalhangzókkal kapcsoltan is.
  — A skálák hangterjedelme ne haladja meg az oktávot. A skálákban szomszédos hangok, illetve maximum terclépések szerepeljenek. A szöveges skálák használata ajánlatos (pl. mondókák).
- Ajánlott tananyag
  — Bárdos: Érik a szőlő (Zeneműkiadó)
  — Molnár – Kern: Daloskert (Zeneműkiadó)
  — Járdányi: Röpülj páva (Zeneműkiadó)
  — Ránki: Fekete szőlő (EMB)
  — Ádám J.: Virágim, virágim (EMB)
  — Bartók – Kodály: Magyar népdalok (EMB)

— Szép a páva (EMB)
— Bodza K.: Énekiskola I. (Tankönyvkiadó)
— Kerényi: Százszínű csokor (EMB)
— Magyar népzene (lemezantológia)
— Schola cantorum I–XI.
— Régi magyar dalok gitárkísérettel I–III. (EMB)
— Ádám J.: A dal mesterei I–III. (EMB)
— Kerényi: Énekiskola I–II. (EMB)
— Váginé: Dalgyűjtemény I–II. (Tankönyvkiadó)
— Molnár J.: Eufonetika
— Montágh: A tiszta beszéd (Calibra)
— Adorján I.: Hangképzés, énektanítás (Eötvös József)
— Kerényi: Az éneklés művészete (EMB)
— Fischer: A beszéd művészete (Gondolat)
— Jelinek G.: Út a természetes énekléshez (Akkord)
— Vaccai: Metodo prattico (Peters)

- Követelmény
  — Könnyed, laza testtartás.
  — A mélylégzés alapjainak elsajátítása.
  — A helyes beszédtechnika alapjainak elsajátítása.
  — A tiszta intonáció igényének elsajátítása.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Két népdal (az egyik esetleg kíséret nélkül),
  — Egy műdal.
  — A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

  — Lágy és pontos hangindítás.
  — A laza szájnyitás, állejtés begyakorlása.
  — A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.
  — A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatokkal.
  — A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.
  — Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.
  — Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.
  — A beszédhibák javítása.
- Ajánlott tananyag
  — Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint:
  — Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB)
  — Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB)
  — Sík – Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó)
  — Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
  — Musicel és Sanzon kiadványok
  — Pop slágerek
  — Spirituálék
- Követelmény
  — Helyes légzéstechnika továbbfejlesztése.
  — Laza állejtés, lágy hangindítás.
  — Helyes szövegkiejtés énekelt szövegben.
  — Barokk és klasszikus stílus ismerete.

— Zenei előírások ismerete, értelmezése.

- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy népdal,
  — Két különböző stílusú dal.
  — A műveket kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

3. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Készségfejlesztés

  — A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illetve felülről indítva.
  — Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).
  — A rezonancia tudatos alkalmazása.
  — A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.
  — A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása.
  — Hosszabb frázisok éneklése.
- Ajánlott tananyag
  — Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei
  — Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei
  — Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
  — Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)
  — Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)
  — Vaccai: Metodo prattico (Peters)
  — Lütgen: Kehlfertigkeiten (Peters)
  — Parisotti: Arie antiche I–III. (Ricordi)
  — Musicel és Sanzon kiadványok
  — Pop slágerek
  — Spirituálék
- Követelmény
  — A levegő egyenletes áramoltatása.
  — Legato éneklés.
  — Szövegkiejtés továbbfejlesztése.
  — Zenei és szöveghangsúlyok.
  — Rezonancia fejlesztése.
  — Hangterjedelem növelése.
  — Romantikus stílus ismerete.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Két népdal, illetve népdalfeldolgozás,
  — Egy barokk vagy klasszikus dal,
  — Egy XX. századi magyar mű vagy romantikus dal.
  — A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Készségfejlesztés

  — A hang befejezésének gyakorlása.
  — Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.
  — Díszítések, trilla–előkészítő gyakorlatok.
  — A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.
  — Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.
- Ajánlott tananyag
  — Kodály: Magyar népzene I–XI. (középnehézségű darabok) (EMB)
  — Kodály: Énekszó (EMB)
  — Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
  — Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)

— Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei
— Musicel és Sanzon kiadványok
— Pop slágerek
— Spirituálék

- Követelmény
  — Az ajánlott anyag elvégzése
  — Hangterjedelem dinamikai és színbeli kiegyenlítése
  — A vokálisok színbeli kiegyenlítése
  — Staccato éneklés
  — A posztromantikus és a XX. századi zenei stílusok ismerete
  — Memóriafejlesztés
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy magyar népdalfeldolgozás,
  — Egy barokk vagy klasszikus dal,
  — Egy romantikus dal,
  — Egy XX. századi magyar mű.
  — A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

5. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Készségfejlesztés
  — A rezonancia tökéletesítése.
  — A hangszín és hangerő egysége.
  — Díszítések, trilla.
  — A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése. Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Händel; Haydn, Mozart).
- Ajánlott tananyag
  — Az eddigi kötetek, továbbá:
  — Händel–áriák
  — Kodály: Négy dal (EMB)
  — Brahms, Wolf, Mahler dalkötetei
  — Különféle kiadásban megjelent áriaalbumok
  — Musicel és Sanzon kiadványok
  — Pop slágerek
  — Spirituálék
- Követelmény
  — Az ajánlott anyag elvégzése
  — A rezonanciák továbbfejlesztése
  — Az önálló gyakorlás kialakítása
  — A színpadi viselkedés, megjelenés kialakítása
  — A recitativo éneklés
  — A különböző műfajok (opera, oratórium, kantáta) ismerete
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy XX. századi magyar mű,
  — Egy romantikus dal,
  — Egy szabadon választott dal,
  — Egy ária (kantátából, oratóriumból, operából).
  — A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

6. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Készségfejlesztés
  — Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.
  — Az éneklés teljes önkontrollja.
  — A teljes zenei (éves) anyag fölényes technikájú éneklése.

- Ajánlott tananyag
  - — R. Strauss, Ravel, Dvořák, Britten, Debussy, Honegger, De Falla művei
  - — További opera– és oratórium–albumok
  - — Musicel és Sanzon kiadványok
  - — Pop slágerek
  - — Spirituálék
- Követelmény
  - — Az ajánlott anyag elvégzése.
  - — Hangszeres és énekes partnerekkel való együttműködés.
  - — Az éneklés teljes önkontrollja.
  - — Dinamikai és hangszínbeli árnyalás tökéletesítése.
  - — A könnyű műfajok/sanzon, kuplé, operett, musical ismerete.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Egy nehezebb magyar népdalfeldolgozás,
  - — Egy romantikus vagy későromantikus dal,
  - — Egy szabadon választott ária (kantátából, oratóriumból vagy operából),
  - — Egy XX. századi mű.
  - — A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

28.5.1.5. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

  Készségfejlesztés
  - — Lágy és pontos hangindítás.
  - — A laza szájnyitás, állejtés begyakorlása.
  - — A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.
  - — A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatokkal.
  - — A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.
  - — Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.
  - — Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.
  - — A beszédhibák javítása.
  - — A zenei és a szöveghangsúly megvalósításának technikai eszközei.
  - — A zenei memória fejlesztése.
- Követelmény
  - — A zenei memória fejlesztése.
  - — A rezonancia fejlesztésének alapjai.
  - — Helyes légzéstechnika továbbfejlesztése.
  - — Laza állejtés, lágy hangindítás.
  - — Helyes szövegkiejtés énekelt szövegben.
  - — Barokk és klasszikus stílus ismerete.
  - — Zenei előírások ismerete, értelmezése.
- Ajánlott tananyag
  - — Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint:
  - — Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB)
  - — Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB)
  - — Sík – Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó)
  - — Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
  - — Musicel és Sanzon kiadványok
  - — Pop slágerek
  - — Spirituálék
- Év végi vizsga ajánlott anyaga

— Egy népdal,
— Két különböző stílusú műdal,
— Egy duett, tercett vagy hangszeres (nem zongora–) kísérettel ellátott mű.
— A műveket kotta nélkül, a műdalokat zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

— A légzéskapacitás növelésére irányuló gyakorlatok.
— Egyszerűbb díszítő elemek, trilla–előkészítő gyakorlatok.
— A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illetve felülről indítva.
— Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).
— A rezonancia tudatos alkalmazása.
— A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.
— A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása.
— Hosszabb frázisok éneklése.
— Technikai gyakorlatok az „A" tagozatnál nagyobb mennyiségben és biztonságosabb technikai megoldással.

- Ajánlott tananyag

— Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei
— Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei
— Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
— Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)
— Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)
— Vaccai: Metodo prattico (Peters)
— Lütgen: Kehlfertigkeiten (Peters)
— Parisotti: Arie antiche I–III. (Ricordi)
— Gluck: Lieder
— Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)
— Váginé: Dalgyűjtemény II–III. (Tankönyvkiadó)
— Kodály: Énekszó
— Huzella, Váry, Szokolay, Hajdu, Reinitz és mások dalai.
— Musicel és Sanzon kiadványok
— Pop slágerek
— Spirituálék

- Követelmény

— A hangterjedelem növelése.
— A rezonancia tudatos alkalmazása.
— A levegő egyenletes áramoltatása.
— Legato éneklés.
— Szövegkiejtés továbbfejlesztése.
— Zenei és szöveghangsúlyok.
— Rezonancia fejlesztése.
— Hangterjedelem növelése.
— Romantikus stílus ismerete.

- Év végi vizsga ajánlott anyaga

— Egy igényesebb népdalfeldolgozás vagy XX. századi magyar mű,
— Egy könnyű barokk, illetve klasszikus ária vagy romantikus dal,
— Egy szabadon választott mű,
— Egy kamaramű.
— A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

— A hang befejezésének gyakorlása.
— Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.
— A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.
— Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.
— A hangterjedelem bővítése.
— Nehezebb díszítési gyakorlatok.
— A skálagyakorlatok tudatos és önálló alkalmazása.
— A levegővezetés és támasz fogalmának tudatosítása.
— Az eddigi megszerzett készségek alkalmazása a zenei előírások megvalósításában.
— Az olasz bel canto kezdetei, a recitarcantando egyszerűbb darabjai (Monteverdi és kortársai).
— A német bel canto iskola (Schütz, Telemann).

- Ajánlott tananyag
  — Kodály: Magyar népzene I–XI. (középnehézségű darabok) (EMB)
  — Kodály: Énekszó (EMB)
  — Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
  — Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)
  — Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei
  — Hindemith, Mahler, Wolf, Debussy, Fauré, Kabalevszkij, Prokofjev, Grieg, Dvořák, Britten dalkötetei
  — Händel–áriák (Peters)
  — Ária–albumok (EMB, Peters)
  — Musicel és Sanzon kiadványok
  — Pop slágerek
  — Spirituálék
- Követelmény
  — A levegővezetés és támasz fogalmának tudatosítása.
  — Az eddig megszerzett készségek alkalmazása a zenei előírások megvalósításában.
  — Az ajánlott anyag elvégzése.
  — Hangterjedelem dinamikai és színbeli kiegyenlítése.
  — A vokálisok színbeli kiegyenlítése.
  — Staccato éneklés.
  — A posztromantikus és a XX. századi zenei stílusok ismerete.
  — Memóriafejlesztés.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy XX. századi mű,
  — Egy barokk vagy klasszikus dal,
  — Egy romantikus vagy későromantikus dal,
  — Egy szabadon választott opera– vagy oratórium–ária,
  — Egy kamaramű.
  — A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.
  — A vizsga anyagából legalább két művet magyarul kell énekelni.

5. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

— A rezonancia tökéletesítése.
— A hangszín és hangerő egysége.
— Díszítések, trilla.
— Bonyolultabb dinamikai gyakorlatok.
— Az állóképesség, fizikai terhelhetőség fokozása.
— A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése.
— Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Händel; Haydn, Mozart)

- Ajánlott tananyag
  — Kodály: A magyar népzene I–XI. (nehezebb darabok) (EMB)
  — Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
  — Liszt–dalkötetek (EMB)
  — Sztravinszkij, Milhaud, Poulenc, Respighi, Honegger művei
  — Musicel és Sanzon kiadványok
  — Pop slágerek
  — Spirituálék
- Követelmény
  — Díszítések, trillák, könnyebb futamok.
  — Az állóképesség fokozása.
  — A rezonanciák továbbfejlesztése.
  — Az önálló gyakorlás kialakítása.
  — A színpadi viselkedés, megjelenés kialakítása.
  — A recitativo éneklés.
  — A különböző műfajok (opera, oratórium, kantáta) ismerete.
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Egy XX. századi mű,
  — Egy oratórium– vagy kantátaária,
  — Egy romantikus vagy későromantikus dal,
  — Egy klasszikus, vagy romantikus ária,
  — Egy kamaramű.
  — A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.
  — A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell énekelni.

6. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok
  Készségfejlesztés
  — Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.
  — Az éneklés teljes önkontrollja.
  — A teljes zenei (éves) anyag fölényes technikájú éneklése.
  — Bonyolultabb koloratúra–gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek.
  — A legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása.
  — A hangterjedelem teljes kiépítése.
- Ajánlott tananyag
  — Az eddigi kötetek, továbbá:
  — Kodály: Öt dal (EMB)
  — Kodály: Megkésett melódiák
  — Bartók: Öt dal op. 15, op. 16
  — Az ifjú Bartók (EMB)
  — Rachmanyinov, Berg, Webern, Schönberg dalai
  — Kósa, Kadosa, Petrovics, Balassa, Kurtág, Farkas Ferenc és mások dalai
  — Oratórium– és kantáta–kötetek
  — Kortárs magyar, fiatal szerzők (esetleg még kiadatlan) művei
  — Musicel és Sanzon kiadványok
  — Pop slágerek
  — Spirituálék
- Követelmény
  — A teljes zenei anyag fölényes technikájú éneklése.
  — A hangterjedelem teljes kiépítése.
  — Hangszeres és énekes partnerekkel való együttműködés.
  — Az éneklés teljes önkontrollja.
  — Dinamikai és hangszínbeli árnyalás tökéletesítése.
  — A könnyű műfajok/sanzon, kuplé, operett, musical ismerete.

- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Négy különböző stílusú mű,
  — Egy ária,
  — Egy kamaramű.
  — A műveket kotta nélkül (kivéve oratóriumária és kamaramű), zongorakísérettel kell előadni.
  — A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell énekelni.

28.5.1.6. Követelmények a program elvégzése után

Az „A" tagozat végén

- A tanuló ismerje
  — az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
  — a vokális irodalmat, annak jeles alkotó– és előadóművészeit,
  — a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
  — a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
- Tudjon
  — az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
  — könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmai szerinti hangot adni,
  — tisztán intonálni,
  — hangfajának hangterjedelemén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
  — bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,
  — érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,
  — összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
  — értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,
  — zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.
- Legyen képes
  — rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,
  — helyes hangeszmény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.
- Rendelkezzék
  — megfelelő zenei memóriával, koncentráló– és állóképességgel,
  — jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

  — koloratúra–gyakorlatok, és díszítő elemek,
  — a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása,
  — a hangterjedelem teljes kiépítése.
  — Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.

- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
  — Egy népdal vagy népdalfeldolgozás
  — Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal,
  — Egy romantikus dal.

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Magánének főtárgy

  — „A" tagozat: minimum 10 perc
  — „B" tagozat: minimum 15 perc
- A vizsga tartalma

„A” tagozat

— Egy népdalfeldolgozás; Farkas Ferenc: Béres legény... (EMB 1502 kötetben), Molnár–Kern: Szól a kakas már... (EMB 2251 kötetben), Zöld erdőben, zöld mezőben... (EMB 2251 kötetben) népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet (EMB 5040) dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén.

— Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária; A dal mesterei I. II.((EMB 1751, 2110) kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet (EMB 1751 kötetben), Caldara: Fényben fürdik a táj (EMB 1751 kötetben), Morley: Leány és legény (EMB 1751 kötetben) Haydn: Az elhagyott (EMB 1751 kötetben), Beethoven: Szeretlek (EMB 2110 kötetben) nehézségi szintjé).

— Egy romantikus dal; Schubert: A vadrózsa (EMB 2110 kötetben), Jókedv (EMB 2110 kötetben), Könnyzápor (EMB 2110 kötetben), Schumann: Az árva (EMB 2262 kötetben), Az elhagyott lányka (EMB 2262 kötetben), Zöld hímes rét (EMB 2262 kötetben), Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán (EMB 2110 kötetben), Szívek, ha végül válnak (EMB 2110 kötetben), Viszontlátásra (EMB 2110 kötetben), Aratódal (EMB 2110 kötetben), ill. A dal mesterei II. III. (EMB 2110, 2262). kötet dalainak nehézségi szintjén.

— A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

— Egy dal Kodály: A magyar népzene (Universal) sorozatból; (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén.

— Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária; Caldara: Szívem szép álma (EMB 2909 kötetben); Carissimi: Így élni nem tudok (EMB 2909 kötetben); Händel: Jöjj és járjad (EMB 2909 kötetben); Ó, jaj, vajon csak emlék (EMB 3118 kötetben); Pergolesi: Nina (EMB 2909 kötetben); Beethoven: Rózsalánc (EMB 4470 kötetben); Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV (EMB 2909)., V (EMB 3118)., VII/a (EMB 4470) kötetek dalai nehézségi szintjén.

— Egy romantikus dal; Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég (EMB 5378 kötetben); Egy szót sem, ó, kérlek (EMB 5378 kötetben); Áldás; Brahms: Útban a kedveshez (EMB 2262 kötetben); Vasárnap (EMB 4472 kötetben); Kárbaveszett szerenád (EMB 4472 kötetben), Wolf: Harmatos reggel (EMB 2262 kötetben), illetve A dal mesterei VII/c (EMB 4472), Énekiskola III (EMB 12288)., Csajkovszkij: Dalok (Peters)és románcok (EMB 5378) darabjai nehézségi szintjén.

— Egy XX. századi szerző dala; Farkas: Gitárdalok (EMB 12897), Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok (EMB 12508) nehézségi szintjén.

— A műveket kotta nélkül kell énekelni.

- A vizsga értékelése
  — megfelelés az előírt követelményeknek,
  — helyes légzés, testtartás,
  — intonáció,
  — helyes ritmus és tempó,
  — zenei stílus és az előírások megvalósítása,
  — memória,
  — állóképesség,
  — előadásmód, tartalmi érzékenység,
  — technikai és művészi megvalósítás,
  — hangszínek iránti differenciáló képesség,
  — szép, érthető szövegmondás.

28.5.1.7. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

— Jól felhangolt zongora vagy pianínó.

— Metronóm.

— Teljes alakot visszaadó tükör.

28.5.2. **Szolfézs főtárgy, kötelező tárgy, kötelezően választható tárgy**

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség– és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!"

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

28.5.2.1. A szolfézstanítás célja, feladata:

- A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:
  - — belső hallás
  - — ritmus–metrum
  - — tiszta intonáció
  - — tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
  - — dallamhallás
  - — többszólamúság
  - — harmónia azonosítás
  - — zenei olvasás – írás
  - — zenei szerkezet (forma)
  - — zenei memória
  - — zenehallgatás (zeneértés)
  - — a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés
  - — a megszerzett tudás alkalmazása
  - — a hangszertanulás segítése
  - — a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
  - — a zenei műveltség igényének kialakítása
  - — a társművészetek iránti nyitottság megalapozása.
  - — A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
  - — A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása.
- Rendelkezzék a tanuló
  - — olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
  - — a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
  - — olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
  - — biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel
  - — a zene iránti elkötelezettséggel.

28.5.2.2. Előképző évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  - — Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
  - — A zene megszerettetése, örömteli művelése.
  - — A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.
- Az éneklési készség fejlesztése
  - — Helyes testtartás, levegővétel.

— Kezdőhang átvétele.
— Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
— Éneklés játékkal.
— Éneklés szöveggel emlékezetből.
— Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
— Önálló dalkezdés.

- Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
  — Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
  — A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: fél, negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
  — 2/4–es, 4/4-es ütem.
  — Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
  — A „belső mérés” kialakítása.
  — Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
  — Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
  — A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.
- Dallami ismeretek, készségfejlesztés
  — Daltanulás játékkal együtt.
  — A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
  — Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
  — A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
  — A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy.
  — Hanglépcső, vonalrendszer.
  — Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
  — Dalfelismerés, dallambújtatás.
- A kétszólamúság előkészítése
  — Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).
- Rögtönzés
  — Ritmussorok kiegészítése.
  — Kérdés, felelet.
  — Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
  — Mozgás és játék rögtönzése.
- Zenehallgatás
  — A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
  — Aktív (előkészített) zenehallgatás.
  — Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
  — Zajok– zörejek, zenei hang.
  — Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
  — Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
  — A többször hallgatott zeneművek felismerése.
- Ajánlott tananyag
  — Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
  — Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
  — Rokon népek dalai
  — Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő (tankönyv, munkafüzet és útmutató)
  — Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
  — József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
  — P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
  — P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
  — Kodály Zoltán: Kis emberek dalai

— Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
— Forrai Katalin: Ének az óvodában
— Forrai Katalin: Jár a baba
— Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
— Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
— Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
— Dobszay László: A magyar dal könyve
— Weöres Sándor: Magyar etűdök
— Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
— Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
— Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
— Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
— Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
— Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
— Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
— Dimény Judit: Hang–játék

- Ajánlott zenehallgatási anyag:
  — Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.
  — Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.
- Követelmények
  — A „belső” lüktetés fejlesztése.
  — Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
  — A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
  — A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
  — A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.
  — Törzshangsor abc-s nevei violin kulcsban
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  — Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
  — A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
  — A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
  — Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.
- Az éneklési készség fejlesztése
  — A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
  — A kifejező éneklés igényének felkeltése.
- Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
  — Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
  — A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
  — 2/4–es ütem. 4/4 es ütem.
  — a 3/4–es lüktetés megéreztetése.
  — Szövegek ritmusának megfejtése.
  — Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
  — Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
  — Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
  — Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.

— Ritmusgyakorlatok.
- Dallami ismeretek, készségfejlesztés
  — Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
  — A magas és mély képzet kialakítása.
  — A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
  — A dallami jelrendszerek ismerete.
  — A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
  — Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
  — Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
  — Dallamfordulatok visszaéneklése.
  — Memorizálás hallás után.
  — A belső hallás fejlesztése.
- A kétszólamúság előkészítése
  — Dal és mérő.
  — Felelgetős játékok.
  — Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
  — Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
  — Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
  — Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
  — Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
  — Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.
- Zenei ismeretek:
  — Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.
- Formai ismeretek:
  — Motívum
  — Azonosság, hasonlóság, különbözőség.
- Zenei olvasás, írás
  — Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
  — Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
  — A dó helyének változtatása.
  — Tájékozódás a vonalrendszeren.
  — Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
  — Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
  — Memorizálás.
  — Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).
- Rögtönzés
  — Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
  — Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
  — Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
  — Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
  — Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
  — Mozgás és játék rögtönzése.
- Zenehallgatás
  — Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
  — Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
  — Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
  — Dinamika, előadási módok.
  — Különböző karakterek megfigyelése.
  — Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
  — A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

- Zenei kifejezések:
  — Ritmus, dallam.
  — Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
  — A megismert ritmusértékek nevei.
  — Tempó, mérőütés.
  — Osztinátó.
  — Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
  — Pentaton, pentachord.
  — A G–kulcs, F–kulcs.
  — A törzshangsor.
  — A megismert hangközök nevei, jelentésük.
  — Motívum, dallamsor.
  — Kánon.
  — Piano–forte.
- Ajánlott tananyag
  — Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
  — Magyar gyermekdalok, népdalok
  — Gyermekversek.
  — Rokon népek dalai
  — Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
  — Más népek dallamai
  — Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
  — Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
  — Horváth – Vörös: Általános iskolai gyakorló füzet, Ének I.
  — Horváth László: A hangoktól a zenéig
  — József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
  — P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
  — P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
  — Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
  — Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
  — Forrai Katalin: Ének az óvodában
  — Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
  — Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
  — J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
  — Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
  — Dobszay László: A magyar dal könyve
  — Bárdos Lajos: 70 kánon
  — Weöres Sándor: Magyar etűdök
  — Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
  — Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
  — Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
  — Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
  — Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
  — Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
  — Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
  — Dimény Judit: Hang–játék
  — Elindultam szép hazámból - A legszebb magyar népdalok zongora vagy gitár kísérettel
- Ajánlott zenehallgatási anyag
  — Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
  — A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
  — Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).
- Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

— Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
— Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
— Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
— Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
— Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es ütemekben.
— Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
— Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
— Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
— Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
— Ismerje a G–kulcs és az F-kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
— Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

28.5.2.3. Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — A zenei élményanyag bővítése.
  — A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
  — Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
  — Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
  — A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
  — Az abszolút rendszer további gyakorlása.
  — A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
  — A zenehallgatási élmény elmélyítése.
- Az éneklési készség fejlesztése
  — Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
  — Artikuláció, szövegmondás.
  — A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
  — Az igényes, szép éneklés kialakítása.
  — Kánon éneklés bevezetése
- Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
  — Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
  — A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
  — A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, ¾.
  — Ütemsúlyok. (ütemezés).
  — A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
  — A tizenhatodok páros formációi.
- Dallami ismeretek, készségfejlesztés
  — Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
  — Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
  — A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
  — A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
  — A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
  — Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
  — A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

- A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai
  — Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
  — Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).
- Hangközök:
  — Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
  — Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
  — Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).
- Hangzatok:
  — Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
  — Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
  — Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
  — Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.
- Hangkészlet, hangsorok, hangnemek
  — Alaphang fogalma.
  — Tiszta– és pien hangos pentatónia.
  — Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
  — Módosító jelek, előjegyzések.
  — A módosított hangok nevei
  — A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
  — Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
  — A párhuzamos hangsorok fogalma.
  — A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.
- A formaérzék fejlesztése:
  — Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
  — A kvintváltás megfigyeltetése.
  — A5A5vAAv, illetve A5B5A B sorszerkezetek.
  — A helyes frazeálás.
- Zenei olvasás – írás
  — A helyes kottaírás.
  — Ritmusgyakorlatok olvasása.
  — Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
  — Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 2#, 1b előjegyzéssel.
  — Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
  — Igen könnyű diktálási feladatok.
  — Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
  — Transzponálás írásban.
- Rögtönzés
  — Ritmussorok rögtönzése.
  — Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
  — Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
  — Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
  — Párbeszéd, kérdés–felelet.
  — Adott dallamhoz ritmuskíséret.
  — Hiányos dallam kiegészítése.
- Zenehallgatás
  — Különféle kórushangzások.
  — Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
  — A hangszerek hangszínének felismerése.

— Dinamikai különbségek megismerése.
— A népzene és műzene.
— A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

- Zenei szakkifejezések ismerete
  — A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
  — Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
  — Alkalmazkodó ritmus.
  — Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
  — Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
  — Hangkészlet, hangsor, hangnem.
  — Pentachord, Dur és moll (eol).
  — A párhuzamos hangsor fogalma.
  — Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
  — Ereszkedő dallamvonal.
  — Azonosság, variáns, sorszerkezet.
  — Szekvencia.
  — Periódus.
  — Transzponálás.
  — Prima volta, seconda volta.
  — Solo, tutti.
  — Parlando, rubato, tempo giusto.
  — Staccato, legato.
- Ajánlott tananyag
  — Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
  — Könnyű kánonok, biciniumok.
  — Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató) előképző tananyag
  — Horváth László: A hangoktól a zenéig
  — Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
  — Margaréta tankönyv 1., Munkafüzet I. (Romi-suli)
  — Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I. II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
  — J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
  — Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
  — Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
  — Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
  — Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
  — Bárdos Lajos: 70 kánon
  — Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
  — Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
  — Péter József: 165 kánon
  — Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
  — Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
  — Brukner Adrienn: Énekelni jó!
  — Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
  — Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
  — Kopogó I. -ritmusfeladatok (Romi-suli)
  — Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)
  — Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó)
  — Reschafsky Sándor: Lánc-lánc eszterlánc... magyar gyermekdalok zongorára
  — 71 magyar népdal
- Ajánlott zenehallgatási anyag:

— Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
— Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
— Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
— Mese– és karakterdarabok.

- Követelmény
  — Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.
  — Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni.
  — Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.
  — Ismerje a dúr és moll hangsorokat ~~2#~~ 3#, 1b előjegyzésig.
  — Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
  — Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
  — Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
  — Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
  — Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.
  — Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — A zenei ismeret– és élményanyag bővítése.
  — A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
  — Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
  — A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.
  — Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
  — Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
  — A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Az éneklési és intonációs készség fejlesztése
  — A népdalok kifejező megszólaltatása.
  — A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
  — A kétszólamú éneklés kimunkálása.
  — Intonációs gyakorlatok.
- Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
  — Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
  — A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed értékű triola.
  — Negyed felütés.
  — 3/8–os ütem.
  — Váltakozó ütem.
  — A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
  — Alla breve.
  — Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.
- Dallami ismeretek, készségfejlesztés
  — Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
  — A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.

— A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
— A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
— Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
— Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
— A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
— A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

- A többszólamúság fejlesztése
  — Hangközök megszólaltatása két szólamban.
  — Intonációs gyakorlatok.
  — Kánonok, biciniumok éneklése.
  — A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).
- Hangközök:
  — Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
  — Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkel mindkét irányban.
  — Felismerés hallás után és kottaképről.
  — A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
  — A bővített szekund megfigyelése.
  — Hangközláncok építése, éneklése.
- Hangzatok:
  — Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
  — A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.
- Hangsorok:
  — A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
  — Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.
- A formaérzék fejlesztése
  — AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
  — A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
  — Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.
- Zenei olvasás, írás
  — Ritmusgyakorlatok olvasása.
  — Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
  — Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
  — Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
  — Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
  — Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
  — Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
  — Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
  — Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel
- Rögtönzés
  — Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
  — Hiányos dallam kiegészítése.
  — Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
  — Adott dallamhoz ritmuskíséret.
  — A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
  — AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
  — Rögtönzés szövegre is.
  — Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.

— Előtagra utótag rögtönzése (a–av).

- Zenehallgatás
  — A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
  — Mozgás, gesztus a zenében.
  — Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
  — Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
  — A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
  — A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
  — A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.
- Zenei szakkifejezések ismerete
  — Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
  — Felütés.
  — Váltakozó ütem.
  — Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
  — Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
  — Parlando, rubato, tempo giusto.
  — A régi és új stílusú népdalok.
  — Motívum, periódus, szekvencia.
  — Kvintoszlop.
  — Párhuzamos és ellenmozgás.
  — A metronómjelzés.
  — A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.
- Ajánlott tananyag
  — A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
  — Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
  — Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
  — Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
  — Dobszay László: A hangok világa II. kötet és Útmutatók
  — Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I. II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
  — Lázárné Nagy Andrea:. Margaréta
  — J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
  — Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.
  — Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
  — Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
  — Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.
  — Bárdos Lajos: 70 kánon
  — Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
  — Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
  — Péter József: 165 kánon
  — Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
  — Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
  — Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
  — Brukner Adrienn: Énekelni jó!
  — Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
  — Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
  — Komjáthyné: Zongoraiskola II.

— Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
— Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
— 71 magyar népdal
— Tiszán innen dunán túl....
— Muskátli
— Százszorszép
— Rezeda

- Ajánlott zenehallgatási anyag
  — Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
  — Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
  — Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
  — Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
  — Mesealakok a zenében.
- Követelmény
  — Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
  — Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
  — Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
  — Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
  — Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
  — Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
  — Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
  — Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
  — Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — A zenei élményanyag bővítése.
  — Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
  — Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
  — A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
  — A magyar népdalok élményszerű előadása.
  — A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
  — Tudatos zenehallgatásra nevelés.
- Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
  — Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
  — A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
  — Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
  — 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
  — A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
  — Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.
- Dallami ismeretek, készségfejlesztés
  — Daltanulás elsősorban kottaképről.

— Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

- A többszólamú éneklés készségfejlesztése
  — Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
  — Hangszerkíséretes dalok.
  — Kánonok.
  — Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
  — T–D–T kapcsolatok megfigyelése.
  — Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
  — A belső hallás és memória fejlesztése.
- Hangközök:
  — Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
  — A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
  — Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).
- Hangzatok:
  — Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
  — A hármashangzatok megfordításainak elve.
  — Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
- Hangsorok:
  — Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
  — Azonos alapú dúr és moll.
  — A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.
- A formaérzék fejlesztése
  — A periódus felépítése. Nyitás –zárás.
  — Kis kéttagú–, háromtagú forma. Rondo forma.
- Zenei olvasás, írás
  — Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
  — Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
  — Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
  — Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
  — Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
  — Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
  — Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.
- Rögtönzés
  — Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
  — Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
  — Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.
- Zenehallgatás
  — Magyar és más népek táncai a műzenében.
  — Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
  — A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
  — Dinamika a barokk korban.
  — A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
  — A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.
- Zenei szakkifejezések ismerete
  — Siciliano és mazurka ritmus.
  — Azonos alapú dúr és moll hangsor.
  — Kvintoszlop.
  — Kürtmenet.

— Funkciók.
— Hangnemi kitérés, moduláció.
— Periódus.
— Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
— Duett, duó, tercett, trió.
— Partitúra.
— A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

- Ajánlott tananyag
  — Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
  — Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
  — Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
  — Dobszay László: A hangok világa III. (átdolgozott kiadás), Útmutatók
  — Margaréta 3. Munkafüzet II. (Romi -suli)
  — Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok
  — J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
  — Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
  — Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
  — Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
  — Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
  — Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
  — Péter József: 165 kánon
  — Bárdos Lajos: 70 kánon
  — Bárdos Lajos: Európa peremén
  — Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
  — Kerényi M. György: Százszínű csokor
  — Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
  — Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
  — Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
  — Győrffi István: Dallamírási feladatok
  — Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
  — Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból
  — Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)
  — 71 magyar népdal
  — Tiszán innen dunán túl....
  — Muskátli
  — Százszorszép
  — Rezeda
  — Lázárné M. Andrea: Margaréta II.
- Ajánlott zenehallgatási anyag:
  — Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
  — F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
  — Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
  — Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.
- Követelmény
  — Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.
  — Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.
  — Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.

— A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
— Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.
— Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
— Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
— Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.
— Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
— Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
— Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
— Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.
— Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
  — A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
  — Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
  — A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
  — Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
  — A zenei elemzési képesség fejlesztése.
- Hallásfejlesztés és zenei ismeretek
  — Átkötés, pontozás gyakorlása.
  — Harminckettedek.
  — Alla breve további gyakorlása.
  — A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
  — 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
  — A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
  — A bővített kvart oldással.
  — Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
  — A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
  — Késleltetés.
  — A hangközök rendszerezése.
  — A hangközfordítás elve.
  — A tiszta, kis– és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
  — Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
  — A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
  — Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
  — A dominánsszeptim dúrban és mollban.
  — Éneklése oldással szolmizálva.
  — A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
  — Dallami variánsok, figuráció.
  — A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
  — T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
  — Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
  — Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
  — Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.

— Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
— Kánonok éneklése.
— Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

- A formaérzék fejlesztése
  — Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
  — A klasszikus (és romantikus) dal.
  — Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
  — Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.
- Zenei olvasás, írás
  — Könnyű periódusok lapról éneklése.
  — Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
  — Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
  — A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
  — Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).
- Zenehallgatás
  — A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
  — Hangszín – hangszerelés.
  — A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
  — Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
  — A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
  — A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
  — A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.
- Rögtönzés
  — Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
  — Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
  — Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
  — Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.
- Zenei elemzési képesség
  — A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
  — A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Zenei szakkifejezések ismerete
  — Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opusz.
  — Kvintkör.
  — Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
  — A hangközfordítás elve.
  — Tritonusz.
  — Alteráció, kromatika.
  — Funkciók, funkciós vonzás.
  — Késleltetés.
  — Kadencia, álzárlat, fél– és egész–zárlat.
  — Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
  — Imitáció.
  — Orgonapont.
  — Hangszeres és vokális zene.
  — Dal, ária, opera.
  — Szimfónia.

— Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
— Kisformák.
— Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
— A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
— Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

- Ajánlott tananyag
  — Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
  — Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
  — Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
  — Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
  — Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
  — Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
  — Kodály Zoltán: Biciniumok
  — Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
  — Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
  — Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
  — Virágos sorozat népdalfüzetei
  — Péter József: 165 kánon
  — W. A. Mozart: 30 kánon
  — Bárdos Lajos: 70 kánon
  — Molnár Antal: Klasszikus kánonok
  — Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
  — Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
  — Győrffy István: Dallamírási feladatok
  — Lázárné M. Andrea: Margaréta II.
  — Kárpáti Tünde: Alsó fokú klasszikus példatár
- Ajánlott zenehallgatási anyag:
  — Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
  — Romantikus dalok, karakterdarabok.
  — A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
  — Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).
- Követelmény
  — Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
  — Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
  — Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
  — Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
  — Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
  — Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b).
  — Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
  — Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
  — A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
  — Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Követelmény
  — Tudja a tanuló emlékezetből a bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.

— Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
— Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
— Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
— Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
— Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b).
— Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
— Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
  — A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
  — Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Előrehozott alapvizsga 4. évfolyam után:

Szolfézsból előrehozott alapvizsgát a 4. osztály után az tehet, aki az 5. évfolyamtól zenekarban/kórusban folytatja a kötelezően választható tanulmányait.

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei:

  — Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

- A vizsga tantárgya és időtartama: Szolfézs

  — Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

  — A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

- A vizsga tartalma

„A" tagozat

Írásbeli vizsga

— Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan.

— Könnyű, 8 ütemes, egyszólamú klasszikus periódus lejegyzése.

— Az idézet 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz.

— A tanulók számára adott: a kulcs, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhang értékkel és néhány „támpont"–hang.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

vagy:

— Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.

A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel. A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

Szóbeli vizsga

— Memoriter anyag:

A vizsgázó tudjon előadni 10 népdalt, ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit; tudjon megszólaltatni három műzenei szemelvényt szóló énekléssel, vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

5. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok
  - — A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
  - — A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
  - — Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
  - — A tanult magyar népdalkincs bővítése.
  - — A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.
- Ismeretanyag és hallásfejlesztés
  - — Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
  - — Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
  - — Augmentálás– diminuálás.
  - — Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
  - — Az alterált fordulatok megfigyelése.
  - — Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
  - — Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
  - — A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.
  - — A tonalitás felbomlásának megfigyelése.
- Hangközök:
  - — Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
  - — A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
  - — A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
  - — Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
  - — A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
- Hangzatok:
  - — Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
  - — A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
  - — A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
  - — A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
  - — A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.
- Hangsorok:
  - — Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig.
  - — A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.
- A formaérzék fejlesztése:
  - — Rendhagyó periódusok.
  - — Álzárlat.
  - — Egyszerű, két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
  - — A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
  - — A szonáta–, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
  - — A formai ismeretek mélyítése.
- Zenei olvasás, írás
  - — Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.

— Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
— Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
— Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
— Két– vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
— Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy–egy alterált hanggal.
— Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
— Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
— Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

- Rögtönzés
  — Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
  — Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
  — Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
- Zenehallgatás
  — A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
  — Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
  — A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
  — Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
  — A programzene és a társművészetek kapcsolata.
  — A tonalitás felbomlása.
  — A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
  — A zenei formák változásainak megfigyelése.
  — Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése
  — A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
  — Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
  — A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
  — Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).
- Zenei szakkifejezések ismerete
  — Komplementer, osztinátó ritmus.
  — Modális hangsorok.
  — A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
  — Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
  — Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
  — A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
  — Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.
  — A szonáta– és a variációs forma.
  — A klasszikus szimfónia tételrendje.
  — Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
  — A szimfonikus költemény.
  — Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Ajánlott tananyag
  — Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
  — Agócsy László: Zenei olvasókönyv
  — Molnár Antal: Klasszikus kánonok
  — Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
  — Péter József: 165 kánon

— Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
— Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
— Forrai Miklós: Duettek I–II.
— Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
— Szabolcsi Bence: Zenetörténet
— L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
— A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
— Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
— Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
— Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
— Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
— Frank Oszkár: Schubert dalok
— Lázárné M. Andrea: Margaréta II.
— Kárpáti Tünde: Alsó fokú klasszikus példatár
— Virágos népdalok sorozat
— Nógrádi – Papp – Spiegel: Dallamírási feladatok I.

- Ajánlott zenehallgatási anyag:
  — Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.
  — A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)
  — Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)
  — Romantikus opera részletek.
  — A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz–ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.
- Követelmény
  — Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).
  — Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.
  — Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
  — Tudja a hármashangzatokat és fordításaikat (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim– akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.
  — Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot.
  — Ismerje a szűkített szeptim– hangzat felépítését.
  — Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.
  — Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.
  — Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.
  — Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.
  — Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.
  — Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.
  — Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
  — A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
  — Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
  — Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok

— A zenei élményanyag bővítése.
— Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
— A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
— További ismerkedés a XX. századi zene hangzás– és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
— A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.
— Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

- Ismeretanyag és hallásfejlesztés
  — Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.
  — A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.
  — A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
  — Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).
  — Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
  — A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.
- Hangközök:
  — A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
  — A szűkített kvart fogalma.
  — Az enharmónia.
- Hangzatok:
  — Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
- Zenei olvasás, írás
  — Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
  — Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
  — A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
  — Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
  — Memorizálás kottakép valamint hallás után.
- Rögtönzés
  — Dallam– és ritmus kiegészítés.
  — Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
  — Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
  — XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.
- Zenehallgatás
  — A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.
  — A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.
  — A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
  — A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
  — A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.
  — A barokk táncok a szvitekben.
  — A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.
  — A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.
  — A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
  — Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.
- Zenei szakkifejezések ismerete
  — Hemiola, komplementer ritmus.

— Számozott basszus, continuo.
— Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
— Motetta, madrigál, mise.
— Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
— Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
— Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
— A barokk versenyműve. concerto grosso, concertálás.
— A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
— Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
— Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

- Zenei elemzési képesség
  — Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
  — Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).
- Ajánlott tananyag
  — Magyar népdalok.
  — Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.
  — Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
  — Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
  — Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
  — Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
  — Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
  — Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
  — Dobszay László: A magyar dal könyve
  — Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
  — Forrai Miklós: Duettek I–II.
  — Bartók Béla: Mikrokozmosz
  — Bartók Béla: Gyermekeknek
  — Bartók Béla: 27 egyneműkar
  — Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
  — Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
  — Agócsy László: Bach olvasókönyv
  — Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
  — Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
  — Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
  — Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
  — Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
  — Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
  — Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.
  — Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)
  — Győrffy István: Dallamírási feladatok
  — Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell, G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)
  — Kárpáti Tünde: Alsó fokú klasszikus példatár
  — Virágos népdalok sorozat
  — Simonné – Szigetiné: Zenei készségfejlesztő feladatok gyűjteménye 1-2.
- Ajánlott zenehallgatási anyag:
  — Barokk zene régi hangszereken.
  — XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása.

— (pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska).

- Követelmény
  — Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
  — A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.
  — Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.
  — Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.
  — Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.
  — Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat.
  — Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.
  — Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.
  — Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszertanulásban.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
  — A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
  — Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
  — Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

28.5.2.4. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — A zenei élményanyag bővítése.
  — Bevezetés a klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.
  — Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.
  — A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
  — A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
  — A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.
- Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
  — Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.
  — Nyolcad és tizenhatod felütés.
  — 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban is.
  — Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8–ban is.
  — A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.
  — Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.
- Dallami ismeretek, készségfejlesztés
  — A módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
  — Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
  — Más népek népzenéjének többszólamú megszólaltatása.
  — Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).
  — Kánonok éneklése.
  — Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
  — T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
  — Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
- Hangközök:
  — Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.
  — Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.

— Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
— A hangközök megfordításai.
— Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

- Hangzatok:
  — Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
  — Építésük, felismerésük kottaképről.
  — A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
  — Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
  — A dominánsszeptim hangzat megfigyelése.
- Hangsorok:
  — Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4b előjegyzésig.
  — Azonos alapú dúr és moll.
  — A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.
- A formaérzék fejlesztése:
  — A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
  — Kis kéttagú–, háromtagú forma, triós forma.
  — A kisformák hallás utáni felismerése.
- Zenei olvasás, írás
  — Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
  — Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
  — Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
  — Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
  — Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.
  — A helyes kétszólamú kottaírás.
- Rögtönzés
  — Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
  — Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B).
  — Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.
- Zenehallgatás
  — Magyar és más népek táncai a műzenében.
  — Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
  — A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
  — A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.
- Zenei szakkifejezések
  — Augmentálás, diminuálás.
  — Mazurka és siciliano ritmus.
  — Azonos alapú dúr és moll hangsor.
  — Kvintoszlop.
  — Kürtmenet.
  — Funkciók.
  — Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
  — Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
  — Duett, duó, tercett, trió.
  — Partitúra.
  — A régi stílusú és új stílusú népdalok.
  — A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
- Ajánlott tananyag
  — Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel.

— Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
— Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
— Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
— Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.
— Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
— J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
— Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
— Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
— Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
— Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
— Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
— Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei
— Péter József: 165 kánon
— Bárdos Lajos: 70 kánon
— Bárdos Lajos: Európa peremén
— Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia
— Kerényi M. György: Százszínű csokor
— Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
— Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
— Györffy István: Dallamdiktálás
— Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
— Lázárné N. Andrea: Margaréta I. II.

- Ajánlott zenehallgatási anyag:
  — Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
  — Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.
- Követelmény
  — Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
  — Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.
  — Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel a tanult hangnemekben.
  — Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.
  — Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
  — Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.
  — Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.
  — Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.
  — Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.
  — Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.
  — Tudja ismereteit alkalmazni hangszertanulása során is.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
  — A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

4. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

— Zenei élményanyag bővítése.
— A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján.
— A többszólamú éneklési készség fejlesztése.
— A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.
— A zenei elemző képesség fejlesztése.
— A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

- Zenei ismeretek és hallásfejlesztés
  — Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
  — A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
  — Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.
  — Az alla breve további gyakorlása.
  — A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
  — 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
  — Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
  — Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.
  — A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (di, ri, fi, szi, ta, ma) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.
  — Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
  — A kromatika megfigyelése.
  — Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
  — A késleltetés megismertetése.
  — A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam– és ritmusfordulatai.
  — Dallami variánsok, figuráció.
  — Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
  — Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.
  — A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
  — T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
  — T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
  — Funkciós kisérőszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkel.
  — A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
  — Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
  — Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
  — Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
  — A hangközök rendszerezése.
  — A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel az eddigi hangnemekben.
  — A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
  — Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkel, lapról olvasása, írása hallás után.
  — A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
  — A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
  — A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkel, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
  — A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
  — Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig.
  — Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.
- A formaérzék fejlesztése:
  — Zárlatok: fél– és egész–zárlat. álzárlat.

— A klasszikus (és romantikus) dal, a két– és háromtagú kis formák, visszatéréses típusok megfigyelése.
— Triós forma, rondó–, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

- Zenei olvasás, írás
  — Könnyű periódusok lapról éneklése.
  — Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
  — A kétszólamú írás bevezetése (a kísérő szólamban funkciós főhangokkal).
  — Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
  — Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
  — A kétszólamú művek megszólaltatása ének–hangszer előadásban is.
- Zenehallgatás
  — A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
  — A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.
  — A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
  — A kis formák felismerése hallás után.
- Rögtönzés
  — Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.
  — Osztinátók.
  — Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).
  — Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
  — Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.
- A zenei elemző képesség fejlesztése:
  — A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
  — A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
  — A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Zenei szakkifejezések ismerete
  — Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
  — Hangközfordítások, hangzatfordítások.
  — Tritonusz.
  — Figuráció.
  — Alteráció, kromatika.
  — Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
  — Késleltetés.
  — Kadencia, fél– és egész–zárlat, álzárlat.
  — Előjáték, utójáték, visszatérés, coda.
  — Homofon, polifon szerkesztési mód.
  — Imitáció.
  — Orgonapont.
  — Hangszeres és vokális zene.
  — Dal, opera, ária, szimfónia.
  — Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
  — Kisformák.
  — Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
  — Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus.
  — A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
- Ajánlott tananyag
  — Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.
  — Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.

— Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.
— Kodály Zoltán: Biciniumok
— Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.
— Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
— J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
— Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
— Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
— Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
— Kodály Zoltán: Biciniumok
— Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
— Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei
— Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia
— Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
— Molnár Antal: Klasszikus kánonok
— Péter József: 165 kánon
— W. A. Mozart: 30 kánon
— Bárdos Lajos: 70 kánon
— Molnár Antal: Klasszikus kánonok
— Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
— Győrffy István: Dallamírási feladatok
— Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
— Lázárné N. Andrea: Margaréta II.
— Virágos népdalok sorozat
— Száz somogyi népdal
— Kárpáti Tünde: Alsófokú klasszikus példatár
— Belső használatra készített jegyzetek

- Ajánlott zenehallgatási anyag:
  — J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.
  — Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.
- Követelmény
  — Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.
  — A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
  — Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig.
  — Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.
  — Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.
  — Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsszeptim hangzatot.
  — Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkel és felismerni kottaképről is.
  — Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
  — Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.
  — Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.
  — Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,
  — Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkel,
  — Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.
  — Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.
  — Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
  — A memoriter anyag egyéni bemutatással.

— A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

5. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.
  — Betekintés a romantikus zeneirodalomba.
  — Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
  — Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.
  — Tudatos zenehallgatásra nevelés.
- Ismeretanyag, hallásfejlesztés
  — Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
  — Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
  — Augmentálás, diminuálás.
  — Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
  — Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
  — Klasszikus kánonok éneklése.
  — Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.
  — Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
  — Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.
  — Két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- Hangközök:
  — A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
  — A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
  — Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
  — A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
  — A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.
- Hangzatok:
  — Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
  — A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
  — A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.
  — A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).
  — A fá mint domináns basszushang (az V2 – I6 kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
  — Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
  — A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.
- Hangsorok:
  — Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.
  — A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.
  — Hangnemi rokonságok.
- A formaérzék fejlesztése
  — Rendhagyó periódusok egyszerű két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
  — Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.
  — A szonátaforma alaposabb ismerete.
- Zenei olvasás, írás
  — Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.
  — Hangköz–, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.

— Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
— Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
— Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
— Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
— Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
— Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

- Rögtönzés
  — Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
  — Változatosabb funkciójelző basszus–szólam éneklése dallamhoz.
  — Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.
- A zenei elemző képesség fejlesztése:
  — Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
  — A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
  — A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
  — A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
  — Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).
- Zenehallgatás
  — A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
  — Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.
  — Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
  — Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
  — Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).
  — Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.
- Zenei szakkifejezések
  — A hangnemi rokonság.
  — Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
  — Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy– és kisütemes írásmód.
  — Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).
  — Klasszikus táncok.
  — A szonáta– és a variációs forma.
  — A klasszikus szimfónia, versenymű.
  — Az opera, nyitány, ária, recitativo.
  — Prozódia.
  — Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.
- Ajánlott tananyag
  — Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.
  — A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.
  — Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.
  — Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.
  — Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
  — Agócsy László: Zenei olvasókönyv
  — J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
  — Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
  — Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
  — Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
  — Molnár Antal: Klasszikus kánonok

— Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
— Péter József: 165 kánon
— Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
— Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár–képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
— Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
— Forrai Miklós: Duettek I–II.
— Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
— A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
— Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
— Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
— Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.
— Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
— Frank Oszkár: Schubert dalok
— Győrffy István: Dallamírási feladatok
— Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.
— Kárpáti Tünde: Alsó fokú példatár
— 100 somogyi népdal
— Belső használatra készített jegyzetek

- Követelmény
  — Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
  — Ismerje a kvintkört.
  — Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.
  — Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.
  — Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.
- Tudjon hallás után lejegyezni:
  — alterációt tartalmazó hangközmenetet,
  — egyszerű hangzatmenetet,
  — bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.
- Tudjon
  — lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel
  — a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,
  — adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
  — ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
  — ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két– és háromtagúság, da capo stb.),
  — legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
  — A memoriter anyagból egyéni bemutatás,
  — A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

6. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — A zenei élményanyag bővítése.
  — A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.
  — A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése.
  — A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.

— Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.

- Ismeretanyag, készségfejlesztés
  — A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
  — Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
  — A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
  — A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
  — Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
  — Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.
  — Imitáció, tonális és reális válasz.
  — Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.
  — Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.
  — A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
  — Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
  — Hangköz– és hangzatmenetek további gyakorlása.
  — Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
  — Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
  — A hármashangzatok és fordításaik gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
  — A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
  — A dominánsszeptim– és szűkített szeptimhangzat gyakorlása oldással.
  — A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalitásban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.
- Zenei olvasás, írás
  — Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkel.
  — Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkel.
  — Hangköz– és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel, lejegyzése hallás után.
  — Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.
  — Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
  — Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
  — Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
  — Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszereken előadva is.
  — Hangszerkíséretes műdalok, áriák két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
  — Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.
- Rögtönzés
  — Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.
  — Dallamhoz basszus rögtönzés.
  — Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
  — Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.
- A zenei elemző képesség fejlesztése:
  — A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
  — A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
  — A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

— Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

- Zenei szakkifejezések
  — Autentikus, összetett zárlat.
  — Poliritmika, hemiola.
  — Számozott basszus.
  — Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
  — Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.
  — Cluster.
  — Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
  — A szvit jellegzetes tánctételei.
  — A barokk versenymű, concertálás.
  — Fuga, reális és tonális válasz.
  — Opera, recitativo, ária, betétdal.
  — Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
  — A klasszikus versenymű, kadencia.
  — Tempó– és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Ajánlott tananyag
  — Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.
  — Barokk dalok, könnyű áriák, két– és háromszólamú vokális művek.
  — Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.
  — Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.
  — Magyar népdalok.
  — Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
  — Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
  — Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
  — Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
  — Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
  — Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
  — Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
  — Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
  — Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.
  — Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.
  — Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
  — Dobszay László: A magyar dal könyve
  — Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
  — Forrai Miklós: Duettek I–II.
  — Bartók Béla: Mikrokozmosz
  — Bartók Béla: Gyermekeknek
  — Bartók Béla: 27 egyneműkar
  — Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
  — Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
  — Agócsy László: Bach olvasókönyv
  — Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
  — Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
  — Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
  — Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
  — Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
  — Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
  — Győrffy István: Dallamírási feladatok
  — Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.

— Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)
— Kárpáti Tünde: Alsó fokú példatár
— 100 somogyi népdal
— Belső használatra készített jegyzetek

- Ajánlott zenehallgatási anyag
  — Reneszánsz kórusművek
  — Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymű–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)
  — Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.
- Követelmény
  — Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékezetből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
  — A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
  — Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig, a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b előjegyzésig.
  — Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.
  — Tudjon lejegyezni alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
  — Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.
  — Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
  — Tudjon rögtönözni periódus előtaghoz utótagot, funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.
  — Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.
  — Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
  — Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
  — Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
  — A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
  — A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

28.5.2.5. Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

- Ismerje fel
  — hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat,
  — a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.
  — pentaton hangsorokat,
  — a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
  — a háromféle moll hangsort,
  — a kvintkört.
  — funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig,
- Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
- Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
  — a magyar népzene stílusjegyeit,
  — a periódus fogalmát,

— a kis formákat,
— a triós formát,
— a klasszikus szonátaformát,
— a rondót.

- Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.
- Legyen
  — biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
  — tájékozott a hangmagassági viszonyokban
- Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
- Tudja:
  — azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.
  — ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Tudjon lejegyezni:

  — rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
  — igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.
- Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).

<u>A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)</u>

- A tanuló ismerje
  — a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;
  — a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b előjegyzésig.
- Tudja énekelni
  — ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.
  — Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.
- Tudjon lejegyezni
  — hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
  — Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot
  — Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
- Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.
  — Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
  — Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
- Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

<u>A művészeti alapvizsga követelményei</u>

- A vizsga részei
  — Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
  — A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

  — Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
  — A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.
- A vizsga tartalma

<u>„A" tagozat</u>

<u>Írásbeli vizsga</u>

  — Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan,
  — Könnyű klasszikus periódus mindkét szólamának lejegyzése „keretes" diktálás alapján.

— Az idézet 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szólamban könnyebb alteráció előfordulhat.
— A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont”–hang.
Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

vagy:

— Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.
A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.
— Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja,

Szóbeli vizsga

— Memoriter anyag:
A vizsgázó
tudjon előadni 10 népdalt,
ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;
tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.
— A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

- A vizsga tartalma

„B"– tagozat („B”–tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.)

Írásbeli vizsga

— Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközök megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.
— Hangzatlejegyzés
— 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt
— A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.
— Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal
— Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.
— A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.
A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

— Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.
— Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.
— Memoriter anyag:
— A vizsgázó tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt, ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.
— A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

- A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

— A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
— Dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
— Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

— a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
— általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
— zenetörténeti tájékozottság,
— stílusismeret,
— formai ismeretek,
— tájékozódás a zenei műfajok között.

28.5.2.6. Továbbképző évfolyamok „A”– tagozat

7. évfolyam „A”– tagozat

- Fejlesztési feladatok

— A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.
— A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.
— A középkor világi zenéje.
— A reneszánsz zene fénykora.
— Az opera keletkezése.
— A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
— Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

- Ismeretanyag, hallásfejlesztés.
  — A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).
  — Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
  — Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
  — Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.
  — A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
  — Az imitáció, a reális és tonális válasz.
  — Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.
  — A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
  — Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
  — Modális dallamok transzformálása.
  — A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
  — Új hangközök elsajátítása: duo– és tredecima.
  — A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.
  — Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
  — Plagális zárlatok megszólaltatása.
  — Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.
  — Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
  — Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
  — Stílusjegyek összegyűjtése.
- Zenei szakkifejezések
  — Melizma.
  — Motetta, mise, carol, anthem.
  — Madrigál, korál, zsoltár.
  — A gregorián mise állandó részei.
  — Recitatívó, ária, continuo.
  — Plagális zárlat.

— Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

- Ajánlott tananyag
  - — Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
  - — Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
  - — Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
  - — Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek. (Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).
  - — Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
  - — Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
  - — Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
  - — Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
  - — Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
  - — Lassus: 24 kétszólamú motetta
  - — Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
  - — Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
  - — Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
  - — Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
  - — Forrai Miklós: Ezer év kórusa
  - — Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
  - — Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
  - — Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
  - — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
  - — Szabolcsi Bence: Zenetörténet
  - — Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
  - — Várnai Péter: Oratóriumok könyve
  - — A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
  - — A zenehallgatási anyag partitúrái
  - — Agócsy: Énekeljünk, muzsikáljunk
  - — Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
  - — Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
  - — Bertalotti: 56 Solfeggio
- Ajánlott zenehallgatási anyag
  - — A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
  - — A középkor világi zenéje.
  - — A mise állandó részeinek megfigyelése.
  - — A korabarokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.
  - — Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.
- Követelmény
  - — Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
  - — Ismerje a kvintkört.
  - — Tudjon könnyű egy– vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.
  - — Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.
  - — Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
  - — A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  - — Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.

— A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
— A zenei készségek elmélyítése.
— A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
— Nevelés az értékes zene szeretetére.

- Ismeretanyag, hallásfejlesztés
  — A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
  — A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
  — Az oratórium.
  — Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
  — A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
  — A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
  — Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, elemzése.
  — Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
  — Imitáció, reális, tonális válasz.
  — Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
  — Kánonok.
  — Többszólamú énekgyakorlatok.
  — Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
  — Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.
- Rögtönzés
  — Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.
- Zenehallgatás
  — Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
  — A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
  — Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
  — A fúga témák belépésének megfigyelése.
  — Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.
- Zenei szakkifejezések ismerete
  — Barokk táncok, a szvit tételei.
  — Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
  — Concertálás, concerto grosso, continuo.
  — Korál.
  — Mise, oratórium, kantáta, opera.
  — Fúga.
  — Ellentéma.
  — Dux, comes.
  — Modulációs irányok.
  — Rokon hangnemek.
  — Számozott basszus.
  — Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Ajánlott tananyag
  — Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
  — Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
  — Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
  — Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
  — Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
  — Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
  — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

— Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
— Várnai Péter: Oratóriumok könyve
— C. V. Palisca: Barokk zene.
— A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
— Szabolcsi Bence: Zenetörténet
— Forrai Miklós: Ezer év kórusa
— Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
— Nagy Olivér: Partitúraolvasás
— Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
— Bertalotti: 56 solfeggio
— Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.
— J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
— Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
— Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
— Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
— Győrffy István: Korál elemzések
— Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
— A zenehallgatási anyag partitúrái
— Agócsy: Bach olvasókönyv
— Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
— Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
— Belső használatra készített jegyzetek

- Ajánlott zenehallgatási anyag
  — Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.
  — G. F. Händel: áriák, recitatívók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái: Vízizene)
  — J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).
  — Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.
- Követelmény
  — Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.
  — Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).
  — Tudja a barokk concertálás, imitáció, fúga, tonális és reális válasz fogalmát.
  — Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.
  — Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.
  — Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.
  — Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.
  — Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
  — A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „A” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
  — Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.

— A zenei készségek elmélyítése.
— A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
— Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

- Ismeretanyag és készségfejlesztés
  — A klasszikus zene stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismétlése.
  — Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
  — A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással.
  — A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
  — A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.
  — A zárlattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.
  — Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
  — A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés.
  — Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).
  — Jellegzetes hangközök a harmóniákban (pl. bővített szext).
  — A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.
  — Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkel is.
  — Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
  — Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet–, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása – énekléssel, elsősorban ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is.
  — Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban.(tanári közreműködéssel).
  — A tercrokon fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).
  — A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.
  — Könnyű egy– és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl. keretes írás).
  — Periódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően).
  — A romantikus műfajok jellemzői.
  — Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)
- Rögtönzés:
  — Periódus–előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.
  — Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.
  — Hiányos dallamok kiegészítése.
  — Dallamhoz kíséret szerkesztése.
- Zenehallgatás
  — Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása.
  — A funkciós forma– és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.
  — A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után.
  — Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar.
  — Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben
  — Az új zenei formák megfigyelése hallás után.
- Zenei szakkifejezések ismerete
  — Zárlattípusok.
  — Előlegezés, késleltetés.
  — Álzárlatok.

— Lebegő tonalitás.
— Dalciklus.
— Szimfonikus költemény.
— Rapszódia.
— Programzene.
— Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

- Ajánlott tananyag:
  — Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus művek, drámai műfajok, dalok, változatos feldolgozása.
  — Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus művekből (dalok, duettek, hangszerszólók, kamaraművek, versenyművek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratorikus művek).
  — Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
  — Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
  — Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
  — Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
  — Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
  — Forrai Miklós: Duettek I–II.
  — Forrai Miklós: Ezer év kórusa
  — Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
  — Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
  — Frank Oszkár: Chopin
  — Frank Oszkár: Liszt
  — Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
  — Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
  — Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
  — Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
  — Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
  — Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
  — Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
  — Győrffy István: Dallamírási feladatok
  — Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
  — A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
  — Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
  — Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
  — A zenehallgatási anyag partitúrái.
- Ajánlott zenehallgatási anyag
  — L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
  — F. Schubert (dalok, szimfóniák),
  — F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
  — J. Brahms (dalok, versenyművek),
  — F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),
  — R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
  — M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva),
  — A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).
- Követelmény
  — Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni.
  — Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni.

— Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit
— Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.
— Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait.
— Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.
— Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét.
— Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
  — A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „A" tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.
  — Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával.
  — A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
  — Az „értő" zenehallgatás kialakítása.
- Ismeretanyag és készségfejlesztés
  — Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
  — Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.
  — A tonalitás fogalmának változásai.
  — A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.
  — Bitonalitás, politonalitás.
  — Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint)
  — Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.
  — Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.
  — Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.
  — Az aranymetszés megfigyelése.
  — Könnyű Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).
  — A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése a XX. századi művek megszólaltatásához.
- Rögtönzés
  — A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.
  — Reihe, hangfürtök komponálása.
  — Skála modellek szerkesztése.
- Zenehallgatás
  — A különböző irányzatok főbb zenei jegyeinek megfigyelése.
  — A XX. századi zene partitúráinak megismerése.
- Zenei szakkifejezések ismerete
  — Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás,
  — Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
  — Skálamodellek.
  — Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.
  — Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.
  — Aranymetszés.
  — Komplementer technika.

— Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

- Ajánlott tananyag
  — Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből;
  — az impresszionizmus: C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
  — a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
  — az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
  — a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten,
  — valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
  — Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
  — Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
  — Bartók Béla: Kórusművek
  — Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
  — Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
  — Kodály Zoltán: Kórusművek
  — Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
  — Párkai István: Modern kórusetűdök
  — Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
  — Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
  — Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
  — Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
  — Frank Oszkár: Debussy harmóniák
  — Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
  — Lendvai Ernő: Bartók stílusa
  — Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
  — Kroó György: Miért szép századunk operája?
  — Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
  — A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
  — Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
  — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
  — Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
  — Várnai Péter: Oratóriumok könyve
  — A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
  — Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
  — Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
  — Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
  — Belső használatra készített jegyzetek
  — A zenehallgatási anyag partitúrái.
- Ajánlott zenehallgatási anyag
  — Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
  — M. de Falla: Háromszögletű kalap,
  — Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,
  — Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára
  — Kórusművek (pl. Tavasz), Mikrokozmosz,
  — A. Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán,
  — C. Orff: Carmina Burana,
  — Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
  — I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tűzmadár, A katona története
  — B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások,
  — A. Schönberg: Egy varsói menekült.
  — Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. művei.

- Követelmény
  - — Tudjon a tanuló tíz művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel), kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társsal, társakkal) zeneileg igényesen előadni.
  - — Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
  - — Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
  - — Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
  - — Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához.
  - — Ismerje a legfontosabb tempó és előadási jeleket.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
  - — A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

28.5.2.7. Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  - — A zenei élményanyag bővítése.
  - — A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig.
  - — A reneszánsz zene fénykora.
  - — A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.
  - — A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
  - — Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
  - — Felkészítés zenei pályára.
- Ismeretanyag, készségfejlesztés
  - — Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja–dallamok).
  - — A gregorián mise állandó részeinek megismerése.
  - — Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján.
  - — A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismétlése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
  - — A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis)
  - — A szopránkulcs bevezetése.
  - — Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.
  - — A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
  - — Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása.
  - — Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása.
  - — A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.
  - — Dallamok transzformálása különböző móduszokba.
  - — A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.
  - — A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel.
  - — Építés megadott hangokra.
  - — Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkel, építés, felismerése kottakép alapján
  - — Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.
- Zenei olvasás, írás
  - — Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.
  - — Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.
  - — Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).
  - — Barokk idézetek lejegyzése egy– és két szólamban.

— Két– és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.
— Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.
— Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.
— Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

- Zenehallgatás
  — A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
  — Partitúra használata.
  — Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
  — Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
  — Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
  — Stílusjegyek összegyűjtése.
- Zenei szakkifejezések ismerete
  — C– kulcsok.
  — Módusz. Modális hangsorok.
  — Modális harmóniai fordulatok.
  — Melizma.
  — Motetta, mise, carol, anthem.
  — Madrigál. Korál. Zsoltár.
  — A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.
  — Plagális zárlat.
  — Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Ajánlott tananyag
  — Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
  — Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
  — Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
  — Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
  — (Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők műveiből).
  — Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
  — Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
  — Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
  — Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
  — Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
  — Forrai Miklós: Ezer év kórusa
  — Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
  — Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
  — Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
  — Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
  — Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
  — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
  — Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
  — Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
  — Várnai Péter: Oratóriumok könyve
  — A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
  — Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
  — Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
  — Belső használatra készített jegyzetek
  — A zenehallgatási anyag partitúrái.

- Követelmény
  - — Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy Bertalotti solfeggiot ének – zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni. Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.
  - — Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).
  - — Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.
  - — Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz–, könnyű harmóniamenetet lejegyezni.
  - — Tudjon szopránkulcsban olvasni.
  - — Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.
  - — Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban. Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
  - — A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
  - — A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  - — A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.
  - — A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása.
  - — Felkészítés zenei pályára.
- Ismeretanyag, hallásfejlesztés
  - — Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo– és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.
  - — Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.
  - — A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.
  - — Dominánsszeptim–fordítások, szeptimhangzatok megfordításinak elsajátítása.
  - — Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.
  - — A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után.
  - — Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.
  - — Számozott basszus.
  - — A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
  - — Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.
  - — Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján.
  - — A barokk szvit–tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.
  - — Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.
  - — Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).
  - — Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
  - — Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmai, felismerés kottaképről.
  - — Barokk díszítés.
- Zenei olvasás, írás
  - — Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel is.
  - — Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

— Barokk hangköz– és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.

- Zenehallgatás
  — Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
  — A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
  — Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
  — A fúga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.
  — Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése.
  — Egy Bach–szvit feldolgozása
  — Invenció elemzése hallás után.
  — Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
  — A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
  — Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.
- Zenei szakkifejezések
  — Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia.
  — Concertálás. Concerto grosso. Continuo.
  — Korál.
  — Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.
  — Fúga.
  — Ellentéma.
  — Dux, comes.
  — Modulációs irányok.
  — Rokon hangnemek.
  — Számozott basszus.
  — Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Ajánlott tananyag
  — Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.
  — G. F. Händel: áriák, recitatívók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).
  — J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúgák, szvittételek témái.
  — (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).
  — Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.
  — Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
  — Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
  — Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
  — Győrffy István: Korál elemzések
  — Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
  — Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
  — Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
  — Várnai Péter: Oratóriumok könyve
  — A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
  — C. V. Palisca: Barokk zene.
  — Szabolcsi Bence: Zenetörténet
  — Forrai Miklós: Ezer év kórusa
  — Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
  — Nagy Olivér: Partitúraolvasás
  — Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
  — Bertalotti: 56 solfeggio

— Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.
— J. S Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
— Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
— Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
— Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
— Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
— Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
— Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
— Bántainé Sipos Éva: A jó muzsikus látja amit hall, és hallja amit lát
— Belső használatra készített jegyzetek
— A zenehallgatási anyag partitúrái.

- Ajánlott zenehallgatási anyag
  — Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
  — A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
  — Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.
- Követelmény
  — Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni.
  — Tudjon egy Bach–korált zongorázni, elemezni.
  — Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.
  — Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.
  — Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.
  — Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.
  — Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
  — A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
  — A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok
  — A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
  — Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
  — A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.
  — A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
  — Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
- Ismeretanyag, készségfejlesztés
  — A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.
  — Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
  — A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással, majd ábécés nevekkel.
  — A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
  — A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.
  — A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.
  — A klasszikus zenére jellemző hangköz–, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.
  — Két– és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.

— Könnyebb Bartók– és Sztravinszkij–dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása.
— Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.
— Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó–váltással és ábécés névvel.
— Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
— Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.
— Funkciós kísérőszólam improvizálása.
— Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.
— Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.
— A klasszikus zene funkciós rendje.
— Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.
— A klasszikus zene harmónia–, funkció– és formarendjének fellazulása.
— Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.
— Lebegő tonalitás, atonalitás.
— Tercrokon hangnemek.
— Mellékdominánsok, nónakkordok.
— Az alt és baritonkulcs bevezetése.
— Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.
— Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
— Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
— Duettek, kórusművek.
— Romantikus dallamok lejegyzése.
— A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromtu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).

- Zenei szakkifejezések
  — Zárlattípusok.
  — Mellékdomináns. Nónakkord.
  — Előlegezés, késleltetés.
  — Álzárlatok.
  — Lebegő tonalitás.
  — Dalciklus.
  — Szimfonikus költemény.
  — Ballada, fantázia, impromtu,
  — scherzo, capriccio, rapszódia.
  — Programzene.
  — Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Ajánlott tananyag
  — Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus műveiből.
  — Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.
  — A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J. Brahms, R. Schumann, F. Chopin, A. Dvořák, M. Muszorgszkij és mások).
  — Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
  — Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
  — Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
  — Forrai Miklós: Duettek II.

— Forrai Miklós: Ezer év kórusa
— Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
— Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
— Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
— Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
— Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
— Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
— Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
— Frank Oszkár: Chopin
— Frank Oszkár: Liszt
— Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
— Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
— Várnai Péter: Oratóriumok könyve
— A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
— Szabolcsi Bence: Zenetörténet
— Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
— Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
— Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
— Forrai Miklós: Duettek I–II.
— Forrai Miklós: Ezer év kórusa
— Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
— Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
— Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
— Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
— Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
— Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
— Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
— Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
— Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
— Bántainé Sipos Éva: A jó muzsikus látja amit hall, és hallja amit lát
— Belső használatra készült jegyzetek

- Ajánlott zenehallgatási anyag
  — L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
  — F. Schubert (dalok, szimfóniák),
  — F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
  — J. Brahms (dalok, versenyművek),
  — F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),
  — R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
  — M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány),
  — B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).
- Követelmény
  — Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két–két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.
  — Tudjon két–három Bertalotti solfeggiot ének–zongorás előadással megszólaltatni.
  — Két–három Bach–korált zongorázni, elemezni.
  — Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.
  — Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga

— A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
— A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
— A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „B" tagozat

- Fejlesztési feladatok

— Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből.
— Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival.
— A zenei áttekintési képesség fejlesztése
— Emeltszintű felkészítés zenei pályára.

- Ismeretanyag, készségfejlesztés
  — Énekelhető egy– és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
  — Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.
  — Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.)
  — Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
  — Könnyű kórusművek megszólaltatása.
  — XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása
  — A tenorkulcs bevezetése.
  — Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.
  — Moduláció távolabbi hangnemekbe.
  — Lebegő tonalitás, atonalitás.
  — Egészhangú skála. Akusztikus hangsor.
  — Modellskálák és egyéb skálaformációk.
  — Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,
  — 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
  — Polimodális alterációk.
  — Dodekafónia.
  — Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim– és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzatfűzésekben. Gyakorlása különböző hangnemekben.
  — Alfa–akkordok.
  — Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.
  — Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.
  — Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
  — Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
  — Romantikus és XX. századi dallamok lejegyzése.
- Zenei szakkifejezések ismerete
  — Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.
  — Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
  — Skálamodellek.
  — Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.
  — Tengely, polaritás.
  — Aranymetszés.
  — Komplementer technika.
  — Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

- Ajánlott tananyag
  - — Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből
  - — az impresszionizmus: C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
  - — a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
  - — az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
  - — a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten
  - — valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
  - — Kiegészítőanyag: J. S. Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei.
  - — Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
  - — Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
  - — Bartók Béla: Kórusművek
  - — Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
  - — Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
  - — Kodály Zoltán: Kórusművek
  - — Párkai István: Modern kórusetűdök
  - — Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
  - — Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
  - — Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
  - — Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
  - — Kroó György: Miért szép századunk operája?
  - — Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
  - — Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
  - — Várnai Péter: Oratóriumok könyve
  - — A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
  - — Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
  - — Lendvai Ernő: Bartók stílusa
  - — Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
  - — Frank Oszkár: Debussy harmóniák
  - — Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
  - — A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
  - — Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
  - — Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
  - — Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
  - — Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
  - — Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
  - — Bántainé Sipos Éva: A jó muzsikus látja amit hall, és hallja amit lát
  - — Belső használatra készült jegyzetek
  - — A zenehallgatási anyag partitúrái.
- Ajánlott zenehallgatási anyag
  - — C. Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
  - — Kodály Zoltán: Galántai táncok,
  - — Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára, Kórusművek, Mikrokozmosz,
  - — A. Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,
  - — C. Orff: Carmina Burana,
  - — Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
  - — I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,
  - — B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.
- Követelmény

— Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
— Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
— Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
— Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
— Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában.
— Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat.
— Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
— Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.
— Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga
  — A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
  — A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
  — A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

28.5.2.8. Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

- Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és –képleteket.
  — Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang– késleltetés stb.)
- Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b– előjegyzésig.
- Tudja a művek hangnemét megállapítani.
- Ismerje
  — a kvintkört,
  — a hétfokú hangsorokat.
  — az egészhangú skálát,
  — az akusztikus hangsort,
  — a modellskálákat,
  — a hármashangzatok és fordításaik valamint a négyeshangzatok felépítését
  — a dominánsszeptim hangzat fordításait (oldásokkal).
  — ismerje fel a funkciókat hallás után,
  — a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
  — a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.
  — a tonalitás felbomlásának elvét,
  — a bi– és a politonalitást,
  — a Reihe–t.
  — Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
- Tudja
  — a dodekafónia,
  — az aranymetszés,
  — a cluster fogalmát.
- Tudjon hallás után lejegyezni
  — könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
  — könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
  — lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.
- Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.
- Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.

— Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.
— Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.
— Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

- Rendelkezzék a tanuló
  — olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
  — kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.
- Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

„B" – tagozat

- Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:
  — a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
  — olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,
  — a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.
- Legyen képes a tanuló
  — a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
  — a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.
- Zenei anyag:

  Tudjon a tanuló

  — Harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.
  — Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.
  — Tudjon zongora–ének előadásban C–kulcsos műveket megszólaltatni.
  — Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.
  — Tudja a hármas– és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.
  — Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

  Tudjon lejegyezni

  — barokk kétszólamú idézetet,
  — bécsi klasszikus zenei szemelvényt,
  — könnyű XX. századi dallamot.
- Ismerjen
  — minden zenetörténeti korszakból két–két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.
  — Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.
  — Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.
  — Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.
- Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.
- Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

  A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja:
- A vizsga tantárgya és időtartama

  Szolfézs

  — Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
  — A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

- A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

„A” tagozat

— Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
— Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.
— A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B” tagozat

— Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése.
— A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
— Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.
— A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga

„A” tagozat

— Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.
— A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni öt műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.
— Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

— Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
— A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni hat műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.
— Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

- A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

— A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
— dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
— Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

— a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
— általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
— zenetörténeti tájékozottság,
— stílusismeret,
— formai ismeretek,
— tájékozódás a zenei műfajok között.

28.5.2.9. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

— Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek.
— Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó).
— A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

28.5.3. **Zeneelmélet főtárgy, kötelezően választható, választható tárgy (5. évfolyamtól)**

A képzés a szolfézs tantárggyal összevont osztályokban folyik. A továbbképző évfolyamokban – igény szerint – kerül indításra zeneelmélet osztály. A zenei szakközépiskolába, illetve zenei egyetemre felvételiző tanulók részére külön tehetséggondozó osztály működik.

28.5.3.1. A zeneelmélet–tanítás feladata:

— Akkor töltheti be feladatát, akkor fejlesztheti a tanuló zenei készségét (hallás, formaérzék stb.) ha szemléletében mindig egységet képviselve, egyszerre nevezi meg a harmóniai és formatani ismereteket.
— Az analízis célja a műalkotás egységének bemutatása. Rá kell mutatni olyan zenei összefüggésekre – a funkciós zenei renden belül –, melyek egyszerre vonatkoztathatók harmóniai vagy a legkisebb formai egységre, de az egész mű egészére is. Ezeknek az összefüggéseknek meglátása, illetve megérzése szolgálja azt az élményt, melynek birtokában a tanuló – függetlenül tanulása céljától – a zeneművészetet értő, érző és őrző személyiséggé válik.
— A tanult – hangnemi, formai, funkciós – ismeretanyag elmélyülésével, a hangzó zenei példák növekvő mennyiségével fejlődik a tanuló zenei készsége, s ez az, ami fejleszti íráskészségét is. A megismerés, elemzés különböző fázisainak megfelelően – a „tudatos utánzásra késztetve”, a tanuló érdeklődését szem előtt tartva, személyiségének és zenei készségének fejlődését figyelembe véve – lehet íráskészségét alakítani. Nem cél, hogy a még személyiségében is fejlődés alatt álló tanuló zenei tanulmányainak ezen a fokán (pl. 13–14 évesen) „stílustiszta” kompozíciókat írjon. A cél az, hogy a tanult anyagban – lehetőség szerint – biztos formai és hangnemi (hangrendszerbeli) érzékkel rendelkezzen. Ennek kimunkálása az egyik legfontosabb feladat. A „cezúrák” érzékeltetése, a két „megállás” közti összefüggésekre való rámutatás (pl. félzárlat, egészzárlat) irányítja és vezeti a tanuló formaérzékének fejlődését

- A program célja, hogy
  — biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson, érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
  — mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
  — adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
  — tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.
- A zeneelmélet–tanítás szakirányú feladatai:
  — fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó–, elvonatkoztató– és rendszerezőképességet,
  — a tanuló szerezzen jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
  — ismertesse meg a tanulót – zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve – az európai zenetörténet más korszakaival is,
  — alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket – egy–egy tanulmányi időszaknak megfelelően – a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
  — ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
  — segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

28.5.3.2. Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  — a funkciós zenei hallás kialakítása,
  — a bécsi klasszikus zene formatani feldolgozása
  — a zeneelmélet általános szabályainak elsajátítása
- Ajánlott tananyag
  — Felhangok, felhangsor.
  — Hármashangzatok: felépítésük (alaphang – terchang – kvinthang), elhelyezkedésük a skálában, skálafokok, tonális funkciók 7#, 7b előjegyzésig, dúrban, mollban.
  — Hármashangzat–fordítások (alap – szext – kvartszext).
  — Négyszólamúság: szűk fekvés, tág fekvés, alaphang–kettőzés, szólamok megnevezése.
  — A szólamvezetés alapszabályai.
  — Kadenciális lépések (7#, 7b előjegyzésig, dúrban és mollban): autentikus (I–IV, V–I), plagális (I–V, IV–I), összetett autentikus (I–IV–V–I), kibővített összetett (I–V–I–IV–V–I).
  — Zárlati domináns: I^{6}_{4} (V, V7, V87)
  — Alapfogalmak: hang, zörej, motívum, frázis.
  — Szekvencia, variálás.
  — A zenei mondat.
  — A periódus (előtag–utótag, egész zárlat–félzárlat).
  — Rendhagyó periódus és zenei mondat (terjedelmi, tagoltsági és hangnemi változatok).
  — A két– és háromtagúság főbb változatai.
  — belső használatra készített jegyzetek.
- Követelmény
  — Tudjon a tanuló a négyszólamúságban tájékozódni, egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.
  — Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.
  — Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
  — Összetett autentikus kadencia zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
  — A tanult zenei formák felismerése hallás után.
  — Részletes harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  — Az előző évre épülve a funkciós zenei hallás tovább fejlesztése.
  — A bécsi klasszikus funkciós zene harmónia– és formavilágának további megismerése. (menüett, variáció)
  — Tájékozódás az adott zenei anyagban diktálás után. (írás, hallás, zongorázás)
- Ajánlott tananyag
  — a mellékhármasok,
  — a dominánsszeptim (D7);
  — triós forma (menüett),
  — variációs forma.
  — Funkciórend a bécsi klasszikus zenében (autentikus és plagális lépések; kadenciális, szomszédos, tercrokon, kadenciális féllépés): a mellékhármasok funkciói; az V–VI. és a VI–V. fok kötései; alaphármasok fűzése (dúrban és mollban, 7#, 7b előjegyzésig).
  — Szekvenciák: autentikus: I–IV–II–V–III–VI + kadencia, plagális: I–V–VI–III–IV–I–II–VI + kadencia.
  — A négyeshangzat: a dominánsszeptim: teljes D7 (oldás I–re vagy VI–ra), hiányos D7 (S funkció után).
  — A triós forma a bécsi klasszikus zenében (menüett).
  — A variáció (kötött, karakter, figurális, szabad).

— belső használatra készített jegyzetek.

- Követelmény
  — Tudjon a tanuló egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.
  — Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.
  — Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
  — Mintapéldák (pl. autentikus és plagális szekvenciák) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
  — A tanult zenei formák felismerése hallás után.
  — Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

28.5.3.3. Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

- A tanuló ismerje
  — a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia– és formavilágának alapvető jelenségeit,
  — fel hallás után a tanult zenei formákat,
  — fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.
- A tanuló legyen képes
  — az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
  — a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
  — egyszerűbb zenei anyagban ének–zongora együtt–játékra,
  — diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.
- A tanuló tudja
  — diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
  — egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
  — az összetett autentikus kadenciát emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4#, 4b előjegyzésig).

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — Írásbeli és szóbeli vizsga
  — A vizsga feladatait az alábbiak alapján az iskola állítja össze, vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít.
- A vizsga tantárgya és időtartama

  Zeneelmélet
  — Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
  — A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.
- Az alapvizsga tartalma

  Írásbeli vizsga
  — Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
  — Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.

  Szóbeli vizsga
  — Mintapélda zongorázása diktálás után
  — Formatani elemzés kottakép után.
- A vizsga értékelése
  — Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)
  — Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.
  — A tanult formai ismeretek alkalmazása.

28.5.3.4. Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

A továbbképző osztályok tanulói egyéb irányú tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a

zenei pálya választásának lehetőségét, vagy olyan műfajban (pl. jazz zene) tanulják hangszerüket, melynek tanulását hatékonyan egészíti ki a zeneelmélet.

- Fejlesztési feladatok
  - — A reneszánsz modális harmóniai fordulatok (motetták alapján), a barokk polifon szerkesztésmódok (Bach–invenciók és –fúgák alapján) megismerése, feldolgozása.
  - — A zenei alkotóképesség és szintetizáló képesség fejlesztése.
- Ajánlott tananyag
  - — alaphármasok szext és kvart–szext fordításai dúrban–mollban, lehetséges kötéseik, kapcsolataik
  - — négyes hangzatok (II7, V7)
  - — a reneszánsz és barokk stíluskörhöz tartozó szerkesztési formák: homofon, polifon (kánon, imitáció, fúga) stb.
  - — a tanult stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres műfajok ismerete: gregorián, orgánum, kánon, trubadúr ének, motetta, zsoltár, korál, madrigál, kantáta, mise, oratórium, opera, passió, concerto grosso, prelúdium, fúga, szvit – Josquin, Palestrina, Lassus, Purcell, Lully, Monteverdi, Corelli, Vivaldi, D. Scarlatti, J. S. Bach, G. F. Händel művein keresztül
  - — belső használatra készített jegyzetek.
- Követelmény
  - — Tudjon a tanuló tájékozódni hallás után a reneszánsz és barokk stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.
  - — Tudjon a tanuló kottából modális harmóniákat, reneszánsz és barokk zenei formákat részletesen elemezni.
  - — A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákon zongorázni és/vagy lejegyezni.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  - — Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
  - — Mintapéldák (plagális szekvenciák, modális példák) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
  - — A tanult zenei formák felismerése hallás után.
  - — Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

4. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  - — a diatonikus összhangzattan,
  - — egy–egy jellegzetes alteráció a stíluskörön belül,
  - — a bécsi klasszikus stílus körhöz tartozó formatani ismeretek
- Ajánlott tananyag
  - — négyeshangzatok és fordításaik, szeptim szekvenciák,
  - — szubdomináns alterációk (nápolyi szext, mollbeli IV. fok, stb)
  - — a szűkített IV. fokú szeptim
  - — a szubdomináns alterációk helye és feladata a zárlatban
  - — mellékdomináns: I7, II7
  - — hangnemi kitérés, moduláció, +1, –1 kvintkör, a váltódomináns
  - — a késleltetés helye és szerepe a bécsi klasszikus zenében
  - — a bécsi klasszikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek: motívum, frázis, zenei, mondat, periódus (előtag–utótag, fél és egész zárlat), két és háromtagú formák, strófikus dal, dalforma, szonáta, variáció, szimfónia pl. Haydn, Mozart, Beethoven művein keresztül,
  - — belső használatra készített jegyzetek.
- Követelmény
  - — Tájékozódni a bécsi klasszikus stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.
  - — Kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni.
  - — A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni

- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
  — Mintapéldák (szeptim és alterált hangzatokkal is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
  — A tanult zenei formák felismerése hallás után.
  — Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

5. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  — a romantikus kis formák feldolgozása elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül
- Ajánlott tananyag
  — további alterációk a szubdominánsokon (bő – terckvart, bő – szext, bő – kvintszext,) a bő kvintes akkordok és vonzataik
  — mellékdominánsok valamennyi fokon és vonzataik
  — modulációk távolabbi hangnemekben (diatonikus, enharmónikus stb.)
  — a romantikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek pl. Schubert, Schumann, Liszt, művein keresztül.
  — Belső használatra készített jegyzetek
- Követelmény
  — Tájékozódni a romantikus (korai és késői) stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.
  — Részletesen elemezni, kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat.
  — A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
  — Mintapéldák (szeptim hangzatokkal, alterált is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
  — A tanult zenei formák felismerése hallás után.
  — Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

6. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  — A XX. század alapvető zenei irányzatainak megismerése.
  — Az eddig tanult zenei anyag készségszintű alkalmazása
- Ajánlott tananyag
  — a nónakkordok
  — a moduláció és a hangnemek kezelése a XX. sz. elején
  — késleltetések, alterációk szokatlan módjai
  — a harmóniai vonzások átalakulása, átalakítása
  — az eddig tanult zenei anyag készségszintű alkalmazása
  — a XX. századi stíluskörhöz tartozó formatani és harmóniai ismeretek pl. Debussy, Liszt, Puccini, a 2. bécsi iskola, Bartók és Kodály művein keresztül.
- További ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül
  — Bárdos L.: Hangzatgyakorló I–II. (EMB Z. 60095/1–2.)
  — Dobszay L.: A hangok világa V–VI. (EMB Z. 6458–6459)
  — Dobszay L.: Mozart–album hegedűsöknek (EMB Z. 4726, 5946)
  — Frank O.: Hangzó zeneelmélet (TK ISBN 963 18, 2378 4)
  — Gárdonyi Z.: Elemző formatan (EMB Z. 3995)
  — Kesztler L.: Összhangzattan (EMB Z. 1184)
  — Ligeti Gy.: Klasszikus összhangzattan (Zeneműkiadó Bp. 1954.)
  — Ligeti Gy.: A klasszikus harmóniarend I–II. (Zeneműkiadó Bp. (Hármas–, négyeshangzatok) 1956.)
  — Pálfalvi J.: Bach Brandenburgi versenyei (EMB Z. 5971)
  — A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai (EMB Z. 6248)
  — Weiner L.: A hangszeres zene formái (EMB Z. 1082)

— Weiner L.: Az összhangzattan előkészítő Iskolája (EMB Z. 1104)
— Győrffy – Beicher – Keresztes: Klasszikus összhangzattan
— Bántainé S. Éva: A jó muzsika
— Bach: 371 Korál
— Miért szép századunk operája
— Belső használatra készített jegyzetek

- Követelmény
  — Tájékozódjon a tanult XX. századi stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.
  — Tudja részletesen elemezni kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat.
  — A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni
    - Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
  — Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
  — Mintapéldák (késleltetésekkel, alterációkkal is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
  — A tanult zenei formák felismerése hallás után.
  — Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

28.5.3.5. Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

- A tanuló ismerje
  — a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia– és formavilágának alapvető jelenségeit,
  — fel hallás után a tanult zenei formákat,
  — fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat,
- A tanuló ismerje meg
  — a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
  — a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach–invenciók és –fúgák alapján),
  — a diatonikus összhangzattant, s egy–egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
  — a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
  — a XX. század alapvető zenei irányzatait.
- A tanuló legyen képes
  — az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
  — a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
  — egyszerűbb zenei anyagban ének–zongora együtt–játékra,
  — diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni,
  — a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
  — kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni,
  — a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.
- A tanuló tudja
  — diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
  — egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
  — az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig),
  — alkalmazni a zenelmélet tárgyban szerzett (formai, harmóniai, dallami) ismereteit az új, vagy a tanult hangszeres darabok elemzése során.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei

  Írásbeli és szóbeli vizsga

  — A vizsga feladatait az iskola állítja össze a megadott feladatok alapján
- A vizsga tantárgya és időtartama

  Zeneelmélet tantárgy

  — Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
  — A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

- A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

— Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
— Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk és tág fekvésben.

Szóbeli vizsga

— minta példa zongorázása diktálás után
— Formatani elemzés kottakép után.

- A vizsga értékelése
  — Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)
  — Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.
  — A tanult formai ismeretek alkalmazása.

28.5.3.6. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
— Jól hangolt zongora,
— Tábla (ötvonalas és sima),
— Jó minőségű audio– és videoberendezés,

28.5.4. **Zeneirodalom kötelezően választható, választható tárgy (5. évfolyamtól)**
A képzés összevont osztályban folyik.

28.5.4.1. A zenetörténet–zeneirodalom tanításának a feladatai:
- A zenetörténet – zeneirodalom tanításának Célja:
  — A zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.
- A zenetörténet–zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai
  — A zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,
  — Hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.
  — Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.
- Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat
  — rendszeres hangverseny– és operalátogatásra,
  — a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
  — a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
  — értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
  — aktív társas muzsikálásra.
- Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.
- Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).
- Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

28.5.4.2. Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  — Tájékozódás a zene eredetétől a reneszánsz végéig (korai barokk kezdetéig).
- Zenei ismeretek átadása – Tananyag
  — Bevezetés a zenetörténetbe
    1. A zene eredete a fizikai, a biológiai és az emberi lét szintjén: a rezgő anyag zenei tulajdonsága, a felhangok fogalma; fizikai környezetünk és a természet zeneszerű jelenségei; a biológiai zeneiség szerepe a társas élőlények kommunikációjában; a madarak lassított mikro–dallamainak sajátos „zeneisége””, a zene alapelemeinek megfigyelése (hangköz, ritmus, motívum, motívumlánc, pentaton hangkészlet, transzpozíciós technika, népdalszerű, „tengelyváltós” mikro–dallamok); az emberi zene eredethipotézisei, esztétikai–művészeti funkciója.

2. A természeti népek zenéje: a zene szerepe az ősi társadalmak életében és kultúrájában; zenélési alkalmak (mágia, munka stb.); az ősi dallamosság (gyermekdalokra, ősi siratókra), a legegyszerűbb zenei formák; a többszólamúság legősibb formái (párhuzamos éneklésmód, heterofónia, dallam+osztinátó stb.); az ősi hangszerek. Szakkifejezések, fogalmak definiálása, tudatosítása, összekapcsolása az élőzenével.
3. A hangrendszerek kialakulása: a pentatónia és diatónia jellemzői, önálló stíluskörei, élőzenei megnyilvánulásai.

— Az ókori és ókori eredetű zenekultúrák: a mezopotámiai, egyiptomi, kínai, japán, indiai, indonéziai, zsidó és görög zenekultúra.
— Az európai középkor zenekultúrája: a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában betöltött szerepe; a szolmizáció keletkezése; a világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouvèrek; a többszólamúság kezdeti formái (az organum típusai); ars antiqua (13. század).
— A reneszánsz zenéje: a reneszánsz kezdetei: az ars nova művészete (Machaut, Landini – 14. század); a homofónia és polifónia fogalma; egyházi műfajok: mise, motetta; Németalföld művészete (Dufay, Ockeghem, Josquin és kortársaik – 15. század); a klasszikus vokálpolifónia (Palestrina és Lassus – 16. század); világi vokális műfajok: frottola, villanella, madrigál, chanson, históriás ének; hangszeres zene: táncok, táncpárok, vokális művek hangszeres átiratai, az önálló hangszeres műfajok kialakulása (prelúdium, fantázia, toccata); a kor magyar műzenéje (Tinódi és Bakfark – 16. század).

- Ajánlott tananyag
  — Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
  — Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
  — Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
  — Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
  — Szőke Péter: A zene eredete és három világa. Budapest: Magvető, 1982.
  — Művészetismeret – Zenetörténet. Őskor, ókor. A szöveggyűjteményt szerkesztette: Kovács Brigitta. Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium tankönyve. Budapest, 1991.
  — Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve. Budapest: Editio Musica, 1993.
  — Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
  — Escigno, E. – Garavaglia, R.: A keresztény és világi ének a középkorban. Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
  — Orselli, Cesare: A madrigál és a velencei iskola. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
  — Belső használatra készített jegyzetek
- Követelmény
  — Az ókori, középkori, és reneszánsz zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  — Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban.
- Zenei ismeretek átadása – Tananyag
  — A barokk stílus kialakulása, jellemzői: a monódia; a firenzei Camerata; az opera születése; a görög és római mitológia szerepe a barokk operákban és más világi műfajokban; Monteverdi – opera és madrigál; Schütz – német egyházi zene a 17. században; Lully, Couperin, Rameau: a francia opera és billentyűs zene a felvilágosodás korában; Purcell – az angol opera (Dido és Aeneas); Corelli, Vivaldi, – concerto és concerto grosso Itáliában, illusztratív jelenségek a hangszeres zenében: a programzene a barokkban (pl. Vivaldi program–versenyművei: Négy évszak stb.); Domenico Scarlatti szonátái – a „virtuóz" billentyűs zene a barokk korszakban; Telemann – „Tafelmusik" – szórakoztató zene a 18. század első évtizedeiben; a főbb vokális és hangszeres műfajok bemutatása a korszak

zeneszerzőinél: opera, oratórium, kantáta, passió, szonáta–típusok (sonata da camera, sonata da chiesa), concerto grosso, concerto, fúga, rondó, variáció (passacaglia, chaconne), szvit stb.

— Bach és Händel művészete

- Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok: vokális művek: egyházi és világi kantáták, passiók, a különböző vokális formatípusok részletes megismerése (recitativo secco és accompagnato, ária, arioso, korál, turba stb.); a korál szerepe Bach műveiben; hangszeres művek: billentyűs hangszerre írt polifon műformák (prelúdium, toccata, fantázia és fúga, korálelőjáték, passacaglia), zenekari szvitek (táncformák), versenyművek, ciklikus alkotások.
- Händel művészete, életútja, főbb műfajai: operák, oratóriumok (egyik kompozíciójának részletes megismerése); szvitek, concerto grossók, orgonaversenyek.
- A korszak általános stílusjegyeinek, főbb tendenciáinak tudatosítása a két nagy mester művészetében.

• Ajánlott tananyag

— Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
— Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
— Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
— Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
— Palisca, Claude V.: Barokk zene. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
— Lise, G. – E. Rescigno: A 18. századi opera Scarlattitól Mozartig. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
— Barna István: Georg Friedrich Händel életének krónikája. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
— Wolff, Christoph: A Bach–család. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1989.
— Belső használatra készített jegyzetek

• Követelmény

— A barokk korszakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

• Év végi vizsga ajánlott anyaga

— Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

28.5.4.3. Követelmények a alapfokú évfolyamok elvégzése után

— A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a feldolgozott zenetörténet stíluskorszakok időrendjében.
— Ismerjék fel az adott zenei korszak jellemző zenei példáit, a feldolgozott művek jellegzetes tematikus részleteit.
— Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
— Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

A művészeti alapvizsga követelményei

• A vizsga részei

— Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

• A vizsga tantárgya és időtartama

Zenetörténet–zeneirodalom

— Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
— A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

• A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

— Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a feldolgozott tematika / korstílus / zenetörténeti korszak főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.
— Felsorolás elsősorban a reneszánsz és a barokk zene és a korszak társművészeti alkotásainak köréből választódjon.

— Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

— A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy az aktuális tanév feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.

— A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

- A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

— teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;

— fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,

— dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

— általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),

— zenetörténeti tájékozottság,

— stílusismeret,

— formai ismeretek,

— tájékozódás a zenei műfajok között.

3. évfolyam

- Fejlesztési feladatok

— A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.

— Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajaiban, a kis– és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élmény anyaga, mestereinek művészete.

— (Elsősorban Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei).

- Zenei ismeretek átadása – Tananyag

Átmenet a barokk és klasszika között:

— az „érzelmes” (C. Ph. E. Bach), a „gáláns” (J. Chr. Bach) stílus;

— a mannheimi–iskola (Johann Stamitz) – a zenekari hangzás átalakulása.

— A műfajok, a formák és a zenei nyelv átalakulása a barokk és klasszika határán.

— A bécsi klasszika főbb stiláris, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján: Gluck (a barokk opera műfaji tradícióinak továbbélése és átalakulása a 18. század második felében, a gluck–i „operareform”); Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium); Mozart (szimfónia, zongoraverseny, divertimento, szerenád, opera); Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta); életmű két korszak határán, a „klasszikus” és a „romantikus” Beethoven.

Formatani összegzés:

— periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó;

— vokális tételtípusok: recitativo (secco, accompagnato), ária, együttesek, kórus stb.

— A klasszikus zene stiláris egységén belül az egyes mesterek műveinek stiláris vonásai.

A korai romantika főbb stíluselemei

— Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene.

- Ajánlott tananyag

— Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.

— Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

— Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
— Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
— Rosen, Charles: A klasszikus stílus. Haydn, Mozart, Beethoven. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
— Somfai László: Joseph Haydn zongoraszonátái. Budapest: Zeneműkiadó, 1979.
— Sadie, Stanley: Mozart. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
— Parouty, Michel: Mozart, az Isten kegyeltje. Budapest: Park Könyvkiadó, 1991.
— Kerman, Joseph – Alan Tyson: Beethoven. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
— Szabolcsi Bence: Beethoven. Művész és műalkotás két korszak határán. Budapest: Gondolat, 1960
— Bartha Dénes: Beethoven és kilenc szimfóniája. Budapest: Zeneműkiadó, 1975.
— Belső használatra készített jegyzetek

- Követelmény
  — A bécsi klasszikához, valamint a korai romantikához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  — A romantika zenéje: a klasszicizmus formavilágának továbbélése, átalakulása, felbomlása; stiláris és esztétikai változások, új műfajok a 19. század zenéjében; a zeneszerzők egyéni hangja, egyes műfajok megkülönböztetett szerepe a különböző mesterek életművében.
- Zenei ismeretek átadása – Tananyag
  — A romantika élményanyaga: új témák (történelem, mítosz, irracionalitás, népiesség stb.) a 19. században;
  — természeti élmények a romantikus zenében;
  — az irodalom, a képzőművészet, a filozófia és zene kapcsolódási pontjai a romantika korában (Goethe, Schiller, Heine, E. T. A. Hoffmann, Hugo stb. művei a dal–, az opera– és a hangszeres zenében);
  — Új műfajok: a romantikus „karakterdarab”; a dal 19. századi virágzása; a programszimfónia, szimfonikus költemény;
  — A történeti szemlélet kialakulása (Schumann, Mendelssohn, Liszt – a barokk korszak zenéjének újrafelfedezése);
  — Nemzeti stílusok kialakulása: Chopin, Liszt, Grieg, Smetana, Dvořák, Csajkovszkij művészetének nemzeti vonásai, a német és francia romantika; a magyar nemzeti stílus: a verbunkos; a hangszerek fejlődése, a zenekar létszámának megnövekedése, a hangzásigény átalakulása;
  — A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai: a virtuozitás, rövid lélegzetű karakterdarabok és nagyformák (a „romantikus” szonáta) Schubert, Schumann, Liszt, Chopin és Brahms műveiben;
  — A klasszikus formavilág fokozatos felbomlása, új formai alapelvek kialakulása, a szonátaforma romantikus felfogása, improvizatív jellegű formálás;
  — Az egyes formák, műfajok szerepe az egyes mesterek életművében, stílusában.

  Zeneszerzői életművek:

  — Schumann fiatalkori zongoradarab–sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene;
  — Weber: a romantikus német opera kezdetei: A bűvös vadász;
  — Mendelssohn: klasszikus formatisztelet és romantikus zenei nyelv: Hegedűverseny, szimfóniák, mesevilág a zenében: Szentiványéji álom;
  — Berlioza: programzene megteremtője: Fantasztikus szimfónia;

— Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne–ök, prelűdök, balladák, polonézek, mazurkák);
— Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek;
— Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák;
— Csajkovszkij: szimfóniák, színpadi művek;
— Dvořák: szláv táncok, szimfóniák;
— Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt–szvit.

- Ajánlott tananyag
  — Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
  — Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
  — Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
  — Dobák Pál: A romantikus zene története. Budapest: Tankönyvkiadó, 1983.
  — Erdélyi Miklós: Schubert. Budapest: Gondolat, 1979.
  — Schubert kalauz. (Szerkesztette Gádor Ágnes) Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
  — Fischer–Dieskau, Dietrich: A Schubert–dalok nyomában. Budapest: Gondolat, 1975.
  — Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai. Schubert–dalok. Budapest: Akkord Kiadó, 1994.
  — Walker, Alan: Liszt Ferenc 1. A virtuóz évek. 1811–1847. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
  — Walker, Alan: Liszt Ferenc 2. A weimari évek. 1848–1861. Editio Musica, Budapest 1994.
  — Hamburger Klára: Liszt kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
  — Deathridge, John – Carl Dahlhaus: Wagner (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1988.
  — Rappl, Erich: Wagner operakalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
  — Belső használatra készített jegyzetek
- Követelmény
  — A romantika zenéjéhez és zeneszerzői életutakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott zeneművek és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  — A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera.
  — Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában.
- Zenei ismeretek átadása – Tananyag
  — Operatörténet a 19. században és a 19–20. század fordulóján: a 19 századi olasz opera; jelenetszerkesztés, ária– és egyéb zártszám–típusok, irodalmi témaválasztás, műfaji jellegzetességek a 19. századi olasz operában; a verizmus; Verdi és Puccini művészete; Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében; az új zenedráma–koncepció: harmóniai és formai újítások, a vezérmotívum–technika, történelem és mitológia egy–egy opera tükrében; Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma; a 19. századi magyar opera: Erkel.
  Ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel: A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus neoklasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai, zenei eszközei, az ezeket képviselő mesterek alkotókorszakai, orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében: Debussy, Ravel, Satie, Mahler, Schönberg, Webern, Berg, Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics, – Janáček; a népzene mint stíluselem a 20. század első felében; a jazz mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stiláris gyökerei); a hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell–skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia); az egyes zenei stílusirányzatok jellemző sajátosságait komplexen reprezentáló művek részletesebb elemzése, megismerése.

- Ajánlott tananyag
  - — Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
  - — Walter, Bruno: Mahler. Budapest: Gondolat, 1981.
  - — Batta András: Richard Strauss. Budapest: Gondolat, 1984.
  - — Debussy, Claude: Croche úr, a műkedvelők réme. Budapest: Zeneműkiadó, 1959.
  - — Petrovics Emil: Ravel. Budapest: Gondolat, 1982.
  - — Belső használatra készített jegyzetek
- Követelmény
  - — A 19. századi olasz, német, magyar és orosz operához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  - — Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

- Fejlesztési feladatok
  - — Bartók és Kodály életművének megismerése.
  - — Kortárs zene főbb irányzatainak megismerése
- Zenei ismeretek átadása – tananyag
  - — Bartók és Kodály művészete: életpályáik ismertetése; a népzene Bartók és Kodály életművében; a népzenekutatás; a népdalfeldolgozások különböző formái; legkiemelkedőbb alkotásaik részletesebb megismertetése.
  - — Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció: Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György.
  - — Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe: Kurtág György, Ligeti György, Szőllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila; a 70–80–as évek magyar avantgarde zeneszerzői: Jeney Zoltán, Sáry László, Vidovszky László, Dukay Barnabás; John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass; a háború utáni zene stílusirányzatainak (szerializmus, elektronikus zene, minimal–zene, posztmodern, computer–zene) szemléltetése a kiválasztott zeneműveken.
  - — Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternatív zenei irányzatok (performance, world music stb.) világában.
- Ajánlott tananyag
  - — Salzman, Eric: A 20. század zenéje. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
  - — Fábián Imre: A huszadik század zenéje. Budapest: Gondolat, 1966.
  - — Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje. Budapest: Gondolat, 1967.
  - — Miért szép századunk zenéje? Szerkesztette Kroó György. Budapest: Gondolat, 1974.
  - — Miért szép századunk operája? Szerkesztette Várnai Péter. Budapest: Gondolat, 1979.
  - — Kroó György: Bartók–kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
  - — Somfai László: 18 Bartók tanulmány. Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
  - — Breuer János: Fejezetek Lajtha Lászlóról. Budapest: Editio Musica, 1992.
  - — Kovács Sándor: Bartók Béla. Budapest: Mágus Kiadó, 1995.
  - — Kecskeméti István: A zeneszerző Kodály. Kecskemét: Kodály Intézet, 1986.
  - — White, Eric Walter: Benjamin Britten élete és operái. Budapest: Zeneműkiadó, 1978.
  - — White, Eric Walter: Stravinsky: A zeneszerző és művei. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
  - — Szőllősy András: Honegger. Budapest: Gondolat, 1980.
  - — Orfeusz – Hangzó Zenetörténet I-IX.
  - — Beyer István: Zenetörténet, zeneirodalom
  - — Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
  - — Szabó Attila: Művészettörténet képekben
  - — Szabó Attila: Művészettörténet vázlatokban
  - — Roland Vernon: Nagy Zeneszerzők élete I. II.
  - — Várnai Péter: Oratóriumok könyve

— Falvy Zoltán: A magyar zene története
— Pándi Mariann: Hangversenykalauz
— Vályi Róbert: Balettok könyve
— Bánki Gábor: Zenesuli – Zenetörténet füzetek 1-7.
— Világhíres zeneszerzők
— A zene világa
— A zene könyve
— Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
— Balassa – Gál: Operakalauz
— Záborszkyné Balogh Réka: A bécsi klasszikus zene
— Palisca: A barokk zene
— Tótfalusi: Operamesék

- Követelmény
  — Bartók és Kodály művészetéhez és a kortárs zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).
- Év végi vizsga ajánlott anyaga
  — Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

28.5.4.4. Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

— A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a zenetörténet stíluskorszakainak kronologikus időrendjében.
— Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.
— Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
— Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei
  — Írásbeli, vagy szóbeli vizsga
- A vizsga tantárgya és időtartama

Zenetörténet–zeneirodalom

— Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
— A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

- A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

— Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a képzés során feldolgozott tematikák zenetörténeti korszakok főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.

A tesztlap az alábbi témakörökből tartalmaz kérdéseket:

— Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvére, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.
— A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fúga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
— A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).

— Romantika – új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab–ciklusai (címek). Az opera műfajának, kiemelkedő mestereinek és alkotásainak ismerete a tanult szemelvények elemzésével.
— A programzene (példával). A századforduló zenéje – Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Háry–szvit, Felszállott a páva – variációk).

A szóbeli vizsga

— A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy a 6 éves képzési időkeretben feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.
— A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

- A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

— teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
— fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
— dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

— általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
— zenetörténeti tájékozottság,
— stílusismeret,
— formai ismeretek,
— tájékozódás a zenei műfajok között.

28.5.4.5. A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
— Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
— Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
— A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

28.5.5. **Sajátos nevelési igényű tanulók szolfézs tantárgya**

28.5.5.1. SNI-s tanulók részére

- A csoport működésének jellemzői:
  — A sajátos nevelési igényű tanulók részére működő csoport.
  — Mivel az SNI-s a tanulók nem a tantervben meghatározott ütemben haladnak a tananyaggal, ezért a numerikus értékelés helyett szöveges értékelést kapnak félévkor és tanév végén.
  — Az ismeretek elsajátítása speciális eszközökkel, módszerekkel történik. A kis létszámú csoportban minden tanulóval egyénileg is foglalkoznak a pedagógusok.
  — Az SNI-s csoportot egy, vagy két zeneterapeuta pedagógus vezeti.
  — A tanulók nincsenek évfolyamba sorolva, a csoport összevont csoportként működik.
  — Az SNI-s tanulók szaktanár és igazgatói döntés alapján, a diagnózistól függően mentesülhetnek a hangszer tanulása alól.
- Fejlesztési feladat:
  — A különböző sajátos nevelési igényhez alkalmazkodó zenei fejlesztés végzése csoporton belül, egyéni sajátosságokhoz alkalmazkodó módszerek alkalmazásával.

— Az eltérések terápiás kezelése a zene erejével.
— A mielőbbi hangszeres tanulmányok megkezdése érdekében egyéni fejlesztési tervet kell készíteni. A haladási ütemezés dokumentációt félévi bontásban, a zeneterápia foglalkozást tartó pedagógusoknak a Kréta rendszerben szükséges rögzíteni.
— Tanulók felkészítése a hangszertanulás megkezdéséhez, majd azt támogató, fejlesztő módszerek alkalmazása.
— Minden tanulónak a megfelelő módszer alkalmazása a célok elérése érdekében.

- Cél:
  — Az egyéni eltérések leküzdése a zene segítségével.
  — Felzárkóztatás, a hangszeres tananyag elsajátítását segítő anyag teljesítése, a minimális tudásszint elérése.
- Követelmény:
  — Nem tanórai elvárásokat kell teljesíteni.
  — Nem osztályozható, értékelhető, mert ez ellentmondana a terápiás csoportvezetői irányvonalnak.
  — Heti 2x45 perces foglalkozáson való részvétel.
  — A hangszeres játékhoz szükséges minimális követelmény szint elérése.
- Tananyag:
  — A szolfézs tantervnek megfelelő ismeretek.
  — Egyéni haladási tempó alkalmazása.
- A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) eszközök:
  — A fejlesztéshez szükséges sporteszközök.
  — Az évfolyamnak megfelelő tankönyvek.
  — Tantermi felszerelés.
  — Zongora, ütőhangszerek.
- Vizsga:
  — Félévkor egy alkalommal a tanulók elért tudásának bemutatása egy közös foglalkozás keretében.
- Értékelés:
  — Félévkor és tanév végén szöveg értékelés, mely a tanulmányi átlagba nem számít bele.
  — Tanév közben a pedagógus által alkalmazott értékelési módszerek (jutalmazás, pirospont, stb.)

28.5.6. **Felnőtt szolfézs**

- A csoport működésének jellemzői:
  — Egyre nagyobb az érdeklődés a felnőttek (egyetemi hallgatók, dolgozók) körében a zenetanulás iránt. A hangszeres tanórák mellé biztosítani szükséges az elméleti oktatást is. A nagy korkülönbség miatt nem sorolhatók be a felnőttek a 7-10 éves tanulók csoportjába. Az ismeretek elsajátítása is gyorsabb tempóban történik felnőtt korban.
  — A csoport összevont csoportként működik, nincsenek évfolyamokba sorolva a tanulók.
- Cél:
  — A hangszeres tanuláshoz szükséges zenei alapok elsajátítása, és továbbfejlesztése.
  — Zenei szakkifejezések elsajátítása.
  — Stabil kottaolvasás elsajátítása, gyakorlása.
  — Zeneelméleti ismertek megalapozása, fejlesztése.
- Követelmény:
  — Heti 2x45 perces foglalkozásokon való részvétel.
  — A hangszeres játékhoz szükséges szolfézs-zeneelméleti tudás megszerzése.
- Tananyag:
  — A szolfézs tantervnek megfelelő ismeretek.
  — Egyéni haladási tempó alkalmazása.
- A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező eszközök:
  — Az évfolyamnak megfelelő tankönyvek.
  — Tantermi felszerelés.

— Zongora.
- Vizsga:
  — Félévkor egy alkalommal a tanulók elért tudásának bemutatása egy közös foglalkozás keretében.
- Értkelés:
  — Félévkor és tanév végén numerikus értékelés, mely a tanulmányi átlagba beszámít.
  — Tanév közben a pedagógus által alkalmazott értékelési módszerek. Havonta egy érdemjegy ész szorgalom jegy az egyéni tudásnak és szorgalomnak megfelelően.

28.6. Kerettanterven által meghatározott óraszám feletti foglalkozások

28.6.1. Képzés rendje

- Óraterv: Heti 1x60 perc
- Képzés formája:
  — csoportos foglalkozás
  — életkori sajátosságok figyelembevételével 6-8 fős csoportokban
  — 1-2 zeneterapeuta irányításával zajlanak a foglalkozások
  — Rogersi csoportvezetési technika alkalmazása
- Képzés kimenetele:
  — Záróvizsga kötelezettség nincs.
  — Értékelés nincs.
  — A képzés eredménye a fő- és kötelező tantárgyak eredményesebb teljesítésében, a gyermek életritmusában, egyéniségében mutatkozik meg.

28.6.2. Zeneterápia önismereti fejlesztésre

Önismereti jelleggel, elsősorban zenei pályára készülő tanulók, illetve azok részére javasolt, akik szaktanári javaslatra, vagy egyéni szükséglet alapján kérik a szorongásoldás elősegítését

- Fejlesztési feladatai önismereti problémák esetén:
  — Javítsa az önértékelést és önreflexiót.
  — Növelje az önbizalmat.
  — Csökkentse a lámpalázat.
  — Elősegítse az interperszonális kommunikációt.
  — Támogassa a decentralizációs folyamatokat.
  — Segítse a színpadi önkifejezést, a zene által keltett érzelmek verbalizálására való késztetéssel.
- Követelmény:
  — Nem tanórai elvárásokat kell teljesíteni.
  — Nem osztályozható, értékelhető, mert ez ellentmondana a terápiás csoportvezetői irányvonalnak.
  — Javasolt a heti rendszeres részvétel, legalább egy féléven át.
  — Szabadon választott óra.
- Az anyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) eszközök
  — CD - DVD lejátszó
  — CD, DVD felvételek a zeneirodalom teljes kínálatából
  — Interaktív tábla

28.6.3. Zenei munkaképesség-gondozás

- Képzés jellemzői:
  — A zenei foglalkozási ártalmak megelőzésére szolgál (testi lazítás).
  — Egyénileg vagy csoportosan heti 1-2x30 perces foglalkozások.
  — Minden korosztálynak javasolt.
  — Dr. Kovács Géza és Dr. Pásztor Zsuzsa módszerének alkalmazása.
- Feladatai:
  — Hangszertanulás előkészítésénél tegye alkalmassá a test játszó apparátusát a hangszerkezelésre (kar, tüdő, gerinc, izomzat, stb.)

— Előzze meg az ínhüvelygyulladást az izmok, végtagok megfelelő tartásával, mozgatásával, lazításával.
— Védje a hallószervet.
— Csökkentse a gyakorlás közbeni szellemi és fizikai kifáradás mértékét.
— Színpadi fellépés előtt normalizálja a testi folyamatokat (nyugtatás vagy fáradtság - csökkentés)
— Zenész életvezetési alapelvek megismertetése.
— Speciális légző- és tornagyakorlatok megtanítása.

- Követelmények:
  — Nem tanórai elvárásokat kell teljesíteni.
  — Nem osztályozható tevékenység.
  — Az egyéni igények szerint alakítja a terapeuta a foglalkozásokat.
- Eszközei:
  — speciális bordás luftballonok
  — labdák
  — ugrókötelek
  — bordásfal
  — tornaszőnyeg
  — Zenei munkaképesség- gondozás DVD-k
  — szakirodalom,
  — munkafüzet

V. Záró rendelkezések

29. Pedagógiai Program előkészítés, elfogadás

- A tanszakok tanszaki értekezleteken elkészítették és felülvizsgálták a helyi tanterv szakmai részét (tantervek).
- Intézményvezetés elkészítette, illetve felülvizsgálta a nevelési programot.
- A módosított pedagógiai program nevelőtestületi értekezlet keretében elfogadásra került.
- A szülői munkaközösség a szülői munkaközösségi értekezleten a pedagógiai programot megismerte és elfogadta.
- A diákönkormányzat, a diákönkormányzatot segítő pedagógus vezetésével a pedagógiai programot megismerte, és elfogadta.
- Az Intézményi Tanács a pedagógiai program módostásait megismerte és elfogadta.
- A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az igazgató hagyja jóvá. A fenntartó egyetértési jogot gyakorol a pedagógiai program azon elemei tekintetében, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul. Az igazgató a pedagógiai programot az intézmény honlapján közzéteszi.

30. A Pedagógiai Program hatályossága

- A módosított Pedagógiai Program 2026. szeptember 1-től lép életbe, ezzel egyidejűleg az intézmény előző Pedagógiai Programja hatályát veszti.

31. Érvényességi ideje

- A program érvényességi ideje határozatlan.
- A módostásra a törvényi változásoka alapján, továbbá az intézmény szerkezetében történt változásokkor kerül sor.
- A Helyi tanterv ~~a~~zokra a tanulókra érvényes, akik a 2011/2012. tanévben, illetve azt követően létesítenek tanulói jogviszonyt az intézménnyel, vagy kezdik meg hangszeres tanulmányaikat.

31.1. Módosítás elfogadása

- Jelen Pedagógiai Program a nevelőtestület elfogadásával és az igazgató jóváhagyásával lép életbe. Azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

- A Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola tantestülete az intézmény Pedagógiai Programját a mellékletekkel együtt a tantestületi értekezleten megismerte, megtárgyalta és jóváhagyta.
- A Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola Szülői Munkaközössége a módosított Pedagógiai Programot megismerte és elfogadta.
- A Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola Diákönkormányzata a kiegészített Pedagógiai Programot megismerte és elfogadta.

Kaposvár, 2026. augusztus 27.

Legitimáció

Nevelőtestület részéről

Jelen szabályzatot – a Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola-Alapfokú Művészeti Iskola **Pedagógiai Programját** - a Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete 2026. augusztus 27. napján tartott ülésén megismerte és elfogadta.

Kaposvár, 2026. augusztus 27.

Sovákné Ásványi Barbara
tanszakvezető

Horváth Virág Barbara
igazgatóhelyettes

Intézményi Tanács részéről

Nyilatkozom, hogy jelen szabályzat elfogadását megelőzően a Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola Intézményi tanácsa a véleményezési jogkörét gyakorolta.

Kaposvár, 2026. augusztus 27.

Szabó Klaudia
Intézményi Tanács elnöke

Szülői érdekképviseleti közösségek határozata

A Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját – Nagy Tamás igazgató előterjesztése után – az intézményi Szülői Munkaközösség megismerte és elfogadta.

Kaposvár, 2026. augusztus 27.

Lóki Ferenc Zoltánné
Szülői Munkaközösség elnöke

A tanulói érdekképviseleti közösségek határozata

A Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját – Nagy Tamás igazgató előterjesztése után – az intézmény Diákönkormányzat megismerte és elfogadta.

Kaposvár, 2026. augusztus 27.

Szekrényesy Béla Gusztáv
Diákönkormányzatot segítő pedagógus

TK/1159/KOZNEVO/00452-1/2026

Fenntartói nyilatkozat

A Kaposvári Tankerületi Központ, mint a Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskola-Alapfokú Művészeti Iskola fenntartója, a Pedagógiai Program azon elemei tekintetében, amelyek a fenntartó számára többletkötelezettséget keletkeztetnek, egyetértési jogot gyakorol azzal, hogy a többletkötelezettség felmerülésekor, a kötelezettségvállalási igény benyújtását követően dönt.

Kaposvár, 2026. augusztus 31.

Kaposvári Tankerületi Központ

.....

Sinka Szilvia Krisztina
tankerületi igazgató